

27243

T. C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI

1523 M. (929 H.) TARİH VE 998 NO'LU TAPU - TAHRİR
DEFTERİNE GÖRE MUSUL, MARDİN, ÇERMİK, HARPUR VE
ÇEMİŞGEZEK SANÇAKLARININ MUKAYESELİ TAHLİLİ

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

YÖNETEN
Yrd. Doç. Dr. Rifat ÖZDEMİR

HAZIRLAYAN
Ahmet GÜNDÜZ

ELAZIĞ - 1993

KISALTMALAR

- a.g.e. : Adı geçen eser
a.g.m. : Adı geçen makale
C. : Cilt
DTGFD. : Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi
EL. : Encyclopedia of İslam
İA. : İslam Ansiklopedisi
İÜEFTD. : İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi
KTBY. : Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayını
TD. : Tapu-Tahrir Defteri
TTKB. : Türk Tarih Kurumu Basımevi
S. : Sayı
s. : Sayfa

ÖNSÖZ

Bu çalışmayı Yüksek Lisans Tezi olarak hazırlamış bulunmaktayım. Bu tür bir konuyu seçmemdeki amaç, birinci elden kaynakları hem kendim okuyup öğrenmek hem de bu kaynaklardan faydalanmak isteyenlere hazır bilgi sunmaktır.

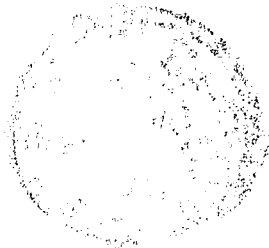
Bir diğer amacım ise, aynı eyâlete tabi bazı Osmanlı sancaklarını ele alarak, idarî, fizikî, demografik ve iktisadî yönlerden tahlil edip, aralarında ne gibi benzer veya farklı hususiyetlerin bulunduğunu tesbit etmektir.

Bu amaçla, Başbakanlık Devlet Arşivi Genel Müdürlüğü Tapu-Fahrir tasnifinde bulunan 998 no'lu ve 1523 tarihli defterdeki beş Osmanlı sancagını (Musul, Mardin, Çermik, Harput ve Çemişgezek) Yüksek Lisans Tezi olarak aldım.

Gerek belgelerin temininde, gerekse okunması ve tahlil edilmesinde birçok zorluklarla karşılaştım. Bu zorlukları aşmamda saygıdeğer hocalarım bana yardımcı oldular. Özellikle, defterin okunmasında ve elde edilen bilgilerin belli bir plân dahilinde tahlil edilmesinde, tez hocam Yrd. Doç. Dr. Rifat ÖZDEMİR değerli yardımlarını esirgemedi. Yine, defterin okunmasında ve bazı hususların açıklanmasında, hocam Doç. Dr. Mustafa ÖZTÜRK'ün değerli yardımlarını gördüm. Bu vesile ile kıymetli hocalarıma minnet ve şükran borçluyum.

Ahmet GÜNDÜZ

05.01.1993, ELAZIG

İÇİNDEKİLER

Kısaltmalar.....	I
Önsöz.....	II
Giriş.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

MUSUL SANCAĞI

I. İDARİ YAPI.....	10
1. Genel Olarak Osmanlı İdarî Sistemi.....	10
a. Osmanlılar`da Eyalet Uygulaması.....	10
b. Osmanlılar`da Sancak Uygulaması.....	11
c. Osmanlılar`da Kaza Uygulaması.....	13
II. MUSUL SANCAĞININ İDARİ YAPISI.....	16
1. Musul Kazası.....	16
2. Ayn-Safna Nahiyesi.....	17
3. Tikrit Nahiyesi.....	17
III. MUSUL SANCAĞININ DEMOĞRAFİK DURUMU.....	17
1. Musul Sancağındaki Hâne ve Mücerredler.....	18
a. Musul Şehrindeki Durum.....	18
b. Musul Sancağı Köylerindeki Durum.....	18
2. Musul Sancağındaki Toplam Hâne ve Mücerred Sayısı.....	19
3. Musul Sancağının Tahminî Nüfusu.....	21
a. Avaris Hânesi ve Gerçek Hâne Sayılarının Demoğrafik Tahminlerde Kullanılması.....	23
b. Musul Sancağının Tahminî Nüfusu.....	23
ba. Müslim Nüfus.....	23
bb. Gayrimüslim Nüfus.....	23
4. Musul Sancağında Bulunan Cemaatler.....	28
IV. MUSUL SANCAĞININ FİZİKİ DURUMU.....	29
1. Musul'un Mahalleleri.....	29
a. Müslüman Mahalleleri.....	32
b. Gayrimüslim Mahalleleri.....	32

ba. Hıristiyan Mahalleleri.....	32
bb. Yahudi Mahalleleri.....	32
2. Dinî ve Sosyal Yapılar.....	32
a. Câmiler.....	33
b. Mescidler.....	33
c. Zaviyeler.....	36
d. Musul`daki Diğer Vakıflar.....	37
e. Musul`daki İmâmzâde (On iki imâm torunu) Zaviyesi.....	39
f. Medreseler.....	39
g. Kaleler.....	40
h. Kervansaraylar.....	40
V. SANCAK GELİRLERİ (Vergiler).....	40
1. Musul Sancak Gelirleri.....	41
- Vergi Gelirleri.....	41
a. Mukataalar.....	41
b. Mahsuller.....	42
c. Resimler.....	42
d. Cerimeler.....	42
2. Has Gelirleri.....	48
a. Padişah Hasları.....	48
b. Musul Sancakbeyi Hasları.....	48
c. Sincar Sancakbeyinin Musul`daki Hasları.....	49
d. "Mir-i Arab" Bekir Bey`in Musul`daki Hasları.....	49
3. Zeamet ve Tımarlar.....	52
4. Evkâf Gelirleri.....	53
5. Emlâk ve Çiftlik Gelirleri.....	53
6. Musul Sancağının Toplam Gelirleri.....	56

İKİNCİ BÖLÜM

MARDİN SANCAĞI

I. MARDİN SANCAĞININ İDARİ YAPISI.....	57
a. Mardin Kazası.....	57
b. Savur Kazası.....	58

c. Birecik Kazası.....	58
d. Nusaybin Kazası.....	59
II. MARDİN SANCAĞININ İSKAN VE DEMOĞRAFİK DURUMU.....	59
1. Mardin Sancağındaki Hâne ve Mücerredler.....	59
a. Mardin Şehrindeki Hâne ve Mücerredler.....	59
b. Mardin Sancağı Köylerindeki Hâne ve Mücerredler.....	59
c. Mardin Sancağındaki Toplam Hâne ve Mücerredler.....	61
d. Mardin Sancağının Tahminî Nüfusu.....	61
da. Müslim Nüfus.....	61
db. Gayrimüslim Nüfus.....	62
2. Mardin Sancağında Bulunan Cemaat.....	67
III. MARDİN'İN YERLEŞİM DURUMU.....	67
A. Mardin'in Mahalleleri.....	69
B. Mardin Sancağında Bulunan Dinî ve Sosyal Yapılar.....	70
a. Câmiler.....	72
b. Mescidler.....	74
c. Medreseler.....	78
d. Zaviyeler.....	83
e. Kale.....	83
f. Kervansaraylar.....	84
g. Hamamlar.....	85
IV. MARDİN SANCAĞI GELİRLERİ.....	85
1. Vergi Gelirleri.....	92
2. Mardin Sancağındaki Zeamet ve Tımarlar.....	92
a. Zuama Zeametleri ve Sipahi Tımarları.....	94
b. Mardin Sancağındaki Aşiret Ümerasının Tımarları.....	97
c. Mardin Sancağındaki Evkâf Gelirleri.....	97
3. Mardin Sancağının Toplam Gelirleri.....	97

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ÇERMİK SANCAĞI

I. ÇERMİK SANCAĞININ İDARİ YAPISI VE DEMOĞRAFİK DURUMU.....	102
1. İdarî Yapısı.....	102
a. Çermik Kazası.....	102

b. Çüngüş Nahiyesi.....	103
c. Berdenic Nahiyesi.....	103
d. Heseran Nahiyesi.....	103
2. Demografik Durumu.....	103
a. Çermik Şehrindeki Hâne ve Mücerredler.....	105
b. Çermik Sancağı Köylerindeki Hâne ve Mücerredler.....	105
c. Çermik Sancağındaki Toplam Hâne ve Mücerredler.....	105
d. Çermik Sancağının Tahmini Nüfusu.....	106
II. ÇERMİK SANCAĞINDA BULUNAN CEMAAT VE AŞİRETLER.....	108
III. ÇERMİK SANCAĞININ İKTİSADİ DURUMU.....	108
1. Vergi Gelirleri.....	110
2. Çermik Sancağındaki Haslar.....	110
3. Çermik Sancağındaki Aşiret Ümerasının Tımarları.....	112
4. Çermik Sancağındaki Evkâf Gelirleri.....	112
5. Çermik Sancağının Toplam Gelirleri.....	112

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

HARPUT SANCAĞI

I. HARPUT SANCAĞININ İDARİ YAPISI.....	118
1. Harput Kazası.....	118
2. Ulûbât Nahiyesi.....	119
3. Kuzâbâd Nahiyesi.....	119
4. Hersini Nahiyesi.....	119
5. Gölcük-i Ülya Nahiyesi.....	119
6. Sarıkamış Nahiyesi.....	120
7. Behriman Nahiyesi.....	120
8. Gölcük-i Süfla Nahiyesi.....	120
9. Ebutahir Nahiyesi.....	120
II. HARPUT SANCAĞININ İSKAN VE DEMOGRAFİK DURUMU.....	121
1. Harput Şehrindeki Hâne ve Mücerredler.....	122
2. Harput Sancağı Köylerindeki Hâne ve Mücerredler.....	123
3. Harput Sancağındaki Toplam Hâne ve Mücerredler.....	123
4. Harput Sancağının Tahmini Nüfusu.....	124

5. Harput Sancağındaki Aşiret ve Cemaatler.....	126
III. HARPUT`UN YERLEŞİM DURUMU.....	126
1. Harput`un Mahalleleri.....	127
a. Müslüman Mahalleleri.....	130
b. Gayrimüslim Mahalleleri.....	130
2. Dinî ve Sosyal Yapılar.....	130
a. Câmiler.....	131
b. Mescidler.....	132
c. Medreseler.....	133
d. Zaviyeler.....	135
e. Kale.....	135
f. Bedestenler.....	135
g. Hamamlar.....	135
IV. HARPUT SANCAĞININ İKTİSADİ DURUMU.....	136
1. Vergi Gelirleri.....	137
2. Harput Sancağındaki Haslar.....	138
3. Harput Sancağındaki Zeamet ve Haslar.....	140
4. Harput Sancağındaki Evkâf Gelirleri.....	140
5. Harput Sancağının Toplam Gelirleri.....	145

BEŞİNCİ BÖLÜM

ÇEMİŞGEZEK SANCAĞI

I. ÇEMİŞGEZEK SANCAĞININ İDARİ YAPISI VE DEMOĞROFİK DURUMU.....	146
A. İdari Yapısı.....	146
1. Çemişgezek Kazası.....	146
2. Belde Nahiyesi.....	147
3. Ulukale Nahiyesi.....	147
4. Çatalkale Nahiyesi.....	147
5. Havenk Nahiyesi.....	147
6. Sağman Nahiyesi.....	147
7. Kertik Nahiyesi.....	147
8. Gevendiz Nahiyesi.....	147
9. Ribat Nahiyesi.....	147

10. Pertek Nahiyesi.....	147
11-12. Keban ve Ovacık Nahiyesi.....	148
13. Sipturus Nahiyesi.....	148
14. Mazgirt Nahiyesi.....	148
15. Vaskirt Nahiyesi.....	148
B. Demografik Durum.....	148
a. Hâne ve Mücerred Sayısı.....	149
b. Çemişgezek Sancağının Tahmini Nüfusu.....	150
ba. Müslüman Nüfus.....	150
bb. Gayrimüslim Nüfus.....	151
c. Çemişgezek Sancağındaki Cemaat ve Aşiretler.....	154
II. ÇEMİŞGEZEK SANCAĞININ İKTİSADİ DURUMU.....	154
1. Vergi Gelirleri.....	154
2. Has Gelirleri.....	156
3. Evkâf Gelirleri.....	156
4. Çemişgezek Sancağının Toplam Gelirleri.....	157

ALTINCI BÖLÜM

MUSUL, MARDİN, ÇERMİK, HARPUT VE ÇEMİŞGEZEK SANCAKLARININ

MUKAYESELİ TAHLİLİ

A. İdari Bakımdan Mukayese.....	162
B. Demografik Durum Bakımından Mukayese.....	164
1. Hâne ve Mücerred Durumu.....	166
2. Musul, Mardin, Çermik, Harput ve Çemişgezek Şehirlerindeki (nefs-i şehir) Hâne ve Mücerred Sayısı.....	167
3. Nüfus Bakımından Mukayese.....	168
C. Sancakların Fiziki Durumlarının Mukayesesi.....	169
1. Sancakların Mahalle Durumlarının Tahlihi.....	169
2. Sancaklardaki Dinî ve Sosyal Yapıların Tahlihi.....	171
D. Sancaklarda Bulunan Cemaatlerin Tahlihi.....	172
E. Sancakların Gelirleri Bakımından Mukayesesi.....	172

1. Vergi Gelirlerinin Tahlili.....	173
2. Toplam Sancak Gelirlerinin Mukayesesi.....	177
SONUÇ.....	179
METİNLER.....	180
1. Kanunnâme-i Liva`-i Musul, ber mucebî kanun-î Osmânî der vilâyet-î Diyârbekir.....	181
2. Kanunnâme-i Liva`-i Mardin.....	213
3. Kanunnâme-i Liva`-i Çermük ma'a nahiye-i Ebutahir.....	303
4. Liva`-i Harpûrt der vilâyet-î Diyârbekir.....	318
5. Liva`-i Çemişgezek, tâbi`-i vilâyet-î Diyârbekir.....	340
BİBLİYOGRAFYA.....	358

GİRİŞ

Müslüman-Türk devletleri içinde en uzun ömürlüsü olan Osmanlı devletinin bu başarısının büyük oranda uyguladığı siyasi, idarî ve hukukî sistemlerin bir sonucu olduğunu söyleyebiliriz.

Osmanlı idari sisteminin en önemli özelliği ise hâkimiyet altına alınan bölgelerin standart bazı esaslarla yönetilmeyip, eskiden beri mevcut olan örf ve adetler ve coğrafi, iktisadi, etnik, dini vb. farklılıkları dikkate alınarak, bölge ve toplulukların özelliklerine göre farklı kanunnâmelerin tertib edilmiş olmasıdır. Böylece, bu kanunnâmelerle adaletin sağlanması yoluna gidilmiştir.

Diğer yandan, halka daha iyi hizmet götürmek için eyâlet, sancak, kaza ve köy üniteleri oluşturulmuş ve idari ünitelerle ise ekseriyetle tımar rejimi dediğimiz sistem uygulanmıştır. Bu sisteme göre, her idari birimin vergi gelirleri beylerbeyi, sancakbeyi, zuama, sipahi veya diğer devlet görevlilerine hizmet mukabili tevcih edilmiştir. "Askerî" sınıf denilen bu devlet memurları kendilerine tevcih edilen *has, zeamet* veya *tımar* gelirlerinin belli bir miktarını kendilerine ayırdıktan sonra, geriye kalan her 5.000 veya 3.000 akçesi karşılığında tam teçhizatlı bir asker (cöbelü) beslemek zorunda idiler. Böylece meydana gelen kuvvetlere ise eyalet askerleri veya tımarlı sipahi deniliyordu ki, yüzyıllarca Osmanlı ordusunun esasını bunlar teşkil etmiştir.

Bu şekilde birbiri ile bağlantılı olup bir bütünlük arzeden Osmanlı idari, mali ve askeri sistemleri rastgele değil, önceden yapılan tahrir sonuçlarına göre hareket edilirdi.

A. Osmanlı Vesikaları ve Tahrirler

a- Osmanlı Arşiv Vesikalarının Önemi

Tarih ilmî çalışmalarına kaynaklık görevini üstlenen arkeolojik buluntuların, yazılı tabletlerin, kroniklerin, vekayi-nâmelerin, şerh-nâmelerin, seyahat-nâmelerin, şecerelerin, dini ve ahlakî eserlerin, kitabelerin, mezar taşlarının, sikkelerin vb. önemi oldukça büyüktür. Ancak, bu vesika ve eserlerin zaman içinde yıpranmış olması,

bazılarının yer yer eksilmesi ve bazılarının ise istifade edilemez duruma düşmesi sebebi ile araştırmacıların yeni yeni bilgi kaynakları bulması ve bunlardan istifade etmesi zarureti kendiliginden ortaya çıkmaktadır.

İşte, Osmanlı tarihi araştırmalarında bu ihtiyacı İstanbul ve Ankara'da bulunan arşivlerdeki Defter-i Mufassal, Defter-i İcmal, Defter-i Ruznamce, Defter-i Muhasebe vb. gibi defterler, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü arşivinde bulunan tahrir defterleri, Vakıflar Genel Müdürlüğü arşivinde bulunan evkal defterleri, Ankara Milli Kütüphane ve müzelerde toplanmış bulunan Şer'iyye Sicilleri ile diğer vesikalar karşılamaktadır. Bu vesikaların hepsi zengin bilgileri muhtevi olup, birinci elden kaynaklardır.

b- Osmanlı Tapu-Tahrir ve İcmâl Defterlerinin Önemi

Tahrir, kelime olarak yazma, yazılma, kaydetme anlamına gelmekte olup (1), idari manada ise, nüfus ve arazi gibi genel olarak yapılan yazma işlemi yerinde kullanılan bir tabirdir (2).

Osmanlı devletinde yeni fethedilen yerlerin genel vaziyeti, önceki Türk ve İslâm devletlerinde mevcut olan veya uygulanac olan idari teşkilat esasları dahilinde tesbit ve kaydedilirdi ki, bu işleme tahrir denilirdi. Bu tahrir sırasında köy, mezrea gibi yerleşim birimleri veya tarım alanları, yaylak, kışlak veya mer'alar tasbit edilerek hukukî statüleri (mülk, tımar, vakıf) belirlenirdi. Ayrıca, köy ve mezrealarda yaşayan ailelerin durumu kontrol edilerek vergi mükellefi olanların isimleri ve tasarruf edecekleri arazinin (çiftliğin) büyüklüğü veya küçüklüğüne göre dahil oldukları kategoriler (çift, nim-çift, bennak, caba) ile vergiden muaf olanlar tek tek kaydedilirdi (3).

(1)-Ferit DEVELLİOĞLU; Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat, Ankara, 1982, s.1221-1222.

(2)-Mehmet Zeki PAKALIN; Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü, İstanbul, C.III, s.376.

(3)-Bahaeddin YEDİYILDIZ; Ordu Kazası Sosyal Tarihi (1555-1613), K.T.B.Y., 1985, s.5., Mehmet Ali ÜNAL; XVI. Yüzyılda Harput Sancığı (1518-1566), T.T.K.B., Ankara, 1989, s.2.

Tahrir, bir bölgeye mahsus, kısmi olabildiği gibi bütün memleketi kaplayan genel tahrirler de yapılmaktaydı (4).

Fetihten sonra yapılan ilk tahriri müteakib, yeni bir padişahın tahta geçmesi, zaman içinde genel olarak meydana gelen değişiklikler, vergi gelirlerinin herhangi bir suretle eksilmiş veya artmış görünmesi, defter harici kalan gelirlerin deftere kaydı (5) ve benzeri gibi değişik sebeplerle ihtiyaç duyulduca, bahsedilen tahrirler yenilenirdi (6).

Tahrir işleminin hukukî ve resmî adı "*Emanet*" (7) olup, "*Muharrir*", "*Yazıcısı*" veya "*Muharrir-i Memleket*" (8) adları veriliyordu. Suistimal ve rüşvete meydan vermeden, adalet üzere yürütülmesi için, itimat edilen nüfûzlu beyler ve kadılar tayin olunuyordu (9).

Tahrir işlemi kadının kontrolünde yapıyordu. Emin'in yanında defterin yazılması ve tanzimi işini uhdesini alan ve işin tekniğini iyi bilen bir de kâtib bulunuyordu.

Bu tahrirler sonucunda meydana getirilen defterlere Defter-i Hakani veya Tapu-Tahrir defteri deniliyordu. Yeni yazılan defterler için "Defter-i Cedit", ondan önceki için "Defter-i Atik", daha önceki ise "Defter-i Köhne" tabirleri kullanılmaktaydı. Tahrir sonuçlarının ayrıntılı olarak yazıldığı defterlere "Defter-i Mufassal" adı veriliyordu. Daha sonraları bu defterlerden, idari teşkilat ile köy adlarını ve hasılat miktarlarını gösteren "Mücmel" veya "İcmal" defterleri hazırlanırdı (10).

Arazi tahririnin bitiminden sonra oluşturulan defterlere hükümdarın tuğrası vurularak kesinlik kazandıktan sonra, bir sureti merkezde muhafaza edilirdi. Bir sureti

(4)-Halil İNALCIK; Hicri 835 Tarihli Suret-i Defter-i Sancak-i Arvanid, T.T.K.B., Ankara, 1987, Giriş, s.XIX.

(5)-İsmail Hakkı UZUNÇARŞILI; Osmanlı Devletinde Merkez ve Bahriye Teşkilatı, T.T.K.B., Ankara, 1988, s.102.

(6)-H. İNALCIK; a.g.e., aynı yer.

(7)-H. İNALCIK; a.g.e., aynı yer.

(8)-İsmail Hakkı UZUNÇARŞILI; a.g.e. s.5.

(9)-H.İNALCIK; a.g.e. Giriş, s.XIX., Rifat Özdemir; Avarız ve Gerçek Hâne Sayılarının Demografik Tahminlerde Kullanılması Üzerine Bazı Bilgiler, X. Türk Tarih Kurumu Kongresi.

(10)-R.ÖZDEMİR; a.g.m.

de keselere konup mühürlenerek ait olduğu vilayetlere gönderilirdi. Ve bu vilayetlerin idarecilerine, bundan sonra bu yeni tahrir gereğince davranmaları emrolunurdu (11).

Mahiyetleri ve nasıl meydana getirildikleri hakkında bilgi verdiğimiz icmal veya mücmel defterlerinin önemlerini ise şu şekilde özetlememiz mümkündür;

1. Tevcihi ifade ederler; tahriri yapılan sancaklardaki has, zeamet ve tımar gelirlerinden kimlere ne miktar tevcih edildiği ayrıntılı olarak kaydedilmiştir.

ii. Bir nevi bütçe gelir-gider defteri özelliğini taşırlar; her sancaktaki gelir miktarları ve bu gelirlerin nerelere harcandığı belirtildiği için Osmanlı İmparatorluğu'nun bütün sancak gelir-giderleri bu defterlerden çıkarıldığı takdirde devletin o yıllardaki bütçesi belirlenmiş olacaktır.

iii. Yoklama defteri niteliğindedir; sancakbeyleri, zuama ve sipahiler kendilerine tevcih edilen gelirlerin belli bir miktarı karşılığında cebelü beslemek zorunda idiler. Böylece, bu defterlerdeki kayıtlara bakarak hangi sancak ve eyalette kaç askerin mevcut olduğu öğreniliyordu.

iv. Bir nevi nüfus sayım defteri özellikleri vardır; bu defterlerde vergi mükellefi hâneler tek tek kaydedildiğinden, bu bilgilerden ilgili sancakların tahmini nüfusunu tesbit etmek mümkündür.

Böyle zengin muhtevalı defterlerden (Tapu-Tahrir veya İcmal) istifade ederek, Osmanlı İmparatorluğunun esas yapısı, sosyal durumu ve müesseseleri hakkında bilgi sahibi olabildiğimiz gibi, imparatorluğun hakimiyetinde bulunan bölgelerin mahalli tarihlerinin ve ekonomik, sosyal ve kültürel durumlarının aydınlatılması hususunda da önemli bilgilere sahip olabilmekteyiz.

B. İncelediğimiz Bölge Üzerinde Yapılan Çalışmalar

Bu bölge üzerinde günümüze kadar bazı araştırmalar yapılmış olup, bunların belli başlıları şunlardır; Nejat GÖYÜNÇ'ün "XVI. Yüzyılda Mardin Sancığı" adlı eseri, Mehmet Ali ÜNAL'ın "XVI. Yüzyılda Harput Sancığı" adlı eseri ve Nilüfer ABDÜLHAKİM'in "XVI. Yüzyılda Musul Eyaleti" adlı çalışmasını gösterebiliriz.

C. Çalışmanın Mahiyeti ve Önemi

Osmanlı arşiv vesikalarının arzettiği önemden dolayı, biz de bu vesikalara dayalı bir araştırma yapmayı düşündük. Bu belgelerden faydalanarak bir Osmanlı eyaletinin panoramasını çıkarmaya çalıştık. Üniversitemizin konumundan dolayı Diyarbakir Eyaletini seçtik. Arşiv vesikaları içinde, Diyarbakir eyaletinin beş sancağına (Musul, Mardin, Çermik, Harput ve Çemişgezek) ulaşabildiğimiz için, örnek olarak bunları aldık.

Plânladığımız araştırmayı yapmak için Başbakanlık Osmanlı Arşivleri Genel Müdürlüğü, Tapu-Tahrir tasnifinde kayıtlı 998 no'lu ve 1523 tarihli defterin beş sancakla ilgili sayfalarının fotokopisini aldık. Önce okuyup transkribe ettik. Çıkan bilgileri idari, fizikî, demografik ve malî bakımlardan ayrı ayrı tahlile tabi tuttuk. Bilgileri yer yer tablo ve grafikler üzerinde gösterdik. Öncelikle her sancağı ayrı ayrı tahlil edip, daha sonra altıncı bölümde ise beş sancağı mukayeseli olarak tahlil etme yoluna gittik.

Böylece, aynı dönemde bir eyaletin değişik bölgelerinde bulunan beş sancağın değerlendirip gözler önüne sererek aydınlatmaya çalıştık.

1523 tarihli icmal defterini okurken birçok problemlerle karşılaştık. Özellikle, yer, kişi ve mevki adları bizi en çok uğraştıran hususlardı. Bunları çözmek için haritalar, meskûn yerler klavuzu ve bu bölge üzerinde yapılan araştırmaları gözden geçirdik. Ayrıca, çeşitli lügât ve sözlüklerden faydalandık. Buna rağmen doğru okuduğumuzdan emin olmadığımız yerlerin osmanlıcasını parantez içinde yazma cihetine gittik.

D. Faydalandığımız Defterin Tanıtımı

a. Defterin Fizikî Tanıtımı

Defterimiz, İstanbul Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğünde, Tapu-Tahrir tasnifinde, 998 numarada kayıtlı olup toplam 682 sayfadan ibarettir. Defterin ebatları 47x14 cm. Muhtelif sayfaları olmak üzere toplam 51 sayfası boştur. Boş olan sayfalar şunlardır; 1, 39, 71, 84, 91, 102, 125, 126, 127, 128, 129, 146, 147, 162, 176, 177, 178, 194, 195, 196, 197, 228, 248, 249, 281, 282, 283, 284, 285, 301, 407, 410,

411, 412, 413, 482, 483, 484, 485, 543, 544, 545, 581, 582, 583, 639, 640, 641, 642 ve 643.

Defterde geçen sancak isimleri ve hangi sayfalar arasında buldukları da şu şekildedir;

<u>Multevyası</u>	<u>Sayfası</u>
Mardin Sancağı Kanunnâmesi	2-5
Nusaybin Nahiyesi Kanunnâmesi	5-6
Mardin Sancağı Tahriri	6-59
Sincar Sancağı Kanunnâmesi	-60
Musul Sancağı Kanunnâmesi	60-64
Sincan Sancağı Tahriri	64-70
Musul Sancağı Tahriri	72-90
Arabgir Sancağı Kanunnâmesi	-92
Arabgir Sancağı Tahriri	92-101
Ergani Sancağı Kanunnâmesi	-103
Ergani Sancağı Tahriri	104-113
Çermik Sancağı ve Ebutahir Nahi.Kanunnâmesi	114-115
Çermik Sancağı Tahriri	115-124
Siverek Sancağı Kanunnâmesi	-130
Siverek Sancağı Tahriri	130-145
Kiği Sancağı Tahriri	148-161
Çemişgezek Sancağı Tahriri	163-175
Harpur Sancağı Tahriri	179-193
Ruha Sancağı Tahriri	198-227
Ana ve Hüd Sancakları Kanunnâmesi	-229
Ana Sancağı Tahriri	230-243
Deyr ve Rahbe Sancakları Tahrirleri	244-247
Hasankeyf Kazası Tahriri	-250

Sürt Kazası Tahriri	270-285
Şam Sancağı Tahriri	-286
Halep Sancağı Tahriri	293-297
Ayıntab Sancağı Tahriri	298-300
Çukurabad Vilayeti Kanunnâmesi	302-303
Adana Sancağı Tahriri	304-347
Garir () Sancağı Tahriri	348-353
Tarsus Sancağı Tahriri	354-391
Sis Kazası Tahriri	391-408
Adaletnâme	414-417
Maraş Sancağı Tahriri	418-579
Bozok Kanunnâmesi	584-590
Bozok Sancağı Tahriri	590-638
Kırşehir Sancağı Tahriri	644-682

b. Defterin Tarihi ve Yazı Çeşidi

İncelediğimiz tahrir defterinin maalesef hiçbir yerinde tahririn yapıldığı tarih kaydedilmemiştir. Bu sebepten olmalıdır ki, bu defter üzerinde çalışma yapan araştırmacılar ayrı ayrı tarihler kullanmışlardır. Arşiv katoloğunda 988 no`lu defterin tarihi Hicrî 932 yılı olarak kaydedilirken, Suraiya Faroqli bunun 1522-1523 tarihli olduğunu, Heath Lowry ise 1525 tarihli olduğunu belirtmişlerdir (12). Mehmet Ali Ünal 988 no`lu defterin tarihini 1523, Nejat Göyünç ise defterin 50. sayfasındaki bir derkenara dayanarak 1526 olarak kabul etmiştir.

Fakat, Nejat Göyünç daha sonraları, bu derkenarın defter üzerinde sonraki yıllarda yapılmış bir işleme ait tarih olduğunu belirttiği gibi (13), ben de 988 no`lu defterin tarihi hususunda bizzat kendisiyle yapmış olduğum görüşmede, bu tarihin 1523 olduğunu belirtmişlerdir.

(12)-M.Ali ÜNAL; a.g.e., s.5.

(13)-M.Ali ÜNAL; a.g.e., s.5.

Diğer taraftan, Kanuni Sultan Süleyman'ın tahta geçtikten sonra bütün memleketi kaplayan bir tahrir yaptırdığı biliniyor. Bu genel tahririn 1522-23 (928-29) yıllarında tamamlandığı belirtilmiştir (14).

Gerek Kanuni devrinde yapılan genel tahririn 1522-23'de tamamlanması, gerekse Nejat Göyünç ve Mehmet Ali Ünal'ın 1523 yılını kabul etmelerinden dolayı, biz de 988 no'lu icmal defterinin tarihini 1523 olarak kabul ettik.

Defterin yazı çeşidine gelince; evvela şunu ifade edelim ki, defterin kim tarafından yazıldığı hakkında herhangi bir kayıt yoktur. Fakat, defterin başından sonuna kadar aynı yazı stilinin kullanılmış olması, defterin aynı kâtib'in elinden çıktığı kanaatini doğurmaktadır. Yazı çeşidi ise siyakat olup, genellikle noktasız olmakla birlikte çok az da olsa, bazen noktaların konulduğu da görülmektedir. Defterdeki kanunnâmeler ise divanî yazı çeşidiyle yazılmıştır.

c. Defterin tertip şekli

Tahrir işlemi sancak sancak yapıldığından her sancağın eğer varsa önce kanunnâmesi deftere kaydedilmiştir. Kanunnâmeden sonra, ilgili sancağın şehir merkezi (nefs-i şehir) 'nde bulunan mahalle isimleri ve sayıları ile her mahallede bulunan hâne mücerred, şeyhzade, pir-i fani, malul, gaib vs. gibi zümreler tek tek kaydedilmiştir. Ayrıca, bu hane ve mücerredlerden kaçının müslim, kaçının gayri müslim olduğu da belirtilmiştir.

Mahalle kayıtlarından sonra, padişaha ayrılan has gelirleri "hasa-i padişah alempenah" başlığı altında kaydedilmiştir. Padişah haslarını müteakiben sancak beylerine tevcih edilen has gelirleri "hasa-i mirliya" olarak kaydedilmiştir. Mardin sancağının idaresi Diyarbekir beylerbeyimin uhdesinde olduğu için, defterin bu sancakla ilgili kısmında, padişah haslarından sonra beylerbeyine ayrılan haslar kaydedilmiştir.

Sancakbeyi haslarını müteakiben zuama ve sipahilere tevcih edilen tımar

(14)-H.İNALCIK; "Osmanlılarda Raiyyet Rûsumu", Belleten, C.XXIII/92 (1959), s.579, not.17.

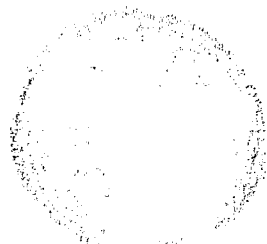
gelirleri, sonra varsa aşiret ümerasının tımar gelirleri kaydedilmiştir. Bundan sonra ise ilgili sancakta kale varsa "tahrir-i mustahfizan ve kale-i livā-i..." kaydı ile, kalede mevcut olan görevli sayısı ve bunlara günlük ve yıllık yapılan harcamalar yazılmıştır.

Kale kayıtlarından sonra ise vakıf kayıtları yer almaktadır. "Tahrir-i evkâf-ı livā-i..." başlığı altında, sancakta bulunan dini ve sosyal yapılar tek tek yazılıp bunlara ayrılan gelir kaynakları ve miktarları da ayrıca kaydedilmiştir.

Bütün bu kayıtları müteakiben, her sancağın tahririnin sonunda "muhasabe-i livā-i..." başlığı altında ilgili sancaktaki kaza, nahiye, köy, mezrea, hane, muaf, gelir miktarı, bu gelir miktarından kime ne kadar tevcih edildiği, dini ve sosyal yapılar ve varsa cemaat ve aşiretlerin sayısı vs. toplu olarak kaydedilmiştir.

Bu arada, defterimizin Mardin sancağı ile ilgili bölümünün sonunda Mardin sancağı ile birlikte Amid sancağının da bir muhasabesi "muhasabe-i livā-i Amid ve Mardin" başlığı altında yapılmıştır. Böylece defterimizin bu bölümü aynı zamanda bir icmal niteliğindedir.

Son olarak şunu belirtelimki, transkribe metninde (ع) harfini (ر) ile ve (ز) işaretini ise (ر) ile gösterdik.

BİRİNCİ BÖLÜM

MUSUL SANCACI

I- İDARİ YAPI

1.Genel Olarak Osmanlı İdarî Sistemi

İncelediğimiz beş sancığın idari yapılarını incelemeye önce, Osmanlı idaresinin taşra teşkilatı hakkında bazı açıklamalar yapmak faydasız olmayacaktır. Bu çerçeveden olarak Osmanlılar'da Eyalet, Sancak ve Kaza uygulamalarını, sıhhatleri ile ele alacağız.

a.Osmanlılar'da Eyalet Uygulaması

Şunu hemen belirtelim ki,Osmanlı idaresinin taşra örgütü Şer'i-İdarî ve Örfî-İdarî olmak üzere iki şekilde teşkilatlandırılmıştır⁽¹⁵⁾. Şer'i-İdarî teşkilatın temel birimini kazalar oluştururken, Örfî-İdarî teşkilatın temel unsurunu ise sancaklar ve eyaletler meydana getiriyordu.

Osmanlı İmparatorluğu örfî-idarî bakımdan üst birim olarak eyaletlere ayrılmıştı. Eyaletler ise birden fazla sancığın birleştirilmesi sonucu oluşturulmuştu. İlk Osmanlı eyaleti, I.Murad döneminde 1362 tarihinde kurulan Rumeli Beylerbeyliği'dir⁽¹⁶⁾. Bunu I.Bayezid döneminde 1393 yılında kurulan Anadolu Beylerbeyliği takip etmektedir ⁽¹⁷⁾. 1413 yılında Rum Beylerbeyliği ⁽¹⁸⁾, 1468 yılında da Karaman Beylerbeyliği'nin kurulmasıyla Osmanlı eyaletlerinin sayısı dörde yükselecek ve bu durum XVI.yüzyılın ilk yarısına kadar bu şekilde devam edecektir. XVI. yüzyılda artan fetihlere paralel olarak osmanlı eyaletlerinde de önemli artışlar meydana gelmiş ve yüzyılın sonlarına doğru sayısı 40'a yaklaşmıştır ⁽¹⁹⁾.

(15)-Rifat ÖZDEMİR; XIX.Yüzyılın İlk Yarısında Ankara;KİBY,Ankara,1986,s.136.

(16)-Tuncer BAYKARA;Anadolu'nun Eski Coğrafyasına Giriş,Ankara,1988,s.86.

(17)-Halil İNALCIK;"EYALET".İ.I,131/22.

(18)-T.BAYKARA; a.g.e.,s.87.

(19)-H.İNALCIK; a.g.m.,aynı yer.

Eyaletlerin en yetkili kişisi beylerbeyi idi ki, görevleri şunlardı; bölgesindeki bütün meselelerde padişahın temsilcisi olarak, beylerbeylik divanında askeri zümrenin meselelerini halletmek, halkın güvenini sağlamak, hukuki müeyyideleri çigneyen kişileri takip ettirmek ve timar sahiplerinin atanma ve özlük işlerini takip etmek, bölgesi içinde kale varsa onları gözetmek, göçebeleri ve kabileleri itaat altında bulundurmak ve savaş zamanlarında görevlendirildiği takdirde, idaresi altındaki dirlik sahiplerini (timar ve zeamet sahipleri) toplayarak gitmeleri gereken yere götürmek⁽²⁰⁾.

b.Osmanlılar'da Sancak Uygulaması

Eyaletleri meydana getiren sancaklar, örfi-idari teşkilatın esasını ve temel birimini teşkil ediyordu⁽²¹⁾. Zira, devlet sancaklara ve onların yönetimine özel bir önem veriyordu. Şu uygulamalara baktığımız zaman bu daha net olarak görülmektedir:

Evvela, Osmanlı kanunnameleri genellikle sancak esas alınarak hazırlanırdı. Divan-ı Hümayundan çıkan hükümler de esas itibariyle sancakbeylerine hitaben yazılırdı⁽²²⁾. Ayrıca, devletin vergi hasılatını belirlemek ve asker temin etmek maksadiyle yaptırdığı tahrirlerde birim olarak yine sancak alınıyordu⁽²³⁾.

Diğer yandan, kendisinden önceki Türk ve Türk-İslam devletlerinde olduğu gibi, Osmanlı devletinde de sancak, tuğ ve davul ile beraber zikredilen hakimiyet

(20)-İ.Metin KUNT; Sancaktan Eyaletle,1550-1650 Arasında Osmanlı Ümerası ve İl İdaresi,İstanbul,1978,Ek-III,s.150-181.

(21)-Halil İNALCIK; a.g.m.,s.723.,Mustafa Nuri Paşa; Netayic'ül-Vukuat, [Sadeleştirilen; Neset ÇAGATAY], Ankara,1979,T.T.K.Y.C.I,II, s.294, Yusuf OĞUZOĞLU; "XVIII. Yüzyılda Türkiye Şehirlerindeki Başlıca Yöneticiler",19 Mayıs Üniv.,Fen-Ed.Fak.Dergisi,s.1,[1978], s.143.,İ. Metin KUNT; a.g.e., s.27., Mustafa AKDAĞ; "Osmanlı Müesseseleri Hakkında Notlar", D.T.C.F.D., C.XIII, S.III,s.50.

(22)- İ.M.KUNT; a.g.e. s.26.,Yaşar YÜCEL; "Osmanlı İmparatorluğunda Desantralizasyona (Adem-i Merkeziyet) Dair Genel Gözlemler", Belleten, S.152,(1988),s.665.,Yusuf OĞUZOĞLU;"XVII. Yüzyılda Türkiye Şehirlerindeki Başlıca Yöneticiler",19 Mayıs Üniv.Fen-Ed. Fakültesi Dergisi,S.1, Samsun,1987,s.140.

(23)-Mehmet Ali ÜNAL;XVI.Yüzyılda Harput Sancığı(1518-1566),T.T.K.B., Ankara,1989,s.29.

sembollerinden birisidir. Ayrıca, hükümdar adına onun temsilcisi durumunda olan beylerbeyleri ve sancakbeyleri de sancak taşıyabilirdi. İşte bu sebepten, başlangıçta savaşlarda komutanlarca taşınan ve hükümdar tarafından verilmiş olup onun hakimiyetini temsil eden bir alamet olan sancak, sonradan coğrafi ve idari bakımdan belirli bir bölgeyi ifade eder olmuştur⁽²⁴⁾.

Fakat, sancak teriminin Osmanlı devletinin kuruluşundan itibaren hangi tarihte bir idari bölge birimi manasında kullanılmaya başlandığı kesin olarak bilinmiyor. Bununla birlikte bu durumun xvi. yüzyıldan sonra meydana gelmiş olması büyük bir ihtimaldir (25).

Osmanlı idaresince sancaklar teşekkül ettirilirken, bölgelerin coğrafi, etnik, dini ve tarihi özellikleri mutlaka dikkate alınırdı. Bunun tabii bir sonucu olarak da bölge ve toplulukların özelliklerine göre ayrı ayrı kanunnameler düzenlenmiş ve adaletin bu yolla sağlanmasına çalışılmıştır.

Öte taraftan, xvi. yüzyıldaki fetihlerin artmasına paralel olarak hakimiyet altına alınan geniş ülkelerden bir kısmında gerek merkezden uzaklık, gerek coğrafi şartlar ve devrin teknolojik imkanları ve gerekse fetih politikaları sonucunda klasik Osmanlı idari düzeninin uygulanmadığını görmekteyiz. Bunun sonucunda bu gibi yerlerin idaresi bölgesel nüfuzu olan bazı kişilere özel şartlarla "Yuçluk" veya "Ocaklık" olarak verildiği için yeni bir sancak türü ortaya çıkmıştır ki, bunlara Yuçluk-Ocaklık veya Hükümetlik sancaklar denilmiştir. Bu arada, sancakların acazilerinin büyüklüğü ya da küçüklüğü, coğrafi şartlar, etnik durum ve bölgelerin jeopolitik konumuna göre değişebilmekte idi. Mesela; xv.yüzyılda Bosna-Hersek gibi geniş bir ülke sadece bir sancaktı.

Halbuki; XVI.yüzyılda teşekkül ettirilen Diyarbekir eyaletine tabi bazı sancaklar bugünkü bir ilçeden daha büyük degillerdi. Sancakların en üst devlet memuru sancakbeyi olup başlıca iki görevi bulunuyordu;

(24)-İ.Metin KUNT; a.g.e.,s.18.,Bayram KODAMAN;"Osmanlı DevrindeDoğu

Anadolu'nun İdari Durumu" 19 Mayıs Üniv.İğitim Fak.Dergisi,S.1 (1986),s.12.
(25)-J.DENY; "SANCAK",I.A.,X,s.188.

1.Askeri görevi: Sancakbeyi tasarruf ettiği hassın her beşbin akçesi için tam teçhizatlı bir asker (Cebelu) beslemek zorunda idi. Savaş zamanlarında kapı halkı ve emrindeki kuvvetlerin başında olarak beylerbeyinin kumandası altında belirlenmiş toplanma yerine gitmek mecburiyetinde idi (26).

ii.İdari görevi: Kendi sancağı dahilindeki reyanın düzenliğini ve güvenini sağlamak. Yönetimi altındaki yerleri eşkiya sataşmalarından korumak, varsa kabileleri gözetmek ve itaat altında bulundurmak, münhal kalan tımar ve zeametleri hak sahiplerine verdirmek(27).

Bunların yanısıra, adaletin uygulanmasına yardımcı olmak, şer'e ve örf'e aykırı durumları önlemek de sancakbeyinin vazifeleri arasında yer almaktadır. Sancakbeyi bu son görevlerini kadı ile işbirliği yaparak yerine getirmekteydi(28).

c.Osmanlılar'da Kaza Uygulaması

Osmanlı Örfi-İdari teşkilatının esasını oluşturan sancaklar, birkaç kazanın birleştirilmesi sonucu meydana gelmişti. Kazalar ise, Şer'i-İdari teşkilatın temel birimini ve esasını oluşturmakta idi. Her kaza,"bir taraftan ticari ve diğer taraftan kültürel üstünlüğü ile,yani çevresinin merkezi olmuş bir kasaba veya şehir ile, böyle bir topluluk merkezini çevrelemiş köylerin teşkil ettiği idari bir birliği ifade etmekte idi. Şu halde kazaların doğuşu tarihi bir seyir içinde meydana gelmekte olup, bunu yaratan etkileri de, tarihi, iktisadi, coğrafi ve kültürel olarak düşünmek gerekir. Ancak hiçbir kasaba veya şehir olmaksızın, sırf köyler grubu halinde teşkil edilmiş olan kazalar da az olmakla beraber, mevcut idi ve böyle yerler tabiiyle kazaların doğuşlarına esas olan kuralı bozmuyordu(29).

Kazaların en önemli ve yetkili kişisi Kadı idi. Kadıların adli, idari, mali ve beledi olmak üzere çok geniş yetkileri bulunuyordu(30). Kazaların ikinci önemli kişisi

(26)-İ.Metin KUNT;a.g.e.,S.16.

(27)-J.DENY; a.g.m., s.188.,İsmail Hakkı UZUNÇARŞILI;Osmanlı Tarihi, T.T.K.B.,Ankara,1983,s.503.

(28)-M.Nuri Paşa; a.g.e.,I-II,s.294.

(29)-Y.YÜCEL; a.g.m.,s.660.

(30)-Mustafa AKDAĞ; Türkiye'nin İktisadi ve İctimai Tarihi, İstanbul,1979,C.II,s.83.

de Subaşı idi. Fakat kadıların idarî ve adlî yetkileri bütün kaza sınırları içinde geçtiği halde, subaşılardan düzeni sağlama yetkileri, kazanın merkezi olan şehir ile, o şehrin yakınındaki birkaç köyden ötelere geçmiyordu⁽³¹⁾. Bir kazada asayiş bakımından üç ayrı bölge bulunuyordu:

1. Şehrin kendisi ile nahiyesini teşkil eden birkaç köy olup, Divan-ı Hümayun tarafından gönderilen subaşı bu görevi yerine getirmekte idi. Bu görevlinin bahsedilen görev dolayısıyla taşıdığı ünvan, "şehir subaşısı" veya sadece "zaim" sözleriyle ifade olunuyordu.

2. "Serbest yerler" denilen dirlik-tımar köyleri olup, bu gibi yerlerin asayişini de dirlik sahiplerinin kendileri sağlamakta idiler. Serbest dirlik sahibi adına köylerinin düzenini koruyan adamına, ilk zamanlarda "naib" daha sonraki dönemlerde "voyvoda" adı verilmekte idi.

3. Tımarlı sipahi dirliklerini (cebeli tımar) teşkil eden köylere dahil yerlerin asayişini koruma yetkisi olup, bu da sancakbeyinin kendi adına yolladığı köy subaşılardan aittir⁽³²⁾.

İşte gerek devletin kesimli ya da ulufeli zaimi, gerek bir dirlik sahibinin voyvodası, yahut sancakbeyinin sancak subaşısı olsun, bunlar kadının emri altında çalışırlardı. Ve bu görevlerine de emirleri altında bulunan asesbaşı, asesler kethûdası ve asesler vasıtasıyla yerine getirirlerdi⁽³³⁾.

Diğer taraftan, kadıların adlî görevlerini yerine getirmelerinde mahkeme görevlileri olan, başkâtip, kâtipler, mukayyid, mahkeme imâmı, kethûda, fetih-han, muhızırbaşı ve muhızrlar yardımcı olurken⁽³⁴⁾, beledi görevlerini yerine getirmelerinde ise; muhtesip, pazarbaşı, esnaf yiğitbaşları, çöp-subaşları, ve mimarbaşı yardımcı oluyorlardı⁽³⁵⁾.

(31)- Rifat ÖZDEMİR; a.g.e., s.185-202.

(32)- M.AKDAĞ; a.g.e., II,s.89.

(33)- M.AKDAĞ; a.g.e., II,s.90.

(34)- M.AKDAĞ; a.g.e., II,s.91.

(35)- R.ÖZDEMİR; a.g.e., s.186-196.

II- MUSUL SANCAGININ IDARİ YAPISI

Musul, Osmanlı hakimiyetine girdikten sonra, idarî bakımdan Diyarbekir eyaletine tabi bir sancak haline getirilmiş ve bu durum 1559 yılına kadar devam etmiştir. Bu tarihten sonra ise şartlar gerektirdikçe değişik eyaletlere bağlanmıştır.

Mesela; 1559 yılı sonlarına doğru Bağdat eyaletine bağlanırken, 1565 yılında da Şehr-i Zur eyaletine bağlanmıştır. 1579 yılında ise tekrar Bağdat eyaletine bağlanmıştır⁽³⁶⁾. XVII. yüzyılın ilk yıllarından itibaren ise, Musul sancagının eyalete tahvil edildiği görülmektedir ki, bu durum XIX. yüzyıla sonlarına kadar devam edecektir. Zira, 1609⁽³⁷⁾ yılında, Musul altı sancaklı mütevi bir eyalettir. 1632-41 yılları arasında⁽³⁸⁾ Musul eyaletinin sancak sayısı yine altı iken, 1653⁽³⁹⁾ yılında bu sayının beşe düştüğü görülmektedir. Osmanlı hakimiyetine geçtikten sonraki idarî yapısı hakkında bu kısa açıklamaları yaptıktan sonra, şimdi de 1523 tarihli Tahrir Defterimize göre Musul sancagının idarî durumunu belirlemeye çalışalım.

Tahrir defterimizden öğrendiğimize göre, Musul sancak; Musul kazası ile Ayn-ı Safna ve Tikrit nahiyelerinden müteşekkildir. Bu kaza ve nahiyeler hakkında defterimizde geçen bilgiler şöyledir:

1. Musul Kazası

Musul kazası; Musul şehri ile 103 köy ve 105 mezrea'dan müteşekkildir. Şehir merkezinde bulunan 20 mahallede toplam 1.700 hâne bulunurken, 103 köyde de toplam 2.755 hâne mevcuttur. Böylece Musul kazasındaki hâne toplamı 4.455'i bulmaktaydı. Kazada bulunan toplam mücerred sayısı ise 774'dür. Musul kazası dahilinde yaşayan 31 cemaatin de hâne ve mücerred sayısı bakımından bir hayli kalabalık olduğunu görmekteyiz. Şöyle ki, bu cemaatlerin toplam 1.598 hânesi ve 153 mücerred'i bulunmaktadır. Diğer taraftan, Musul kazasında; bir sancakbeyi, bir kadı,

(36)-Abdülhakim NİLÜFER; XVI.Yüzyılda Musul Eyaleti, İstanbul, 1974, s.46.,

(İstanbul Üniv.Ed-Fak.Tarih Bölümünde basılmamış doktora tezi).

(37)-Ayni Ali Efendi;Kavnini Al-i Osman...,İstanbul,1280,s.

(38)-İ.Metin KUNT;
a.g.e. ,s.182-198.16.

(39)-İlhan ŞAHİN;" Tımar Sistemi Hakkında Bir Risale" İ.Ü.İ.E.F.-T.D., s.905-935.

bir kethûda, bir dizdar, 2 zuama, 90 sipahi, bir müderris, bir talebe 2 hâtib, 15 imâm, 10 müezzin, 4 huffaz, 3 nazır, 3 şeyh, 7 mütevellî, 27 sadat, 25 muaf, 69 kale muhafızı, 64 pir-i fâni vs a'ma ve ma'lul ve mecnun ve 29 nefer de zaviye hademesi mevcuttur. Yukarıdaki bilgilerden de anlaşılacağı gibi, Musul kazası, gerek şehir merkezinde bulunan hâne sayısı bakımından, gerekse bağlı köy ve bu köylerdeki hâne sayısı bakımından normal büyüklükteki bir osmanlı kazasıdır.

2. Ayn-Safna Nahiyesi

Musul şehrinin 50 km.doğusunda bulunan (40) bu nahije 17 köy'le çevrilidir. Bu köylerde toplam 146 hâne ve 11 mücerred mevcuttur. 146 hâneden 56'sı "Nefs-i Ayn-Safna" 'da bulunmakta olup, bunların 32'si müslim, 24'ü ise gayrimüslimdir. Ayn-Safna'daki mücerred sayısı da 6'dır.

3.Tikrit Nahiyesi

Bu nahije, Bağdat ile Musul arasında bulunmakta olup, 1523'te kendisine bağlı herhangi bir köy mevcut değildir. Nahiyede bulunan hâne sayısı 272, mücerred sayısı ise 78'dir.

II- Musul Sancağının Demografik Durumu

Musul; coğrafi konumu itibariyle, gerek Mezopotamya havzasında bulunması, gerekse Basra-Bağdat-Diyarbakir-Malatya hattını takip ederek, Anadolu içlerinden İstanbul'a uzanan ipek ve baharat yolunda, Bağdat'ı Diyarbakir'e bağlayan nokta üzerinden bulunmasından dolayı çağlar boyunca mühim bir iskan alanı olmuştur XVI. Yüzyılın ilk yarısında da, Musul'un önemli bir yerleşim bölgesi olduğunu, 1523 tarihli tahrir defterimizden öğremekteyiz. Aşağıda, Musul sancagında bulunan hâne ve mücerredler ile bunların müslim ve gayrimüslimlere oranlarını ve sonra da sancağın tahmini nüfus sayısını, defterimizdeki bilgiler doğrultusunda, tesbit etmeye çalışacağız.

1.Musul Sancağındaki Hâne ve Mücerredler

a.Musul Şehrindeki Durum

Musul şehrinde mevcut olan 20 mahalleden 17'si Müslim, 2'si Hristiyan ve 1'i de Yahudi mahallesi olup, bu mahallelerde toplam 1700 hâne ve 193 mücerred mevcuttur. Bu hâne ve mücerredlerin müslim ve gayrimüslimlere göre dağılımı ise aşağıdaki tablo:1'de gösterildiği gibi idi.

Tablo:1

MUSUL ŞEHRİNDEKİ HÂNE VE MÜCERREDLER

		Hane	Toplam içindeki oran	Mücerred	Toplam içindeki oran	
Musul Şehri	Müslümanlar	1148	67.53	128	66.32	
	Gayri Müs.	G.müslim	521	30.65	61	31.61
		Yahudi	31	01.82	4	02.07
	TOPLAM	1700	100	193	100	

Yukarıdaki tablo'da da görüldüğü gibi, Musul şehrinde bulunan hânelerin % 67.53'ü müslim, % 30.65'i hristiyan ve % 01.82'si de Yahudiler'e aittir. Mücerredlerin oranı da yaklaşık olarak bu şekildedir.

b.Musul Sancağı Köylerindeki Durum

Musul sancağında toplam 120 köy bulunmaktadır. Bunların 115'i müslim, 1'i gayrimüslim ve 4'ü de karışık (müslim/g.müslim) köylerdir. Bu köylerde bulunan müslim ve gayrimüslim hâne ve mücerred sayısı tablo II' de gösterildiği gibidir.

Tablo II `de de görüldüğü gibi, Musul sancağına bağlı 120 köyde toplam 3.173 hâne bulunmaktadır. Bu hânelerin 2.734'ü müslümanlara ve 439'u da gayrimüslimlere aittir. Yine, toplam 683 mücerred'in 623'ünü müslümanlar oluştururken 60'ı da gayrimüslimlerden meydana gelmektedir. Diğer taraftan, Musul

Tablo: II

**MUSUL SANCAĞI KÖYLERİNDE BULUNAN HÂNE VE
MÜCERRED SAYISI**

Sıra No		Hane	Toplam için-deki oran	Genel toplam için-deki oran	Mücerred	Toplam için-deki oran	Genel toplam için-deki oran	
1-	Musul Kazası	Müslim	2340	84.94	73.75	534	89.90	78.18
		G.müslim	415	15.06	13.08	60	10.10	08.79
		TOPLAM	2755	100	-	594	100	-
2-	Ayn-Safna Nahiyesi	Müslim	122	83.56	03.84	11	100	01.61
		G.müslim	24	16.44	00.76	-	-	-
		TOPLAM	146	100	-	11	100	-
3-	Tikrit Nahiyesi	Müslim	272	100	08.57	78	100	11.42
		G.müslim	-	-	-	-	-	-
		TOPLAM	272	100	-	78	100	-
GENEL TOPLAM		3173	-	100	683	-	100	

sancağındaki köylerde bulunan hânelerin dağılım yüzdesini aldığımız zaman, Musul kazasının % 86.83'lük yüksek bir oranla başta geldiğini görmekteyiz.

En düşük yüzdeyi ise % 4.6 ile Ayn-Safna nahiyesi getirmektedir. Yine tablo'da dikkatimizi çeken bir diğer husus da; Musul sancağı köylerindeki gayrimüslim hâne oranlarının çok düşük olması ve Tikrit nahiyesinde gayrimüslim nüfusun bulunmamasıdır.

2. Musul Sancağındaki Toplam Hâne ve Mücerred Sayısı

Musul sancağında toplam 4.873 hâne ve 2.739 mücerred bulunmaktadır. Bu hâne ve mücerredlerden kaçının müslimlere ve kaçının gayrimüslimlere ait olduğu aşağıda verilen tablo'daki gibidir (bkz. tablo:III).

Tablo: III

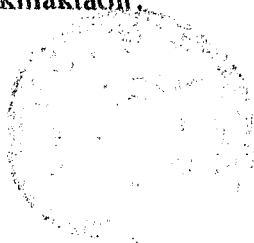
MUSUL SANCAĞINDAKİ İLÂNE VE MÜCERRED TOPLAMI

Sıra No		Hane	Müsl.	G. Müsl.	Mücerred	Müsl.	G. Müsl.
1-	Musul şehri	1700	1148	552	193	128	65
2-	Musul sancağındaki köyler	3173	2734	439	683	623	60
	TOPLAM	4873	3882	991	876	751	125

Yukarıdaki tablo'da verilen rakamların yüzdelerini aldığımızda, Musul sancağındaki toplam hânelerin % 79.66' sının müslimlere, % 20.34'ünün de gayrimüslimlere ait olduğu ortaya çıkmaktadır.

Bu arada, Musul sancağındaki toplam hâne sayısı hususunda önemli bir noktayı açıklamamız gerekmektedir. Şöyle ki; Tabirci defterimizde Musul sancağındaki hâne yekûnü 5.341 olarak kaydedilmiştir. Halbuki, bu rakam yanlıştır. Çünkü; Sancak dahilinde bulunan 120 köyün 8'i hem "Zuama ve Sipahiler"e tevcih edilen köyler arasında, hem de "Evkaf" kayıtları arasında kaydedilmiştir. Dolayısıyla, bu 8 köyde bulunan toplam 477 hâne iki defa sayılmıştır. Defterimizde "Yekûn" olarak verilen 5.341 hânedan, mükerrer yazılan 477 hâneyi çıkardığımız zaman geriye 4.864 hâne kalmaktadır. Bu hânelerin ise 1.700'ü Musul şehir merkezinde bulunduğundan, geriye kalan 3.164 hâne köylerdeki hânelerdir. Bu durumda ise, defterimizdeki "yekûn" içinde köylerdeki 9 hânenin eksik çıktığı görülmektedir. Zira, köylerde bulunan hâne sayısı birer birer toplandığı zaman 3.164 değil, 3.173 hâne çıkmaktadır.

Netice olarak, tablo.III'de de görüldüğü gibi, Musul şehrindeki 1700 hâne ile köylerde bulunan 3.173 hâneyi topladığımız zaman, Musul sancağı dahilindeki toplam hâne sayısı 4.873 olarak çıkmaktadır.

3. Musul Sancağı'nın Tahmini Nüfusu

a.Avarız-Hânesi ve gerçek-hâne sayılarının demoğrafik tahminlerde kullanılması

Bilindiği gibi, avarız-hâne ve gerçek-hâne sayılarından faydalanarak nüfus tesbiti yapmak öteden beri uygulanan bir usuldür. Biz de tahrir defterimizdeki hâne, mücerred ve muaf sayılarına dayanarak, her sancağın nüfususnu tahmini olarak tesbit etmeye çalışacağız. Yalnız, bundan önce, "Avarız-hânesi", "Gerçek-hâne", "Mücerred" ve "Muaf" tabirlerinin ne manaya geldiğini açıklamak faydasız olmayacaktır.

"Avarız-hânesi, tek ailenin oturduğu bir menzil (ev) anlamına gelmeyip, emlaki bulunan, arazi tasarruf eden kişilerden belirli bir nisbete göre tanzim edilmiş, bekar ve evli, belli bir erkekler grubunu ifade eden, sayısı beldeden beldeye değişen, hakiki bir hâne olmayıp itibari bir "hâne" yani grubu ifade etmektedir. Bir avarız-hânesi içinde beldeden beldeye göre bazen 3, bazen 5, bazen 10, bazen de 15 hâne bulunabildiği gibi, daha fazlası da bulunabiliyordu" (41).

"Gerçek-hâne" tabiri ise, tek ailenin oturduğu bir menzil (ev) manasında kullanılmaktadır. "Mücerred" tabiri de vergi vermekle mükellef bekar erkek sayısı manasındadır. "Muaf" tabiri ise, vergi mükellefiyeti bulunmayanlar için kullanılmaktadır. Muafların bir kısmı evli olabildiği gibi, bir kısmı ise bekar (mücerred) olabiliyordu. Bu açıklamalardan sonra, şimdi de tahrir defterimizdeki hânelerin özellikleri üzerinde duralım. Defterimizde köy ve cemaat hâneleri kaydedilirken, "avarız-hânesi" tabiri kullanılmayıp, sadece "hâne" tabiri kullanılmıştır. Fakat, her sancağın sonunda yazılan "Yekûn" kısmında bu hâneler "avarız-hânesi" olarak kaydedilmiştir. Burda aklımıza şu soru gelmektedir; acaba defterimizdeki "hâne" tabiri ile avarız-hânesi mi, yoksa gerçek-hâne mi kastedilmiştir? Bu kesin olarak belli değildir. Fakat, Nejat GÖYÜNÇ, "XVI. Yüzyılda Mardin Sancağı" adlı kitabıda bu

(41)-Rifat ÖZDEMİR; a.g.e..s.100-101.aynı yazar;"Avarız ve Gerçek-Hâne

Sayılarının Demoğrafik Tahminlerde Kullanılması Üzerine Bazı Bilgiler", X.Türk Tarih Kongresi.

hâneleri gerçek-hâne olarak kabul ettiği gibi (42), yine, Mehmet Ali ÜNAL da "XVI. Yüzyılda Harput Sancağı" adlı eserinde aynı yolu takip etmiştir (43). Bu arada, defterimizdeki hâneleri biz de "gerçek-hâne" olarak kabul edip, katsayırı da, yani bir evde bulunan ortalama fert sayısını 6 ve 7 olarak benimsedik. Böylece, nüfusu tesbit ederken, hâne sayısını hem "6" katsayısı hem de "7" katsayısı ile çarptık. Her iki çarpımdan sonra ortaya çıkan rakamları ise yan yana verdik. Şunu da hemen belirtelim ki, bu tür hesaplamalarda katsayı, yaygın olarak "5" alınmakta ise de, bunun imparatorluğun farklı bölgelerinde değişik oranlarda olması en doğrusudur (44).

Zira, Bölge üzerindeki aile üzerinde yapılan araştırmalarda aile başına düşen ortalama çocuk sayısının 4 veya 5 civarında olduğu, anne ve baba ile beraber her ailede 6 veya 7 ferdin bulunduğu tesbit edilmektedir. Biz de bu bilgilerden hareketle, katsayırı 6 ve 7 olarak alarak hesaplarımızı buna göre yaptık. Öte taraftan, incelediğimiz bölgelerdeki yerleşim merkezlerinde günümüzde bile, özellikle köylerdeki ailelerin 7-8 çocuklu olması, esas aldığımız katsayıların gerçeğe en yakını olduğunu göstermektedir. Üstelik, XVI. yüzyılda nüfusun büyük bir kısmın köylerde yaşıyor olması ve bu nüfusun önemli bir oranının da göçebe hayatını devam ettirmesi veya henüz yeni yerleşik hayata geçmiş kalabalık aileler olmasını da gözönünde bulundurursak yine aynı neticeye varmış oluruz.

İncelediğimiz sancakların tahmini nüfusunu tesbit ederken şu yolu takip ettik; hâne ve mücerredlerin yanında cebelûleri ve vergiden muaf olanları da dikkate aldık. Defterimizde her sancakta mevcut olan hâne, mücerred ve muafaların sayısı verilmiştir. Cebelû sayısını ise biz tesbit etme yoluna gittik. Bu tesbiti yaparken de sancakbeylerine tevcih edilen has miktarları ile zuama ve sipahilere tevcih edilen gelir miktarını esas aldık. Zira, her tımar sahibi, 2.000 akçe tutan "kılıç" hissesinden sonraki gelirinin her 3.000 akçesi için bir asker (cebelû) beslemek zorundadır. Sancakbeyleri de, has gelirlerinin her 5.000 akçesi için bir cebelûyü sefere götürmekle mükellef

(42)-Nejat GÖYÜNÇ; XVI. Yüzyılda Mardin Sancağı, T.T.K.B., Ankara, 1991, s.86.

(43)- M.Ali ÜNAL; a.g.e., s.60-73.

(44)- R.ÖZDEMİR; a.g.m., s.25

idiler. Dolayısıyla, her sancaktaki zuama ve sipahilere tevcih edilen gelir miktarını 3.000'e böldüğümüzde sipahilerin beslemek zorunda oldukları cebelû sayısını tesbit edebileceğimiz gibi, yine sancakbeylerine tevcih edilen has gelirlerini de 5.000'e böldüğümüzde sancakbeylerinin de beslemekle mükellef oldukları cebelû sayısını tesbit etmiş oluruz.

b.Musul Sancağının Tahmini Nüfusu

ba.Müslim Nüfus

Musul sancağında, gerek şehir merkezinde gerekse köylerde önemli bir müslüman nüfusu meskundur. Zira, sancak dahilinde bulunan 4.873 hânenin 3.882'si, 991 mücerredin ise 751'i müslümanlara aittir. Ayrıca müslüman nüfus arasında 198 kale muhafızı da bulunmaktadır. Muafkların sayısı ise 488 olup, bunların üçte ikisini (2/3) evli, üçte birini (1/3) ise bekar kabul ettik. (Bundan sonraki sancaklar için de bu standardı uygulayacağız). Diğer taraftan, sancakbeyi'nin has gelirlerinin toplamının 344.469 akçe olduğunu dikkate alırsak, Musul sancakbeyi'nin en az 70 cebelû beslemek zorunda olduğu ortaya çıkar. Ayrıca zuama ve sipahilere tevcih edilen gelir miktarı 642.025 akçedir. Bu meblağın her 3.000 akçesi için bir cebelû beslendiğine göre, sipahilerin beslemek zorunda oldukları cebelû sayısı da 214 olarak çıkar.

Buraya kadar verdiğimiz bilgileri şu üsule göre nüfus sayısına çevireceğiz: Hâne sayısı x 6-7 + Mücerred sayısı + Sipahi ve Cebelûler x 6-7 + Kale Muhafızları + Muafklar(2/3) x 6-7 + Muafklar(1/3).

Yukarıdaki usulü tatbik ettiğimiz zaman, Musul sancağında meskün müslüman nüfusu tesbit etmiş oluruz ki, 6 katsayısına göre 28.263, 7 katsayısına göre ise 32.795 kişi çıkmaktadır (bkz.tablo:ıv).

bb.Gayrimüslim Nüfus

İncelediğimiz dönemde, Musul sancağı dahilindeki gayrimüslim nüfusun müslüman nüfusa oranla çok düşük olduğunu görmekteyiz. Zira, Musul sancağındaki hânelerin sadece 991'i, mücerredlerin ise 125'i gayrimüslimlere aittir. Bu hâneleri 6 katsayısı ile çarpıp mücerredlerle topladığımız zaman, gayrimüslim nüfus 6.071 kişi, aynı işlemi 7 katsayısına göre yaptığımızda ise 7.062 kişi çıkmaktadır (bkz.tablo:ıv).

Tablo:IV
MUSUL SANCAĞININ TOPLAM NÜFUSU

	Ölçü alınan gruplar	6 Katsayısına göre elde edilen nüfus	7 Katsayısına göre elde edilen nüfus	Genel toplam içindeki oran (%)
MÜSLÜMANLAR	-Hane ve Mücerredler	24.043	27.925	82.28
	-Sipahi ve Cebelüler	1.704	1.988	
	-Kale Muhafızları	198	198	
	-Diğer askeri sınıf (Muaflar)	2.318	2.684	
	TOPLAM	28.263	32.795	-
Gayri Müs.	-Hane ve Mücerredler	6.701	7.062	17.72
	GENEL TOPLAM	34.964	39.857	100

Tablo'da da görüldüğü gibi, Musul sancağı dahilinde bulunan nüfusun % 82.28'i müslimlere, % 17.72'si ise gayrimüslimlere mensuptur.

4. Musul Sancağında Bulunan Cemaatler

Defterimizdeki kayıtlara göre, Musul sancağında, toplam 31 cemaat bulunmaktadır. Bu cemaatlerin isimleri ile hâne ve mücerred sayıları hakkında aşağıda bilgi verilmiştir.

1. Mezric Cemaati

21 hânesi bulunmaktadır. Yıllık hısılatı 452 akçedir. Cemaatin bir kolu da Bağdat eyaletinde bulunuyordu⁽⁴⁵⁾.

(45)-Cevdet TÜRKAY; Başbakanlık Arşivi Belgelerine Göre Osmanlı İmparatorluğunda Oymak, Aşiret ve Cemaatler, Tercüman kaynak eserler dizisi I, İstanbul, 1979, s.584.

2. Gelbuzi Cemaati

Cemaatin hâne sayısı 8 olup, yıllık geliri 176 akçedir.

3. Lor Cemaati

Bu cemaatin birer kolunun da Rakka ve Ruha (Urfa) sancaklarında bulduklarını görmekteyiz. Kaynaklarda "Ekrad" olarak gösterilmiştir⁽⁴⁶⁾.

Cemaat, 1523 yılında 10 hânedan müteşekkil olup, yıllık geliri ise 320 akçedir.

3. Sinik Cemaati

Konar-göçer olan bu cemaatin varlığına, Malatya sancağına bağlı Hısn-ı Mansur kazası ile Rakka, Diyarbekir, Erzurum, Çıldır, Kars ve Sivas sancaklarında ve Diyarbekir eyaletine tabi olan Ergani kazasında da rastlamaktayız⁽⁴⁷⁾.

Cemaatin 1523 yılında 55 hânesi ile 19 mücerredini bulunmaktadır. Yıllık hasılatı 2.254 akçedir.

5. Kara Oyar (قرا اویار) Cemaati

35 hâne ve 1 mücerreden müteşekkil olup, yıllık geliri 466 akçedir.

6. İlabi (ایلابی) an Ulus Cemaati

Bu cemaatin hâne sayısı 13, gelir miktarı ise 255 akçedir.

7. Davudi Cemaati

12 hâne ve 1 mücerredini mevcut olup, yıllık geliri 345 akçedir.

Cevdet Türkay'ın tesbitlerine göre, "Yörükân tائفesinden" olan bu cemaat, defterimizde "Cemaatı ekrad-ı Davudi" olarak kaydedilmiştir.

Diğer yandan, bu cemaatin bir hayli geniş bir alana yayılığını görmekteyiz. Zira, bu cemaatin varlığına Musul sancağından başka şu bölgelerde de rastlamaktayız: Şehr-i Zor sancağı, Bozok sancağına tabi Selmanlu-ı kebir kazası, Karasi sancağına tabi Bigadiç kazası, Maraş eyaletine tabi Kars-ı Maraş sancağı, Paşa sancağına tabi Edirne kazası, Alaiye sancağına tabi Düşenbe kazası Paşa sancağına tabi Filibe kazası, Tırhala sancağı, bu sancağına tabi Çatalca kazası, Gümilcine sancağına tabi

(46)-C.TÜRKAY; a.g.e., s.570.

(47)-Aynı Yazar; a.g.e., s.676.

Eğridere kazası, Karaman eyaleti, Konya sancağı, Selanik sancağına tabi Avrethisarı kazası, Adana sancağı, Kstamonu sancağına tabi zafranbolu kazası, Tarsus sancağı, Niğde sancağına tabi Ürgüb kazası, Paşa sancağına tabi Yenice-i Karasu kazası ve Kırşehir sancağına tabi Konur kazası⁽⁴⁸⁾.

8. Ulus-ı Danyal (ﻟﻮﺱ) Cemaati

Cemaatin reisi Şemseddin Kethûda'dır. Toplam 94 hâne ve 3 mücerredci mevcut olup, yıllık geliri ise 1.538 akçedir.

9. Danyal (ﻟﻮﺱ) Cemaati

Cemaatin Beyi Taceddin Kethûda'dır. Yıllık geliri 135 akçe olup, hâne sayısı ise 5' dir.

10. Danyal Cemaati

28 hâne ve 4 mücerreddin müteşekkildir. Gelir miktarı ise 840 akçedir.

11. Bacvanlu Cemaati

"Arab taifesinden" olan bu cemaatin bir kolu da Mardin'de bulunmaktadır⁽⁴⁹⁾. 1523 yılında 100 henesi ile 3.200 akçe geliri mevcuttur.

12. Ulustatar Cemaati

Hâne sayısı 25 olan bu cemaatin, geliri de 576 akçedir.

13. Kara Boğa Cemaati

"Yörükân taifesinden" olup, varlığına Maraş eyaleti ve Zulkadriye kazasında da rastlamaktayız⁽⁵⁰⁾. 1523'de 19 hâne ve 11 mücerredinin yansınra 744 akçe de geliri mevcuttur.

14. Bradiclü Cemaati

Bu cemaat 38 hâne ve 3 mücerreddin meydana gelmektedir. Hasılatı 1.088 akçedir.

15. Das Cemaati

"Yezidi taifesinden" olan bu cemaatin varlığına Niğde sancağında da rastlanmaktadır⁽⁵¹⁾.

(48)-C.TÜRKAY; a.g.e., s.73.

(49)-C.TÜRKAY; a.g.e., s.218.

(50)-C.TÜRKAY; a.g.e., s.460.

(51)-Aynı Yazar; a.g.e., s.311.

1523'de 3 hânesi ve 81 akçelik hasılatı mevcuttur.

16.17.18.19.20. Kürdî Cemaati

Defterimizde, beş kürdî cemaati içiçe kaydedilmiştir. Bunlardan dördünün kethûdası belli olup isimleri şöyledir; Ahmet kethûda, İsa () kethûda, Mamük kethûda ve Mircan kethûda. Bahsedilen beş cemaatin toplam hâne sayısı 56 ve mücerred sayısı 5'dir. Yıllık hasılatı ise 1.500 akçedir.

"Türkman-ekradı yörükân taifesinden" olan bu cemaatin de çok geniş bir alana yayıldığını görmekteyiz. Bu bölgeler şunlardır; Sığla sancağı, Çankırı sancağına bağlı Şabanözü kazası, Zor eyaleti, Teke, Siverek, Adana, Amasya, Diyarbakir, Kars-ı Meraş, Karahisar-ı Şarki ve Rakka sancakları, Paşa sancağına bağlı Edirne ve Dimetoka kazaları, Van vilayeti, Amasya sancağına bağlı Geldiklan kazası, Karahisar-ı Şarki sancağına bağlı Ordu kazası, Hüdevendiğâr sancağına bağlı Günyüzü kazası, İzmir sancağına bağlı Tire kazası, Beyşehir sancağına bağlı Kaşaklı kazası, Niğde sancağına bağlı bor ve Nevşehir ile Ürgüç kazaları, Canik sancağına bağlı Ökse kazası, Adana sancağına bağlı Yüreğir kazası, Kengiri sancağına bağlı Kurşunlu kazası ve Diyarbakir sancağına bağlı Ab-ı Tahir kazası(52).

21. Evlad-ı Ali () ve () Cemaati

8 hânesi bulunan bu cemaatin gelir miktarı 276 akçedir.

22. Karakoyunlu Cemaati

"Türkman ekraı yörükân taifesinden" olup, yaşadığı diğer alanlar şunlardır; Karahisar-ı Teke ve Kızılkaya kazaları (Teke sancağı), Satılmış kazası (Canik sancağı), Malatya, Hama, Humus, Bozok, Maraş, Niğde, Kayseriyye, Kırşehir, Teke, Ankara, Karaman, Şam sancakları, İzmir kazası (Sığla sancağı), Cumaabad nahiyesi (Aydı sancağı), Ayasluğ kazası (Aydın sancağı), Hısn-ı Keyf kazası (Diyarbakir eyaleti), Antalya kazası (Bozok sancağı), İncesu kazası (Niğde sancağı) ve Havlan nahiyesi (Şam eyaleti)(53).

(52)-C.TÜRKAY; a.g.e., s.564,565.

(53)-Aynı Yazar; a.g.e., s.478.

Cemaatin, 1523 yılında 35 hânesi ve 4 mücerredi mevcut olup, yıllık hasılatı ise 1.580 akçedir.

23. Arab-ı ve Cemaati

Hâne sayısı 40'dır. Yıllık geliri ise 1.580 akçedir.

24. Danyal (وسل) Cemaati

10 hânesi ve 2 mücerredi bulunan bu cemaatin beyi Şemseddin Kethûda'dır. Yıllık hasılatı 285 akçedir.

25. (روسر) Cemaati

Hâne sayısı 150 olan cemaatin yıllık geliri 2.610 akçedir.

26. (ال عمر) Cemaati

Cemaatin kethûdası Hasan Bey'dir. 150 hânesi ve 2.250 akçelik geliri mevcuttur.

27. Balcılar Cemaati

"Türkman yörükanı tairesinden" olan balcılar cemaati; Maraş, Tırhala kazası (İlûdavendiğar sancağı), Tarsus, Adana, Alaiye, Yeni İl kazası (sivas), Haleb, Kırkkilise kazası (Vize sancağı), Malatya sancağı, İçel sancağı, Manavgat kazası (Alaiye sancağı) ve Adana sancağının Yüregir kazasına dağılmış bulunuyordu^[54].

1523 yılında 218 hânesi ve 70 mücerredi vardır.

28. Reaya-yı Sultan (سرمه) Eş-Şehid Sutan (سرمه) Cemaati

129 hânesi, 27 mücerred'i ve 3 Sadat'ı bulunan bu cemaatin hasılatı 2.575 akçedir.

29. Alazir (ال عزر) Cemaati

Yıllık hasılatı 2.250 akçe olan bu cemaatin hâne sayısı ise 150'dir.

30. Avdeşlü Cemaati

Bu cemaat Musul şehrinde (Nefs-i şehir) meskûn idi. 180 hânedan müteşekkildir. Ayrıca, 1 imâm ve 1 de Pir-i fâni'si bulunan cemaatin yıllık geliri 1.800 akçedir.

31. (عوى) Cemaati

6 hânesi ve 915 akçe hasılatı mevcuttur.

IV- MUSUL SANCAGININ FİZİKİ DURUMU

4. Musul'un Mahalleleri

Tahrir defterimizdeki bilgilerden öğrendiğimize göre Musul şehrinde 20 mahalle bulunmaktadır. Bu mahallelerin 17'si müslim, 2'si hristiyan ve 1'i de yahudi mahallesidir. Müslüman mahallelerinin isimleri şöyledir; Babü'l-Irak, Dar-ı Hacı Ahmed, Cihar-ı Sük, İmâm Avneddin, Şeyh Hasan-ı Sekri, Akabe, Dar-ı Hoşnam (حوسنام), Şeyh Muhammed bin Celal, Nebi Mehadin (علاء ورس), Şeyh Şerafeddin, Sitare Mahrime (محرمة), Bağdadî, Hacı Hamza, Eski Kale, Vezir İsa ve İmâm Ömer Ebu'l-Kasım.

Hristiyan mahalleleri; Dergah-ı Eramine ve Kala'-i cemaat-i Eramine isimlerini taşıırken, Yahudi mahallesi de Mahalle-i Yahuda olarak anılmaktadır.

Bu mahalleler hakkında aşağıda bilgi verilmiştir.

a. Müslüman Mahalleleri

1. Babü'l-Irak Mahallesi

Müslüman mahalleleri içinde en kalabalık olanıdır. Mahallede; 252 hâne, 42 mücerred, 4 imâm, 4 müezzîn ve 12 pir-i fâni ile gaib bulunmaktadır (bkz.tablo:v).

2. Dar-ı Hacı Ahmed Mahallesi

93 hâne ve 6 mücerreden müteşekkildir.(Bkz.tablo:v).

3. Cihar-ı Sük Mahallesi

Bu mahallede 49 hâne ve 7 mücerred mevcuttur. Ayrıca, 1 imâm, 1 müezzîn, 3 muaf ve 2 de pir-i fâni bulunmaktadır (bkz. tablo:v).

Not:Müslim hâne toplamına vergiden muaf olan imâm, müezzîn pir-i fâni vs.gibi zümreler ve askeri zümreler dahil değildir.

4. İmâm Avneddin Mahallesi

Mahalle, 23 hâne ve 3 mücerreden meydana gelmektedir (bkz. tablo:v).

5. Şeyh Hasan-ı Sekri Mahallesi

Musul'un kalabalık mahallelerinden biridir.Toplam 112 hâne ve 6 mücerredin yanısıra 1 imâm, 2 müezzîn ve 6 da pir-i fâni ve gaib mevcuttur (bkz.tablo:v).

Tablo:V
MUSUL ŞEİRİNDEKİ MAHALLELER

Sıra No	Mahallenin Adı	Hane	Mücerred
1-	-Müslüman Mahalleleri Babü'l-İrak Mahallesi	252	42
2-	Dar-ı Hacı Ahmed Mahallesi	93	6
3-	Cihar-ı Sük Mahallesi	49	7
4-	İmam Avneddin Mahallesi	23	3
5-	Şeyh Hasan-ı Sekri Mahallesi	112	6
6-	Akabe Mahallesi	75	7
7-	Dar-ı Hoşnam Mahallesi	68	9
8-	Şeyh Muhammed bin Celal Mahallesi	119	10
9-	Nebi Mahallesi	50	6
10-	Mehadin Mahallesi	63	11
11-	Şey Şerafeddin Mahallesi	74	8
12-	Sitare Mahrime Mahallesi	55	6
13-	Bağdadi Mahallesi	50	1
14-	Hacı Hamza Mahallesi	37	2
15-	Eski Kale Mahallesi	5	-
16-	Vezir İsa Mahallesi	8	-
17-	İmam Ömer Ebu'l-Kasım Mahallesi	15	-
	TOPLAM	1148	128
18-	-Hristiyan Mahalleleri Dergah-ı Eramine Mahallesi	236	60
19-	Kala-i Cemaat-i Eramine Mahallesi	285	1
	TOPLAM	521	61
20-	-Yahudi Mahalleleri Yahuda Mahallesi	31	4
	GENEL TOPLAM	1700	193

6. Akabe mahallesi

Bu mahalledeki hâne sayısı 75, mücerred sayısı 7 olup; bunların yanısıra 2 pir-i fâni ve ama ile 2 de hâtib ve müezzin bulunmaktadır (bkz.tablo:v).

7. Dar-ı Hoşnam Mahallesi

68 hâne ve 9 mücerredden müteşekkil olup, ayrıca 1 imâm ile 6 gaib ve malul da burda yaşamaktadır (bkz.tablo:v).

8. Şeyh Muhammed bin Celal Mahallesi

Hacı Ahmed mahallesinden sonra Musul'un en kalabalık mahallesidir. Mahallede 119 hâne ve 10 mücerredden başka, 1 imâm, 11 pir-i fâni ve âmâ ve 2 de müezzin mevcuttur (bkz.tablo:v).

9. Nebi Mahallesi

50 hâne, 6 mücerred, 1 muaf, 1 pir-i fâni ve 1 ama'dan müteşekkildir (bkz.tablo:v).

10. Mehadin Mahallesi

Mahalle, 63 hâne, 11 mücerred ve 4 pir-i fâni ve ama'dan meydana gelmektedir (bkz.tablo:v).

11. Şeyh Şerafeddin Mahallesi

Hâne sayısı 74, mücerred sayısı ise 8'dir. Ayrıca 9 pir-i fâni ve 6 da sadat mevcuttur (bkz.tablo:v).

12. Sitare Mahrime Mahallesi

Bu mahalle 55 hâne, 6 mücerred, 2 pir-i fâni, 1 imâm ve 1 müezzin'den oluşmaktadır (bkz.tablo:v).

13. Bağdadî Mahallesi

50 hâne, 5 mücerred, 1 imâm ve 1 pir-i fâni'den müteşekkildir (bkz.tablo:v).

14. Hacı Hamza Mahallesi

Mahalledeki hâne mecvudu 37 olup, 2 de mücerredi vardır.

15. Eski Kale Mahallesi

Hâne sayısı bakımından Musul'daki mahallelerin en küçüğüdür. Toplam 5 hânedan başka, 1 mecnun, 1 âmâ ve 1 pir-i fâni kayıtlıdır (bkz.tablo:v).

16. Vezir İsa Mahallesi

Bu mahallede sadece 8 hâne mevcuttur (bkz.tablo:v).

17. İmâm Ömer Ebu'l-Kasım Mahallesi

Burada mevcut hâne sayısı ise 15'dir (bkz.tablo:v).

b. Gayrimüslim Mahalleleri

Musul şehrindeki gayrimüslim mahalleleri hristiyan ve yahudi mahalleleridir.

Onun için bunları da ayrı ayrı ele alacağız.

ba. Hristiyan Mahalleleri

Musul'da iki hristiyan mahallesi mevcut olup, önemli nüfusu ihtiva etmektedir.

18. Dergah-ı Eramine Mahallesi

Mahallede 236 hâne ve 60 mücerred vardır (bkz.tablo:v).

19. Kala-i Cemaati Eramine Mahallesi

Hâne sayısı 285 olup, mücerred sayısı ise sadece 1'dir.

bb. Yahudi Mahalleleri

Musul'da sadece bir yahudi mahallesi mevcut olup, "Mahalle-i Yahuda" olarak kaydedilmiştir. Bu mahallede 31 hâne ve 4 mücerred mevcuttur.

2. Dinî ve Sosyal Yapılar

Musul sancağında birçok dini ve sosyal yapılar mevcut olup, bunların sayıları şu şekildedir;4 cami, 15 mescit, 8 zaviye, 3 medrese, 3 kervansaray, 3 muallimbâne, 4 boyahâne ve hammare ve debbağhâne ve 68 dükkan.

a. Camiler

1. Nureddin Şehid Camisi

Cami'nin 1523'deki evkâf gelirleri şunlardan ibarettir; 1 dükkanın kirasından yıllık 6.192 akçe, 2 kervansarayın kirasından 6564 akçe, 1 (محرّف)'in kirasından 360 akçe, 1 hanın kirasından 1.330 akçe, Kabakhöyüğü köyünün rub'u hububat hissesinden 775 akçe, ve iki bahçenin kirasından 400 akçe olmak üzere toplam 15.624 akçe.

Öte taraftan,bu cami'nin evkâf kayıtları arasında 39 dükkan kaydı varsa da;bunlar "harabe" olduğu için gelirleri yoktur.

Nureddin Şehid camii'nin 15.624 akçelik hasılatından günde 43 akçe aşağıdaki görevlere sarfolunmaktadır; *Tevliyet:8, Hitâbet:4, İmâm ve Müezzîn:5, Huffaz ve (دوام):10, Ferraş ve (مر):4, Revgan-ı hasır:4, Harc-ı Kıyye (مر):4 ve ():1.*

2. Cercis Nebi Camisi

Bu cami'ye tevcih edilen evkâf geliri 25.324 akçedir. Vakfın mütevellisi Seyyid Abdülgaffar'dır. 25.324 akçelik gelirin 23.312 akçesi Tilkif köyü gelirinden, 12 akçesi ise Musul şehrinde bulunan bir Han'ın kirasından elde edilmektedir.

Bu meblağdan günde 70 akçe aşağıdaki görevlere harcanmaktadır; *Tevliyet-i an Seydi (دوام):12, İmâmet ve Müezzîn:3, Ferraş ve (س):3, Tabbağ ve Ruğ:3, (مر) ve Harc-ı Hasır:5, Piyaz:1.*

Yemek masrafları "hisse-i taam" için yapılan harcamalar ise şunlardır; *Güşt(et):5, Ürz:6, Nân(ekmek):8, Ruğ-ı sade:6, Dakik:4 (مس):6, (كسو) ve mercimek ve (وهر):3, Harc-ı (مر):3.*

25.324 akçelik gelirden yukarıdaki harcamalar yapıldıktan sonra, yılda 124 akçe de artıyordu.

3. Hazret-i Yunus Nebi Camii

Evkâf geliri; Yosun (وسن) köyünden 12.068 akçe, Yakub köyünün rub'u hububat hissesinden 3.018 akçe ve Begüm Meşhedi köyünden elde edilen 1.100 akçeden müteşekkildi ki, toplam 16.186 akçe tutmaktadır.

Bu hasılatın günde 43.5 akçe şu görevlere sarfolunmaktadır; *Tevliyet:7, İmâmet ve Müezzîn:2.5, Ferraş:2, (س):1, Habbaz ve Tabbağ:1.5, (جبار) ve Ruğ ve Hasır:6.*

Yemek masraflarına "hisse-i taam" yapılan harcamalar ise şu şekilde idi; *Güşt:6, Ürz (زر):3, (مس):4.5, Ruğ:3, Nau:6, Aşel (bal):1.*

Yukarıdaki harcamalardan sonra yılda 526 akçe artmaktaydı.

4. (مباري) Camii

Bu cami, Musul sancağının Tikrit nahiyesinde bulunmakta olup, evkâf geliri bir arazinin kira bedeli olan 200 akçedir.

b. Mescitler

1. Cihar-ı Sük Mescidi

Bu mescid'in evkâf geliri 3 dükkanın arazi kirası olup, günde 2.5 akçe geliri mevcuttur. Bu yılda 900 akçeyi bulmaktadır.

2.3.4. İmâm Ali el-Hadi, Hasan el-Askeri ve Muhammed el-Mehdi

Mescitleri

Defterimizde bu üç mescid bir arada yazılmış olup, evkâf gelir toplamı 2.586 akçedir.

5. Şeyh Mehmed bin Celal Mescidi

5 dükkanın kira geliri olan 1.440 akçe bu mescid'e vakfedilmiştir. Bu meblağdan günde 2 akçe cihet-i İmâmet ve Müezzîn için, 1 akçe de Cihet-i (رسم) ve Hasır için harcanıyordu. Gelirden, yılda 360 akçe de artmaktadır.

6. Ebu'l-Kasım Mescidi

2 dükkanın kirası bu mescid'in evkâfını oluşturmaktadır ki, geliri 720 akçedir.

c. Zaviyeler

Musul'da 1523 tarihinde 8 zaviyenin mevcut olduğu görünmektedir. Bunlar hakkında aşağıda kısaca bilgi verilmiştir.

1. Sultan Abdullah Zaviyesi

Zaviye'nin evkâf geliri 7.326 akçe olup, "Sultan Abdullah" köyünün gelirinden elde edilmektedir. Bu gelirden günde 9.5 akçe şu görevlere harcanmaktadır; *Tevliyet:2, Nezarat:2.5, Meşihat:2, Ferraş:1, (رسم):3.*

7.326 akçelik gelirden günde 11 akçe de yemek masrafları için şu şekilde sarfolunmaktadır ; *Güşt: 2, Ürz ve Gendüm: 3, (رسم):1 Nân: 4*

2. İmâm Musa Kazım ve İmâm İsmail Zaviyesi

Zaviye'nin yakınında, Kırilyas denilen mevkide meskun bulunan 12 hâne bu zaviyenin vakfı olup, gelirleri zaviye'nin Ruğ-ı Çerağ ve Hasır masrafları için sarfolunmaktadır.

Tablo: VI
MUSUL SANCAĞINDAKİ VAKIFLAR VE GELİRLERİ

Sıra No	Vakfın Adı	Vakfın geliri (akçe olarak)
CAMİ VAKIFLARI		
1-	Nureddin Şehid Camii Vakfı	15.624
2-	Cercis Nebi Aleyhisselam Camii Vakfı	25.324
3-	Hazret-i Yunus Nebi Camii Vakfı	16.186
4-	() Camii Vakfı	200
MESCİD VAKIFLARI		
1-	Cihar-ı Suk Mescidi Vakfı	900
2-	İmam Ali el-Hadi ve Hasan el-Askeri ve Muhammed el-Mehdi Mescidi Vakfı	2.586
3-	Şeyh Mehmed bin Celal Mescidi Vakfı	1.440
4-	Ebu'l-Kasım Mescidi Vakfı	720
ZAVİYE VAKIFLARI		
1-	Sultan Abdullah Zaviyesi Vakfı	7.326
2-	İmam Musa Kazım ve İmam İsmail Zaviyesi Vakfı	-
3-	İsa Dede Zaviyesi Vakfı	-
4-	İmam Yahya Ebu'l-Kasım Zaviyesi Vakfı	850
5-	İmam Mehmed bin Kazım Zaviyesi Vakfı	700
6-	İmam Şemseddin el-Humsi veled-i İmam Mehmed el-Bakır Zaviyesi Vakfı	5.427
7-	İmam Ömer veled-i İmam Hasan Zaviyesi Vakfı	2.600
DİĞER VAKIFLAR		
1-	Hazret-i Muhammed'ül-Mustafa Vakfı	21.389
2-	Üstad Maşuk Vakfı	540
3-	İmam Ziyad bin Ali Vakfı	1.000
TOPLAM		102.812

3. İsa Dede (عيسى دود) Zaviyesi

Ahursakal köyündeki bir çiftliğin arazisi bu zaviyenin vakfını oluşturmaktadır ki, bu çiftlik Abdulkadir adlı bir şahsın elinde bulunmaktadır. Zaviye evkâfının gelir miktarı kaydedilmemiştir.

4. İmâm Yahya Ebu'l-Kasım Zaviyesi

Hilalecük köyünün malikane hissesi olan 850 akçelik gelir bu zaviye'ye vakfedilmiştir.

5. İmâm Mehmed bin Kazım Zaviyesi

Musul'un Tikrit nahiyesinde bulunan bu zaviye'nin evkâfı 2 mezrea olup, Mezrea-i Dür'dan 500 akçe ve Mezrea-i Urabi'den 200 akçe elde edilmektedir. Böylece zaviye'nin toplam geliri 700 akçeyi bulmaktadır.

6. İmâm Şemseddin el-İlumsî veled-i İmâm Mehmed el-Bakır Zaviyesi

Zaviye'nin evkâfı 1 köy ve 5 mezrea'nın gelirlerinden oluşmakta olup, toplam 5.427 akçedir. Bunun 3.967 akçesi İmâm Şemseddin-i İlumusi köyünden, 540 akçesi Kanab (كاناب) mezreası'ndan, 540 akçesi Til-i Halil mezreası ve bir araziden,

140 akçesi Zaraka mezreası ile bir araziden ve 140 akçesi de Ulupınar () mezreasından elde edilmektedir.

5.427 akçelik hasıllattan günde 15 akçe aşağıdaki görevlere harcanmaktadır;

Nezaret: 3, İmâmet ve Müezzîn: 2, Meşihat: 1, Cibet-i taam: 7, (رص): 1.

Bu harcamalardan sonra yılda 27 akçe artmaktadır.

7. İmâm Ömer Veled-i İmâm Hasan Zaviyesi

Zaviye'nin evkâf gelirleri şunlardan ibarettir; Daykendi köyündeki bir çiftlik arazisinden elde edilen 254 akçe, ile (روص) köyü gelirlerinden elde edilen 2.346 akçe. Zaviye'nin toplam geliri 2.600 akçe tutmakta olup, bu yekünden günde 7 akçe şu görevlere harcanmaktadır; *Meşihat: 1, Tevliyet: 1, Harc-ı taam (yemek masrafı): 5.*

Bu harcamalardan sonra yılda 80 akçe de artmaktadır.

d. Musul'daki Diğer Vakıflar

Yukarıda yazdığımız cami, mescit ve zaviyelerden başka, Musul'da üç vakıf daha bulunmaktadır ki, bunların statülerini (Mescit, Zaviye veya Külliye mi?), kesin

olarak tesbit edemedik. Bundan dolayı, bu vakıfların sadece isimleri ve gelir miktarları hakkında bilgi verilmiştir.

1. Hazret-i Muhammed'ül-Mustafa Evkâfı

Bu evkâfa 3 köy, 1 mezrea ve 1 cemaat'in gelirleri tahsis edilmiştir ki, toplam 21.389 akçedir. Birkaç gelir kaynağının olması ve gelir miktarının fazla olması dikkate alınırsa, bu evkâfın bir külliye olabileceğini tahmin ediyoruz.

21.389 akçelik gelirin, 12.187 akçesi Hattare-i büzürg köyünden, 5.675 akçesi Reşidiye köyünden, 1.527 akçesi Şirehanlu köyünden, 200 akçesi Mecrid (**مجرد**) mezreasından ve 1800 akçesi ise Avdeşlü Cemaati'nden elde edilmektedir.

2. Üstad Maşuk (**مشار**) Evkâfı

Bunun da bir mescid veya zaviye olması büyük ihtimaldir.

Evkâfın geliri 540 akçe olup, 5 dükkânın kirasından elde edilmektedir.

3. İmâm Ziyad bin Ali Evkâfı

Bu evkâfın geliri 1000 akçe olup, 500 akçesi Atşan mezreasi'nden, 500 akçesi ise Safla (**سافل**) eş-Şehid mezreasi'nden elde edilmektedir.

e. Musul'daki İmâmzade (On iki imâm torunu) Evkâfı

Musul'daki evkâf kayıtları arasında Oniki imâm'ın soyundan gelen 22 imâmzade'nin mezarı da bulunmaktadır. Bu mezarlara Musul sancağı boyahâne mukataasının yıllık gelirinden 19.260 akçelik hisse Padişah hükmü (ber muceb-i hükm-i hümayun) ve vakıf şartıyla, değişik oranlarda tevcih edilmiştir.

1. İmâm İbrahim veled-i İmâm Caferü's-Sadık Mezarı

Evkâf geliri günlük 7.5 akçe hesabiyle yılda 2.700 akçedir.

2. İmâm Abdurrahman veled-i İmâmı Hasan Mezarı

Evkâf geliri; günde 1.5 akçe, yıllık toplamı 540 akçedir.

3. İmâm Abdülmühsin veled-i İmâm Hasan Mezarı

Evkâf geliri günlük 2.5 akçe olup, yıllık tutarı 900 akçedir.

4. İmâm Ali veled-i İmâm Muhammed et-Taki Mezarı

Yıllık 900 akçe evkâf geliri tahsis edilmiştir.

5. İmâm Avneddin veled-i İmâm Hasan Mezarı

Günde 3.5 akçe, yıllık 1.260 akçelik gelir bu mezarın evkâf gelirini teşkil etmektedir.

6. (شفا رصه) bint-i İmâm Hasan Mezarı

Bu mezarın vakıf geliri günde 1 akçe, yılda 360 akçedir.

7. İmâm Gülsüm bint-i İmâm Hasan Mezarı

Bu mezarın evkâf geliri de yıllık hesabiyle 360 akçedir.

8. İmâm Muhammed Bakır veled-i İmâm Hasan Mezarı

Mezarın evkâf geliri, günlük 4.5 akçe olup, yılda 1620 akçe tutmaktadır.

9. İmâm Muhsin veled-i İmâm Hasan Mezarı

Evkâf geliri günde 1 akçe, yıllık olarak ise 360 akçedir.

10. İmâm Ali veled-i İmâm Ali el-Hadi Mezarı

Yıllık 900 akçelik evkâf geliri mevcuttur.

11. Mehdi (مطهر) Mezarı

Yıllık 900 akçe geliri mevcuttur.

12. İmâm Abil veled-i İmâm Ali Mezarı

Evkâf geliri yıllık hesabiyle 900 akçedir.

13. (ساورمار) veled-i İmâm Hasan Mezarı

Evkâf geliri 900 akçedir.

14. (سلي سره) Mezarı

540 akçelik evkâf geliri mevcuttur.

15. (مالحمد الصوري) bint-i İmâm Hüseyin Mezarı

Yıllık evkâf geliri 720 akçedir.

16. Sultan Abdullah bin Emire'l-Mü'minin Ömer Mezarı

900 akçelik yıllık evkâf geliri mevcuttur.

17. Şeyh Feti(صم) el-Musul-i Mezarı

Evkâf geliri 900 akçedir.

18. Muhammedü'l-Bakır Mezarı

720 akçelik geliri mevcuttur.

19. (عصرالساہ) Musulî Mezarı

Evkâf geliri 360 akçedir.

20. (عمری) Ali Mezarı

Yıllık 900 akçelik evkâf geliri vardır.

21. İmâm Şeyhü'l-(عمری) Mezarı

720 akçelik geliri mevcuttur.

22. İmâm Yahya bin Ebu'l-Kasım Mezarı

Evkâf geliri yıllık hesabıyla 900 akçedir.

f. Medreseler

Defterimizdeki kayıtlara göre Musul'da iki medrese bulunmaktadır.

1. Şeyhü'l-Beled Medresesi

Medrese'nin evkâfı bir çiftlik arazisidir. Fakat gelir miktarı kaydedilmemiştir.

2-Hoca Kasım Medresesi

Bu medresenin evkâf geliri 9.000 akçe olup, bu meblağ Musul sancağı boyahâne mukataasından tevcih edilmiştir.

g-Kaleler

1523 trihli tahrir defterimize göre Musul sancağında üç kale bulunmaktadır. Bunlar; Musul, Ayn-Safna ve Tikrit'de bulunmakta olup, bu kalelerdeki görevli sayısı ve bu görevlilere yapılan harcamalar tablo vu'daki gibidir.

Tablo:VII

MUSUL SANCAĞINDA BULUNAN KALELER VE GÖREVLİ SAYISI

Sıra No	Kalenin bulunduğu Yer	Görevli Sayısı	Günlük yapılan Harcamalar (Akçe olarak)	Yıllık Harcamalar (Akçe olarak)
1-	MUSUL	69	395	139.808
2-	AYN-SAFNA	83	219	75.400
3-	TİKİRİT	46	245	86.728
	TOPLAM	198	853	301.936

Tablo'da görülen toplam 198 mustahfızdan başka, her kalede birer de Dizdar bulunmaktadır.

h. Kervansaraylar

Musul'da 2 kervansaray ve 1 Han'ın mevcut olduğunu görmekteyiz. Defterimizde bunlar hakkında fazla bilgi olmamakla birlikte yıllık kira bedellerini öğrenebilmekteyiz.

1. Kayseriyye-i Kadim (Eski Kervansaray)

Nureddin Şehid camii'nin evkâfına dahil olan bu kervansarayın yıllık kira bedeli 5.484 akçedir.

2. Kayseriyye-i Cedid (Yeni Kervansaray)

Yıllık kira geliri 1.080 akçe olup, bu gelir de Nureddin Şehid camii'ne vakfedilmiştir.

3. Nefs-i Musul'da Bulunan Han

Bu hanın geliri 12 akçe olup, bu gelir Cercis Nebi Camiine vakfedilmiştir.

V-SANCAK GELİRLERİ

VERGİLER

Yönetim şekli ne olursa olsun her devletin ayakta durabilmesi için ekonomisini sağlam esaslara dayandırması gerekir. Bu da, büyük oranda vergilerin iyi toplanmasıyla, yani devletin gelir kaynakları göz önünde bulundurularak dengeli bir vergi sisteminin geliştirilmesi ile yakından ilgilidir.

Osmanlı devleti de vergi işine büyük bir önem vermiştir. Zira, bütün devlet müesseselerinin vergi işi ile doğrudan doğruya ilgili olmaları bunu daha açık göstermektedir. Fakat, Osmanlı devleti bütün imparatorluk için geçerli standard bir vergi politikası takip etmemiş, bölgelerin coğrafi konumu, iklimi, ırki ve kültürel özellikleri ve iktisadi ve içtimai özelliklerini dikkate alarak her bölgeye mahsus ayrı vergi kanunnameleri düzenlemiştir.

Bu arada, Osmanlılar vergilendirmede cins ve miktarı tesbit ederken daima iki prensipten hareket etmişlerdir. Bunlardan birisi, islam hukuku, diğeri de örf

hukukudur. "Tekalif-i şer'îye (cizye, öşür, ağnam vs.) islami hukukun vergileridir. "Tekalif-i Örfiye" veya "Rüsum-ı Örfiye" ise, resm-i mücerred, resm-i arus, resm-i bennak vs. olup, genellikle mahalli geleneklerin tesiri ile oluşturulmuştur. Bundan dolayı, bu tür vergilerin çeşitleri pek çoktur (55).

Öte taraftan, devlet hakimiyeti altına aldığı yeni bölgelerde, ülkenin diğer bölgelerinde uygulanan vergi sistemini hemen tatbik etmeyip, kendisinden evvel yaşayan devletçiklerin kanunnamelerindeki mevcut miktarları yerinde bırakmış veya azaltmış, Fakat, Osmanlı hakimiyeti iyice pekişikten sonra tedricen kanun-ı Osmani'yi uygulamıştır (56).

Nitekim, 1514 Çaldıran zaferini müteakip Diyarbekir ve havalisi fethedildikten sonra bu bölgede Akkoyunlu hükümdarı Uzun Hasan Bey'in kanunlarının geçerli olduğu görülmüştür. Bu kanunlar bu bölgede yapılan ilk tahrirde (1518) hemen kaldırılmamış, bazı ufak değişikliklerle devam ettirilmiştir. Müteakip yıllarda bu kanunlar tedricen değiştirilmiş ve 1540 tarihindeki tahrirde Uzun Hasan Bey'in kanunlarının hemen hemen tamamen kaldırılarak yerine Kanun-ı Osmani'nin cari hale getirildiği görülmektedir.

Bu kısa açıklamalardan sonra, şimdi de Musul sancağındaki vergi çeşitleri ve miktarları üzerinde duralım.

1. MUSUL SANCAK GELİRLERİ

-Vergi Gelirleri

Musul sancağında alınan vergi çeşitleri şunlardır:

a. **Mukataalar:** Bu türe dahil vergiler; Mezrea, hamam, zemin, hammare, ihtisab-ı şehir, macunhâne, bevabbi ve boyahâne mukataalarıdır.

(55)-Mustafa AKDAĞ; Osmanlı İmparatorluğunun Kuruluş ve İnkışaf Devrinde Türkiye'nin İktisadî Vaziyeti, s.538-539.

(56)-Ömer Lütfi BARKAN; Türkiye'de Toprak Meselesi, s.545-573, M.AKDAĞ, a.g.m., s.539.

b. Mahsuller: Mahsul-i tamga-i ağnam, mahsul-i an tamga-i geven ve sisar, mahsul-i bac-ı kara, Mahsul-i tamga-i sürh ve kapandari, Mahsul-i sefine, mahsul-i an icare-i dekakin ve hamam, mahsul-i beyt'ül-mal ve mal-ı gaib ve mal-ı mevkuf ve mal-ı medfun ve mal-ı sürh seran, mahsul-i ma-beyn-i tımarha ve zeametha mahsul-i mezari-i haric-i defter ve ulusha-i mehdiye-i Ekrad ve Arab ve Türkmen, mahsul-i an nisf-ı cerime ve arusiyye-i vilayet, mahsul-i çayırha, mahsul-i yava ve kaçgun-i şehir ve nevahi, mahsul-i kelek ve mahsul-i resm-i arusiyye.

c. Resimler: Resm-i kışlak-ı liva-ı Musul.

d. Cerimeler: Cerime ve arusiyye-i çiftlikçıyan ve cebeluyan ve muaf ve müslümanan.

Bu saydığımız vergi çeşitlerinden başka, Cizye-i gebran, adet-i ağnam, bac-ı ubur, çeşitli dükkan, kervansaray, hamam vs.'nin icareleri ile köy ve mezrea gelirlerinden alınan hububat hisseleri de Musul sancağı vergi çeşitleri arasında yer almaktadır.

Yukarıda saydığımız vergilerin hangi orana göre alındığı belli değildir. Fakat, Musul kanunnamesi'nde bazı ticari mallar ve bu mallardan hangi orana göre vergi alınacağı ayrıntılı olarak açıklanmıştır. Aşağıya çıkardığımız listede bazı mallardan alınan vergi miktarları gösterilmiştir.

Liste:1

**MUSUL KANUNNAMESİNE GÖRE BAZI MALLARDAN
ALINAN VERGİ MİKTARLARI**

Sıra No	Verginin alındığı kaynak	Adet	Ölçek	Verginin Adı	Vergi miktarı
1-	At, Katır Devvab (Yük ve binek hayvanı)	1	-	Tamga	% 2.5 akçe 1/2 alandan 1/2 satandan

Sıra No	Verginin alındığı kaynak	Adet	Ölçek	Verginin Adı	Vergi miktarı
2-	Somak, Bal, Yağ, Badem ve emsali	-	Yük (At, Kartır, Merkeb)	Bac-1 Sefine Gemi Harcı Mellah Şehnedarlık	=1 akçe ve 1 mankur =1 Mankur =1 Mankur =2 Mankur
3-	Şarab	-	"	Bac-1 Sefine	=6 Mankur
4-	Gallat	-	"	Bac-1 Sefine Bac-1 Sefine	=6 Mankur =0.5 Akçe
5-	Penbe	-	"	Bac-1 Sefine	=9 Mankur (1 akçe ve 1 mankur olur)
6-	Tülbent	1 adet	-	Tamga-i Siyah	1 akçe
7-	Demir kilidli dükkan	-	-	Asesiyye	Ayda 1 akçe
8-	Akşam vaktinde tutulan suçlu	-	-	Cerime (beglige)	=5 akçe (öşrü tutan asesin hakkı)
9-	Musul'-daki Aşiretler	-	-	Zekat-1 Ağnam	=100 Koyun'dan 1 koyun
10-	Baalbeki Bez	1 Top	-	Tamga-i Siyah Simsari Dekakiye	= 1.5 Akçe = 9 Mankur = 6 Mankur
11-	Ağ ve Rengamiz Bez	1 Top	-	Tamga-i Siyah	= % 5 Akçe
12-	Çarkizi iplik Kuşak	-	-	Tamga-i Siyah	= 1 Mankur (kuşak 12 akçe olsa 2 mankur)
13-	Kurs (levha) Bakir	-	-	Tamga-i Siyah a-Ubur etse b-Satılrsa	= 22 Pare = 45 akçe

Sıra No	Verginin alındığı kaynak	Adet	Ölçek	Verginin Adı	Vergi miktarı
14-	Bakır Abadan- lıği	-	Yük (At, Ka- tır) (Deve) (Merkeb)	Tamga-i Siyah a-Ubur etse b-Satılsa a-Ubur etse b-Satılsa a-Ubur etse b-Satılsa	= % 2.5 Akçe = % 5 Akçe = % 3.5 Akçe = % 7.5 Akçe = % 1.25 Akçe = % 2.5 Akçe
15-	Sakıt, köhne Bakır	-	Yük	Tamga-i Siyah a-Ubur etse b-Satılsa	= % 1.25 Akçe (80'de 1) = % 2.5 Akçe
16-	Naleyn	-	Yük	Tamga-i Siyah a-Ubur etse b-Satılsa	= % 2.5 Akçe = % 5 Akçe
17-	İnce İplik	-	1 adet Şah-1 Ruği (4 Os- mani akçesi)	Tamga-i Siyah	= 1 Mankur
18-	Çuka	-	Yük (At, Katır)	Bac-1 Ubur	= 200 akçe
19-	Bir Kile ()	-	1 Kile	Bac-1 Ubur a-Ubur etse b-Satılsa	= % 3 Akçe = % 6 Akçe
20-	Yezdi, Kaşi ve Akmeşi Kumaşı	-	Yük (At, Katır)	Bac-1 Ubur a-Ubur etse (her yükden) b-Satılsa	= 375 Akçe = % 6 Akçe
21-	Frengi ve Bursa Akmeşi Kumaşı	-	Yük (At, Katır)	Bac-1 Ubur a-Ubur etse (her yükden) b-Satılsa	= 375 Akçe = % 6 Akçe
22-	Sair Kumaş	-	Yük (At, Katır) (Deve) (Merkeb)	Bac-1 Ubur a-Ubur etse b-Satılsa -Ubur etse -Ubur etse	= % 3 Akçe = % 5 Akçe = % 4.5 Akçe = % 1.5 Akçe

Sıra No	Verginin alındığı kaynak	Adet	ölçek	Verginin Adı	Vergi miktarı
23-	Ketan	-	Yük (At, Katır) (Deve) (Merkeb)	Bac-1 Ubur a-Ubur etse b-Satılsa *-Ubur etse *-Ubur etse	= % 3 Akçe = % 5 Akçe = % 4.5 Akçe = % 1.5 Akçe
24-	Harir (İpek)	-	Yük (At, Katır) (Deve) (Merkeb)	Bac-1 Ubur *-Ubur etse *-Ubur etse *-Ubur etse	= 375 Akçe = 555 Akçe = 187.5 Akçe
25-	Harir	-	1Batman (800 dirhem)	Tamga (Satılırsa)	= 7'şer Osmani akçesi
26-	Rengiz ve Elvan İbrişim	-	Yük	Bac-1 Ubur a-Ubur etse b-Satılsa (Tamga)	= % 3 Akçe = % 6 Akçe
27-	Şekar	-	Yük (At, Katır) (Deve) (Merkeb)	Bac-1 Ubur *-Ubur etse *-Ubur etse *-Ubur etse	= 150 Osmani Akçe = 225 Osmani Akçe = 75 Osmani Akçe
28-	Hasankeyf Abayisi	-	Her Abayi başına	Bac-1 Ubur a-Ubur etse b-Satılsa	= 70 Akçe = 1 Pul
29-	Mısır Abayisi	-	Her Abayi başına	Bac-1 Ubur a-Ubur etse b-Satılsa	= % 3 Akçe = % 6 Akçe
30-	Mardin Muhayyeri	-	Her birinden	Bac-1 Ubur *-Ubur etse	Satılsa=2 Akçe = 1 Akçe
31-	Mardin ve Hasankeyf Sofu	-	Her Sof başına	Bac-1 Ubur a-Ubur etse b-Satılsa	= 3 Rub' = 1.5 Akçe
32-	Attari Eşyası	-	Yük (At, Katır) (Deve) (Merkeb)	Bac-1 Ubur -Ubur etse -Ubur etse -Ubur etse	= 100 Akçe = 150 Akçe = 50 Akçe

Sıra No	Verginin alındığı kaynak	Adet	ölçek	Verginin Adı	Vergi miktarı
33-	Kalay, Nişadır, Pula, Tevc? Naccak, Serb?, Tüt-ya ve bunlara nisbet ne varsa	-	Yük	Bac a-Ubur etse b-Satılsa (Tamga)	= % 3 Akçe = % 6 Akçe
34-	Demir, Sabun ve Hinna	-	Yük (At ve Katır) (Deve) (Merkeb)	Bac-1 Ubur *-Ubur etse *-Ubur etse a-Ubur etse b-Satılsa	= 25 Akçe = 37.5 Akçe = 12.5 Akçe = 7 Akçe
35-	Nal ve Mıh	-	Yük	a-Ubur etse (Bac) b-Satılsa (Tamga)	= % 3 Akçe = % 6 Akçe
36-	Kepenek (Yağmurluk)	-	()	a-Ubur etse (Bac) b-Satılsa (Tamga)	= 3 Rub' = 1.5 Tamga
37-	Fülfül, Ceviz, Zencebil, Karanfil, Darçın ve ()	-	Yük	Bac-1 Ubur a-Ubur etse (Bac) b-Satılsa (Tamga)	= % 3 Akçe = % 6 Akçe
38-	Kalem	-	Yük (At, Katır) [Her yük 24.000 adet] (Deve) (Merkeb)	Bac-1 Ubur " "	= 50 Akçe = 75 Akçe = 25 Akçe
39-	Bağdad Çinisi	-	Yük	Bac-1 Ubur a-Ubur etse b-Satılsa	= % 2.5 = % 5

Sıra No	Verginin alındığı kaynak	Ölçek	Verginin Adı	Vergi miktarı
40-	Yağ, Bal, Pekmez, Somak, Nardenek (Nar suyu), Kavz?, Mahleb yemişi Pirinç, Hurma ve bunların nisbeti	Yük	Bac-1 Ubur a-Ubur etse b-Satılsa (Tamga) c-Kelek ile gelip satıldığı vakit (Tamga)	= % 3 Akçe = % 6 Akçe = % 6 Akçe
41-	Soğan, Nemek	Yük	Tamga a-Ubur etse b-Satılsa	= % 5 Akçe = % 2.5 Akçe
42-	Kavun, Karpuz	Yük	Tamga	Yükde 1 Kavun 1 Karpuz
43-	Yaş yemiş (Dışardan gelse)	Yük	Tamga	Satılsa 14'de 1 akçe
44-	Sebzevat	Yük	Tamga	= % 5 Akçe
45-	Kelek (Odun hariç)	-	Tamga?	= 5 Akçe
46-	Camus'un ham gönü	Yük	Tamga a-Ubur etse b-Satılsa	Her Gön için = 1.5 Akçe = 1.5 Akçe
47-	Debbağat olmuş Gön	Yük	Tamga?	= % 5 Akçe
48-	Yün ve Kıl (Hariçten gelen)	Yük	Tamga?	= % 5 Akçe
49-	Bulgari	Her birinden	a-Ubur etse (Bac) b-Satılsa (Tamga)	= 1.5 Akçe = 3 Akçe
50-	Kapana gelen çeşitli eşya	Yük (At, Kartır) (Deve) (Merkeb)	Kapandari *-Satılsa *-Satılsa *-Satılsa	= 200 Dirhem = 390 Dirhem = 100 Dirhem

Sıra No	Verginin alındığı kaynak	Adet	Verginin Adı	Vergi miktarı
51-	Koyun	1 Koyun	a-Sudan gemi ile ubur etse b-Tanga-i Ağnam	Koyun başına = Rub' Akçe a-1/3'ü gemi melahlarının b-1/3'ü Tanga = 2 Akçe (Biri satandan Biri alandan)

2. HAS GELİRLERİ

a. Padişah Hasları

Musul sancağında bulunan padişah hasları, bazı mukataa gelirleri ile çeşitli mahsul ve vergilerden elde edilmektedir. Bu sancakta padişah'a ayrılan gelir miktarı 263.249 akçedir. Bu gelirlerin hangi kalemlerden oluştuğu ve ne miktar alındığı hakkında aşağıdaki tablo'da ayrıntılı bilgi verilmiştir.

b. Musul Sancakbeyi Hasları

Musul sancakbeyi'nin hasları, Musul şehri ile Ayn-Safna nahiyesindeki mukataa gelirleri ve çeşitli mahsul, resim ve vergilerden ve 20 köy, 1 mezrea ile 24 cemaatin gelirlerinden meydana gelmektedir.

Sancakbeyi has gelirlerinin toplamı 344.469 akçedir ki, bu rakam padişah haslarından 81.220 akçe fazladır. 344.469 akçelik sancakbeyi has gelirlerinin 157.229 akçesi 20 köy ve 1 mezrea gelirlerinden, 169.827 mukataa, mahsul, niyabet ve resimlerden ve 17.413 akçesi de 24 cemaat'in gelirlerinden elde edilmektedir.

Bunu tablo'ya dökerek olursak konu daha iyi anlaşılabilir olacaktır (bkz.tablo:ix ve x).

c. Sincar Sancakbeyi'nin Musul'daki Hasları

Musul sancağında bulunan 4 köy ile 1 Mezrea'nın gelirleri Sincar sancakbeyine "Has" olarak tevcih edilmiştir. Toplam miktarı 39.000 akçe olan bu has gelirlerinin, 35.116 akçesi 4 köyün gelirinden ve 384 akçesi ise bahsedilen köylerin niyabet vergisi'nden elde edilmektedir.

Tablo:VIII

MUSUL SANCAĞINDA PADİŞAHİ HASLARI

Sıra No	GELİR KAYNAK VE ÇEŞİTLERİ	GELİR MİKTARI (akçe olarak)
1-	Mahsul-i 'an tamga-i geven ve simsar der liva-i m.	6.989
2-	Mahsul-i tamga-i ağnam-ı der liva-ı m.	22.800
3-	Mahsul-i tamga-i sevad (سواد) ve simsariye ve bac-ı kara	18.000
4-	Mahsul-i tamga-i Sürh ve kapandari ve mahsul-i sefine	105.120
5-	Mahsul-i 'an icare-i dekakin der m.	7.920
6-	Mahsul-i 'an hamam-ı Yunus der Musul	2.520
7-	Mahsul-i beytül-mal ve mal-ı gaib ve mal-ı mevkuf ve mal-ı medfun ve mal-ı sürh seran	5.000
8-	Mahsul-i ma-beyn-i tımarha-i liva-i m. ma'a zeametha ve hasha-i Mirliiva ve cihet-i kaza	16.000
9-	Mahsul-i mzara'a-i harici-i defter ve gayrirrhi ma'a ulusha-i Mehdiye'-i Ekrad ve Arab ve Türkman	5.000
10-	Mukataa-i hamam-ı Melik Mehmed Han ve kadı (وارانه حرم)	4.680
11-	Mukataa-i zemin-i (امام حرم) tabi-i m.	200
12-	Cizye-i gebran-ı liva-i m.	65.270
13-	Mukataa-i mezrea-i Şeyh Merme (حرم) tabi-i m. der garbi Musul	150
14-	Mukataa-i mezrea-i Başı (باس) tabi-i m.	200
15-	Mukataa-i mezrea-i Pir Ali	200
16-	Mukataa-i mezrea-i Başrafi (سرم) tabi-i m.	200
17-	Cerime ve arusiye'-i çiftlikçıyan ve cebeluyan ve mu'afan ve müslüman diran-ı vakt ki,eda-i hizmet-i sefer nikoned maa adet-i ağnam-ı sipahiyan ki bir tek sürü ziyade yapar	3.000
	YEKÜN	263.249

d. "Mir-i Arab" Bekir Bey'in Musul'daki Hasları

Arap beylerinden Bekir Bey'e Musul sancağında 50.054 akçelik gelir "Has" olarak tevcih edilmiştir. Bunun, 26.230 akçesi çeşitli mahsul ve cerimelerden, 9.624 akçesi 3 cemaat'in gelirlerinden ve 14.200 akçesi de 6 mezrea'nın gelirlerinden elde edilmektedir.

Tablo:IX

GELİR ÇEŞİDİNE GÖRE MUSUL SANCAKBEYİ HASLARI

Sıra No	GELİR ÇEŞİTLERİ	Gelir miktarı (akçe olarak)	Toplam gelir içindeki oran (%)
1-	Musul şehri ve nahiyelerindeki mukataa gelirleri	169.827	49.30
2-	Köy ve Mezrea gelirleri	157.229	45.64
3-	24 Cemaat'in vergi gelirleri	17.413	05.00
	TOPLAM	344.469	100

Tablo: X
MUSUL SANCAĞINDAKİ SANCAKBEYİ HASLARI

Sıra No	GELİR KAYNAK VE ÇEŞİTLERİ	Gelir miktarı (akçe olarak)
	Musul Kazasındaki Has Gelirleri	
1-	Mukataa-i Hammare-i nefsi-i Musul	30.640
2-	Mukataa-i ihtisab-ı nefsi-i Musul	3.600
3-	Mukataa-i Macunhane-i Musul	3.600
4-	Mukataa-i bevvabi-i nefsi-i Musul	2.520
5-	Mahsul-i ağnam-ı şehir ve vilayet	22.350
6-	Mahsul-i nisf-ı cerime ve arusiyye-i vilayet	9.640
7-	Mahsul-i çayırha-i hassa der kurb-i şehir	1.000
8-	Mahsul-i Yava ve kaçgun-i şehir	9.000
9-	Mahsul-i kelek	300
10-	Mahsul-i kıst-ı ser asesiyye-i şehir	1.500
11-	Mahsul-i nisf-ı cerime ve nisf-ı arussiye-i Karye-i Tikrit	825
12-	Resm-i kışlak-ı liva-i m. an karye-i Taffalisman ve Eski Musul ve Dayıkendi ve Kark ve Karklu ve mezrea-i Karun ve Mihle () ve ()	10.500
13-	Mahsul-i resm-i kışlakçıyan-ı liva-i m.	600
14-	Mahsul-i resm-i arusiye-i dahran-ı Sipahiyen-ı liva-i m.	300
	Yekün	96.375
	Karyeler	
1-	Karakuş	42.763
2-	Germili	50.361
3-	Tilsuf	38.763
X-	Mezrea-i Keçiyen	4.320

Sıra No	GELİR KAYNAK VE ÇEŞİTLERİ	Gelir miktarı (akçe olarak)
	Cemaatler	
1-	Mezric	452
2-	Gelbuzi	176
3-	Lor	320
4-	Sinik	2.254
5-	Karaoyar	466
6-	Kilabi an Ulus	255
7-	Davudi	345
8-	Ulus-1 Danyal	1.538
9-	Evlad-1 Ali ve (اولاد علم)	276
10-	Karakoyunlu	1.302
11-	Danyal (tabi-i Şemseddin Kethüda)	285
12-	Danyal (tabi-i Taceddin Kethüda)	135
13-	Danyal (tabi-i m.)	840
14-	Bacvanlu	3.200
15-	Ulus-Tatar	576
16-	Kara Boğa	744
17-	Bradıclü	1.088
18-	Das	81
19-	Kürdi	1.500
20-	Arab-1 (اعراب) ve (زمره شاموش)	1.580
X-	Niyabet-i nahiye-i m.	4.812
	Yekün	158.432
	Ayn-Safna Nahiyesindeki Haslar	
1-	Mukataa-i boyahane-i Ayn-Safna	660
2-	Mukataa-i asiyab-1 hassa	1.080
3-	Mukataa-i kışlakçıyan-1 nahiye-i m.	3.900
4-	Mahsul-i Hazret-i İbrahim ve müd-i Ayn-Safna ve Zeyd-abad	7.927
	Karyeler	
1-	Nefs-i Ayn-Safna	3.234
2-	Saraycık	532
3-	Beytü'n-nar	1.650
4-	Beğüs (بعوس)	914
5-	Piran	1.098
6-	Çifte	1.368
7-	İskan	546
8-	Asiki	2.108
9-	İbrahim	2.222
10-	Karye-i Mezrea-i Bimersan	864
11-	Seydalik	1.502
12-	Zekave	1.560
13-	Maristak (زکاو)	1.398
14-	Ali Hamara	664
15-	Deyr-i Milye (دیر ملیه)	532

Sıra No	GELİR KAYNAK VE ÇEŞİTLERİ	Gelir miktarı (akçe olarak)
16-	örk	200
17-	Girmavlin (<i>گرماولر</i>)	630
X-	Niyabet-i nahiye-i Ayn-Safna	420
	Yekün	35.009
X-	Musul'un (Nefs-i şehir) geliri	54.653
	GENEL YEKÜN	344.469

3. ZEAMET VE TIMARLAR

Timar; devlete ait gelirlerin belli bazı vazifeler karşılığında bir kısım asker ve memurlara tevcih edilmesine denilirdi. Timar gelirleri 3.000 akçe ile 20.000 akçe arasında değişmekte idi. Kendisine timar tevcih edilen kişiye "tumarlı sipahi" veya sadece "sipahi" deniliyordu.

Osmanlı timar sisteminde geliri 20.000 akçe ile 100.000 akçe arasında olan gelirlere ise "zeamet", zeametleri tasarruf edenlere de "zaim" veya "zuama" adı verilmekte idi.

1523 tarihli defterimizde, Musul sancağında bulunan zaimlerin zeametleri ile sipahilerin timarları içiçe olarak "Timarha-i zuama ve erbab-ı timar" başlığı altında verilmiştir. Defterimizdeki kayıtlardan anlaşıldığına göre, Musul sancağında 90 timar sahibi (sipahi) ve 2 de zeamet sahibi (zuama) bulunmaktadır ki, bunların isimleri kaydedilmediği gibi, hangi zuama veya sipahiye ne miktar gelir tevcih edildiği de belli değildir. Yalnız, zeamet niyabetleri yazılırken, bir zuama'nın ismi "Burak" olarak kaydedilmiştir.

Zuama ve sipahilere tevcih edilen gelir kaynakları genellikle köy ve mezrea gelirleri olup, toplam 724.561 akçedir. Bu hasılatın 591.842 akçesi 72 köyün gelirlerinden, 122.441 akçesi 88 mezrea'nın gelirlerinden ve 10.278 akçesi de çeşitli vergi gelirlerinden elde edilmektedir.

Bu arada, defterimizde zuama ve sipahilere tevcih edilen gelir toplamı 724.082 akçe olarak verilmiştir⁽⁵⁷⁾. Halbuki, gelir kalemleri ayrı ayrı toplandığında bu rakam

724.561 akçe tutmaktadır. Değerlendirmede kendi toplamımızı esas aldık.

Öte taraftan, zeamet ve tımar olarak tevcih edilen 724.561 akçelik hasılatın 82.410 akçesi vakıf ve malikane hissesi olarak ayrılmış olup⁽⁵⁸⁾, yalnızca geriye kalan 642.151 akçelik hisse zuama ve sipahilere aittir.

4. EVKÂF GELİRLERİ

Musul sancağında bulunan dini ve sosyal yapılara vakfedilen gelir kaynakları, sancak gelirleri içinde önemli bir yekün tutmaktadır. Bu yapılara genellikle köy, mezrea ve cemaat gelirleri ile arazi (zemin), dükkan, kervansaray kiralrı (icare) ve Musul sancağı boyahânesinin gelirleri vakfedilmiştir.

Musul'daki evkâf gelirleri toplamı 153.032 akçe olup, bu meblağ 12 köy, 9 mezrea, 68 dükkan, 3 cemaat ve bazı kira gelirlerinden elde edilmektedir.

Bu arada, defterimizde evkâf gelirleri yekünü 152.304 akçe olarak verilmiştir (53). Fakat, evkâf gelirleri ayrı ayrı toplandığı zaman, yekün 153.032 akçe tutmaktadır ki, bu sebepten değerlendirmede kendi toplamımızı esas aldık.

5. EMLAK VE ÇİFTLİK GELİRLERİ

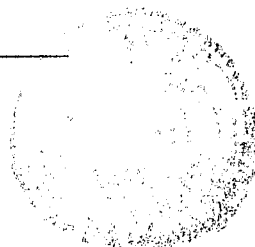
Musul sancağındaki 8 köyde bulunan emlak gelirleri toplamı 7.842 akçe tutarken, 4 köyde bulunan 6 çiftlikteki 26 parça araziden de 8.800 akçelik gelir elde ediliyordu. Böylece, Musul sancağında bulunan emlak ve çiftlik gelirlerinin toplamı 16.642 akçeyi bulmaktadır.

6. MUSUL SANCAĞI'NIN TOPLAM GELİRLERİ

Yukarıdaki açıklamalardan da görüldüğü gibi, Musul sancağı gelirlerinin büyük bir bölümü has, zeamet ve tımarlara ayrılmıştır. Yine, sancak dahilindeki evkâf gelirlerine de önemli bir hisse ayrılmıştır. Ayrıca, az miktarda da emlak ve çiftlik sahiplerinin gelirleri bulunmaktadır.

Musul sancağının toplam gelirleri 1.508.471 akçe tutmaktadır. Bunun 263.249 akçesi padişah haslarına, 344.469 akçesi sancakbeyi haslarına, 50.054 akçesi "Mir-i

(58)-TD,998,aynı yer.

Arab" Bekir Bey'in haslarına, 642.025 akçesi zuama ve sipahi gelirlerine ve 16.642 akçesi de emlak ve çiftlik sahiplerine tevcih edilmiştir.

Bunu tablo üzerinde gösterdiğimizde, Musul sancağı toplam gelirlerinden hangi tasarruf sahibine ne oranda hisse düştüğü daha iyi anlaşılabilir olacaktır(bkz.tablo:XI).

Tablo:XI

**TASARRUF EDENLERE GÖRE MUSUL SANCAĞI
GELİRLERİNİN DAĞILIMI**

Sıra No	CİNSİ	Tasarruf olunan miktar (akçe olarak)	Toplam gelir içindeki oran (%)
1-	Padişah Hasları	263.249	17.45
2-	Musul Sancakbeyi Hasları	344.469	22.84
3-	Sincar Sancakbeyi Hasları	39.000	02.59
4-	"Mir-i Arab" Bekir Bey'in Hasları	50.054	03,32
5-	Zuama ve Sipahi Gelirleri	642.025	42.56
6-	Evkaf Gelirleri	153.032	10.14
7-	Emlak ve Çiftlik Gelirleri	16.642	01.10
	TOPLAM	1.508.471	100

Tablo'da da görüldüğü gibi, Musul sancağının toplam gelirleri içindeki en büyük payı % 42.56'lık bir oranla Zuama ve Sipahi gelirleri oluştururken, en düşük payı ise % 01.10'luk hisse ile emlak ve çiftlik gelirleri oluşturmaktadır.

MUSUL SANCAĞINDA BULUNAN BAZI
KÖYLREİN HANE VE HASILLARI
(1523)

SIRA NO	KÖYLER	HANE	FERT	HASILLAR (akçe olarak)
1-	KARAKUŞ	204	66	42.763
2-	GERMİLİ	205	46	50.361
3-	TİLSUF	112	29	38.763
4-	AYN-SAFNA	56	2	3.234
5-	SARAYCIK	2	-	532
6-	BEYTÜ'N-NAR	11	1	1.650
7-	BUGÜS	4	1	914
8-	PIRAN	3	1	1.098
9-	ÇIFTE	10	2	1.368
10-	İSKAN	8	-	546
11-	ASİKİ	9	-	2.108
12-	İBRAHİM	8	1	2.222
13-	BAHİRSAN	3	-	864
14-	SEYDALIK	7	-	1.502
15-	ZİKAVE	6	-	1.560
16-	MARİSTAK	12	2	1.398
17-	ALİ HAMARE	2	-	664
18-	DEYR-İ MİLYE	1	1	532
19-	ÖRK	-	-	200
20-	GİRMAVLİN	4	-	630
21-	ACUZE	-	-	8.500
22-	KARAVAN	4	1	12.500
23-	PALAS	10	-	5.257
24-	KAFİRÜ'Z-ZAMAN	31	16	8.859
25-	TİL-İ ()	-	-	3.500
26-	AĞA İSKENDER	-	-	810
27-	ALKUŞ	103	25	15.068
28-	BAHRAN	232	109	74.634
29-	BOZAN	56	20	19.775
30-	KASIRİ	11	1	5.094
31-	HARACİ	29	13	11.892
32-	YUĞUR	67	14	13.670
33-	HATARE-İ KÜÇÜK	13	8	5.000
34-	HİZE	8	1	4.411
35-	BAVİRSAN	2	-	5.000
36-	TAŞLUCA	-	-	1.650
37-	NASİRİ	6	-	5.493
38-	ANBA'RA	9	6	4.522
39-	KARA-BULAK	8	1	2.874
40-	BAKVA	21	2	10.604
41-	GÖR	25	6	4.500
42-	PERÇİNLİ	32	12	5.606
43-	BAŞİRE	24	4	5.000
44-	SİRKEFAN	3	-	1.268
45-	LÜSE	4	-	2.342
46-	HATARE-İ BÜZÜRG	66	15	12.187
47-	TİLKİF	122	20	25.612
48-	KAIM	7	1	3.594
49-	BASIRVAN	17	-	7.000

SIRA NO	KÖYLER	HANE	FERT	HASILLAR (akçe olarak)
50-	CUSTİYAR	41	7	19.896
51-	FAZİLİYE	35	6	15.753
52-	BATNA	36	5	9.250
53-	HİZANE	31	1	7.081
54-	PİKARE	4	6	3.079
55-	SİMAN	-	-	1.297
56-	KANTARA	8	-	3.150
57-	BATNU	12	8	5.602
58-	HORUZAN	22	5	5.549
59-	HASİVE	-	-	1.798
60-	DEYRİYE YUSUF	12	5	2.739
61-	KASİ	12	2	2.653
62-	ŞEMSEDDİN DEPESİ	2	1	1.506
63-	BA'SİFİYE	143	65	56.800
64-	TELMİYE	13	1	7.420
65-	DEViGABİN	11	5	5.659
66-	MEHABİR	33	13	9.962
67-	KABAK-HÖYÜĞÜ	16	3	3.860
68-	BAĞ-DERE	37	12	15.019
69-	BARKÇA	51	17	5.359
70-	KEBİRAN	20	3	5.000
71-	TAFAK	13	1	6.215
72-	ESKİ MUSUL	6	1	4.213
73-	BAŞİFE	34	4	10.952
74-	BELNAR	16	7	2.484
75-	REŞİDİYE	59	2	5.675
76-	BEGÜM MEŞHEDİ	5	-	1.100
77-	YUSUF	126	8	12.067
78-	ŞİREHANLU	22	2	1.527
79-	KUYUCAK	3	-	4.015
80-	SELEFİYE	-	-	5.000
81-	ÖMERİ	29	7	12.700
82-	MÜSRİFE	17	2	7.000
83-	NEFİRİ	8	1	5.679
84-	BERİN	22	3	10.000
85-	ÇEKEN	4	-	3.000
86-	DARHANE	4	1	1.500
87-	KABAKLU	6	-	6.000
88-	KADI-KENDİ	62	17	12.248
89-	ÇAKALLU	19	-	3.650
90-	GEYİKLÜ	1	2	1.063
91-	GEMNİ	21	4	9.460
92-	KIRKSIRA	25	15	8.294
93-	SULTAN ABDULLAH	69	11	7.326
94-	ASİYAN	14	-	4.123
95-	HİLALECÜK	44	13	5.373
96-	(صکر صو)	-	-	360

İKİNCİ BÖLÜM

MARDİN SANCAĞI

I. Mardin Sancağının İdari Yapısı

Yavuz Sultan Selim'in Doğu politikası sonucunda 1515 yılında Diyarbekir ve havalisi fethedildikten sonra, merkezi Amid olmak üzere Diyarbekir eyaleti teşekkül ettirilmiştir. 1518 yılında yapılan tahririn sonuçlarından öğrendiğimize göre, Diyarbekir eyaletini oluşturan on iki sancaktan birisi de Mardin'dir (59) ki, bu tarihte Mardin sancağı ; Mardin kazası ile Savur ve Nusaybin Nahiyelerinden müteşekkildi.

İncelediğimiz 1523 tarihli defterde ise Mardin sancağının 1518 yılındaki idarî durumunun küçük bir değişikliğe tâbi tutulduğunu görmekteyiz. Şöyleki, bu tarihte, Mardin sancağına yeni bir kazanın ilâve edildiği görülmektedir. Zira, daha önce bir liva (sancak) olan Birecik bu tarihte Mardin'e tâbi bir kaza olmuştur. Böylece, Mardin sancağı 1523 yılında üç kaza ve bir nahiyeden oluşuyordu. Bunlar ; Mardin, Savur ve Birecik kazaları ile Nusaybin nahiyesidir.

a. Mardin Kazası

Mardin kazası ; Mardin şehri ile 163 köy ve 25 mezrea'dan müteşekkildir. Kaza dahilinde 23 `de cemaat yaşamaktadır.

Şehir merkezinde bulunan 9 mahallede toplam 2026 hâne bulunmaktadır. Kazaya bağlı 163 köyde de 6540 hâne mevcuttur ki, bu durumda Mardin kazasının toplam hâne sayısı 8566 `yı bulmaktadır. Kazada bulunan mücerred toplamı da 2100 `dür.

Diğer taraftan, Mardin kazasında, 50 akçe yevmiye ile görev yapan bir kadı, 9 zuama, 204 aşiret ümerası, 113 sipahi, 1 dizdar, 139 kale muhafızı, 138 kale azebi, 6 müderris, 6 tâlebe ve 291 de imam, hatib, hafız, sipahizadegan ve müezzin mevcuttur.

Görüldüğü gibi, Mardin kazası, bağlı köy ve mezreaların çokluğu, 9 mahallede ve köylerde mevcut olan hâne sayısı ve diğer görevlilerin kalabalık olması gibi hususiyetlerden dolayı gelişmiş bir Osmanlı sancağı durumundadır.

(59)- N. GÖYÜNÇ ; a.g.e., s.35.

b. Savur kazası

Bu kazanın kadısının yevmiyesi 30 akçe olup, defterde "Cihet-i Kaza-i Savur maa Bradi ve Zilan ve Bozan, Fi yevm = 30" şeklinde kaydedilmiştir. Bu durumda, Savur kadısı aynı zamanda ; Bradi, Zilan ve Bozan aşiretlerinin de haklaştırma işlerini görmekteydi. 1523 tarihinde, Savur kazasında 257 köy, 77 mezrea, 11 cemaat, 1 boyahâne, 1 meşihhâne, 1 buzhâne, 1 dabbağhâne, 2 değirmen ve 3 dolap mevcut idi.

c. Birecik kazası

1518 yılında Diyarbekir`e bağlı bir sancak olan Birecik, 1523 tarihinde kazaya tahvil edilerek Mardin sancağına bağlanmıştır. Bu yerin ismi 1518 ve 1579 tarihlerinde Berriyecik (بریهجک) olarak geçerken⁽⁶⁰⁾ bizim incelediğimiz defterde Birecik (برهجک) şeklinde yazılmıştır. Dolayısı ile defterimizde geçen şekline bağlı olarak okumayı uygun gördük.

Bu kazanın 1523 tarihinde 3 nahiyesinin mevcut olduğunu görmekteyiz. Bunlar; Til-güran, Çim-nim ve Dede-kargın nahiyeleridir. Bu üç nahiye ile birlikte Birecik kazasında 141 köy, 43 mezrea ve 1 boyahâne bulunmaktadır.

d. Nusaybin nahiyesi

1523 yılında nusaybin nahiyesine bağlı 67 köy bulunmaktadır. Fakat, bu nahiyeye tabi herhangi bir mezrea kaydı mevcut değildir. Yine aynı tarihte Nusaybin`de 833 hâne bulunmaktadır. Bunlardan 334 hâne nefsi Nusaybin`de olup, 183`ü islam 151`i de gayri müslimdir. Geriye kalan 499 hâne Nusaybin`e bağlı köylerdeki hânelerdir. Toplam 833 hânenin 687`si islam, 151`i de gayri müslim olarak kaydedilmiştir. Fakat islam ve gayri müslim hânelerinin toplamı 838 çıkmaktadır. Bu durumda 5 hâne fazla gözükmektedir ki, kanaatimize göre bu 5 hânelik fazlalık islam hâneleriyle alakalıdır. Çünkü, gayri müslim hâneleri sadece nefsi Nusaybin`de bulunmakta olup bunların sayısı 151`dir. Defterimizin yekün kısmında da yine 151 kaydedilmiştir. Bundan dolayı Nusaybin`deki toplam hâne sayısını 687 değil 682 olması gerekir kanaatindeyiz.

(60)- N. GÖYÜNÇ ; a.g.e., s.35-42.

Bu tarihte Nusaybin'deki mücerred sayısı 109'dur. Bunlardan 90'ı nefsi Nusaybin'de olup, 35'i islam, 55'i de zımmidir. Geriye kalan 19 müceddet de Nusaybin'in değişik köylerinde olup hepsi islamdır. Böylece toplam 109 mücerredten 54'ü islam geriye kalan 55'i de gayri müslimdir. Hâne ve mücerredlerden başka, 4 muaf, 2 de âmâ ve gaib defterimizde kayıtlıdır.

II. Mardin Sancağının İskân ve Demografik Durumu

Mardin, coğrafi konumu itibari ile Mezopotamya havzasında bulunmaktadır. Gerek bu konumundan dolayı gerekse Diyarbekir-Musul güzergâhında bulunması sebebiyle, tarihin her döneminde önemli bir iskân alanı olmuştur.

Mardin ve çevresinin xvi. yüzyılın ilk yarısında da önemli bir yerleşim alanı olduğu 1523 tarihli tahrir defterinde görülmektedir. Aşağıda Mardin sancağındaki hâne ve mücerred sayısı ile tahmini nüfus sayısı verilmiştir.

1. Mardin Sancağındaki Hâne ve Mücerredler

Burda Mardin, Savur, Birecik kazaları ile Nusaybin nahiyesinde bulunan hâne, mücerred ve muafı tesbit etmeye çalışacağız.

a. Mardin Şehrindeki Hâne ve Mücerredler

Mardin şehrindeki 9 mahallede toplam 2026 hâne mevcuttur. Bu hânelerin 775'i müslümanlara, 1120'si hıristiyanlara ve 131'i de yahudilere aittir. Şehirde bulunan toplam 734 mücerreddin ise 232'si müslümanlara, 399'u hıristiyanlara ve 103'ü yahudilere aittir. Şehirde ayrıca 878 de muaf bulunmaktadır (bkz. tablo: xu).

b. Mardin Sancağı Köylerindeki Hâne ve Mücerredler

Mardin sancağına bağlı toplam 628 köyün mevcut olduğu görülmektedir. Bunlardan sadece 3'ü gayri müslim ve ikisi de karışık (müslim-gayrimüslim) köy olup, geriye kalan 623 köyün tamamı müslümandır.

Tablo: XII

MARDİN SANCAĞINDA BULUNAN HANE VE MÜCERREDLER

Sıra No			Hâne	Toplam Hâne için-deki oranı (%)	Mücerred	Toplam Mücer. için-deki oranı (%)	
1-	Mardin Kazası	Şehir	Müslim	775	09.05	232	11.05
			Hrist.	1.120	13.07	399	19.00
			Yahudi	131	01.53	103	04.91
	Köyler	Müslim	5.812	67.85	943	44.90	
		G.Müslim	728	08.50	423	20.14	
	TOPLAM		8.566	100	2.100	100	
2-	Savur Kazası	Şehir	Müslim	87	01.84	6	00.60
			G.Müslim	14	00.30	4	00.39
		Köyler	Müslim	4.610	97.61	992	98.41
	G.Müslim		12	00.25	6	00.60	
	TOPLAM		4.723	100	1.008	100	
	3-	Nuseybin Nah.	Şehir	Müslim	183	21.97	35
G.Müslim				151	18.13	55	50.46
Köyler			Müslim	499	59.90	19	17.43
			G.Müslim	-	-	-	-
TOPLAM				833	100	109	100
4-	Birecik Kaz.	Müslim	1.879	91.70	420	84.86	
		G.Müslim	170	08.30	76	15.32	
		TOPLAM	2.049	100	496	100	
GENEL TOPLAM			16.171	-	3.713	-	

Mardin sancağındaki köylerde bulunan toplam hâne sayısı 13710`dur. Bunların 12800 hânesi müslümanlara, 910 hânesi ise gayrimüslimlere aittir. 628 köyde bulunan, mücerred sayısı ise 2879`dur. Bunların da 2374`ü müslüman, 505`i gayri müslimdir. Bu köylerde 758 de muaf bulunmaktadır (bkz. tablo: xii).

c. Mardin Sancağındaki Toplam Hâne ve Mücerredler

Mardin sancağında toplam 16171 hâne mevcut olup, bu hânelerden 13845`i müslümanlara ve 2326`ısı ise gayrimüslimlere aittir. Bunların yüzdesi alındığında müslümanların % 85.62, gayrimüslimlerin de % 14.38`lik bir orana sahip oldukları ortaya çıkmaktadır.

Diğer yandan, Mardin sancağındaki toplam mücerred sayısı ise 3713`tür. Bunların 2647`si müslümanlardan oluşurken, 1066`ısı da gayrimüslimlerden meydana gelmekte idi. Mücerredlerin müslüman ve gayrimüslimlere oranı şöyledir. Müslümanlar %71.30, gayrimüslimler % 28.70.

d. Mardin Sancağının Tahmini Nüfusu

da. Müslim Nüfus

Mardin sancağında toplam 16171 hâne mevcut olup, bunların 13845`i müslümanlara aittir. Müslüman mücerred sayısı ise 2647`dir.

Ayrıca, beylerbeyi ile zuama ve sipahilerin toplam 815 cebelü beslemek zorunda olduklarını, bunların gelir miktarlarından öğrenebilmekteyiz. Diğer taraftan Mardin kalesinde görevli nefer sayısı 249 olup bunlar da müslimdir. Yine, sipahi, zuama, ve aşiret ümerasının dışında Mardin sancağında bulunan muaf sayısı 704`tür. Bu rakamları şu usûlle nüfus sayısına çevirmeye çalışacağız ; *Hâne sayısı x 6-7+ Mücerred Sayısı+Sipahi ve Cebelü sayısı x 6-7 + kale görevlileri+muafklar (2/3)x6-7+ muafklar (1/3).*

Yukarıdaki usûlü tatbik ettiğimiz zaman, Mardin sancağında meskûn müslüman nüfus tablo xiii`de gösterildiği gibi çıkmaktadır.

db. Gayrimüslim Nüfus

Mardin sancağındaki gayrimüslim sayısı, 2.326 hâne ve 1.066 mücerredten ibarettir. Hâne sayısını 6 katsayısı ile çarpıp mücerredlerle topladığımız vakit, Mardin sancağında bulunan gayrimüslim nüfus 15.022 kişi, bu işlemi 7 katsayısına göre yaptığımızda ise 17.348 kişi çıkmaktadır (bkz. tablo:xiii.).

Mardin Sancağında Bulunan Cemaatler

Mardin sancağı dahilinde 23 cemaat mevcuttur. Bunlar hakkında aşağıda bilgi verilmiştir.

1. Şah Nasibî Cemaati

Cematin kethüdası Şah Ali Bey`dir. Altı köyü mevcuttur. Bu köylerde toplam 105 hâne ve 13 mücerred bulunmaktadır. Cemaatin yıllık hasılatı 38697 akçe olup, bunun 1700 akçesi padişah haslarına, 5000 akçesi Şah Ali Bey`e ve 31997 akçesi ise cebellülere ayrılmıştır.

Tablo: XIII

MARDİN SANCAĞININ TOPLAM NÜFUSU

	Ölçü Alınan Gruplar	6 Katsayısına göre elde edilen nüfus	7 Katsayısına göre elde edilen nüfus	Genel Toplam içindeki oran (%)
Müslim Nüfus	Hâne ve Mücerredler	85.717	99.562	86.31
	Sipahi ve Cebelûler	4.890	5.705	
	Kale Görevlileri	249	249	
	Diğer Askerî Zümreler	3.444	3.872	
	TOPLAM	94.200	109.388	-
Gayri Müslim Nüfus	Hâne ve Mücerredler	15.022	17.348	13.69
	GENEL TOPLAM	109.222	126.736	100

Bu cemaat kaynaklarda "Ekrad" taifesinden olarak kaydedilmiştir (61).

2. İsa Cemaati

Bu cemaat 13 köy, 3 mezrea ve 3 cemaati şamildir. İsa cemaatine bağlı üç cemaatin isimleri şunlardır ; Behramki (kethüdası Halil Bey`dir), Şeyhan (yenice kariyesinde meskûn idi) ve Dûdânlu aşireti ki, kethüdası Piri Bey`dir.

İsa cemaatine bağlı köy, cemaat ve mezrealarda bulunan toplam hâne sayısı 458, mücerred sayısı da 42`dir. Yıllık hasılat toplamı ise 57537 akçe olup, bunun 400 akçesi Abdüllatif Câmiine vakfedilmiştir.

Öte taraftan, bu cemmatın varlığına Gümülcine kazası (paşa sancağı) ile Kayseriyye ve Selanik sancaklarında da rastlamaktayız (62).

3. Dinayi Cemaati

Cemaate bağlı 5 köy ve 8 mezrea mevcuttur. Bu köylerde toplam 129 hâne ve 12 mücerred vardır. Dinayi cemaatinin yıllık gelir toplamı 26900 akçe olup, bunun 4500 akçesi padişah haslarına ayrılmıştır. Cemaatte 3 muaf ile 5 de gaib ve malul bulunuyordu.

Diğer yanadan "Ekrad" taifesinden sayılan bu cemaatin bazı kolları da Suruç kazası ile Rakka, Musul, Birecik ve Ruha (Urfa)`da bulunmaktadır (63).

4. Sürgücü Aşireti

Bu aşirete ait 13 köy ve 8 mezeada toplam 315 hâne ve 16 mücerred kayıtlıdır. Aşiretin yıllık gelir miktarı 47330 akçedir. Bu gelirin 5500 akçesi padişah haslarına, 125 akçesi Şehidiye medresesi vakfına ve 41705 akçesi de divanî hissesine aittir.

Aşirete bağlı köylerde bir imam, 5 pir-i fani ve gaib ve ma`lûl ile 7 muaf mevcuttur.

Kaynaklarda "Konar-Göçer Ekrad" taifesinde olarak kaydedilen sürgücü aşiretinin dağıldığı diğer alanlar; Amid (Diyarbakir), Palu sancağı, Rakka, Musul, Erzurum ve Diyarbakir eyaletleridir.

(61)-C.TÜRKAY; a.g.e., s.438.

(62)-C.TÜRKAY; a.g.e., s.75.

(63)-C.TÜRKAY; a.g.e., s..150.

5. Meşki Cemaati

Cemaate bağlı köy sayısı dokuzdur. Bu köylerde bulunan toplam hâne sayısı 465 ve mücerred sayısı da 87'dir. Aşiretin yıllık geliri 62094 akçe olup, bunun 4128 akçesi padişah haslarına ayrılmıştır. Geriye kalan 57960 akçe ise üçe taksim edilmiştir. Hissenin biri Emir Mehmet Bey'e, biri diğer Emir Mehmet Bey'e ve biri de cebelülere ayrılmıştır. Fakat, bu hisselerden hangisine kaç akçe ayrıldığı belli değildir.

Aşirete bağlı köylerde bulunan Pir-i fani ve gaib sayısı beş ve sipahizade sayısı da birdir.

6. Zoli Cemaati

Cemaatin kethüdası Piri Bey'dir. Zoli cemaati adına 4 köy ve 3 mezrea kayıtlıdır. Bu köylerde 74 hâne ve 7 mücerred bulunmaktadır. Cemaatin geliri 10728 akçedir. Bunun 1000 akçesi padişah haslarına ayrılmıştır, aşiretin 3 de muafı mevcuttur.

7. Millili Akkeçili Cemaati

Cemaatin kethüdası Ali Bey'dir. Cemaate bağlı iki köy ve üç mezrea vardır. Bu köylerde 11 hâne, 15 mücerred ve 5 pir-i fani mevcuttur. Cemaatin yıllık hasılatı 36415 akçedir. Bunun 23747 akçesi padişahın has gelirlerine 4000 akçesi Ali Bey'e ve 8668 akçesi ise cebelülere ayrılmıştır. "Ekrad" taifesindedir (64).

8. Milli Göçer Cemaati

Cemaatin kethüdası Hacı Mahmud Bey'dir. Bir hayli kalabalık olan bu cemaate tabi 31 oymak, 2 cemaat ve 3 mezrea mevcuttur. Milli Göçer cemaatine bağlı toplam 914 hâne, 143 mücerred ve 40 pir- i fani bulunmaktadır.

Cemaatin hasılatı 87900 akçedir. Bunun 61000 akçesi padişahın has gelirlerine, 15000 akçesi Hacı Mahmud Bey'e ve 11000 akçesi de cebelülere ayrılmıştır.

9. Mehmed Görüş Cemaati (محمد كورس)

Cemaatin iki kethüdası vardır ; Pir Ali Bey ve Burak bey. 15 hâne, 5 mücerred ve 1 pir-i fanisi bulunmaktadır.

10. Karakeçilü Cemaati

19 Hânesi ve 32 mücerredi bulunan bu cemaat Birecik nahiyesinde meskündür. Cemaatin geliri defterimizde kayıtlı değildir.

11. Karakeçilü Cemaati

20 hâne ve 3 mücerredi bulunan cemaatin yıllık geliri 688 akçedir.

12. (قوس) Cemaati

Kethüdası Ali Bey`dir. 126 hânesi vardır. Hasılatı 4032 akçedir.

13. Akkeçilü Cemaati

Yar Ahmed bin Hamza cemaatin kethüdasıdır. Cemaate bağlı üç köy mevcut olup bu köylerde 91 hâne ve 4 mücerred kayıtlıdır. Yıllık geliri ise 13935 akçedir.

Öte taraftan, Akkeçilü cemaati hayli geniş bir alana yayılmıştır. Mardin sancağının yanı sıra, şu bölgelerde de varlığına rastlanmaktadır ; Dinar karyesi (Karahisar-ı Sahib Sancağı), Banaz kazası (Kütahya Sancağı), Uşak kazası, Diyarbekir, Alaşehir kazası (Aydın sancağı), Velsin kazası (Tırhala sancağı), Şeyhlü kazası (Kütahya sancağı) ve Feslike kazası (Hüdavendigâr Sancağı) (65).

14. Millili Akkeçili Cemaati

Bu cemaatin de iki kethüdası bulunmaktadır; Bahaeddin ve Mehmed kethüdalar.

Cemaate tâbi olan bir köyde 91 hâne ve 11 mücerred bulunmaktadır. Yıllık geliri 9397 akçedir. Bunun 4000 akçesi Mehmed bey`e, 3000 akçesi Bahaeddin Bey`e ve 2397 akçesi ise cebelülere ayrılmıştır.

15. Akkeçili Cemaati

Cemaatin kethüdası Timurtaş Bey`dir. Bağlı on köyde toplam 409 hâne ve 21 mücerreddin yanı sıra, 10 sipahizadegan ve 3 pir-i fani ve âmâ da mevcuttur. Cemaatin yıllık gelir tutarı 52355 akçedir.

16. Hizanlu Cemaati

Millî Göçer cemaatine tabidir. 9 hâne ve 3 mücerredi vardır. Yıllık geliri 324 akçedir.

17. Büyük Cemaati

"Yörükân" taifesinden olan büyük cemaatinin bazı kolları da şu bölgelerde bulunuyordu ; Ezine ve Lazkiye kazaları (Kütahya sancağı) ve Bozok, Maraş, Aydın Sancakları (66). 28 hânesi ve 4 mücerredi mevcut olan cemaatin hasılatı ise 658 akçedir.

18. Çekbi Cemaati

3 hânesi, 66 akçe hasılatı vardır.

19. Külâbi Cemaati

Hâne sayısı 5 olup hasılatı 180 akçedir.

20. Bacvanlu Cemaati

Bir kolu da Musul`da (67) bulunan bu cemaatin 7 hânesi ve mücerreddi mevcuttur. Hasılatı 180 akçedir.

21. Dölgerlü Cemmati

Mardin sancağının Nusaybin nahiyesinde meskündür. 32 hâne ve 4 mücerredi bulunmakta olup yıllık geliri 758 akçedir.

"Yörükân" taifesinden olan dölgerlü cemaatinin bir koluna da Konya sancağının Aladağ kazasında rastlanmaktadır (68).

22. Ekrad Cemaati

76 hânesi, 9 mücerredi ve 1 imamı bulunmaktadır. Hasılatı 2994 akçedir. Bu cemaatin birer kolu da Gölpazarı kazası (Hüdavendiğâr Sancağı) ve Bursa`da bulunuyordu (69).

23. Bozân Cemaati

Mardin sancağının savur kazasında meskündür. Bu cemaate tabi 8 cemaat mevcuttur. 452 hânesi, 38 mücerredi, 5 sipahizadesi ve 6 pir-i fanisi bulunmaktadır. Yıllık hasılatı 41960 akçedir.

(66)-C.TÜRKAY; a.g.e., s.263.

(67)-C.TÜRKAY; a.g.e., s.219.

(68)-C.TÜRKAY; a.g.e., s.340.

(69)-C.TÜRKAY; a.g.e., s.68.

III. Mardin`in Yerleşim Durumu

A. Mardin`in Mahalleleri

1523 tarihinde Mardin şehri 9 mahalleden oluşmaktadır. Bunlar : KİSSİS, Bâb`ül-Hammara, Kâmil ve Bimâristan, Bâb-ı Cedid, Zeytun, Zarrakâ, Kôlasiye, Şemsiyye ve Yahudiyan isimlerini taşıyordu.

Bunlardan ilk sekizi karışık (müslim ve gayrimüslim) olup, sonuncusu ise Yahudi mahallesi idi. Bu mahallelerde bulunan hâne, mücerred ve muaf lar ile müslüman ve hıristiyan sayısı ise şöyle idi :

1. KİSSİS Mahallesi

Bu mahallede toplam 205 hâne mevcut olup bunların 45`i müslüman 160 ise gayri müslim idi. Burda bulunan toplam 136 mücerredin ise 32 `si müslümanlardan, 104`ü de gayrimüslimlerden oluşuyordu.

KİSSİS mahallesinde ayrıca, 16 sâdat ve şeyh, 3 ehl-i berat, 6 sipahizade, 2 imam, 5 müaf ve 10 pir-i fani ve ma`lûl bulunuyordu.

2. Bâb`ül-Hammara Mahallesi

Bu mahallede 56 müslüman ve 292 gayrimüslim hâne mevcut olup, toplam hâne sayısı 348`dir. Defterimizde mücerred sayısı 108 olarak verilmiş olup, bunlardan 11 `i müslüman 103 de gayrimüslim kaydedilmiştir. Bu durum da toplam mücerred sayısı 114 çıkmakta olup, 6 mücerred fazla kaydedilmiş görünmektedir. Ayrıca mahallede, pir-i fani ve mâ`lûl ve âmâ olarak 30 kişi kayıtlıdır.

3. Kâmil ve Bimâristan Mahallesi

Mahallede 352 hâne mevcut idi. Bunlardan 102 `si müslüman, 250 `si de gayrimüslimlere ait bulunuyordu. 71 mücerredin ise 26`ısı müslim 45`i gayrimüslimdir.

Hâne ve mücerredlerden başka, 13 nefer sipahizadegân ve muaf, 2 ehl-i berat, 4 pir-i fani ve 20 de âmâ ve muhtac-ı halk kayıtlıdır.

4. Bâb-ı Cedid Mahallesi

Burda kayıtlı 22 hânenin 137`si müslim, 85`i gayrimüslim, 70 mücerredin ise 41`i müslim ve 29 u gayrimüslimlere aittir. Ayrıca 2 sipahizadegân, 2 imam ve müezzın ve 13 de muaf ve ehl-i berat kayıtlıdır.

Tablo: XIV
MARDİN ŞEHİRİNİN MAHALLELERİ

Sıra No	MAHALLENİN ADI	Hâne	Müs.	G. Müs.	Mücer.	Müs.	G. Müs.
1-	KISSİS	205	45	160	136	32	104
2-	BAB'ÜL-HAMMARA	348	56	292	108	11	103
3-	KAMİL VE BİMARİSTAN	352	102	250	71	26	45
4-	BAB-I CEDİD	222	137	85	70	41	29
5-	ZEYTUN	191	157	34	88	82	6
6-	ZARRAKA	167	123	42	42	20	22
7-	KÖLASİYE	313	131	182	73	19	54
8-	ŞEMŞİYYE	97	2	95	37	1	36
9-	YAHUDİYAN	131	-	-	103	-	-
	YEKÜN	2.026	753	1140	728	232	502

MARDİN ŞEHİRİ MAHALLELERİNDE BULUNAN MUAF SAYISI

Sıra No	MAHALLENİN ADI	MUAF SAYISI
1-	KISSİS	42
2-	BAB'ÜL-HAMMARA	30
3-	KAMİL VE BİMARİSTAN	39
4-	BAB-I CEDİD	27
5-	ZEYTUN	35
6-	ZARRAKA	42
7-	KÖLASİYE	21
8-	ŞEMŞİYYE	-
9-	YAHUDİYAN	20
	YEKÜN	256

5. Zeytûn Mahallesi

Zeytûn mahallesinde toplam 191 hâne mevcuttur. Bunların 157'si müslümanlara ve 34'ü gayri müslimlere aittir. Mücerret sayısı ise 88 olup, 82'si müslim, 6'sı da gayri müslimdir. Bunlardan başka, muaf ve ehl-i berat olarak 4 nefer ve pir-i fani ve gaib olarak da 17 nefe bulunmaktadır.

6. Zarrâka Mahallesi

Hâne sayısının toplamı 167'dir. Müslümanlara ait olarak 123, gayrimüslimlere ait olarak da 42 hâne kaydedilmiştir ki, bunların toplamı 165 hâne tutmaktadır. Dolayısıyla 2 hâne eksik görünmektedir. Bu iki hânenin müslimlere mi veya gayrimüslimlere mi ait olduğunu tesbit edemiyoruz.

Zarraka mahallesine ayrıca, 13 nefer sadat, 3 nefer sipahizadegân, 14 nefer muaf ve ehl-i berat, 3 nefer imam ve hatib ve müezzin ve 9 nefer pir-i fani ve âmâ ve gaib kayıtlıdır.

7. Kølâsiye Mahallesi

Toplam hâne sayısı 313 olup, bunlardan 131'i müslimlere, 182'si de gayrimüslimlere aittir. Toplam 73 mücerreden de 19'u müslim, 54'ü gayrimüslimdir.

Yine, 5 nefer sipahizadegân, 4 nefer pir-i fani ve âmâ ve 3 nefer de imam ve müezzin bu mahallede bulunmaktadır.

8. Şemsiyye Mahallesi

Bu mahallede bulunan 97 hânedan 2'si müslimlere, 95'i gayrimüslimlere ait olup, 37 mücerreden de 1'i müslimlere ve 36'sı gayrimüslimlere ait bulunmaktadır.

9. Yahudiyân Mahallesi

Defterimizde kayıtlı olan Mardin mahalleleri içerisinde sadece yahudilere ait olan tek mahalledir. İsmi de burdan almıştır.

Bu mahallede 131 hâne ve 103 mücerred yahudi bulunmaktadır. Ayrıca, 20 nefer de pir-i fani ve âmâ ve muhtac-ı halk kayıtlıdır.

B. Mardin Sancağında Bulunan Dinî ve Sosyal Yapılar

a. Câmiler

1. Câmi-i Kebir (Ulu Câmi)

Bu câmi`ye Artuklu hükümdarlarından Melik Salih (1312-1362) bazı mallarını vakfetmiştir ki 1523 tarihli tahrir defterinde "Evkâf-ı Melik Salih" olarak kaydedilmiştir. Câminin evkâfı ve gelirleri ise şöyle idi ; Mardin kazasında bulunan 36 dükkânın yıllık kirası (icâre) olan 4032 akçe, büyük hamamın (Hamam-ı Kebir) icaresi olan 7920 akçe, Gök (كوك) köyünün rub'u hububatından 1922 akçe, Kara-dere köyünde bulunan beş parça araziden 150 akçe, Mardin kazasının Bâb-ı Cedid mevkinde bulunan bir bahçenin icaresinden 500 akçe, (سرسره) köyünde bulunan bir parça araziden 100 akçe olmak üzere toplam 14624 akçe geliri bulunmaktadır.

Yine Ulu Câmi`nin evkâfı arasında yer alan 9 parça bağın yıllık gelir miktarı da 525 akçe tutuyordu. Bu miktara yukarıdaki yekûnü de ilave ettiğimiz zaman Ulu Câmi`nin evkâfından toplam 15149 akçe hasılat elde edildiğini görmekteyiz.

Bu meblağdan günde 39 akçe şu görevlere (cihed) sarf olunmaktadır ;
Tevliyet: 4 , Hitâbet : 4, İmâmet:4 , Müezzin (4 nefes): 4, Ferraş: 2, Huffaz: 6,
(ساس): 2, Nezâret: 2, Kitâbet: 2, Cibâyet: 2, (دوعوورسا) : 2, (سراس) : 2,
Ferrâş-ı helâ: 1, (رسم): 1, Türbedarî: 1 .

2. Melik Mahmud Câmii

Bu câminin evkâfı ve gelir miktarı şöyle idi ; Bedreddin Lûlû`nun vakfettiği bir dükkânın yıllık kirası olan 120 akçe, Melik Mahmud`un vakfettiği 14 dükkânın kirası olan 1.121 akçe ve 4 parça bağın icaresi olan 970 akçe olmak üzere toplam 2.391 akçe.

Bu hasılattan günde 6.5 akçe şu görevlere (cihet) sarfolunmaktadır; *Hitâbet ve imâmet: 2, Müezzin: 1.5, Tevliyet:2 ve (رسم): 2.*

3. Al-Latif Câmii (Latifiye Câmisi)

Artukoğullarından Melik Salih ve Melik Muzaffer`in adamlarından Abdüllatif

bin Abdullah tarafından 1371 `de yapılmıştır (70).

Câmiin evkâfı geliri ; 5 parça bağın yıllık icaresi olan 1.670 akçe, 9 adet dükkânın icaresinden 1.092 akçe ve iki köyün gelirinin "Malikâne" hissesi olan 400 akçeden müteşekkil olup, toplam 3.162 akçe idi.

Bu gelirin sarf bulunduğu görevler ve günlük miktarları (fi-yevm) ise şöyle idi ;
İmâmet ve Tâaziyet 5 akçe, Tevliyet:1 akçe, Nezâret: 2 akçe (روع و حصر) : 1 akçe ve (رسم جامع) 1.5 akçe olmak üzere toplam= 11.5 akçe.

4. İbrahim Bey Bin Bican Câmii

1523 yılındaki evkâfı; Mardin`deki 8 dükkânın kirasından 1.811 akçe, 2 bağ ve 1 bahçenin icaresinden 820 akçe, Mardin`de bulunan bir kervansaray`dan 3.240 akçe ve Karadere, Kurs-u Evsat, Kurs-u Edna köylerinde bulunan birer değirmenden 6.600 akçe ile Doğancık ve Muabire köylerinin rub'u hububat hisseleri olan 2.565 akçeden oluşuyordu. Bu evkâf gelirlerinin toplamı ise 15.036 akçe idi.

Bu meblağadan günde 25 akçe şu cihellere sarfolunmaktadır ; *Tevliyet:4, Meşihât: 2, Cibâyet: 1.5, Nezâret: 1.5, İmâmet: 3, Müezzin: 2, (رسم حورم) : 2, Tabbağ: 2, Kitâbet: 1, Hitâbet: 2, Ferrâş: 1, Nâkib: 1, (روع و نور) : 1 ve (رسم) : 2.*

Ayrıca günde 14.5 akçe yemek masrafları (hisse-i taam) harcanıyordu ki, bunun bölüşümü de şu şekilde idi: *Nân (ekmek):5, Güşt (et):5, (رسم) :1, Hınta (buğday): 1 ve (نورع) : 1.5.*

Mardin sancağında bulunan diğer câmiler de şunlardır.

5. Kara-dere Köyü Câmii

İsminden de anlaşılacağı gibi bu câmi, Mardin kazasının Kara-dere köyünde bulunmaktadır. Câminin evkâfı aynı köyde bulunan 9 parça bağın kirasından oluşmaktadır. Toplam hasılatı ise 282 akçedir.

(70)-N.GÖYÜNÇ; a.g.e., s.108.

6. Melik Mansur Câmii

Kuşhisâr köyünde bulunan bu câminin evkâfı gelir miktarı şunlardır ; Kuşhisâr köyünde bulunan 1 değirmenin kirası olan 800 akçe ve Harabü'l-mesâ (حراب المساء) köyünün yarısı (nısfı) olan 2.018 akçeden oluşmaktadır. (Harabü'l-mesâ köyünün hasılının diğer yarısı da Şehidiye medresesi evkâfına aittir.)

Melik Mansur Câmii evkâf gelirleri toplam 2818 akçe olup, günde 7.5 akçe şu görevlere harcanıyordu; *Hilâbet ve İmâmet:3, Müezzin: 1, Tevliyet: 2, (رو و حصر):1.5*

7. Cihangir Câmii

Nefs-i Nusaybin`de bulunan bu câmiinin evkafı, yine Nusaybin`de bulunan Cihangir değirmeninin 3.600 akçelik hasılatından müteşekkildi. Bu hasılatın günde 8 akçe aşağıdaki görevlere harcanmaktadır ; *Hilâbet: 3, İmâmet: 3, Müezzin: 1, Nezâret ve (راعس): 1.*

b. Mescidler

Mardin sancağında toplam 13 mescid bulunmaktadır. Bu mescidlerin 11 hakkında defterimizde kısa bilgiler mevcutsa da ikisi hakkında herhangi bir bilgi yoktur.

1. Şeyh Mehmud Türki Mescidi

Mescidin evkaf gelirleri; Kavs ve Harabü'd-darb köylerinin rub'u hububat hissesinden 2.853 akçe, Mardin`deki 3 dükkânın icaresinden 120 akçe ve Mardin`in nahiyelerinde bulunan 9 parça bağın kirasından 1.170 akçe şeklindedir. Yukarıdaki gelirlerin toplamı 4.143 akçe olup, bu miktardan günde 11.5 akçe şöyle sarf olunmaktadır ; *Cihet-i imâmet ve müezzin: 5, Cihet-i nezâret: 2, Cihet-i cibâyet: 1, Cihet-i (رعم): 1.5, Cihet-i tevliyet: 1 ve Cihet-i (رو و حصر): 1.*

2. İbrahim Ağa Mescidi

Mescidin evkaf geliri toplamı 5.739 akçe olup, bunun 1.440 akçesi Kurs-ı Evsâd köyünde bulunan değirmenin kirasından, 360 akçesi Mardin`de bulunan 2 değirmenin kirasından ve 3.939 akçesi de Harza, Üçdepe-Şems ve Hatibe () köylerinin Rub'u hububat hisselerinden oluşmaktadır. Bu yekünden 13 akçe aşağıdaki

görevlere harcanmaktadır; *İmâmet ve Müezzin: 5, Tevliyet: 2, Türbedâri: 1, Ferrâş: 1, Cibâyet ve Muallim: 2, (روعة ورحمة): 2.*

3. Şeyh Çabuk Mescidi

Evkafı, 3 dükkânın kirasından 204 akçe ve Kurs-ı-Ala köyündeki bir bağın kirası olan 10 akçe olup, toplam 214 akçedir.

4. Şeyh Abdülaziz Mescidi

Bu mescidin evkafının toplam 408 akçelik hasılatı olup, bu da şehirdeki 5 dükkânın kirasından elde edilmektedir.

5. Hünrevan Hâtun Mescidi

Evkafının toplam geliri 696 akçedir. Bunun 496 akçesi şehirdeki 5 dükkânın kirasından, 200 akçesi de şehirdeki kervansarayın kirasından elde edilmektedir. Bu meblağdan günde *1.5 akçe Cihet-i imâmet ve 0.5 (nim) akçesi de Cihet-i müezzin* için harcanmaktadır.

6. Dinâr Mescidi

Evkaf geliri şehirdeki 3 dükkândan ibaret olup geliri 360 akçedir.

7. Necmeddin Gâzi Mescidi

Artukoğullarından Necmeddin Gâzi tarafından yapılan (71) bu mescidin evkafının gelirleri şunlardan ibarettir; 2 dükkânın kirası olan 420 akçe, şehirde bulunan 2 bağın kirasından 1640 akçe ve Tel-ulin mezreasının rub'u hububat hissesi olan 200 akçedir. Bu gelirlerin toplamı 2.260 akçe tutmakta olup günde 5.5 akçe görevlilere harcanmaktadır. Günlük 5.5 akçenin harcaması şu şekildedir; *Cihet-i imâmet ve müezzin: 3.5, Cihet-i Ferrâş :1, Cihet-i (روعة ورحمة): 1.*

8. Şeyh Bikâr veya Bînâr (بيكار) Mescidi

Bu mesdinin evkafı 2 dükkân ve 2 bağdan müteşekkildir. Dükkânların kirasından 264 akçe, bağların kirasından da 44 akçe hasılat elde edilmektedir ki, evkafın toplam hasılatı 308 akçedir.

9. Şeyh Mehmed Öki Mescidi

Mescidin evkafı Şücâiyye hamamı olup, yıllık kirası 3.240 akçeden ibaretti. 3.240 akçe, günde 9 akçe hesabıyla şu görevlere sarfolunuyordu ; İmâmet ve Müezzin: 5, Ferras: 1, Türbedâri: 1, (): 2.

10. Hâcî Selman Mescidi

Evkafını oluşturan 8 dükkanın kirasından toplam 600 akçelik hasılat elde edilmektedir.

11. Hâcî Yakub Mescidi

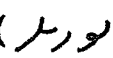

Bu mescidin 1523 tarihinde harab olduğunu görmekteyiz. Dolayısı ile, evkafını teşkil eden 2 bağın 500 akçelik geliri de Hâcî Maruf medresesine vakfedilmiştir.

Hacı Yakub mescidinin daha sonraki yıllarda tamir edilip tekrar açıldığı görünmektedir. Zira, evkafının geliri 1540 yılında 540 akçe, 1565 yılında ise 480 akçe idi⁽⁷²⁾.

b. Medreseler

1. Kasım Pâdişah Medresesi

Akkoyunlu Hânedanından Diyarbekir`de ve Mardin`de saltanat süren Kasım bin Cihangir (öl.1503)`e izafe edilmiştir. 1523 tarihli defterimizde "zâviye ve mescid" olarak kaydedilmiştir. Medresenin yapılış tarihi kesin olarak bilinmemektedir⁽⁷³⁾.

Mardin`de bulunan dinî ve sosyal yapılar içinde en fazla evkafı ve geliri olan yapıdır. Zira, adı geçen medresenin evkafı ve gelirleri şöyledir ; 74`ü Kayseriyye, 41`i Attaran ve Sarracan, 20`si (), 14`ü () ve Keçeciyan, 14`ü Pineciyan ve Neccâran, 14`ü () olmak üzere toplam 244 dükkandan yıllık kira (icâre) bedeli olarak 37.812 akçe varidat sağlanmaktadır.

Kasımiyye medresesinin bu dükkanlardan başka evkafı arasında bulunan Kasımiyye hamamından 15.480 akçe, değişik köylerde bulunan 6 değirmenden 21.600 akçe, şehir civarında bulunan 7 bağdan 3.625 akçe, yine Kurs köyü civarındaki 15

(72)-N.GÖYÜNÇ; a.g.e., s.112.

(73)-N.GÖYÜNÇ; a.g.e., s.117.

bağdan toplam 9.280 akçe, Mardin'de bulunan 7 köyün rub'u hububat ve 1 köyün semen hububatından toplam 25.585 akçe ve Savur'da bulunan 11 köyün rub'u hububatı hasılı olan 15.532 akçe, yine Rişmil köyünde bulunan zeytin değirmeninin rub'u hububat hasılından 120 akçe ve nefis-i Amid'de bulunan 7 adet (*تخار*) semâne dükkanlarından 12.048 akçe elde edilmektedir. Yukarıdaki gelirler toplandığında Kasım Padişah medresesinin yıllık hasılatının 141.082 akçeyi bulduğu görülür.

141.082 akçelik meblağdan günde 260 akçe şu şekilde harcanmaktadır ; *Hanefi müderris: 90, Şafii müderris: 40, Sun'i talebe: 12, şafii talebe: 10, Tevliyet: 20, Nezâret: 8, Kitâbet: 7, İmâmet: 4, Hitâbet: 4, Müezzin: 2, Ferrâş-ı Mescid ve Medrese: 3, Bevvabi: 2, (عا ح ف) sun'i: 4, şafii: 3, (ما رس) : 6, (م م) mescid ve medrese: 20, Meşihât: 5, Ruğ-ı mescid ve medrese: 1, Hasır-ı mescid ve medrese: 1, Tabbağ: 1, Vekilharc: 3, Nâkib: 0.5 (nim), Hulfaz ve Türbedari: 5.*

Ayrıca günde 62 akçe yemek masrafları (hisse-i taam) için harcanmaktadır ki, bunun bölüşümü de şöyledir ; *Nân: 7, Güşt: 17, Ürz: 12, Gendüm: 7, Ruğ: 5.5, (م م) : 2, (ع ر و ك و) : 11.5*

2. Sitti Radviyye (Hatuniye) Medresesi

Bu medresenin kurucusu Artuklu hükümdarlarından Necmeddin Alpı (1152-1176)'nın hanımı ve Kutbeddin İlgazi (1176-1184)'nin annesidir^[74]. Bu medresenin bir de mescidi bulunmaktadır. Evkaf geliri; Radviyye hamamının icaresi (kirası) olan 7.920 akçe, Benâbil köyünün rub'u hububat hissesi olan 710 akçe ve bir bağın geliri olan 450 akçeden müteşekkildir.

Adı geçen medresenin evkafı arasında Nakr al-kahv mezreası da kaydedilmişse de geliri yazılmamıştır. Tahrir defterimizde Hatuniyye medresesinin evkaf gelirinin toplamı 9080 akçe olarak kaydedilmiştir ki, yukarıdaki gelirlerin toplamı aynı yekûnu vermektedir.

(74)-N.GÖYÜNÇ; a.g.e., s.114.

9.080 akçelik hasıllattan günde 25 akçe şu görevlere (cihet) harcanmaktadır.
*Müderriş: 15, Talabe: 3, Müezzin :1.5, İmamet: 2, Tevliyet: 2, Ferraş: 1 ve Ruğ-ı
 Hasır-ı Bahâ: 0.5.*

3. Melik Nasır-ı Şehid Medresesi

El-Mansur ve Nasreddin lakaplarını da taşıyan Artuklu hükümdarı Artukaslan bin İlgazi (1201-1239) tarafından yaptırılmıştır⁽⁷⁵⁾.

1523 tarihindeki evkafı ve gelirleri; Mardin şehrinde bulunan 33 dükkandan 3216 akçe, 3 değirmenden 5520 akçe, 1 kervansaraydan 720 akçe, Kabbad ve Kurs-ı Edna köylerinde bulunan birer bağdan 180 akçe, Mardin şehrinin Bab-ı Cedid mevkiinde bulunan bir bahçeden 500 akçe ile Kuş, Ayn-ı Fert, Za'ni, Tel-Kur'a ve Amışmış köylerinin rub'u hububat hissesinden 2820 akçe ve Harab'ül-Mâ köyünün nisf hissesi olan 4036 akçeden oluşmaktadır. evkafın toplam gelir miktarı 16992 akçe olup, bu mebleğdan günde 44.5 akçe şu görevlere harcanmaktadır ; *Müderriş: 17, Talabe: 3, Cibayet: 2, Nezaret: 2, Kitabet: 2, Hitabet: 3, Müezzin :1.5, İmamet: 4, Ferraş: 1 (رفس): 2, (حصر): 0.5, Hasır: 0.5. (معیار): 1.*

4. Şah Sultan Hatun Mederesesi

Akkoyunlu hanedanından İbrahim Bey'in hanımı Şah Sultan tarafından yapılmıştır⁽⁷⁶⁾. Bu medresenin evkafı ve gelir miktarı ise şöyledir; Mardin şehrinde bulunan 9 dükkanın kirasından 888 akçe, Kurs-ı Evsad ve Karadere köylerinde bulunan birer değirmenin kirasından 6840 akçe, yine Kurs-ı Evsad ve Rişmil köylerinde bulunan birer bağın kirasından 880 akçe ile Tel-Ermen, Tel-Ulyan, Feclü (علو), Tel-i diğér, Kode (كودع), Çakal-depe ve Mukıryan (معرمار) köylerinin rub'u hububat hissesinden 6611 akçe.

Tel-i Ayn köyünün rub'u hububat hissesi de bu medresenin evkafı arasında kaydedilmiş, fakat bu köy harabe olduğu için hasılı mevcut değildir. Zira, tahrir defterimizde bu köy zikredildikten sonra "bî-hasıl ve harabe" kaydı yazılmıştır.

(75)-N.GÖYÜNÇ; a.g.e., s.114-115.

(76)-N.GÖYÜNÇ; a.g.e., s.118.

Şah Sultan Hatun medresesinin evkaf gelirleri toplamı 15219 akçe olup, bu meblağdan günde 33 akçe şu görevlere harcanmaktadır; *Müderris: 15, Talabe: 3, Tevliyet: 2, Nezaret: 2, Kitabet: 2, Müezzin :1, İmamet: 2, (نوح حو) : 1, (روع و نوح) : 1, Muallimhane: 1, Tabbag: 2, Dava ve Temessük (نوح عك) : 1.* Medresenin yemek ihtiyacı için de günlük şu masraflar yapılmaktadır. *Güşt (4), Nân:4, (صدر و اع) :2.*

5. Melik Muzafferiyye Medresesi

Kurucusu Artuklu hükümdarı Melik Muzaffer Kara Arslan (1260-1299)'dır⁽⁷⁷⁾. Medresenin evkafı ve gelirleri şunlardan ibarettir ; Hamam-ı cedid ve Kasımiyye hamamından elde edilen 13140 akçedir. Bu meblağdan günde 43.5 akçe şu cihetlere harcanmaktadır; *Tedris: 25, Talabe: 3, Tevliyet: 3, İmamet: 3, Müezzin: 1, Ferraş: 1, Kitabet: 1, Cibayet:1, (روع و نوح) : 1, (ر ع) : 3.5.*

6. Bimaristan

Artuklu hanedanının, Mardin kolunun kurucusu olan Necmeddin İlgazi (1106-1112) tarafından kardeşi Eminüddin için yaptırıldığı tahmin edilmektedir⁽⁷⁸⁾.

Bimaristan'ın 1523 yılındaki evkafı ve geliri ise şöyledir; Bimaristan hamamının kirasından 11520 akçe, 7 dükkanın kirasından 648 akçe, 2 bahçenin kirasından 450 akçe ve Amûde köyünün rub'u hububat hissesinden 3353 akçe ki, toplam 15971 akçe tutmaktadır.

Bu hasıldan günlük 41 akçe aşağıdaki görevlere harcanmaktadır; *Tevliyet :4, Nezaret: 1.5, Kitabet: 1, İmamet ve Müezzin: 2, Ferraş: 2.5, (ر ع) : 5, Darü's-şifa: 5, (ر م و م ع) : 20.*

7. Hâcî Maruf-ı Cedid Medresesi

Bu medresenin evkafı; Hâcî Yakub Mescidinin ve Baba Mahmud Zaviyesinin evkafından ayrılan bir kısım gelirlerden oluşmaktadır. Şöyle ki; Hâcî Yakub mescidinin evkafından olan fakat sonradana Hacı Maruf-ı Cedid evkafına dahil edilen 2 bağın (biri Yar Mezreasında, diğeri Rişmil köyünde bulunuyordu. kirasından elde

(77)-N.GÖYÜNÇ; a.g.e., s.115.

(78)-N.GÖYÜNÇ; a.g.e., s.116.

edilen 500 akçe ile Baba Mahmud zaviyesinin evkafı arasında yer alan fakat, sonradan Hacı Maruf-ı Cedid medresesi evkafına dahl edilen dükkanların kirasından elde edilen 8280 akçeden meydana gelmektedir. Böylece medresenin evkaf gelirinin toplamı 8780 akçeyi buluyordu.

Bu hasıldan günde 26 akçe şu görevlere harcanmaktadır: *Tedris: 16, Tevhiyet: 5, Talabe: 2, ()*: 1.

8. Sultan İsa Medresesi

Bu medrese 1385 tarihinde Artuklu hükümdarlarından Melik Sultan İsa tarafından kurulmuştur⁽⁷⁹⁾.

Medresenin evkaf gelirleri arasında; şehirde bulunan 19 dükkanın kirasından 1764 akçe Diyarbekir`de bulunan 2 değirmenin kirasından 10080 akçe, yine Mardin`de bulunan bir bağın kirasından 350 akçe ve Tuffahiye köyünün rub'u hububat hissesi olan 1956 akçe bulunmaktadır.

Yukarıdaki gelirlerin toplam hasılı da 14150 akçedir. Bu hasıldan günde 35.5 akçe şu görevlere sarf olunmaktadır: *Tedris: 15, Talabe: 3, Hitabet: 2, İmamet: 2, Müezzina: 1.5, Ferraş: 2, Cibayet: 2, Mu'arif: 1, Tevhiyet: 3, Kitabet: 1, ()*: 1. ()

c. Zaviyeler

Mardin sancağında bulunan zaviye toplamı 13`tür. Fakat defterimizde bunlardan sadece 8`i hakkında bilgi mevcut olup, 5`inin ismi belli değildir.

1. Sultan Hamza-i Kebir Zaviyesi

Bu zaviyenin kurucusu Akkoyunlu Hamza bin Karayülük Osman (1434-1444)`dır. İnşa tarihi 1438/39`dur.

1523 yılındaki evkafı ve gelirleri şöyledir; 2`si kurs köyünde 1`i Nusaybin`de olmak üzere 3 değirmenden elde edilen 6480 akçe (zaviyenin evkafı arasında zikredilen Nusaybin`deki değirmen "Bi-hasıl ve harabe" olduğundan, 6480 akçelik gelirin Kurs köyündeki iki değirmenden elde edildiğini söyleyebiliriz.), 3 bağın

(79)-N.GÖYÜNÇ; a.g.e., s.116.

kirasından elde edilen 1040 akçe ve mardindeki Hacı Halil, Halif, Tel-neşar ile Meşuk-ı Arab köylerinin rub'u hububat hisselerinden elde edilen 4371 akçeden oluşmaktadır.

Ayrıca bu zaviyenin Bekri (بكري) mezreasının nisf malikâne hissesi olan 525 akçelik bir geliri daha vardır. Böylece, evkaf gelirlerinin toplamı 12416 akçeyi buluyordu. Bu meblağdan günde 19 akçe şu cihetlere sarfolunmaktadır; *Tevliyet: 4, Meşihat: 2, Cibayet: 2, Kitabet: 1.5, vekilharc: 1, nezaret: 2, Nakibi (نقيبى): 1, (حورر حوارو): 1, Tabbağcı: 1.5, (اشى): 3.*

Yukarıdaki harcamalardan başka, günde 15.5 akçe de şöyle harcanmaktadır; *Nân: 4, Güşt: 4, Hintla: 2, (صمد): 2, (عكر و عمار حورع): 3.5.*

2. Sultan Hamza-i Sağir Zaviyesi

İçinde bir de mescidi bulunan bu zaviyenin 1474/75 senesinde Akkoyunlu hükümdarı Cihangir'in oğlu Hamza tarafından kurulduğu tahmin edilmektedir⁽⁸⁰⁾.

Zaviyenin evkaf gelirleri de şunlardır; İki değirmenin kirasından elde edilen 5400 akçe, Mardin'de bulunan bir dükkanın kirasından elde edilen 96 akçe, 2 parça bağdan elde edilen 350 akçe ile Harrincik, Mukbile ve Mezrea köylerinin rub'u hububat hissesi olan 3403 akçe. Ayrıca, Nusaybin'deki 1 değirmen de bu zaviyenin evkafı arasında bulunuyordu. Fakat, bu değirmen "harabe" olduğu için hasılatı da yoktur.

Hamza-i Sağir zaviyesinin toplam avkaf hasılatı 9249 akçe olup, bundan günde 31 akçe zaviyenin görevlerine ve yemek masraflarına harcanıyordu. Buna göre harcamanın yapıldığı görevlere düşen pay (günlük) şu şekilde idi; *Tevliyet: 5, Meşihat: 3, Cibayet: 2, Nezaret: 1, Kitabet: 1, (اصم): 3, (حورر حوارو): 1, İmamet: 2, Vekilharc: 1, Nakib ve Tabbağ: 2.* Yemek masraflarının taksimatı ise şöyledir; *Nân: 3, Güşt: 3, (صمد و عمار): 2.*

(80)-N.GÖYÜNÇ; a.g.e., s.121.

3. Cihangir Bey Zaviyesi

Zaviyenin kurucusu, Akkoyunlu hükümdarlarından Cihangir Bey (1444-1469)'dir⁽⁸¹⁾.

Bu zaviyenin evkafı ve gelir miktarı da 1523 tarihi itibari ike şöyledir; Fahriye ve Cavsak mevkileri ile Harzem ve Mansuriye köylerinde bulunan birer bağın gelirinden 2275 akçe, Bab-ı Cedid mevkii çevresindeki bir bahçede 300 akçe ve 2 zeminden (arazi) elde edilen 250 akçe ile Kurs-ı Edna ve Kefertud köylerinde bulunan birer değirmenden elde edilen 5760 akçe, yine Nusaybin`de bulunan bir değirmenin gelirinin 1/3 hissesi olan 1440 akçe ve yine Mardin`e bağlı Kusur köyünün rub'u hububat hissesi olan 9697 akçeden oluşmaktadır.

Bunlardan başka Nusaybin`de bulunan 2 değirmen de bu zaviyenin evkafı arasında yer almaktadır. Fakat, bu değirmenler "harabe" olduklarından gelirleri de mevcut değildir.

Cihangir Bey zaviyesinin toplam hasılatı 19722 akçedir. Nejat Göyünç`ün; "xvi Yüzyılda Mardin Sancağı" adlı çalışmasında, Cihangir zaviyesinin toplam hasılatı 9697 akçe olarak gösterilmiştir⁽⁸²⁾. Halbuki, bu sadece Mardin`e bağlı Kusur köyünün rub'u hububat hissesinden elde edilen gelir olup, diğer evkaftan elde edilen gelirle birlikte toplam 19722 akçeyi bulmaktadır.

19722 akçelik hasılatın günde 28 akçe aşağıdaki görevlere harcanmaktadır:
Tevliyet: 8, Meşihat: 3, Cibayet: 1, Kitabet: 1, Vekilharç: 1, Ferras: 0.5, Nezaret: 1, İmam ve Müezzin: 3, (م ر ن) : 3, (م ر ن) : 4.5, Tabbag: 1, Ruğ-ı Sade ve Tuzha: 1.

Ayrıca, günde 13 akçe de yemek masraflarına harcanmaktadır ki, bu harcama-
 nın yapıldığı kalemler şunlardır. *Nân: 5, Güşt: 5, Gendüm: 2, (م ر ن و ع ك ر و ع و) : 1.*

4. Taceddin Zaviyesi

Evkafı; Kurs-ı Edna köyünde bulunan, Hızır, Şems, Hasan, Yusuf, Halil, Şeyh Musa, Şeyh Mahmud, Hasan-ı diğer, Sino, Lülû, Mehmed, Maksud, ve Ömer`e ait

(81)-N.GÖYÜNÇ; a.g.e., s.120.

(82)-N.GÖYÜNÇ; a.g.e., s.121.

birer bağdan müteşşekildir. Bu bağların toplam hasılatı ise 476 akçedir.

Bu zaviyenin evkafı arasında 4 parça arazi de mevcuttur. Fakat bu araziler "hâli" (boş) ve "bi-hasıl" idi.

5. Şeyh Abdülaziz Zaviyesi

Bu zaviye mardin`in Kabala köyünde bulunmaktadır. Burda Şeyh Abdülaziz ziyaretinin de bulunduğu 1523 tahrir defterimizdeki kayıtlardan öğreniyoruz.

Zaviyenin evkafı çeşitli arazi ve bağlardan oluşmaktadır. Nitekim, 6 parça araziden 300 akçe ve 3 parça bağdan 80 akçe gelir elde edilmektedir. Böylece zaviyenin toplam evkaf hasılatı 380 akçe tutmaktadır.

6. Şeyh Davud Zaviyesi

Bu zaviye Necm köyünde bulunmaktadır. Evkafı ve gelirleri, Kara-dere köyünde bulunan bir değirmenin hasılatı olan 300 akçe ve Necm köyünde bulunan bir bağın kirasından elde edilen 30 akçeden meydana geliyordu ki, toplamı 330 akçedir.

7. Baba Mahmud Eş-Şehidiye Zaviyesi

Bu zaviye "Baba Abdurrahman" adı ile meşhur olup⁽⁸³⁾, evkaf ve gelirleri şunlardan ibarettir; 1 değirmenin kirasından elde edilen 2000 akçe, 1 bağın kirasından elde edilen 1000 akçe ve Diyarbekir`de bulunan 9 dükkanın (ki, bu dükkanların kira bedellerinin bir kısmı mardin`de bulunan Hacı Maruf Medresesine vakfedilmiştir.) kirasından elde edilen 2520 akçeden mürekkep olup, toplam 5520 akçeyi bulmaktadır. Bu meblağdan günde 15 akçe şu cihed ve masraflara harcanmaktadır; Tevliyet: 3, Meşihat: 2, (رحم): 0.5. Yemek masrafları için de; Güşt: 3, Nân: 3, Hınta: 2, (صم): 2.

Bu harcamalardan sonra yılda 60 akçe de artmaktadır.

8. Hazret-i Zeynelabidin Zaviyesi

Bu zaviye, Mardin sancağının Nusaybin nahiyesinde bulunmaktadır. Zaviyenin evkafı ve gelirleri; Nusaybin`de bulunan Zeynelabidin köyü ile (محمورو) Ma'mure mezreasının yıllık hasılatı olan 4513 akçe, yine Nusaybin`de bulunan bir değirmenin hasılatı olan 3420 akçe, Nusaybin`de bulunan 6 dükkanın kirası olan 588 akçe ve yine

(83)-N.GÖYÜNÇ; a.g.e., s.123.

TABLO: XV

MARDİN SANCAĞINDAKİ VAKIFLAR VE GELİRLERİ

Sıra No	VAKFIN ADI	Vakfın Geliri (akçe olarak)
CAMİLER		
1-	Câmi-i Kebir (Ulu Câami)	15.149
2-	Melik Mahmud Câmi-i	2.391
3-	Al-Latif Câmi-i (Latifiye Câmii)	3.162
4-	İbrahim Bey bin Bîcân Câmi-i	15.036
5-	Kara Dere Köyü Câmi-i	283
6-	Melik Mansur Câmi-i	2.818
7-	Cihangir Câmi-i	3.600
MESCİTLER		
1-	Şeyh Mahmud Türki Mescidi	4.143
2-	İbrahim Ağa Mescidi	5.739
3-	Şeyh Çabuk Mescidi	214
4-	Şeyh Abdülaziz Mescidi	408
5-	Hünrevan Hatun Mescidi	696
6-	Dinâr Mescidi	360
7-	Necmeddin Gazi Mescidi	2.260
8-	Şeyh Bikâr veta Bînâr Mescidi	308
9-	Hacı Selman Mescidi	600
10-	Hacı Yakub Mescidi	500
MEDRESELER		
1-	Kasım Padişah Medresesi	141.082
2-	Sitti Radviyye (Hatuniye) Med.	9.080
3-	Melik Nasır-ı Şehid Medresesi	16.992
4-	Şah Sultan Hatun Medresesi	15.219
5-	Melik Muzafferiye Medresesi	13.140
6-	Bimaristan Medresesi	15.971
7-	Hacı Maruf-ı Cedid Mescidi	8.780
8-	Sultan İsa Medresesi	14.150
ZAVİYELER		
1-	Sultan Hamza-i Kebir zâviyesi	12.416
2-	Sultan Hamza-i Sağır zâviyesi	9.249
3-	Cihângir Bey zâviyesi	19.722
4-	Taceddin zâviyesi	476
5-	Şeyh Abdülaziz zâviyesi	380
6-	Şeyh Davud zâviyesi	330
7-	Baba Mahmud Es-Şehidiye zâviyesi	5.520
8-	Zeynelabidin zâviyesi	8.921
TOPLAM		349.094

Nusaybin`de Vadi-yi Mermer mevkiinde bulunan bir bağın kirasından 400 akçe olmak üzere toplam 8921 akçeden meydana gelmektedir.

Zeynelabidin Zaviyesinin evkafı arasında Nefs-i Nusaybin`de bulunan başka bir değirmen daha bulunmaktadır. Fakat, bu değirmen "harabe" ve "bi- hasıl" dır.

Evkafın hasılat toplamından günde 11 akçe aşağıdaki cihetlere harcanmaktadır:
Meşihat: 3, Tevliyet :3, İmamet: 1.5, Müezzin: 1, Tabbağ: 1,
(ح) (٩٩) : 1.5

Ayrıca, günde 13 akçe de hisse-i taam için harcanmaktadır. Bu harcamaların dağılımı da şu şekildedir: *Nân: 3, Güşt: 5, Gendüm: 3, (ص و ص و ا ع) : 2.*

e. Kale

Mardin kalesi, Mardin dağının üzerinde, doğu-batı istikametinde 800 metre uzunluğunda, yer yer 30 ile 150 metre arasında değişen genişlikteki bir düzlükte bulunmaktadır. Bu düzlük doğuda 1200 metre, batıda 1180 metre, ortada 1165 metre yüksekliğindedir (84). Kalenin Osmanlılara nasıl intikal ettiği bilinmemektedir.

1523 tarihinde Mardin kalesinde 1 dizdar, 140 nefer müstafız ve 108 nefer azeb bulunmaktadır.

f. Kervansaraylar

13523 tarihli tahrir defterimizde Mardin`de 4 kervansaray kaydı bulunmaktadır. Bunlar hakkında atıftılı bilgi mevcut olmayıp, Mardin`deki evkaf kayıtlar arasında kısaca değinilmiştir. Bu kayıtlara göre tespit edebildiğimiz kervansaraylar şunlardır;

1. Kayseriyye

Kaysariyye kelimesi, "kervansaray, han, bedestan(bezzazistan)" deyimleri ile aynı manaya geliyordu (85).

Bu kervansaray Kasım Paşa evkafına dahildir. 1523`te 74 dükkanı ihtiva etmektedir.

(84)-N.GÖYÜNÇ; a.g.e., s.91.

(85)-N.GÖYÜNÇ; a.g.e., s.124.

2. Artukoğullarından melik Nasır Şehid`in evkafına kayıtlı olan kervansaray. Bu kervansarayın yıllık kirası 720 akçedir.

3. Nefs-i Mardin`de bulunan kervansaray. İbrahim Bey bin Bican evkafına dahil olup yıllık kira geliri 3240 akçedir.

4. Yine Mardin şehrinde bulunan bir diğer kervansaray. Bu kervansaray HUnrevan Hatun evkafına dahildir. 1523`teki yıllık kira bedeli 200 akçeden ibarettir.

f. Hamamlar

İncelediğimiz 1523 tarihli tahrir defterinde Mardin`de 13 hamamın mevcut olduğu görülmektedir. Bunlardan yedisi hakkında hiçbir bilgi mevcut olmamakla beraber altısı hakkında kısa bilgiler mevcuttur.

1. Hamam-ı Radviyye

Sitti Radviyye medresesinin evkafından olup, yıllık kira bedeli 7920 akçedir.

2. Hamam-ı Cedid (Yeni Hamam)

Melik Muzaffer medrese ve mescidinin evkafı arasında bulunmaktadır. Yıllık kira geliri 12600 akçedir.

3. Bimaristan Hamamı

Şeyh Eminateddin Bimaristan`ı evkafındandır. Yıllık kira bedeli 11520 akçedir.

4. Hamam-ı Kebir

Melik Salih tarafından câmi-i kepire vakıf olarak yaptırılmıştır. yıllık kira bedeli 7920 akçedir.

5. Keçeci Hamamı

Bu hamam hakkında defterimizde fazla bir bilgi yoktur. Şeyh Bikâr (Bınar) mescidinin evkafı arasındaki bir bağın kaydedilmesi vesilesi ike adı geçmektedir. Zikredilen bağ hakkındaki kayıt şöyledir; "Bağ-ı der nezd-i hamam-ı keçesi bir kıt'a, fi 24)

6. Kasımiyye Hamamı

Akkoyunlu hükümdarı Kasım Padişah`a izafeten bu ismi taşımaktadır. 1523 tarihli tahrir defterinde bu hamamın Melik Muzaffer`in mülkü olduğu kaydedilmiştir.

Nejat Göyünç bu kayda dayanarak, adı geçen hamamın muhtemelen Melik Muzaffer tarafından yaptırılmış olabileceğini, sonraları Kasım Padişah tarafından tamir

ettirildiğinden dolayı da "Kasımiyye Hamamı" olarak anılmaya başlandığı sonucunu çıkarmıştır⁽⁸⁶⁾.

IV. Mardin Sancağı Gelirleri

1. Vergi Gelirleri

1523 tarihli defterimizde, Mardin Sancağında alınan vergiler şunlardır; *Tamga-i siyah ve Sürh, Bâc-ı Ubur, Bâc-ı Bazârı Esb ve Devvâb, Resm-i Bevvâbi, İhtisâb resmi, Cizye-i Gebren, Adet-i Ağnam, Kirişhane Mahsulü, İcâre-i Dekâkin, İcâre-i Dekâkin-i Dabbağhane, Boyahane, Darbhane, Başhane Mukataaları, Ma'sıra mahsulü, Gön ve Sahtıyan Mukataası, Cerime ve Arusiye-i Müslümanan ve Muafan, Mahsul-i Arusiye-i Duhteran-ı Sipahiyan, Cerime ve Arusiye-i Şehirlüyan, Mukata-i Hamara-i Nefs-i Mardin, Harac-ı Bağat-ı Şehirlüyan, Mahsul-i Asiyabha, Resm-i Bennak ve Mücerred, Resm-i Kefere-i Şehirlüyan, Adet-i Ağnan, Resm-i Kışlak ve Yaylak, Mahsul-i Yava ve Kaçgun, Mahsul-i Bâc-ı Kevafil, Mahsul-i Çiftlikçiyan* v.s

Yukarıda saydığımız vergi çeşitleri, padişah hasları ve Beylerbeyi (Diyarbakir) Hasları arasında yer almaktadır. Bu vergilerin hangi orana göre alındığını tespit edemiyoruz. Çünkü, bu vergiler belirtildikten sonra yıllık hasılat toplamı ne ise o yazılmıştır. Dolayısı ile meselâ, cizye-i gebran vergisinin fert başına kaç akçe alındığını tesbit etmek mümkün olmamaktadır.

Fakat, Mardin kanunnâmesinde, bazı ticarî mallar ve bunlardan ne miktar vergi alınacağı ayrıntılı olarak açıklanmıştır ki, aşağıda bunlar hakkında bilgi verilmiştir (bkz. liste.2)

(86)-N.GÖYÜNÇ; a.g.e., s.123.

Liste: 2
MARDİN KANUNNAMESİNE GÖRE BAZI
MALLARDAN ALINAN VERGİ MİKTARLARI

Sıra No	Malın Cinsi	Adet	Verginin Adı	Vergi Miktarı (akçe olarak)
1-	Esir	1	Bac-ı ubur	Ak esir : 50 Kara esir:25 1/2 alandan 1/2 satandan
2-	At, Katır, Deve, Sığır	1	Damga	% 2.5 1/2 alandan 1/2 satandan
3-	Koyun	8	Resm-i bevvabi (Satılırsa postu dabbag- haneye gider)	1
4-	Harir (ipek)	Ölçek Yük	Bac-ı Ubur Adat-i azine- dari Resm-i Kitabet Noktabası (Rahdarlık) Melikü'l üme- ralik Resm-i bevvabi	= 300 = 60 = 6 = 6 = 3.3 = 2
5-	Yezdi ve Frengi Ak- mişe, Rôm kumaşının çatması, Benegi zer- baft atlası	Yük	Bac-ı ubur Resm-i bevvabi Resm-i hazine- dari	= 450 = 1.32 = 0.1 (Damgaya göre)
6-	Halep, Şam, Mısır ve Rum kumaşı	Yük	Bac-ı ubur Resm-i hazine- dari Melikü'l-Üme- ralik Resm-i bevvabi	= 100 = 0.1 (tamgaya göre) = 3.3 = 1.32
7-	Rengin ve Ham bez	Yük	Bac-ı ubur Resm-i hazine- dari	= 66 = 6.6
8-	Keten	Bat- man Yük	Bac-ı ubur Bac-ı ubur Resm-i bevvabi (satılrsa her parede)	= 6 = 100 = 1 = 4

Sıra No	Malın Cinsi	Adet	Verginin Adı	Vergi Miktarı (akçe olarak)
9-	Penbe(Pamuk)	Yük	Tamga-i Siyah	=%5 Tamga (Alandan)
10-	Kepenek (Yağmurluk)	Yük	Bac-1 ubur Resm-i hazinedari	= 66 = 6.6
11-	Şeker	Yük	Bac-1 ubur Resm-i hazinedari	= 66 = 6.6
12-	Bal, Yağ, Hurma, Nardenk (nar suyu) Limon ve emsali	Yük	Tamga-i kapan (satılsa) Tamga	= 8 = %5
13-	Ak ve kara sakız	Yük	Tamga-i kapan (satılsa) Tamga	= 8 = %5
14-	Un	Yük	Tamga-i kapan	= 1
15-	Kavun, Karpuz	Yük	Tamga-i kapan Resm-i bevvabi	1'er kavun karpuz 1'er kavun karpuz
16-	Soğan, Tuz, Nohut, Mercimek	Yük	Tamga-i kapan Hakk-1 kapancı Resm-i kitabet	1 Migrafa 1 Migrafa 1 Migrafa (kepçe)
17-	Pekmez, Kuru üzüm, Fındık ve emsali	Yük	Şahnalık	1 Migrafa
18-	Kömür	Yük	Resm-i bevvabi Resm-i asessiyeye	1 ağaç 1 ağaç
19-	Otluk	Yük	Resm-i bevvabi Resm-i asassiyeye	1 burma 1 burma
20-	Bakır	Yük	Bac-1 ubur	= 24(işlenmiş) = 16 (kurs=levha)
21-	Demir	Yük	Bac-1 ubur Resm-i bevvabi	= 8 = 1

Sıra No	Malın Cinsi	Adet	Verginin Adı	Vergi Miktarı (akçe olarak)
22-	Kalay, bıçak pulad	Yük	Bac-ı ubur Resm-i hazinedari	= 66 = 66
23-	Cam, neft, tütüya	Yük	Bac-ı ubur Resm-i hazinedari	= 66 = 66
24-	Kızıl boya, şap, sumak, katran, zift, çerağ yağı	Yük	Tamga-i kapan satıls tamga	= 8 = % 5
25-	Itır	Yük	Bac-ı ubur	= 33
26-	Çivit	Yük	Bac-ı ubur	= 33
27-	Mazu, gön, sahtıyan	Yük	Bac-ı ubur Satılsa tamga	= 8 = % 5
28-	Bulgarî (yumuşak deri)	Yük	Bac-ı ubur Resm-i hazinedarî	= 66 = 6.6
29-	Hinna	Yük	Bac-ı ubur Sahnelik Resm-i bevvabi	= 8 = 1 migrafa = 1
30	Sabun	Yük	Bac-ı ubur Tamga-i kapan Resm-i bevvabi	= 8 = 3 kalıp = 1

Yukarıdaki listede de görüldüğü gibi: Mardin`den kervanlarla transit olarak geçen veya şehirde satışa getirilen ticarî mallardan hangi oranlarda vergi alınacağı 1523 tarihli Mardin kanunnâmesinde ayrıntılı olarak açıklanmıştır. Vergi konusunun böyle açık ve kesin bir şekilde karara bağlanmış olması şüphesiz Mardin`in ticarî ve iktisadî hayatında olumlu bir gelişmeye yol açmış olmalıdır.

2. Mardin Sancağındaki Haslar

a. Padişah Hasları

Mardin sancağındaki padişah hasları; Mardin şehrindeki ve Nusaybin nahiyesindeki mukataalar ile vergi ve resimlerden, Nefs-i Nusaybin ve bağlı köylerindeki hasılatın, Birecik kazası ve bu kazaya bağlı Tilgüran ve Çimnim nahiyelerindeki vergilerden 7 cemaatin ağnam gelirinden ve mahsul-i enhar (nehirlerden gelen gelirler) dan müteşekkil olup, toplam 1.647.629 akçedir (bkz.tablo XVI)

Tahrir defterimizde, padişah hasları arasında yer alan Birecik kazası ve bu kazaya bağlı Tilgüran ve Nimçim nahiyelerinin vergi ve resim hasılatının yekûnü 70445 akçe olarak verilmiş olup⁽⁸⁷⁾, bizim tek tek yaptığımız toplam da aynı yekûnü tutmaktadır. Fakat defterimizin 58. sayfasında Birecik kazasının gelir yekûnü verilirken, padişah hasları 7.0475 akçe olarak kaydedilmiştir. Dolayısı ile, burda 30 akçelik bir fazlalık çıkmaktadır ki, bunun bir kâtib hatasından kaynaklandığını tahmin ediyoruz.

Buna benzer küçük bir hata da Nefs-i Nusaybin ve köylerinin hasılat toplamında yapılmıştır. Zira, defterimizdeki kayıttan⁽⁸⁸⁾ Nusaybin ve köylerinin mahsul toplamı 434.595 akçe olarak verilmiştir. Halbuki, Nefs-i Nusaybin'in hasılatı 73.030 akçe⁽⁸⁹⁾, köylerin toplam hasılatı ise 361561 akçedir. Bu iki gelirin toplamı da 434.591 akçe tutmaktadır. Dolayısı ile, kâtibin toplamında 4 akçelik bir fazlalık meydana gelmektedir. Değerlendirmelerde kendi toplamımızı esas aldık.

b. Diyarbekir Beylerbeyi Hüseyin Paşa'nın Hasları

1523 tarihli tahrir defterimizde incelediğimiz Musul, Harput, Çemişgezek ve Çermik Sancaklarının gelir taksimatı yapılırken padişah haslarından sonra bu sancakların sancak beyleri hasları yazılmıştır. Fakat, Mardin sancağında durumun farklı olduğunu görmekteyiz. Şöyle ki, bu sancağın gelir taksiminde padişah

(87)-TD.,998, s.52.

(88)-TD.,998, s.11.

(89)-TD.,998, s.11.

TABLO: XVI

GELİR ÇEŞİDİNE GÖRE MARDİN SANCAĞINDAKİ PADİŞAH HASLARI

Sıra No	GELİR ÇEŞİTLERİ	Gelir Miktarı (akçe olarak)	Toplam Gelir içindeki oranı (%)
1-	Mardin'deki mukataa gelirleri ile çeşitli vergi ve resimler	642.700	39.00
2-	Nusaybin'deki mukataa gelirleri ile vergi ve resimler	395.768	24.02
3-	Nefs-i Nusaybin ve köylerindeki hâsılat	434.591	26.38
4-	Birecik kazası ve bu kazaya bağlı Tilgüran ve Çimnim nahiyelerindeki vergi ve resimler	70.445	04.28
5-	Cemaatlerin (Zekât) Ağnamı	103.075	06.26
6-	Nehir mahsulleri (Mahsul-i Enhar)	1.050	00.06
	TOPLAM	1.647.692	100

haslarından sonra Diyarbekir Beylerbeyi Hüsrev Paşa'nın hasları kaydedilmiştir. Daha sonraki bölümlerde de Mardin sancak beyine ait herhangi bir kayıt mevcut değildir. Bu da, Mardin sancağının Diyarbekir Beylerbeyi Hüsrev Paşa'nın idaresinde olmasından kaynaklanmaktadır. Bu sebepten Mardin sancağının has gelirleri padişah'tan sonra beylerbeyine ayrılmıştır.

Diyarbekir Beylerbeyi Hüsrev Paşa'nın Mardin sancağındaki hasları ise; Mardin, Birecik ve Savur'daki vergi gelirleri ile has olarak ayrılan köylerin hasılatından oluşmaktadır. Konunun daha iyi anlaşılması için Diyarbekir Beylerbeyi'nin haslarını tablo üzerinde gösterdik (bkz. Tablo XVII).

TABLO: XVII
GELİR ÇEŞİDİNE GÖRE MARDİN SANCAĞINDAKİ
BEYLERBEYİ HAS GELİRLERİ

Sıra No	GELİR ÇEŞİTLERİ	Gelir Miktarı (akçe olarak)	Toplam Gelir içindeki oranı (%)
1-	Mardin'daki mukataa gelirleri ve vergiler	184.259	17.99
2-	Mardin'e bağlı köylerin hâsılatı	434.607	42.43
3-	Nefs-i Savur ve nahiyelerindeki mahsûller	21.603	02.10
4-	Savur'daki köylerin hâsılatı	121.231	11.84
5-	Birecik ve nahiyelerindeki mukataa gelirleri ile vergi gelirleri	40.500	03.95
6-	Birecik kazasındaki köylerin hâsılatı	112.525	10.99
7-	Birecik kazasının Dede-Kargın nahiyesindeki köy gelirleri	41.318	04.13
8-	Birecik kazasının Tilgüran nahiyesindeki köy gelirleri	67.277	06.57
	TOPLAM	1.024.323	100

Tabloda da görüldüğü gibi Diyarbekir beylerbeyi Hüsrev Paşa'nın Mardin sancağındaki has gelirlerinin toplamı 1.024.323 akçedir.

Bunun % 42.43 ünü Mardin'deki köylerin hasılatı oluşturmakta olup, bu toplam hasıl içindeki en yüksek paydır. En düşük payı ise % 02.10 luk bir hisse ile Savur ve nahiyelerinde elde edilen gelirler oluşturmaktadır.

Tahrir defterimizde Mardin'in köylerinde bulunan beylerbeyi haslarının yekûnü 433.278 akçe olarak verilmiştir⁽⁹⁰⁾. Halbuki, her köyün hasılını tek tek topladığımızda

(90)-TD., 998, s.12 -13.

bu rakam 434.607 akçe tutmaktadır ki, biz ikinci toplamı esas aldık. Bu durumda, defterimizdeki yekûn 1329 akçe eksik (açık) kaydedilmiştir.

Ayrıca, Savur`da bulunan has gelirlerinin yekûnü 145.534 akçe olarak verilmiş (91) ise de, yine bizim tek tek yaptığımız hesaplar neticesinde bunun 142.834 akçe tuttuğu ortaya çıkmaktadır. Burda da yine ikinci toplamı esas aldık. Bu durumda da, defterdeki yekûn 2.700 akçe kaydedilmiş olmaktadır.

2.700 akçelik fazlalıktan 1.329 akçelik eksigi çıkardığımızda geriye 1.371 akçe fazlalık kalmaktadır. Bunu da defterimizde verilen Beylerbeyi haslarını "yekûnü" olan 1.025.694 akçeden çıkardığımızda geriye 1.024.323 akçe kalmaktadır. Bu ise tablo xvii`de de görülebileceği gibi Hüseyin Paşa`nın Mardin sancağındaki haslarının toplamıdır.

Nejat Göyünç, Diyarbakır Beylerbeyi Hüseyin Paşa`nın has gelirlerinin toplamını 1.025.700 akçe olarak vermiştir(92).

Tahrir defterimizde, padişah hasları ile Diyarbakır Beylerbeyi`nin haslarından başka "has" mevcut değildir.

3. Mardin Sancağındaki Zeamet ve Tımarlar

a. Zuama Zeametleri ve Sipahi Tımarları

Tahrir defterimizde, Mardin sancağında bulunan zuamanın zeametleri ile sipahilerin tımarları da içiçe olarak "tımarha-i zuama ve arbab-ı tımar" başlığı altında verilmiştir. Yalnız, aşiret ümerasının tımarları ayrı bir bölümde "tımarha-i ümera-i aşair ve cebelüyan" başlığı ile kaydedilmiştir.

Defterimizdeki kayıtlardan öğrendiğimize göre, Mardin sancağında zeamet tasarruf eden 9 zuama ve tımar tasarruf eden 113 sipahi mevcuttur. Bu sipahilerin isimlerini ve ne miktar tımara sahip olduklarını, ayrıca yazılmadığı için, tesbit edemiyoruz. Zeamet sahiplerinin isimleri ise kaydedilmiş olmakla beraber ne kadar zeamet tasarruf ettikleri belirtilmemiştir. Mardin`de zeamet tasarruf eden 9 zaim şunlardır;

(91)-TD.,998, s.40 -41.

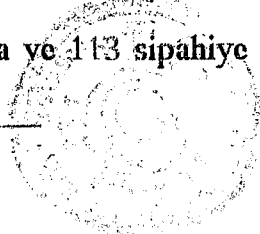
(92)-N.GÖYÜNÇ; a.g.e. s.151.

1. Cafer Bey (Diyarbakir Kethüdası)
2. Cafer Bey bin Mehmed (Biraderi Emin Ağa)
3. Süleyman bey
4. Emir Alim
5. Ferriğ
6. Cafer Bey
7. Abdülkerim (Serasker)
8. Emin Ağa
9. Halil Bey

Diğer taraftan, bu zaim ve sipahilere tevcih edilen gelir kaynakları; köy ve mezrea gelirleri ile mahsul-i ihtisab, mahsul-i çeltük ve mahsul-i çayırda müteşşekildir. Nitekim, Savur nahiyesinde zuama ve sipahilere ayrılan 183 köy ve 65 mezrea geliri (ki, bu köylerden 5'i ve mezrealardan 4'ü Mardin kazasına bağlıdır.) ile ihtisab (ihtisab-ı şehr-i Mardin) ve çeltik gelirlerinin toplamı 808589 akçedir. Gerçi defterimizde toplam yekûn 795.971 akçe olarak verilmişse de [93], gelir kalemleri ve verilen hasılatları tek tek toplandığında 808589 akçe çıkmaktadır ki, değerlendirmede bunu esas aldık. Bu durumda defterde verilen yekûn ile bizim yaptığımız toplam arasında 12.618 akçelik bir fark meydana gelmektedir. Burda da kâtibin genel toplamı eksik yaptığı görülmektedir.

Öte yandan, Mardin sancağının Birecik kazasında (ve bu kazanın nahiyeleri olan Tilgüran ve Çimnim`de) bulunan 114 köy ve 43 mezrea geliri ile çeltik ve çayır gelirleri olan 477.708 akçe de zaimlere ve sipahilere ayrılmıştır. Defterimizde bu miktar 475.708 akçe olarak verilmişse de köy ve mezrea gelirleri ile çeltik ve çayır gelirleri tek tek toplandığında bu yekûn 477.708 akçe çıkmaktadır. Dolayısıyla, kâtibin burda da 2.000 akçe eksik olarak topladığı ortaya çıkmaktadır.

Yukarıda yaptığımız izahattan şu sonuç çıkmaktadır ; 1523 yılında Mardin sancağında bulunan 9 zuama ve 113 sipahiye tevcih edilen zeamet ve tımar gelirleri

TABLO: XVIII

**GELİR ÇEŞİDİNİ GÖRE MARDİN SANCAĞINDAKİ
ZUAMA VE SİPAHİLERE AYRILAN GELİR KAYNAKLARI**

Sıra No	GELİR ÇEŞİTLERİ	Gelir Miktarı (akçe olarak)	Toplam Gelir içindeki oran (%)
1-	Savur nahiyesindeki Köy gelirleri	741.236	57.62
2-	Savur nahiyesindeki Mezrea gelirleri	58.100	04.52
3-	Mahsul-i ihtisab (Mardin şehrinin) ve mahsul-i niyabet ve çeltik	9.253	00.72
4-	Birecik kazasındaki Köy gelirleri	433.884	33.73
5-	Birecik kazasındaki Mezrea gelirleri	37.273	02.90
6-	Birecik kazasındaki çeltik ve çayır mahsulü	6.551	00.51
	TOPLAM	1.286.297	100

toplamı 1.286.297 akçedir. Bunun 808.589 akçesi Savur nahiyesinde bulunan köy ve mezrealarda, 477.708 akçesi de Birecik kazası ve bu kazanın nahiyelerindeki köy ve mezrealardan elde ediliyordu. Verdiğimiz bu bilgileri tabloya dökerek olursak konu daha iyi anlaşılabilir olur (bkz. tablo: XVIII).

Tabloda da görüldüğü gibi, Mardin sancağında zuama ve sipahilere tercih edilen zeamet ve tımarların toplam gelirleri 1.286.297 akçedir. Bu gelirin % 91.34 gibi büyük bir payı Savur Nahiyesi ve Birecik kazasındaki köylerden % 7.42'lik bir payı mezrealardan ve geriye kalan % 1.23'lük bir pay da ihtisab, çeltik, niyabet ve çayır mahsullerinden elde edilmektedir.

b. Mardin Sancağındaki Aşiret Ümerasının Tımarları

Mardin sancağı gelirlerinin önemli bir bölümü de aşiret ümerasının tımarlarına ayrıldığını görmekteyiz. Bu tımarlar Mardin kazası ile Savur nahiyesinde bulunan cemaat veya aşiretlerin gelirlerinden meydana gelmektedir.

TABLO: XIX

**GELİR ÇEŞİDİNE GÖRE MARDİN KAZASINDAKİ
AŞİRET ÜMERASININ TİMARLARI**

Sıra No	GELİRİN SAĞLANDIĞI CEMAAT VEYA AŞİRETLER	Gelir Miktarı (akçe olarak)	Toplam Gelir içindeki oranı (%)
1-	Şah Nasibî C.	46.997	10.28
2-	İsa Cemaati	57.537	15.99
3-	Dinabî C.	22.400	06.22
4-	Sürgücü Aşireti	41.830	11.62
5-	Meşki C.	57.966	16.11
6-	Zolî C.	9.728	02.70
7-	Millilî Akkeçili C.	12.668	03.52
8-	Millilî Göçer C.	26.900	07.48
9-	Bazı Cemaatleri	18.214	05.06
10-	Akkeçili C.	13.935	03.87
11-	Millilî Akkeçili C.	9.397	02.61
12-	Akkeçili Aşireti	53.355	14.54
	TOPLAM	359.927	100

Mardin sancağında bulunan aşiret ümerasına tevcih edilen toplam tımar gelirleri 543.086 akçedir. Bunun 359.927 akçesi Mardin kazasında bulunan aşiretlerin gelirlerinden elde edilmektedir. Bunu tablo üzerinde gösterecek olursak, bu aşiretlerin hangileri olduğu ve ne miktar gelirlerinin bulunduğu ayrıntılı olarak görülmüş olacaktır (bkz.tablo:xix.).

Mardin sancağındaki aşiret ümerasına tevcih edilen 543.086 akçelik tımar gelirlerinin 183.159 akçelik payı Savur nahiyesinde bulunan bazı aşiretlerin gelirlerinden elde edilmektedir. Bunlar; Bradi, Zilan ve Bozan aşiretleri idi ki, Zilan aşireti Amid sancağına bağlı (بیاض) nahiyesinde meskündür.

TABLO: XX

GELİR ÇEŞİDİNE GÖRE MARDİN SANCAĞININ SAVUR
NAHIYESİNDEKİ AŞİRET ÜMERASININ GELİRLERİ

Sıra No	GELİRİN SAĞLANDIĞI CEMAATLER	Gelir Miktarı (akçe olarak)	Toplam Gelir içindeki oran (%)
1-	Bradî Aşireti geliri	93.122	50.84
2-	Savur'daki 4 köy, 1 Mezrea ve 1 cemaatin gelirleri	12.805	06.99
3-	Bozan Cemaati geliri	41.960	22.91
4-	Zilân Aşiretinin gelirleri	35.272	19.26
	TOPLAM	183.159	100

TABLO: XXI

TASARRUF EDENLERE GÖRE MARDİN SANCAĞI
VERGİ GELİRLERİNİN DAĞILIMI

Sıra No	CİNSİ	Tasarruf olunan miktar (akçe olarak)	Toplam Vergi hasılatı içindeki oranı (%)
1-	Padişah Hasları	1.647.692	33.90
2-	Beylerbeyi Hasları (Diyarbakir beylerbeyi Hüsrev Paşa)	1.024.323	21.08
3-	Zuama ve Sipahi Gelirleri	1.286.297	26.47
4-	Aşiret Umerasının Gelirleri	543.086	11.17
5-	Evkâf Gelirleri	358.664	07.38
	TOPLAM	4.860.062	100

Bunu da tablo üzerinde gösterecek olursak, Savur nahiyesindeki aşiret ümerasının hangi aşiretlerden ne miktar gelir tasarruf ettikleri daha iyi anlaşılmuş olacaktır (bkz.tablo:xx.).

c. Mardin Sancağındaki Evkâf Gelirleri

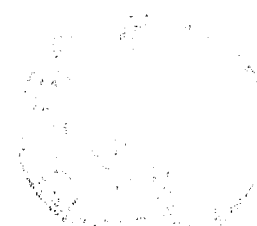
Mardin sancağının kaza ve nahiyelerinde bulunan bir çok dinî ve sosyal yapıya (câmi, mescid, medrese, zaviye v.s.) tahsis edilen vakıfların gelirleri de sancağın toplam gelirleri içinde önemli bir yer tutmaktadır. Bu yapılara tahsis edilen vakıfların gelirleri, bazı köy ve mezrea gelirleri ile dükkân, kervansaray, hamam, değirmen, arazi, bağ ve bahçe kiralarından meydana gelmektedir. 1523 yılında Mardin sancağındaki evkâf gelirlerinin toplamı 358.664 akçe olup, sancağın toplam gelirlerinin % 07.38'lik bir payını oluşturmaktadır (bkz.tablo:xxi.).

4. Mardin Sancağının Toplam Gelirleri

Buraya kadar yapmış olduğumuz açıklamalar ve bu açıklamalar ışığında vermiş olduğumuz rakamları topladığımızla Mardin sancağının toplam gelir miktarını bulmuş olacağız. Buna göre, padişah ve beylerbeyi hasları ile zuama, sipahi ve aşiret ümerasının tımar gelirleri ve vakıflara tahsis edilen gelirleri topladığımızda Mardin sancağının toplam gelirlerinin 4.860.062 akçe olduğu ortaya çıkmaktadır.

Bunu tabloya döktüğümüzle Mardin sancağındaki toplam vergi hasılatından kimlere ne miktar hisse ayrıldığı daha iyi anlaşılmuş olacaktır (bkz.tablo:xxi.).

Tabloda da görüldüğü gibi, Mardin sancağının toplam vergi hasılatı içindeki en büyük payı padişah hasları meydana getirmektedir. Buna karşılık en düşük payı ise evkâf gelirleri teşkil etmektedir.

MARDİN SANCAĞINA BAĞLI BAZI KÖYLERİN HANE VE HASILLARI

SIRA NO	KÖYLER	HANE	FERT	HASILLAR (Akçe olarak)
1-	KİSİN	257	131	60.822
2-	KUSUR,(nâm-ı diğeri Güllü tepe)	182	37	56.106
3-	İRMİYE	41	15	13.668
4-	DEYR HİLYE	136	81	28.715
5-	KİNAS	71	16	26.788
6-	KARA DERE	125	36	26.599
7-	KEFERTUB	37	13	8.764
8-	KAL'AT AL-İMRA	174	60	11.472
9-	HARRİNCEK	51	25	7.128
10-	`AMUDE	51	14	15.702
11-	MİMDOBİ	6	2	1.753
12-	NARLUCA	132	65	35.953
13-	DOĞMA	48	51	15.869
14-	MANSURİYE	177	62	10.102
15-	KURS-I EVSAT	79	25	10.077
16-	KOÇ HİSAR	106	12	19.623
17-	KIZIL KEND	144	48	35.154
18-	SALAH	65	16	20.324
19-	RİŞMİL	80	21	14.550
20-	TİL-İ DEMET	69	63	23.367
21-	MEVLANA HAMİS	-	-	1.625
22-	TİL-İ SEYYİD	7	1	1.708
23-	HABİRMEN	-	-	2.928
24-	`AL KARA DEPE	-	-	3.080
25-	HARABÜ'D-DERB	5	3	5.618
26-	AMİŞMİŞ	-	-	1.200
27-	RİBAT	175	80	32.426
28-	UZUN AFAK	30	1	5.470
29-	GİTABİ	25	1	4.631
30-	BAYRAM BEY	5	-	1.340
31-	ARİFİ	30	3	7.479
32-	ŞAMR'AB	4	-	453
33-	EBNA-YI	23	5	4.218
34-	KÖMÜRLÜ	33	5	5.400
35-	BOZDOĞAN	7	-	4.379
36-	KARA KIŞ	12	2	2.427
37-	KARA VİRAN	19	3	6.894
38-	DİMSÜRGİR	-	-	2.210
39-	MEHMET HAN	1	-	1.936
40-	KARBAL	11	-	3.810
41-	KIRK ACUR	1	-	373
42-	İSA SARU	16	7	4.076
43-	KÖR ÇERİ	20	5	6.456
44-	ÖNÜ MÜTMEKİ	43	19	1.838
45-	ÇEKİM	-	-	2.250
46-	TİL-İ SORİK	39	1	5.999
47-	BİLME	28	3	3.934
48-	HALİD VİRANE	11	2	1.376
49-	MAYMAKLI	20	3	8.918
50-	ERBİNİ	17	7	2.292

SIRA NO	KÖYLER	HANE	FERT	HASILLAR (Akçe olarak)
51-	SARUFAK	7	-	2.381
52-	DEMÜRLÜ	-	-	280
53-	ZİĞMANİ	11	2	2.252
54-	MİRMİZ	7	1	2.505
55-	İSHAK	9	3	4.330
56-	FEYNE	8	5	3.615
57-	BAHÇECÜK-i DiĞER	7	1	2.534
58-	HAS PINAR	10	1	5.000
59-	TİL-i TARIK	7	3	4.136
60-	SİYAH CİSRI	10	2	8.265
61-	KIÇLAK-I PAŞA	-	-	1.340
62-	İMAN DEPEŞİ	10	1	2.505
63-	GERÇE-i ÜLYA	13	4	2.457
64-	MİLAN MEHMED	-	-	841
65-	OĞLAKÇI	32	5	6.021
66-	KARA YAZID	11	2	2.694
67-	FALCI SÜFLA	9	-	2.624
68-	SELİM KISA	7	1	2.641
69-	KARA DEPE	27	2	7.100
70-	ÇAYIR	12	-	2.811
71-	BAKIL	10	-	5.240
72-	SULU VİRANE	8	4	2.598
73-	TİL-i NİME	11	5	4.234
74-	MERKİ	6	1	2.550
75-	CİNAS	10	1	3.535
76-	DEYR (virane)	13	3	6.758
77-	BUKRI DiĞER	6	1	2.579
78-	VİRAN ŞEHİR	38	1	14.259
79-	BALLÜCE	12	-	14.008
80-	SİLSAN	7	1	1.642
81-	DEMÜRLÜ	13	2	6.315
82-	TEL-i CAFER	48	4	8.713
83-	ZİYARET MAĞARA	2	1	2.115
84-	DAVIN	3	1	1.814
85-	KARA ALUK	46	5	17.555
86-	MAĞARA	41	3	8.505
87-	ŞAN	16	6	4.851
88-	KARA HAN	-	-	1.985
89-	GÜLLÜCE	14	2	5.232
90-	KORKİS	4	-	1.437
91-	RAFİVER	-	-	650
92-	KISA	13	-	4.600
93-	İLİ	45	10	15.920
94-	HİLLİ	-	-	2.418
95-	AZAT VİRAN	1	-	1.169
96-	KAYACIK	-	-	1.500
97-	KARŞI	-	-	2.370
98-	SERİK	-	-	754
99-	DİLKU	-	-	2.500
100-	BAKRİSAN	-	-	850
101-	BÜYÜK VİRANE	-	-	495
102-	SİLME'i- KÜÇÜK	-	-	832

SIRA NO	KÖYLER	HANE	FERT	HASILLAR (Akçe olarak)
103-	GÜDER	-	-	2.517
104-	NERGİSLÜ	-	-	1.431
105-	KUYRUK KESEN	-	-	450
106-	PAMUKLU	-	-	2.692
107-	ÖZ SELİ	-	-	500
108-	ALİ GÜRAN	-	-	500
109-	BAZARCIK	2	-	1.603
110-	ÜRNE KILICI	2	-	766
111-	BURÇACIK	24	3	3.901
112-	KİRLÜ	5	1	4.274
113-	`ENŞİ ARAB	-	-	524
114-	KIRK AĞIL (nâm-1 diğer Sâlâr)	-	-	1.515
115-	TEL-İ BATIR	3	-	2.847
116-	ALİ HAK	4	-	2.561
117-	BAKRİSAN	-	-	641
118-	`ARAB VİRANE	-	-	1.190
119-	ÖKÜTLÜ	-	-	1.000
120-	FİCECÜK	6	-	5.000
121-	BASI RİBAT	19	2	4.962
122-	AK-VİRAN	6	2	4.131
123-	BADAMYÜCE	7	2	2.652
124-	BENEKCEK	-	-	1.348
125-	MELİK	-	-	3.160
126-	SUTRAN	-	-	2.172
127-	MAMURE	-	-	1.000
128-	SELASEL	-	-	1.475
129-	ŞEYH-DEPE	9	-	2.708
130-	KARA HAN	-	-	1.985
131-	ŞAHİN KAYACIK	2	-	1.647
132-	VADİĞİR HAN	-	-	1.200
133-	MELİKİ	1	-	3.190
134-	AMİR ALİ	-	-	2.158
135-	KILIC-I ÜLYA	-	-	976
136-	MANSURİ	15	1	2.261
137-	ÇANDUK	13	1	5.345
138-	GEÇÜD VİRANE	7	3	1.444
139-	BAHÇECİK	-	-	8.808
140-	TUR	2	1	4.949
141-	KIZILCA AÇAN	3	-	3.140
	SAVUR NAHİYESİNE BAĞLI BAZI KÖYLER			
142-	TEZEKLÜ	30	3	8.922
143-	YENİCE	17	4	4.416
144-	SEFER ŞAH	25	5	16.216
145-	KARU KUŞAKLU	13	1	6.856
146-	REVAYİŞ	51	12	13.085
147-	CİLAVDARUNİ	10	2	2.581
148-	CAFERİ	15	-	3.854
149-	ÇAMURLU	29	4	2.287
150-	ALİ BURİ	15	9	8.675
151-	BERABİL	-	-	1.000

SIRA NO	KÖYLER	HANE	FERT	HASILLAR (Akçe olarak)
152-	DEVE KENDİ	23	3	3.791
153-	ARAB KENDİ	21	7	6.287
154-	MEVLANA ALİ	3	2	1.820
155-	KÖÇEK	3	1	1.724
156-	HACI MEHMED	3	1	3.091
157-	KARZİR	14	7	2.992
158-	MERDAN	-	-	1.824
159-	SEYFEDDİNLÜ	25	3	5.138
160-	TİL-İ SİNCAM	9	3	2.720
161-	KAYA KENDİ	4	1	2.936
162-	NAZLU	8	1	3.019
163-	SAĞIR MEHMED	-	-	398
164-	LİYAM	-	-	950
165-	AĞ-ZİYARET	14	4	4.682
166-	BEHRAMKİ	12	4	5.858
167-	NEFİ	19	8	4.000
168-	GÜLEKLÜ	-	-	1.000
169-	GÖMLÜ	5	-	771
170-	CİRİF	9	-	1.852
171-	KUŞ-KEND	5	1	2.200
172-	KİRKO	4	2	2.376
173-	YILANLI	21	3	2.536
174-	ASİ PINARI	-	-	1.200
175-	DİRVAN	-	-	2.143
176-	ZEYİNİ	-	-	700
177-	PEKMEZLÜ	-	-	1.392
178-	TİL-İ KÖRPE	11	2	2.683
179-	TİL-İ MÜSLİM	4	-	1.423
180-	CİRAN	10	-	2.741
181-	ŞAD-MURE	19	3	4.957
182-	ÇAKAL-DEPE	10	1	3.500
183-	SABECE	23	6	7.420
184-	DENİZ OĞLU	18	4	4.045
185-	SEFER ALMA-I	29	2	3.712
186-	DİKİ	28	4	4.770
187-	VELED-İ FERMAN	13	3	3.721
188-	MAL DEPE	14	1	6.760
189-	KAŞUK DEPE	13	1	6.513
190-	FAHRİYE	2	-	1.093
191-	TİL-İ ÜLYAN	33	9	6.338
193-	KOZLUCA	-	-	950
194-	DEFNE	-	-	858
195-	PİR ALİ DEPESİ	75	30	13.112
196-	MASTAR	13	3	5.155
197-	KİR-İLİ	14	2	2.100
198-	TURACALU	9	-	1.992
199-	KINALU	25	-	4.593
200-	CUNDİ	6	2	1.446
201-	GÜNFERİ	39	10	11.292
202-	CEVRİ	22	10	5.297
203-	AZCE	12	2	2.316
204-	MENAZİL	21	4	4.312

III. BÖLÜM

ÇERMİK SANCAĞI

I. ÇERMİK SANCAĞININ İDARİ YAPISI VE DEMOĞRAFİK DURUMU

1. İDARİ YAPISI

1515 yılında Diyarbekir fethedildikten sonra, özellikle İdrisî Bitlisî'nin de çalışma ve gayretleri sonucunda doğu Anadolu bölgesindeki 25'e yakın yerleşim yeri Osmanlı hakimiyetine alınmıştır ki, Çermik de bunlardan biridir.

Çermik, Osmanlı hakimiyetine girdikten sonra, Diyarbekir eyaletine tâbi bir sancak haline getirilmiştir. Nitekim, doğu Anadolu bölgesinin fethini müteakip, 1518 yılında yapılan ilk tahririn sonuçlarına baktığımız zaman, Çermik'in Diyarbekir eyaletini oluşturan 12 sancaktan biri olduğunu görmekteyiz.

Fethinden hemen sonra Diyarbekir'e bağlanan Çermik, bu statüsünü günümüze kadar sürdürmüştür.

Bu kısa açıklamalardan sonra, şimdi 1523 tarihli tahrir defterimizdeki kayıtlar doğrultusunda Çermik sancağının idarî durumunu açıklayalım. Çermik sancağı, 1523 yılında; Çermik kazası ile Berdenic, Çüngüş ve Heseran nahiyelerinden müteşekkildir.

a. Çermik Kazası

Bu kaza, Nefs-i Çermik ile 51 köy ve 2 mezreyi muhtevidir. Kazanın kadısı 30 akçe yevmiye ile görev yapmaktadır.

Çermik merkezinde bulunan 281 hânenin 146'sı islam, 135'i ise hıristiyandır. 50 mücerredin ise 23'ü müslim, 27'si gayrimüslimdir. Nefs-i çermik'te bu hâne ve mücerredlerden başka 6 imâm, hatib ve müezzin, 5 muaf, 2 pir-i fâni ve bir de müflis bulunmaktadır.

Diğer taraftan, Çermik kazasına bağlı 51 köyün 48'i müslim ve 3'ü de gayrimüslimdir. Bu köylerde toplam 502 hâne mevcut olup, bunların 400'ü müslim 102'si ise gayrimüslim hânelerdir. Kazanın sınırları dahilinde bulunan iki mezreada ise hâne ve mücerred mevcut değildir.

b. Çüngüş Nahiyesi

Nahiye, 40 köy ve 4 mezraya muhtevîdir. Köylerin 38'i müslüman, 2'si ise karışık (müslim-gayrimüslim) dir. 40 köyde bulunan hâne sayısı 947 olup bunun 726 hânesi müslümanlara, 221 hânesi de gayrimüslimlere aittir. 40 Köyde mevcut olan mücerred sayısı ise 288 dir ki, 207'si müslim 81'i gayrimüslimdir.

Çüngüş nahiyesi sınırları dahilinde hatib, imâm, müezzin, pir-i fâni, gaib, mâlul ve sipahizade olarak da 23 kişi bulunmaktadır.

c. Berdenic Nahiyesi

Nefs-i Berdenic le birlikte toplam köy sayısı 7 olup, nahiyeye bağlı 3 de mezrea vardır. Bu 7 köyde 67 hâne mevcuttur ki, 31'i müslim ve 36'sı gayrimüslimdir. Bu nahiyedeki mücerred sayısı ise 7 dir. Nahiyede 2 de pir-i fâni de yaşamaktadır.

d. Heseran Nahiyesi

Bu nahiyenin sınırları dahilinde 20 köy ve 4 mezrea bulunmaktadır. 20 köyün 19'u müslim, 1'i gayrimüslimdir. Heseran nahiyesinde bulunan hâne sayısı 339 dur. Bunlardan 272'si müslümanlara, 67'si gayrimüslimlere aittir. Nahiye dahilindeki mücerred sayısı ise 55 olup, 50'si müslim ve 5'i gayrimüslimdir. 4 mezreada ise hiç bir hânedeki mücerred yoktur.

Heseran nahiyesinde yaşayan da vergiden muaf olanların sayısı şu şekildedir; 11 zaviyedar ve şeyhzade, 5 sadat, 4 pir-i fâni ve âmâ ve 1 de imâm.

2. Demografik Durumu

Çermik sancağında toplam 2.136 hâne ve 494 mücerred bulunmaktadır. Bu hâne ve mücerredlerin nerelerde bulunduğu ve kaçının müslümanlara, kaçının gayrimüslimlere ait olduğu hususunda aşağıda bilgi verilmiştir.

a. Çermik Şehrindeki Hâne ve Mücerredler

Çermik şehrinde bulunan toplam hâne sayısı 281, mücerred sayısı ise 50 dir. Bunların müslüman ve gayrimüslimlere göre dağılımı ise aşağıda verilen tablodaki gibidir (bkz. tablo:xxii.).

Görüldüğü üzere Çermik şehrindeki hânelerin % 51.96'sı müslümanlara, % 48.04 ü ise gayrimüslimlere aittir.

TABLO: XXII

ÇERMİK ŞEHRİNDE BULUNAN HANE VE MÜCERREDLER

		Hâne	Toplam içindeki oranı (%)	Mücerred	Toplam içindeki oranı (%)
ÇERMİK ŞEHİRİ	Müslim	146	51.96	23	46
	Gayri Müslim	135	48.04	27	54
	TOPLAM	281	100	50	100

TABLO: XXIII

ÇERMİK SANCAĞI KÖY RİNDE BULUNAN HANE VE MÜCERRED SAYISI

Sıra No		Hâne	Toplam içindeki oran (%)	Genel toplam içindeki oran	Mücerred	Toplam içindeki oran	Genel Toplam içindeki oran	
1-	Çermik Köyü	Müslim	400	79.68	21.56	64	68.09	14.41
		G.Müsl.	102	20.32	05.50	30	31.91	06.76
		Toplam	502	100	-	94	100	-
2-	Çüngüş Nah.	Müslim	31	46.27	01.67	2	28.57	00.45
		G.Müsl.	36	53.73	01.94	5	71.43	01.13
		Toplam	67	100	-	7	100	-
3-	Berdenic Nah.	Müslim	726	76.66	39.14	207	71.88	46.62
		G.Müsl.	221	23.34	11.91	81	28.12	18.24
		Toplam	947	100	-	288	100	-
4-	Hesaran Nah.	Müslim	272	80.24	14.66	50	90.91	11.26
		G.Müsl.	67	19.76	03.62	5	09.09	01.13
		Toplam	339	100	-	55	100	-
	TOPLAM	1855	-	100	444	-	100	

b. Çermik Sancağı Köylerindeki Hâne ve Mücerredler

Çermik sancağında bulunan toplam köy sayısı 118'dir. Bunların 112'si müslüman, 4'ü gayrimüslim ve ikisi de karışık (müslim-gayrimüslim) köylerdir.

Bu köylerde bulunan müslim ve gayrimüslim hâne ve mücerred sayısını tablo üzerinde gösterecek olursak konu daha iyi anlaşılacaktır (bkz. tablo:xxiii.).

Tabloda da görüldüğü üzere Çermik sancağı sınırları dahilindeki 118 köyde toplam 1.855 hâne bulunmaktadır. bu hânelerin 1.429'u müslümanlara, 426'sı ise gayrimüslimlere aittir. Yine, toplam 444 mücerredin 323'ü müslümanlardan oluşurken, 121'i de gayrimüslimlerden meydana gelmektedir.

c. Çermik Sancağındaki Toplam Hâne ve Mücerredler

Çermik sancağında; 281'i Çermik şehrinde ve 1855'i de köylerde olmak üzere toplam 2.136 hâne bulunmaktadır. Mücerredlerin sayısı ise 494 olup, 50'si Çermik şehrinde 444'ü de köylerde bulunmaktadır.

Bu hâne ve mücerredlerin müslim ve gayrimüslimlere göre dağılımı aşağıda verilen tablodaki gibidir (bkz. tablo:xxiv.).

Tablodaki hânelerin müslim ve gayrimüslimlere göre yüzdesini aldığımız zaman % 73.74'ünü müslümanların, % 26.26'sını da gayrimüslimlerin meydana getirdiğini görmekteyiz. Mücerredlerin oranı ise şöyledir. Müslümanlar % 70.04, gayrimüslim % 29.96.

TABLO: XXIV

ÇERMİK SANCAĞINDAKİ TOPLAM HANE VE MÜCERRED SAYISI

Sıra No		Hâne	Müslim	Gayri Müslim	Mücerred	Müslim	G. Müsl.
1-	Çermik Şehri	281	146	135	50	23	27
2-	Çermik Sancağındaki köyler	1855	1429	426	444	323	121
	TOPLAM	2136	1575	561	494	346	148

d. Çermik Sancağının Tahmini Nüfusu

Çermik sancağının müslüman hâne sayısı 1575 olup, 346`da mücerredli mevcuttur. Diğer yandan, Çermik Sancakbeyi`nin 52`i, zuama ve sipahilerin ise 83 cebelû beslemek durumunda olduklarını, bunların has ve tımar gelirlerinden çıkarmaktayız. Ayrıca, bu sancakta 75 muaf da mevcut olup, bunlar da müslümandır.

Verdiğimiz bu rakamları 6 ve 7 katsayılarına göre nüfusa çevirdiğimiz zaman, Çermik sancağındaki Müslüman nüfusun tablo 4. teki gibi çıktığını görmekteyiz (bkz. tablo:xxv.).

Tabloda da görüldüğü gibi, Çermik sancağında mevcut olan toplam nüfusun % 75.76`sı müslimler, % 24.24`ü de gayrimüslimlere aittir.

TABLO: XXV

ÇERMİK SANCAĞININ TOPLAM NÜFUSU

	Ölçü alınan gruplar	"6"sayısına göre elde edilen nüfus	"7"sayısına göre elde edilen nüfus	Genel Toplam içindeki oran (%)
MÜS.	- Hâne ve Mücerredler	9796	11.371	75.76
	- Sipahi ve Cebelûler	810	371	
	- Muaflar	360	417	
	Toplam	10.966	12.733	-
G. MÜS.		3514	4.075	24.24
	GENEL TOPLAM	14.480	16.808	100

II. Çermik Sancağında Bulunan Cemaat ve Aşiretler

Çermik Sancağı dahilinde 11 cemaat bulunmaktadır. Bunlardan 6'sının gelirleri padişah haslarına ayrılmış olup, 5'inin geliri ise aşiret ümerasına tımar olarak tavih edilmiştir. Bahsedilen cemaatler şunlardır ;

1. Cemaat-i Ekrâd-ı Aşiret-i Vasavi (و ص ا و ی)

"Ekrâd" taifesinden olan⁽⁹⁴⁾ bu cemaatin kethüdası Mahmud Bey'dir. 12 hânedan müteşekkildir. Yıllık gelir miktarı 795 akçedir.

2. Cemaat-i Zilân

"Ekrâd" taifesinden olan Zilân cemaatinin yaşadığı diğer yerler şunlardır ; Kars, Bayezit, Erzurum, Ahıska, Çıldır ve Rakka sancakları, Savur ve Mardin kazaları (Diyarbakir eyaleti), Hartus sancağı (Çıldır eyaleti) ve Diyarbakir Eyaleti⁽⁹⁵⁾.

Zilân cemaatinin kethüdası Kara Yusuf'tur. Cemaat 65 hâne ve 2 mücerredi muhtevidir. Yıllık hasılatı 5.797 akçedir.

3. Cemaat-i Ekrad-ı Melevanlû (م ل و ا ل و)

Bu cemaat de "Ekrad" taifesinden olup, varlığına Diyarbakir eyaletine bağlı Siverek sancağı ve Adana sancağına bağlı Karaisalû kazasında da rastlamaktayız⁽⁹⁶⁾.

Aşiret beyi Kôr Ali'dir. Hâne sayısı 19 olup, yıllık geliri 1.813 akçedir.

4. Cemat-i Ekrad-ı Aşiret-i Melevanlû

Bu aşiretin hâne sayısı 19 olup, hasılatı 1663 akçedir.

5. Cemaat-i Ekrad-ı Aşiret-i Millîli

34 hâne ve 7 mücerredi mevcuttur. Hasılatı 3015 akçedir.

6. Cemaat-ı Ekrad-ı Aşiret-i Batallû

Cemaatin kethüdası Şeyh Ali Bey'dir. Hâne sayısı 38 olup yıllık geliri 1216 akçedir.

7. Cemaat-ı Ekrad-ı Aşiret-i Batallû

Aşiretin beyi Şeyh Emir'dir. Çermik sancağında bulunan aşiretler içinde en

(94)-C. TÜRKEY; a.g.e.,s.755.

(95)-C. TÜRKEY; a.g.e.,s.790.

(96)-C. TÜRKEY; a.g.e.,s.581.

kalabalık olanıdır. Toplam hâne sayısı 137 ve mücerred sayısı ise 3'tür. Yıllık hasılat miktarı 4.420 akçedir.

8. Cemaat-ı Ekrad-ı Aşiret-i Batallû

Cemaatin kethüdası Şeyh Hüseyin Bey'dir. 114 hânesi ve 1 mücerredinin yanı sıra, 2 de sipahizadesi vardır, yıllık hasılatı ise 3.634 akçedir.

9. Cemaat-ı Ekrad-ı Aşiret-i Batallû

Aşiret beyi Şeyh İsa'dır. Aşiretin hâne sayısı 85 olup, bunun yanı sıra 2 pir-i fâni ve 3 de sipahizadesi bulunmaktadır. Hasılatı 2.720 akçedir.

10. Cemaat-ı Ekrad-ı Aşiret-i Kiki

Cemaatin birer kolu da; Rakka sancağı, Mardin sancağı ve Adana eyaletinde bulunmaktadır⁽⁹⁷⁾.

Aşiretin beyi Celaleddin kethüdadır. 32 hânesi ve 3 mücerred bulunan aşiretin yıllık geliri 977 akçedir.

11. 10. Cemaat-ı Ekrad-ı Merdanlû

Bu cemaatin varlığına Çermik sancağından başka şu bölgelerde de rastlamaktayız. Paşa sancağına bağlı Edirne kazası. Diyarbekir sancağına bağlı Ebu Tahir nahiyesi, Gelibolu sancağına bağlı İbsala ve Evreşe kazaları ile Rakka eyaleti⁽⁹⁸⁾.

1523'te cemaatin reisi Hayır Bey'dir. 105 hâne, 5 mücerred ve 1 de imâmı vardır. Yıllık geliri 4000 akçedir.

III. Çermik Sancağının İktisadi Durumu

1. Vergi Gelirleri

Tahrir defterimize göre, 1523 yılında Çermik sancağında alınan vergi çeşitleri şunlardır;

a. Mahsuller : *Mahsul-i mezrea-i harici defter, mahsul-i beyt'ül-mal ve mal-ı gaib, ve mal-ı mevkuf ve mal-ı mefkud ve mal-ı medfun ve mal-ı surh-seran, mahsul-i ma-beyn-i tumarha-i liva, mahsul-i boyahâne, mahsul-i tamga-i*

(97)-C. TÜRKAY; a.g.e.,s.105.

(98)-C. TÜRKAY; a.g.e.,s.583.

LİSTE : III

ÇERMİK KANUNNAMESİNE GÖRE BAZI MALLARDAN ALINAN

VERGİ MİKTARLARI

Sıra No	Verginin Alındığı Kaynak	Adet	Ölçek	Verginin Adı	Vergi Miktarı
1-	Galle (Zahire)	-	Yük	Bac ?	1/5 akçe
2-	Penbe (Pamuk)	-	Yük	Bac ?	1/6 akçe
3-	Bağ	100 devek	-	a-Müslümanlardan b- Kefere-lerden	4 akçe 5 akçe
4-	Bostan ve sebzevat	-	-	Öşür	(1/10)
5-	Meyve	-	-	-	1/7
6-	Çiftlik	1 çiftlik	-	Resm-i çiftlik	-Ala yerin 2 dönümünden 1 akçe -Edna yerin 3 dönümünden 1 akçe
7-	Koyun ve keçi derisi	2'şer koyun ve keçi	-	Tamga ?	-Her iki post için bir karaca akçe -Sığır gönünden 1,5 akçe -Camus gönünden 3 akçe
8-	Satılmak için kesilen koyunlar	1 koyun	-	Tamga-i ağnam	-Her koyun başına 2 karaca akçe - Sığırdan 2 karaca akçe (Her 3 karaca akçe 1 osmani olur

ağnam, mahsul-i ihtisab-ı şehir, mahsul-i çayırta-i hassa, mahsul-i barha, mahsul-i kasabhâne ve mahsul-i resm-i yaylak.

b. Cerimeler : *Cerime ve arusiye-i muafan ve çiflikçıyan ve cebelüyan ve müslümanan.*

c. Haraclar : *Harac-ı bağat-ı sürh-seran ve harac-ı bahçeha-i sürh-seran.*

d. Resimler : *Resm-i haylık, resm-i kıtlak ve resm-i yaylak.*

e. Ağnam : *Çeşitli aşiretlerden alınan "adet-i zekat-ı ağnam".*

Yukarıda saydığımız vergi türlerinden başka köy ve mezrea gelirlerinden alınan hububat vergisi ile niyabet vergisini de saymamız gerekir.

Ancak, yukarıda ismini zikrettiğimiz vergi çeşitlerinden alınan vergi oranı belli değildir. Meselâ; "Mahsul-i kasabhâne" vergisinin yüzde kaç alındığı kaydedilmemiştir. Bununla birlikte defterimizin başında veilen Çermik kanunnamesinde bazı mallardan hangi oranda vergi alınacağı belirlenmiştir. Aşağıdaki cebelde, bu kanunnameye belirlenen mallardan alınan vergi türleri ve miktarları gösterilmiştir (bkz. liste:3).

2. Çermik Sancağındaki Haslar

a. Pağışah Hasları

Çermik sancağında padişaha ayrılan has gelirleri toplamı 37.393 akçedir. Bu gelirin 14.299 akçesi 6 cemaatten, geriye kalan 23.094 akçesi ise çeşitli mahsul ve resimlerden elde edilmektedir. Bu sancaktaki padişah hasları hakkında aşağıdaki tabloda ayrıntılı bilgi verilmiştir (bkz. tablo:xxvi).

b. Çermik Sancakbeyinin Hasları

Çermik sancakbeyine has olarak, Çermik kazası ile Berdenic ve Ebutahir nahiyelerindeki çeşitli resim, mahsul ve vergi gelirlerinin yanısıra, 73 köy ve 7 mezreanın gelirleri de tevcih edilmiştir.

Sancakbeyi has gelirlerinin toplamı 256.626 akçedir. Bunun 151.446 akçesi 73 köy ve 7 mezreanın gelirlerinden, 105.182 akçesi de Çermik kazası ile Berdenic ve Ebutahir nahiyelerindeki muhtelif mukataa, mahsul, resim ve niyabetlerden elde

TABLO: XXVI
ÇERMİK'TEKİ PADİŞAH HASLARI

Sıra no	Gelir Kaynak ve Çeşitleri	Gelir Miktarı (Akçe olarak)
1	Cemaat-ı Vasavi	795
2	Cemaat-ı Zilan	5797
3	Cemaat-ı Melevanlu	1813
4	Cemaat-ı Millili	3015
5	Cemaat-ı Batallu	1216
6	Cemaat-ı Melevanu	1663
7	Adet-i ağnam-ı liva-i m.	8000
8	Mahsul-i beytül mal ve mal-ı gaib ve mal-ı mevkuf ve mal-ı mefkut ve mal-ı medfun ve mal-ı sürh-seran	1000
9	Cizye-i gebran-ı liva-i m.	12745
10	Cerime ve arusiye-i muafan ve çiftlikçıyan ve cebelüyan ve müslümanan	200
11	Mahsul-i ma-beyn-i tımarha-i liva-i m.	200
12	Resm-i hayme-i liva-i m.	500
13	Mukataa-i mezrea-i tabi-i m.	150
14	Mahsul-i mezrea-i haric-i defter	300
	TOPLAM	37.393

edilmektedir. Bunu tablo üzerinde gösterecek olursak konu daha iyi aydınlatılmış olacaktır (bkz. Tablo: (XXVII))

3. Çermik Sancağındaki Zeamet ve Tımarlar

Çermik sancağında bulunan zeamet ve tımarlar da, diğer sancaklarda olduğu gibi içiçe olarak "tımarha-i zuama ve erbab-ı tımar" başlığı altında kaydedilmiştir.

Çermikte zeamet ev tımar tasarruf eden kaç zuamanın ve sipahinin olduğu kaydedilmemiştir.

Diğer taraftan, bu sancaktaki zuama ve sipahilere tevcih edilen gelir kaynakları genellikle köy ve mezrea gelirleri olmakla birlikte, bazı vergi gelirlerinin de tevcih edilmiş olduğunu görmekteyiz. Zuama ve sipahilere tevcih edilen toplam 249.462 akçelik gelirin 217.638 akçesi 70 köy ve 18 mezreadan, 31.824 akçesi ise bazı vergi gelirlerinden elde edilmektedir.

4. Çermik Sancağındaki Aşiret Ümerasının Tımarları

Çermik sancağı gelirlerinin bir kısmı sancak dahilinde bulunan bazı aşiret beylerine tımar olarak tevcih edilmiştir. Tevcih edilen tımar gelirlerinin toplamı 15.751 akçeyi buluyordu ki, bu miktar 5 aşiretin gelirlerinden ayrılmıştır.

15.751 akçelik gelirden hangi aşiret kethüdasına ne miktar tevcih olduğu aşağıda verilen tablodaki gibidir (bkz. tablo:xxviii).

5. Çermik Sancağındaki Evkâf Gelirleri

Çermik'te bulunan 1 cânî ve bir zaviyeye vakfedilen gelir miktarı 3.649 akçedir. Bunun 1.692 akçesi "Çermik Câmîi" geliri olup, 1 köy ve 21 parça araziden elde edilmektedir. 1.957 akçelik evkaf geliri ise "Şeyh Abbas-Şerif zaviyesi"ne aittir. Bu miktar ise, 2 köyün ve bir mezreanın malikâne hissesinden elde edilmektedir.

6. Çermik Sancağının Toplam Gelirleri

Yukarıdan beri anlatıldığı üzere, Çermik sancağı gelirlerinin bir bölümü padişah ve sancakbeyi haslarına, diğer bir bölümü zuama ve sipahi gelirleri ile aşiret ümerasının tımarlarına ve bir bölümü de evkâf gelirlerine ayrılmıştır.

Bu gelir bölümlerini topladığımız zaman 562.883⁽⁹⁹⁾ akçe çıkmaktadır ki, bu miktar Çermik sancağının toplam gelirini göstermemektedir. Çünkü, çermik sancak beyine has olarak ayrılan 256.628 akçelik gelirin 89.586 akçesi Harput sancağına bağlı olan Ebutahir nahiyesinde tevcih edilmiştir. Ayrıca, Çermik'teki zuama ve sipahilere ayrılan 249.462 akçelik gelirin de 39.244 akçesi yine Ebutahir nahiyesinde tevcih edilmiştir.

O halde, Çermik sancağının toplam gelirini bulmak için, Ebutahir nahiyesinde sancakbeyi ile zuama ve sipahilere tevcih edilen toplam 128.830 akçeyi çıkarmamız gerekmektedir ki, bu durumda Çermik sancağının toplam geliri 434.053 akçe çıkmaktadır.

(99)-Defterimizde toplam hasıl, 561.901 akçe olarak verilmişse de, 982 akçelik bir eksik toplama yapılmıştır.

TABLO: XXVII

ÇERMİK SANCAKBEYİNİN HAS GELİRLERİ

Sıra No	Gelir Çeşitleri	Gelir miktarı (Akçe olarak)	Toplam gelir içindeki oran(%)
1-	Çermik kazası ile Berdenic ve Ebutahir nahiyelerindeki vergi gelirleri	105.182	40.99
2-	Köy ve mezrea gelirleri	151.446	59.01
	TOPLAM	256.628	100

TABLO: XXVIII
 ÇERMİK SANCAĞINDAKİ AŞİRET ÜMERASI VE
 TEVCİH EDİLEN GELİR MİKTARI

Sıra No	Aşiretin Adı	Kethüdası	Tevcih edilen gelir miktarı	Toplam içindeki oranı (%)
1-	Cemaat-i Ekrâd-ı Aşiret-i Kiki	Celaleddin	977	06.20
2-	Cemaat-i Aşiret-i Batallû	Şeyh Emir ve (عمر صولو)	4420	28.06
3-	Cemaat-i Ekrâd-ı Nefsi Aşiret-i Batallû	Şeyh Hüseyin Bey	3634	23.08
4-	Cemaat-i Ekrâd-ı Nefsi Aşiret-i Batallû	Şeyh isa Bey	2720	17.27
5-	Cemaat-i Ekrâd-ı Merdanlû	Hayır (حیر) Bey	4000	25.39
	TOPLAM	-	15.751	100

Bunu tablo üzerinde göstermek olursak, Çermik sancağı gelirlerinin toplamı ve bölüşümü daha iyi anlaşılacaktır (bkz. tablo:xxix).

TABLO:XXIX
TASARRUF EDENLERE GÖRE ÇERMİK SANCAĞI
GELİRLERİNİN DAĞILIMI

Sıra No	Çeşidi	Tasarruf olunan miktar	Toplam içindeki oran (%)
1-	Padişah Hasları	37.393	08.42
2-	Sancakbeyi Hasları*	167.042	38.48
3-	Zuama ve Sipahi tımarları**	210.218	48.43
4-	Aşiret Ümerası'nın tımarları	15.751	03.63
5-	Evkaf Gelirleri	3.649	00.84
	TOPLAM	434.053	100

Tablo`da da görüldüğü üzere, Çermik sancağı gelirlerinin % 48.43`ünü zuama ve sipahiler tasarruf etmektedir ki, bu oran sancak geliri tasarruf edenler içerisindeki en yüksek orandır. Padişahın tasarruf ettiği miktar sancakbeyi gelirlerinin yaklaşık 4-5 katı daha azdır.

* -Çermik sancakbeyinin has gelir toplamı; 256.628 akçe olup, bunun 89.586 akçesi Harput sancağına bağlı Ebutahir nahiyesindeki gelirlerden tevcih edilmiştir.

** -Çermik`teki zuama ve sipahi gelirlerinin toplamı 249.462 akçedir. Bunun 39.244 akçesi Harput sancağına bağlı Ebutahir nahiyesindeki gelirlerden tevcih edilmiştir.

ÇERMİK SANCAĞINA BAĞLI BAZI
KÖYLERİN HANE VE HASILLARI
1523)

SIRA NO	KÖYLER	HANE	FERT	HASILLAR (akçe olarak)
1-	HAVİREVAMAN	59	28	8.500
2-	NERİKİ	33	6	5.741
3-	ŞENBEK	10	2	1.986
4-	MATMURE	3	-	469
5-	() ÜLYA	13	3	2.160
6-	HASUD	26	-	3.876
7-	MAGÜ	4	1	1.636
8-	NURŞİN-İ ÜLYA	16	-	2.499
9-	GÜZERİK	3	1	465
10-	NURŞİN-İ SÜFLA	13	3	1.562
11-	GÖZÜ BÜYÜK	10	6	3.508
12-	RAZDAD	1	1	357
13-	KEŞKİN	1	-	438
14-	HAÇEMERİK	3	-	899
15-	DRİNAS	17	-	2.843
16-	YENİCE	7	-	822
17-	DAĞDAĞAN	5	-	819
18-	TİLKİ	-	-	916
19-	RECEB	2	-	664
20-	KARİD	28	5	3.380
21-	MERİK KÜRD	5	-	1.074
22-	MISIR KENDİ	13	-	3.600
23-	SİNAN VİRANE	4	-	902
24-	HİLAN	5	-	1.496
25-	NİRİN	2	-	425
26-	TERVİŞ	-	-	656
27-	MAHO	14	-	3.011
28-	ABUK-İ ÜLYA	5	-	2.144
29-	ABUK-İ SÜFLA	10	-	2.598
30-	TİLYAN	14	-	1.673
31-	CİBAKO	3	-	499
32-	KARA MUSA	2	-	489
33-	KİLANE	7	-	1.364
34-	SİPHİNK	3	-	798
35-	SEBİL-İ SÜFLA	4	1	1.142
36-	KUŞ-OĞLU	2	-	1.364
37-	BERÜYAN	2	1	723
38-	HACİBESTAM	-	-	350
39-	MEVLANA MAHMUD	7	-	2.207
40-	KİRALOS	-	-	700
41-	KÖRPE	25	1	5.042
42-	KÜRDVİRANE	6	-	984
43-	CERBE	82	29	18.671
44-	ŞEYH CAFER	-	-	360
45-	MESLİHİ	-	-	360
46-	DEVİR (nam-ı di- ğer Boya-ağacı)	10	3	1.047
47-	PEYVAN	6	2	668
48-	SAKIZ-AĞACI	-	-	517

SIRA NO	KÖYLER	HANE	FERT	HASILLAR (akçe olarak)
49-	EKREK	3	-	532
50-	PİREYAN	1	1	279
51-	KÜRD-SİRE	-	-	197
52-	BERDENİC	36	5	2.821
53-	KÜRKENDİ	-	-	650
54-	SARICA	12	1	1.768
55-	KEFLİZ	5	1	1.148
56-	EKREK	5	-	865
57-	MEHRÜZ	2	-	378
58-	BENAMLÜ	7	-	795
59-	RABAT	250	104	23.039
60-	ALYUS	46	16	6.270
61-	ADENİŞ-i ÜLYA	45	17	4.055
62-	ADENİŞ-i SÜFLA	27	3	3.764
63-	KİSACEK	2	-	1.673
64-	HİVYE	28	10	2.591
65-	SİVAS	12	3	1.284
66-	KÜNDECİ	14	5	2.002
67-	HAYRİ BABA	-	-	(Muaf)
68-	MANSURYAN-I ÜLYA	35	7	2.624
69-	MEFİRKAN	34	6	3.083
70-	SERLİSAN	6	3	1.182
71-	EKREK	10	5	2.031
72-	POLAD	19	2	3.650
73-	ŞEMS-BEY	8	-	2.550
74-	ŞEYKAN	15	4	2.778
75-	KAVAK	17	9	4.010
76-	BERÜD	2	-	469
77-	RABAT	21	4	1.625
78-	SAMİ	21	5	3.012
79-	CANRIŞAN	11	-	2.904
80-	ÇANAKÇILAR	34	8	4.084
81-	MERDAN	4	-	1.233
82-	BERDUNE	32	8	5.183
83-	ERMENE	52	14	6.825
84-	ÖKÖZ-GÖZ	18	7	3.914
85-	KARACA-KAYA	12	6	2.402
86-	SASİV	5	1	1.041
87-	KÖM-i ÖMER BEY	4	-	1.037
88-	AVDE	60	12	4.950
89-	YENİCE	9	1	904
90-	GEZER-KÖR	9	2	1.154
91-	SEKREK	5	2	603
92-	AĞ-MEŞHED	7	-	1.245
93-	ÇUVAB	-	-	632
94-	İSA	3	3	1.548
95-	HAMZA-KENDİ	9	3	2.563
96-	CEMALİN	8	-	723
97-	KEYVİ	6	-	1.031
98-	RABAT	67	5	14.822
99-	PAYAM	26	1	2.305
100-	DARDERE	9	3	1.592

SIRA NO	KÖYLER	HANE	FERT	HASILLAR (akçe olarak)
101-	DOĞAN	8	1	1.160
102-	AĞ-PARE	7	-	1.394
103-	ALİ-DEPE	4	-	922
104-	SERSAB	14	2	2.372
105-	ESKİCE	15	1	1.266
106-	SİLKAK	55	13	8.053
107-	MİVYE	-	-	1.018
108-	ŞEYHLER VE DİRKE-MERİK	12	9	2.073
109-	ESİRLÜ	10	1	1.184
110-	ŞİRE	12	1	2.140
111-	ZEYDANLI	6	2	782
112-	BÜNDERAN	43	11	5.064
113-	HIZIR AĞA VE KARÜK	12	-	2.012
114-	ÇAYLAK	8	-	1.860
115-	TEL-İ VİREK	13	2	2.411
116-	AĞAÇAN	4	-	856
117-	BAĞVANK	14	3	1.532
118-	KEBİRAN	47	13	7.598

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

HARPUT SANCAGI

I. Harput Sancağının İdari Yapısı

Harput idarî bakımdan Osmanlı hakimiyetine katıldığı 1516 yılından itibaren Diyarbekir Eyaletine tabi bir sancak haline getirilmiş ve bu durum XIX. yüzyılın sonlarına kadar devam etmiştir (101).

1518 yılında yapılan tahririn sonuçlarından öğrendiğimize göre, Harput sancağı; Harput sancağı Harput, Ebutahir, Gölcük-i Ülya, Gölcük-i Süfla ve Hersini nahiyelerinden müteşekkildir (102).

1523 tarihli tahrir defterimizde ise durumun biraz değiştiğini görmekteyiz. Şöyle ki, bu tarihte Harput sancağı, Harput kazası ile Uluabad, Kuzabad, Hersini, Gölcük-i Ülya, Gölcük-i Süfla, Sarıkamış, Behrimaz ve Ebutahir nahiyelerini ihtiva etmektedir.

Aşağıda, defterimizdeki bilgiler ışığında, bu yerleşim birimlerinin köy, mezrea, hâne ve mücerred sayıları hakkında bilgi verilmiştir.

1. Harput Kazası

Defterimizdeki kayıtlardan anlaşıldığına göre, Harput kazası sadece Harput şehrini muhteci olup, kazaya bağlı köy kaydı yoktur.

Kazada 18 mahalle, 1 kale, 1 dizdar, 42 mustahfiz, 42 azeb, 1 sancakbeyi, 1 kethûda ve 1 kadı bulunmaktadır. Fakat, bu görevlilerin isimleri kaydedilmemiştir. Kadı 50 akçe yevmiye ile görev yapmaktadır.

Ayrıca, Harput kazasında birçok dinî ve sosyal yapılar da bulunmaktadır (bkz. Dinî ve Sosyal Yapılar Kısmı).

(101)-M.Ali ÜNAL; a.g.e. s.33.

(102)-M.Ali ÜNAL; a.g.e. s.35.

2. Uluabad Nahiyesi

Bu nahiyeye bağı 54 köy ve 4 mezrea bulunmaktadır. Bu köylerden 7`sinin gelirleri padişah haslarına, 13`nün gelirleri Harput sancakbeyi haslarına ve 34 köyün gelirleri de zuama ve sipahilere tevcih edilmiştir.

Uluabad nahiyesinde toplam 2.522 hâne mevcut olup, bunlardan 2.172`si müslüman, 350`si de gayrimüslimdir. Ayrıca toplam 796 mücerredin 739`u müslim ve 57`si de gayrimüslimdir.

3. Kuzabad Nahiyesi

Harput sancağına bağı 8 nahiyeye içinde en fazla köy ve mezreası bulunan nahiyedir. Zira, bu nahiyeye bağı 64 köy mevcut olup, bunlardan 4`nün geliri padişah haslarına, 4`nün geliri sancakbeyi haslarına ve 56`sının gelirleri de zuama ve sipahilere ayrılmıştır. Bu nahiyeye bağı mezrea sayısı ise 20`dir.

Öte taraftan, Kuzabat nahiyesinin köy sayısının fazla olmasına rağmen, hâne sayısının Uluabat nahiyesinden daha az olduğunu görmekteyiz. Nitekim, Uluabad`ın 2.522 hânesine karşılık Kuzabad`da toplam 1.274 hâne bulunmaktadır. Bunun sebebi şüphesiz, Uluabad nahiyesine bağı köylerin nüfus bakımından daha kalabalık olmasıdır. Kuzabad`daki 1.274 hânenin 14`ü gayrimüslim, 1.260`ı da müslümandır. Bu nahiyede bulunan mücerred sayısı ise 531 olup, bunlardan 525`i müslim ve 6`sı da gayrimüslimdir.

4. Hersini Nahiyesi

Hersini nahiyesine bağı 7 köy ve 2 mezrea bulunmaktadır. Bu köylerden birinin geliri padişah haslarına, geriye kalan 6`sının gelirleri de zuama ve sipahilere ayrılmıştır.

Bu nahiyede bulunan hâne sayısı 325, mücerred sayısı ise 135`dir.

5. Gölcük-i Ülya Nahiyesi

Harput sancağına bağı nahiyeler içinde köy sayısı en az olandır. Bu nahiyeye bağı toplam iki köy mevcut olup birinin geliri padişah haslarına, birinin geliri de zuama ve sipahilere tevcih edilmiştir. Nahiyeye bağı 3 de mezrea mevcuttur. Ayrıca, hâne sayısı 49 ve mücerred sayısı da 10`dur.

6. Sarıkamış Nahiyesi

1518 tahririnde mevcut olmayan bu nahiyenin 1523'ten sonra kurulmuş olduğu anlaşılmaktadır (103).

1523 tarihinde 6 köy ve 1 mezreası bulunmaktadır. 6 köyün geliri de zuama ve sipahilere ayrılmıştır. Sarıkamış nahiyesinde bulunan hâne sayısı 48, mücerred sayısı da 19'dur.

7. Behrimaz Nahiyesi

Bu nahiyenin de 1523 tahririnde ihdas edildiği anlaşılmaktadır. Çünkü 1518 tahririnde böyle bir nahiye mevcut değildir (104).

Nahiyeye bağlı köy sayısı 14, mezrea sayısı ise 1'dir. Bütün köylerin geliri zuama ve sipahilere tevcih edilmiştir. Bu 14 köyde toplam 164 hâne ve 54 mücerred bulunmaktadır.

8. Gölcük-i Süfla Nahiyesi

Bu nahiyeye bağlı olan 8 köyü görmekteyiz ki, 8'inin de geliri padişah haslarına ayrılmıştır. Bu 8 köyde toplam 248 hâne ve 67 mücerred mevcuttur.

9. Ebutahir Nahiyesi

Ebutahir nahiyesinin Harput sancağına bağlı olmasına rağmen tahrir defterimizde Harput'la ilgili bölümde değil de Çermik sancağı tahriri arasında kaydedildiğini görmekteyiz. Bunun sebebi, bu nahiye gelirlerinin Çermik sancakbeyine ve Çermikte'ki zuama ve sipahilere ayrılmış olmasıdır.

Bu nahiyede toplam 25 köy ve 10 mezrea mevcuttur. Bu köylerden 10'nun geliri sancakbeyi haslarına, 15'inin geliri de zuama ve sipahilere ayrılmıştır.

Nahiyede ayrıca 503 hâne ve 162 mücerred bulunmaktadır.

II. Harput Sancağının İskân ve Demografik Durumu

Harput, Basra-Bağdat ve Diyarbekir hattını takip ederek Anadolu içlerinden

(103)-M.Ali ÜNAL; a.g.e. s.39.

(104)-M.Ali ÜNAL; a.g.e. s.38.

İstanbul'a uzanan ipek ve baharat yolunu Malatya'ya bağlayan hat üzerinde bulunması, Uluova ve Kuzova gibi tarım üretimi için elverişli topraklara sahip olması ve bu ovaları çevreleyen dağlık alanların hayvancılığa müsait olması sababi ile her çağda önemli bir yerleşim alanı olmuştur.

Harput'un xvi. yüzyılın ilk yarısında da önemli bir iskân alanı olduğunu 1523 tarihli tahrir defterimizdeki kayıtlardan öğrenmekteyiz. Şimdi, defterimizdeki bilgiler ışığında Harput sancağındaki müslim-gayrimüslim hâne ve mücerred sayılarını tesbit etmeye çalışalım.

1. Harput Şehrindeki Hâne ve Mücerredler

Harput şehrinde 18 mahalle mevcut olup, bunların 14'ü müslim, 4'ü ise gayrimüslim mahallesidir (bkz. Yerleşim Durumu kısmı.). 18 mahallede toplam 958 hâne ve 252 mücerred mevcuttur. Bu hâne ve mücerredlerin müslim ve gayrimüslimlere göre dağılımı ise aşağıdaki tabloda gösterildiği gibidir (bkz. tablo:xxx)

TABLO:XXX
HARPUT ŞEHRİNDEKİ HANE VE MÜCERREDLER

		Hâne	Toplam için- deki oranı %	Mücer- red	Toplam için- deki oranı %
HARPUT ŞEHİRİ	Müslim	463	48.33	88	34.78
	Gayri- Müslim	495	51.67	165	65.22
	Şehir Toplamı	958	100	253	100

Tabloda da görüldüğü gibi, Harput şehrindeki hânelerin % 48'i müslümanlara, % 51'i de gayrimüslimlere aittir. Bu arada şunu hemen belirtelim ki, yukarıda verdiğimiz oranlara vergiden muaf olanlar ilave edilmemiştir. Harput şehrinde bulunan muafaların sayısı yaklaşık 200 olup, bunların tamamı müslümandır. Bu 200 muafı takriben 30 hâne kabul edersek, Harput şehrindeki müslüman ve gayrimüslim hânelerin aşağı yukarı birbirine eşit olduğu görülecektir.

TABLO: XXXI

HARPUT SANCAĞI KÖYLERİNDEKİ HANE VE MÜCERREDLER

Sıra no		Hâne	Toplam iç. oran %	Genel Top. Oran %	Müc.	Topl. içi. oran %	Gen.Topl. iç.oran %	
1-	Ulû-âbâd Nah.	Müslim	898	35.41	17.33	290	36.43	16.09
		G.Müs.	1629	64.59	31.61	506	63.57	28.06
		Toplam	1522	-	-	796	-	-
2-	Kuz-âbâd Nah.	Müslim	849	65.61	16.48	284	53.49	15.75
		G.Müs.	445	34.39	08.64	247	46.51	13.70
		Toplam	1294	-	-	531	-	-
3-	Ebu-tahir Nah.	Müslim	399	79.32	07.74	105	64.81	05.82
		G.Müs.	104	20.68	02.02	57	35.19	03.16
		Toplam	503	-	-	162	-	-
4-	Her-sini Nah.	Müslim	246	75.69	04.78	90	53.25	04.99
		G.Müs.	79	24.31	01.53	79	46.75	04.38
		Toplam	325	-	-	169	-	-
5-	Göl-çük-i Süfla	Müslim	113	45.56	02.19	24	35.82	01.33
		G.Müs.	135	54.44	02.62	23	64.18	02.39
		Toplam	248	-	-	67	-	-
6-	Beh-rimaz Nah.	Müslim	164	100	03.18	54	100	02.99
		G.Müs.	-	-	-	-	-	-
		Toplam	164	-	-	54	-	-
7-	Göl-çük-i Ülya Nah.	Müslim	49	100	00.95	10	100	00.56
		G.Müs.	-	-	-	-	-	-
		Toplam	49	-	-	10	-	-
8-	Sarı-kamış Nah.	Müslim	27	56.25	00.52	4	28.57	00.22
		G.Müs.	21	43.75	00.41	10	71.43	00.56
		Toplam	48	-	-	14	-	-
GENEL TOPLAM		5158	-	100	1803	-	100	

2. Harput Sancağı Köylerindeki Hâne ve Mücerredler

Harput sancağında bulunan köylerin toplam sayısı 180`dir. 1523 tarihli tahrir defterimizde, bu köylerden kaçının müslim, kaçının gayrimüslim olduğu belirtilmemiştir. Bu sebepten, Harput sancağındaki gayrimüslim köylerin sayısını 1518 tahririnden aldık (105). İncelediğimiz defter 1523 yılında yazıldığına göre köylerin statüsünde herhangi bir değişiklik söz konusu değildir.

Bu duruma göre Harput sancağında bulunan 180 köyün 37`si gayrimüslim, 10`u karışık (müslim/gayrimüslim) ve 133` ü de müslimdir.

Bu köylerde bulunan müslim/gayrimüslim hâne ve mücerred sayısı tablo 2`de gösterildiği gibidir.

Tablo xxxı`de de görüldüğü gibi, hâne ve mücerred sayısı bakımından en kalabalık yerleşim yeri Ulûâbâd nahiyesidir. Yine, tablo`da görüldüğü gibi, Behrimaz ve Göcük-i Ülya nahiyelerinde gayrimüslim nüfus mevcut değildir. Yüzde olarak, müslümanların en kalabalık buldukları yer % 79.32 ile Ebutahir nahiyesi başta gelirken, gayrimüslimlerin en kalabalık yaşadıkları yer ise % 64.59 ile Ulûâbâd nahiyesidir.

Diğer taraftan, Harput sancağının değişik köylerinde toplam 147 muaf nüfus da mevcuttur ki, bunlar yukarıdaki tabloya dahil edilmemiştir.

3. Harput Sancağındaki Toplam Hâne ve Mücerredler

Harput sancağına bağlı köylerde ve Harput şehrinde bulunan hâne ve mücerredleri topladığımızda harput sancağının toplam nüfusunu elde etmiş oluruz. Buna göre ortaya çıkan durum aşağıdaki tabloda gösterilmiştir (bkz. tablo:xxxii).

Tablodaki toplam hâne ve mücerredlerin yüzdelerini aldığımız zaman oran şu şekilde olmaktadır; hânelerin % 52.45`ini müslimler % 47.55`ini de gayrimüslimler meydana getirmektedir. Mücerredlerde ise durum gayrimüslimlerin lehine değişmektedir. Zira; mücerredlerin % 46.16`sını müslimler oluştururken % 53.84`nü ise gayrimüslimler oluşturmaktadır.

TABLO:XXXIII
HARPUT SANCAĞINDAKİ HANE VE MÜCERRED TOPLAMI

Sıra No		Hâne	Müsl.	G. Müsl	Mücerred	Müsl.	G. Müsl.
1-	Harput Şehri	958	463	495	253	88	165
2-	Harput Sancağına Bağ-Köyler	5158	2745	2413	1803	861	942
	TOPLAM	6116	3208	2908	2056	949	1107

4. Harput Sancağının Tahmini Nüfusu

Harput sancağında bulunan hânelerin 3.208'i, mücerredlerin ise 979'u müslimlere aittir. Ayrıca, 85 kale görevlisi ve 192 muaf müslüman nüfusu teşkil etmektedir ki, muafaların 3/2'sini evli ve 3/1'ini bekar kabul ediyoruz.

Öte yandan, Harput sancakbeyinin 75, zuama ve sipahilerin ise 204 cebelü beslemek zorunda olduklarını, bunların has ve tımar gelirlerinden çıkarmaktayız. Demek ki, Harput sancağındaki müslüman nüfusu şu yolu takip ederek bulacağız=
Hâne Sayısı x 6-7 + Mücerred Sayısı + Sipahi ve Cebelü Sayısı x 6-7 + Kale Görevlileri + Diğer Askeri Zümreler (Muafılar) x 6-7.

Bu işlemleri yapıp çıkan sonuçları tabloya dökerek olursak konu daha iyi anlaşılabilir olacaktır (bkz. tablo: xxxii).

Tablo'da da görüldüğü üzere, Harput sancağında sâkin olan nüfusun % 55.25'i müslümanlara, % 44.75'i ise gayrimüslimlere mensuptur.

5. Harput Sancağındaki Cemaat ve Aşiretler

Defterimizdeki kayıtlardan Harput sancağında beş cemaatin meskûn olduğunu tespit ettik.

1. İskânlü Cemaati

Bir kolu da Rakka eyaletinde olan bu cemaat "Türkmân" taifesindedir (106).

1523 yılında Kuzabad nahiyesinin Antaik köyünde meskûn olup, 12 hânesi ve 5 mücerredi mevcuttur. Yıllık 4.000 akçelik hasılatı sancakbeyine has olarak ayrılmıştır.

TABLO: XXXIII

HARPUT SANCAĞININ TOPLAM NÜFUSU

Ölçü Alınan Gruplar	"6" katsayısına göre elde edilen nüfus	"7" katsayısına göre elde edilen nüfus	Genel Toplan İçindeki oran (%)
-Hâne ve Mücerredler	20.197	23.405	55.25
-Sipahi ve Cebelûler	1.674	1.953	
-Kale Görevlileri	85	85	
-Diğer Askerî Zümre (Muafılar)	912	1.056	
Toplam	22.868	26.499	-
-Hâne ve Mücerredler	18.555	21.463	44.75
Genel Toplam	41.423	47.962	100

2. Alkanlû Aşireti

Padişaha ayrılan has gelirleri arasında kaydedilen bu aşiretin "Adet-i ağnam" vergisi 950 akçedir. Aşiret hakkında başka bilgi yoktur.

3. Herdi Cemaati

"Ekrâd" taifesinden olarak kaydedilen bu cemaat çok geniş bir alana yayılmıştır. Zira, Harput sancağından başka, Malatya sancağı, Urfa sancağına bağlı Harran nahiyesi, Arapgir sancağının Eğin kazasının Sarıçiçek mahalinde, Amasya sancağının Zünnunabad kazası, Karahisar-ı Sahib sancağının Bolavadin kazası, Kütahya sancağı, Amasya sancağının Zünunabad kazasının Doğmuş ve Pınarbaşı köyleri, Kars, Erzurum, Ahıska ve Rakka sancakları, Karahisar-ı Sahib sancağının Barçanlı kazası, Sivas eyaletinin Arapgir sancağı, Çorum, Kırşehir ve Sivas sancakları ve Malatya sancağının Şüre kazası na dağılmışlardır (107).

(107)- C.TÜRKAY;a.g.e. s.416.

Herdi Cemaati 1523 yılında Hersini nahiyesinde meskûn olup, Cihanbegli cemaatine tabi idi. cemaatin 119 hânesi, 52 mücerredî, 1 imâmı, 2 pir-i fânisi ve 1 muafı mevcuttur. Yıllık hasılatı 7.068 akçedir.

4. Şahaplû Cemaati

Bu cemaat de Hersini nahiyesinde meskûndür. "Türkmen Ekrâdî" taifesindedir. Birer kolu da; Siverek, Erzurum, Kars, Çıldır, Sivas ve Kilis sancakları ile Ankara sancağının Yabanabad kazasında bulunuyordu (100).

Tahrir defterimize göre, 53 hânesi, 3 mücerredî ve 4.753 akçelik hasılatı mevcuttur.

5. Parçekan Cemaati

"Konar-göçer Türkmân Ekrâdî" taifesinden olup, birer kolu da; Rakka, Erzurum, Kars, Çıldır, Diyarbekir, Sivas ve Meraş eyaletleri ve Diyarbekir eyaletinin Ab-ı Tahir kazasında bulunuyordu (109).

1523'te 65 hânesi ve 27 mücerredî mevcuttur.

III. Harput'un Yerleşim Durumu

1. Harput'un Mahalleleri

Tahrir defterimizdeki kayıtlardan 1523 yılında Harput şehrinin 18 mahalleden müteşekkil olduğunu görmekteyiz. Bunlardan 14'ü müslüman mahallesi, 4'ü ise gayrimüslim mahallesidir. Müslüman mahalleleri şunlardır; *Mescid-i Saray Hatun*, *Mescid-i Muzafferuddin*, *Câmi-i Muazzam*, *Mescid-i Arutak (ortak)*, *Mescid-i Cedid*, *Hoczâde*, *Monla Seydi Ahmed*, *Mescid-i Zâhiriye*, *Mescid-i Ser-Gerdan Kayası*, *Mescid-i Ahi Musa*, *Mescid-i Müderris*, *Mescid-i Arslaniye*, *Mescid-i Atik* ve *Mescid-i Alaca*.

(108)- C.TÜRKAY;a.g.e. s.690.

(109)- C.TÜRKAY;a.g.e. s.623.

Görüldüğü gibi müslüman mahallelerinin tamamına yakını bir mescid veya câmi ismi taşımaktadır.

Gayrimüslim mahalleleri ise; *Sinamod, Gürcü Bey, Şehrûz ve Norsis* adlarını taşıyordu.

Bu mahallelerde bulunan hâne, mücerred ve muaflar ile müslüman ve gayrimüslim sayısı aşağıdaki gibi idi.

a. Müslüman Mahalleleri

1. Mescid-i Saray Hatun Mahallesi

Akkoyunlu hükümdaru Uzun Hasan'ın annesi Saray Hatun tarafından yaptırılmış olan mescide izafeten bu adı almıştır (110).

Mahalle 1523 yılında 47 hâne ve 3 mücerredten müteşekkildir. Ayrıca, 1 imâm, 2 sadad, 1 pir-i fâni, 1 ma'lul, 1 suleha ve 3 de sipahî bulunmaktadır.

2. Mescid-i Muzafferüddin Mahallesi

Kara Sofi mahallesi adı da verilen bu mahalle Harput kalesinin karşısında kale hamamının arkasında bulunuyordu (111).

Mahallede 17 hâne, 5 mücerred, 1 imâm, 1 müezzin, 4 pir-i fâni ve müflis, 1 mecnun ve 1 (*معر*) mevcuttur.

3. Câmi-i Muazzam Mahallesi

Ulu câmi çevresinde bulunan bu mahallede 36 hâne, 8 mücerred, 1 imâm, 2 müezzin, 3 sadad, 7 pir-i fâni ve müflis ve 1 ferraş kayıtlıdır.

4. Mescid-i Arutak (Ortak) Mahallesi

Mahallede 27 hâne, 1 imâm, 1 müezzin ve 3 pir-i fâni bulunmaktadır.

5. Mescid-i Cedid Mahallesi

Mahallede 36 hâne ve 13 mücerredten başka 1 imâm, 1 müezzin, 1 pir-i fâni, 1 suleha ve 1 de sipahi bulunmaktadır.

(110)-M.Ali ÜNAL; a.g.e. s.200.

(111)-M.Ali ÜNAL; a.g.e. s.200.

6. Hocasâde Mahallesi

Bu mahallede 21 hâne, 4 mücerred, 1 imâm, 1 müezzin, 1 sulcha ve 1 de sipahi kayıtlıdır.

7. Monla Seydi Ahmed Mahallesi

Kalabalık bir mahalle olup 62 hâne, 1 mücerred, 1 imâm, 1 müezzin, 2 sadat, 2 mağlul, 5 pir-i fâni ve müflis ve 1 muaf kayıtlıdır.

8. Mescid-i Zâhiriye Mahallesi

Bu mahalle 22 hâne, 3 mücerred, 1 müezzin, 1 imâm, 1 pir-i fâni ve 1 âmâ'dan müteşekkildir.

9. Mescid-i Ser-Gerdan Kayası Mahallesi

Mahallede 23 hâne ve 5 mücerred bulunmaktadır. Bunlardan başka 1 imâm, 1 müezzin, 3 zâviyedar, 2 müflis, 2 sipahizade ve 1 âmâ mevcuttur.

10. Mescid-i Ahi Musa Mahallesi

Mahallede 27 hâne, 4 mücerred, 1 imâm, 1 müezzin, 1 sadat ve 1 âmâ bulunmaktadır.

11. Mescid-i Müderris Mahallesi

42 hâne ve 8 mücerredten başka, 1 imâm, 5 sadat, 1 pir-i fâni ve 4 müflis bu mahallenin nüfusunu teşkil etmektedir.

12. Mescid-i Arslaniye Mahallesi

Harpüt'teki müslüman mahalleleri içinde en fazla mahalleye sahip olan bu mahallede, 67 hâne, 9 mücerred, 1 imâm, 1 müezzin, 3 sadat, 2 pir-i fâni ve 4 müflis mevcuttur.

13. Mescid-i Atik Mahallesi

17 hâne, 2 mücerred, 1 imâm, 1 müezzin ve 1 pir-i fâni bu mahallenin nüfusunu oluşturmaktadır.

Müslüman mahallerinde bulunan hâne mücerred ve muafaların toplamı Tablo:XXXIV)'te gösterilmiştir (bkz. tablo:XXXIV).

TABLO: XXXIV
HARPUT' UN MAHALLELERİ

Sıra no	Mahallenin adı	Hane	Fert
1	Müslüman Mahalleleri Mescid-i Saray Hatun	47	3
2	Mescid-i Muzafferüddin	17	5
3	Cami-i muazzam	36	8
4	Mescid-i Arutak	27	.
5	Mescid-i cedid	36	13
6	Hocazade	21	4
7	Monla Seydi Ahmed	62	21
8	Mescid-i Zahiye	22	3
9	Mescid-i Ser-gerdan kayası	23	5
10	Mescid-i Ahi Musa	27	4
11	Mescid-i Müderris	42	8
12	Mescid-i Arslaniye	67	9
13	Mescid-i Atik der meydan	17	2
14	Mescid-i Alaca	19	3
	TOPLAM	463	88
1	Gayrimüslim Mahal. Sinamut	70	18
2	Gürcü Bey	180	53
3	Şehroz	112	49
4	Norsis	133	45
	TOPLAM	495	165
	GENEL TOPLAM	253	958

14. Mescid-i Alaca Mahallesi

Bu mahallenin hâne sayısı 19 olup ayrıca 3 mücerred ve 1 de sipahisi mevcuttur.

b. Gayrimüslim Mahalleleri

1523 yılında Harput şehrinde bulunan gayrimüslim mahalleleri, müslüman mahallelere nispetle azalmakla beraber nüfus oranları bakımından daha kalabalıktır.

1. Sinamot Mahallesi

80 hâne ve 18 mücerred bu mahallenin büfusunu oluşturmaktadır.

2. Gürcü Bey Mahallesi

Bu mahallede 180 hâne ve 53 mücerred bulunmaktadır.

3. Şehroz Mahallesi

112 hânenin yanısıra 49`da mücerred kayıtlıdır.

4. Norsis Mahallesi

133 hâne ve 45 mücerred nüfusu mevcuttur.

2. Dinî ve Sosyal Yapılar

a. Câmiler

1. Ulu Câmi (Câmi-i Azam)

Artukoğullarından Harput hükümdarı Fahreddin Karaarslan tarafından yaptırılmıştır⁽¹¹²⁾.

Câminin 1523`teki evkâfı ve gelirleri şöyledir; Muzafferi köyünün malikâne hissesi ile bazı bağların kirasından elde edilen 495 akçe, yine Muzafferi köyünün bağlarının malikâne hissesinden elde edilen 1.800 akçe ile "dükkan-ı arsa"nın kirasından elde edilen 1.440 akçeden meydana gelmektedir. Böylece câminin evkâf gelirlerinin toplamı 3.735 akçeyi buluyordu ki, bu gelirden günde 10 akçe aşağıdaki görevlere (cihet) harcanmaktadır. *Hilâbet: 3, İmamet:2.5, Müezzin:1.5, Ferraş:2, Revgan ve Hasır:1, Hafız:1.*

(112)-M.Ali ÜNAL; a.g.e., s.208.

2. Kale Câmî'i

1398 yılında yaptırıldığı tahmin edilmektedir (113).

Tahrir defterimizde bu câminin evkâf kayıtları 190. ve 192. sayfalarda olmak üzere 2 defa yazılmıştır. 190. sayfadaki kayıta yalnızca câminin evkâfı arasında yer alan Seyli köyünün malikâne hissesi olan 1416 akçe kaydedilmiştir. 192. sayfada ise yine Seyli köyünün malikâne hissesi ile beraber Perçenç köyünde bulunan değirmen kirasının dörtte bir (1/4) hissesi olan 200 akçe bazı dükkanların kirasından 96 akçe bu câminin evkâf gelirleri arasında kaydedilmiştir. Böylece, Kale Câmî'inin toplam evkâf geliri 1712 akçe tutmaktadır. Bu hasılat, zâhiriye medresesi evkâfına ait gelirlerle birleştirilerek harcanmaktadır.

3. Arslaniye Câmî'i

Bu câmî, arslaniye medresesi ve imarethânesi ile 1 külliye teşkil etmektedir. Külliye evkâfına ayrılan gelirler hakkında Arslaniye medresesinin yazıldığı kısımda bilgi verilmiştir.

b. Mescidler

1523 tarihinde Harput'da önemli sayıda mescidin bulunduğunu görmekteyiz. Yukarıda da temas ettiğimiz gibi, Harput'ta bulunan 14 müslüman mahallesinin 11'i değişik mescidler etrafında teşekkül etmiş olup yine aynı mescidlerin isimleriyle anılmışlardır. Tahrir defterimizde şu 6 mescid hakkında kısaca bilgi verilmiştir.

1. Sara Hatun Mescidi

Akkoyunlu hükümdarı Uzun Hasan'ın annesi Sara Hatun tarafından yaptırılmıştır (114). Bu mescidin daha sonraki dönemlerde büyük bir câmiye tahvil edildiği görülmektedir.

Mescidin 1523'teki evkâf geliri Akıncı köyünün malikâne hissesi olan 911 akçedir. Bu meblağdan günde *2 akçe cihet-i imâmet. 1.5 akçede cihet-i müezzin için sarf olunmaktadır.*

(113)-M.Ali ÜNAL; a.g.e., s.210.

(114)-M.Ali ÜNAL; a.g.e., s.209.

2. Mescis-i Atik

Harput'ta "Meydan" mevkiinde bulunuyordu. Nitekim defterimizde mescidin isminden sonra "der meydan" kaydının yazılması da bunu göstermektedir.

Mescidin evkâf geliri Mürüdi köyünün malikane hissesi olan 720 akçedir. Bu miktardan günde *1.5 akçe cihet-i imâmet, 0.5 akçe ise cihet-i müezzin* için harcanmaktadır.

3. Alaca Mescid (Arap Baba Mescidi)

Bu mescidin Anadolu Selçuklu hükümdarı III.Gıyaseddin Keyhüsrev zamanında 1279 (H.678) tarihinde Yusuf b. Arapşah b. Şaban tarafından yaptırıldığı anlaşılmaktadır (115).

Mescidin evkâf geliri Miyadûn köyünün rub'u hububat hissesinden elde edilen 262 akçedir. Bu meblağdan belli bir miktar gündelik hesabıyla cihet-i imâmet için sarf olunmaktadır. Fakat, günde kaç akçe harcandığı kaydedilmemiştir.

4. Muzafferuddin Mescidi

Mescidin 720 akçelik evkâf geliri olup, bu Sarılı köyünün malikane hissesinden "ber-vech-i nakliye" olarak sağlanmaktadır. Bu gelir miktarı cihet-i imâmet ve müezzin için harcanmaktadır.

5. Nebi Aleyhisselam Mescidi

Evkay geliri Til-i Katunc köyünün buğday hasılatından ayrılan 6 Harput müdüdür. Bunun *4 müdü cihet-i imâmet için, 2 müdü de cihet-i müezzin* için sarf olunmaktadır.

6. Mevlana Ahmed Müderris Mescidi

Mescidin evkâf geliri Hamidi köyünün malikane hissesi olan 813 akçedir. Bu miktardan günde *2 akçe cihet-i imâmet, 0.5 akçe de cihet-i müezzin* için harcanmaktadır.

c. Medreseler

1523 tarihli defterimizdeki kayıtlardan Harput sancağında 3 medresenin mevcut

olduğunu görmekteyiz. Bunların isimleri ve evkâf gelirleri hakkında aşağıda kısaca bilgi verilmiştir.

1. Arslaniye Medresesi

Defterimizde bu medresenin evkâf kayıtları 189. sayfada yanlışlıkla "Mevlana Ahmed Peykeri Medresesi" başlığı altında kaydedilmiştir. Bu başlıktan sonra perçenç köyünün rub'u hububat hissesi olan 6.900 akçe kaydedilmiştir. Halbuki Perçenç köyünün rub'u hububat hissesi Arslaniye medresesinin evkâlına ayrılmıştır. Harput sancakbeyi hasköyleri arasında yer alan Perçenç köyünün toplam hasılatının 34.400 akçe olduğu ve bunun 6.900 akçelik hissesinin Arslaniye medresesine ayrıldığı 182. sayfada kaydedilmiştir.

Medresenin evkâf geliri arasında ayrıca kirishâne dükkanının kirası olan 720 akçe de bulunmaktadır. Böylece toplam hasılatı 7.620 akçeyi bulmaktadır ki, günde 21 akçe aşağıdaki cihellere sarf olunmaktadır; *Müdris:8, Talabe:2, İmamet:3, İltabet:2, Müezzin:1.5, Ferras:2, Ruğ-ı Çerağ ve () :1.5, Tevliyet:1.*

2. Mevlana Ahmed Pekerci Medresesi

Medresenin evkâf geliri Everik (Mollakendi) köyünün rub'u hububat hissesi olan 3.155 akçeden ve Peykeri zâviyesinin evkâf gelirinin "ziyadesi" olan 360 akçelik gelirden müteşekkildir ki, toplam 3.515 akçe tutmaktadır. Bu meblağdan günde 10 akçe şu cihellere harcanmaktadır; *Müdris:5, İmamet:2, İltabet:1, Talabe:1, Müezzin:0.5, Ferras:0.5.*

3. Melik Zâhiriye Medresesi

Medresenin evkâf gelirleri üç kalemden oluşmakta olup, toplam 6.840 akçedir. Bunun 2.400 akçesi Hacerî köyünün malikane hissesinden, 3.600 akçesi "hamam-ı yasatı" nin kirasından ve 840 akçesi de şehirde bulunan Bedesten'in (Bezazistan) kirasından elde edilmektedir.

Zâhiriye medresesinin 6.840 akçelik geliri Kale câmisinin geliri olan 1712 akçe ile birleştirildikten sonra elde edilen 8.552 akçe günlük olarak şu görevlere harcanmaktadır; *Cihet-i Müdris:19, Cihet-i Talabe:4, Cihet-i () :3, Vazife-i Süleyman:2.*

d. Zâviyeler

Tabrir defterimizdeki kayıtlardan Harput sancağında 6 zâviyenin mevcut olduğunu öğrenmekteyiz. Bunların isimleri, evkâfı ve gelirleri şöyledir:

1. Şeyh-i Kâinat (Fatih Ahmet Baba) Zâviyesi

Bu zâviyenin evkâf geliri 813 akçe olup, Hamidî köyünün rub'u hububat hissesinin yarısından (msf) elde edilmektedir. Bu gelir "ayende ve revendeye sarf" olunmaktadır.

2. Mansuriye Zâviyesi

Kinederic köyünün rub'u hububat hissesi olan 992 akçe ile 9 dükkanın kirasından 360 akçe bu zâviyenin evkâf gelirini oluşturmaktadır. Böylece zâviyenin toplam geliri 1.352 akçe tutmaktadır. Bu meblağdan günde 2 akçe cihet-i mescid için sarfolunmakta, geriye kalan 632 akçe ise yemek masrafları, (hisse-i ta'am) için harcanmaktadır.

3. Mevlana Ahmet Peykeri Zâviyesi

Zâviyenin evkâf geliri 7.816 akçedir. Bunun 7.118 akçesi Könk köyünün rub'u hububat hissesinden elde edilirken, 698 akçesi ise Helezür köyünün malikane hissesinden elde edilmektedir.

Bu yekunden günde 21.5 akçe şu görevlere harcanmaktadır; *Mescid:2, Tabbağ:1, Piyas (soğan):1, Tetiame ve nemek:1, Hınta:3, Güşt:3, Bal:3, Ürs (pirinç):2, Revgan:1, İmamet:1, Nezaret:3.5*

4. Ankuzu Baba Zâviyesi

Etminik köyünde 2 müdlük (Harput müdü) zeminde elde edilen hububat bu zâviyeye vakfedilmiştir. Bu gelirin "ayende ve revendeye sarfolunması" da ayrıca kaydedilmiştir.

5. Şeyh Şadi Zâviyesi

Sünkürt köyünde, Harput müdü ile iki müdlük zeminde elde edilen gelir, "ayende ve revendeye sarfolunması" kaydı ile zâviye vakfına bırakılmıştır.

6. Seyyid Kasım Zâviyesi

Huseynî köyünde, İstanbul kilesi ile 25 kile hububat ekilebilen zeminin geliri bu zâviyeye vakf edilmiştir.

e. Kale

Harput kalesi şehrin güneydoğusunda bulunmakta olup etrafı derin uçurumlarla kaplı bir kaya kitlesinin üzerinde kurulmuştur. Takriben 50-60 m²’lik bir alanı kaplar. Yüksekliği bütün duvarlarda aynı değildir. Meselâ; ön cephesinin 100 metre civarında bir yüksekliğe sahip olmasına karşılık, bu oran yanlarda ve arkada 200 ile 300 metre arasında değişmektedir (116).

Kalenin kim tarafından ve ne zaman yaptırıldığı kesin olarak bilinmemekle beraber, M.Ö. VII. IX. yüzyıllarda Urartular devrinde Kral Manua (M.Ö. 785-810) zamanında yaptırıldığı ileri sürülmüştür (117).

XVI. yüzyılda Osmanlılar tarafından fethedilen kalede. 1523 tarihinde 1 Dizdar, 42 Mustahfız ve 42 de Azeb bulunmaktadır.

f. Bedestenler

Tahrir defterimizdeki kayıtlarda Harput sancağında sadece 1 Bedesten (Bezazistan)’in bulunduğunu görmekteyiz. Evkâf kayıtları arasında zikredilen bu bedestenin kirasının yarısı Zâhiriye medresesi vakfına tahis edilmiştir. Bu Bedesten ile ilgili başka da bilgi mevcut değildir.

g. Hamamlar

1523’te Harput’ta sadece 1 hamamın mevcut olduğu görülmektedir. Bu da evkâf kayıtları arasında zikredilmiş olup, geliri zâhiriye medresesi vakfına ayrılmıştır. Defterimizde; "İcare-i Hamam-ı Vasatî" olarak kaydedilen hamamın yıllık kira bedeli 3.600 akçedir.

(116)-M.Ali ÜNAL; a.g.e., s.196.

(117)-M.Ali ÜNAL; a.g.e., s.197.

IV. Harput Sancağının İktisadi Durumu

1. Vergi Gelirleri

Tahrir defterimizde Harput sancağında alınan vergi çeşitlerini tesbit edebiliyoruz. Bunlar genellikle padişah ve sancakbeyine ayrılan hasşarı ile zuama ve tumar sahiplerine ayrılan zemet ve tumar kaynakları arasında zikredilmektedir. Bu vergi gelirleri hakkında belirtilmesi gereken husu yüzde nispetlerinin belli olmamasıdır. Meselâ; padişah hasları arasında yer alan tamga-i siyah, bac-ı ubur, kırıhane ve bazar resmi ile mumhane ve debbağhane mukataası gelirleri toplamı 127.367 akçe olup, bu mukataa gelirlerinin hangisinde % kaç vergi alındığı belli değildir. Bu da defterimizin özelliğinden kaynaklanmaktadır. Zira, değerlendirmesini yaptığımız tahrir defter bir "icmal" olduğu için vergiler hususunda ayrıntılı bilgi edinemiyoruz.

Bu yüzden, Harput sancağında alınan vergilerin sadece isimlerini belirtmekle yetineceğiz. Bu vergiler şunlardır;

a. Mukataalar: Şehir ve nevahi (nahiyeler-Hersini, Gölcük ve Ebutahir) ihtisab mukataası, boyahane ve darbhane mukataası, bedel-i meyhane mukataası, tamga-i siyahi bâc-ı ubur, resm-i kırıhane, resm-i bazar, resm-i mumhane ve debbağhane mukataaları.

b. Mahsuller: Mahsul-i beytü'l-mal, mal-ı gaib, mal-ı mevkuf, mal-ı medfun, mal-ı mefkud, mal-ı sürh-seran ve yava vergisi, yine defter dışı kalmış (hariç-i ezdefter) mezreaları mahsulü, mahsul-i ma-bayn-i tumar ve mahsul-i çayır.

c. Resimler: Resm-i yaylak ve kışlak, resm-i güvare-i şehirlüyan, resm-i saman-ı şehir ve nevahi.

d. Cizyeler: Cizye-i gebran-ı liva ve nevahi, cizye-i marhasyan,

e. Cerimeler: Cerime ve arussiye-i şehir, cerime ve arusiye-i muafan ve müslümanan ve çiftlikçıyan.

f. Ağnamlar: Adet-i ağnam-ı aşireli Zeykân Alaklu, adet-i ağnam-ı liva.

g. İcareler: İcare-i dekakin, asyab, bağ ve bahçe ve zemin, icare-i han.

h. Haraclar: Harac-ı gağat-ı şehürlüyan ve dirahla-i meyve ve sebzeval.

Harp sancağında toplanan vergi çeşitlerini bu şekilde belirttikten sonra, şimdi de sancak gelirlerinin tevcih edildiği has, zeamet ve tımarları görelim.

2. Harput Sancağındaki Haslar

a. Padişah Hasları

Harput sancağındaki padişah hasları, Harput şehri ile Hersini, Gölcük ve Ebutahir nahiyelerindeki mukataa gelirleri ile çeşitli mahsul, resim ve vergilerden ve Harput sancağı ile nahiyelerine bağlı 22 köy ve 1 mezrea gelirlerinden ve 4 nahiyenin niyabed vergilerinden müteşekkildir.

Padişaha ait has gelirlerinin toplamı 696.203 akçe olup, bunun 488.114 akçesi mukataa gelirlerinden, 203.065 akçesi 22 köy ve 1 mezrea gelirlerinden ve 5.024 akçesi de niyabed vergisi ile resm-i kışlak-ı nahiye-i Gölcük-i Süfla'dan meydana gelmektedir. Bunu tabloya dökerek olursak konu daha iyi anlaşılacaktır (bkz.tablo:xxxv).

TABLOXXXV

GELİR ÇEŞİTİNE GÖRE HARPUT SANCAĞINDAKİ PADİŞAH HASLARI

Sıra No	GELİR ÇEŞİTLERİ	Gelir Miktarı (Akçe Olarak)	Toplam Gelir İçindeki Oran (%)
1	Harput şehri ve nahiyelerindeki mukataa gelirleri	488.114	70.11
2	Köy ve Mezrea gelirleri	203.065	29.17
3	Niyabet Vergisi	5.024	00.72
	TOPLAM	696.203	100

Tabloda da görüldüğü gibi Harput sancağında bulunan padişah haslarının % 70 gibi büyük bir hissesini mukataa gelirleri oluşturmaktadır. Bunu % 29'luk payla köy ve mezrea gelirleri takip etmektedir.

Bu arada şunu hemen belirtmemiz gerekir ki, tahrir defterimizde padişah haslarının yekünü 695.613 akçe olarak kaydedilmiştir. Halbuki tek tek yapılan toplamlarda bu rakam 696.203 akçe çıkmaktadır.

b. Harput Sancakbeyi Hasları

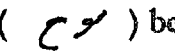

Harput sancağı gelirlerinin önemli bir bölümü de sancak beyi haslarına "hasa-i mirliya-i Harput" ayrılmıştır. Bunlar; çeşitli mukataa ve vergi gelirleri ile 17 köyün gelirlerinde meydana gelmektedir.

Harput sancakbeyinin has gelirleri toplamı 375.993 akçe olup, bunun 102.869 akçesi mukataa ve vergi gelirlerinden, 273.124 akçesi ise has olarak ayrılan köylerin gelirlerinden elde edilmektedir (bkz. tablo:xxxvi).

3. Harput Sancağındaki Zeamet ve Tımarlar

Defterimizde Harput sancağındaki zeamet ve tımarlarda içiçe olarak verilmiştir. Anlaşıldığına göre Harput sancağında 50 tımar sahibi (sipahi), 8 zuama (zeamet sahibi) ve 3 de çiftlik sahibi (çiftlikçiyan) bulunmaktadır. Tımar sahipleri ile çiftlik sahiplerinin isimleri ve ne miktar tımar tasarruf ettikleri ayrı ayrı belirtilmemiştir. 8 zaimin ismini tesbit etmekle birlikte bunlardan hangisinin ne miktar zeamet tasarruf ettikleri belli değildir.

Harput sancağında zeamet tasarruf eden 8 zuamanın isimleri şunlardır:

1. () beg	5. Fergan Çavuş
2. Ahmet-Miralay	6. () Çelebi
3. Güzel Ahmet	7. Cafer Ağa
4. Hüseyin Çelebi	8. Kara Ali-Serasker

Zuama ve sipahilere tevcih edilen gelir kaynakları umumiyetle köy ve mezrea gelirleri ve çok az miktarda da bazı vergi gelirleri olup, toplam 612.198 akçedir. Bu hasıl içinde 3 çiftlik sahibinin fay olan 1.500 akçeyi çıkardığımız zaman geriye 610.698 akçe kalmaktadır. Bu meblağın ise 562.718 akçesi köy gelirlerinden, 36.620 akçesi mezrea gelirlerinden ve 11.360 akçesi ise çeşitli vergilerden elde edilmektedir (bkz.tablo:xxxvii).

TABLO:XXXVI

GELİR ÇEŞİDİNE GÖRE HARPUT SANCAKBEYİ HASLARI

Sıra No	Gelir Çeşitleri	Gelir Miktarı (Akçe Olarak)	Toplam Gelir içindeki Oran (%)
1-	Harpur şehri ve nahiyelerindeki mukataa ve çeşitli vergi gelirleri	102.869	27.36
2-	Has olarak ayrılan köy gelirleri	273.124	72.64
	TOPLAM	375.993	100

TABLO:XXXVII

GELİR ÇEŞİTİNE GÖRE HARPUR SANCAĞINDAKİ ZUAMA VE

SİPAHİLERE AYRILAN GELİRLER

Sıra No	Gelir Çeşitleri	Gelir miktarı (Akçe olarak) 1523	Toplam Gelir içindeki oran (%)
1-	Köy gelirleri	562.718	92.14
2-	Mezrea gelirleri	36.620	06.00
3-	Bazı vergi gelirleri	11.360	01.86
	TOPLAM	610.698	100

Tabloda xxxvii`de de görüldüğü gibi toplam 610.698 akçelik zeamet ve tımar gelirlerinin % 92 gibi büyük bir payı köy gelirlerinden elde edilmektedir.

Diğer taraftan zeamet ve tımar gelirlerinin yekünü tahrir defterimizde 608.656 akçe olarak verilmiştir. Halbuki, gelir kalemleri ayrı ayrı toplandığında bu rakam 610.698 akçe çıkmaktadır. Dolayısı ile, kâtibin burada 2.042 akçelik bir eksik toplama yaptığını görmekteyiz.

4. Harput Sancağındaki Efkâf Gelirleri

Harput sancağı gelirlerinin bir kısmı da bazı dinî ve sosyal yapılara vakfedilmiştir. Köy ve mezrea gelirleri ile bazı dükkân, hamam, arazi (zemin), bağ ve bahçe kiralarından ayrılan bu gelirlerin toplamı 38.235 akçedir.(Bu meblağdan hangi vakfın ne miktar payı olduğunu öğrenmek için "Dinî ve Sosyal Yapılar" kısmına bakınız.)

5. Harput Sancağının Toplam Gelirleri

Yukarıda s verdiğimiz bilgilerden de anlaşılacağı üzere, Harput sancağı gelirlerinin büyük bir bölümü has, zeamet ve tımar sahipleri arasında bölüşüldüğü gibi, bir kısmı da vakıflara ayrılmıştır.

Padişah haslarına 696.203 akçe, Harput sancakbeyi haslarına 375.993 akçe, zuama ve sipahilere 610.698 akçe ayrılırken evkaf gelirlerine de 38.235 akçe ayrılmıştır. Ayrıca üç çiftlik sahibi 1500 akçe tasarruf etmektedir.

Öte taraftan Harput sancağına bağlı olan Ebutahir nahiyesinin gelir toplamı 128.830 akçe olup, bunun 89.586 akçesi Çermik sancak beyine has olarak, 39.244 akçesi ise yine çermik sancağındaki zuama ve sipahilere zeamet ve tımar olarak tevcih edilmiştir.

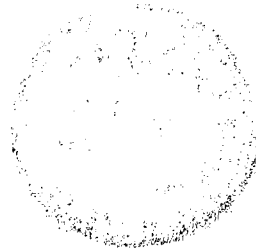
Buraya kadar verdiğimiz rakamları topladığımız zaman, Harput sancağı gelirlerinin 1.851.459 akçe olduğu meydana çıkmaktadır. Bunu tablo halinde gösterecek olursak, Harput sancağındaki toplam gelir hasılatından kimlere ne oranda hisse ayrıldığı daha iyi görülmüş olacaktır (bkz. tablo:xxxviii).

TABLO:XXIII

TASARRUF EDENLERE GÖRE HARPUT SANCAĞI GELİRLERİNİN DAĞILIMI

Sıra No	CİNSİ	Tasarruf olunan miktar (Akçe olarak)	Toplam vergi hasılatı içindeki oran (%)
1-	Padişah hasları	626.203	37.60
2-	Sancakbeyi hasları	375.993	20.31
3-	Zuama ve sipahi tımarları	610.698	32.99
4-	Evkaf gelirleri	38.235	02.06
5-	Çermik Sancakbeyi hasları	89.586	04.84
6-	Çermik Zuama ve Sipahilerine tevcih edilen tımarlar	39.244	02.12
7-	Çiftlik sahiplerine ayrılan tımarlar	1.500	00.08
	TOPLAM	1.851.469	100

Tabloda da görüldüğü gibi Harput sancağı gelirlerinin büyük bir kısmı padişah ve sancak beyi hasları ile zuama ve sipahi tımarlarına ayrılmıştır.

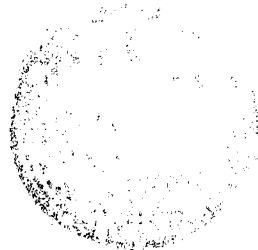
**HARPUT SANCAĞINA BAĞLI BAZI
KÖYLERİN HANE VE HASILLARI
(1523)**

SIRA NO	KÖYLER	HANE	FERT	HASILLARI (akçe olarak)
1-	YAYLAKÇI	23	11	12.794
2-	HUH	81	29	12.830
3-	CAFERİ	15	5	3.905
4-	ZALUNİ	42	23	7.906
5-	ZERTARİC	48	5	17.005
6-	RİBAT-I HERSİNİ	22	15	8.741
7-	HÜNEKREK	18	13	6.460
8-	AKÇAKALE	5	1	1.512
9-	PAĞNIK	32	8	14.550
10-	HACERİ	23	8	10.559
11-	TİL-İ KUTUBE	100	24	44.439
12-	ENGÜZEK	16	9	4.144
13-	BEŞİKİ	29	6	5.873
14-	GÖLCÜK-İ SÜFLA	133	43	28.500
15-	GÖZEK	42	9	7.580
16-	GÜNEY	33	5	3.035
17-	PERDİK	11	2	2.048
18-	HEFTHİSAR	21	5	5.270
19-	CÜND	7	2	3.051
20-	HİRSO	4	3	1.844
21-	ALINCIK	7	1	1.286
22-	HALİFECİK	3	-	1.035
23-	YAĞMADERE	74	7	12.212
24-	PERÇENÇ	145	38	34.400
25-	AĞINSİ	80	6	13.360
26-	KERİK	147	33	20.299
27-	SÜRSÜRÜ	95	14	23.530
28-	KİĞUVANK	63	37	16.322
29-	İRTİMNIK	72	36	17.024
30-	BOZNIŞ	35	26	8.349
31-	ŞİNTİL	88	14	20.922
32-	MAHKO	43	8	9.088
33-	ŞEMSi	25	2	5.403
34-	HOĞU	90	47	32.389
35-	KÖNK	177	69	38.280
36-	TİLENZİD	49	13	10.450
37-	MÜRÜ	50	15	12.310
38-	HAR	-	-	1.280
39-	HARSİK	41	29	11.524
40-	GERMÜRİ	44	7	5.519
41-	KİNEDERİC	26	7	5.027
42-	AŞVAN	63	26	9.578
43-	İÇME	153	24	20.250
44-	ARINDUK	33	14	11.185
45-	SARINI	26	14	5.285
46-	ANDIK	-	-	1.683
47-	MORNİK	49	18	12.583
48-	MÜRİDİ	45	24	7.088

SIRA NO	KÖYLER	HANE	FERT	HASILAR (akçe olarak)
99-	HORNİK	-	-	1.356
100-	HAMBÜYÜK	3	-	1.150
101-	HANİBRAHİMŞAH	6	-	1.849
102-	PİNCİRİK	10	2	2.154
102-	SEFERNİK	9	4	1.062
103-	BUNCU	7	3	2.277
104	HAMKUNUT	-	-	1.509
105-	MERENİ	5	3	3.713
106-	MALATYA-I KÜÇÜK	21	-	1.491
107-	GÜDEYİK	10	6	1.919
108-	GÖLCÜK-İ ÜLYA	54	20	15.734
109-	SİNOKÜRD	43	23	4.470
110-	SİNOTÜRK	19	9	3.498
111-	CİLÇUBUR	9	1	3.831
112-	İLMENLÜ	43	28	12.180
113-	GARAKSİTİ	6	1	2.243
114-	DADAYIŞ	13	7	2.172
115-	KARİNGİD	24	20	5.427
116-	BERTECİK	2	-	1.386
117-	ALACA	42	13	4.938
118-	EMNİKKAÇMAZ	21	4	2.673
119-	PİRAN	30	13	4.818
120-	HATUNKENDİ	7	1	1.921
121-	ANTAYIK	12	5	4.000
122-	İĞİKİ	21	10	6.515
123-	VARTENİK	16	4	4.150
124-	MELİK	3	-	2.068
125-	MEZRE'A	13	6	2.177
126-	HAVRİ	5	1	1.716
127-	PIRNOZ	14	5	2.618
128-	KAHBAL	15	10	3.933
129-	BERSÜKİ	9	1	3.004
130-	MUŞYEK	6	2	2.402
131-	UMUTKENDİ	10	6	2.443
132-	BERVİ	33	11	5.930
133-	ALBÜSTAN	2	-	916
134-	ŞEYHKATİL	16	6	4.106
135-	BİŞİRTO	8	-	1.969
136-	MİLLİLÜ	5	2	2.187
137-	İĞİKİ ÜLYA	8	-	2.461
138-	HELİNDİR	28	4	2.098
139-	GENEPİ	-	-	2.153
140-	SEĞRİK	-	-	621
141-	KARIKŞAH	-	-	1.504
142-	HERDİ	119	52	7.068
143-	HERSİNİ	87	28	14.231
144-	GÖRGÜŞAN	15	7	3.030
145-	ŞAHAPLÜ	25	3	4.753
146-	PARCEDİKAN	65	27	500
147-	ÇOMAK	5	1	1.018
148-	EKRÜZ	45	3	8.494
149-	KOÇKALE	8	-	1.220

SIRA NO	KÖYLER	HANE	FERT	HASILLAR (akçe olarak)
150-	KONAKANMAZ	12	6	1.360
151-	DALDİK	28	3	6.448
152-	ABDURRAHMAN	-	-	455
153-	KAVAK	4	-	1.366
154-	KEMASİ	-	-	2.552
155-	DEBİDE	-	-	575
156-	AMİLKÖK-İ ÜLYA	21	6	2.573
157-	AĞSEKÜ	15	2	3.537
158-	EBUTAHİR	53	5	4.775
159-	ÖCTE	26	2	3.326
160-	KAYMAKLU	24	7	3.395
161-	AMİLKÖK-İ SÜFLA	12	3	3.971
162-	MEZAR	16	4	3.118
163-	BAKRİM	20	6	6.799
164-	CÖKE	31	11	5.300
162-	MESK	19	4	3.211
163-	KAMIŞLIK	15	8	2.630
164-	YENİCE	7	2	2.235
165-	USLU	32	9	4.595
166-	ABUS	104	57	19.295
167-	RABAT	-	-	4.028
168-	CEVBE	17	6	4.480

SIRA NO	KÖYLER	HANE	FERT	HASILLAR (akçe olarak)
150-	KONAKANMAZ	12	6	1.360
151-	DALDIK	28	3	6.448
152-	ABDURRAHMAN	-	-	455
153-	KAVAK	4	-	1.366
154-	KEMASİ	-	-	2.552
155-	DEBİDE	-	-	575
156-	AMİLKÖK-İ ÜLYA	21	6	2.573
157-	AĞSEKÜ	15	2	3.537
158-	EBUTAHİR	53	5	4.775
159-	ÖÇTE	26	2	3.326
160-	KAYMAKLU	24	7	3.395
161-	AMİLKÖK-İ SÜFLA	12	3	3.971
162-	MEZAR	16	4	3.118
163-	BAKRİM	20	6	6.799
164-	CÖKE	31	11	5.300
162-	MESK	19	4	3.211
163-	KAMIŞLIK	15	8	2.630
164-	YENİCE	7	2	2.235
165-	USLU	32	9	4.595
166-	ABUS	104	57	19.295
167-	RABAT	-	-	4.028
168-	CEVBE	17	6	4.480

BEŞİNCİ BÖLÜM

ÇEMİŞGEZEK SANCAGI

I. Çemişgezek Sancağının İdari Yapısı ve Demografik Durumu

A. İdari Yapı

Çemişgezek, Osmanlı hakimiyetine alındıktan sonra Diyarbekir eyaletine bir sancak haline getirilmiştir. Zaman içinde bu statüsünde bazen değişiklikler yapılmışsa da mesala; 1568-74 devresinde Erzurum eyaletine bağlanmıştır⁽¹¹⁸⁾, umumiyetle Diyarbekir eyaletine tabi bir sancak olma durumu sürdürmüştür.

Takrir defterimize göre, 1523 yılında Çemişgezek sancağı Çemişgezek kazası ile Belde, Ulukale, Çatakkale, Havenk, Sağman, Kertik, Gündüz, Ribat, Pertek, Keban, Ovacık, Mazgirt, Sibturus ve Vaskirt nahiyelerinden müteşekkildir.

Aşağıda bu yerleşim yerleri hakkında tahrir defterimizdeki kayıtlar doğrultusunda bilgi verilmiştir.

1. Çemişgezek Kazası

Çemişgezek kazası yalnızca Çemişgezek şehrini iltiva etmektedir. Kazaya bağlı köy ve mezrea yoktur. Toplam hâne sayısı 299 olup, bunlardan 235'i gayri müslim ve 64'ü de müslümlere aittir⁽¹¹⁹⁾. Yine, toplam 74 mücerred'in 58'i gayrimüslim ve 16'sı ise müslimdir.

Yukarıda bahsettiğimiz hâne ve mücerredlerden başka, kaza dahilinde, 3 imam, 1 müezzin, 1 sipahi, 1 a'ma ve 3 de muaf mevcuttur.

Diğer taraftan, kaza kadısı 50 akçe yevmiye ile görev yapmaktadır.

2. Belde Nahiyesi

Çemişgezek sancağına bağlı olan 14 nahiye içerisinde en fazla köy ihtiva

(118)-İ. Metin KUNT; a.g.e., s.140

(119)-Defterde 235 gayrimüslim, 84 müslim hane kaydedilmiştir ki, bu durumda toplam hâne sayısını aşmaktadır.

edenidir. Toplam köy sayısı 91'dir. 1'de mezreası mevcuttur. 91 köyde bulunan hâne sayısı 1545'tir. Mücerred satışı ise 328 olup, 17 muaf ve 3 imam da bu nahiyenin sınırları dahilinde yaşamaktadır.

3. Ulukale Nahiyesi

10 köyü muhtevi olan nahiyede toplam 138 hâne, 28 mücerred ve 2 muaf bulunmaktadır.

4. Çatalkale Nahiyesi

Bu nahiyenin dahilinde 31 köy bulunmaktadır. Bu köylerde bulunan hâne mevcudu 423, mücerred sayısı ise 71'dir. Ayrıca 6 muaf vardır.

5. Hâvenk Nahiyesi

Nahiye 16 köyden müteşekkildir. Köylerde bulunan toplam hâne sayısı 173, mücerred sayısı da 25'dir.

6. Sağman Nahiyesi

18 köyden meydana gelmiştir. 551 hânesi, 54 mücerred ve 3 muafı bulunmaktadır.

7. Kertik Nahiyesi

Nahiyeye bağlı köy sayısı 19 olup, 133 hâne , 8 mücerred ve 6 muafı ihtiva etmektedir.

8. Gevendiz Nahiyesi

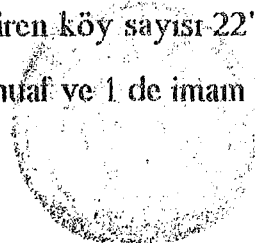
Nahiye 25 köyü muhtevidir. Bu köylerde toplam 463 hâne ve 122 mücerred mevcuttur.

9. Ribat Nahiyesi

Bağlı köy sayısı 18, hâne 481 ve mücerred sayısı 54'tür. Nahiyede yaşayan muaf sayısı ise 1'dir.

10. Pertek Nahiyesi

Pertek nahiyesini meydana getiren köy sayısı 22'dir. Bu 22 köyde toplam 890 hâne ve 151 mücerredin yanı sıra, 8 muaf ve 1 de imam bulunmaktadır.

11-12. Keban ve Ovacık Nahiyeleri

Defterimizde bu iki nahiye birlikte kaydedilmiştir. Bu iki nahiye 20 köyden müteşekkildir. Bu köylerden kaçının Kebana ve kaçının Ovacık'a tabi olduğunu tesbit edemiyoruz.

Keban ve Ovacık nahiyelerine bağlı 20 köyde toplam 214 hâne ve 9 mücerred bulunmaktadır. Ayrıca, 12'de muaf mevcuttur.

13. Sibturus (سبتوروس) Nahiyesi

Bu nahiyeyi oluşturan 24 köyde 363 hâne ve 134 mücerred mevcuttur.

14. Mazgirt Nahiyesi

Nahiye, 33 köy, 661 hâne ve 44 mücerredten müteşekkildir.

15. Vaskirt (واسكورت) Nahiyesi

12 köyden müteşekkildir. 309 hâne ve 46 mücerred'in yanı sıra, 6 da muafı bulunmaktadır.

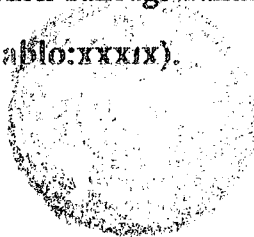
B. Demografik Durumu

a. Hâne ve mücerred sayısı

Çemişgezek sancağında önemli sayıda nüfusun meskun olduğunu görmekteyiz. Zira, sancak dahilinde bulunan hâne sayısı 6.643 ve mücerred sayısı ise 1.148' dir.

Diğer taraftan, sancak dahilinde bulunan hânelerin büyük bir kısmı müslümanlara aittir. Gayrimüslim hânelerin bulunduğu yerler, Çemişgezek şehir merkeziyle Mazgirt nahiyesidir.

Aşağıdaki tablo'da, Çemişgezek sancağı dahilindeki hâne mücerredlerin sayısı ayrıntılı olarak gösterilmiştir (bkz. tablo:xxxix).

TABLO: XXXIX

ÇEMİŞGEZEK SANCAĞINDAKİ HANE VE MÜCERREDLER

Sıra No			Hâne	Toplam hâneler içindeki oran (%)	Mücerred	Toplam Mücerredler içindeki oran (%)	Muaf Sayısı
1-	ÇEMİŞGEZEK KAZASI	Müslim	64	04.50	16	06.45	10
		G.Müslim	235		58		
2-	BELDE NAHİYESİ		1545	23.26	328	28.57	20
3-	ULUKALE NAHİYESİ		138	02.08	28	02.44	2
4-	ÇATALKALE NAHİYESİ		423	06.37	71	06.19	6
5-	HAVENK NAHİYESİ		173	02.60	25	02.18	-
6-	SAĞMAN NAHİYESİ		551	08.30	54	04.70	3
7-	KERTİK NAHİYESİ		133	02.00	8	00.70	6
8-	GEVENDİZ NAHİYESİ		463	06.97	122	10.63	-
9-	RİBAY NAHİYESİ		481	07.24	54	04.70	1
10-	PERTEK NAHİYESİ		890	13.40	151	13.15	9
11- 12-	KEBAN VE OVACIK NAHİYELERİ		214	03.22	9	00.78	12
13-	MAZGİRT NAHİYESİ	Müslim	547	09.95	1	03.83	-
		G.Müslim	114		43		
14-	SİBTURUS NAHİYESİ		363	05.46	134	11.67	-
15-	VASKİRT NAHİYESİ		309	04.65	46	04.00	-
TOPLAM			6643	100	1148	100	69
	MÜSLİM VE G.MÜSLİM	Müslim	6294	94.74	10.47	91.20	69
		G.Müslim	349	05.25	101	08.80	-

b. Çemişgezek Sancağının Tahminî Nüfusu

ba. Müslüman Nüfus

Defterimizdeki kayıtlara göre. Çemişgezek sancağında 6.643 hânenin 6.294'ü, 1.148 mücerredin ise 1.047'si müslümanlara aittir. Ayrıca, bu sancaktaki müslüman nüfus arasında 69 muaf ve 246 cebelû bulunmaktadır. Bu rakamları takip ettiğimiz usulle fert sayısına çevirdiğimiz zaman, Çemişgezek sancağındaki müslüman nüfus sayısını tespit etmiş oluruz (bkz. tablo:XL).

TABLO: XL

ÇEMİŞGEZEK SANCAĞININ TOPLAM NÜFUSU

Sıra No	Ölçü Alınan Gruplar	"6" katsayısına göre elde edilen nüfus	"7" katsayısına göre elde edilen nüfus	Genel Toplam içindeki oran (%)
	-Hâne ve mücerredler	38.811	45.105	
	-Sipahi ve Cebelûler	1.476	1.722	94.88
	-Muafılar	329	381	
	TOPLAM	40.616	47.208	-
	-Hâne ve Mücerredler	2.195	2.544	05.11
	GENEL TOPLAM	42.811	49.752	100

Tablo XL'de de görüldüğü gibi Çemişgezek sancağındaki müslüman nüfus 6 katsayısına göre 40.616, 7 katsayısına ise 47.208'dir.

bb. Gayrimüslim Nüfus

Defterimizdeki bilgilere nazaran Çemişgezek sancağındaki gayrimüslim nüfusun müslümanlara oranla hayli düşük olduğunu görmekteyiz. Zira, 6.294 hânedan sadece 349'u, 1148 mücerredten ise sadece 101'i gayrimüslimlere aittir. Hâne sayısını 6 katsayısı ile çarpıp çıkan rakamı mücerred sayısı ile topladığımız zaman gayrimüslim

nüfus 2.195 kişi, bu işlemi 7 katsayısına göre yaptığımız zaman ise bu rakam 2.544 çıkmaktadır (bkz. tablo:XL).

Tablo XL`de de görüldüğü gibi, tahrir defterimizdeki kayıtlara göre Çemişgezek sancağında meskûn olan nüfusun % 94.88 gibi çok yüksek bir oranı müslümanlara ve % 05.11`lik bir oranı ise gayrimüslimlere aittir.

c. Çemişgezek Sancağındaki Cemaat ve Aşiretler

Defterimizdeki kayıtlardan çemişgezek sancağında 26 cemaatin meskûn olduğunu tesbit ettik.

1. Behramlû Cemaati

Kaynaklarda "Ekrâd" taifesinden olarak kaydedilen bu cemaatin bir koluna da Gelibolu`da rastlamaktayız (120).

1523`te 24 hânesi, 10 mücerredi ve bir de muafı mevcuttur. Ayrıca, 2512 akçelik hasılatı bulunan Behramlû cemaati Belde nahiyesinde meskûndur.

2-3. Şeyh Osmanlû Cemaati

Belde nahiyesinin Hasudek kötünde meskun olan cemaatin; 13 hânesi, 8 mücerredi ve bir imamı mevcuttur. Yıllık hasılatı ise 2790 akçedir.

"Türkmân Yörükânı" taifesinden olan Şeyh Osmanlû cemaatine Meraş eyaleti ve bu eyaletin Zülkadriye kazasında da rastlamaktayız (121).

Şeyh Osmanlı cemaatinin bir diğer kolu da, yine Belde nahiyesinin Aşkunî köyünde sakindir. Bu kolun da, 14 hânesi ve 3 mücerredi mevcut olup 2883 akçelik de hasılatı mevcuttur.

4. Milk-i Küçük Cemaati

Belde nahiyesinin Derderic (دردریج) köyünde meskûn olan cemaatin, 52 hânesi, 1 mücerredi, 1 imamı ve 5 muafı mevcuttur. Yıllık hasılatı 5.566 akçedir.

5. Milk-i Büzürg Cemaati

Belde nahiyesinin Gerfikâr (جرفیکار) köyünde meskun olan cemaatin hâne sayısı 40 olup, 5 de mücerredi vardır. Yıllık hasılatı ise 3.905 akçedir.

(120)-C.TÜRKAY;a.g.e., s.239.

(121)-C.TÜRKAY;a.g.e., s.703.

6. Siyâmlü () Cemaati

Belde nahiyesinin Tinik köyünde meskündür. 38 hâne, 4 mücerred ve 3 muafı bulunan cemaatin senelik gelir mşktarı 3.933 akçedir.

7. Şeyh Ömerlû Aşireti

Havenk nahiyesinde meskün olup, defterimizde "Ekrâd" olarak kaydedilmiştir. 11 hânesi mevcut olup, hasılatı 889 akçedir.

8. Milli Cemaati

Defterimizde "Ekrâd" olarak kaydedilen cemaat, diğer kaynaklarda "Türkmân Ekrâdı Ulus" taifesinden gösterilmiştir (122).

Milli cemaati geniş bir alana yayılmıştır. Zira, Çemişgezek sancağından başka birer kolu da; Diyarbekir eyaletinin Amid sancağı ve Marlin kazasında, Erzurum, Rakka, Sivas, Teke, Adilcevaz ve Ayıntab sancaklarında, Amasya sancağının Mecidözü ve Veray kazalarında, Rakka eyaletinin Ruha sancağında ve Rakka sancağının Harran kazasında, yine Trablus-ı Şam civarında ve Arabgir sancağının Eğin kazasında rastlamaktayız (123).

Cemaatin 1523 yılında 44 hâne ve 4 mücerredinin yanı sıra 2800 akçelik de geliri mevcuttur.

9. Çorcika () Cemaati

Mazgirt nahiyesinde meskündür. "Ekrâd" olarak kaydedilmiştir. 8 hânesinin yanı sıra 601 akçelik geliri vardır.

10. Karasofalu Cemaati

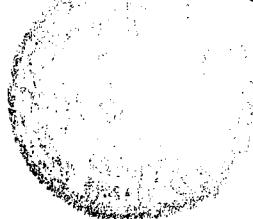
Bu cemaat de mazgirt nahiyesinde sakindir. 8 hânesi ve 2 mücerred'i vardır. Hasılatı 1000 akçedir.

11. Bureblû () Cemaati

Gevendiz nahiyesinde meskündür. Hâne sayısı 17, mücerred sayısı 4, yıllık hasılatı 925 akçedir. Defterimizde " Ekrâd" olarak kaydedilmiştir.

(122)-C.TÜRKAY;a.g.e., s.586.

(123)-C.TÜRKAY;a.g.e., s.586.

12. (بیلرول) Cemaati

9 hânesi ve 1 mücerredî bulunan cemaatin geliri 698 akçedir. "Ekrâd" olarak kaydedilen cemaat Gevendiz nahiyesinde meskûndür.

13-14-15-16-17-18-19. Mutaliblû Cemaati

Gevendiz nahiyesinin 7 köyüne dağılmıştır. Bu köyler; Kâmhûd, Muğvasik, Şeyh Demir, (كارسي), Kârsi, Sağlû ve Umarik'dir.

Defterimizde "Ekrâd" olarak kaydedilen Mutalibû cemaatinin toplam 92 hânesi, 8 mücerredî mevcut olup, yıllık hasılat toplamı ise 6794 akçedir.

20. Zâhurânlû Cemaati

"Haymanışın Türkmân Ekrâdî" taifesinden olan bu cemaatin birer kolu da Çıldır, batun ve Rakka eyaletlerinde bulunmaktadır (124).

Çemişgezek sancağının Gevendiz nahiyesinde meskun olan cemaat, 34 hâne, 4 mücerred ve 3 muaftan meydana gelmiş olup, 2053 akçelik geliri mevcuttur.

21. Kızıl Mağaraluca Cemaati

Gevendiz nahiyesinde meskun olan cemaat "Ekrâd" olarak kaydedilmiştir. 36 hânesi, 5 mücerredî ve 1 muafı bulunmaktadır. 1831 akçelik geliri vardır.

22. Kâvilû Cemaati

"Göçer evli, konar-göçer Ekrâd" taifesinden olup, Sivas sancağının Turhal ve Tokat kazaları, Sivas, Çorum, Amasya sancağının Mecidözü kazası, Rakka, Malatya'nın Kerker kazası, Bozok eyaleti ve Diyarbekir Eyaletinin Çarsacak kazalarında da birer kolu bulunuyordu (125).

1523'te Gevendiz nahiyesinde meskun olan cemaatin 15 hânesi, 2 mücerredî ve 4 muafı mevcuttur. Yıllık hasılatı 967 akçedir.

23. Mabirlû (مصيرلو) Cemaati

Bu cemaat de Gevendiz Nahiyesinde meskun olup "Ekrâd" olarak kaydedilmiştir. 30 hânesi ve 1694 akçelik geliri mevcuttur.

(124)-C.TÜRKAY;a.g.e., s.785.

(125)-C.TÜRKAY;a.g.e., s.10.

24. Zarurüklü (زروكلو) Cemaati

Gevendiz nahiyesinde sakinidir. 16 hânesi mevcuttur. Hasılatı 1.128 akçedir.

25. Demirbeklü Cemaati

Defterimizde "Ekrâd" olarak kaydedilen bu cemaat de Gevendiz nahiyesinde meskündür. 10 Hâne ve 2 mücerredin yanı sıra 840 akçelik de geliri mevcuttur.

Demirbeklü cemaatinin birer koluna da, Hamid sancağının Gölhisar kazası ve Paşa sancağının Gümilcine kazasında rastlamaktayız (126).

26. Gömerislü (گومرسلو) Cemaati

Bu cemaatin de iskân sahası Gevendiz nahiyesidir. 26 hânesi ve yıllık 8740 akçelik geliri mevcuttur.

II. Çemişgezek Sancağının İktisadî Durumu

1. Vergi Gelirleri

Çemişgezek sancağında alınan vergi çeşitleri şunlardır.

a. **Mukataa Gelirleri:** Mukataa-i tamga-i siya ve kasabhâne ve meyhâne ve tabbağhâne, mukataa-i bac-ı kavafil, mukataa-i ihtisab-ı şehir ve vilayet ve mukataa-i boyahâne-i nefis-i Çemişgezek.

b. **Cizye Gelirleri:** Cizye-i gebran-ı Çemişgezek ve Cizye-i Marhasyan.

c. **Mahsul Gelirleri:** Mahsul-i çayırha-i hassa, mahsul-i beytül-mal ve mal-ı gaib ve mal-ı mevkuf ve mal-ı mevkut ve mal-ı sürh-seran ve mal-ı mefun, mahsul-ü sefine-i Pertek ve Üskübi ve Karahisar ve Çermik.

d. **Resimler:** Resmi kışlak ve yaylak-ı liva.

Ayrıca, asiyab ve ağnam vergisi de Çemişgezek sancağı gelirleri arasında yer almaktadır.

2. Has Gelirleri

Çemişgezek sancağında elde edilen gelirlerin tamamına yakını sancak beyine has olarak tevcih edilmiştir. Cüz'i bir kısmı ise evkaf gelirlerine ayrılmıştır.

TABLO: XLI

GELİR KAYNAĞINA GÖRE ÇEMİŞGEZEK SANCAKBEYİ HASLARI

Sıra No	Gelirin Kaynağı	Gelir Miktarı (Akçe olarak)	Toplam Gelir içindeki Oran (%)
1-	Çemişgezek Kazası	15.265	01.24
2-	Belde ve Ulukale Nahiyeleri	245.969	19.98
3-	Çatalkale Nahiyesi	61.950	05.03
4-	Havenk Nahiyesi	18.067	01.47
5-	Sağman Nahiyesi	49.125	03.99
6-	Kertik Nahiyesi	16.325	01.33
7-	Gevendiz Nahiyesi	49.539	04.02
8-	Ribat Nahiyesi	52.529	04.27
9-	Pertek Nahiyesi	92.716	07.53
10-	Keban ve Ovacık	28.136	02.28
11-	Nahiyeleri		
12-	Mazgirt Nahiyesi	85.576	06.95
13-	Sibturus Nahiyesi	50.592	04.14
14-	Vaskirt Nahiyesi	42.543	03.45
15-	Mukataa Gelirleri	422.620	34.32
	TOPLAM	1.231.352	100

TABLO: XLII

GELİR ÇEŞİTİNE GÖRE ÇEMİŞGEZEK SANCAKBEYİ GELİRLERİ

Sıra No	Gelir Çeşidi	Gelir Miktarı (Akçe olarak)	Toplam Gelir içindeki oranı
1-	Çemişgezek Sancağın- daki köy gelirleri	808.732	65.68
2-	Mukataa Gelirleri	422.620	34.32
	TOPLAM	1.231.352	100

Sancak beyine tevcih edilen gelir miktarı 1.231.352 akçedir. Bu yekûnün nahiyelere göre dağılımı aşağıda verilen tablolardaki gibidir (bkz. tablo:XLI ve XLII).

Tablo XLII`te de görüldüğü gibi Çemişgezek sancak beyi gelirlerinin % 65.68`ini köylerdeki gelirler, % 34.32`sini ise mukataa gelirleri teşkil etmektedir.

Öte taraftan tablo XLI`te de görüleceği gibi sancak gelirlerinin nahiyeler içindeki en yüksek oranını % 19.98 ile Belde ve Ulukale nahiyeleri oluşturmakta, en düşük yüzdeyi ise % 01.33 ile Kerük nahiyesi meydana getirmektedir.

3. Evkâf Gelirleri

Defterimizdeki kayıtlara göre Çemişgezek saucağında 1 cami, 1 medrese ve 5 zaviye bulunmaktadır. Bu dini ve sosyal yapılara ayrılan evkaf gelir miktarı ise 6.752 akçedir. Bu hasılatın hangi evkafa ne miktar gelir ayrıldığı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir (bkz. tablo:XLIII).

TABLO: XLIII

EVKAF GELİRLERİ

Sıra No	Evkafın Adı	Vakfedilen Gelir Miktarı	Toplam Evkaf Gelirleri içindeki oran (%)
1-	Çemişgezek Camisi	46	00.68
2-	Süleyman Bey Medresesi (Köse Zaviyesi ile beraber)	840	12.44
3-	Şeyh Hüsameddin Ali Zaviyesi	88	01.30
4-	Uskubî Zaviyesi	1924	28.50
5-	() Zaviyesi	754	11.17
6-	Halid Bey Zaviyesi	1200	17.77
7-	Şeyh Çoban Bey Zaviyesi	1900	28.14
	TOPLAM	6.752	100

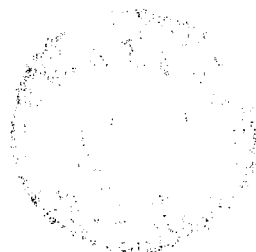
4. Çemişgezek Sancağını Toplam Gelirleri

Çemişgezek sancak beyinin has gelirleri olan 1.231.352 akçe ile, evkaf gelirlerine ayrılan 6.752 akçeyi topladığımız zaman 1.238.104 akçe çıkmaktadır ki, bu rakam Çemişgezek sancağındaki gelirlerin yekûnudur.

Diğer taraftan, defterimizde Çemişgezek sancağının gelir toplamı 1.260.409 akçe olarak verilmiştir (127). Dolayısıyla, defterdeki yekûn ile bizim verdiğimiz rakam arasında 22.305 akçelik bir fark vardır. Bu fark, bazı nahiye gelirlerinin kâtib tarafından yanlış toplanmasından kaynaklanmaktadır. Gerçekten; Belde ve Ulukale nahiyelerindeki köylerin gelirlerini tek tek topladığımızda 246.575 akçe çıkmaktadır. Halbuki, defterimizde bu toplam 267.525 akçe olarak verilmiştir (128) ki, burda 20.950 akçelik bir fazla toplama söz konusudur. Buna benzer bir toplama hatası da Çatalkale nahiyesi gelirlerinde yapılmıştır. Zira, defterimizde bu nahiyenin gelir toplamı 64.542 akçe olarak kaydedilmiştir (129). Halbuki, köy köy yapılan toplamalar sonucu bu rakam 63.544 akçe olarak çıkmaktadır. Dolayısı ile burda da 998 akçelik bir fazla toplama yapılmıştır. Bir diğer toplama hatası da Pertek nahiyesi gelirlerinde yapılmıştır. Şöyleki, bu nahiyenin köy gelirlerini tek tek topladığımızda 93.916 akçe çıkmaktadır. Defterimizde ise bu yekûn 94.272 akçe olarak verilmiş olup, 356 akçelik bir fazlalık vardır. Nihayet çok küçük bir hata da Sibturus nahiyesi gelirlerinin toplamında yapılmış olup, 1 akçe fazla kaydedilmiştir.

Bu fazlalıkları (20.950+998+356+1) topladığımız zaman 22.305 akçe çıkmaktadır. Bu fazlalığı defterde verilen genel yekûn olan 1.260.409 akçeden çıkardığımız zaman geriye 1.238.104 akçe kalmaktadır ki, bu yekûn Çemişgezek sancağının toplam gelir miktarıdır.

(127)- TD., 998, s. 175.
 (128)- TD., 998, s. 166.
 (129)- TD., 998, s. 167.

ÇEMİŞGEZEK SANCAĞINA BAĞLI BAZI KÖYLERİN HANE VE HASILLARI

SIRA NO	KÖYLER	HANE	FERT	HASILLAR (Akçe olarak)
1-	SAĞVIN	63	21	4.973
2-	MERA`	17	3	2.144
3-	PAĞNIK	13	6	2.153
4-	TÜRK	19	8	2.105
5-	SÜRMEHAN	11	5	1.404
6-	VASKAVAN	18	10	2.812
7-	PEYKTUB-I SÜFLA	23	11	2.636
8-	ÖZBEK	9	2	1.901
9-	BOZBENEK	13	7	2.948
10-	MÜREBACI-İ SÜFLA	12	4	2.454
11-	CENKDAŞ	7	1	2.034
12-	MÜREBAC-I ÜLYA	10	3	1.255
13-	PEYKTUB-I ÜLYA	7	-	1.637
14-	MEMCİNÜD	9	2	2.219
15-	BRADI	9	6	2.485
16-	EKREK	11	6	2.470
17-	BEĞİSİNİ	31	9	2.774
18-	ÜSKİFİ	36	13	5.045
19-	SASAL	6	-	1.785
20-	GERMİSİK	35	11	7.798
21-	SİSNE	20	10	5.614
22-	ZÜRNE	4	-	346
23-	BEDİRİYAN-I ÜLYA	6	1	1.901
24-	HAŞRUN	16	4	2.292
25-	BEDİRİYAN-I SÜFLA	13	2	2.415
26-	MAMSA	14	5	2.067
27-	DEYNLÜ	18	4	3.096
28-	VERİTEK	6	-	1.754
29-	SAĞANAKLU	49	9	4.112
30-	ARDİKA	9	2	2.313
31-	ÇERTİNİ	13	4	2.703
32-	ÖREN	24	9	3.359
33-	SADRUNK	16	9	3.512
34-	SİYARKA	13	1	2.608
35-	KARA HİSAR	18	7	3.415
36-	MAZEBÜN	10	-	1.977
37-	GERMİRİSİ	28	2	4.724
38-	GARZAL	5	-	1.323
39-	VENİNK	31	8	4.659
40-	GÖRÜR	7	-	1.590
41-	BAĞÇE	8	3	1.929
42-	EŞKÜNİ	14	4	2.008
43-	AĞIL-ÖZÜ	11	1	2.616
44-	AĞIKİ	17	3	2.278
45-	MEMHUN	16	-	2.282
46-	SÖHREK	24	3	3.366
47-	KABRİVENK	31	14	7.902
48-	BİNGAH	7	4	1.833
49-	KIZIL VENK	5	-	1.393
50-	GÜHTERAN	8	-	1.730
51-	ÖRZİ`	12	-	1.952
52-	ÇAT	20	-	2.596

SIRA NO	KÖYLER	HANE	FERT	HASILAR (Akçe olarak)
53-	SAĞVEK	16	3	2.922
54-	PULUR	4	2	918
55-	VİRANCE	4	-	380
56-	DERDERİC	52	1	5.566
57-	MELİH	34	2	2.892
58-	BÜĞÜR	29	1	2.934
59-	TÜNEK	38	4	3.933
60-	BAKARLU-YI SÜFLA	43	6	3.736
61-	NURŞİN-İ SÜFLA	11	-	1.663
62-	UZAĞ	10	1	1.591
63-	NURŞİN-İ ÜLYA	16	1	1.521
64-	RABAT	35	9	5.374
65-	MERASERİK	9	4	2.353
66-	DEHLE	10	6	2.556
67-	ASUK	16	1	2.849
68-	VANK-I HERDİŞAT	7	-	1.432
69-	TİNEK	9	3	1.742
70-	AĞVİRAN	27	9	2.576
71-	TATARI	43	7	7.248
72-	SAMUSİ	6	-	1.431
73-	DERE KÖBİ	5	-	811
74-	KARA-AĞAÇ	3	-	590
75-	VERİNKÜ	5	-	1.732
76-	KOZLUCA	4	-	1.346
77-	BİNKASA	28	4	4.098
78-	MA'ARSUR	25	3	2.474
79-	GÖDEK	7	-	1.417
80-	KURİ	3	-	1.500
81-	BOŞA	-	-	328
82-	RABAT	30	11	3.287
83-	HELAZÜR	9	3	2.774
84-	ÖSKER	32	5	4.801
85-	AZGUBENEK	33	15	3.246
86-	BAVIK	6	1	1.692
87-	GEMSEK	20	-	2.302
88-	GÜDEN	16	3	2.155
89-	ÇÖREK	13	1	2.544
90-	ASIRI	27	3	4.872
91-	KIZIL KALE	6	-	670
92-	ŞİLK-İ ÜLYA	4	2	700
93-	ŞİLK-İ SÜFLA	13	1	1.494
94-	EKBER ŞIKAR	12	-	1.174
95-	GESTÜN	18	-	2.434
96-	AZBENEK	9	-	978
97-	GÖGERNİK	4	-	470
98-	BÜRVEND	9	7	1.170
99-	SEBRE	19	3	1.556
100-	BAC	19	-	1.703
101-	HABUZİ	28	-	2.280
102-	HACILU	7	4	837
103-	BEŞİRİK	30	11	4.250
104-	GÖRGÜL	12	-	1.068
105-	ASKASUR	9	-	664

SIRA NO	KÖYLER	HANE	FERT	HASILLAR (Akçe olarak)
106-	BULNAK	5	-	398
107-	MEŞGRİN	4	-	462
108-	VANK	3	-	215
109-	BUSİVAN	-	-	1.000
110-	HOŞ-TEPE	12	2	1.258
111-	ABAN	44	-	4.675
112-	RABAT	59	16	5.411
113-	VEHNE	29	4	3.451
114-	GASURİK	19	-	1.454
115-	PIĞVETRİS	18	-	1.750
116-	HARİRCEKLİ	19	7	2.656
117-	AVBİGAR	19	4	2.137
118-	AZKAN	108	12	11.216
119-	ASTİHFET	19	2	2.477
120-	HACERİK	31	1	2.320
121-	ARGUVENK	25	1	1.902
122-	ARİNDİK	13	-	1.370
123-	GAZİLÜ	2	1	1.424
124-	VANK-I SAĞMAN	5	-	400
125-	KEBİR-YER	12	2	1.944
126-	AĞ-CAĞ	4	-	503
127-	HARSİR	9	-	833
128-	ÖZTEKİN	6	-	858
129-	FERANİŞ	13	5	1.388
130-	AZİKİ	16	1	1.321
131-	RABAT	13	4	2.575
132-	SÖKBİGEN	35	9	5.573
133-	PAC	32	15	4.867
134-	HANİ	17	7	2.560
135-	KANİ	13	6	1.651
136-	EKİS	81	16	8.292
137-	NEŞVED	25	9	2.926
138-	ÖFNİ	14	8	2.102
139-	VERTENARİC	28	7	3.759
140-	HÜRMEZBAN	12	4	1.120
141-	REZHAR	14	6	1.300
142-	ZÜŞNAK	9	1	736
143-	SAĞIRSİYEK	7	2	991
144-	AĞ-DAD	12	1	631
145-	GAMHUD	31	4	1.019
146-	ŞEYH DEMİR	10	-	930
147-	GARİSİ	12	1	1.299
148-	ARSUD	5	1	444
149-	SAĞLU	7	1	532
150-	VENK	1	-	200
151-	NEFS-İ RABAT	160	26	14.798
152-	SAĞANİK	18	2	1.342
153-	MARKİK	11	-	1.536
154-	MIH	22	4	2.648
155-	MEZHÜ	31	3	4.382
156-	BANUŞİR	41	9	5.271
157-	FECR	12	1	2.925
158-	TÜNABİN	7	-	562

SIRA NO	KÖYLER	HANE	FERT	HASILLAR (Akçe olarak)
159-	ÜMANİG	15	-	1.035
160-	TARNAM	2	-	312
161-	TİL	91	9	11.378
162-	EVERİK	45	10	6.181
163-	SİBTEKBİN	76	14	8.714
164-	SUĞREV	86	16	9.282
165-	SAĞMANİK	56	16	7.370
166-	BANİR-İ ÜLYA	4	1	1.673
167-	BANİR-İ SÜFLA	10	2	1.648
168-	ZANGREK	19	4	2.590
169-	SEKRİK	31	9	5.396
170-	HOZAD	78	15	5.376
171-	SÜRBEHAN	26	5	2.635
172-	ORUCLU	15	-	850
173-	TAKSİRLÜ	2	-	2.200
174-	GİRNİR	19	-	2.460
175-	RABAT	6	1	1.471
176-	SARİ	3	-	589
177-	MİSÜLLÜ	20	-	2.250
178-	GİRKAC	22	3	2.387
179-	NURSI	4	-	484
180-	BOZNAK	8	1	869
181-	CUDEMUR	22	2	3.124
182-	KOZLUCA	8	1	819
183-	HATIRI	18	-	2.036
184-	ŞAFİR	21	5	3.348
185-	GÜLFAL	12	3	2.038
186-	PİRİ	38	1	4.789
187-	PAÇNİK	22	8	4.027
188-	TEBİN	8	1	1.613
189-	KAYACI	13	1	1.529
190-	ERGÜNÜS	11	-	1.056
192-	SEYYİT-OĞLU	16	-	1.608
193-	HARUNİ	13	2	1.418
194-	KAMFUR	30	-	3.026
195-	ASRUK	18	-	2.048
196-	MEZİRBE	11	-	1.500
197-	İSMAİLLÜ	25	6	4.078
198-	MARESOR	30	11	2.500
199-	MEMSAVED	11	6	1.689
200-	ZARSUR	16	6	1.600
201-	KÜRDLER	5	1	800
202-	ŞEYHSÜR	13	5	1.865
203-	GÖGÜNSAR	10	4	1.200
204-	VERNABİK	43	17	6.990
205-	HASİSBEG	22	9	4.080
206-	RABAT	27	9	2.866
207-	GİBZU	17	8	2.873
208-	HELMÜKA	31	11	3.692
209-	CUDİ	26	4	2.808
210-	ASASUR	16	9	2.989
211-	AĞ-EKREK	22	8	2.971
212-	NUMA	17	6	2.605

ALTINCI BÖLÜM

MUSUL, MARDİN, ÇERMİK, HARPUT VE ÇEMİŞGEZEK SANCAKLARININ MUKAYESELİ TAILİLİ

A-İdari Bakımdan Mukayese

İncelediğimiz sancakların başı de Diyarbakir eyaletine bağlı olup, Mardin sancağı hariç, diğerleri sancakbeyleri tarafından idare edilmektedir. Mardin sancağının idaresi ise Diyarbakir beylerbeyi Hüsrev Paşa'nın uhdesinde idi. Defterimizde belli olmamakla birlikte, Diyarbakir beylerbeyi, Mardin sancağını muhtemelen görevlendirdiği bir kaimakam veya voyvoda vasıtasıyla idare ediyordu.

Değerlendirmeye tabi tuttuğumuz sancaklar, genellikle bir veya birden fazla kaza ile yine bir ve birden fazla nahiyeden müteşekkildir. Musul, Çermik, Harput ve Çemişgezek sancaklarında birer kaza bulunurken, Mardin sancağında ise üç kaza mevcuttur. Nahiye sayısı bakımından ise en kalabalığı Çemişgezek sancağı olup, 14 nahiyesi bulunmaktadır. Çemişgezek sancağını 8 nahiye ile Harput, 3 nahiye ile Çermik, 2 nahiye ile Musul ve 1 nahiye ile Mardin sancakları takip etmektedir. Bu arada, Mardin sancağına bağlı olan Birecik kazasında da 3 nahiye bulunmaktadır.

Öte taraftan, beş sancakta bulunan toplam köy sayısı 1385' dir. Bunlardan 628'i Mardin, 339'u Çemişgezek, 180'i Harput, 120'si Musul ve 118'i de Çermik sancağında bulunmaktadır. Bu sancaklarda bulunan toplam mezrea sayısı ise 316 olup, sancaklara göre dağılımı şöyledir; Mardin: 145, Musul: 116, Harput: 41, Çermik: 13, Çemişgezek: 1. Şunu da ifade edelim ki, bu mezrealar'ın hiçbirinde hane yoktur. Dolayısıyla, sadece ziraat alanı özelliğini taşımaktadırlar.

Beş sancağımızda bulunan kaza, nahiye, köy ve mezrea sayısını tablo'ya dökerek olursak konu daha iyi anlaşılacaktır(bkz.tablo:XLIV).

TABLO: XLIV

MUSUL, MARDİN, ÇERMİK, HARPUT VE ÇEMİŞGEZEK SANCAKLARININ
İDARİ BİRİMLER BAKIMINDAN TAKSİMİ (1523)

Sıra No	SANCAĞI	Kaza Sayısı	Nahiye Sayısı	Köy Sayısı	Mezrea Sayısı
1-	MUSUL	1	2	120	116
2-	MARDİN	3	4	628	145
3-	ÇERMİK	1	3	118	13
4-	HARPUT	1	8	180	41
5-	ÇEMİŞGEZEK	1	14	339	1
	TOPLAM	7	31	1385	316

Yukarıdaki tablo'da da görüldüğü gibi, Musul, Mardin, Çermik, Harput ve Çemişgezek sancaklarında toplam 7 kaza, 31 nahiye 1385 köy ve 316 da mezrea bulunmaktadır.

Tablo XLIV'deki bilgileri biraz daha açıp tahlil edecek olursak şu sonuçları çıkarmamız mümkündür: Şehircilik bakımından Mardin sancağının birinci sırada geldiğini görmekteyiz. Zira, Musul, Çermik, Harput ve Çemişgezek sancaklarında birer kaza mevcut iken, Mardin sancağında bulunan kaza sayısı 3'dür. Bu da, Mardin sancağı şehircilik hususunda diğer sancaklardan daha çok geliştiğini göstermektedir.

Nahiye bazında konu tahlil edildiğinde, 14 nahiye ile Çemişgezek sancağının birinci sırada, 8 nahiye ile Harput sancağının ikinci sırada, 4 nahiye ile Mardin sancağının üçüncü sırada, 3 nahiye ile Çermik sancağının dördüncü sırada ve 2 nahiye ile Musul sancağının beşinci sırada yer aldığını görmekteyiz. Bu bilgilerden hareketle şunu söylememiz mümkündür; Osmanlı idaresi Diyarbekir eyaletine bağlı beş sancakta, kaza birimini oluşturduğu yerde kaza sistemi ile bunu yerleştirmedığı yerleri ise nahiye veya kasaba birimleri ile idare etme yoluna gitmiştir.

Konu köy bazında tahlil edildiğinde ise, aynı eyalete bağlı beş sancak içinde 628 köy ile Mardin sancağı birinci, 339 köy ile Çemişgezek sancağı ikinci, 180 köy ile Harput sancağı üçüncü, 120 köy ile Musul sancağının dördüncü ve 118 köy ile Çermik sancağının beşinci sırada yer aldıkları görülmektedir. Demek ki, Diyarbakir eyaletine bağlı beş sancaktan, güneyde bulunan Mardin sancağı ve kuzeyde bulunan Çemişgezek sancağı daha fazla köy nüfusu barındırmaktadır.

Diğer taraftan, beş sancak mezrea bazında tahlil edildiği zaman, yine Diyarbakir eyaletinin güneyinde bulunan Mardin sancağının 145 mezrea ile birinci, Musul sancağının 116 mezrea ile ikinci, Harput sancağının 41 mezrea ile üçüncü, Çermik sancağının 13 mezrea ile dördüncü ve Çemişgezek sancağının 1 mezrea ile beşinci sırada yer aldığını görmekteyiz.

Yukarıdaki izahlar, Osmanlı idare sisteminde şu hususu net olarak açıklamaktadır ki, Osmanlı eyalet ve sancaklarında idare kaza ünitesi, kazaların az olduğu yerlerde nahiye ünitesi üzerine oturtulmuştur. Osmanlı idare sistemi, nahiyelerden sonra köy ve mezrea üniteleri üzerine oturtulmuştur.

B-Demoğrafik Durum Bakımından Mukayese

1-Hane ve Mücerred Durumu

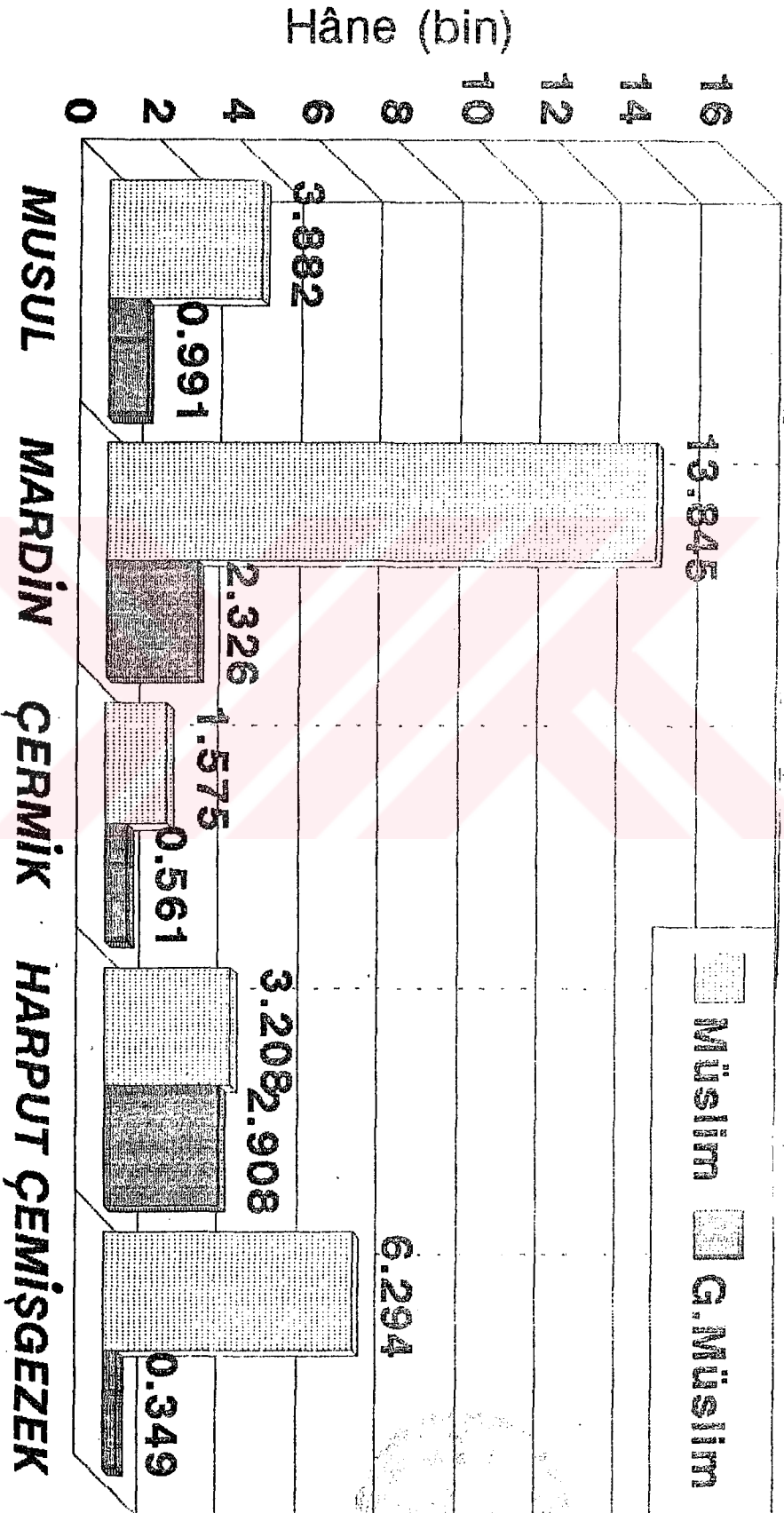
İncelediğimiz sancakların coğrafi konum itibariyle orta ve yukarı Mezopotamya havzasında yer almaları ve tarihi İpek ve Baharat yolları üzerinde bulunmalarından dolayı önemli iskan alanları olmuşlardır.

Nitekim, tahrir defterimizdeki kayıtlara göre 1523 yılında adı geçen sancaklarda toplam 35.939 hane ve 8.287 mücerred bulunmaktadır. Bu hanelerin; 16.171'i Mardin, 6.643'ü Çemişgezek, 6.116'sı Harput, 4.873'ü Musul ve 2.136'sı da Çermik sancaklarında bulunmaktadır. Hanelerin müslim ve gayrimüslimlere oranları aşağıdaki grafikte verilmiştir(bkz.grafik:1).

Beş sancakta bulunan toplam 8.287 mücerred'in dağılımı ise şu şekilde idi; Musul: 876, Mardin: 3.713, Çermik: 494, Harput: 2.056 ve Çemişgezek: 1.148.

GRAFİK -1

Musul, Mardin, Çermik, Harput ve Çemişgezek Sancaklarında bulunan müslim ve gayrimüslim hâne sayılarının oranları

	Müslim	G.Müslim	Müslim	G.Müslim	Müslim	G.Müslim	Müslim	G.Müslim
Musul	3.882	0.991	Mardin	13.845	2.326	Çermik	1.575	0.561
Harput	3.208	2.908	Çemişgezek	6.294	0.349			

Grafik 1'de de görüldüğü gibi, beş sancak içerisinde en fazla hane sayısı Mardin sancağında bulunmakta olup, beş sancak içerisindeki toplam hane sayısına oranı % 45'dir. En az hane sayısı ise Çermik sancağında bulunmakta olup, bütün sancaklar içindeki hanelere oranı % 5.94'dür.

Beş sancakta bulunan 35.939 haneden 28.804'ü müslümanlara 7.135'i ise gayrimüslimlere ait bulunmaktadır. Müslim ve gayrimüslim hanelerin yüzdelerini aldığımız zaman ise, müslümanların % 80.15'lik bir paya, gayrimüslimlerin de % 19.85'lik bir orana sahip olduğunu görmekteyiz. Bu da, beş sancak dahilindeki müslüman hanelerin, gayrimüslim hanelerden beş katından fazla bir orana sahip olduğunu göstermektedir.

2-Musul, Mardin, Çermik, Harput ve Çemişgezek Şehirlerindeki (Nefs-i şehir) Hane ve Mücerredlerin Durumu

İncelediğimiz beş sancaktaki toplam 35.934 hanenin 5.264 hanesi şehir merkezlerinde (nefs-i şehir) bulunmaktadır. Yine, toplam 8.200 mücerredin ise 1.304'ü şehir merkezlerinde bulunmakta idi.

Tablo: XLV

MUSUL, MARDİN, ÇERMİK, HARPUT VE ÇEMİŞGEZEK ŞEHİRLERİNDEKİ HANE VE MÜCERRED SAYISI

Sıra No	ŞEHİR	Toplam Hane Sayısı	Müslim	Gayrimüslim		Toplam Mücerred. Sayısı	Müslim	Gayrimüslim	
				Hris	Yahudi			Hris	Yahudi
1-	MUSUL	1700	1148	521	31	193	128	61	4
2-	MARDİN	2026	775	1120	131	734	232	399	103
3-	ÇERMİK	281	146	135	-	74	16	58	-
4-	HARPUT	958	463	495	-	253	88	165	-
5-	ÇEMİŞGEZEK	299	64	235	-	50	23	27	-
	TOPLAM	5264	2593	2506	162	1304	487	710	107

Şehir merkezlerinde bulunan bu hane ve mücerredlerden kaçının hangi şehirde bulunduğu ve bunların müslim ve gayrimüslimlere oranlarını tablo üzerinde gösterecek olursak konu daha iyi anlaşılabilir olacaktır(bkz.tablo:XLV).

Tablo'da görüldüğü üzere, beş şehir merkezinde bulunan toplam 5.264 hanenin 2.593'ü müslümanlara, 2.506'sı hristiyanlara ve 162'si de yahudiler'e aittir. 1.304 mücerredin ise 487'si müslümanlara ve 710'u hristiyanlara ait iken 107'si de yahudilere aittir. Dikkati çeken bir diğer husus, şehir merkezlerindeki müslim ve gayrimüslim hanelerin oranlarıdır. Zira, Musul ve Çermik şehirlerindeki hanelerin çoğunluğu müslümanlara ait iken, Mardin, Harput ve Çemişgezek şehirlerinde durum gayrimüslimler lehine değişmektedir.

Diğer yandan, beş şehir içinde hane sayısının en fazla olduğu şehir Mardin iken, en düşük olduğu şehir ise Çermik'tir. Ayrıca, beş şehirden sadece Musul ve Mardin'de Yahudi hane ve mücerredleri mevcuttur.

3-Nüfus Bakımından Mukayese

İncelediğimiz beş sancakta, hane, mücerred, sipahi ve cebelüler ile kale görevlileri ve muafı esas alarak tesbit ettiğimiz tahmini nüfus sayısı toplamı, 6 katsayısına göre 242.900 7 katsayısına göre 31.115 kişidir. Yine 6 katsayısına göre, beş sancaktaki toplam müslüman nüfusu 196.913 kişi, gayrimüslim nüfusu ise 45.987 kişi çıkarken, 7 katsayısına göre de müslüman sayısı 228.623 ve gayrimüslim sayısı ise 52.492 kişi çıkmaktadır. Bu bilgileri tablo'ya dönecek olursak konu daha iyi anlaşılabilir olacaktır(bkz.tablo:XLVI).

Tablo XLVI'da da görüldüğü üzere, beş sancak içinde en fazla nüfusu Mardin, en az nüfusu da Çermik sancağı ihtiva etmektedir. Mardin sancağındaki nüfus, toplam nüfusun % 45.03'ü olup (6 ve 7 katsayılarının ortalaması), diğer dört sancakta bulunan nüfusun hemen hemen yarısını teşkil etmektedir. Çermik'teki nüfusun genel toplam içindeki oranı ise % 5.975'dir.

Tablo XLVI'da dikkatimizi çeken bir diğer husus, Harput ve Çemişgezek sancaklarındaki nüfusun hemen hemen birbirine eşit olmasıdır. Ayrıca, Musul

sancağındaki nüfus da Harput ve Çemişgezek sancaklarındaki nüfusa çok yakındır.

Tablo: XLVI

MUSUL, MARDİN, ÇERMİK, HARPOT VE ÇEMİŞGEZEK

SANCAKLARININ TAHMİNİ TOPLAM NÜFUSU

SANCAK ADI	6 Katsayısına göre elde edilen toplam nüfus	6 Katsayısına göre elde edilen müslüman nüfus	6 Katsayısına göre elde edilen gayrimüslim nüfus	7 Katsayısına göre elde edilen toplam nüfus	7 Katsayısına göre elde edilen müslüman nüfus	7 Katsayısına göre elde edilen gayrimüslim nüfus
MUSUL	34.964	28.263	6.701	39.857	32.795	7.062
MARDİN	109.222	94.200	15.022	126.736	109.388	17.348
ÇERMİK	14.480	10.966	3.514	16.808	12.733	4.075
HARPOT	41.423	22.868	18.555	47.962	26.499	21.463
Ç. GEZEK	42.811	40.616	2.195	49.752	47.208	2.544
TOPLAM	242.900	196.913	45.987	281.115	228.623	52.492

Öte taraftan, incelediğimiz beş sancağın tahmini nüfusunu tesbit etmeye çalışırken önemli bir husus daha dikkatimizi çekti ki, o da bu tür hesaplamalarda ölçü alınan katsayılarla ilgilidir. Zira, beş sancağın toplam nüfusu 6 katsayısına göre 242.900 kişi çıkarken, 7 katsayısına göre de 281.115 kişi çıkmaktadır. Dolayısıyla, bu iki rakam arasındaki fark 38.215 Olup, bu sayı küçümsenecek bir oran değildir. Burdan da şu sonucu çıkarmanız mümkün olmaktadır; Bu tür nüfus tahminlerinde bulunurken, esas alınacak katsayıyı, tahmini yapılan bölgenin aile yapısını ve çocuk sayısını mutlaka dikkate alarak belirlemek gerekir. Ancak bu takdirde gerçeğe en yakın nüfus tesbiti yapılmış olacaktır.

C-Sancakların Fiziki Durumlarının Mukayesesi

1-Sancakların Mahalle Durumlarının Tahlili

İncelediğimiz sancaklar içinde yalnızca Musul, Mardin ve Harput şehirlerinde mahalle mevcut olup, Çemişgezek ve Çermik merkezlerinde herhangi bir mahallenin mevcudiyeti görünmemektedir.

Musul, Mardin ve Harput'da bulunan mahalle toplamı 47 olup, bunların 20'si Musul'da, 9'u Mardin'de ve 18'i de Harput'da bulunmaktadır. Verdiğimiz bu rakamları tablo'ya dökerek olursak, hangi şehirde kaç mahallenin bulunduğu ve bunlardan kaçının müslümlere ve kaçının gayrimüslimlere ait olduğu daha iyi anlaşılabilir (bkz.tablo:XLVII).

Tablo XLVII'de de görüldüğü gibi, üç şehirde bulunan toplam 47 mahallenin 31'i müslümanlara, 6'sı hristiyanlara ve 2'si de yahudilere ait olup, 8'i de karışık (müslim/gayrimüslim) mahallelerdir.

Diğer taraftan, Musul, Mardin ve Harput'daki mahallelerin büyük çoğunluğu müslümanlara ait olmakla birlikte, bu mahallelerde bulunan gayrimüslim hane sayısının mahalle sayısı ile ters orantılı olarak, müslümanlardan daha fazla olması dikkat çekmektedir (Karşılaştırınız tablo: XLV ve XLVII). Bu da, gayrimüslimlerin belirli mahallelerde yoğunlaştıklarını, müslümanların ise çeşitli mahallelere seyrek olarak dağıldığını göstermektedir. Ayrıca, bu durumun müslümanların büyük bir kısmının kırsal kesimlerde yerleşip tarım ve hayvancılıkla uğraşmalarından, buna karşılık gayrimüslimlerin de şehir merkezlerinde oturarak ticaret ve zanaatle uğraşmalarından kaynaklandığını da söyleyebiliriz.

2-Sancaklardaki Dini ve Sosyal Yapıların Tahlili

Bilindiği gibi, hemen her Osmanlı şehri birçok dini ve sosyal yapılarla donatılmıştır. Bunlar genellikle Cami, Mescid, Zaviye, Medrese, İmam, Muallimhane vb. gibi yapılardır. Bunlardan her birinin hayatiyetlerini sürdürebilmeleri için bazı gelirler tahsis edilmiştir. Yani, bu yapıların tamamına yakını vakıf eserlerdir.

Tablo: XLVII

MUSUL, MARDİN VE HARPOT ŞEHİRLERİNDE BULUNAN MAHALLE SAYILARI

Sıra No	MAHALLE'NİN BULUNDUĞU ŞEHİR	Mahalle Sayısı	Müslim	Gayrimüslim		Karışık (Müslim-Gayrimüs.)
				Hristi.	Yahudi	
1-	MUSUL	20	17	2	1	-
2-	MARDİN	9	-	-	1	8
3-	HARPOT	18	14	4	-	-
	TOPLAM	47	31	6	2	8

İncelediğimiz beş sancakta da bu tür dini ve sosyal yapıların çokluğu dikkat çekmektedir ki, bunlar da genellikle vakıf eserlerdir. Defterimizdeki kayıtlara göre, Musul, Mardin, Çermik, Harput ve Çemişgezek sancaklarında toplam 16 cami, 35 mescit, 33 zaviye, 14 medrese, 8 muallimhane ve 14 hamam bulunmaktadır.

Bunları tablo üzerinde gösterirsek konu daha iyi anlaşılabilir olacaktır (bkz.tablo: XLVIII).

Tablo: XLVIII

MUSUL, MARDİN, ÇERMİK, HARPOT VE ÇEMİŞGEZEK SANCAKLARINDA BULUNAN DİNİ VE SOSYAL YAPILAR

Sıra No	YAPILARIN BULUNDUĞU SANCAKLAR	Cami	Mescit	Zaviye	Medrese	Muallim Hane	Hamam
1-	MUSUL	4	15	8	2	3	-
2-	MARDİN	7	13	12	8	5	13
3-	ÇERMİK	1	-	1	-	-	-
4-	HARPOT	3	7	6	3	-	1
5-	ÇEMİŞGEZEK	1	-	6	1	-	-
	TOPLAM	16	35	33	14	8	14

Yukarıdaki tablo'da görüldüğü üzere, Dini ve sosyal yapıların en fazla bulunduğu sancak Mardin'dir. Dunu Musul ve Harput sancakları takip etmektedir. Tabiatıyla bu tür eserlerin çokluğu veya azlığı, bulunduğu sancağın büyüklüğü veya küçüklüğüne göre değişmektedir.

Bu arada, şunu da hemen belirtelim ki, tahminimize göre, defterimizde her sancak için verilen dini ve sosyal yapılar, o sancaktaki bu tür eserlerin tamamını yansıtmamaktadır. Çünkü, defterimizde kaydedilen bu eserlerin tamamı vakıftır. Halbuki, herhangi bir vakıf geliri olmayan dini ve sosyal yapıların da mevcut olduğu muhakkaktır. Mesela, defterimize göre Çemişgezek sancağında sadece bir cami vardır. Halbuki, Çemişgezek sancağı 14 nahiyeden müteşekkil olup, bu hiyelerde toplam 6.230 müslüman hane bulunmaktadır. Dolayısıyla, Çemişgezek sancağında bir değil birden fazla cami'nin olması büyük bir ihtimaldir.

D-Sancaklarda Bulunan Cemaatlerin Tahlili

İncelediğimiz beş sancağın da, coğrafi konumları itibariyle hayvancılığa müsait olmalarından dolayı birçok aşiretin iskan alanı olduğunu görmekteyiz. Zira, defterimizdeki kayıtlardan, beş sancakta toplam 96 cemaatin mevcut olduğunu tesbit ettik. Bunlardan, 31'i Musul, 23'ü Mardin, 11'i Çermik, 5'i Harput ve 26'sı da Çemişgezek sancaklarında meskun bulunmaktadır.

Diğer yandan, bu cemaatlerin büyük bir kısmı defterlerde genellikle "Ekrad", "Türkman Ekradı" veya "Ekrad Türkmanı" gibi adlar altında kaydedilmiştir⁽¹³⁰⁾. Bundan dolayı, bu cemaatlardan hangisinin "Türkmen" ve hangisinin "Ekrad" olduğunu tayin etmek mümkün olmamaktadır. Tahrir defterimizde de umumiyetle "Ekrad" olarak kaydedilmişlerdir. Bir diğer ilginç nokta da, Türkmen oldukları katiyetle bilinen bazı cemaatlerin de Ekrad olarak kaydedilmiş olmalarıdır. Bunlara misal olarak; Akkeçili, Karakeçili, Millili Akkeçili, Karakoyunlu, Sürgücü vs. cemaatleri gösterebiliriz.

(130)- C.TÜRKAY; a.g.e., s.18.

Kanaatimize göre, bu bölgelerdeki cemaatlerin Ekrad olarak kaydedilmiş olmaları, onların etnik durumlarını belirlemek maksadıyla olmayıp, ya bu cemaatlerin her iki unsurun (Türkmen Ekrad), karışıp kaynaşmasından meydana gelmiş olmasından ya da Tabir Emni'nin bu bölgede konuşulan ağızlara bakarak cemaatlerin hepsini "Ekrad" kaydetmiş olmasından kaynaklanmış olmalıdır.

E-Sancakların Gelirleri Bakımından Mukayesesi

1-Vergi Gelirlerinin Tahlili

İncelediğimiz beş sancakta da, klasik Osmanlı idare şekli olan tımar sistemi bütün hususiyetleriyle uygulanmaktadır. Buna göre, sancak gelirleri has, zeamet ve tımar olarak dirliklere ayrılmış ve devlet görevlilerine hizmet mukabili tevcih edilmiştir.

Bu sancaklarda alınan vergi türleri de aynı olup, genellikle mukataa, resim, mahsul, cerime, harraç, cizye, adet-i ağnam ve icare türünden vergilerdir. Fakat, önceki sayfalarda da açıkladığımız gibi, faydalandığımız defter "icmal" olduğu için belirttiğimiz vergi türlerinin miktarları (yüzde kaç alındığı) belli değildir. Yalnızca, Musul, Mardin ve Çermik sancakları kanunnamelerinden bazı mallardan alınan vergi miktarlarını öğrenebilmekteyiz.

Öte taraftan, tımar sisteminin dışında, "iki baştan tasarruf" tabir edilen Malikane-divani sisteminin de her beş sancakta mevcut olduğunu görmekteyiz. Bu sisteme göre, imparatorluğun diğer kısımlarında gördüklerimizden farklı olarak, vakıf veya mülk olan şey, topraktan ve toprak üzerinde yaşayan köylüden alınan her türlü vergiler olmayıp, sadece toprağın kuru bir mülkiyet hakkıdır(131). Bu itibarla, vakıf veya mülk sahipleri, mülkiyeti kendilerine ait olan bu toprakları işleyen köylüden yalnız bir toprak kirası istemek hak ve yetkisini haiz bulunmaktadır. Malikane kirası (hisse-i malikane) tabir edilen bu

(131)-Ömer Lütfi BARKAN; Türkiye'de Toprak Meselesi, Toplu Eser-ler 1,

toprak kirası ise, incelediğimiz beş sancakta genellikle mahsulün dörtte biri (1/4) oranında alınmaktadır. Yalnız, Çemişgezek sancağında alınan malikane kirasının oranı değişmektedir. Zira, bu sancakta bulunan mülklerden sadece birinde dörtte bir nisbetinde malikane kirası alınırken, diğer bütün mülklerde bu oran ikide bir (nisf hisse) olarak alınmaktadır.

2-Toplam Sancak Gelirlerinin Mukayesesi

Incelediğimiz beş sancakta elde edilen toplam gelir miktarı 9.892.149 akçedir. Bu hasılatın 1.508.471 akçesi Musul sancağının, 4.860.062 akçesi Mardin sancağının, 434.053 akçesi Çermik sancağının, 1.851.459 akçesi Harput sancağının ve 1.238.104 akçesi de Çemişgezek sancağının gelirleridir. Buna tablo üzerinde gösterecek olursak konu daha iyi anlaşılmuş olacaktır (bkz. tablo: XLIX).

Tablo: XLIX

MUSUL, MARDİN, ÇERMİK, HARPOT VE ÇEMİŞGEZEK SANCAKLARININ TOPLAM GELİR MİKTARLARI

Sıra No	SANCAK	Toplam gelir miktarı (akçe olarak)	Genel toplam içindeki oran (%)
1-	MUSUL	1.508.471	15.25
2-	MARDİN	4.860.062	49.13
3-	ÇERMİK	434.053	04.39
4-	HARPOT	1.851.459	18.72
5-	ÇEMİŞGEZEK	1.238.104	12.51
	TOPLAM	9.892.149	100

Tablo XLIX'da da görüldüğü gibi, beş sancaktan, Musul Harput ve Çemişgezek'in gelir miktarları 1.238.104 akçe ile 1.851.459 akçe arasında değişmekte olup, birbirine yakındır. Fakat, Mardin ve Çemişgezek sancaklarında durum değişmektedir. Şöyle ki, Mardin sancağının toplam gelirleri 4.860.062 akçe olup, yaklaşık olarak beş sancağın gelirlerinin yarısını teşkil etmektedir.

Çermik sancağı gelirleri ise, 434.053 akçe olup, görünüşte beş sancak içerisinde en düşük gelire sahip olanıdır.

Fakat, her sancağın gelirini o sancaktaki hane sayısına böldüğümüz zaman durumun daha farklı olduğu ortaya çıkmaktadır. Şöyle ki, bu durumda Musul'daki her hane başına 309 akçe, Mardin'deki her haneye 300 akçe, Çermik'teki her haneye 203 akçe, Harput'daki her haneye 302 akçe ve Çemişgezek'teki her haneye ise 186 akçe düştüğünü görmekteyiz. Bunu tablo üzerinde gösterip tahtahlil edecek olursak durum daha iyi anlaşılabilir olacaktır (bkz. tablo:L).

Tablo: L

MUSUL, MARDİN, ÇERMİK, HARPOT VE ÇEMİŞGEZEK
SANCAK GELİRLERİNİN HANELRE ORANI

Sıra No	SANCAKLAR	Toplam Sancak Gelirlerinin Hane Sayısına Bölünmesinden Sonra Hane Başına Düşen Gelir Miktarı (akçe olarak)
1-	MUSUL	309
2-	MARDİN	300
3-	ÇERMİK	203
4-	HARPOT	302
5-	ÇEMİŞGEZEK	186

Tablo L'de de görüldüğü üzere, Musul, Mardin ve Harput sancak gelirleri, hane sayısına oranlandığı zaman, hane başına düşen gelir miktarının birbirine çok yakın olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu üç sancakla kıyaslandığı takdirde ise, Çermik ve Çemişgezek sancak gelirlerinin daha düşük oranda olduğu ortaya çıkmaktadır. En düşük oran da, hane başına 186 akçelik payla Çemişgezek sancağına aittir.

Diğer taraftan, beş sancağın toplam gelirlerini tasarruf edenlere göre değerlendirdiğimiz zaman şöyle bir tablo ortaya çıkmaktadır: 9.892.149 akçelik hasılatın 2.644.537 akçesi Padişah haslarına, 1.024.323 akçesi Diyarbekir

beylerbeyi Husrev Paşa'nın haslarına, 2.297.496 akçesi Sancakbeylerinin (Musul, Harput Çemişgezek ve Sincar sancakbeyleri) haslarına, 2.788.482 akçesi Zuama ve Sipahi zeamet ve tımarlarına, 560.332 akçesi Evkaf gelirlerine, 558.837 akçesi Aşiret ümerasının tımarlarına ve 18.142 akçesi ise Emlak ve Çiftlik gelirlerine ayrılmıştır.

Bunu tablo üzerinde gösterecek olursak konu daha iyi anlaşılacaktır (bkz.tablo: LI).

TABLO: LI

MUSUL, MARDİN, ÇERMİK, HARPOT VE ÇEMİŞGEZEK SANCAK
GELİRLERİNİN TASARRUF EDENLERE GÖRE DAĞILIMI

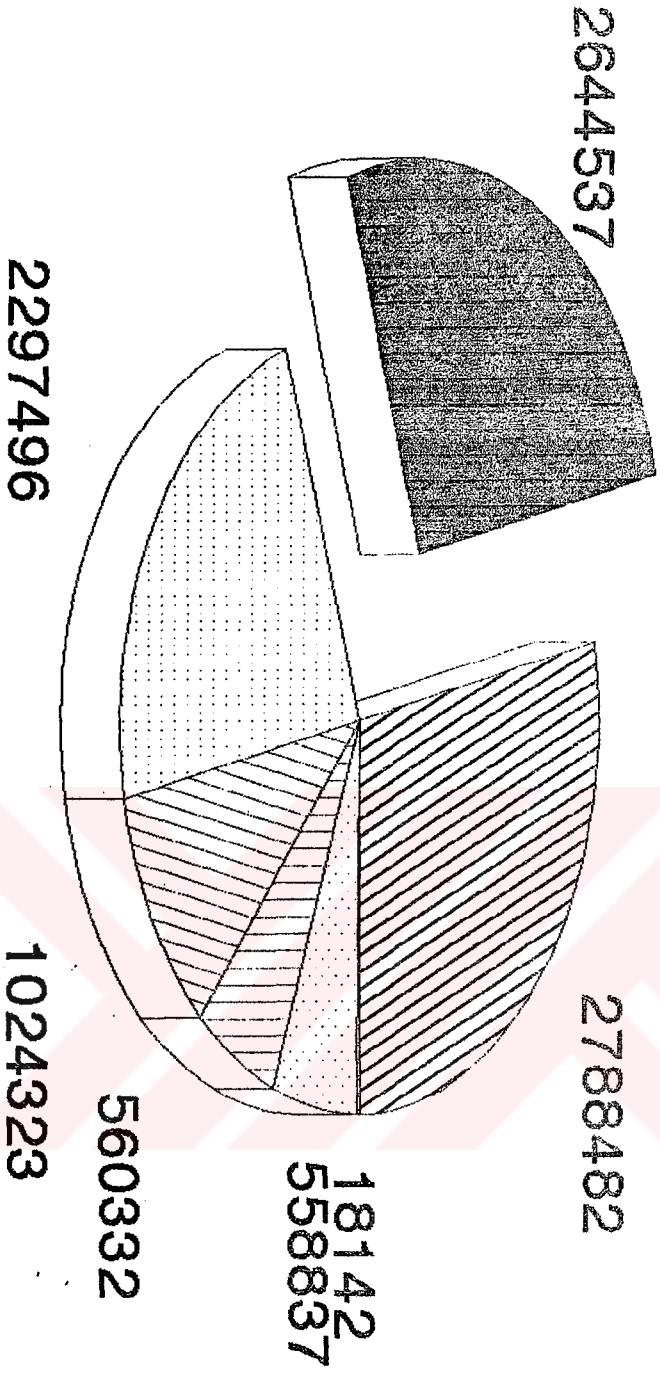
Sıra No	GELİRLERİN AYRILDIĞI YERLER	Toplam Gelir Miktarı (akçe olarak)
1-	Padişah Hasları	2.644.537
2-	Beylerbeyi (Hüsrev Paşa) Hasları	1.024.323
3-	Sancakbeyleri Hasları	2.297.496
4-	Zuama ve Sipahi Tımarları	2.788.482
5-	Aşiret Ümerasının Tımarları	558.837
6-	Evkaf Gelirleri	560.332
7-	Emlak ve Çiftlik Gelirleri	18.142
	GENEL TOPLAM	9.892.149

Sancak gelirlerinin tasarruf edenlere göre yüzdeleri ise şu şekilde idi; Padişah hasları; % 26.73, Beylerbeyi hasları; % 10.36, Sancakbeyleri hasları; % 23.23, Zuama ve Sipahi tımarları; % 28.19, Aşiret ümerasının tımarları; % 05.65, Evkaf gelirleri; % 05.66 ve Emlak ve Çiftlik gelirleri % 00.18 (bkz. grafik: 2).

Tasarruf edenlere göre beş sancakın gelir dağılımının bir diğer boyutu ise, toplam gelirlerin büyük bir kısmının askeri sınıfa (Beylerbeyi, Sancakbeyi, Zuama ve Sipahiler. Ayrıca, Padişah gelirleri de devlet masrafları için

GRAFİK - 2

Musul, Mardin, Çermik, Harput ve Çemişgezek Sancak gelirlerinin tasarruf edenlere göre dağılımı

	Padışah Hasları.
	Beylerbeyi Hasları.
	Sancakbeyleri hasları.
	Zuama ve sipahi timarı.
	Aşiret ümerasının timı.
	Evkat gelirleri.
	Emlak ve çiftlik gelir

harcandığından, bunu da askerilere dahil ettik) ayrılmış, düşük bir bölümün ise bölge insanına ayrılmış olmasıdır. Gerçekten, askerilere ayrılan gelir payı % 88.50 olup, bölge hizmetlerine ayrılan hisse de % 11.50'dir. Bu durumda, tebeanın refahına düşük bir gelir kaynağının ayrıldığı sonucu çıkmaktadır.

Ancak, şu hususu da gözden uzak tutmamak gerekir; üzerinde çalıştığımız defter "icmal" olduğu ve defterdeki gelir rakamları sadece idari ve askeri amaçlı ekonomik kaynakların tahirini niteliğinde olduğu için böyle bir netice ortaya çıkmaktadır. Eğer, mufassal defterdeki(132) bilgiler ortaya çıkarılırsa, sanıyoruz ki, idare ve askeriye ayrılan miktar biraz daha azalacak ve tebeaya ayrılan pay da daha da artmış olacaktır.

(132)- Bilindiği gibi, her "İcmal" defterin mutlaka bir "Mufassal" ı mevcuttur.

Fakat, 1523 tahririni muhtevi olan icmal defterimizin mufassal'ı günümüze kadar bulunamamıştır.

SONUÇ

Buraya kadar 988 no`lu ve 1523 tarihli Tabu-Fahrir defterindeki kayıtlara dayanarak Musul, Mardin, Çermik, Harput ve Çemişgezek sancaklarının idari, fizikî, demografik ve iktisadî yapılarını altı ana bölüm halinde ayrı ayrı incelemeye tabi tuttuk. Burada çıkardığımız sonuçlar şunlardır:

a.Musul, Mardin, Çermik, Harput ve Çemişgezek sancaklarının coğrafi olarak Mezopotamya bölgesinde bulunmaları ve bu bölgede tarihi ipek ve baharat yollarının geçmesi gibi sebeplerden çağlar boyunca önemli yerleşim merkezleri olmuşlardır.

b.Bu yerleşim yerleri Osmanlı hakimiyetine girdikten sonra kurulan Diyarbekir eyaletine bağlanmış ve bu durum (zaman zaman bazı değişiklikler hariç tutulursa) XIX . yüzyıla kadar bu şekilde devam etmiştir.

c.Bu sancakların beşi de klasik Osmanlı sistemiyle idare edilmiştir. Yani buralarda tımar sistemi uygulanmış ve Mardin hariç, diğer sancakların idaresi sancakbeylerine götürülmüştür. Mardin sancağının idaresi ise Diyarbekir Beylerbeyinin uhdesinde alınıp tahrir defterimizde belli olmamakla birlikte, muhtemelen tayin ettiği bir kaymakam veya voyvodası eliyle idare ediliyordu.

d.Bu bölgelerdeki, diğer birçok bölgede olduğu gibi Osmanlı eyalet ve sancaklarında idare kaza üniteleri, kaza ünitelerinin az olduğu yerlerde ise nahiyeüniteleri üzerine oturtulmuştur. Nahiyelerden sonra ise idarenin oturtulduğu birimler köy ve mezrealardır.

e.Bölge, bu dönemde (XVI. yüzyılın ilk yarısı) önemli bir iskân alanı olma özelliğini sürdürmektedir. Çağın genel anlayışına uygun olarak, bu bölgelerde de halk daha çok tarım, ziraat ve hayvancılığa müsait olan alanlar olan köy, nahiye ve kazalarda meskûndür.

f.Her beş sancakta da , müslüman nüfusunun yanı sıra gayrimüslimlerin de (özellikle şehir merkezlerinde) meskûn olduğunu görmekteyiz . Beş sancağın

toplam nüfusu içinde müslümanlar % 81,33 lük bir oranı teşkil ederken, gayrimüslimler ise % 18,67 lik bir payı meydana getiriyorlardı.

g.İncelediğimiz sancaklarda, câmi, mescid, medrese, zaviye, hamam vs. gibi dinî ve sosyal yapıların olması ve bunlara öncemli miktarlarda "gelirlerin" vakfedilmiş olması, Osmanlı vakıf sisteminin imparatorluğun her alanına nasıl yayıldığını ve dinî ve sosyal yapıları yaşattığını , dolayısıyla cemiyetin bu tür ihtiyaçlarını hangi ölçüde karşıladığını açıkça göstermektedir.

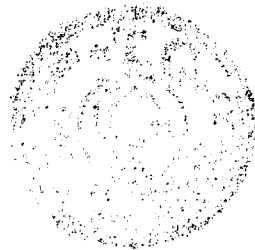
h.Ayrıca; iki baştan tasarruf tâbir edilen "mâlikâne sistemi" de bu bölgelerde yaygın olarak uygulanmıştır.

ı.İncelediğimiz bölgenin coğrafyası ve ikliminin müsait olmasından dolayı birçok cemaatin de iskân alanı olmuştur. Bu bölgelerde bulunan cemaatler genellikle "Türkmen", "Ekrâd", "Ekrâd Türkmeni" veya "Türkmen Ekrâdı" olarak kaydedilmişlerdir. Bu tabirlerden şu sonucu çıkarmaktayız; Türkmen veya ekrâd olarak geçen cemaatlerin bir kısmı ayrı ayrı yaşadıkları halde büyük bir kısmı ise içiçe, birbirleriyle kaynaşarak hayatlarını sürdürmüşlerdir.

i.Beş sancakta da aynı tür vergiler alınmaktadır. Beş sancak içinde sadece birinin (Çemişgezek) bütün gelirleri sancakbeyine (çok az da evkâf gelirlerine ayrılırken) diğer dört sancağın gelirleri padişah hasları, sancakbeyi hasları zuama ve sipahi zeamet ve tımarlarıyla vakıflar arasında taksim edilmiştir.

METİNLER

Sayfa: 60.

Kânunnâme`-i Liva`-i Sincâr. Zikr olunân sancağın ğalâ-tı humus üzre ve penbeleri sûdûs üzre bağlanub ve sâir âhval-leri kânunnâme`-i küllide kayd olunmuştur.

Der beyân-ı kânunnâme-i Tela`fer ğalât-ı sûdûs ve penbe-leri kezalik ve meyveleri seb üzre sâ`ir ahvâlleri kânunnâme-i küllide beyân olunmuştur. ve bostanları öşr üzre.

Der beyân-ı Çeltük, nâhiye`-i Tela`fer. Çeltük mahsülü dâhi re`aya ile şıyle kabûl olundu ki. takdir olân miktârı tahsim ki her kimesne zirâ`at idüp`ki re`âyâ ki sâhib-i tımâr alûb bağlanân tohumdan ziyâde zirâ`at olunmaya.

Kânunnâme`-i Livâ`-i Musul, ber mucceb-i kânun-i Osmânî der vilâyet-i Diyârbekir.

Der beyân-ı bâzâr-ı Esb ve Ester ve devabb yüzde beş akçe âlândan alınurmuş hâliyâ iki yüzde beş akçe ânın dâhi nis-fı âlândan ve nisfı sâtândan âlına.

Der beyân-ı kapâdarî, yük? () ubur itse her gelûr bâşına iki akçe kapâdarî âlunurmuş ve sâtılrsa dörd akçe ka-pâdarî âlunurmuş yeniden alınmak hilâf-ı kânundur alınmaya zirâ kapâna koyulmayan ve ıtır yükünden akçe ve rub alunurmuş hâliyâ bid`at olmağın ref olundu ve kapâna gelüb sâtılân ec-nâsdan At ve Kâtır yükünün her cinsinden ikiyüz dirhem alunurmuş ve deve yükünden üçyüz doksan dirhem âlunurmuş ve mer-keş yükünden yüz dirhem alınurmuş yine ol üzre kayd olundu.

Der beyân-ı bâc-ı sefine-i sumak ve bâl ve bâğ ve penbe ve bâdem ve sa`ir bunlara nisbet fevâki kısmından At ve Katır ve merkeş yükünden bir akçe ve bir mankur alınurmuş ve bir mankur Gemi harcı için ve bir mankur mellâh alurmuş ve iki mankur şahnedâr âlub mâ`âdâsı miri için âlunub ve kâvun ve

Kârpuz alınmazmış ve gallatdan At ve Katır yükünden üç rub`ki âltın mankur olur ve merkeb yükünden küçük akçe alınurmuş ve şarâbdan At ve Kâtır ve merkeb yükünden üç rub` alınurmuş ve penbeden At ve Kâtır ve merkeb yükünden dokuz mankur alınurmuş ki, bir akçe ve mankur olur ol âlına ve yemiş yükün âçdirmayûb hâkimî men eyleye ve ba`zı ağnâm cânib-i şarkiyyeden kassâb getürûb sudan gemiyle `ubur ider olsa koyun bâşına rub akçe virmek kânun olub zikr olunân rub` akçenin sülûsü gemi mellâhlarının ve sülânın tamğâ için alınurmuş hâliyâ tamğâ-i ağnâm için iki akçe biri sâtândan ve (bi)ri âlandan takdir olunmuşdur bu sülânı mahsûb idûb ol bir akçeden âşğa vâriia.

Der beyân-ı `asesiyye sol dükkanlar ki demûr kilid ile kilidlenûb `asesiyye her dükkandan âyda bir akçe alına ve her Kız - oğlandan `asesiyye deyû beş akçe alınurmuş hilâf-ı kânundur alınmaya ve assesler âhşâm vaktinde sûçsuz kimselerden beşer akçe alûrlarmış âhşâm vaktinde sûçsüz tûtulân kimseden nesne alınmak hilâf-ı kânundur alınmaya ve sûçlu tûtulân kimselerden Beğliğe cerime âlinsa câ`iz ve Beğlige âlinân akçeden tutân `assesler`öşrin alâ tutulândan alınmaya ammâ yat su nâmazından sonra ışiksız gezen tutulup teftiş olmak vâridir der beyân-ulushâ-i liva`-i Musul Liva`-i mezkürenin kadimi uluslarından yüzde bir koyun zekat ve hâricden gelûb mütemekkin olân ulûslarından dahi yüzde bir ğanem zekât alurlarmış yine ol üzre alına ve liva`-i mezkürenin harâcın cem`itmeğe vâriib kavı-i kanundan ziyâde nesne alûrmuş kânundan hâfic nesne almaya.

Der beyân-ı tamğâ`-i siyâh bir top Ba`albeki`den bir buçuk akçe tamğâ`-i siyâh ve simsâri dokuz mankur alınurmuş yi-

ne ol üzre mukarrer kılındı ve her dülbendden bir akçe tamğâ alınurmuş dellâl sâtılmağın simsârı alınmaz ve sâ'ir ağ biz ve renğâmiz gelüb sâtılûr olsa yiğirmide bir akçe alına ve çârkezi iplik kuşaktan bir mankur ve kuşak ki on iki ağca ol- sa iki mankur alına ve ibrişim çârkeziden anın za'ifi alına ve kuss bâkırdan `ubur etse yiğirmi iki pâre alınurmuş ve sâ- tılssa kırk beş tamğâ alınurmuş ve bâkır âbâdânlığı ubur itse At ve Kâtır yükünden kırk akçeden bir akçe ve sâtılssa yiğir - mide bir akçe alına ve deve yükünden eger satılssa ve eğer `u- bur etse bir buçuk at hesabına alına ve merkeb yükünden nisfî alına ve sâkıt-ı köhne bâkırdan kırk bir tamğâ virirlermiş.ve `ubur itse seksende bir alınurmuş ve na`leyn eğer sâtılssa yi- ğirmide bir akçe ve `ubur itse kırkda bir alına ve bundan ev- vel dakâkiyye deyû her Bâ`albekiden dokuz mankur alınûrmuş yine öyle alına ve üç mankur Beglik ve altısı ücret-i dekâ- kiyye imiş alına ammâ zikr olunan üç mankur ki, Beglik imiş bid`ât olmağın ref`olundu.

Der beyân-ı bâzâr-ı rişte, evvel iplik bâzârında yoğun iplikden nesne alınmazmış yine alınmaya ve ince iplik ki ba'l beti ve dülbend içün. imiş her şâh-ı rogiden ki, dört buçuk`Os- mâni akçesidir bir mankur alınurmuş ve yoğun denilen iplik şol iplik imiş ki nugisi üç ve dört ve beş akçeye sâtılûrmuş andan nesne alınmazmış ve beşden tecâvüz idûb dahi ziyâde sâ- tılûrsa inceden `ad olunub anâ göre dört buçuk akçede bir mankur alınurmuş yine öyle alına ve cullah koyusundan ayda iki akçe alınurmuş hilâf-ı kânun olmağın ref` olundu.

Der beyân-ı Kassarî ki Kâzürlükdür bundan evvel bir kaf- tanlık bezden altı mankur alınurmuş bir mankur sûlus Beglik içün mâ`adası kendûnün ücreti imiş hâliyâ Beglige alınan bir

mankur ve sulûs bid`at olmadığının ref` olundu. Ve ba`albekiden bir akçe ve altı mankur alınurmuş üç mankurı Beglige ve mâ`adası kendünün ücreti imiş ve dûlbentden bir buçuk akçe alınurmuş üç mankurı beglik için ve mâ`adası kendü ücreti için alınurmuş haliyâ beglige alınan üç mankur bid`at olmağın ref` olundu.

Der beyân-ı resm-i şahneki, resm-i şahnelik deyü yigirmi kilede bir kile alınurmuş ve kurrânın gallelerin ölçdüklerinde eğer sancâk beglerinin subaşıdır ve eğer Sipâhileridir beş on at yemlerlermiş hâliyâ resm-i şahneki hilâf-ı kânundur ref`olundu ve köy hâsılı ölçülünceye değin sipâhinin bir âtına yem ve bir adamına yemek vermek lâzımdır dahi ziyâde talep etmeyeler ve ihtisâb ve cerâim ahvâli kânunnâme`-i küllide kayd olunmuşdur.

Der beyân-ı câmus bundan evvel bir câmusdan on yedi akçe alınurmuş ref` olundu ammâ Karye`-i kâfirû`z zamân`da ve karye`-i bâşbâğ`da olân câmuslar ber vech-i kayd olunmuşdur zikr olunân iki köyden ber vech-i maktu`ne ise alinub dahi ziyâde alınmaya ve sa`ir kurralarda beçden ve ondan dahi ziyâde olur ise alınmaya. Zira resm-i bennak bağlanmıştır ve dahi bundan evvel (بونرف) ve inekten ve merkebden ba`zı rûsum alınurmuş kânun-i`Osmanide bu âsıl nesne olmâmâğın ref` olundu ki, resm-i bennak bağlanmıştır resm-i bennâk alına.

Der beyân-ı bâc-ı `ubur ve tamgavat bir kile ubur itse iki bin akçe olsa altmış akçe alınurmuş ve eğer dört bin akçe olsa yüz yigirmi akçe alınurmuş ki; yüzde üç akçe olur ve eğer sâtılır olsa ânın zâ'ifi alınurmuş yüzde altı akçe olur ve yezdi ve eger kâşi ve akmeşi yükü gelse ve eğer geçüb gi-

der olsa her at ve katır yükünden üçyüz yetmişbeş 'Osmânî akçe alınurmuş ve sâtılır olsa yüzde altı akçe alınurmuş ve frengî ve Bursa akmeşisi olândan dahi bu üslûb üzre alınurmuş ve Çuka yükü 'uburât at ve katır yükünden ikiyüz akçe alınurmuş ve sai'r kumaş sâtılrsa yüzde beş akçe ve 'uburât yüzde üç akçe alınurmuş ve Ketân yükünden eğer at ve katır yükü 'ubur itse yine ol üzre alına ve bu mezkûr atın deve yükü 'ubur itse at ve katır yükünün bir buçuğu alınurmuş vemerkeb yükü 'ubur itse at ve katır yükünün nisfı alınurmuş ve Harir (ipek) 'ubur itse at katır yükünden üçyüz yetmiş beş akçe ve deve yükünden bir buçuk hesâbı üzre alına ki; beşyüz elli beş akçe olur ve merkeb yükü 'ubur itse at ve katır yükünün nisfı alınurmuş ve Harir(ipek) sâtılır olsa bir batmânı ki sekizyüz dirhemdir, her batmânda yedişer 'Osmânî akçe alınurmuş ve Rengiz elvân ibrişim 'ubur itse yüzde üç akçe bâc alınurmuş ve sâtılrsa yüzde altı akçe tamga alınurmuş ve şeker yükü 'ubur itse at ve katır yükünden yüz elli 'Osmanî akçesi ve merkeb yükünden at ve katır yükünün nışh alınurmuş ve Hasan keyf 'âbayisi 'ubur itse her 'abâyi başına nim akçe bâc-ı 'ubur alınurmuş ve satılrsa bir pûl alınurmuş ve Mısır âbayis 'ubur itse yüzde üç akçe bâc alınurmuş eger sâtılrsa yüzde altı akçe bâc alınurmuş ve Mardin ve Hasan keyf sofundan 'ubur itse her saf başına üç rub' bâc alınurmuş eğer satılrsa her saf başına bir buçuk akçe bâc alınurmuş ve Mardin muhayyeri 'ubur itse her birinden (sayfa: 63) bir akçe bâc alınurmuş ve eğer satılrsa iki akçe tamga alınurmuş ve 'attara müte'allik 'attarî kısmının at ve katır yükünden yüz akçe ve merkeb yükünden anın nisfı alına ve deve yükünden yüz elli akçe alınurmuş ve sâtılrsa yüzde altı akçe tamga alınurmuş ve

kalây ve Nişâder ve (تسرب) ve (توج) ve naccâk ve pulâd ve Tütyâ ve Lâden ve bunlara nisbet ne kim vardır `ubur itse kıymete tutulub yüz akçe bâc alınurmuş ve sâtılsa yüzde altı akçe tamga alınurmuş ve demûr ve sâbûn ve hınna akç `ubur itse at ve katır yükünden yigirmi beş akçe bâc alınurmuş ve deve yükünden on iki buçuk akçe bâc alınurmuş ve merkeb yükünden on iki buçuk akçe alınurmuş ve satılsa yüzde yedi akçe alınurmuş ve n`al ve mih `ubur itse yüzde üç akçe bâc alınurmuş ve satılsa yüzde altı akçe alınurmuş ve kepenek yükü `ubur itse bin sûbdan üç rub` bâc alınurmuş ve sâtılsa her birinden bir buçuk tamgâ alınurmuş Fulfül ve zencebil ve ceviz ve karanfil ve dârçın ve (وعزولن) `ubur itse kıymete tutulub yüzde üç akçe bâc-ı `ubur alınurmuş ve sâtılsa yüzde altı akçe tamgâ alınurmuş ve kalem gelse at ve katır yükünden ki; hek yük yigirmi dört bir `aded olâ elli akçe bâc-ı `ubur alınurmuş ve deve yükünden yetmiş beş ve merkeb yükünden yigirmi beş akçe alınurmuş ve Sâtılsa yine bu üslûb üzre alınurmuş Ve Bağdad Çinisi `ubur itse kırk Çinpenden bir Çini alınurmuş ve sâtılsa yigirmi Çinpenden bir Çini alınurmuş yağ ve bâl ve yenir ve şem`asel ve pekmez ve (وبارلورومون) ve sumâk ve nârdenek ve kavz û muhalleb yemişi ve pirinç ve hurmâ ve bunlara nisbet nekim vârdır `ubur itse yüzde üç akçe bâc alınurmuş ve sâtılsa yüzde altı akça tamga alınurmuş vebu mezkûrân kelek ile geldiği vakit sâtılsa ve geçer olsa bâc alınmayûb yüzde altı akçe tamgâ alınurmuş ve soğan ve nemek (tüz)`ubur itse yigirmide bir tamgâ alınurmuş ve sâtılsa kırk da bir akçe alınurmuş ve şehre kâvun ve kârpuz gelûr olsa bevvâbı bir karpuz ve kapândarî bir karpuz ve muhtesib dahi

bir mikdar akçe alub ve tamgâcı dâhi ondörtte bir akçe alurmuş ve (مع جرب) deyû sancak begleri dâhi iki evlek bostandan iki akçe alınurmuş bu vecihle bid'at olduğu sebebden ref' olunub tamğâya bağlanub yükde bir kâvun ve karpuz yükünden bir kâ(r)puz tamgâ için ta'yin olundu ve bostanlardan 'öşür üzre behreleri sâhib-i ârz ta'yin olundu ve hâricden yâş yemiş gelûb sâtılrsa on dörtte bir akçe alınurmuş ve hıyâr ve meyve yükünden nesne alınmaz ve sebzevât kısmından yiğirmide bir tamgâ alına zirâ kuyudan öküz ile ve ırgad ile su çekûb zirâ'at iderlermiş ol sebebden yiğirmide (sayfa: 64) bir bağlandı ve bundan evvel Liva`-i Musul'un köylerinden gelân zekrek ve nohud ve mercimek ve bakla ve boya ve soğan ve zeytûn cinsinden on dörtte bir akçe tamgâ alınurmuş ammâ sâhib-i arza bağlanub min-ba'd Musul köylerinden bu bid'at alınmaya ve hâricden gelir olsa kânun-ı kadimleri üzre alına ve Livâ`-i Musul kullarından penbe ile küncüden tamgâ virmezlermiş yine ol üzre alınub dahi ziyâde alınmaya ve odun yükünden gayri kelek`den evvel beş akçe alınurmuş yine ol üzre mukarrer kılındı ve hâricden gelân geçen Câmusun hâm gönünden `ubur itse her câmus gönünden bir buçuk akçe alınurmuş ve sâtılrsa yine ol üzre alına ve debâgat olmuş gön ve sahtiyân hâricden gelûb sâtılrsa yedi akçede bir akçe alınurmuş hâliya yüzde beş akçe kayd olundu ve hâricden gelân yünden ve kıldan onda bir alınurmuş hâliya yüzde beş akçe alınmak üzre mukarrer olundu ve bulgâri `ubur itse her (her) birinden bir buçuk akçe bâç alınurmuş ve sâtılrsa her danesinden üç akçe tamgâ alınurmuş yine öyle alına.

Sayfa: 72.

Liva`-i Musul tâbi`-i vilâyet-i Diyarbekir.

Nefs-i Musul der dest-i Mirliva`-i Musul

Mahalle`-i Bâkû`-ı-vâk

Hâne: 252, Mücerred: 42, İmâm: 4, Müe`zzin: 4,
pir-i fâni ve gâib neferân: 12.

Mahalle`-i Dâr-ı Hacı Ahmed, Hâne: 93, Mücerred: 6.

Mahalle`-i Cihâr-ı Sûk,

Hâne: 49, Mücerred: 7, mu`âf: 3, pir-i fâni: 2, İmâm: 1,
Müe`zzin: 1,

Mahalle`-i İmâm Avneddin, Hâne: 23, Mücerred: 3.

Mahalle`-i Şeyh Hasan-ı Sekrî

Hâne: 112, Mücerred: 6, İmâm: 1, Müe`zzin: 2
pir-i fâni ve gâib neferân: 6.

Mahalle`-i Akabe, Hâne: 75, Mücerred: 7,
pir-i fâni ve `ama: 2 Hâtib ve İmâm: 2,

Mahalle`-i Dâr-ı Kuşnam, Hâne: 68, Mücerred: 9,
İmâm: 1, gaib ve ma`lûl neferân: 6.

Mahalle`-i Şeyh Muhammed bin Celâl, Hâne: 119,
Mücerred: 10, İmâm neferân: 5, Müe`zzin, nefer: 2,
pir-i fâni ve a`ma: neferân: 11.

Mahalle`-i Nebi, Hâne: 50, Mücerred: 6,
pir-i fâni ve a`ma: 2, mu`âf: 1.

Mahalle`-i Mehâdin, Hâne: 63, Mücerred: 11,
pir-i fâni ve â`ma: 4.

Mahalle`-i Şeyh Şerafeddin, Hâne: 74, Mücerred: 8,
pir-i fâni: 9, sâdât neferân: 6.

Mahalle`-i Sitâre Mahrime, Hâne: 55, Mücerred: 6,
pir-i fâni: 2, İmâm ve Müe`zzin: 2.

Mahalle`-i Bağdadî, Hâne: 50, Mücerred: 5,
pir-i fâni: 1, İmâm: 1.

Mahalle`-i Hacı Hamza, Hâne: 37, Mücerred: 2.

Mahalle`-i Eski kal`e, Hâne: 3, mecnûn ve a`ma ve
pir-i fâni neferân: 3.

Mahalle`-i Vezir `İsa, Hâne: 8.

Mahalle`-i İmâm Ömer Ebu`lkâsım, Hâne: 15.

Cemâ`ât-ı Balâban ki, der nefsi Musul `mütemekkinân-ı

Amûd neferân: 21.

Zikr olunan yiğirmibir nefer sâdâtın nısfı bir çiftlik ve yevmi ve nısfı nim ve nısfı bir buçuk çiftlik yerleri ile mu'âf kayd olunmuştur. Defter-i cedid ruz-ı merre mukayyedir Defter-i mufassalda haric-i reâyâlar kayd olunmuştur.

Cemâ'ât-i Odunlû tâbi'-i m. vakf-ı,
Hâne: 180, Mücerred: 1, İmâm: 1, pir-i fâni ve â'ma: 2
hâsıl: 3.180, Vakf-ı Armin.

Cemâ'ât-ı Erâmine-i mezkurîn der mahallat-ı mezkûrin.

Mahalle`-i Dergâh-ı Erâmine, Hâne: 236, Mücerred: 60.

Mahalle`-i Kala`-i Cemâ'ât-ı Erâmine,
Hâne: 285, Mücerred: 1.

Mahalle`-i Yahûda, Hâne: 31, Mücerred: 4.

Yekûn-i der nefs-i Musul.

Mahallât: 20, mahallât-ı islâmiyye: 11.

Mahallât-ı Erâmine ve Yahûdâ: 8.
Hâne: 1.700, islâmiyye: 1.148, Erâmine ve Yahûda: 552,
Mücerred: 192, islâmiyye: 128, Erâmine: 65.

`an Cemâ'ât-ı Odunlû Vakf-ı Harman,
Hâne: 180, Mücerred: 1, pir-i fâni: 3, Hâsıl: 3.180,
Sâdât: neferân: 27, Hâtib: 1, E'imme: neferân: 15,
Müe'zzin: 10, mu'âf: 4, neferân, â'ma ve
pir-i fâni neferân: 15.

Nefs-i şehirin hâsılının nısfı ve mukâta'âtdan pâdişâh
`alempenâhın ve nısfı mirlivânındır.
Hâsıl: 54.653.

Hâshâ`-i pâdişâh Cihân penâh

Hâshâ`-i pâdişâh `alempenâh der Livâ`-i Musul

Mahsûl-i `an tamga`-i Geven ve Simsar der Livâ`-i mezbûr
fi-sene: 6.989.

Mahsûl-i tamgâ`-i â'gnam der Livâ`-i mezbûr
fi-sene: 22.800.

Mahsûl-i tamgâ`-i (سوارو) ve simsâriye ve bâc-ı Kara
fi-sene: 18.000.

Mahsûl-i `an tamgâ`-i Sûrh ve kapandârî ve Mahsûl-i
sefine, fi-sene: 105.120.

Mahsûl-i `an icâre`-i dekâkin der m. fi-sene: 7.920.

Mahsûl-i `an hamâm-ı Yunus, tam, der Musul

fi-sene: 2.520.

Mahsûl-i Beytû'l-mâl ve mâl-ı ğayıb ve mâl-ı mevkût ve mâl-ı medfun ve mâl-ı sûrh-serân, fi-sene: 5.000.

Mahsûl-i mâ-beynî tımârâ-i Livâ'-i m., ma'a Ze'amethâ ve hâshâ'-i mirlivâ ve cihet-i kazâ, fi-sene: 16.000.

Mahsûl-i Mezre'a-i hâric-i defter ve gayrilû ma'a ulûshâ-i Mehdeye'-i ekrâd ve 'Arâb ve Türkmân fi-sene: 5.000.

Mukâta'a-i hamâm-ı Melik Mehmed hân ve kâdı (دارالامه حرمه) fi yevm 11, fi-sene: 4.680.

Mukâta'a-i zemin-i (راه مرمر) tâbi'-i m., fi-sene: 200.

Cizye'-i Gebrân-ı Livâ'-i m., fi-sene: 65.270.

Mukâta'a-i Mezre'a-i Şeyh Kara tâbi'-i m., der sarbî, Musul, fi-sene: 150.

Mukâta'a-i Mezre'a-i Bâşî, tâbi'-i m., fi-sene: 200.

Mukâta'a-i Mezre'a-i Kerimî pir Alî, tâbi'-i m., fi-sene: 200.

Mukâta'a-i Mezre'a-i Serfe, (سر سف) tâbi'-i m., der (سوف) fi-sene: 200.

Cerime ve 'arusiye'-i çiftlikçiyân ve cebelûyan ve mu'âfân ve müslüman dirân-ı vakf ki, edâ'-i hizmet-i sefer-i nikaned. Ma'a âdeti ağnâm-ı sipâhiyân ki bir tek sürü ziyâde yapâr, fi-sene: 3.000.

Yekûn: 263.249.

Hâssahâ'-i Mirlivâ'-i Musul der nefsi-i şehir ve nevahi.

Mukâta'a-i Hammâre'-i nefsi-i Musul, fi-sene: 30.640.

Mukâta'a-i İhtisâb-ı nefsi-i Musul, fi-sene: 3.600.

Mukâta'a-i Ma'cunhâne-i nefsi-i Musul, fi-sene: 3.600.

Mukâta'a-i Bevvabî-i nefsi-i Musul, fi-sene: 2.520.

Mahsûl-i 'an âdet-i ağnâm-ı şehir ve vilâyet, fi-sene: 22.350.

Mahsûl-i 'an nisf-ı cerime ve arussiye'-i vilâyet, haric-i ser-sipâhi, fi-sene: 9.640.

Mahsûl-i Çayırha'-i hâssa der kurb-i şehir fi-sene: 2000.

Mahsûl-i 'an Yavâ ve kâçkun-ı şehir ve nevâh: fi-sene: 9000

Mahsûl-i Kelek beher kelek, fi: 15, fi-sene: 300.

Mahsûl-i `an nısf-ı cerime ve nısf-ı ârusiyye`-i Karye`-i Tikrik, fi-sene: 825.

Resm-i Kışlâk-ı Livâ`-i m., `an Karye`-i Kâfirû`z-zân ve Eski Musul, ile Dâyıkendî ve Kuruk ve Kuruklu ve Mezre`a-i Karun ve Melik ve (سورعم و صر) ağnâm: 350, re`s, fi: 30.

Sayfa: 74.

Hâsha`-i mirlivâ`-i Musul

Mahsûl-i `an Kıst-ı ser `asesiye`-i şehr-i Musul, fi-sene: 1.500.

Mahsûl-i `an resm-i kışlak çiyân-ı Livâ`-ı Musul, fi-sene: 600.

Mahsûl-i `an resm-i `arusiyye`-i Dahrân-ı Sipâhiyân`-ı Livâ`-i m., fi-sene: 300. Yekûn: 96.375.

`an kurra`-i mezkûrîn der tasarruf-u Mirlivâ

Karye`-i Kara Kuş tâbi`-i Musul, Erâmine, Hâne: 204, Mücerred: 66, Hâsıl: 42.763.

Karye`-i Germilî tâbi`-i mezkûr, Hâne: 205, islâmiyye: 18 Erâmine: 182, Mücerred: 461, islâmiyye: 1 Erâmine: 45, Hâsıl: 50.361.

Karye`-i Tilsûf, tâbi`-i m., Hâne: 112, Mücerred: 29, Hâsıl: 38.763.

Mezre`a-i Keçiyân, tâbi`-i mezkûr, Hâsıl: 4.320, Cemâ`ât-ı Mezric der cânib-i Bağdad`a (سر) Hâne: 21, Hâsıl: 452.

Cemâ`ât-ı ekrâd-ı Gelbûzî tâbi`-i m., Hâne: 8, Hâsıl: 176

Cemâ`ât-ı Lor tâbi`-i m., Hâne: 10, Hâsıl: 320.

Cemâ`ât-ı Sinik tâbi`-i m., Hâne: 55, Mücerred: 19 Hâsıl: 2.254.

Cemâ`ât-ı Kara Oyar tâbi`-i m., Hâne: 25, Mücerred: 1, Hâsıl: 466.

Cemâ`ât-ı ekrâd-ı taife`-i Kilâbî, `an ulûs, Hâne: 13, Hâsıl: 255.

Cemâ`ât-ı ekrâd-ı Davudî tâbi`-i m., Hâne: 12, Mücerred: 1, Hâsıl: 345.

Cemâ`ât-ı ulûs-ı Danyâl, tâbi`-i Şemseddin kethûdâ, Hâne: 94, Mücerred: 2, Hâsıl: 1.538.

Cemâ'ât-i evlâd-ı Alim ve (عمرى), tâbi'-i m.,
Hâne: 8, Hâsıl: 276.

Cemâ'ât-i Kara Koyunlu, tâbi'-i m.,
Hâne: 35, Mücerred: 7, Hâsıl: 1.302.

Cemâ'ât-i Danyâl tâbi'-i Şemseddin kethüdâ,
Hâne: 10, Mücerred: 2, Hâsıl: 285.

Cemâ'ât-i Danyâl, tâbi'-i Taceddin kethüdâ,
Hâne: 5, Hâsıl: 135.

Cemâ'ât-i Danyâl, tâbi'-i m.,
Hâne: 28, Mücerred: 4, Hâsıl: 840.

Cemâ'ât-i Bâcvanlı, tâbi'-i m., Hâne: 100, Hâsıl: 3.200.

Cemâ'ât-i ulûs Tâtâr, tâbi'-i m., Hâne: 25, Hâsıl: 576.

Cemâ'ât-i Kara Boğa, tâbi'-i m., Hâne: 19, Mücerred: 11,
Hâsıl: 744.

Cemâ'ât-i Brâdiclû, tâbi'-i m., Hâne: 38, Mücerred: 3,
Hâsıl: 1.088.

Cemâ'ât-i Dâs, tâbi'-i m., Hâne: 3, Hâsıl: 81.

Cemâ'ât-i Kürdî, tâbi'-i m., ta'alluk-ı Ahmed kethüda ve
Cemâ'ât-i Kürdî, tâbi'-i m., ta'alluk-ı İsâ kethüda ve
Cemâ'ât-i Kürdî, tâbi'-i m., ta'alluk-ı Mâmûk kethüda ve
Cemâ'ât-i Kürdî, tâbi'-i m., ta'alluk-ı Mirhânkethüda ve
Cemâ'ât-i Kürdî, -i m.,
Hâne, Hâyme: 56, Cemâ'ât: 5, Hâsıl: 1.500.

Cemâ'ât-i A'râb-ı (سرور رضا هوتى) tâbi'-i m., ki,
Ahmed kethüdâ-i Bağdâdî, Hâne: 40, Hâsıl: 1.580.

Niyâbet-i nâhiye`-i m., fi-sene: 4.812.

Yekûn:

Kurrâ: 3 kıta`, Mezre'a: 1 kıta`, Cemâ'ât: 24,
Hâne: 1.136, Mücerred: 118, Hâsıl: 158.432.
Sayfa: 75.

Hâshâ`-i Mirlivâ-i Musul.

Der nâhiye`-i, Ayn- Safna, tâbi'-i Musul.

Mukâta`a-i Boyahâne-i `Ayn-Safna, fi-sene: 660.

Mukâta`a-i âsiyâb-ı hâssa, 1 bâb, fi-sene: 1.080.

Mukâta`a-i Kışlakçıyân-ı nâhiye`-i m., âğnâm: 130 re`s,
fi-sene: 4.900.

Mahsûl-i Hazret-i İbrahim ve mûd-ı Ayn- Safna ve Zeyt-
âbâd, fi-sene: 7.927.

Karye'-i nefis-i `Ayn-Safna, tâbi'-i m., Hâne: 56, İslâmiyye: 32, Erâmine: 24, Mücerred: 2, Hâsıl: 3.234.

Karye'-i Sarâycık tâbi'-i m., Hâne: 2, Hâsıl: 532.

Karye'-i Baytû'n-nar, tâbi'-i m., Hâne: 11, Mücerred: 1, Hâsıl: 1.650.

Karye'-i Buğus, tâbi'-i Aynı-Safna, Hâne: 4, Mücerred: 1, Hâsıl: 914.

Karye'-i Pirân, tâbi'-i Hâne: 3, Mücerred: 1, Hâsıl: 1098

Karye'-i Çifte, tâbi'-i Hâne: 10, Mücerred: 2, Hâsıl: 1368

Karye'-i İskân, tâbi'-i , Hâne: 8, Hâsıl: 546.

Karye'-i Asikî tâbi'-i , Hâne: 9, Hâsıl: 2.108.

Karye'-i İbrahim, tâbi'-i, Hâne: 8, Mücerred: 1, Hâsıl: 2.222

Karye'-i Mezre'a-i Bâhirsân, tâbi'-i m., Hâne: 3, Hâsıl: 864

Karye'-i Seydalik tâbi'-i m., Hâne: 7, Hâsıl: 1.502.

Karye'-i Zikâve, tâbi'-i m., Hâne: 6, Hâsıl: 1.560.

Karye'-i Mâristâk, tâbi'-i m., Hâne: 12, Mücerred: 2, Hâsıl: 1.398.

Karye'-i Ali Hamâre, tâbi'-i m., Hâne: 2, Hâsıl: 684.

Karye'-i Deyr-i Milye, tâbi'-i m., Hâne: 1, Mücerred: 1, Hâsıl: 532.

Karye'-i Örk, tâbi'-i m., hâricden ekerler, Hâsıl ve zeminhâ-i Çiftlik: 200.

Karye'-i Girmâvân, tâbi'-i m., Hâne: 4, Hâsıl: 630.

Niyâtet-i Nâhiye'-i Ayn-Safna, Hâsıl, fi-sene: 420.

Yekûn:

Kurra: 17 kıta`, Hâne: 146, Mücerred: 11, Hâsıl: 35.009.

Yekûn-i `an Kurrâ ve mukâta`ât der tasarruf-ı Mirliva.

Nefs: 2, Kurra: 20 kıta`, Mezre'a: 1 kıta` Cemâ'ât: 24, Hâne: 3.182, İslâmiyye: 2630, Erâmine: 552, Mücerred: 401 İslâmiyye: 336, Erâmine: 65, Mahallat: 20. Hâsıl: 344.469.

`an Mukata`ât: 96.370, `an Mahsûl-i nefis-i şehir ve kurrâ: 248.094.

Sâdât neferân: 27, Hâtib: 1, E'imme neferân: 15,

Müe`zzin neferân: 10, mu`âf neferân: 10, a`ma ve gâi`b
ve ma`lûl ve pir-i fâni neferân: 61.

Sayfa: 76.

Ba`zı hashâ`-i Mirliya`-i sincâr, der Liva`-i Musul

Ba`zı hashâ`-i Mirliya`-i sincâr der Liva`-i M.

Karye`-i Nefs-i Acuze, tâki`-i Musul, Hâsıl:8.500

Karye`-i Karâvân tâki`-i M., Hâne:4 , Mücerred: 1,
Hâsıl:12.500

Karye`-i Palâs tâbi`-i m., Hâne:10 ,Hâsıl: 5.257

Karye`-i kâfirûz zamân tâbi`-i m., Hâne: 31,Mücerred:16,
Hâsıl: 8.859

mezra`a-i Til-i Bârid taki`-i Acuze , Hâsıl: 3.500.

Niyâbet-i Kurrâ`-i mezkûre , Hâsıl: 384.

Yekûn:

Kurrâ 4 Kıtâ`, mezre`a= 1 Kıtâ`, Hâne : 45,
Mücerred: 17 Hâsıl ma`a niyâbet : 39.000.

Ba`zı hâshâ`-i Mir Arâb Bekir Beg

Mahsûl-i dabbâğhâne-i der nefsi-i Tilent, fi-sene: 600

Mahsûl-i sefinehâ der Teknit fi.sene: 18.000
adet-i nefsi-i Tekrit, fi-sene :525

Bâc-ı `ubur-ı Kârvânyân, fi-sene: 1.000.

Mahsûl-i Kelek, der nâhiye`-i `Ayn-Safna, fi-sene: 660.

Mahsûl-i `an Cerime ve `arusiye`-i nefsi-i Tikrit,
fi-sene: 845.

Mahsûl-i A`rab-ı Tikrit, (عراب وى) fi-sene ber vech-i
maktu`ân nakdiye: 2.500. yekûn: 7.930.

`an Mahsûl-ı Mezre`a-i (حوكما) ve mezkûrin.

Cerime`-i Cemâ`ât-i (ال عز وال عدم) ma`a arusiyye`-i işan,
fi-sene: fi-sene: 1.500.

Cemâ`ât-ı (روسر) `an Lökerân-ı Hasan Beg-i tekri,
Hâne: 150, Hâsıl: 8.800.

Mezre`a-i Gemrûd, tâbi`-i Musul der kenâr-ı şarkihâ-i,
Hâsıl: 2.400.

Mezre`a-i Til-i Nebi, tâbi`-i m., Hâsıl: 1.000.

Mezre'a-i Kizbin, tâbi'-i m., `an Dâdâle-i kûsûr,
mezre'a-i m., Hâsıl: 8.800.

Mezre'a-i Harben, (*حرس*) tâbi'-i m. der kenâr-ı şâd-ı
Musul der cânib-i şarkî Al`abid-i ekrâd, Hâsıl: 750.

Cemâ'ât-i Al-`abid (*العبید*) tâbi'-i m., ze`amet-i
Hasan Beg-i m., Hâne: 150, Hâsıl: 2.250.

Mezre'a-i Harben-i diğér, tâbi'-i m., der kenâr-ı şâd
der Cânib-i garbî Al-`abid-i ekrâd, Hâsıl: 750.

Mahsûl-i Mezre'a-i Dögelhâ (*دوگله*) der kenâr-ı şâd-ı
Musul, bâ`zı der şarkî, ve bâ`zı der garbî, kıta`: 31,
Hâsıl-ı kâvris (*كوارس*) ber-vech-i müteferrik, (*بکوریسا سو*)
16.800.

Cemâ'ât-i Bâlcılar, tâbi'-i m., Hâne: 218, Mücerred: 70,
Hâsıl: 4.764.

Mezre'a-i Bilme, tâbi'-i m., Hâsıl: 500.

Yekûn-i der tasarruf-ı mir-i Arâb.

Cemâ'ât: 3, Mezre'a: 6 kıta` Hâne: 518, Mücerred: 70,
(*نوتسا*): 31 kıta`, Hâsıl: 50.054.
`an mukâta`ât: 7.930, Mahsûl-i Mezre'a ve aşiret: 42.124

Sayfa: 77.

tımârha`-i erbâb-ı tımar ve zu`ama der Liva`-i Musul.

tımârhâ`-i erbâb-ı tımar ve zu`ama der Livâ`-i m, ma`a
evkâf ki, der meyanşan-ı vâki` şûde.

Mukâta`a-i ihtisâb-ı Hâsıl:iva`-i Musul, fi-sene: 1.996.

Mahsûlat-ı behrehân-ı (*سروجان*) nefsi-i Tikrit,
Hâne: 272. Mücerred: 78. Hâsıl: 2.000.

Karye'-i Ağa iskender tâbi'-i m., der canib-i garbî sul
haricden ekerler, Hâsıl: 810.

Karye'-i Alkûş, tâbi'-i m., Hâne: 103, Mücerred: 25,
Hâsıl: 15.068.

Karye'-i bâhrân, tâbi'-i mezkûr,
Mücerred: 109, Hâsıl: 74.634.

Karye'-i Bozân, tâbi'-i m., Hâne: 56, Mücerred: 20,
pir-i fâni: 1, Hâsıl: 19.775.

Karye'-i Kâsirî, tâbi'-i m.,
Hâne: 11, Mücerred: 1, Hâsıl: 5094.

Karye'-i Harâcî, tâbi'-i m.,
Hâne: 29, Mücerred: 13, Hâsıl: 11.892.

Karye'-i Yuğûr, tâbi'-i m.,
Hâne: 67, Mücerred: 14, Hâsıl: 13.670.

Mezre'a-i Mercili, tâbi'-i m., Hâsıl: 5.000.

Mezre'a-i Maristân tâbi'-i m., Hâsıl: 1.250.

Mezre'a-i Şeyh Amir, tâbi'-i m., Hâsıl: 2.470.

Mezre'a-i Bâyin hâbend tâbi'-i m., Hâsıl: 2.496.

Mezre'a-i Ağaç Kalâ, tâbi'-i m., Hâsıl: 167.

Mezre'a-i Alâ Kilisâ tâbi'-i m., Hâsıl: 1.500.

Karye'-i Hatâre'-i kûçûk, tâbi'-i m., Hâne: 13,
Mücerred: 8, Hâsıl: 5.000.

Karye'-i Hize tâbi'-i m., Hâne: 8, Mücerred: 1,
Hâsıl: 4.411.

Karye'-i Bâvirsân, tâbi'-i m., Hâne: 2, Hâsıl: 5.000.

Karye'-i Taşlıca , tâbi'-i m., hâricden ekerler, Hâsıl: 1450
Karye'-i Nasırî , tâbi'-i m., Hâne: 2, Hâsıl: 5.493.

Karye'-i Anba`ra, tâbi'-i m., Hâne: 9,
Mücerred: 6, Hâsıl: 4.522.

Mezre'a-i Deyr-i Mihâil, tâbi'-i m., Hâsıl(عس): 3.000.

Niyâbet-i Karye'-i Dâğî, tâbi'-i m., Hâsıl: 126.

Niyâbet-i der ze`âmet-i Burâk tâm , Hâsıl: 4.522.

Niyâbet-i der ze`âmet-i diğêr der Karye'-i Bozân-ı
Hâsıl: 225.

Karye'-i Nasırî tâbi'-i m., Hâne: 6, Hâsıl: 5.493.

Karye'-i Kara Bûlâk, tâbi'-i mezkûr,
Hâne: 8, Mücerred: 1, Hâsıl: 2.874.

Karye'-i Bakva, tâbi'-i m.,
Hâne: 21, Mücerred: 2, Hâsıl: 10.604.

Minhâ hisse'-i mâlikâne-i vakf-ı hazret-i Yûnûs `an m.
ru`b hububat: 3.019, Hiss-'i divânî: 7.584.

Karye'-i Gör, tâbi'-i m.,
Hâne: 25, Mücerred: 6, Hâsıl: 4.500.

Karye'-i Perçinli, tâbi'-i m.,
Hâne: 32, Mücerred: 12, Hâsıl: 5.606.

Karye'-i Başhire, tâbi'-i mezkûr,

Hâne: 24, Mücerred: 4, Hâsıl: 5.000.

Nısf-ı Karye'-i Sirkefân, tâbi'-i m., Hâne:3, Hâsıl:1267

Karye'-i Lûsa, tâbi'-i m., vakf-ı zâviye`-i îmâm `Ömer Veled-i îmâm Hasan, Hâne: 4, Hâsıl: 2.342.

Cemâ'ât-i re`âyâyı Sultan (سرمرد) Eş-şehid Sultan (شاهد) Vakf-ı îmâm Ali el- Hâdi ve Hasan el-askeri ve makâm-ı Mehmed el-mehdî, Hâne: 129, Mücerred: 27, Sâdât neferân mu'âf: 2, Hâsıl: 2.585.

Karye'-i Hatâre`-i büzürg, tâbi'-i m., vakf-ı hazret-i Nebi `an m., Hâne: 66. Mücerred: 15, Hâsıl: 16.187.

Sayfa: 78.

Timârha`-i zu`âma ve erbâb-ı timâr, der Liva`-i Musul

Cemâ'ât-i (حرمی), re`ayâ-i hazret-i Yunus` nebi `an m. vakf-ı nebi-i m., Hâne: 6, Hâsıl: 915.

Karye'-i Tilkif tâbi'-i Musul, vakf-ı Cersîs nebi`an m., Hâne: 122, Mücerred: 20, Hâsıl: 25.612.

Karye'-i Kâim, tâbi'-i m., Hâne: 7, Mücerred: 1, Hâsıl: 3.594.

Minhâ hisse'-i mâlikâne-i vakf-ı melik, vecheddin rub` hubûbât `an semen hisse: 400, Hiss-'i divânî: 3.194.

Karye'-i Bâsırvân, tâbi'-i m., Hâne: 17, Hâsıl: 7.000.

Mezre'a-i Bâkta. tâbi'-i m., Hâsıl: 3.180.

Mezre'a-i Dercindî, tâbi'-i m., Hâsıl: 1.192.

Karye'-i Custiyâr, tâbi'-i m., Hâne: 41, Mücerred: 7, Hâsıl: 19.896.

Mezre'a-i Kasırsûner, tâbi'-i m., Hâsıl: 6.576

Mezre'a-i Üsifris, tâbi'-i m., Hâsıl: 2.740.

Karye'-i Kasliye, tâbi'-i m., Hâne: 35, Mücerred: 6, Hâsıl: 15.753.

Karye'-i Batna, tâbi'-i m., Hâne: 36, Mücerred: 5, Hâsıl: 9.250.

Karye'-i Hizâne, tâbi'-i m., Hâne: 31, Mücerred: 1, Hâsıl: 7081.

Minhâ hisse'-i mâlikâne-i vakf-ı melik Vecheddin, birâderân-ı m., rub` hububât: 1.160. Hiss-'i divânî: 6.921.

Karye'-i Pikâre, tâbi'-i m.,

Hâne: 4, Mücerred: 6, Hâsıl: 3.079.

Karye'-i Simân, tâbi'-i m., hâricden ekerler Hâsıl:1.297

Karye'-i Kantara, tâbi'-i m.,

Hâne: 8, pir-i fâni: 1, Hâsıl: 3.150.

Karye'-i Bâtnû, tâbi'-i m.,

Hâne: 12, Mücerred: 8, Hâsıl: 5.602.

Karye'-i Horuzân, tâbi'-i m.,

Hâne: 22, Mücerred: 5, Hâsıl: 5.549.

Mezre'a-i Hasibe, tâbi'-i m., Hâsıl: 1.789.

Karye'-i Deyriye Yusuf, tâbi'-i m.,

Hâne: 12, Mücerred: 5, Hâsıl: 2.789.

Karye'-i Kasrî, tâbi'-i m.,

Hâne: 12, Mücerred: 2, Hâsıl: 2.653.

Karye'-i Şemseddin Depesi tâbi'-i m.,

Hâne: 2, Mücerred: 1, Hâsıl: 1.506

Mezre'a-i Mehne tâbi'-i m-, hâsıl: 1.626.

Karye'-i Ba'sifiye tâbi'-i m., ma'a mezra'ai Bahr-i Sâbık

Hâne: 143, islâmiyye: 124, Erâmine: Mücerred: 56,
islâmiye : 48, Erâmine: 8, Hâsıl: 56.800.

Karye'-i Telmiye, tâbi'-i m.,

Hâne: 13, Mücerred: 1 Hâsıl: 7.420.

Karye'-i Deviğânbin, tâbi'-i m.,

Hâne: 11, Mücerred: 5, Hâsıl: 5.609.

Karye'-i Mehâbir, tâbi'-i m.,

Hâne: 33, Mücerred: 13, Hâsıl: 9.962.

Minhâ hisse'-i mâlikâne-i melik Vecheddin, û Kanmâs, ma`a
birâderân-ı û: 1.086., Hiss-'i divânî: 8.876.

Karye'-i Kabâk-Hâyûğü, tâbi'-i m.,

Hâne: 33, Mücerred: 13, Hâsıl: 9.962.

Minhâ hisse'-i mâlikâne-i vakf-ı câmi`i Tûrî rub`

hububât: 775, Hiss-'i divânî: 3.090, Hâsıl: 15.019.

Karye'-i Bağdere, tâbi'-i m.,

Hâne: 37, islâmiyye: 21, Erâmine: 11, Mücerred: 12,
islâmiyye: 5, Erâmine: 7, Hâsıl: 15.019.

Karye'-i Bârkça, tâbi'-i m., ma`a Cemâ'ât-i Kerkûkî

Hâne: 51, Mücerred: 17, Hâsıl: 5.359.

Karye'-i Kebirân, tâbi'-i m.

Hâne: 20, Mücerred: 3, Hâsıl: 5.000.

Karye'-i Nafâk, tâbi'-i m.,
Hâne: 13, Mücerred: 1, Hâsıl: 6.215.

Mezre'a-i Şeyh `Ömer, tâbi'-i m., Hâsıl: 2.750.

Mezre'a-i Vezûr, tâbi'-i m., Hâsıl: 1.500.

Mezre'a-i Kaliflân, tâbi'-i m., Hâsıl: 900.

Mezre'a-i Kâşrin, tâbi'-i m., Hâsıl: 3.300.

Mezre'a-i Masıltâb, tâbi'-i m., Hâsıl: 2.900.

Mezre'a-i Masıltâb-ı diğ er, Hâsıl: 4.200.

Sayfa: 79.

Tımârha`-i zu`ama ve erbâb-ı tımâr-ı der Livâ-i Musul.

Mezre'a-i Ağkend, tâbi'-i m., eş-şehir Baksır Habib,
Hâsıl: 3.600.

Mezre'a-i `Alk, tâbi'-i m., Hâsıl: 1.200.

Mezre'a-i Pişe, tâbi'-i m., Hâsıl: 1.150.

Mezre'a-i Mezûr, tâbi'-i m., Hâsıl: 531.

Mezre'a-i Ağça kuyû, tâbi'-i m., Hâsıl: 850.

Mezre'a-i Kara, tâbi'-i m., harâbe, eş-şekid Pâmuklu,
Hâsıl: 555.

Mezre'a-i Belûmiye, tâbi'-i m., harâbe, der garbi Musul
Hâsıl: 602.

Mezre'a-i Hasib, tâbi'-i m., Hâsıl: 1.000.

Mezre'a-i İsmâ`il, tâbi'-i m., harâbe, Hâsıl: 302.

Mezre'a-i Bâşâçuk, tâbi'-i m., Hâsıl: 1.000.

Mezre'a-i Esir-Kendi, tâbi'-i m., nâm-ı diğ er Kavâs,
Hâsıl: 2.604.

Karye'-i Eski Musul, tâbi'-i m.,
Hâne: 6, Mücerred: 1, Hâsıl: 4.213.

Karye'-i Bâşite, tâbi'-i m.,
Hâne: 34, Mücerred: 4, Hâsıl: 10.952.

Mezre'a-i Nasifiye, tâbi'-i m., Hâsıl: 1.100.

Karye'-i Belnâr, tâbi'-i m.,
Hâne: 16, Mücerred: 7, Hâsıl: 2.484.

Karye'-i Residiyye Vakf-ı hazret-i nebi Muhammed `an m., tâbi'-i m., Hâne: 59, Mücerred: 2, Hâsıl: 5.675.

Karye'-i Beyûm meşhedî vakf-ı hazret-i Yunus nebi `an mezbûr, Hâne: 5, Hâsıl: 1.100.

Karye'-i Yusuf, tâbi'-i m., Vakf-ı Yunus nebi `an mezbûr Hâne: 126, Mücerred: 8, Hâsıl: 12.068.

Mezre'a-i Atşân, tâbi'-i m., Vakf-ı İmâm Zeyd bin `Ali, Hâsıl: 500.

Mezre'a-i Meşifle, Eş-şekih Bâbâ Hoca, Vakf-ı İmâm zide hazret-i Ali, Hâsıl: 500.

Karye'-i Şire hânlu, tâbi'-i m., vakf-ı nebi Muhammed `an m., Hâne: 22, Mücerred: 2, Hâsıl: 1.527.

Mezre'a-i Hoca anbâr, tâbi'-i m., Hâsıl: 2.516.

Mezre'a-i Sûr, tâbi'-i m., Hâsıl: 1.662.

Karye'-i Kuyucâk, tâbi'-i m., Hâne: 3, Hâsıl: 4.015.

Karye'-i Selefiye, tâbi'-i m., hâricden ekerler, Hâsıl: 5.000.

Mezre'a-i Bâşminare, tâbi'-i m., Hâsıl: 685.

Mezre'a-i Saydarî, tâbi'-i Tikrit, Hâsıl: 1.200.

Mezre'a-i Melikiye, tâbi'-i Tekrit, Hâsıl: 801.

Mezre'a-i Demûrcı , tâbi'-i m., Hâsıl: 2.200.

Mezre'a-i Hoşâbe, tâbi'-i m., Hâsıl: 2.200.

Mezre'a-i Elmâlıca, tâbi'-i m., Hâsıl: 1.000.

Mezre'a-i Gülbâre, tâbi'-i m., Hâsıl: 2.000.

Mezre'a-i Kasa Depe, tâbi'-i m., Hâsıl: 3.500.

Mezre'a-i Şeyh `Ali , tâbi'-i m., nâm-ı diğêr Oburmâl, Hâsıl: 1.500.

Mezre'a-i Tûrmân, tâbi'-i m., Hâsıl: 250.

Mezre'a-i Sarâyıcık, tâbi'-i m., Hâsıl: 550.

Mezre'a-i Bedir, tâbi'-i m., Hâsıl: 5.331.

Mukâta`a-i Mezre'a-i Hasan Pir, fi-sene, Hâsıl: 200.

Mezre'a-i Til-i Nerm, tâbi'-i m., ve Şeyh Nâsır Dölki, Hâsıl: 643.

Mezre'a-i Bâdere, tâbi'-i m., Hâsıl: 1.000.

Mezre'a-i Asyalök, tâbi'-i m., Hâsıl: 720.

Mezre'a-i Pirpirkânı, tâbi'-i m., Hâsıl: 524.

Sayfa: 80.

Tımârhâ'-i Zu`âma ve Sipâhûyân der Liva`-i Musul.

Mezre'a-i Bilmeyân, tâbi'-i m., Hâsıl: 789.

Mezre'a-i `Abbâs, tâbi'-i m., harâbe, Hâsıl: 1.181.

Mezre'a-i Basırî, tâbi'-i m., Hâsıl: 501.

Mezre'a-i Mezûr, tâbi'-i m., Hâsıl: 445.

Mezre'a-i Mısır-kendi, tâbi'-i m., harabe, Hâsıl: 1.000.

Mezre'a-i `Ezmâlûr, tâbi'-i m., der cânib-i Şark-ı Musul, Hâsıl: 200.

Mezre'a-i Hasan Sarraf, tâbi'-i m., Hâsıl: 20.

Mezre'a-i Şeyh Mehmed, tâbi'-i m., Hâsıl: 1.500.

Mezre'a-i Cemâlkendî, tâbi'-i m., Hâsıl: 380.

Mezre'a-i Mevlâna Ali, tâbi'-i m., Hâsıl: 1.500.

Mezre'a-i Ser`ibâ, der şarkî, Hâsıl: 1.100.

Mezre'a-i Ağca, harâb, sînlûl (*سنگ*) eker, Hâsıl: 700

Mezre'a-i Hilâvmân, tâbi'-i m., Hâsıl: 1.588.

Mezre'a-i Baberd, tâbi'-i m., Hâsıl: 390.

Mezre'a-i Bâbûrî, tâbi'-i m., Hâsıl: 500.

Mezre'a-i Cânîk, tâbi'-i m., der nezd-i kılıc-ı fevkânî, Hâsıl: 1.000.

Mezre'a-i Mukbil, eş-şehid akar gelen, tâbi'-i m., Hâsıl: 390.

Mezre'a-i Bâbûrî, tâbi'-i m., Hâsıl: 500.

Mezre'a-i Kara Mehmed, tâbi'-i m., der nezd-i kılıc-ı ferkânî, Hâsıl: 900.

Mezre'a-i (*ولاب*), tâbi'-i m., der sârkî, Hâsıl: 600.

Mezre'a-i Hoca pir Sinân, tâbi'-i m., vakf-ı îmâm Şemseddin-î Humusî, Hâsıl: 140.

Mezre'a-i Tel-i Halil, tâbi'-i m., Vakf-ı imâm
Şemseddin-i Humusî, veled-i imâm Mehmed Bâkır,
Hâsıl: 540.

Mezre'a-i Abdulân tâbi'-i mezbûr, vakf-ı imâm Şemseddin
Humusî-i m., Hâsıl: 100.

Mezre'a-i Hirfe, tâbi'-i m., vakf-ı imâm Şemseddin-i m.,
Hâsıl: 140.

Mezre'a-i Kubât, tâbi'-i m., vakf-ı imâm Şemseddin-i m.,
Hâsıl: 540.

Mezre'a-i Dûr, tâbi'-i m., vakf-ı imâm Mehmed bin
Musa Kâzım, Hâsıl: 500.

Mezre'a-i Obâlı, tâbi'-i m., vakf-ı imâm Mehmed bin
Kâzım, Hâsıl: 200.

Mezre'a-i Kara Mehmed, tâbi'-i m., der nezd-i kılıç-ı
ferkânî, Hâsıl: 900.

Mezre'a-i Ürnedâlı, tâbi'-i m., Hâsıl: 1.200.

Mezre'a-i `Abazah, tâbi'-i m., der nezd-i Batallı,
Hâsıl: 1.108.

Mezre'a-i Üç Kûnbed, tâbi'-i m., Hâsıl: 500.

Mezre'a-i Dâyine, tâbi'-i m., Hâsıl: 2.228.

Mezre'a-i Bizgüve, tâbi'-i m., Hâsıl: 700.

Mezre'a-i Daşlûca, tâbi'-i m., nâm-ı diğeri Nilgürân,
Hâsıl: 1.450.

Mezre'a-i kelec, tâbi'-i m., (*ks*), Hâsıl: 1.300.

Karye'-i `Ömerî, tâbi'-i m.,
Hâne: 29, Mücerred: 7, Hâsıl: 12.700.

Karye'-i Müsrifa, tâbi'-i m.,
Hâne: 17, Mücerred: 2, Hâsıl: 7.000.

Karye'-i Nefirî, tâbi'-i m., Sarkî,
Hâne: 8, Mücerred: 1, Hâsıl: 5.679.

Karye'-i Berin, tâbi'-i m.,
Hâne: 22, Mücerred: 3, Hâsıl: 10.000.

Karye'-i Çeken, tâbi'-i m., Hâne: 4, Hâsıl: 3.000.

Karye'-i Darhâne, tâbi'-i m.,
Hâne: 4, Mücerred: 1, Hâsıl: 1.500.

Karye'-i Kabâklû, tâbi'-i m., Hâne: 6, Hâsıl: 6.000.

Sayfa: 81.

Tahrir-i Timârhâ`-i Zu`âma ve Sipâhiyân, der
Liva`-i Musul.

Karye`-i Kâdikendi, tâbi`-i m.,
Hâne: 62, Mücerred: 17, Hâsıl: 12.248.

Minhâ hisse`-i mâlikâne-i vakf-ı melik izzeddin, ve
birâderânîş: 623. Hiss-`i divânî: 11.625.

Mezre`a-i Ulâmiş, tâbi`-i m., Hâsıl: 2.500.

Karye`-i Çakâllû, tâbi`-i m., Hâne: 19, Hâsıl: 3.650.

Karye`-i Geyûklû, tâbi`-i m.,
Hâne: 1, Mücerred: 2, Hâsıl: 1.063.

Karye`-i Gemni, tâbi`-i m.,
Hâne: 21, Mücerred: 4, Hâsıl: 9.460.

Karye`-i Kırksıra, tâbi`-i m.,
Hâne: 25, Mücerred: 15, Hâsıl: 8.294.

Karye`-i Sultân Abdullâh, tâbi`-i m., vakf-ı Sultan
Abdullah ve `Ömer bin hatâb,
Hâne: 69, Mücerred: 11, mu`âf: 4, Hâsıl: 7.326.

Karye`-i Asîyân, tâbi`-i m., Hâne: 14, Hâsıl: 4.123

Karye`-i Hilâlecûk, tâbi`-i m.,
Hâne: 44, Mücerred: 13, Hâsıl: 5.373.

Minhâ hisse`-i mâlikâne-i vakf-ı zâviye`-i imâm Yahya
bin Ebul-kâsım rub` hububât: 850, Hiss-`i divânî: 4.476.

Cemâ`ât-i El`azir, `an, ze`amet-i Hasan beg tâm,
Hâne: 150, Hâsıl, an nakdiye, ber-vech-i maktu`: 2.250.

Karye`-i (*مکتور*) tâbi`-i m., der cânib-i şarkî,
hâricden ekerler, Hâsıl: 360.

Yekûn-i Timârhâ`-i zu`âma ve erbâb-ı timâr der Livâ`-i
Musul.

Kurrâ: 72 kıta`, Mezre`a: 88 kıta`, Cemâ`at: 3,
Hâne: 1.596, islâmiyye: 1.566, Erâmine: 30,
Mücerred: 619, islâmiyye: 604, Erâmine: 15, Hâsıl: 724.082

Minhâ elhâsıl.

Tahrir-i evkâf-ı mezkûrîn, ma`a hisse`-i mâlikâne: 82.410

Vakf-ı Nebi Mehmed `an mezbûr, kurrâ: kıta` 3,
Hâne: 147, Mücerred: 19, Hâsıl: 19.389.

Vakf-ı Zevâya`-i sa`ir imâmât,
Kurrâ: 5 kıta`, mezer`a: 9 kıta`, Cemâ`at: 2,
Hâne: 461, Mücerred: 66, Hâsıl: 55.108.
Hiss-`i ed- divânî: 641.672.

`an hisse`-i Mâlikâne: 7.913, ihtisâb-ı icârât be-cümle evkaf-ı Livâ`-ı mezbûr.

Sayfa: 82.

Liv`a-i Musul ma`a Ayn-Safna.

Kurrâ`-i mezkûrin, der dest-i mezkûrân, tâbi`-i Musul.

Karye`-i Şeyhkân, tâbi`-i m., der dest-i Şeyh Habib,
zemin-i 5 çiftlik, beher çift, fi: 300. Hâsıl: 1.500.

Karye`-i Sûrmân, tâbi`-i m., der dest-i Şeyh Haydar,
zemin-i 5 çiftlik, beher çift fi: 300, Hâsıl: ber vech-i
maktu`: 1.500.

Karye`-i Kılankendi, tâbi`-i m., der dest-i Şeyh Haydar,
zemin-i 6, çiftlik, beher çift, fi:300, Hâsıl:ber-vech-i
maktu`: 1.800.

Karye`-i Klânî, tâbi`-i m., zemin-i 10, çiftlik, beher
çift fi: 400. Hâsıl: ber vech-i maktu`: 4.000.

Yekûn-i zemin 26, çiftlik beher çift, fi: 8.800.

Emlâk-i mezkûrin der Liva`-i mezbûr ber müceb-i defter-i
`atik `an kadimü`l-zaman.

Karye`-i Bârûma, tâbi`-i m., Melik Seyyid Şerafeddin ve
seyyid `abdülğafar veledân-ı sey yid Nasrullah ve sey yid
`Abdullah ve sey yid Hasan ve sey yid Kemâleddin evlâd-ı sey yid
Zahireddin,

Hâne: 39, Hâsıl: 4.694.

Karye`-i Tariklû, tâbi`-i m., Melik sey yid Şerafeddin,
Hâne: 15, Hâsıl: 904.

Karye`-i Hâşimiyye, tâbi`-i m., Melik sey yid Şerafeddin,
ve Seyyid Abdülğaffar ve Seyyid Kemâleddin,
Hâne: 14, Hâsıl: 903.

Karye`-i Bâsiyye, tâbi`-i m., der dest-i
Seyyid Şerafeddin ve Seyyid Kemâleddin ve Seyyid Abdullah
Hâne: 3, Hâsıl: 315.

Karye`-i Şeyh (*ش*), tâbi`-i m., der dest-i sey yid
Abdullah, Hâne: 20, Hâsıl: 1.192.

Karye`-i Şeyh Sofulu, tâbi`-i m., der dest-i Seyyid
`Abdülğafar, Hâne: 35, Hâsıl: 1.488.

Karye'-i Birevâne, tâbi'-i m., der dest-i Şeyh
`Abdülğafar, Hâne: 1, Hâsıl: 346.

Karye'-i Yakûb, tâbi'-i m., der dest-i Seyyid Kâsım ve
Seyyid Sâdak ve Seyyid Berihân ve Seyyid Zâl ve Velâmî
ve Seyyid Celâl, harâbe, Yekûn-i emlâk, Kurrâ: 8 kıta`,
Hâne: 127, Hâsıl: 7.842.

Sayfa: 83.

Liva`-i Musul tâbi`-i vilâyet-i Diyârbekir.

Tahrir-i mustâhfızan-ı kalâ-i mezûrin.

Tahrir-i mustahfızân-ı kalâ-i Musul, neferân: 69,
fi-yevm: 395, fi-sene: 139.808.

Tahrir-i müstâhfızan-ı kala`-i Ayn-Safna, neferân: 83,
fi-yevm: 213, fi-sene: 75.400.

Tahrir-i müstâhfızan-i Tikrit, neferân: 46, fi-yevm:245,
fi-sene: 86.728.

Yekûn: neferân: 198, fi-yevm: 853, fi-sene: 301.936.

Sayfa: 85.

Evâf-ı Livâ`-ı Musul, der viâyet-i Musul.

Evâk-ı mezkûrin, der livâ`-i Musul.

Mahsulât-ı evkâf-ı Cercis nebi aleyhis`-selâm, der desti
Seyyid Abdülğafar`ül mütevellî.

Karye'-i Tilkif, tâbi'-i m., Hâne: 122, Mücerred: 15,
Hâsıl: 25.312.

icâre-i hân-ı der nefis-i şehri Musul, bâb:1, fi-sene:12
Hâne-i (مرارر اور كبرى اى) zâviy-i m, 1 bâb.

Yekûn: 25.324, fi-yevm: 70, ziyâde: 124.

El-masraf-ı Cehdlik, el-mahsûl-i be-cihet-i ahali-i
vezâif-i mezkûrin ve hisse-i ta'am.

Cihet-i tevliyet-i an Seydî, mahsûlât: 4.216.fi-yevm:12

Cihet-i imâmet ve Mue`zzin fi-yevm: 3.

Cihet-i ferrâş ve (سعا), fi-yevm: 3.

Cihet-i tabbâğ, der vakıf, fi-yevm: 3.

Cihet-i (رصم) ve harc-ı hasır, fi-yevm: 5.

Cihet-i (ميناز), fi-yevm: 1.

Hiss-'i ta'am, `an bahâ`-i mezkûrin, fi-yevm.

Güşt, fi-yevm: 5, üz, fi-yevm: 6, nân, fi-yevm: 8, dakik fi-yevm: 4, (), fi-yevm: 6, () ve mercimek ve (), fi-yevm:3, ruğ-ı sâde, fi-yevm:6, harc-ı asel (), fi-yevm: 3.

Mahsûlât-ı evkâf-ı zâviye-i imâm Ömer veled-i imâm Hasan, an zemin ve Karye'-i mezkûrin.

An zemin-i bir çiftlik, der Karye'-i Dâyıkendi, Hâsıl: 254, an Karye'-i () tâbi'-i Musul, Hâne: 4, Hâsıl: 2.346. Yekûn: 2.600, fi-yevm: 7, ziyâde: 80.

Minhâ el-mahsûl.

Tahrir-i ahâl-i vezâif-i mezkûrin,

Cihet-i meşihat, fi-yevm: 1, Cihet-i tevliyet, fi-yevm:1

Cihet-i harc-ı ta'am, fi-yevm: 5, ziyâde: 80.

Mahsûlât-ı evkâf-ı hazret-i Yunus nebi, an m.,

An Karye'-i Yosun tâbi'-i Musul, Hâne: 129, Mücerred: 8, Hâsıl: 12.068.

Hisse'-i mâlikâne-i Karye'-i Bâkva, rub` hububât, ma`a re`ayâ-yı hazret-i nebi an m.. fi-sene: 3.018.

Karye'-i Begümmeşhedî, tâbi'-i m., Hâne: 5, Hâsıl: 1.100.

Yekûn: 16.186, fi-yevm: 45, ziyâde: 6.

El-masraf-ı cehdlik, el-mahsûl-i be Cihet-i ahâl-i vezâif-i mezkûrin ve Hiss-'i ta'am.

Cihet-i tevliyet-i `an Seydî, mahsûlât-ı, fi-yevm: 7.

Cihet-i imâmet ve Müe`zzin, fi-yevm: 2.5.

Cihet-i ferrâş, fi-yevm: 2, Cihet-i (), fi-yevm: 1.

Cihet-i habbaz ve tabbâğ, fi-yevm: 1,5.

Cihet-i () ve ruğ ve hasır, fi-yevm: 6.

Sayfa: 86.

Evkâf-ı livâ`-i Musul.

Hiss-'i ta'am, an bahâ-i mezkûrin, fi-yevm.

Berâ-yı güşt, fi-yevm: 6, berâ-yı üz, fi-yevm: 3,

berâ-yı (), fi-yevm: 4,5 berâ-yı ruğ, fi-yevm:3

berâ-yı nân, fi-yevm: 6, berâ-yı asel. fi-yevm: 1.

Mahsulât-ı evkâf-ı Câmi-i Nureddin Şehid, an icârât-ı mezkûrin ma`a mukâta`a ve Hiss-`i mâlikâne.

An icare-i dekâkin, der nezd-i câmi`, fi-sene: 6.192.

An icare-i Kayseriyye-i kadim, fi-sene: 5.484.

An icâre-i Kayseriyye-i cedid, fi-sene: 1.080.

An icâre-i (محرر), 1 bâb, fi-sene: 360.

An icâre-i hân-ı arsa, 1 bâb, fi-sene: 1.333.

An Hiss-`i mâlikân-i Karye'-i Kabâkhöyüğü (فوسك) rub` hububât, fi-sene: 775.

Mukâta`a-i bağçe, der kenâr-ı şâd, 1 kıta` fi-sene: 200

Mukâta`a-i bağçe`-i bilmeyân, 1 kıta`, fi-sene: 200.

Dekâkin, harâbe, fi, 3 bâb.

Yekûn: 15.624, fi-yevm: 43, ziyâde: 142.

El-masraf-ı cehdlik, el-mahsûl-i be-cihet-i erbâb-ı vezâif-i kesân.

Cihet-i tevliyet, fi-yevm: 8, Cihet-i hitâbet, fi-yevm: 4.

Cihet-i imâmet ve Müe`zzin, fi-yevm: 5, Cihet-i huffâz ve bevvâbî, neferân: 14, fi-yevm: 10, Cihet-i ferrâş ve câbi, fi-yevm: 4, Cihet-i ruğ ve hasır, fi-yevm: 4, harc-ı kıyye fi-yevm: 4.

Harc-ı (اولو بيمه برای ان كره ور) mescid, fi-yevm: 1.

Mahsulât-ı evkâf-ı imâmzâdegân, der Musul ma`a ruğ ve hasır ve şem` bahâ (شمع بها).

Mukâta`a-i boyahâne-i livâ-i Musul, der zeamet-i İsa, tam, fi-yevm: 142, fi-yevm: 142, fi-sene: 51.120.

Merkâd, el-mahsûl-i mezârin-i mezkûrin ber-muceb-i hükm-i hümâyûn ve şart-ı vâkîf.

Mezâr-ı imâm İbrâhim veled-i imâm Caferü`s-sâdık be-hâdim-i zevâye, ma`a hasır ve ruğ-bahâ, fi-yevm: 7,5.

Mezâr-ı imâm Abdurrahman veled-i imâm Hasan, hâdim-i zâviye cehdî, ma`a ruğ-ı çerâğ ve hasır, fi-yevm: 1,5.

Mezâr-ı imâm Abdulmuhsin veled-i imâm Hasan, hâdim-i (ساومسار), ma`a ruğ ve çerâğ, fi-yevm: 2,5.

Mezâr-ı imâm Ali veled-i Muhammed et-Tâki hâdim-i zâviye-i Aş (اش) ve ruğ-ı çerâğ ve hasır, fi-yevm: 2,5

Mezâr-1 îmâm Avneddin veled-i îmâm Hasan.ve îmâm Hamza, hâdemahâ`-i zâviye-i mezkûrin ma`â ruğ ve hasır, fi-yevm: 1.

Mezâr-1 îmâm Gûlsûm, bint-i îmâm Hasan, (س ع ر) hâdim-i zaviye-i fi-yevm: 1.

Mezâr-1 îmâm Muhammed Bâkır veled-i îmâm Hasan, be-cihet-i hâdimi zaviye-i Aş (ا ش), fi-yevm: 4,5.

Mezâr-1 îmâm Muhsin veled-i îmâm Hasan, be-cihet-i hâdim-i zâviye-i Aş (ا ش), fi-yevm: 1.

Sayfa: 87.

Mezâr-1 îmâm Ali, veled-i îmâm Ali el-Hâd-i, be-hâdim-i zâviye-i ü (و), fi-yevm: 2,5.

Mezâr-1 (س ع ر), hâdim-i zâviye-i ü (و) fi-yevm:2.5

Mezâr-1 îmâm Abil veled-i îmâm Ali, hâdim-i zâviye-i Aş fi-yevm: 2.5.

Mezâr-1 (س ع ر) veled-i îmâm Hasan, hâdim-i (س ع ر) Bahaeddin, fi-yevm: 2.5.

Mezâr-1 (س ع ر) îmâm (س ع ر) be-hâdim-i zâviye-i Aş, fi-yevm: 1.5.

Mezâr-1 (س ع ر) bint-i îmâm Hüseyin, hâdim-i zâviyedâr fi-yevm: 2.

Mezâr-1 Sultan Abdullah bin Amir el-muminin Ömer radiyallâhü. anh. be-hâdimi zâviye-i Aş ve ruğ ve hasır, fi-yevm:2,5.

Mezâr-1 Şeyh Feti el-Musulmu'âf:, be-cihet-i hâdim-i zâviye-i Aş, fi-yevm: 2,5.

Mezâr-1 Muhammed el-Bâkır, berâ-yı hâyim-i zâviye. fi-yevm: 2.

Mezâr-1 Fazıl (الفاضل) Musulî, fi-yevm: 1.

Mezâr-1 (س ع ر) Ali, be-hâdim-i zâviye, fi-yevm: 2,5.

Mezâr-1 îmâm Şeyhû-1 (س ع ر) be-cihet-i hâdim-i zâviye-i Aş, fi-yevm: 2.

Mezâr-1 îmâm Yahya bin Ebu'l-Kâsım, berâ-yı, hâdim-i zâviye, fi-yevm: 2,5.

Tahrir-i sâdât, neferân: 6, fi-yevm: 17.

Amma şart-1 vâkıfda sekiz (س ع ر) nefer sâdâta kayd olunub hâliya biri fevt olub ve birisi (س ع ر) olmağın bu altı nefer sâdât kayd olundu.

Cihet-i tedris-i berâ-yı medrese-i Hoca Kâsım ki, der nezd-i câmi`-i Nureddin şehid (رر), fi-yevm: 25.

Tahrir-i Mevâl-i zevâidhorân ve meşihân ve du`âgüyân fi-yevm: 2 6.5.

Vakf-ı zâviye-i hazret-i Sultan Abdullâh veled-i Amir el-mezbûr Ömer radiyallahû anh, be-cihet-i erbâb-ı vezâif ve ta`am., an Karye`-i Hûd.

Karye`-i Sultân Abdullâh, tâbi`-i Musul, Hâne: 70, Mücerred: 11, Hâsıl: 7.326.

Minhâ, el-mahsul.

Cihet-i tevliyet, fi-yevm: 2, Cihet-i nezâret, fi-yevm: 2,5

Cihet-i meşihat, fi-yevm: 2, Cihet-i ferrâş, fi-yevm: 1,

Cihet-i (رر), fi-yevm: 2.

Hiss`-i ta`am, fi-yevm: 11.

Güş: 2, ûrz ve kendüm: 3, (رر) ve nemek: 1, bâb: 4.

Vakf-ı zâviye-i imâm Musa Kâzım aleyhi-r râhim ve imâm İsmail, an Cemâ`ât-i reâyâ-yı vakf-ı mezkûr, meferân: 12.

Zikr olunan oniki nefer hâne-i mezburenin vakfı olub (و حوش) kurbunda, Kır-ilyâs sercide mezbûr hâneler mûtemekkin olub Mezre`a-ı mezburun ruğ-ı çerâğ ve hasır bahâsı için hasılları sarf olunmuş.

Vakf-ı zâviye-i İsa dede, Zemin-i bir çiftlik, der Karye`-i Ahûr-sakâl, der dest-i Abdülkadir.

Mahsul-i evkâf-ı cihâr-ı Sûk, der Musul.

İcâre-i zeminhâ`-i dekâkin, haric-i hâssa-i hûmâyûn, bâb: 3, fi-yevm: 2.5.

Sayfa: 88.

Evkâf-ı Livâ-i Musul.

Vakf-ı İmâm zide Ali

Mezre`a-i Atçân, tâbi`-i m., Hâsıl: 500.

Mezre`a-i (رر) Eş-şehid (رر), Hâsıl: 500.

Yekûn: fi-sene: 1.000.

Vakf-ı Zâviye-i İmâm Yahya Ebu`l-Kâsım, hisse`-i mâlikâne-i Karye`-i Hilâlecûk, fi-sene: 850.

Vakf-ı medrese-i Şeyhü'l-beled, der Musul, zemin-i bir çiftlik.

Vakf-ı İmâm Ali el-Hâdi ve Hasan el-Askerî ve makâm-ı Mehmed el-Mehdî-i aleyküm el-kadim, an Cemâ'ât-i reaya-yı Sultan Sirmire`-i el-Hâdi, Sultan sâmri, Hâne: 129, Mücerred: 27, Hâsıl: 2.586.

Der nâhiye-i Tikrit tâbi'-i livâ'-i Musul.

Vakf-ı Zâviye-i İmâm Mehmed bin Musa Kâzım, der nâhiye-i der şarkî Bağdad, an mahsul-i (*عراصل*).

Mezre'a-i Dûr, tâbi'-i m., Hâsıl: 200.
Yekûn: 700.

Vakf-ı Mescid-i şeyh Mehmed bin celâl, an icare-i dekâkin, 5 bâb, fi-sene: 1.440.

Minhâ, be-cihet-i ahâli-i mezkûrin.

Cihet-i imâmet ve Müe`zzin, fi-yevm: 2.

Cihet-i (*م*) ve hasır, fi-yevm: 1, ziyâde: 1.

Vakf-ı üstad ma`şuk, be-cihet-i mescid-i Aş, der Musul, an icâre-i dekâkin, 5 bâb, fi-sene: 540, be-cihet-i mescid-i m..

Vakf-ı mescid-i Ebu'l-Kâsım, der Musul, an icâre-i dekâkin bâb: 2, fi-sene: 720.

Vakf-ı Câmi`-i (*مساجد*), icâre-i zemin, fi-sene: 200.

Vakf-ı Zâviye-i İmâm Şemseddin el-Humusî veled-i İmâm Muhammed el-Bâkır.

Karye'-i İmâm Şemseddin-i Humusî, tâbi'-i Musul, Hâne: 24, Mücerred: 4, Hâsıl: 3.967.

Mezre'a-i Kabâb, tâbi'-i Tikrit, Hâsıl: 540.

Mezre'a-i Til-i, zemin-i el-bure, Hâsıl: 540.

Mezre'a-i Tarfa, tâbi'-i m., Hâsıl: 140.

Mezre'a-i Hocâ Binâr, tâbi'-i m., Hâsıl: 140.

Mezre'a-i Abdâlhân, tâbi'-i m., ma`a zemin, Hâsıl: 100.

Sayfa: 89.

Evkâf-ı livâ-i Musul, der vilâyet-i Diyârbekir.

El-mahsûl-i be-cihet-i mezkûrin ve Hiss-'i ta`am.

Cihet-i nezâret-i fi-yevm:3, Cihet-i imamet ve müezzin

fi-yevm: 2, Cihet-i meşihât, fi-yevm:1, Cihet-i tevliyet
fi-yevm: 1, Cihet-i ta'am, fi-yevm: 7, Cihet-i (رعه)
fi-yevm:1.

Mahsûlât-ı evkâf-ı hazret-i Muhammedü'l-Mustafa aleyh-i
ifsâl, es-salâvât, vel-kemâl-i-t-tehiyat.

An Karye'-i Hatare`-i büzürge, tâbi'-i Musul,
Hâne: 66, Mücerred: 15, Hâsıl: 12.187.

Mezre'a-i Mecrid, tâbi'-i m., Hâsıl: 200.

Karye'-i Aşiriye, tâbi'-i m.,
Hâne: 59, Mücerred: 2, Hâsıl: 5.675.

Cemâ'ât-i Avdeşlû, tâbi'-i m., mütemekkin-i der nefsi-
şehir, Hâne:180, imâm: 1, pir-i fâni: 1, Hâsıl: 1.800.

Defteri Sultanide üçbinyüzseksân akçe kayd olmuştur.

Karye'-i Şirehânlû, tâbi'-i m.,
Hâne: 22, Mücerred: 2, Hâsıl: 1.527.

Yekûn-i hâsıl-ı vakf-ı Mehmed, an m., fi-yevm: 21.389.

Yekûn-i evkâf-ı Livâ-i Musul, ma'a nâhiye-i (رعه).

Be-cihet-i zevâya ve mesâcid ve medrese, an kurra ve mezâri` ve an icâre-
i dekâkin ve kârbansaray ve bağçe ve an kıst-ı boyahâne der nefsi-i Musul.

El-hâsıl, mahsûli evkâf. 152.304.

An Mahsûl-i kurrâ ve Mezâr-i` ve hisse-i mâlikâne
kurra: 8, mezâri`. 9, Cemâ'at: 2, Hâne: 608, Mücerred:85
Hâsıl: 74.497.

an mâlikâne ve an kıst-ı boyahâne ve icâre-i dekâkin ve an kıst-ı
kârbânsaray ve icâre-i bağçehâ ve kirâne-i hâne, dekâkin, Bâb: 1, bağçe,
kita`:1, boyahâne, bâb: 1, (مام) bâb:1

Minhâ, el-hâsıl,

Cihet-i zevâya: 8, bâb, Cihet-i mesâcid, 11 bâb,
Cihet-i medrese, 1 bâb.

Veza`ifhorân-i mezkûrin. (عرر)-i ta'am, neferân: 61.

Mütevelli, neferân: 7, E'imme, neferân: 5, Müe`zzin neferân: 5, ferrâş,
neferân: 4, tabbâğ, neferân:2 şeyh, neferân: 3, hâtib, neferân: 4,
huffâz, neferân: 4, câbi, neferân: 1, nâzır, neferân: 2, müderris,
neferân, talebe:1, hâdim-i zevâya, neferân: 22.

Sayfa: 90.

Muhasebe-i kazâ'-i Musul.

Cem'an livâ ve kazâ'-i Musul.

Kala` : 3, nefis: 2, kurra: 120, mezâra` : 105, Cemâ`at: 32 (دوکتبا):31, dekâkin, bâb:68, boyahâne ve hammâre ve dabbaghane bâb:4, kârbânsaray, bâb:1, cevâmi`-i bâb:2, mesâcid, bâb: 15, bağçe, kıta` : 1, çiftlik: 6, çift, neferân:

Minhâ, hâneha-i gayr-i avârrız.

Mirlivâ: 2, Kâdı: 1, zuamâ: 2, cebelûyân: 6, müderris:1, talebe: 1, hatib: 2, eimme: 15, Mü`zzin: 10, huffâz: 4, Sipâhiyân: 90, nâzır: 2, şeyh: 3, mütevellî: 7, sâdât: 27, mu`âf: 25, mustahfizân-ı kalâ` : 192, pır-i fâni ve a`ma ve gaib ve ma`lül ve mecnûn: 64, hademe-i zevaya: 29, dizdâr: 3, kethüda: 3.

El-hâk.

Hâne-i avarrız ve mücerredân, neferân: 6.507.

Hâne: 5.341, islâmiyye: 4.759, Erâmine: 582.
Mücerredân: 1.166, islâmiyye: 1.086, Erâmine: 80.

Hâsıl, ma`a evkâf ve emlâk ve çiftlik: 1.507.390.

Minha,
hâshâ-i pâdişah alempenâh, an tamga-i gön ve sahtiyân ve tamgâ-i ağnâm ve simsariye, hâsıl ma`a el-gayr: 263.249.

hâshâ-i mirlivâ.

Nefs:1, kurrâ:20, mezre`a:1, Cemâ`at:24, Hâsıl:344.469.

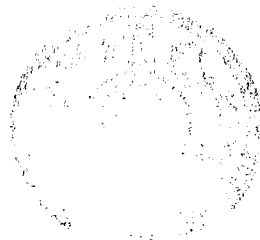
Ba`zı hâshâ-i mirlivâ-i sincâr ve Tikrit, miri Ayn-Safna
nefs: 1, kurrâ: 4, Mezâri` : 8, (نوستی): 31, Hâsıl: 89.059

Tımârâ-i zu`ama ve erbâb-i tımâr,
kurrâ: 72, mezâra` : 88, Cemâ`at: 1, Hâsıl: 641.672.

Emlâk,
kurrâ: 8, Hâsıl: 7.842.

Çiftlikhâ,
kurrâ: 4, kıst-ı 26 çift, nime.

Evkâf-ı zevâyâ ve cevami ve mesâcid ve medrese
kurrâ: 12, mezâra` : 9, dekâkin: 68, Cemâ`at: 3,
Hâsıl, ma`a bâ`zı kurrâ: 152.304.

Sayfa: 2

Kânunnâme'-i Liva'-i Mardin. Der beyân-ı bâc-ı 'ubur ve tamğun Harir yükü geçüb gitse her yükden üçyüz Osmânî akçe bâc-ı 'ubur deyû alınurmuş ve her yükden resm-i kitâbet deyû altı Osmânî akçesi alınurmuş ve altı akçe dahi noktabaşı râhdârlıktır deyû alınurmuş yine ol üzre mukarrer kılındı. Ve Yezidî ve Frengi akmeşiden ve Rûm kumaşının çatması ve beneği ve zerbaft atlası geçüb gitse ipek bâcından ziyâde biri bir buçuk üzre alınurmuş ve bundan gayri Haleb ve Şâm ve Mısır ve Rûm kumaşı 'ubur itse her yükünden yüz Osmânî akçesi alınurmuş yine ol üzre mukarrer kılındı. Ve Rengin ve hambes ve şeker ve kepenek ve câm ve kalây ve neft ve bulğârî ve bıçâk ve pulâd ve tutyâ ve bunların her yükünden altmış alt(1) Osmânî akçesi alınurmuş ve 'ıtır yükü 'ubur itse her yükünden otuz üç Osmânî akçesi alınurmuş ve çivid 'ubur itse her yükünden otuz üç Osmânî akçesi alınurmuş ve ketân geçüb gitse yüz Osmânî akçesi alınurmuş ve eger satılsa her pârede dört Osmânî akçesi alınurmuş ve birer bâr kısmından eger sâbûn ve hinnâ ve demûr ve yüke nisbet ne-kim vardır. her yükü ki. otuz iki batmandır. Sekiz Osmânî akçesi bâc alınurmuş ve bâkır yükü geçüb gitse işlenmişinin her yükünden yigirmi dörder akçe-i Osmânî ve kursundan onaltı Osmânî akçesi alınurmuş. Ve ba'al-beki biz geçüb gitse her batmanından altı Osmânî akçe bâc alınurmuş ve mâzû ve gön ve sahtiyan ve buna nisbet ne-kim vardır. Geçüb gitse her yükünden sekiz Osmânî akçesi alınurmuş ve satılsa yüzde beş Osmânî akçe tamğâ alınurmuş yine ol üzre mukarrer kılındı. Ve ipek yükünden ve Haleb cânibinden gelân yükden on karaca akçe melikû'l-ümerâlık alınurmuş. Ve

on akçe tamğâ alınan bir akçe dahi alınurmuş yine ol üzre mukarrer kılındı. Ve esir geçüb gitse her esirden otuz üç akçe alınurmuş. Defter-i sâbıkda akı ve karası ta'yin olunmamış. Hâliyâ ak esirden elli akçe ve kara esirden yığirmi beş akçe alınmak mukarrer kılındı. Ve bâzâra penbe gelüb sâtılrsa alandan yüzde beş akçe alınmak üzre mukarrer kılındı.

Der beyan-ı hazinedarî

Harir yükü `ubur itse heryükde altmış Osmân akçesi ve Yezidî Frengi akmeşiden ve Rûm kumaşının çatması ve beneği ve zerbaft atlası ve Haleb ve Şâm ve Mısır ve Rûm kumaşı `ubur itse (Sayfa: 3) ve rengin bez `ubur itse ve ham bez ve şeker ve kepenek ve câm ve kalây ve neft ve bulğârî ve bıçâk ve pulâd ve tütyâdan ki, tamğâ alınur her on akçede bir akçe hazinedarî alınurmuş yine ol üzre mukarrer kılındı.

Der beyan-ı bazar-ı devvab

Sâbıka yüzde beş akçe esir ve esb ve devvab alandan alınurmuş. Hâliyâ ikiyüzde beş akçe alınmak vecih görüleb nısfı satandan ve nısfı alandan alına.

Der beyan-ı tamğâ-i kapân

Ve arsa ve bâl ve yağ ve kızıl üzüm ve kızıl boya ve sumak ve nâr denk ve hurma ve şap ve katran ve zift kara sakız ve ak sakız ve çerâk yağı ve limon ve bunlara nisbet ne-kim var ise `ubur itse yükünden sekiz Osmânî akçesi alınurmuş bundan satulur olsa yüzde beş akçe alınurmuş ve şahnelik deyû bekmezden ve kuruk üzümünden ve fındıktan ve buna nisbet ne-kim vardır `arsaya satılmağa gelse miğraf derler üç Mardin nevgisi imiş ve her nevgi dahi yetmiş sekiz dirhem imiş her yükünden bir miğraf şahnelik alınurmuş ve hinnâ yükünden dahi

bir miğraf alınurmuş ve kavun ve karpuz yükünden dahi bâzâra gelüb satılsa her bağda bir dane kavun veiki karpuz alınurmuş ve sâbun yükünden defter-i sabıkda iki kalıb sabun kayd olunub deve ve merkeb yükleri kayd olmamış. Hâliya deve ve at yüküne üç kalıb ve merkeb yüküne bir kalıb ta'yin olundu. Ve soğan ve tuz ve nohud ve mercimek yükünden bir miğraf alınurmuş. Ve bunlardan her nesne ki, kapana gelür olsa her yükünden kapancı hakkı bir miğraf alınurmuş. Ve un gelüb satılur olsa, nesne kayd itmeyüb sehv olmuş. Amma kadîmden yükde bir Osmânî akçe alınurmuş yine ol üzre alınmak mukarrer kılındı. Ve resm-i mizân deyû dahi nim akçe bid'at alûrlarmuş defter-i sâbıkda dahi kayd olmamış, ref` olunub `âdet-i kadim üzre bir mikdâr vazife-i harc-ı `âmil olmak kayd olundu.

Der beyan-ı resm-i bevvâbî

Kâpudan içerû koyun girse her koyuna bir pul alınurmuş resm-i bevvâbî deyû ki, oniki koyuna bir Osmânî olur. Ol vech üzre kayd olundu. Ve hârîr yükü geçüb gitse her yükünden resm-i bevvâbî iki Osmânî akçesi alınurmuş. Ve sâbun ve hinnâ ve ketân ve bunlara nisbet ne-kim geçüb gitse bir Osmânî akçe resm-i bevvâbî ve akmeşe (Sayfa: 4) yükü geçüb gitse her yükünden dört karaca akçe resm-i bevvâbî alınurmuş yine ol üzre mukarrer kılındı. Ve kavun ve karpuzdan her yükden bir dane kavun ve bir karpuz alınurmuş ve kömürden her yükünden resm-i bevvâbî kömür-ü `assesiyeye ve odun yükünden bir ağaç bevvâbî ve bir ağaç `assesiyeye ve otluk yükünden bir burma dahi `assesiyeye alınurmuş.

Der beyân-ı tamğâ'-i gön ve sahtiyân

Hususunda defter-i sâbıkda taşradan gelüb satılândan nesne bağlanmâmiş amma yüzde beş akçe alınurmuş yine ol üzre

mukarrer kılındı.

Der beyân-ı resm-i bevvâbî-i diğêr

Mardin ta'allukunda olan re'âyânın külliyyen hâsılından her yüz Mardin müddünden ki, sekiz istanbul kilesidir. Nim müdd-i Mardini resm-i bevvâbî alınurmuş. Amma defter-i sâbıkda verregelen kurralardan alına. Ahar köylerden alınmaya ve kurra ahâlisinin bâzâra gelân gallâtından resm-i bevvâbî alınmazmış, yine alınmaya deyû kayd olunub ve sâ'ir kurralardan her yükden bir karaca akçe alınurmuş. Amma ol kurralardan ki, yüz müdd'denim müdd-ü Mardini alınurmuş ol zamanlarda yedide, sekizde bir behre alınurmuş. Şimdi "hod cem 'imiz beşde bir behre viririz. Sebeb nedir ki, bu bid'at dahi alına biz dahi sâ'ir kurralar gibi yükde bir karaca akçe viririz " deyû cevâb etdikleri sebebden onlar dahi, bu üzre kayd olunub ta'yin olundu.

Der beyân-ı tamğâ'i siyâh ve Kayseriyye

Nefs-i Mardin'in ipek işlenân dezgâhlarından, ayda dörder karaca akçe alınurmuş ve vâlenin topun sâtsalar ayruk nesne virmezlermiş. Ve cullâhlar ki, bez dokuyub kâzâra getirirse bir çift bezden iki karaca tamğâ alınurmuş.

Der beyân-ı mukâta'a-i, Cendere, der kala'at al-imrâ

Anda işlenân sofdan biş karaca akçe alınurmuş ve iki yıl imiş beylerbeği hazretleri tarafından bunlar dahi cullâh çukurundan deyû her kuyudan yılda yiğirmi dörder akçe alırlarmış bid'at olmağın hâliyâ ref' olundu ve Karye'-i Mansûriyye'de dokunan meyzer pestâvından dahi beş Osmânî alınurmuş ve meyzerin pestâvı kırk akçeye sâtilirmiş. Ol takdirce, akmişeden (Sayfa: 5) ziyade almış olur. Hayf olmağın iki pestâ-

vi iki akçeye mukarrer kılındı.

Der beyân-ı meyhane

Defter-i sâbıkda şehre yük gelür olsa şarabdan her yükünden iki batman şarab alınurmuş. Her batmanı onikişer nevgive her nevgisi yetmiş sekiz dirhemdir. Bu iki batmanın nim batmanı dizdarlık üç nevgisi melikü'l-ümerâlık ve üç nevgisi 'asseskiye imiş ve bir batmanı şirecilik ki, cümle iki batman olur. Bâki kalanın sahibi bey' idermiş deyû kayd olunub ol târihde meyhane olmayub, meyhane vaz' olundukda bu cümle alınmaz olub subaşı olanlar melikü'l-ümerâlık üç nevgi alurlarmış ol dahi ref' olundu. Meyhanede dahi reâyânın küplerin mühürleyüb, kendilere gerek oldukda subaşı mührün açub bey' idüb, mühür akçesi deyû her yükde hilâf-ı kanun iki alurlarmış, oldahi ref' olundu ve hâliyâ meyhane ahvali bu üzere mukarrer oldu ki, re'âyânın şiresi mühürlendikde akçesi virülüb alınub kabz oluna ve nice alınursa bir ol-kadar dahi ziyadeye sâtub andan tecâvüz eylemeyeler. Ve bu şehirlü tâ'ifesi taşradan şarâb getürse açmaya tutuldukda tutulan şarâb girift olub hâline göre hara alına. Ve ol girift olân şarâb her kangı köyden sâtıldı ise ol köyde şarâb külliye girift olâ. Amma bazı kimesneler varu' b köyde şarâb içer olsa mâni' olmaya ve getürüb götürse zikr olunan uslûb üzere, haklana.

Der beyan-ı 'asseskiye

Şöyle mukarrer oldu ki, nefis-i Mardin'de olân dükkânlardan her dükkândan ayda resm-i 'asseskiye birer akçe alınurmuş ve bundan ğayri evlerde işlenân dezgâhlardan dahi her ayda birer akçe alurlarmuş. Evlerde işlenân dezgâhlardan alınmak ref' olunub hemen bâzârlarda olân dükkânlardan alınmak mukarrer kılındı.

Kanunnâme-i Nâhiye'-i Nusaybin tâbi`-i Mardin

Der beyân-ı tamğâ-i siyâh ve nokda bâşı

Kanundan kadimileri bu imiş ki, tamğâ-i siyâhiyeye müte`allik olân metâ` Nusaybin'e gelüb sâtulur olsa yiğirmi-de bir akçe sâtândan alınub ve `ubur itse nokdabaşı deyû iki ak/çe alınurmuş yine ol üzre mukarrer kılındı.

Der beyân-ı bâzâr-ı esb ve asârî ve devvâb

Nefs-i Nusaybin'de sâtılssa yüzde beş akçe alınurmuş hâ liyâ iki yüzde beş akçe alınmak münâsib görölüb nısfı sâtân-dan ve nısfı alândan ta`in olundu. Ve kurralarda sâtılân at-dan ve davardan ve ğallâtdan ve ğayriden bir, iki, üç yıl i-miş ki, tamğâdan vaz` itmişler. Bid`at ve hilâf-ı kanun olma-ğın ref`olundu.

Der beyân-ı tamğâ-i siyâh

(Sayfa: 6) Budur ki, tamğâ-i siyâha müte`allik olân es-bâbdan yiğirmide bir akçe tamğâalındıktan sonra kübde iki nöğû tamğâcı ve muhtesib dahi iki nöğû alurlarmış. Bu ma`ni-î hüsn padişâh kanununda yoğemiş. Kâsım padişâh düninde olub, ol zamandan berû bu üslûb üzre alınurmuş. Hem yiğirmi de bir akçe virüb hem yükde dört nöğûalınmak müslümanlara zûlm-û meşruh olüb re`âyâ fevkül-hadd bu hususâ bi-huzur oldukları sebebden zikr olunan dört nöğû ref` olundu.

Der beyân-ı `asseskiye

Ayda her dükkândan `asseskiye deyû üç akçe alınurmuş hi-lâf-ı kanun olmağın, iki akçesi ref` olunub ayda her dükkân-da birer akçe alınüb `asseskiye virile. Ve her yükde bir buçuk akçe dahi `asn alurmuş ol dahi bid`at olmağın ref` olundu. Amma Kâsım padişâh zamânından berû nasibin dükkânlarından her

dükkândan ayda yedi buçuk akçe alınurmuş dört buçuk akçesi
ref` olundu ve üçer akçe vech görüldü.

Livâ'-i Mârdin

Kazâ'-i Mârdin

Cihet-i Kazâ fi yevm:50

Nefs-i Mârdin

Mahalle-i Kıssis

Hâne:205, islâmiye:45, Erâmine:160

Mücerred:136, islâmiye:32, Erâmine:104

Sâdâ ve Şeyh zâde neferân:16 ehl-i berat, neferân:3

Sipâhizâdeğân,neferân:6, imâm:2, mu'af nafaran:5

Pir-i fâni ve ma'lul, neferân:10

Mahelle-i Babül-hamâre

Hâne:348, islâmiye:11, Erâmine:103

Pir-i fani ve ma'lül ve a'ma neferân:30

Mahelle-i Kâmil ve Bimaristân

Hâne:352, islâmiye:102, Erâmine:45

Sipâhizâde ve mu'af neferân:13

âmil-i berât :2, pir-i fani:4, 'ama ve muhtâc-ı halk neferân:20

Mahalle-i Babül-Cedid

Hâne:222, islâmiye:137, Erâmine:85

Mücerred:70 islâmiye:41 Erâmine:29

Sipâhizâdeğân neferâ:12

imâm ve müezzin neferâ:2, mu'af ve âmil-i berât neferân:13

Mahalle-i Zeytün

Hâne:191 islâmiye:157, Erâmine:34

Mücerred:88, islâmiye:82, Erâmine:6

Mu'af ve âmil-i berât neferân:14

imâm öe hâtib ve müezin, neferân:4

Pir-i fani ve 'âmâ neferâ:17

Mahalle-i Zarrâka

Hâne:167, islâmiye:20, Erâmine:22

Sâdât neferâ:13

Sipâhizâdeğân ve Sipâhi neferân:3

mu'af ve ehl-i berât neferân:14

imâm ve hatib ve müezzin, neferân:3

Pir-i fâni ve a'ma ve gâib neferân:9

Sayfa: 6

Mahalle-i Kõlâsiye

Hâne:313, islâmiye:131, Erâmine:182

Mücerred:73, islâmiye:19 Erâmine:54

Sipâhizâdeğân, neferan:9 mu'af ve ehl-i berât neferân:4

Pir-i fani ve 'amâ, neferân:9

imâm ve müezzin, neferân:3

Mahalle-i Şems

Hâne:97, islâmiye:2, Erâmine:95

Mücerred:37, islâmiye:1, Erâmine:36

Mahalle-i Yahudiyân

Hâne:131, mücerred:103

Pir-i fâni ve a'ma ve muhtâ-ı halk neferân:20

Sayfa: 7

Yekün

Mahallât:9

Hâne:2026, islâmiye:775, Erâmine:1273

Mücerred:734, islâmiye:233, Erâmine:502

Sâdât, neferân:29, mu'af ve ehl-i berât neferân:55

Sipâhizâde, neferân:42, imâm, neferan:6

hatib, neferân 3, mü'ezzin ve mu'arif neferan:5

Hâshâ'-i pâdişâş 'alempenâh der nefsi-i şehri-i Mardin ve nevahi

Der nefsi-i şehri-i Mârdin

Mukata'a-i tamğâ-i siyâh ve sûrh ve kâc-i 'ukur fi sene:80.000

Mukâta'a-i bâc-ı bâzâr-ı esb ve devaâb, fi sene:4.000

Resm-i bevâli-i şehir beher (۱۴) fi:1, karaca akçe ki,
be-hesab-ı osmanî fi sene:17.000

Mahsûl-i 'an 'adet-i hazinedân Kârvân fi sene:15.000

Mukâta'a-i ihtisab (haric-i kid'at) fi sene:7.000

Mukâta'a-i tamğâ-i arsa-i dakik der şehri-i Mardin,
fi sene:15.000

Mukâta'a-i kapân-ı arsa ve şahnelği fi sene:40.000

Cizye'-i Gebrân-ı şehir-i vilâyet (haric-i marhasyon)
fi sene:213195

Cizye'-i Gebrân-ı nâhiye-i sâvur fi sene:32055

'adet-i ağnâm-ı şehir ve vilayet haric-i ekrâd, fi sene:20150

Mukata'a-i dükkân-ı çul ve da'var-ı ve

ma'a kesim-i marhasyan-ı Sultaniye 52 sikke (۱۲) fi:10500

Mahsûl-i kirîşhâne der nefsi-i Mardin haric-i bid'at
fi sene:1000

Darû'd-darb der

Nefsi-i Mardin, fi sene:50.000

Mukâ'ta a-i bozahâ-i der mezkûr, fi sene:700

icâre-i dekâkin-i Silâhhâne der m fi sene:264

mahsûl-i mezâra'-i hâric-i defter fi sene:2500

icâre-i dekkâkin-i dabbâğhâne ker vech-i maktu, fi sene:6.000

'adet-i ağnâm-ı nâkiye-i sâvur, fi sene:10.736

Mukata'a-i boyahâne-i nefsi-i Mardin fi sene:60.000

Mukâta'a'-i başhane-i m., fi sene: 3000

Mahsul-i an tamga-i ağnam-ı m., fi sene: 31000

Mahsul-i ma'sara der Mardin fi sene: 11000

Mukâta'a'-i tamga-i gön ve sahtiyân fi sene: 4800

Mahsul-i tımarha-i sipahiyan ve zuama ve hasha-i mirmiran ve

cihet-i kaza ve ümera-i aşair fi sene: 4000

Cerime ve arasuye-i müslümanan ve muafan ve cebelüyan ki, diran-ı

vakti eda-i hizmeti sefer nikoned fi sene: 3000

Sayfa: 8

Hasha-i padişah alem penah der nevah-i Mardin yekün-i hasha-i

padişah alem penah der nefsi-i şehir: 642700

Der nevahi-i Mardin

An adet-i zekat-ı ağnam-ı cemaat-i meskurin

Adet-i çoban beği aşiret-i evli tabi-i Bedirbey ağnam: 20 re's

fi sene: 1000

An cemaat-ı Millili göçer, tabi-i Hacı Mahmut Beg Mir-i aşiret

fi sene: 60000

An cemaat-ı Akkeçülü, oturak, fi sene: 23747

An cemaat-ı Sürgüciyan-ı oturak, fi sene: 5500

An cemaat-ı Meşk-i tabi-i m. fi sene: 4128

An cemaat-ı Dinabi tabi-i m. fi sene: 4500

An cemaat-ı Şahnasibi tabi-i oturak fi sene: 1700

An cemaat-ı Karakeçülü fi sene: 1500

yekün: 103075

Der nahiye-i Nusaybin tabi-i Mardin ma' kurra-i tabi-i m.

Nefsi-i Nusaybin, has-ı şahı

Hane: 334, islamiye: 183, eramine: 151

Mücerred: 90, islamiye: 35, Eramine: 55

Muaf-ı imamzade, neferan: 3, â'mâ ve müflis: 2, hasıl: 73.030

Nahiye-i mezburda cari olan kanunname-i padişah-i alel tafsil
yukarıda Mardin kanunnamesi cihetinde yazılmışdır.

Mukâta'a-i 'an ser-'asyan 20 kât fi sene:744

'an resm-i asiyâb 16 ahcar fi sene:750

Mukâta'a-i hâmmare-i nefis-i m. der fi sene:14520

İcâre'-i zemin-i dekkakin-i nefis-i şehir, fi sene:1800

Mahsûl-i 'an tamğa-i siyâh ve nokda kağı ma'a kâzâr-ı Esb ve
davvâb ve asârî fi sene:9774

Mukâta'a-i ihtisab-ı şehir ve vilâyet, fi sene:5.000

Mukâta'a-i boyahane'-i nefis-i Nusaybin ve karye'-i Kara Dere
fi sene:90240

Mukâta'a'-i hamâm ve kârbân sarây fi sene:1400

'an zemin-i çelkûk ki her zemin korucuya (عوض حرم)
Şûd fi sene:3200

Mukâta'a'-i deştîyân-i Nusaybin, fi sene:400

Resm-i Kışlakçıyân-ı şehir, keher hâne fi:6, fi sene:1200

Beytül-mâl ve mâl-ı ğâ-ib ve mâl-ı mevkûf ve mâl-ı medfûn-ı
Şehir ve vilâyet, fi sene:1000

Resm-i tâpûyî zemin, fi sene:500

Mahsûl-i çeltûk der nahiye'-i m. haric-i geçim ki (مردی سزاور)
ahâli-i Nusaybin dâde

İcâr-ı çelték ki geçim-i esb(عسب)Nusaybin 'an Mirî:330 Midân

Çeltûk-i haric-i geçim,6207, mûdan, beher mûdfi 40, 250.800

Sayfa: 9

Hâshâ-i pâdişâh 'alempêrah der kazâ'-i Mardin

Kurra'-i mezkûrin der nâhiye'-i m.

Karye'-i Osmân Çelbi tâbi'-i m. hâne:16, mücerred:2,

hâşıl:9228

Karye'-i Lütfullah tâbi'-i m., hâne:14, mücerred:1.

hâsıl:18629

Karye'-i 'Avine tâbi'-i m. hâne:6, mücerred:1, hâsıl:2539

Karye'-i 'Abdullah tâbi'-i m. hâne:11, mücerred:1, hâsıl:3178

Karye'-i Pınar-ı Mehmadlû tâbi'-i m. hâne:23, mücerred:1,

hâsıl:17032

Karye'-i Doğma tâbi'-i m. hâne:12, mücerred:1, hâsıl:2517

Karye'-i Davuk tâbi'-i m. hâne:9, hâsıl:7877

Karye'-i Pâşa Hüseyin tâbi'-i m. hâne:19, mücerred:2,

hâsıl:5892

Karye'-i Tar'ab tâbi'-i m. hâne:17, mücerred:2, hâsıl:13548

Karye'-i 'Alim (alem)Sincâr, hâne:31, mücerred:1, hâsıl:8803

Karye'-i Lâvık 'Abdullâh tâbi'-i m. hâne:3, mücerred:1,

hâsıl:3807

Karye'-i Çâvuşân tâbi'-i m. hâne:8, mücerred:3, hâsıl:1654

Karye'-i Hâcî Ramazân, tâbi'-i m. hâne:2, hâsıl:4572

Karye'-i 'Arvan tâbi'-i m. hâne:11, hâsıl:5001

Karye'-i Til-i Sefir tâbi'-i m. hâne:5, mücerred:1, hâsıl:1286

Karye'-i Monlâ Hasan Keleş tâbi'-i m. hâne:8, hâsıl:11403

Karye'-i Nebî Esseyid be-nâm-ı Mahmud Ketkûda tâbitâbi'-i m.

hâne:7, hâsıl:7259

Karye'-i Zergibe tâbi'-i m. hâne:10, hâsıl:10615

Karye'-i Tahirin-i Geven tâbi'-i m. hâne:13, hâsıl:31515

Karye'-i Selâmi tâbi'-i m. hâne:10, hâsıl:9731

Karye'-i Karacalar, tâbi'-i m. hâne:4, hâsıl:5434

Karye'-i Latifiye tâbi'-i m. hâne:2, hâsıl:5054 (,S)

Karye'-i Hasan Tâvil tâbi'-i m. hâne:1, hâsıl:766

Karye'-i Mehmed Nâşır tâbi'-i m. hâne:6, hâsıl:14716

Karye'-i Hasan bin Safir tâbi'-i nâhiye'-i m. hâne:4,

hâsıl:1833

Karye'-i Lesyâm tâbi'-i nâhiye'-i m. hâne:3, hâsıl:2102

Karye'-i Pâkir tâbi'-i m. hâne:3 hâsıl:3419

Karye'-i be-nâm-ı Vasamullah tâbi'-i m. hâne:8, hâsıl:7433

Karye'-i Monla Mahmud-ı Keleş tâbi'-i m. hâne:3, hâsıl:2102

Karye'-i be-nâm-ı Mehmed kin Hamdullah tâbi'-i m. hâne:4,
hâsıl:4217

Hamzân-ı şerif, tâbi'-i nâkiye'-i m. hâne:4, hâsıl:6298

Karye'-i Hamzân-ı bin Hamzâ-i diğeri, tâbi'-i m. hâne:7,
hâsıl:3276

Karye'-i Nağme tâbi'-i nâkiy'-i m. hâne:9, hâsıl:3781

Karye'-i Kirevi tâbi'-i nâhiye'-i m. hâne:6, hâsıl:5386

Karye'-i Ramazân-ı Kekirli tâbi'-i m. hâne:6, hâsıl:4237

Karye'-i Mahzûm tâbi'-i m. hâne:6, hâsıl:6217

Karye'-i Hâtirreçidî tâbi'-i m. hâne:10, hâsıl:2813

Karye'-i Ahmedi 'an cemâ'at-i Al.Ebu Sallahah tâbi'-i nâhiye'-i
m. hâne:12, hâsıl:3064

Karye'-i Çil-i Demet tâbi'-i m. hâne:7, hâsıl:1530

Sayfa : 10 .

Hâshâ'-i pâdişâh 'âlempenâh der kazâ'-i Maridin

Karye'-i Sâmi Çelebi tâbi'-i m. hâne:3, hâsıl:2661

Karye'-i Hâcı Hasan tâbi'-i m. hâne:2, hâsıl:1447

Karye'-i Nebi Esseyid tâbi'-i m. be-nâm-ı Mehmed Kethüda
tâbi'-i m. hâne:5, hâsıl:7163

Karye-i Bakra be-nâm-ı Mehmed bin mar'aviş
tâbi'-i m. hâne:5, hâsıl:6115

Karye'-i Çakâl be-nâm-ı 'ömerân Kethüdâ tâbi'-i m. hâne:4,
hâsıl:4684

Karye'-i Mustafalû tâbi'-i m. be-nâm-ı monlâ Mehmed hâne, 8
hâsıl:2390

- Karye`-i Alsarbi be-nâm-ı, mevlana Mansur tAki`i nahiye`-i
m.hâne, b.Mücerred:1, hâsıl:4661
- Karye`-i Arpa Depe, tâbi`-i m.be-nâm Zekeriya, hâne:12
hâne:4981
- Karye`-i cil-i Cihângir tâbi`-i m.benâm-ı Zaceddin`il-eskî
hâne:13, hâsıl:4942
- Karye`-i Hasan bin Reşid be-nâm-ı Hasan tâbi`-i nAbiye`-i m.
hâne:6, hâsıl:2397
- Karye`-i Fecrire tâbi`-i nâkiye`-i m.hâne:9, hâsıl:9124
- Karye`-i Rikâkiye tâbi`-i (m.)hâne:9, mu`af:1 bir çiftlik
yen`ik hâsıl:8425
- Karye`-i Tilûd tâbi`-i nâkiye`-i m. hâne:4, hâsıl:964
- Karye`-i Ziyaret be-nâm-ı `Abdi `ali tâbi`-i nâkiye`-i
mm.hâne:8, hâsıl:2800
- Karye`-i Kîrvân tâbi`-i nâkiye`-i `an cemâ`at-i Eyhân
`Osman bin ` `afan neferân :4, hâsıl:4799
- Kârye`-i Hacı Halil Tâbi`-i m.hâne:3, hâsıl:4444
- Karye`-i `Alvî tâbi`-i m. be-nâm-ı Şeyh Ahmed, hâne:6,
hâsıl:2061
- Karye`-i Mahmûd Havik tâbi`-i nâhiye`-i m.hâne:8, hâsıl:5797
- Karye`-i `Abdulkâdir be-nâm-ı ezine-i Havik tâbi`-i nâhiye`-i
m.hâne:2, hâsıl:1706
- `Alâ`eddin-bîn Bekir tâk'-i nâhiye`-i m. hâne:3 (4) hâsıl:6433
- Karye`-i 'Alâeddin bin celâl tâbi`-i m. hâne:7, hâsıl:3121
- Karye`-i pîr Ahmed Kethûdâ tâbi`-i m. hâne:4, hâsıl:2206
- Karye`-i Hacı Yusuf tâbi`-i m.hâne:4 hâsıl:1444
- Karye`-i Nâsireddin veled-i Hâlim tâbi`-i mH3, hâne:1533
- Karye`-i Hoşcir tâbi`-i nâkiye`-i m.hâne:4, hâsıl:2119
- Karye`-i Bâsık nâm-ı diğêr Kikârî hâne:2, hâsıl:1047

Karye`-i Bingâr vekd-i seriretû'l-Ebu ishâk tâbi'-i nâhiye'-i
m. hâne:7, hâsıl:1227

Maḥsulât-ı enhâr-ı mezkûrin

Nehr-i pir, şeyh ve seydi der mukâile'-i resm-i

bennâk ez hâsıl: ber vech-i maktu 'fi sene:150

Nehr-i doğma ve şarabdar ebu sâlih der

mukâile'-i resm-i çift ve bennâk ber vech-i maktu, fi sene:150

Nehr-i Ahmed Abdâl bin Ebu'l-kâsım, fi sene:150

Nehr-i Alim, tımâr-nim (علم): fi sene:150

Nehr-i Mehmed ağâ nim (م), fi sene:150

Nehr-i Doğan tâm, fi sene:150

Sayfa: 11

Hâshâ'-i pâdişâh 'alempenâh hâyre mülkehû

Nehr-i be-nâm-ı Hüsâm el-mukâtaa, fi sene:150

yekûn-i maḥsulât-ı enhâr, fi sene:1050

'an cemâ'at-i Hiyme'-i mezkûrin

Cemâ'at-i Hizânlû tâbi'-i Millilû'-i göçer, hâne::9,

mücerred:3 hâsıl:324

Cema'at-i Büyük tâbi'-i m. hâne:27, mücerred:4, hâsıl:658

Cema'at-i Çelebi tâbi'-i m. hâne:3, hâsıl:66

Cema'at-i Külâkî tâbi'-i m. hâne:5, hâsıl:180

Cema'at-i Bâcvânkî tâbi'-i m. hâne:7, mücerred:1, hâsıl:180

Cema'at-i Dölger tâbi'-i m. der Nusaybin, hâne:32, mücerred:4

hâsıl:758

Yekûn, hâne:83, mücerred:12, hâsıl:2166

Yekûn-i hâshâ-i pâdişâh 'alempenâh der kaza'-i Mardin

Nefs-i kasaba:1, Kurra:67 kat' hâne:828

islâmiye:687, Erâmine:151, mücerred:109, islâmiye:54,

Eramine:55

el-mu'af, neferân:4, a'ma ve gâ'ib neferân:2

hâsıl: ma'a mukâta'ât ve kurrâ:1577188

Onkez kerre yüzbin yetmiş yedibin yüzseksân sekiz

'an mukâta'ât der nefis-i Mârdin ve Nevâhi:1142593 (2)

Der nefis-i Mardin:642700

'an 'adet-i zekât-ı ağnâm:103075

Der kasaba'-i Nusaybin tâbi'-i Mardin:395768

'an mahsûl-i enhâr:1050

'an mahsûl-i kurrâ û Nusaybin:434595

Sayfa: 12

Hâshâ'-i mir mirân-ı vilâyet-i Diyarbekir

hâshâ'-i Hüsrev pâşâ mirmirân Diyarbekir Der nefis-i şehir ve
nevâhi

Der nefis-i şehir-i Mârdin el-mahruse

Mahsûl-i 'arussiyeye'-i Livâ'-i m. fi sene:290

Mukâta'a-i ser-'asyân-ı Mardin, fi sene:9000

Ñısf-ı Cerime ve 'arussiyeye'-i Livâ'-i m. haric-i ekrâd ve
ser (د) fi sene:5214

Cerime ve 'arusiyeye'-i Şehirlüyan, fi sene:10614

Mukâta'a'-i Hamâre'-i nefis-i Mardin fi sene:60.000

Mahsûl-i çâyır-ı kurd depe tâbi'-i m. haric-i zemin hâ-i

Zirâ'at fi sene:2500

Mahsûl-i 'an harâc-ı kâgât-ı şehürlüyan bervech-i maktu

fi sene:10.000

Mahsûl-i 'an yavvâ ve kâçgun-ı şehir ve vilayet fi sene:3.000

Mahsûl-i aşyâh ha-i şahin şahin bülyân () fi sene:600

Resm-i Bennâk ve müerred-i islâmiyye'-i şehürlüyan:10868

'an resm-i bennâk:9576, 'an resm-i mücerredât-ı şehir:1292

Harac-ı keferer'-i şehürlüyan, fi sene:43600

Mahsulât-ı Ekrâd-ı 'aşiret-i Akkeçilû ma'a zekât-ı ağnâm der
şemhâne:28613

'an 'adet-i zekât-ı ağnâm-ı 'aşiret-ştâm:22513

'an cerime'-ve resm-i 'arussiyye'-i cema'at-i m. 6100

Yekûn:184259

'an Kurra'-i mezkûrîn der nevâhi

Karye'-i Kişin tâbi'-i kazâ'-i Mardin, hâne:257, islâmiye:13

Mu'af ma'a zemin-i yek çiftlik:1, ma'lûl neferân:4,

hâsıl:60822

Minhâ hisse-i mâlikâne-i vakf-ı medrese-i Kâsım pâdişâh Kesir
ve rub hukukâ:5849, hisse'-i divânî:54981

Erâmine:244, mücerred:131, islâmiye:3, Erâmine:128

Karye'-i Kusûr nâm-ı diğêr Güllü kend ma'a mezre'a'-i

Minhâ hisse'-i mâlikâne-i vakf-ı Hamza-i Cihangir

rub'hububât:9697, hisse'-i divânî:47409

Boz çayır Erâmine; hâne:182, mücerred:37, hâsıl:56106

Karye'-i irminiye tâbi'-i m. hâne:41, mücerred:15, hâsıl:13668

Minhâ hisse'-i mâlikâne-i vakf-ı zâviye'-i Kâsım

pâdişâh. Rub' hukukât:(1)2705, hisse'-i divânî:10963

Karye'-i Deyr-Hilye tâbi'-i m. hâne:136, mücerred:81

hâsıl:28715

Karye'-i Kinâs tâbi'-i m. Erâmine, hâne:70, mücerred:16

hâsıl:26788

Karye'-i Kara Dere tâbi'-i m. hâne:125, mücerred:36 İmâm:1

Pir-i fânî ve a'ma:2, hâsıl:26599

Karye'-i Kefertûb tâbi'-i m. hâne:37, mücerred:13,

hâsıl:8764

Karye'-i Kal'at el-imrâ tâbi'-i m. hâne:174, mücerred:60

Pir-i fânî ve a'ma neferân:4, hâsıl:11472

Karye`-i Harrincek tâbi'-i m. hâne:50,mücerred:25,hâsıl:7125

kekir rub':1257 hisse'-i divânî:5871

Minhâ hisse-i mâlikâne'-i vakf-ı Sultan Hamza-i

Sayfa: 13

Hâshâ'-i mürmirân-ı Diyarbekir

Karye`-i 'Amûde tâbi'-i m. hâne:51, mücerred:14, hâsıl:15702

Minhâ hisse'-i mâlikâne-i vakf-ı timâr-ı Bimâristan ve

Reşided

Karye`-i Mimdüki tâbi'-i m. hâne:6 mücerred:2 hâsıl:1753

Karye`-i Nârluca tâbi'-i m. hâne:132, mücerred:65, imâm:3,

müezzin:3 hâsıl:35993

din rub:3353 hisse'-i divânî:12649

Karye`-i Doğma tâbi'-i m. hâne:48, mücerred:51 â'ma:1

hâsıl:15869

Karye`-i Mansuriye tâbi'-i m. hâne:177, mücerred:62

pir-i fânî ve a'ma neferân:8, hâsıl:10102

Karye`-i Kurs-ı Evsat ma'a cemâ'at-i kışlâkçıyân hâne:79,

mücerred:25, ehl-i berât:1, müflis:2, hâsıl:10077

Karye`-i Koçhisâr tâbi'-i m. hâne:106, mücerred:12,

pir-i fânî:4 muaf:1 hâsıl:19623

Karye`-i Kızılkend:tâbi'-i m. hâne:144, mücerred:48,

hâsıl:35154

Hisse'-i mâlikâne'-i vakf-ı medrese'-i Kâsım Pâdişâh

Karye`-i Salâh tâbi'-i m. hâne:65, mücerred:16,pir-i fânî:1

hâsıl:20324

Minha hisse-i mâlikâne'-i vakf-ı medrese-i Kâsım

Karye`-i Rişmil, tâbi'-i m. hâne:80, mücerred:21, hâsıl:14550

rub'hukukat:6817, hisse-i divânî:28327

pâdişâh rub hukukât:4310, hisse'-i divânî:16014

Karye`-i til-i demet tâbi`-i m. hâne:69, mücerred:63
 pir-i fânî:7 neferân hâsıl:23367
 Karye`-i Mevlânâ Hamis tâbi`-i m. haricden ekerler,hâsıl:1625
 A Til-i Seyyid tâbi`-i m. hâne:7, mücerred:1,hâsıl:1708
 Karye`-i Habirmen tâbi`-i m. Haricden ekerler,hâsıl:2928
 Karye`-i Al Karadepa tâbi`-i m. maricden ekerler,
 hâsıl:3080
 Minhâ hisse`-i mâlikâne-i vakf-ı medrese-i
 Karye`-i Harâbûd-derb tâbi`-i m. hâne:5, mücerred:3
 hâsıl:5618
 Minhâ Hisse`-i mâlikâne`-i vakf-ı câmi`-i Kekir
 Karye`-i Amişmiş tâbi`-i m. haricden ekerler, hâsıl:1200
 Hisse`-i mâlikâne`-i vakf-ı medrese-i Melik Nâsır Şehid
 Melik Nâsır-ı şehid:762, hisse`-i divânî:2360
 rub`hukukât:1290, hisse`-i divânî:4326
 rub hukukât:300, hisse`-i divânî:900
 Niyâket-i Kurra`-i mezkurîn, fi sene:7914
 Mahsûl-i çâyırı Sultan yaylağı der. fi sene:3000
 Yekûn-i der tasarruf-u mirmirân Hüsrev pâşa dar nefsi-i şehiri
 ve nevâhi
 Nefs:1, Kurrâ:26 hâne, ma'a nefsi-i şehir:4067
 islâmiyye:2368, Erâmine:1699
 Mücerred ma'a nefsi-i şehir:1931, islâmiyye:864, Erâmine:668
 Mahallât:9, hâne`-i gayr-i 'avâriz, sâdât:29, mu'âf:57
 Sipâhizâde:42, imâm:10, hatib:3, müezzin:8
 Hâsıl-ma'a divânî ve mukâta'ât der şehir:653868
 El-hâsıl
 Pir-i fânî ve a'ma ve gâib ve ma'lul neferân:29
 Hisse`-i mâlikâne ki, vakıfder:36332

Vakf-1 zevaya:17012

Hisse'-i mir-i mirân:617537, 'an mukâta'at:184259

'an mahsûl-i kurrâ:433277

Vakf-1 medâris:18030

Vakf-1 câmi'-i:1290

Sayfa: 14

Tımârhâ'-i ûmera'-i 'aşâir der Kazâ'-i Mardin

Tımârhâ'-i ûmerâ'-i 'aşâ'ir der kazâ'-i Mardin der Vilâyet-i

Diyârbekir

Cemâ'at-i Ekrâd-1 'Aşiret-i şâh Nasikî tâbi'-i Şâh 'Ali beğ

Karye'-i Şâmûlşâh tâbi'-i m. 'an oymâk-1 eski (31)

hâne:19 mücerred:1, hâsıl:9864

Karye'-i Deyr-1 Zirûk tâbi'-i m. 'an oymak-1 Tane,hâne:13,

mücerred:3 hâsıl:4885

Karye'-i Közin tâbi'-i m. 'an oymak-1 Hosiki ()hâne::13

mücerred:3 hâsıl:5505

Karye'-i Hızır tâbi'-i m. 'an oymak-1 Rızbi (2))hâne:13,

mücerred:2 hâsıl:3800

Karye'-i Karikî tâbi'-i m. 'an oymak-1 belereki hâne:31,

mücerred:2, hâsıl:9178

Karye'-i Peykânî tâbi'-i m. 'an oymak-1 Kifremin hâne:16,

mücerred:2, hâsıl:3765

Yekûn-i Cemâ'at-i mezkûre

Kurrâ:6 kıta hâne:105, mücerred:13, hâsıl:36997

Minhâ hisse'-i şâh 'Ali Beg-i m.:5000

hişse'-i cebelûyân:31997

Cemâ'at-i isa tâbi'-i Mardin

Karye'-i Rişkî 'an oymak gözû hâne:38, mücerred:2, a'ma ve

hâsıl:3292

- Karye`-i Mağâra tâbi`-i m. sitâryân-ı 'an oymak-ı hâcân
ma'a mezre`-a-i nûr çukur hâne:21, mücerred:1,hâsıl:1364
- Karye`-i 'Arakân tâbi`-i m. ma'a mezre`a-i pâhid ağacı ve
hârcı ve (حدا) hâne:64, mücerred:9, hâsıl:8670
- Karye`-i Târin tâbi`-i (m) 'an oymâk Hânây
hâne:14, mücerred: imâm:1, hâsıl:2032
- Karye`-i Çiftân tâbi`-i m. hâne:19, mücerred:2, imâm:1,
müflis:(1) hâsıl:3060
- Karye`-i Maskar tâbi`-i m. 'an cemâ'at-i Bereki hâne:4,
mücerred:1 hâsıl:1228
- Karye`-i Halil ağa hâne:4, hâsıl:850
- Karye`-i Ağrâs tâbi`-i m. ma'a mezre`a-i Til-i Riş ve Til-i
Hamiye(حمه) hâne:24, mücerred:4,hâsıl:5167
- Karye`-i Öküz Halil tâbi`-i m. ma'a mezre`a-i Til-i Cedit
hâsıl:5300
- Karye`-i Bildin (بيلدين) tâbi`-i m. ma'a mezre`a-i Seri (سرع)
ve mağara-i Seydî hâne:52 mücerred:3 pir-i fânî ve zu'ama
neferâ:3 hâsıl:7504
- Karye`-i Mağara-i diğêr tâbi`-i Birecik 'an cema'at-i Koyunlú
taalluk-ı Mahmûd kethüdâ, hâne:59, mücerred:7,pir-i fânî:3
hâsıl:2070
- Karye`-i Mellis tâbi`-i m. hâne:22, mücerred:3,pir-i fânî ve
gaib ve a'ma:3, hâsıl:3223
- Mezre`a-i Yassica Pınâr tâbi`-i m. hâsıl:der 900
- Mezre`a-i Bildin tâbi`-i m. hâsıl:1600
- Minhâ hisse`-i mâlikâne`-i vakf-ı câmi`-i 'Abdüllâtif rub
hukukât:400, hâsıl-ı divânî:1200
- Cema'at-i 'aşiret-i Behrâmki-i taalluk-ı Halil Kethüda
hâne:14, mücerred:5, hâsıl:198

Karye`-i Dokuz virâne tâbi`-i m. ma'a mezre'a-i Kirlû hâne:34
mücerred:1, pir-i fânî:1, hâsıl:3915

Cemâ'at-i Dûdânlû tâbi`-i Dögerki pir-i Beg hâne:56,
mücerred:3, hâsıl:3000

Cemâ'at-i Şeyhân tâbi`-i m. der karye`-i Yenice hâne:33,
hâsıl:3762

Yekûn; Kurrâ:13 kıta mezâra:3 kıta cema'at:3 hâne:458,
mücerred:41, hâsıl:57537

Minhâ hisse`-i vakıf:400, hisse`-i divânî:57139

Hâne`-i 'avarız, imâm:1, pir-i fânî ve gaib neferân:14

Sayfa: 15

Tımârhâ`-i ümerâ`-i 'aşâ`-ir der kazâ-i m.

Mahsul-i cemâ'at-i ekrâd-ı 'aşiret-i Dinâbi tâbi

Karye`-i Sitâre tâbi`-i m. hâne:55, mücerred:4, hâsıl:3610

Karye`-i Şeyh tâbi`-i m. hâne:8, müflis:1, hâsıl:1288

Karye`-i Herasir tâbi`-i m. hâne:6, mu'af neferâ:3, hâsıl:1428

Karye`-i Kaylun tâbi`-i m. hâne:36, mücerred:4, pir-i fânî ve
gâib neferan:4, hâsıl:5930

Karye`-i tâbi`-i m. hâne:21, mücerred:4, hâsıl:2940

Mezre'a-i Til-i Arkûn hâsıl:1200

Mezre'a-i Mekih tâbi`-i m. hâsıl:1250

Mezre'a-i Ağçavirân tâbi`-i m. hâsıl:1200

Mezre'a-i Musa 'Aşık tâbi`-i m. hâsıl:1500

Mezre'a-i Eski Kuyucâk tâbi`-i m. hâsıl:800

Mezre'a-i Çukurvirâne tâbi`-i m. hâsıl:400

Mezre'a-i Kilâhi tâbi`-i m. hâsıl:400

Mezre'a-i Karacavirân tâbi`-i m. hâsıl:400

Yekûn-ı Cema'at-i Dinâki

Kurrâ:5 kıta mezâra:8 kıta, hâne:129, mücerred:13, hâsıl:22400

hâne'i gayr-i 'avâriz mu'af:3 gaib ve ma'lîl neferân:5
 Mahsûlât-ı ekrâd-ı 'aşîret-i Sürgücü tâbi'-i Kazâ'-i Mardin
 Karye`-i nermân tâbi'-i m. ma'a mezre'a-i Abdî ve Bakdûk
 hâne:32, mücerred:3, per-i fâni:1, hâsıl:3000
 Karye`-i mezkûrda hâne'i gayr-i 'avarız ki begzâdelik olmağın
 resm-i hâneye kayel olundu Neferân:5
 Karye`-i Sâlih tâbi'-i m. hâne:22, hâsıl:1515
 Karye`-i Ruğîye tâbi'-i m. hâne:43, mücerred:1, imâm:1,
 pir-i fâni:1, hâsıl:1640
 Minhâ hisse-i mâlikâne-i vakf-ı medrese-i şehidiye:125,
 hisse'-i divânî,1545
 Karye`-i Berdenic tâbi'-i m. ma'a mezrea'-i Depegöz ve Acmil
 hâne:47 mu'af, neferân:2 hâsıl:4500 'an 'adet-i ağnâm beher
 nefer 300 re's:3
 Mezre'a-i Kasır tâbi'-m. hâsıl:200
 Mezre'a-i Mirsiye tâbi'-i m. hâsıl:900
 Mezre'a-i Niza tâbi'-i m. hâsıl:1200
 Mezre'a-i Dâvud Bâli tâbi'-i m. hâsıl:800
 Karye`-i sûr tâbi'-i m. hâne:32, hâsıl:3215
 Karye`-i Abdâ tâbi'-i m. hâne:9, hâsıl:1252
 Karye`-i Tâkva tâbi'-i m. ma'a mezre'a-i Kardiş hâne:22,
 mücerred:1, hâsıl:3250
 Karye`-i Melik tâbi'-i m. ma'a mezre'a-i Şûye hâne:39,
 mücerred:2
 Pir-i fâni ve a'ma neferân:3, hâsıl:4952
 Karye`-i Halil tâbi'-i m. hâne:8, mücerred:1, hâsıl:1487
 Karye`-i Kızıl mescid tâbi'-i m. mirmere ekerler, hâsıl:2100
 Karye`-i Besfisyân tâbi'-i m. hâne:2, mücerred:1, hâsıl:789
 Karye`-i Bâğisyân tâbi'-i m. hâne:7, mücerred:1, hâsıl:1420

Karye`-i Tiryan tâbi`-i m. hâne:57, mücerred:7, hâsıl:7110

Mezre`a-i üç Beg tâbi`-i m. hâsıl:1200

Mezre`a-i Çerâmeris tâbi`-i m. hâsıl:500

Sayfa: 16

Timârâhâ`-i ûmerâ`-i aşâir der kazâ`-i

Mezre`a-i Çavuşân tâbi`-i m. hâsıl:500

Mezre`a-i Der-i Deyr tâbi`-i m. (۹۷) mezkûrin, hâsıl:300

Yekûn-i Cemâ`at-i sürgücü

Kurrâ:13 kıta mezâra:8 kıta, hâne:315, mücerred:16

hâsıl:41830

Minha hisse-i vakıf:125, hisse`-i divânî:41705

hâne`-i gayr-i `avârız imâm:1, mu`af neferâ:7,pir-i fâni gaib

ve ma`lul neferâ:5

Cemâ`at-i ekrâd-ı `aşîret-i meşkî tâbi`-i Mârdin

Karye`-i Zerbi tâbi`-i m. `an oymâk-ı Aşubu ma`a

Mezre`a-i Hanûl-ferâk hâne:82, mücerred:13 gaib:1, hâsıl:7570

Karye`-i Bâlûs tâbi`-i m. `an oymâk-ı serkenây hâne:55,

mücerred:7 pir-i fâni neferâ:2, hâsıl:5993

Karye`-i Çınârî tâbi`-i m. ma`a mezre`a-i Arâs `an oymâk-ı

Serkenây hâne:23, mücerred:4, hâsıl:1639

Karye`-i Muhlise tâbi`-i m. `an oymak-ı mâmûlü hâne:16

mücerred:4, hâsıl:1213

Karye`-i Mağara tâbi`-i m.nâm-ı diğêr Kesme ve oymâk-ı Behûbi

hâne:70, mücerred:12, sipâhi:1, pir-i fâni hâsıl:8160

Karye`-i Nûkûs tâbi`-i m. `an oymak-ı Rızârkî ve Oymâk-ı

Muşa, hâne:67, mücerred:18, hâsıl:8031

Karye`-i Deyr Hilve tâbi`-i m.ma`a mezre`a-i Günegör ve Bâbân

ve Eşrefî, hâne:59 mücerred:10, hâsıl:9459

Karye`-i kasır-ı rebi tâbi`-i m. `an oymâk-ı Yumn ma`a

mezre'a-i Levye hâne:51, mücerred:5, hâsıl:6833

Karye`-i perçiyân tâbi`-i m. ma'a mezre'a-i Hurrem sâtılmış
ve mezre'a-i Kesir ve Berkis hâne:42,mücerred:14 pir-i fâni:1
hâsıl:9068

Yekûn-i mahsûl-i cemâ'a-i mezkûr tâbi`-i mardin

Kurrâ:9 hâne:465, mücerred:87, hâsıl:57966

hâne`-i gayr-i 'avâriz sipâhizâde:1, pir-i fâni neferân:5
hâsıl:57966

Minhâ elhâsıl hisse-i Emir Mhmed Bey hisse`-i Emir Mehmed-i
diğer hisse`-i cebelüyân

Mansûlât-ı Cemâ'at-i ekrâd 'aşiret zoli tâbi`-i pirî Bey mir
'aşiret-i işân ma'a mezre'a-i Astrân

Karye`-i Sefin tâbi`-i m. ma'a mezre'a-i Astran hâne:44
mücerred:7, hâsıl:3269

Karye`-i Ozân tâbi`-i m. ma'a mezre'a-i Bâsik ve serir
hâne:21, hâsıl:2570

Karye`-i Berlîtâ tâbi`-i m. ma'a mezre'a-i Zerî hâsıl:990
el-mu'af neferen:3 hâdim-ı zâmiye`-i Berkitâb

Karye`-i Serin tâbi`-i m. ma'a mezre'a-i Zeribi hâne:9,
hâsıl:1099

Mezre'a-i Ya'kubi tâbi`-i m. hâsıl:500

Mezre'a-i Şâkir tâbi`-i m. hâsıl:400

Mezre'a-i Monla Halil, tâbi`-i m. hâsıl:900

Yekûn:Kurrâ:4 kıta mezâra:3 kıta hâne:74
mücerred:7, mu'af:3, hâsıl:9728

Sayfa: 17

Timârhâ`-i ûmerâ`-i 'aşâ`-ir ve cebelüyân

Mahsulât-ı ekrâd-ı 'aşiret-i Millîli Akkeçilû tâbi`-i Gaybi
Bey mir-i 'aşiret

Karye`-i (Kazûk) ma'a mezre'a-i Aylih Pınarı ve Ömer Beg
Depesi ve Kâr hâne:73. mücerred:4. pir-i fâni neferâ:5
hâsıl:7595

Minhâ hisse'-i Ali Beg-i m.:4000

hisse'-i cebeluyân:3595

Karye`-i Sevâdî tâbi'-i m. hâne:38. mücerred:11. hâsıl:3073

Mezre'a-i Ağvirân tâbi'-i m. hâsıl:800

mezre'a-i Turâbi tâbi'-i m. hâsıl:300

Mezre'a-i Nasih Nigâr tâbi'-i m. hâsıl:900

Yekûn:Kurrâ:2 (Kıta) mezera:3 (kıta) hâne:111. mücerred:15

pir-i fâni:5, hâsıl:12668

Cemâ'at-i ekrâd-ı 'aşiret-i millilî-i Göçer tâbi'-i Hacı

Mehmed Beg. Mir-i 'aşiret-i işân

Oymâk-ı Musa Kôr tâbi'-i cema'at-i m. hâne:27. mücerred:2

Oymâk-ı Hızır Kethüdâ tâbi'-i m. hâne:21. mücerred:3,

pir-i fâni:1

Oymâk-ı Merâbi Depesi tâbi'-i m. hâne:8. mücerred:4.

pir-i fâni:1

Oymâk-ı Millî tâbi'-i cema-at-i m. hâne:6. mücerred:1

Oymâk-ı Sağır mevlâna Y'kub hâne:87. mücerred:8

pir-i fâni neferâ:3 elmu'af:Mevlâna Yakub ve Pir-i kethüdâ

ağnam re's:300

Oymak-ı Hilveğân be-nâm-ı Ali Kethüdâ, hâne:25. mücerred:3

pir-i fâni:3

Oymâk-ı Bârûki tâbi'-i küçük Ziya'eddin hâne:21. mücerred:6

Oymâk-ı Mâzgi tâbi'-i milo kethüdâ, hâne:11. mücerred:4

Oymâk-ı Bindây tâbi'-i 'Alâ'eddin hâne:35. mücerred:1

Oymâk-ı Bindây-ı diğeri tâbi'-i şâh kulu kethüdâ. hâne:24

mücerred:2. pir-i fâni:2

Oymâk-1 Bindây-1 diğer, tâbi'-i mehmed kethüda hâne:27
mücerred:3, pir-i fâni:1

Oymâk-1 Bindây-1 diğer tâbi'-i Nür Ali Kethüdâ, hâne:16,
mücerred:1 pir-i fâni:2

Oymâk-1 bindây-1 diğer tâbi'-i 'Ali Kethüda, hâne:24,
mücerred:1

Oymâk-1 Feti tâbi'-i Ahmed Kethüda, hâne:29, mücerred:4
pir-i fâni nefera:2

Oymâk-1 mülkân-1 diğer, tâbi'-i Abdullah kethüda, hâne:64,
mücerred:10 pir-i fâni:8

Oymâk-1 'Arakânlû tâbi'-i Seyfeddin Şeyh Seyfeddin mu'af-1
ağnâm:300 hâne:34, mücerred:12, pir-i fâni:1

Oymâk-1 'Arakânlû'ü diğer tâbi-i Abal kethüda tâbi'-i hâne:23
mücerred:8, pir-i fâni:8

Oymâk-1 'Arakânlû diğer tâbi'-i Şemseddin Kethüda, hâne:54,
mücerred:8

Oymâk-1 Takânlû tâbi'-i Nâr Ahmed Kethüda mu'af Seydi Ahmed
kethüda 'an ağnâm:300 re's hâne:36, mücerred:3, pir-i fâni:2

Oymâk-1 Takânlû tâbi'-i Hasan Kethüda hâne:24, mücerred:9

Oymâk-1 Takânlû tâbi'-i Hasan Kethüda, hâne:25, mücerred:8

Oymâk-1 Takânlû tâbi'-i Hasan Kethüda, hâne:27, mücerred:3

Cema'at-i Oymâk-1 Takânlû Ömer, tâbi'-i m. Ömer bin Hüseyin
mu'af-1 'an ağnâm:300 re's, hâne:24, mücerred:10, pir-i fâni
ve a'ma neferâ:7

Sayfa: 18

Tımârhâ'-i ümera'-i aşair der kazâ'-i m.

Oymâk-1 Takânlû tâbi'-i Kara kethüda, hâne:25, mücerred:2,
pir-i fâni:1

Oymâk-1 Kara Hâcî tâbi'-i Takânlû hâne:20, mücerred:2.

pir-i fâni:1

Oymâk-ı Takânlû tâbi'-i Hamza Kethüda, hâne:38, mücerred:2,

pir-i fâni:1

Oymâk-ı Sârim tâbi'-i Dâvud Kethüda, hâne:38, mücerred:2,

pir-i fâni:1

Oymâk-ı Delvî tâbi'-i cemâ'at-i Hâcı Kethüda, hâne:8.

mücerred:5

Oymâk-ı Sârim tâbi'-i Mehmed Kethüda, hâne:30, mücerred:2,

pir-i fâni:2

Mezra'a-i Ağçacık Hak ma'a tâbi

Mezra'a-i Eymürlû tâbi'-i Bindây-ı diğér

Mezra'a-i Akvirân ki-tarik-i tâpu Hâli ve harâb

Cemâ'at-i Oymâk-ı Sârim tâbi'-i Ebu Savid Kethüdâ hâne:12,

mücerred:3

Oymâk-ı Simo tâbi'-i Cemâleddin, hâne:14, mücerred:1

Yekûn-û 'an cemâ'at-i millili-i Göçer tâbi'-i Hâcı Mahmud Beg

'an ümera-i 'aşiret-i oymâk-ı cema'at. mezâra:4

hâne:914, mücerred:143. hâsıl-ı Ziyâd-ı meyvâ ve 'aded-i

Zekât-ı ağnam:11375, Cerime ve 'arussiyе'-i Cema'at'i m.15229

Mezre'a-i Til-i Hasan tâbi-i Mardin der uhde-i Hâcı Mahmud

Beg. Zemin iki çiftlik:hâsıl:300

mu'af:4 neferân 'an 'adet-i ağnâm beher neferan:300 re's

pir-i fâni neferan:40

Cem'an hâsıl:26900, minhâ hisse'-i Hâcı Mahmud Beğ nûr-i

'aşiret:15000

hisse'-i çebeluyân:11900

'an ba'zı cema'at-i mezkûrin

Cema'at-i Mehmed Görüş tâbi'-i Mardin taalluk-ı piri Ali

ve Burâk pir 'Ali kethüda 'an 'adet-i ağnâm mu'af:500 re's

hâne:15, mücerred:5, pir-i fâni:1

Cema'at-i Karakeçilû (حزبشان) hâne:20, mücerred:3,

hâsıl:688

Cema'at-i ekrâd-ı 'ayiret-i Karakeçilû tâbi'-i Mardin der
nâhiye'-i Birecik kûdine hâne:19, mücerred:32

Oymâk-ı Hasan Kethüda tâbi'-i m. hâne:62, mücerred:13

Oymâk-ı Mehmed Kethüda tâbi'-i m. hâne:85, mücerred:17

pir-i fâni neferâ:3

Oymâk-ı Mehmed kethüda-i diğêr Birâder-i Ahmed Kethüda, hâne:62

mücerred:11

Oymâk-ı 'Acem tâbi'-i Karakeçilû hâne:120, mücerred:9

Cerime ve 'arussiyye'-i cema'at-i m.:6456

Cema'at-i Kûlu tâbi'-i Seydi Ali Beg hâne:126 resm-i hâne,
keher hâne fi (55)1512

Cem'an hâne:538, mücerred:97, resm-i hâne keher hâne fi:12,
6456 resm-i mücerredân serhâne fi:6,572

Cerime ve 'arussiyye:2562, hâsıl:4032

Yekû:hâne:509, mücerred:90, pir-i fâni:3, mu'af-ı 'an 'adet-i
ağnam 300, re's hâsıl:18214

Sayfa: 19

Timârâhâ'-i ümerâ'-i 'aşa'-ir-i der kaza'i m.

Cema'at-i ekrâd-ı 'aşiret-i Akkeçilû taki'-i Yâr Ahmed kin

Hamza

Karye'-i Mağaradepe tâbi'-i m. ma'a mezre'a-i Behric depesi
hâne:17, mücerred:2, hâsıl:3612

Karye'-i Til-i Seyfi tâbi'-i m. hâne:21, mücerred:1,

hâsıl:4157

Karye'-i Sultân tâbi-i m. hâne:53, mücerred:1, hâsıl:6166

Yekûn:Kurrâ:3, hâne:91, mücerred:4, hâsıl:13935

Cema'at-i ekrâd-ı 'aşiret-i millili-i Akkiçilû tâbi'-i Mardin
 taalluk, yalıya 'izzeddin ve Mehmed
 Karye'-i Câlâ Kıylâk tâbi'-i ma'a mezre'a-i Sarfi ve mağarahâ
 i Kiriş-i siyâh, hâne:91, mücerred:11, hâsıl:9397
 Mûnhâ hisse'-i Mehmed el-mezkû:4000
 hisse'-i Yahyaizzeddin:4000, hisse-i Cebelûyân:2397
 Cema'at-i 'âşa'-ir-i mezkûrân tâbi'-i Kazâ'-i Mardin
 Mahsulât-ı ekrâd-ı 'aşiret-i Akkeçilû tâbi'-i Timurtaş Beg
 mir-i 'aşiret
 'an Karye'-i Milân ve Kusur Mazruk tâbi'-ii Timurtaş Beg
 ma'a mezre'a-i Hâcı ve Kusur Mazruk-ı diğêr.hâne:52
 mücerred:3, pir-i fâni:1, hâsıl:4874
 'an karye'-i (كرد) tâbi'-i m. ma'a mezre'a-i Hâcı
 Hasan ve pir Şehy.hâne:77, mücerred:2, hâsıl:9207
 'an Karye'-i Çorlûk tâbi'-i m. ma'a mezre'a-i Til-i Ya'kub
 ve Mağâra-i Bilguriyân hâne:57, mücerred:3, hâsıl:7903
 Karye'-i Bâsikân tâbi'-i ma'a mezre'a-i Gözberi ve Bilis ve
 Sarı Mağâra, hâne:57, mücerred:2, sipâhizâde, neferân:8
 ma'lul:1, hâsıl:7507
 Karye'-i Gökâr tâbi'-i Timurtaş Beg nâm-ı diğêr (برصو)
 ma'a mezre'a-i Sârûb hâne:18, mücerred:1, hâsıl:2520
 'an karye'-i (بازر) tâbi'-i Timurtaş Beg ma'a mezre'a-i Zerbi
 hâne:33 mücerred:2, ma'lul:1, hâsıl:5418
 Karye'-i Eşkizyân-ı 'ülyâ tâbi'-i m. ma'a mezre'a-i Gökçe
 depe ve Gögercinlik ve Rizye ma'a Mağarakâ, hâne:64,
 mücerred:1 hâsıl:6389
 Karye'-i Eşhizyân-ı sûflâ tâbi'-i m. ma'a Oymâk-ı Hızır
 tâbi'-i Timurtaş Beg el (mezkûr) hâne:16, mücerred:7
 hâsıl:2434

(حصر)

Karye`-i ' tâbi`-i m. hâne:15, sipâhizâdegân neferâ:2

hâsıl:2484

Karye`-i Maskar (مسكر) tâbi`-i m. hâne:20, hâsıl:3619

Yekûn-i Cemâ`at-i m. Kurrâ:10 (kat) hâne:409,mücerred:21

hâsıl:52355, sipâhizâdegân neferâ:10, pir-i fâni ve a`ma

neferân:3

Sayfa: 20

Tahrir-i mevâcib-i müstahfızân ve `azebân-ı kale`-i Mardin ve evkâf-ı kâza`-i m.

Tahrir-i müstahfızân ve `azekân-ı kalâ`-i m. tabi`-i vilayeti

Diyarbakir

Tahrir-i müstahfızân-ı kala`-i mardin-i mezkûr neferâ:140

fi yevm:788, fi sene:278952

Tahrir-i `azekân-ı kala`-i m. neferâ:108

fi yevm:573, fi sene:195964

Evkâf-ı Kâza`-i Mardin el-mahsure der vilayet-i Diyarbakir

Mahsulât-ı evkâf-ı Kasım Pâdişâh be cihet-i zâviye ve mescidi

(المسجد) ve ahâli-i zâviye ve mescid ve hisse-i ta`am

'an icâre`-i dekâkin-i mezkûrin ma`a hamâm

Dekâkin-i Kayseriyye 74 kâb fi şehir:744

Dekâkin-i `attarân ve sarracân 41 kâb fi şehir:873

Dekâkin-i (نورجی) 20 kâb fi şehir:144

Dekâkin-i (مغتر) 44 kâb fi şehir:711

Dekâkin-i Meydân 11 kâb fi şehir:110

Dekâkin-i Rezgerân 14 kâb fi şehir:142

Dekâkin-i Meydân-ı ma`a Keçeciyan 14 kâb fi şehir:130

Dekâkin-i pineciyan ve necâran 14 kâb fi şehir:61

Dekâkin-i (دزکوره) der cârûb-i kible kâb fi şehir:142

icâre`-i hamâm-ı Kâsımıye fi yevm:43, fi sene:15480

Yekûn-i icâre'-i dekâkin haric-i hamâm 242 kâb fi şehir:3151

fi sene:37812

'an icâre'-i âsiyâbhâ-i mezkûrin

Asiyâb-ı Ağdeğirmen der karye-i Kurs-ı Edna hacir

Asiyâb-ı Kasımiye der karye'-i m. 1 hacir

Asiyâb-ı cedid der karye'-i m. 1 hacir

Asiyâb-ı Dût değirmeni der karye'-i 1 hacir

Asiyâb-ı Akçems der karye'-i Akçems 1 hacir

Asiyâb-ı der karye'-i Karadere 1 hacir

Yekûn 6 ahcâr fi yevm:61, fi sene:21600

Sayfa: 21

evkâf-ı kazâ'-i Mardin der vilayet-i Diyarbekir

'an icâre'-i zemin-i kâğât der nehzd-i şehir

Bâğ-ı der kâb-ı (کتاب) 1 kıta fi sene:600

bâğ-ı (روحانی) 1 kıta, fi sene:350

bâğ-ı Hicrie, fi sene:125

bâğ-ı Bekir, 1 kıta, fi sene:500

bâğ-ı Şa'ib, 1 kıta, fi sene:600

bâğ-ı (الحمد) 1 kıta, fi sene:1250

bâğ-ı Zeytûn der karye'-i Rişmil, 1 kıta, fi sene:200

Yekûn-i bağât-ı kmezkurin 7 kıta, fi sene:3625

Der bağât-ı Kurs

Bâğ-ı Kurs, 1 kıta, fi sen:250

bâğ-ı Aşık kasab 1 kıta, fi sene:600

bâğ-ı (کوردان) 1 kıta, fi sene:430

bâğ-ı Kisbe, 1 kıta, fi sene:400

Bâğ-ı Kâdı 1 kıta, fi sene:1210

bâğ-ı Amüdeddin, 1 kıta, fi sene:1100

bâğ-ı (امیر شمس), 1 kıta, fi sene:550

bâğ-1 Harakül-Kekir, 1 kıta, fi sene:750

bâğ-1 Harakül-Sağır, 1 kıta, fi sene:550

bâğ-1 Sencer, 1 kıta, fi sene:615

bâğ-1 (كر) 1 kıta, fi sene:625

bâğ-1 Deren, 1 kıta, fi sene:625

Bâğ-1 Havra(حورا) 1 kıta, fi sene:900

bâğ-1 Amir Ahmed, 1 kıta, fi sene:715

bâğ-1 Kerim Abdi der Kurs-1 Ednâ, 1 kıta, fi sene:500

Yekûn-i bâğât:15 kıta, fi sene:2280

Rub'hisse'-i asiyâb der bâğ-1 Zeytûn der karye-i Rişmil
fi sene:120

icâre'-i dekâkin-i semâne der nefis-i Amid, dekâkin:7 kâb
fi şehir:1004, fi sene:12048

Hisse'-i mâlikâne'-i Kurrâ'-i mezkûrin:41117

Der nâhiye'-i Mardin:426.585

'An Karye'-i Şamrah tâbi'-i m. rub'hukukat fi sene:2962

'An Karye'-i İrmimye tâbi'-i m. rub'hukukat, fi sene:2705

'An Karye'-i Kisin tâbi'-i m. semen hukukât fi sene:5842

'An Karye'-i Mirziye tâbi'-i m. rub hukukât, fi sene:1013

'An Karye'-i Kızılkend tâbi'-i m. rub hukukât, fi sene:6817

'An karye'-i Ebu-katâra, tâbi'-i m. rub'hukukât fi sene:351
Sayfa: 22

Mahsulat-ı evkâf-ı Kasım padişah der kaza-i Mardin

`an karye`-i Maldepe tabi`-i m. rub`-hububat hasıl fi sene:1585

`an karye`-i Salah tabi`-i m. rub` hasıl fi sene:4310

Der nahiye`-i savur tabi`-i Liva`-i Mardin:15534

`an karye`-i Pir Ali deposi tabi`-i rub` hububat hasıl
fi sene:2678

`an karye`-i Tezeklû tabi`-i rub` hububat hasıl:1993

`an karye`-i Yenice tabi`-i m. rub `hububat hasıl fi sene:904
 `an karye`-i Susak tabi`-i m. ma`a mezra`a`-i Ali Kara rub
 hasıl:1502
 `an Karye`-i Kuzumsalı tabi`-i m. rub`hububat hasıl:1502
 `an Karye`-i Aranıs tabi`-i m. rub `hububat hasıl fi sene:2746
 `an Karye`-i Mastos tabi`-i m. `rub hububat hasıl:1540
 `an karye`-i Til-i sincam tabi-i m. rub`hububat hasıl fi sene:572
 `an karye`-i Kıranlı tabi`-i m. rub `hububat hasıl fi sene:420
 `an Karye`-i zimane tabi`-i m. Mezre`a`-i rub` hububat hasıl,
 fi sene:1192
 Cem`an mahsulat`ı evkâf-ı Kasım padişah-ı m.
 fi sene:141082 ziyade fi sene:120
 Kesan-ı yevmiye fi yevm::391
 Minha takrir-i hisse`-i mezkurin
 Cihet-i müderris-i hanifi fi yevm:90
 Cihet-i müderris-i şafi-i fi yevm:40
 Hizmet-i tekke-i sun`i 12
 Cihet-i takke`-i şafi`-i:10
 Cihet-i tevliyet fi yevm:20 be-nam-ı Mevlana Mahmud ber
 muceb-i Şart-ı vakıf
 Cihet-i nezaret, fi yevm:8cihet-i kitabet fi yevm:7
 Cihet-i İmamet fi yevm:4
 Cihet-i kitabet der şurut belier:4
 Cihet-i Müezzin fi yevm:2
 Cihet-i feraş-ı meşid ve medrese fi yevm:3
 Ciheti kevaki:2 der şurut: 3
 Cihet-i mezkurin sun`-i fi yevm:4
 Şafi`-fi yevm:3
 Cihet-i nefaran:2, fi yevm:20

Cihet-i meçihat fi yevm:5

Cihet-i Ruğ-ı meşhid ve medrese fi yevm:1

Cihet-i Hasır-ı meşhid ve medrese fi yevm:1

Cihet-i Dabbağ fi yevm 1,5

Cihet-i vekilhase fi yevm:3

Sayfa: 23

Mesarif-i evkâf-ı Kasım padişah

Cihet-i Nakip fi yevm:nim (0,5)

Cihet-i huffaz ve türbedarî neferan:5 fi yevm:5

takrir-i icare`-i `an hamam-ı kasım padişah medrese`-i

Melik Muzaffer kayd menkid fi yevm:3

Yekûn-i hisse`-i icaret vezayif-i fi yevm:260

Hisse`-i beray-ı ta`ma-ı mezkûrin ber muceb-i şart-ı vakıf

Beray-ı baha`-i nan:17, beray-ı baha`-i Göşt:17

beray-ı baha`-i ürz:12, beray`-i baha-i Gendüm:7

beray-ı baha`-i ruğ:5,5

beray-ı baha`-i:2, beray-ı baha`-i asel ve kendüm:2

Yekûn-i hisse`-i ta`am:62

Cem`an;fi yevm:322 ez-ziyade, fi yevm:15

Merfu`u`l zeva`id-i beray-ı mezkûrin, fi yevm:23

Beray-ı nazır-ı emval-i Liva`-i Mardin ve nazır-ı evkâf-ı m.,

ber muceb-i şart-ı vâkıf fi-yevm:15

Mevlânâ Mehmed bin kâdı Mahmud, fi:yevm:5

Mevlânâ Mansur (), fi-yevm:3

El-bâkî, an, el-mahsûl-i be-cihet-i hâssa`-i hûmayû, fi-yevm:51

Mahsulât-ı evkâf-ı Sultan Hamza`-i Kebir, be-âhet-i zâviye`i

`an icâre`i asiyâbhâ`-i mezkûrin

asiyâb-ı (), der karye`-i kurs, 1 hacir fi-yevm:14

asiyâb-ı Hasan, karye`-i mezkûre, fi-yevm:4

asiyâb-ı harâbe der kaza`-i Nusaybin bûd hisse`-i selasân

biz, hâsıl ve harâbe

Fi-yevm:18, fi-sene:6480

`an icâre`-i bâğdât-ı mezkurı

Bağ-ı satucek fi sene:550

Bağ-ı Sultân der karye`-i Kayâ fi-sene:80

Bağ-ı Altunlû ki der vâdiyi fi sene:410

Yekûn, hasıl:kat`3, bağa :1040

Sayfa: 24

Evkâf-ı Sultan Hamza-i Kemî der kaza`-i Mardin

hisse`-i Malikane`-i Kurra`-i mezkûrin.

`an karye`-i Hacı Halil tabi`-i Mardin, rub` hububat, hasıl:676

`an karye`-i Kılıç tabi`-i Mardin-i m. rub`hububat, hasıl:522

`an karye`-i Telsar tabi`-i tabi`-i m. rub` hububat hasıl:1693

`an karye`-i Meçkuk-ı `Arab tabi`-i m. rub`hububat hasıl:1480

bag-ı harebe der Nusaybin hasabe

Yekûn-i mahsul-i kurra, fi sene:4896

Hisse`-i malikane ki `an nıs-ı mezre`a-i Bekirî asiyab-ı

Keferlûd:525

hisse-i Bülyan beray-ı ^(نفس) fi sene:350

hisse`-i `an salıs ki, beray-ı Hacı Halil

yine nim harç fi sene:175

Cem`an:12416, Kesan-ı yevmiye fi yevm:34,5

Minha el mahsul

Tahrir-i ehali-i veza-if-i mezkurin ve ta`am tamen

Cihet-i Tevliyet fi yevm:4 cihet-i meşihat, fi yevm:1,5

Cihet-i vekilharç fi yevm:1

Cihet-i nezaret fi yevm:2 cihet-i nakiki fi yevm:1

Cihet-i der türbe-i mevali fi yevm:1

Cihet-i Dabbağ fi yevm:1,5 cihet-i rakabe-i zaviye-i Aş fi yevm:3
 Hisse`-i ta`-am fi yevm:14,5
 beray-ı baha`-i nan:4 beray-ı baha`-i Güşt:4, beray-ı hınta:2
 beray-ı baha`-i tetimme:2, beray-ı baha-i nemek ve ruğ-ı çerağ:3,5
 Mahsullat-ı evkâf-ı Sultan Hamza es Sağır be-cihet-i zaviye
 ve mescid-i Aş icare-i asiyab-ı hazinedar ve asiyab-ı Sultani,
 2 hacir fi yevm:15
 fi sene:5400 asiyab-ı Sultanrûden ayale on beş akçe Kurs-ı
 Evsad'da olan mescide ruğ-ı baha vürülürmüş verile.
 `an hisse`-i Bûlyan `an asiyab-ı der nefis-i Nusaybin harebe
 `an icare`-i dükkân der nefis-i şehri-i Mardin 1 kab fi sene:96
 icare-i bağ:2 kıta fi sene:350
 bağ-ı (الوأ):200, bağ-ı (عز صا):150
 Yekûn-i mahsûl-i `an icareha-i asiyab ve dükkân ve bağ
 fi senne:5846
 Sayfa: 25
 Mahsulat-ı evkâf-ı Sultan Hamza-i Sağır
 hisse-i malikane`-i kurra`-i mezkurin
 `an Karye`-i Depicik tabi`-i Mardin hasıl:1257
 `an karye`-i makbile tabi`-i Tusribe rub` hububat hasıl:450
 Yekûn-i mahsul-i kurra:3403
 Cem`an `an icarehe ve kurra:9234 kesân yevmiye
 Minha takrir-i akali-i ve zaif-i mezkurin ve hisse`-i ta`am
 fi yevm:31
 Cihet-i tevliyet fi yevm:5, cihet-i mesihat fi yevm:3
 Cihet-i cihayet fi yevm:2 cihet-i nezaret fi yevm:1
 Cihet-i kitabet fi yevm:1
 Cihet-i der türbe-i mevali, fi yevm:1 cihet-i (رعد)
 fi yevm:3

Cihet-i imamet fi yevm:2 cihet-i vekilharç fi yevm:1
 Cihet-i nakip ve dabbağ fi yevm:2
 Hisse`-i ta'am `an baha`-i mezkurin fi yevm:10
 nan baha:3 Güçt baha:3 Gendüm baka:2 tetimme ve nemek:2
 Mahsulat-ı evkâf-ı Cihangir Bey be cihet-i Zaviye-i Aş ve
 ta'am
 `an icare-i bağat-ı mezkurin
 bağ-ı karye`-i selaser fi sene:375
 bağ-ı der karye-i derim 2 kıta fi sene:1100
 bağ-ı der Havsak kıta fi sene:500
 bağ-ı Meydan der nezdi mansuresi fi sene:300
 bağçe-i der Şarkî kab-ı cedid fi sene:300
 Zeminha`-i Demili der karye`-i Lümer (لومر) kıta fi sene:50
 Zemin-i bağ der Nasır 1 kıta fi sene:200
 bağ-ı harebe der (حورع) harebe
 Yekûn fi sene:2825
 icare-i asiyabha`-i mezkurin ma`a hisse`-i malikane-i
 karye-i Kusur tabi-i Mardin
 asiyab-ı Mehdiye der Kurs-ı Edna fi sene:2160
 asiyab-ı Cihangir der karye`-i Kefertût 1 hacir fi sene:3600
 asiyab-ı harebe Nusaybin ve Dehile Zemin-i 2 bab
 hisse`-i salis-i asiyab-ı Nusaybin fi yevm:4 fi sene 1440
 hisse-i malikane-i karye`-i Kusur, tabi`-i Mardin, `an rub
 hububat hasıl fi sene:9697
 Yekûn-i `an icare-i bağat ve asil yabha ma`a hisse`-i
 malikane:19722
 `an bağat:2825, `an asiyabha ma`a hisse`-i malikâne:16897
 Sayfa: 26
 evkâf-ı Cihangir Bey der kaza-i Mardin

Minha el-mahsul

Takrir-i ahali-i vezaif-i mezkurin ma'a hisse`-i ta'am

Cihet-i tevliyet fi yevm:8cihet-i mecihat fi yevm:3

Cihet-i cihayet fi yevm:1, cihet-i kitabet fi yevm:1

Cihet-i vekilharç fi yevm:1, cihet-i feraş fi yevm:nim(0,5)

Cihet-i nezaret fi yevm:1 cihet-i imamef ve müezzin, fi yevm:4

Cihet-i türbe-i mevali fi yevm:3

cihet-i(رعد) fi yevm:4,5 cihet-i fi yevm:4,5 cihet-i

dabbağ, fi yevm:1

Cihet-i ruğ-ı sade ve tuzha fi yevm:1

Takrir-i ta'am ve (صولور) der bab-ı hammare fi sene

Nan baha fi yevm:5 Güçt baha fi yevm:5

Gendüm baha fi yevm:2, tetimme ve nemek fi yevm:1

(صولور) der bab-ı hammare fi sene:250

Mahsulat-ı evkâf-ı Melik salih be-cihet-i Cami`-i Kebir

`an icare`-i dekakin:38 bab fi şehir:636, fi sene:4032

`an icare`-i hamam-ı Kebir cami`-i m. fi sene:7920

hisse`-i malikane`-i karye`-i Gök rub hububat hasıl, fi sene:1923

Zeminha-i der karye`-i Kara dere 5 kat`fi sene:150

`an icare`-i nısf-ı bağçe der nefsi-i şehir der bab-ı calid

fi sene:500

Mahsulat-ı der karye-i Büryan zemin 1 kıta fi sene:100

Yekûn:14624

`an icare`-i bağat-ı mezkurin

Bağ-ı Büha eddin der savur fi sene:180

bağ-ı Soyadîder m. fi sene:100

bağ-ı Sultan der m. fi sene:30

bağ-ı Meluriye der m. fi sene:200

bağ-ı (رعد) der Kurs-i Evsat, fi sene:60

bağ-1 'Atıfiyye der şehir fi sene:100

bağ-1 Şehben Belgüm fi sene:25

bağ-1 civar der karye`-i mezbur fi sene:10

bağ-1 Derne harebe ki-hasıl

yekûn-i bağçeha kıta:9, 525

Yekûn-i mahsul-i evkâf-ı Melik salih-i mezkur:15149

Kesan-ı yevmiye, fi yevm:43, ziyade:29

Sayfa: 27

Bakkiye-i evkâf-ı melik Salih

Mahsulat-ı el-hasıl

Minha ahali-i vezaif-i mezkurin

Cihet-i tevliyet fi yevm:4, cihet-i lûtakef, fi yevm:4

cihet-i imamet fi yevm:4, cihet-i müezzin (4 nefer) fi yevm:2

cihet-i ferraş fi yevm:2, cihet-i huffaz, fi yevm:6

cihet-i İmam zade , fi yevm:2 cihet-i nezaret fi yevm:2

cihet-i kitabet fi yevm:3, cihet-i cihayet, fi yevm:2

cihet-i ruğ ve tuzha fi yevm:2

cihet-i () fi yevm:2

cihet-i Ferragı-ı hala, fi yevm:1, cihet-i ()

fi yevm:1

cihet-i türkâdari fi yevm:1

Yekûn fi yevm:39

Mahsulat-ı evkâf-ı Sittî radviyye

hisse`-i malikane`-i karye `-i Bertinik rub` hububat

hasıl fi sene:710

hisse-i malikane`-i bağat-ı () hasıl, fi sene:450

hisse`-i malikane`-i mezre`-i () harebe

rub`hububat Yekûn hasıl fi sene:9080

Kesan-ı yevmiye fi yevm:25, ziyade fi sene:80

Minha takrir-i ahali-i ve zaif-i mezkurin tamamen

Cihet-i mûderris fi yevm:15, cihet-i talebe fi yevm:3

Cihet-i müezzin fi yevm:1,5 cihet-i imamet fi yevm:2

Cihet-i tevliyet fi yevm:2

Cihet-i ferraş fi yevm:1, cihet-i ruğ ve hasır baha

fi yevm:nim:0,5

Mahsulat-ı evkâf-ı medrese ve mescid-i Melik nasır-ı Şekid

`an Artuğyan

`an icare-i mezkurin

icare-i dekakin der nefis-i şeker 32 kab fi sene:3216

icare-i asiyab-ı Nusaybin der karye`-i Kurs 1hacer, fi sene:2820

icare`-i asiyab`-ı Atiffiye 1 haker fi sene:900

icare-i asiyab-ı Sût kaya fi sene:1800

icare-i karban Saray (fi sene) fi sene:720

icare-i bağ-ı der karye`-i Kabbad fi sene:150

icare-i bağ der karye`-i Kurs-ı edna fi sene:30

icare-i nusf-ı bağçe der nesf-i şehir der kab-ı Cedid

fi sene:500

Yekûn:10136

Sayfa: 28

evkâf-ı Melik Nasır-ı Şehid

hisse`-i malikane`-i karye`-i mezkurin

`an karye`-i Kuç `an rub` malikane hasıl:521

`an karye`-i `Aynı ferd rub` malikane hasıl:720

`an karye`-i Harabül-ma nısf-ı hisse hasıl:4036

`an karye`-i Zani _an rub` hububat hasıl:105

`an karye`-i Til-i karime (مرعم) rub hububat hasıl:874

`an karye`-i `Anüşmiş der nezd-i Kuçhisar rub` hububat hasıl:600

Yekûn-i hasıl-ı icarat-ı kurra:16992

`an icaret:10136 `an kurra:6856

Minha

Tahrir-i ahali-i ve zaif-i mezkurin tamamen

Cihet-i müderisfi yevm:17 cihet-i takke fi yevm:3

Cihet-i tevliyet fi yevm:17, cihet-i cihayet fi yevm:2

Cihet-i nezaret fi yevm:2, cihet-i kitabet fi yevm:2

Cihet-i kitabet fi yevm:3, cihet-i ferraş fi yevm:1

Cihet-i (ر م) fi yevm:2, cihet-i imamet fi yevm:4

Cihet-i müezzin fi yevm:1,5 cihet-i ruğ fi yevm:0,5

Cihet-i hasır fi yevm:0,5, cihet-i (ص م) fi yevm:1

Mahsulat-ı evkâf-ı Şah Sultan Hatun Zever-i İbrahim Bey

be-Cihet-i medrese ve mescid ve ta'am

`an icaret-i mezkurin

`an icâre`-idekakin-i mezkurin

dekakin-i der şehir 7 kab fi şehir:62 yekûn fi sene:888

dekakin-i harebe 2 kab fi şehir:12 yekûn fi sene:888

`an icâre`-iasiyabha-i mezkurin

asiyab-ı der karye-i Kurs-ı evsat 1 hâcer fi yevm:6

asiyab-ı der karye-i Karadere 1 hâcer fi-yevm:3

Yekûn fi sene:6840

`an icâre`-i bağat-ı mezkurin

bağ-ı der karye-i Kurs-ı evsap fi sene:800

bağ-ı karye-i Rişmil fi sene:80

Yekûn:880

`an hisse-i malikane`-i kurra`-i mezkurin

`an karye`-i Tel ermen `an rub`hububat hasıl:1657

`an karye`-i Tel üryan `an rub` hububat hasıl:1193

`an karye`-i Mahllü `an rub` hububat hasıl:1262

`an karye`-i Til-i diğér tabi`-i m. rub` hububat

`an karye`-i Kodeh `an rub` hububat hasil:566

`an karye`-i Çakal depe `an rub` hububat hasil:835

Sayfa: 29

evkâf-ı Sultan şah Hatun Zevce`-i İbrahim Bey

`an karye`-i Tel `Ayn harebe ki hasil ve harebe

`an karye`-i Mukıryan `an rub` hububat hasil fi sene:180

Yekûn-i hasil-ı medrese ve mescid-i mezkure `an icaret-i

dekakin ve asiyabha ve kurra:15219

`an icarat:8608 kesân-ı yevmiye fi yevm:42

`an kurra:6611

Minha elhasil

takrir-i ahali-i vezaif-i mezkurin ve hisse-i ta`am tamamen

Cihet-i müderris fi yevm:15, cihet-i takke fi yevm:3

cihet-i tevliyet fi yevm:2, cihet-i kitabet fi yevm:2

cihet-i nezaret fi yevm:2, cihet-i iamet fi yevm:2

Cihet-i Müezzim fi yevm:1, cihet-i türbe-i mevali fi yevm:1

cihet-i ruğ ve buriya fi yevm:1 cihet-i mu`allim hane

fi yvm:1 cihet-i Dabbağ ve tetimme fi yevm:2

Cihet-i dava` ve teuresük fi yevm:1

Cihet-i Çerrağ ve nemek fi yevm:1

hisse-i ta`am `an baha-i mezkurin

beray-ı baha-i güçt fi yevm:4, beray-ı baha-i nan fi yevm:4

beray-i baha-i tetimme ve Çerağ fi yevm:2

Ta`am nefsi medresede taksim olup hezane-i müslimine sarf oluna

Mahsulat-ı evkâf-ı melik Muzafferiyeye be-cihet-i medrese

ve mescid

`an icare-i hamam-ı cedid 2 kab fi yevm:35, fi sene:12600

`an icare-i ab-ı afif `an hamam-ı Kasimiye ki melik

muzaffer bûd kıta:1,5 fi sene:540

Yekûn-i el hasıl

takrir-i ahali-i ve zaif-i mezkurin

Cihet-i müderris fi yevm:25 cihet-i talebe fi yevm:3

Cihet-i tevliyet fi yevm:3 cihet-i imamet fi yevm:3

Cihet-i müezzin fi yevm:1, cihet-i ferraş fi yevm:1

Cihet-i kitabet fi yevm:1, cihet-i hitabet fi-yevm:2

Cihet-i ruğ ve buriye fi yevm:1, cihet-i (ر)

fi yevm:3,5

Mahsulat-ı evkâf-ı evkâf-ı Taceddin

bağ-ı Hızır der Kurs-ı edna fi sene:75

bağ-ı şems der m. fi sene:50

bağ-ı Hızır der m. fi sene:36

bağ-ı Yusuf der m. fi sene:15

bağ-ı Halil der m. fi sene:20

Sayfa: 30

Mahsullat-ı evkâf-ı Taceddin der kaza-i Mardin

bağ-ı Şeyh Musa fi sene:45, bağ-ı Şeyh Mehmed der m. fi sene:36

bağ-ı Hızır-ı diğeri der m. fi sene:25, bağ-ı Sino der m.

fi sene:8

bağ-ı Lûlûder m. fi sene:55

bağ-ı Mehmed der m. fi sene:70 bağ-ı Maksut fi sene:6

bağ-ı Ömer der m. fi sene:35

harebe ve be-hasıl,4 kita

Yekûn:476, mesarif-i be cihet-i tevliyet:1, be cihet-i (ر)

fi sene:1160

Mahsulat-ı evkâf-ı Bmaristan-ı vakf-ı Şeyh izzeddin

icare-i hamam-ı bimaristan 22 fi sene:11520

icare-i dekakin 7 kab fi sene:648

icare-i bağçe-i (ح) fi sene:250

Ziler olunan evkâf içinde Karye`-i Refil `Ali nam karye
Cihet-i kaza kayd olmuş deyu defter-i salakda kaza kayd
olmayagın tımara kayd olundu. Kôr kadı imiş.

icare-i bağçe-i cedit der dún-i kimaristan fi sene:200
hisse-i malikane-i Karye`-i `Amude rub`hububat hasıl:3353
Yekún:15971, Kesan-ı yevmiye fi yevm:44

Minha elhasıl

Be cihed-i ahali-i vezaif-i mezkurin bude Hüsref paşa ve
kadı-i Mardin

Cihet-i tevliyet fi yevm:4, cihet-i nezaret fi yevm:1,5
cihet-i kitabet fi yevm:1 cihet-i imamet ve müezzin fi yevm:2
Cihet-i ferraş fi yevm:2,5 cihet-i () fi yevm:5
Cihet-i arü`ş-şifa fi yevm:5, cihet-i ôşriyye` tımari
fi yevm:20 yekun yevm:41

Mahsulat-ı evkâf-ı İbrahim Bey bin Bican be-cihet-i
Cami`i ve Medrese-i Aş
`an icare`-i mezkurin

icare`-i dikakin 8 kab fi senne:1811
icare`-i bağ-ı Derbderan fi sene:200
icare`-i bağ-ı Çötbe nezd-i Zaviye fi sene:420
icare`-i bağçe`-i diğér der nezd-i dabbağ hane fi sene:200
icare`-i Karban-ı Saray-ı arsa der nefis-i Mardin fi sene:3240
sayfa: 31

Mahsulat-ı evkâf-ı İbrahim Bey bin Bican

`an asiyabha`-i mezkurin icare`-i asiyabha
der vadi-yi der kurb-ı karye-i karadere 1 hacer fi sene:2640
der vadi-yi der kurb-ı karye`-i Kurs-ı evsap fi sene:2520
asiyab-ı Kadı der karye`-i Kurs-ı Edna-ı mezkur 1 hacer
fi sene:1440

Asiyab-ı merkum ki Kurs-ı Edna-da vaki` olvaydur. Defter-i
sabıkta Kasım padişahiye kayd olmuş olup amma İbrahim Bey-i mezkurin
idûğû sabih-i şeriyeye ve beliyeye ile sabit olmayın bunda kaydolundu
Hisse`-i malikane`-i Kurreyn-i mezkureyn
`an karye`-i Doğacık `an rub` hububat hasıl fi sene:820
`an karye`-i Meabre `an rub` hububat hasıl fi sene:1745
Gem`an:15036, Kesan-ı yevmiye:41
Minha elmahsul takrir-i ahali-i vezaif-i mezkurin
Cihet-i tevliyet fi yevm:4, cihet-i meşihat fi yevm:2
cihet-i kibayet fi yevm:1,5 cihet-i nezaret fi yevm:1,5
Cihet-i imamet fi yevm:3, cihet-i müezzin fi yevm:2
Cihet-i türbe-i mevali fi yevm:2, cihet-i dabbağ fi yevm:2
cihet-i kitabet fi yevm:1 cihet-i kitabet fi yevm:2
Cihet-i ferraş fi yevm:1, cihet-i nakib fi yevm:1
Cihet-i ruğ ve buriya fi yevm:1
Cihet-i (ر) fi yevm:2
hisse`-i ta`am:14,5 nan fi yevm:5 Güçt fi yevm:5 Tetimm:1
hunta:2 Çerağ:1,5
Mahsulat-ı evkâf-ı Cami`-ül latif der kaza`-i Mardin
`an icare`-i bağat-ı mezkurin ma`a dekakin ve hisse`-i
malikane`-i Kurreyn
`an icare`-i kağat 5 kat` fi sene:1670
`an icare`-i dekakin 9 kab fi sene:1092
`an hisse malikane`-i Kurreyn
`an karye`-i Bildin harabe `an karye`-i Bilmedin tabi`-im
hasıl:4000
Yekûn hasıl-ı cami`-i m. fi sene:3162
Minha el-hasıl be-cihet-i ahali-i vezaif-i mezkurin
Cihet-i imamet ve müezzin:5, cihet-i tevliyet fi yevm:1

cihet-i nezaret fi yevm:2, cihet-i cibayet fi yevm:1

cihet-i ruğ ve hasır fi yevm:1

cihet-i (رصه) Cami`fi yevm:1,5

Sayfa: 32

evkâf-ı kazâ`-i Mardin

Mahsulât-ı evkâf-ı Medrese`-i Sultan İsa be-cihet-i, câmi`-i `an

İcrât-ı mezkurin-i vakıf

İcre`-i dekâkin, der şeker, 19 kâb, fi sene:1764

İcâre`-i asiyâb-ı Baheddin, der Amid-i mahruse 1 hacer,

fi-yevm:16, fi sene:5760

İcâre-i asiyâb-ı Eynâ (عرا) rub` `öşür, der nezd-i Amid-i

mahruse 1 hacer, 12, fi sene:4320

Hisse`-i mâlikâne`-i karye`-i Bakâsa (عاصه) rub` hukukât,

hasıl:1956

İcâre`-i, bağ-ı (سر) şeyh der Mardin, fi-sene:350

Yekun, fi sene:14150, fi yevm:39 an ziyâde:110

Münha, akâli-i vezâif-i mezkurin

Cihet-i müderris, fi-yevm:15, Cihet- talebe, fi-yevm:3

Cihet-i kitâbet, fi yevm:2, Cihet-i imâmet, fi yevm:2

Cihet-i müezzin, fi-yevm:1,5, Cihet-i ferraş, fi-yevm:2

Cihet-i mu`arif, fi-yevm:1, Cihet-i tevliyet, fi-yevm:3

Cihet-i kitâbet, fi-yevm:1, cihet-i cikayef, fi-yevm:2

Cihet-i ruğ ve burîya, fi-yevm:2, Cihet-i (رصه), fi-yevm:2

Mahsulât-ı evkâf-ı Şeyh Mahmud-ı Türkî be-çihet-i mescidi Aş

Hisse`-i mâlikâne`-i karye`-i Harâkû-derb hâsıl:1290

dekâkin-i der nefis-i Mardin, kâb:3, fi-sene:120

`an icâre`-i bâğât der nevâki-i Mardin 9 kıta`, fi-sene:1170

Cem`an:4143

Minhâ, el-hâsıl

takrir-i akâli-i vezaif-i mezkûrin

Cihet-i ~~Cibayet~~ ve müezzin:5, cihet-i nezâret:2

Cihet-i ~~imâmet~~, Cihet-i (~~م~~):1,5, Cihet-i tevliyet:1

Cihet-i ruğ ve hasır:1

mahsulât-ı evkâf-ı mescid-i İbrahim Ağa

icâre`-i asiyâb-ı der karye`-i Kurs-ı Evsat 2 hacet, fi-sene:1440

icâre`-i dekâkin-i der şehir, bâb:2, fi-sene:360

`an karye`-i Dere `an hisse`-i mâlikâne rub`, hasıl:1755

`an karye`-i üçdepe, Şems-i nısf ki, `an hububat pare hâsıl:737

an karye`-i Hakihiye (~~ه~~) an hisse`-i mâlikâne,

hâsıl:1447

Yekûn, hâsıl:fi-sene:5739

Sayfa: 33

evkâf-ı mescid-i İbrahim ağa der kazâ`-i m,

Minha el-Mahsul

takrir-i akâli-i vezâif-i mezkurin

Cihet-i imâmet ve müezzin fi-yevm:5

Cihet-i tevliyet, fi-yevm:2, Cihet-i türbedâri, fi-yevm:1

Cihet-i ferraş, fi-yevm:1, Cihet-i Cibayet ve mu`allim fi-yevm:2

Cihet-i ruğ ve (~~م~~), fi-yevm:2

Mahsulât-ı evkâf-ı Şeyh Çabûk, be-cihet-i mescid-i Aş

`an icâre`-i dekkâin, 3 kâb, fi-sene:204

`an icâre`-i bâğ der Kurs-i `Ala, 1 kıta`, fi-sene:10

`an icâre`-i dekakin, 5 kâb, fi-sene:408

be-cihet-i imâmet ve müezzin (~~م~~)

Yekûn:214, be-cihet-i imâmet ve müezzin (~~م~~)

Mahsul-i evkâf-ı Hünrevân Hâtûn, be-cihet-i mescid-i Aş

`an icâre`-i dekâkin, 5 bâb fi-sene:496

`an icâre`-i kârbânsaray, der şehir fi-sene:200

Yekun:696

Cihet-i imâmet:1,5, Cihet-i müezzin:nim (0-5)

Mahsulât-i evkâf-ı be-cihet-i Câmi`-i Melik Mahmud

`an icâre`-i mezkûrin

`an icâre`-i dekâkin-i mezkûrin

`an dükkân-ı Bedreddin-i Lülü 1 bâb, fi-sene:120

`an dükkân-ı Melik Mahmud 14 kâb, fi-sene:1121

`an icâre`-i bâgdât-ı mezkûrin 8 kıta`

bâğ-ı Sultan tâm 1 kıta`, fi-sene:200

bâğ-ı Bedreddin Lülü 5 kıta`, fi-sene:570

bâğ-ı Medrese`-i Resûl 1 kıta`, fi-sene:200

bâğ-ı Melik Mahmud, 1 kıta`, der nezd-i bâb-ı sınır.fi-sene:180

Yekûn:2391, fi-yevm:6, ziyâde:232

Minhâ, takrir-i ahâli-i nezâif-i mezkûrin

Cihet-i kitâbet ve imâmet:fi-yevm:2

Cihet-i müezzin, fi-yevm:1,5

Cihet-i tevliyet, fi-yevm:2

Cihet-i (م), fi-yevm:1

Mahsul-i evkâf-ı mescid-i dinar

icare-i dekakin vakf-ı m. 3 kab fi sene:be-cihet-i imamet

ve müezzin

Mahsul-i evkâf-ı cami der karye`-i Kara Dere

`an icare`-i bağat der karye`-i mezkure fi sene:282

be-cihet-i imamet ve hitabet ve müezzin

Sayfa: 34

Evkâf-ı kaza-i Mardin tabi`-i vilayet-i Diyarbekir

Mahsulât-ı evkâf-ı hazret-i Resûllullah aleyhisulût ves`selam

`an icare`-i dekakin ma`â 2 bab hane 34 kab, fi sene:3492

`an icare`-i bağat 16 kat fi sene:1285

icare`-i bağ-1 Mulu diye der karye`-i Bağ-1 Radviye der vadinin nebi-i `an m. fi sene:100

Zikr olunan bağ falıŝı ile bir dükkana istibdal olmağın vakfa ibka olduğu sabit olmağın yine bağ-1 mezkur vakfa kayd olundu Der zaman Kadı (*اعمر*) vakfı olur imiş.

`an Karye`-i Erkin tabi`-i Naliye`-i Savur ma`a mezre`a-i hane:20, mücerred:2

Hasıl-1 Nalikane ve divani ve sa`ir rusum`u `örfiye fi sene:2361

Yekûn:7238

hadim-i n-neki ve cabi gelüp her senede alub giderlermiŝ.

Mahsulat-1 evkâf-1 Necmeddin Gazi be-cihet-i Mescid-i Aŝ

`an icare`-i dekakin iki kab fi sene:420

`an icare`-i bağat:bağ-1 şire dar fi sene:1400

bağ-1 gayri çarab fi sene:240

Hisse`-i malikane`-i mezre`a`-i Bedlulin (*سدلولی*) `an rub` hububat hasıl fi sene:200

Yekûn fi sene:2260

Minha takrir-i ahali-i veza`if

Cihet-i imamet ve müezzin fi yevm:3,5

Cihet-i ferraş fi yevm:1

cihet-i ruğ ve buriya fi yevm:1

Mahsulat-1 evkâf-1 Cami`i Melik mansur der karye`-i Kuŝlûsar

`an icare`-i asiyaab-1 emin der karye`-i Kuçhisar `an

hisse`-i salis fi sene:800

`an nisf-1 hisse`-i vakıf vakıf `an karye`-i Harabül-ma

m. nisf-1 ahari

vakf-1 Medrese-i ŝekidiye fi sene:2018

Yekûn fi sene:2818

Minha takrir-i ahali-i veza`if-i mezkurin

Cihet-i hitabet ve imamet fi yevm:3

Cihet-i müezzin fi-yevm:1

Cihet-i tevliyet fi-yevm:2

Cihet-i Ruğ ve hasır fi-yevm:1.5

Mahsulat-ı evkâf-ı Mescid-i binar

icare-i dekakin 2 kab fi sene:264

bağ-ı vakıf der binar der bağha-i şehir fi sene:20

bağ-ı der nezd-i hamam-ı keçeci 1 kıta fi sene:24

Yekûn:308

Mahsulat-ı evkâf-ı ziyaret-i Şeyh `Abdülaziz be-çihet-i
zaviye`-i ziyaret der karye`-i Kakala `an `ôşr-i zeminha

`an zemin`il kekir 1 kıta fi sene:50

`an zemin`i derûn 1 kıta fi sene:50

`an zemin`i resul 1 kıta fi sene:50

`an zemin`i Vadi-i masağma 1 fi sene:50

`an zemin`i Özlüare 1 kıta fi sene:50

`an zemin-i abar 1 kıta fi sene:50

Sayfa: 35

Evkâf-ı Şeyh Abdülaziz be-çiheti zaviye-i Aş

`an icare`-i kaat-ı mezkurin

bağ-ı Dırke-i Ali 1 kıta fi sene:20

bağ-ı zevayid 1 kıta fi sene:30

bağ-ı dırke el-dükkan fi sene:30

Yekûn:380

Altıda ve onda şart oluna

Mahsulat-ı evkâf-ı Şeyh Mehmed-i Öki be cihet-i mescid-i

()

`an icare`-i hamam-ı () fi sene:3240

Minha takrir-i ahali ve zaif-i mezkurin

Cihet-i imamet ve müezzin fi yevm:5

Cihet-i ferraş fi yevm:1

Cihet-i türbedarî fi yevm:1

Cihet-i (ر) fi-yevm:2

icare-i asiyab-ı Ferdaniş der karye`-i Kara dere 1 hacir
fi sene:300

icare-i zemin-i bağ-ı Şeyh tam der nezd-i karye`-i Necm
1 kıta fi sene:30

Mahsulat-ı evkâf-ı Mescid-i hacı Seleman

be-cihet-i imamet ve müezzin

Yekûn:330, Altıda bir ve onda bir sarf olunmuş

Mahsulat-ı evkâf-ı medrese ve cami-i ma`ruf-ı cedid

`an evkâf-ı mescid-i Hacı Yakup ki hezaya şide fi sene:500

`an icare`-i bağ-ı mezre`-a-i Yar 1 kıta fi sene:300

`an icare`-i bağ-ı der Riçmil 1 kıta fi sene:200

`an evkâf-ı zaviye`-i baka Mahmud eş-şehid baka Abdulrahman

`an hisse`-i icare`-i dekakin-i Basife der Amid ki haliya
mezkur ilhak fi-yevm:23, fi sene:8280

Yekûn, fi sene:8780

fi-yevm ez ziyade

Minha takrir-i ahali-i ve zaif mezkurin

Cihet-i müderris fi yevm:16

cihet-i tevliyet fi-yevm:5

Cihet-i talebe fi-yevm:2

Cihet-i (ر) fi-yevm:1

Mahsulat-ı evkâf-ı evkâf-ı kaba Mahmudü`ş şehidiye Zaviye`-i
kaba Abdurrahman

`an icare`-i asiyab-ı (راحم الاروم) 1 hacir fi sene:2000

icare`-i baĝ-ı be-cihet-i Altur fi sene:1000

icare`-i dekakin 9 kab der Amid-i mahruse hisse`-i fi-yevm:7
fi sene:2520

Yekûn:5520

Kesan-ı yevmiye:15 ziyade:120

Minha takrir-i akali-i ve zaif-i mezkurin ma`a harc-ı ta`am

Cihet-i tevliyet:3 cihet-i mescid:2, cihet-i ()

fi-yevm:rub

Cihet-i ta`am fi-yevm:3

Nan fi-yevm:3

Hinta fi-yevm:2

Tetttimefi-yevm:2

Sayfa: 36

Evkâf-ı kaza-i Mardin

Der Nahiye`-i Nusaybin tabi`-i kaza-i Mardin

Mahsul-i evkâf-ı cami`i Cihangir der nefsi-i Nusaybin tabi`-i

Mardin hisse`-i Bûlyan `an asiyab-ı Cihangir der nefsi-i Nusaybin

`an 1 hacer fi-yevm:10 , fi sene:3600

Minha takrir-i ahali-i ve zaif-i mezkurin

Cihet-i hitabet ve imamet fi-yevm:6 hitabet fi-yevm:3,

imamet fi-yevm:3

Cihet-i müezzin fi-yevm:1

Cihet-i Ferraş fi-yevm:1

Cihet-i Nezaret ve ruĝ fi-yevm:1

Mahsulat-ı evkâf-ı zaviye`-i Hazret-i Zeynel`aladin der

nefs-i Nusaybin `an icaret ve Karye ve asiyeb

Karye`-i Zeynel`abidin ma`a mezre`a`-i Ma`mure der Karye`-i

nefs-i Nusaybin hasıl:4513

`an icare`-i asiyab der kurb-i karye`-i m. 1 hacer fi sene:3420

`an icare`-i dekakin der nefsi m. 6 bab fi sene:588

`an icare`-i baġat der baġat-ı Nusaybin der vadi-yi mermer
kita fi sene:400

hisse`_i Bülyan `an asiyab-ı Kulû der nefsi

Yekûn elhasıl:8921

Minha takrir-i ahali-i ve zaif-i mezkurin

Cihet-i Mescid fi-yevm:3

Cihet-i Tevliyet fi-yevm:3

Cihet-i imamet fi-yevm:1,5

Cihet-i müezzin fi yevm:1

Cihet-i Dabbaġ fi-yevm:1

Cihet-i ruġ ve () fi-yevm:1,5

Hisse`-i ta`am fi-yevm:15

Hisse`-i nan ve Güçt:8 nan:3 Güçt:5

hisse`-i Gendüm fi-yevm::3

hisse`-i tettime ve Çeraġ fi-yevm:2

Mahsul-i evkâf-ı Baba Haki zaviye-i Aş

Karye`-i Şimradiye tabi`-i savur nam-ı diġer Babahaki ma`a

hisse`-i malikane ve divani ki, 3536 akçedir.

hane:17, mücerred:2, hasıl:4400

Karye`-i Şeyh-i Zali vakf-ı zaviye`-i Şeyh zali bir vech-i

mu`af hane:54, mücerred:5, imam:1 hasıl:1734

Minha tahrir-i ahali-i zaviye`-i m.

Sayfa: 37

Yekûn-i der Kaza-i Mardin `an havass-ı hümayun ve hashah`-i

Hüsrev Paşa ve tımarha`-i ümera`-i `aşa`ir ve kala`s ve

evkâf ma`a emlak

Kala:1, Nesf:1 Kurra:163, mezara`:25, cema`at:33

Dekakin kab:572, Asiyab bab:45, karkan-ı saray bab:4

bağha ve bağçe kat`:141 zeminha`-i vakıf kat`:40

hamam bab:13, cevami bab:4, zevaya bab:2

mesacid bab:13, Medarn bab:6 mu`allimhane bab:5

boyahane ve şem`hane ve serhane ve kuzhane bab:5

Ma`sıra bab:1

neferan:11544

Minha

haneha-i gay-i `avrız neferan:878

Kadı:1 Zu`ama:9, ürema`-i `aşâ`ir:204, sipahiyah:113

müderris:6, talebe:6

E`imme ve hatib ve (حوع) ve küttab , ve huffaz ve sipahizadegan ve müe`ziran:291

El-baki

hane`-i `avrız ma`a mücerredat neferan:10666

hane:8566, islamiye:6718, teramine:1848

mücerred:2100, islamiye:1378, teramine:722

El-mahsul:2590984

Mahsul-i

hisse`-i divan-i:2554602

hisse`-i malikane:43570

Minha `an el-hasıl ed-divani

Hasha`-i padişah alemperah halde mülkehu

nefs-i:1 kurra:67 cema`at:7

hasılan darphane ve boyahane ve buzhane ve dabağhane ve kirışhane ve enhar:1577188

hasha`-i Mir-i miran:nefs:1 kurra:26, hasıl:617537

Tımarhâ`-i ümerâ`-i `aşâ`-ir ma`a cebeliyân kurrâ:66,

mezâra`:29, cemâ`at:8, oymaâk:25, hâsıl:359927

Sayfa: 38

Efkâf-ı kazâ`-i Mardin ve sâvur ve Birecik:358664

`an icârât-ı hamâm ve dekâkin ve asiyâb ve kârkân-ı sarây ve
bağçe ve zeminha:254971

`an (*Aras*) kurrâ:4 ma`a mahsul-i kurrâ

Erbâb-ı mezâif-i kaza`-i selâsa-e mezkûrin, neferâ:182

Müderriş:8, talibe:9, mukayyid:2, meşeyyih:3

hatib:8, nezâr:13, Eimme:27, müe`zin:28, mütevelli: 22

küttâb:10, huffâz:11, mu`allim ve mu`arif:3 zaviyedâr:10

Dabbâğ ve vekil harc:15, câkî:13

Sayfa: 39

Kaza`-i sâvur ma`a Tevâlâhâ, tâbi`-i Liva`-i Mardin

Cihhet-i kazâ`-i sâvur ma`a Bradî ve Zilân ve Bozân

fi-yevm:30

Nefs-i sâvur der dest-i mürmürân Hüsrev pâşâ

Cemâ`at-i müslümânân ve Erâminan

Müslümân:hâane:87, mücerred:6

Erâmine:hâne:14, mücerred:4

Sipâhizâdegân nefra:12, mu`af mefra:2

Gâyib ve ma`lû ve pir-i fâni neferân:7 hâsıl:5353

Hâshâ`-i mirmirân der nefsi-i sâvur ve tevâbi`

mahsul-i bağ-ı hassa der nezd-i sâvur, fi-sene:200

mahsul-i boyâhâne der karye`-i kara dere, fi-sene:6000

mahsul-i debbâğhane der nefsi-i sâvur, fi-sene:750

mahsul-i `an ihtisâb-ı nevâhi-i sâvur, fi-sene:1000

mahsul-i boyâhâne der karye`-i kınalû, fi-sene:4000

mahsul-i `an kasâbhâne der sâvur fi-sene:300

mahsul-i asiyâb-ı der karye`-i sâvur L. hacir, fi-sene:3200

`an mahsul-i asiyâb-ı hassa der karye`-i Halil, fi-sene:800

Yekûn:18950

`an kurr`-i mezkûrîn der nevâki-i sâvur

Karye`-i pîr Ali depesi tâbi`-i savur, hâne, mücerred:2,
mu`af neferân:2, hâsıl:5155

Karye`-i Kır iki tâbi`-i sâvur, hâne:12 mücerred:2, muâf
neferân:4, mu`a zeminha-i Yek çiftlik, hâsıl:2100

Minhâ, hisse`-i mâlikâne-i vakıf-ı medrese`-i Kâsım pâdişâh
`an rub` hububât:2678, hisse`-i divânî:10434

Minhâ, hisse`-i mâlikâne-i vakıf-ı medrese`-i Kâsım pâdişâh
`an rub`:1540, hisse`-i divânî:3315

Minhâ, hisse`-i mâlikâne-i vakıf-ı medrese`-i Kâsım pâdişâh:820
hisse`-i divânî:1680

Karye`-i Turcalû tâbi`-i sâvur, hâne:9, sâdât neferân:2
hasıl:1992

Karye`-i Kınalû tâbi`-i m., hâne:25, hâsıl:4593

Karye`-i Cundi` tâbi`-i m., hâne:6, mücerred:2, hâsıl:1446

Karye`-i Günferî tâbi`-im., ma`a mezre`a`-i Arpa Depesi
hâne:39, mücerred:10, hâsıl:11292

Karye`-i Der Kırac tâbi`-i sâvur, ma`a mezra`a`-i Bâtıla ve
sündüs hâne:59, mücerred:5, hâsıl:10277

Karye`-i Cevri tâbi`-i m., hâne:22, mücerred:10, hâsıl:5297

Sayfa: 41

Hâshâ`-i Hüsrev Pâşâ mîrmirân-ı Diyârbekir

Karye`-i Azce tâbi`-i m., hâne:12, mücerred:2, pîr-i fâni 2
nefer hâsıl:2316

Karye`-i Kâlûk tâbi`-i m., ma`a mezre`a`-i medârî, hâne:106
mücerred:84. pîr-i fâni ve gaib:3, hâsıl:11044

Karye`-i felib, Eramine tâbi`-i sâvur ma`a mezre`a`-i Şeyh

Hasan hâne:131, mücerred:110, Pîr-i fâni ve âma, 2. hâsıl:19819

Karye`-i Zimâbe tâbi`-i m., ma`a mezre`a`-i Ömerân, hâne:60

mücerred:39, hâsıl:7651

Minhâ hisse`-i mâlikâne-i vakıf-ı medrese-i Kasım Pâdişâh
rub` hububat:1191, hisse`-i divânî:6460

Karye`-i Bederiş tâbi`-i (m), ma`a mezre`a`-i Deyr-i Selâm
hâsıl:7304

Karye`-i Devir tâbi`-i m. ma`a mezz`a`-i Merban ve (مراب) *(مراب)*
hâne:38, mücerred:6, hâsıl:8412

Karye`-i Cerâş tâbi`-i (m) hâne:4, mücerred:3, hâsıl:1952

Karye`-i menâzil tâbi`-i m. hâne:21, mücerred:4, hâsıl:4312

Karye`-i Mehâşib tâbi`-i sâvur, hâne:14. mücerred:4, hâne:2095

Karye`-i Gülbağ tâbi`-i m, hâne:3, mücerred:1, hâsıl:497

Karye`-i Zifrî tâbi`-i m, hâne:12, mücerred:5, hâsıl:2647

Niyâbet-i hâhiye`-i mezkurin fi-sene:40,47

Yekûn-i hâshâ`-i mirmirân der kazâ`-i m., hâsıl:151663

Nefs:1, kurra:20, hâne:804:İslâmiye:790, Erâmine:14

mücerred:329, islâmiye:325, Erâmine:4

minhe, hisse`-i mâlikâne:6129, hisse`-i divânî:14534

sâdât , neferân:2, mu`af neferân:8, sipâhizâde neferân:12

pir-i fâni ve a`ma ve gaib neferan:16

Tımarhâ`-i ümerâ-i ümerâ`-i `aşa`-ir der kaza`-i mezkere ve
zu`amâ ve erbâb-ı tımâr ve cebeliyân

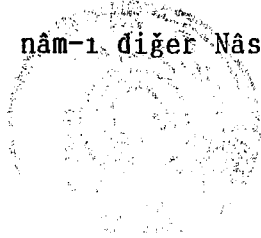
Mahsulât-ı ekrâd-ı `âşiret-i Bradî tâbi`-i Ömer Beg der kaza`-i
sâvur tâbi`-i Livâ`-i Amid.

Karye`-i Kara Hamza ta`lik-i Ömer Beg, hâne:7, hâsıl:600

Karye`-i Ömerân tâbi`-i Bradî ta`lik-i Ömer Beg nâm-ı diğeri Kâkil
hâne:10, hâsıl:2613

Karye`-i Kanlı Virân tâbi`-i m., hâne:6, hâsıl:756

Karye`-i Kâlkan tâbi`-i m. nâm-ı diğeri Nâsırkendi, hâne:23
hâsıl:2779

Karye`-i Atma, tâbi`-i m., hâne:18, hâsıl:3184

Karye`-i Zeki tâbi`-i m., hâne:14, mücerred:1, imâm:1,

hâsıl:2408

Karye`-i Kezibân tâbi`-i m., hâne:18, mücerred:2, imâm1,

hâsıl:3852

Karye`-i Bahâ`ed-din, hâne:10, mücerred:6, hâsıl:1853

Karye`-i Amîr Ahmed veled-i Kalender hâne:5, mücerred:1

müflis:1, hâsıl:977

Karye`-i Kâmuşlûvîran tâbi`-i m., hâne:7, mücerred:1,

hâsıl:782

Karye`-i Lûtân tâbi`-i m., hâne:17, mücerred1, imâm1,

hâsıl:2519

Karye`-i Miriş tâbi`-i m., hâne: 7, mücerred: 6, hâsıl: (boş)

Karye`-i Murad bin Musa Kethûda, hâne: 10, müflis: 1,

hâsıl: 1923

Karye`-i Ahmedân tâbi`-i m., hâne: 24, hâsıl: 1809

Karye`-i Demurcân tâbi`-i m., hâne: 8 , hâsıl: 1361

Karye`-i Haybi hâne: 2, hâsıl: 645

Karye`-i Bazırka tâbi`-i m., hâne: 5, hâsıl: 1340

Sayfa: 42

Timarha`-i ümera`-i `aşa`-ir der kazâ`-i m.

Karye`-i Sûlûfî, der ta`lik-i ,Ömer Bey tâbi`-i m., hâne: 9,
hâsıl: 1666

`an karye`-i Cihet tâbi`-i garki Amid, hâne: 16, mücerred: 2,
hâsıl: 4759

`an karye`-i İskân tâbi`-i Bıradi hâne: 17, mücerred: 1,
hâsıl: 3810

Karye`-i Geçân tâbi`-i m., hâne: 8, hâsıl: 1618

Karye`-i Hâcı tâbi`-i m., hâne: 7, hâsıl: 1216

Karye`-i Halilâk hâne: 16, mücerred: 1, hâsıl: 2350

Karye`-i Hıdır tâbi`-i m., hâne: 16, mücerred: 1,
sipâhi-zâde : 1, imâm : 1, hâsıl: 1763

Karye'-i Bekir tâbi'-i m., hâne: 19, mücerred: 1, hâsıl: 2440

Karye'-i Kızıl Celâleddin, hâne: 13, mücerred: 1, hâsıl: 2402

Karye'-i Millilû ma`a mezre`a'-i Halid, hâne: 14 mücerred: 2, hâsıl: 2474

Karye'-i Mâmurî, tâbi'-i m., hâne: 8, mücerred: 1, hâsıl: 2093

Karye'-i Lökmirân, tâbi'-i m., hâne: 4, hâsıl: 644

Karye'-i Kalemder tâbi'-i m., hâne: 11, mücerred: 2, pir-î fâni : 1, hâsıl: 2454

Karye'-i Kızıl Mehmed tâbi'-i m., hâne: 14, mücerred: 1, hâsıl: 2454

Karye'-i Koca Ali, hâne: 7, mücerred: 1, hâsıl: 1366

Karye'-i Sâlkân tâbi'-i m., hâne: 7, hâsıl: 1378

Karye'-i Mintân tâbi'-i m., hâne: 9, mücerred: 4, hâsıl: 1441

Karye'-i Kilis tâbi'-i m., hâne: 15, mücerred: 1, imâm: (boş) hâsıl: 1435

Karye'-i Bahâ'eddin tâbi'-i m., hâne: 3, imâm: 1, hâsıl: 1431

Karye'-i Cemâledin tâbi'-i `an Cemâ`at-i Sincan, hâne: 23, mu`af: 1, hâsıl: 2500

Karye'-i 'izeddin tâbi'-i m., hâne: 7, hâsıl: 1621

Mezre`a'-i Til-i Kurd tâbi'-i m., sipâhizâde : 8, hâsıl: 400

Mezre`a'-i Gülen Zer tâbi'-i m., sipâhizâde: 1, hâsıl: 250

Mezre`a'-i Taş tekin tâbi'-i m., hâsıl: 236

Mezre`a'-i Şeyh Mastariç tâbi'-i m., hâsıl: 250

Karye'-i Şeyhân nâm-ı diğêr Ziyaret-i Şeyh Amûk ma`a cemâ`at-i Brâdi `an nefsi karye, hâne: 30, mücerred: 3 mu`af neferân: 4, imâm: 1 hâsıl: 2645

Karye'-i Benlû tâbi'-i m., hâne: 3, hâsıl: 510

Karye'-i Selmân tâbi'-i m., `an cemâ`at-i şeyhân, hâne: 43, mücerred: 2, hâsıl: 1365

Karye'-i İkinci tâbi'-i m., hâne: 10, imâm: 1, hâsıl: 1625

`adet-i zekât-ı ağnam -ı cemâ`at-i m. fi - sene: 10.000

Mukâta'a'-i mezre'a'-i Merkin tâbi'-i Bradî der uhde-i

Budâk, birâderzâde-i Ömer Beg, fi-sene: 10.000

Yekûn-i cemâ'at-i Bradî

Kurrâ: 43 kat' , mezâra': 5 kat' , hâne: 541, mücerred: 45,

imâm: 8, mu'âf: 5, sipâhi: 2, pîr-i fâni ve â'mâ neferan: 3
hâsıl: 93.122

Karye'-i Bilûr tâbi'-i Amid, ta'aluk-i Devletşâh Kethûda
hâne: 32, mücerred: 11, imâm: 1, hâsıl: 5599

Karye'-i Kızılân tâbi'-i der nâhiye-i Nâfise, hâne: 9,
hâsıl: 1408

Karye'-i Yârvend tâbi'-i der nâhiye-i Nâfise, hâne: 16
mücerred: 2, hâsıl: 1404

Yekûn, Kurrâ, ka: 4, Mezre'a: 1, cemâ'at: 1, Hâne: 170,
Mücerred: 22, imâm: 2, Hâsıl: 12.805.

Cemâ'ât-ı ekrâd-ı aşiret-i Zilân ve (*الوصال*) ve Bozân
tâbi'-i Livâ'-i amid ve Kazâ'-i Sâvur.

S.43

Cemâ'ât-ı ekrâd-ı aşiret-i Bozân tâbi'-i Ali ağa
der kışlâk-ı Kâsım, Hâne: 36, Mücerred: 5, pîr-i fâni: 2,
Hâsıl: 3.400.

Der kışlâk-ı Ali ağa tâbi'-i m.,

Hâne: 75, Mücerred: 9, Sipâhizâde neferân: 5, Hâsıl: 7.232

Der kışlâk-ı Dâvud Kethûda-yı mezkûrin

Hâne: 63, Mücerred: 7, pîr-i fâni: 3, Hâsıl: 5.776.

Der kışlâk-ı Hasan tâbi'-i m.,

Hâne: 53, Mücerred: 6, Hâsıl: 2.800.

Der kışlâk-ı Şâh Fenâr,

Hâne: 47, Mücerred: 4, Hâsıl: 3.222.

Der kışlâk-ı Şâh Hüseyin ma'a Mezre'a-i Boğa ve Nâsır,

Hâne: 43, Mücerred: 4, Hâsıl: 4.766.

Der kışlâk-ı Kalender, Hâne: 63, Mücerred: 2, Hâsıl: 2.937

Der kışlâk-ı Yusuf, Hâne: 73, Mücerred: 1, Hâsıl: 11.847

Yekûn-i Cemâ'ât-i Bozân,

Cemâ'ât: 8, Hâne: 453, Mücerred: 38, Sipâhizâde neferân: 5
pîr-i fâni neferân: 6, Hâsıl: 41.960.

Cemâ'ât-i aşiret-i Zilân tâbi'-i nâhiye'-i (*بیای*) tâbi'-i
Livâ'-i Amid.

Karye'-i Şâh tâbi'-i Derviş Ağa,

Hâne: 43, Mücerred: 7, imâm: 1, Sipâhizâde: 5, el-muâf: 4
neferân Hazret-i Ebu Bekir Radiyallah-ı anh neslinden olmağın
mu'âf kayd olundu, Hâsıl: 6.893.

Karye'-i Behâvif tâbi'-i m.,

Hâne: 27, Mücerred: 4, Hâsıl: 2.055.

Karye'-i Gelbûzî, tâbi'-i m.,
Hâne: 16, Mücerred: 3, Hâsıl: 2.232.

Karye'-i Mağlûk, tâbi'-i m.,
Hâne: 15, Mücerred: 1, Hâsıl: 4.286.

Karye'-i Devlet Beği, tâbi'-i m., Hâne: 28, Hâsıl: 3.232.

Karye'-i Mansur, tâbi'-i m., Hâne: 8, Hâsıl: 1.560.

Cemâ'ât-i Melik-i, tâbi'-i m., der Karye'-i Zerbî
Hâne: 78, Mücerred: 3, imâm: 1', Hâsıl: 5.202.

Karye'-i Bâsuk, Hâne: 13, Hâsıl: 4.162.

Cemâ'ât-i Silvân, tâbi'-i m., Hâne: 8, Hâsıl: 520.

Mezre'a-i Yârâsa Hacı, Hâsıl: 1.970.

Mezre'a-i Mâsiyân, tâbi'-i m., (٤٤) Hâsıl: 800.

Mezre'a-i Mescid, tâbi'-i m., (٤٤) Hâsıl: 790.

Mezre'a-i (Mezre'a-i) Dâye (٤٤), Hâsıl: 760.

Mezre'a-i 'Azkâr, tâbi'-i m., (٤٤) Hâsıl: 420.

Mezre'a-i Sultânî, tâbi'-i m., Hâsıl: 390.

Sayfa: 44.

Timârhâ'-i ümerâ'-i 'aşâ'-ir.

Yekun-i Cemâ'ât-i Zilân, tâbi'-i nâhiye'-i (٤٤)
Cemâ'ât: 2, kurrâ: 7, mezâra: 6 kıta` Hâne: 236, Mücerred:
17, mu'âf: 4, imâm: 2, Sipâhizâde: 5, Hâsıl: 35.272.

Ze'amethâ ve timârhâ-i Sipâhiyân der kazâ'-i Sâvur ve
nevâh-i kazâ'-i .

Karye'-i Tezeklû, tâbi'-i m.,
Hâne: 30, Mücerred: 2, Hâsıl: 8.922.

Karye'-i Yenice, tâbi'-i Sâvur,
Hâne: 17, Mücerred: 4, Hâsıl: 4.416.

Karye'-i Sefer şâh, tâbi'-i m.,
Hâne: 25, Mücerred: 5, Hâsıl: 16.216.

Minhâ hisse'-i mâlikâne-i vakf-ı medrese'-i
Kâsım pâdişâh rub`: 1.953, Hisse'-i divânî: 6.929.

Minhâ hisse'-i mâlikâne-i vakf-ı medrese'-i
Kâsım pâdişâh rub`: 904, Hisse'-i divânî: 3.512.

Minhâ hisse'-i mâlikâne-i vakf-ı medrese'-i
Kâsım pâdişâh rub`: 1.244, Hisse'-i divânî: 15.015.

Karye'-i Karûksâklû, tâbi'-i m.,
Hâne: 13, Mücerred: 1, pir-i fâni: 1, Hâsıl: 6.856.

Karye'-i Revanis, tâbi'-i m.,
Hâne: 51, Mücerred: 12, Hâsıl: 13.085.

Karye'-i Celâvdarûnî, tâbi'-i m.,
Hâne: 10, Mücerred: 2, sâdât neferâ: 4, Hâsıl: 2.581.

Minhâ hisse'-i mâlikâne-i vakf-ı medrese'-i
Kâsım pâdişâh rub`: 1.502, Hisse'-i divânî: 4.354.

Minhâ hisse'-i mâlikâne-i vakf-ı medrese'-i
Kâsım pâdişâh rub` hububât:2.746, Hisse'-i divânî:10.339

Karye'-i Ca`ferî, tâbi'-i m., Hâne: 15, Hâsıl: 3.854.

Karye'-i Çâmurlû, tâbi'-i m., `an Cemâ'ât-i Kâni Lor.
Hâne: 29, Mücerred: 4, Hâsıl: 2.278.

Karye'-i Ali yüzû, tâbi'-i m.,
Hâne: 15, Mücerred: 9, Hâsıl: 8.675.

Karye'-i Pir Abil, tâbi'-i m., hâricden ekerler
Hâsıl: 1.000.

Mezre'a-i Obâoğlu, tâbi'-i m., Hâsıl: 1.486.

Karye'-i Devekendi, tâbi'-i m.,
Hâne: 23, Mücerred: 3, Hâsıl: 3.791.

Karye'-i `Arabkendi, ma`a Yenice'-i `Arab, tâbi'-i Sâvur
Hâne: 21, Mücerred: 7, Hâsıl: 6.287.

Karye'-i Mevlâna Ali, tâbi'-i m.,
Hâne: 3, Mücerred: 2, Hâsıl: 1.820.

Minhâ hisse'-i mâlikâne-i vakf-ı medrese'-i
Kâsım pâdişâh rub` hububât: 741, Hisse'-i divânî: 3.050.

Karye'-i Köçek, tâbi'-i m.,
Hâne: 3, Mücerred: 1, Hâsıl: 1.724.

Karye'-i Hâcı Mehmed, tâbi'-i m.,
Hâne: 3, Mücerred: 1, Hâsıl: 3.091.

Karye'-i Karzir, tâbi'-i m.,
Hâne: 14, Mücerred: 7, Hâsıl: 2.992.

Karye'-i Merdân, tâbi'-i m., hâricden ekerler, Hâsıl:1824

Karye'-i Seyfeddinlû, tâbi'-i m.,
Hâne: 25, Mücerred: 3, Hâsıl: 5.138.

Karye'-i Til-i Sincâm, tâbi'-i m.,
Hâne: 9, Mücerred: 3, Hâsıl: 2.720.

Minhâ hisse'-i mâlikâne-i vakf-ı medrese'-i
Kâsım pâdişâh rub`: 572, Hisse'-i divânî: 2.148.
Karye'-i Kayakendi, tâbi'-i m.,
Hâne: 4, Mücerred: 1, Hâsıl: 2.936.

Karye'-i Nâzlû, tâbi'-i m.,
Hâne: 8, Mücerred: 1, Hâsıl: 3.019.

Karye'-i Be-nâm-ı Mehmed, tâbi'-i m., hâricden ekerler,
Hâsıl: 392.

Karye'-i Benâm, tâbi'-i m.,
Hâne: 14, Mücerred: 4, sâdât: 7, Hâsıl: 4.682.

Minhâ hisse'-i mâlikâne-i vakf-ı zâviye'-i Ağziyaret,
rub` hububât: 937, Hisse'-i divânî: 3.745.

Sayfa: 45.

Tımârhâ'-i zu'amâ ve erbâb-ı tımâr der kazâ'-i Sâvur.

Karye'-i Ahmed, tâbi'-i Sâvur ma`a nısf-ı Mezre'a-i Susuz -ı
mmüslümânân ve Erâmine, Hâne: 82, islâmiyye: 70,
Erâmine: 12, mu'âf: 1, Hâsıl: 10.595.

Karye'-i Behrâmki, tâbi'-i m., `an Cemâ'ât-i mezbure,
Hâne: 12, Mücerred: 4, Hâsıl: 5.858.

Karye'-i Nefi, tâbi'-i m., ma`a Mezre'a-i `Arif,
Hâne: 19, Mücerred: 8, Hâsıl: 4.000.

`an Karye'-i Güleklû, tâbi'-i m., Hâsıl: (*ل۵*) ma`a
asiyâb: 1, hâcer: 1.000.

Karye'-i Gûnlû, tâbi'-i m., Hâne: 5, Hâsıl: 771.

Karye'-i Cirit, tâbi'-i m.,
Hâne: 9, ma'lûl: 1, Hâsıl: 1.852.

Karye'-i Kuşkend, tâbi'-i m.,
Hâne: 5, Mücerred: 1, Hâsıl: 2.200.

Karye'-i Kirko, tâbi'-i m.,
Hâne: 4, Mücerred: 2, Hâsıl: 2.376.

Karye'-i Yılânlı, tâbi'-i m.,
Hâne: 21, Mücerred: 3, Hâsıl: 2.536.

Karye'-i `Asıpınarı, tâbi'-i m., hâricden ekerler,
Hâsıl (): 1.200.

Mezre'a-i Dirvân, tâbi'-i Mardin, Hâsıl(*ل۵*): 2.143.

Mezre'a-i Zeyn` tâbi'-i m., Hâsıl (*ل۵*): 700.

Mezre'a-i Basiret, tâbi'-i m., Hâsıl(*ل۵*) : 750.

Mezre'a-i Ulâk, tâbi'-i m., Hâsıl(*ل۵*) : 250.

- Mezre'a-i Çerğ-i ğarki, tâbi'-i m., Hâsıl(*لعمري*): 1.151.
- Mezre'a-i Tileriş, tâbi'-i m., Hâsıl(*لعمري*): 2.670.
- Mezre'a-i Şeyh (*لعمري*) tâbi'-i m., Hâsıl(*لعمري*): 323.
- Mezre'a-i Sinodcu, tâbi'-i m., Hâsıl(): 437.
- Mezre'a-i Kayt, tâbi'-i m., nam-ı diğeri `Atşin Hâsıl (*لعمري*): 1.200.
- Mezre'a-i Ahlin, tâbi'-i m., Hâsıl(*لعمري*): 800.
- Mahsûl-i nâhiye`-i ihtisab-ı Mardin, fi-sene: 2.820.
- Mahsûl-i Çeltûk der nâhiye-i Mardin ber-vech-i münasefe fi-sene: 3.000.
- Mezre'a-i Küçük Acı, tâbi'-i m., Hâsıl(*لعمري*): 1.565.
- Mezre'a-i Ortaviran, tâbi'-i m., Hâsıl (*لعمري*): 500.
- Mezre'a-i Ağvirân, tâbi'-i m., Hâsıl: 530.
- Karye'-i Pekmezlû, tâbi'-i m., hâricden ekerler, Hâsıl (*لعمري*):1.392.
- Mezre'a-i Merifât tâbi'-i nam-ı diğeri, Kulan-ı Ağnâm Hâsıl (): 503.
- Mezre'a-i Zeşân, tâbi'-i m., Hâsıl (*لعمري*): 2.377.
- Mezre'a-i mezra`, tâbi'-i m., Hâsıl: 1,191.
- Mezre'a-i Çırakdepesi, tâbi'-i m., Hâsıl: 801.
- Mezre'a-i Öksüzvirân, tâbi'-i m., Hâsıl: 1.500.
- Mezre'a-i Kızıildepe, tâbi'-i m., Hâsıl (*لعمري*): 910.
- Mezre'a-i Karâdepe, tâbi'-i m., Hâsıl: 1.081.
- Mezre'a-i Bin Kemer, tâbi'-i m., Hâsıl (*لعمري*): 1.000.
- Mezre'a-i Kotine, tâbi'-i m., Hâsıl: 462.
- Mezre'a-i Amire, tâbi'-i m., der nezd-i Mehmed Abad, Hâsıl ma`a çâyır: 1.377.
- Mezre'a-i Ayn- Dine, tâbi'-i m., Hâsıl (*لعمري*): 2.654.
- Mezre'a-i Tilkâd, tâbi'-i m., Hâsıl (*لعمري*): 1.200.
- Mezre'a-i (*لعمري*) diğeri, tâbi'-i m., Hâsıl: 850.
- Sayfa: 46.
- Timârhâ`-i zu`ama ve erbâb-i timâr der kazâ`-i Sâvur.

Mezre'a-i Kutlu Beg, tâbi'-i Mardin, Hâsıl (*ل*): 923

Mezre'a-i Kızıl Mâr, tâbi'-i m., Hâsıl: 850.

Mezre'a-i Til-i Sadis, tâbi'-i m., Hâsıl (*ل*): 539.

Mezre'a-i Tûr ilyâs, tâbi'-i m., Hâsıl: 500.

Mezre'a-i Kâmehlû Şeyh, tâbi'-i m., Hâsıl (*ل*): 1.525.

Mezre'a-i Haddâb, tâbi'-i m., Hâsıl (*ل*): 3.152.

Mezre'a-i Hızır Beg, tâbi'-i m., Hâsıl: 944.

Mezre'a-i Sihmiş, tâbi'-i Sâvur, Hâsıl (*ل*): 1.470.

Mezre'a-i 'Adbi, tâbi'-i Mardin, Hâsıl: 2.213.

Selâse'-i Mezre'a-i Bekrî, tâbi'-i m., Hâsıl: 777.

Karye'-i Til-i Kürpe, tâbi'-i m.,
Hâne: 11, Mücerred: 2, Hâsıl: 2.683.

Karye'-i Til-i müslim, tâbi'-i m., Hâne: 4, Hâsıl: 1.423
Minhâ,
hisse'-i mâlikâne-i vakf-ı zâviye'-i sultan hamâm-kebir rub`:
185, Hisse'-i divânî: 602.

Karye'-i Cirân, tâbi'-i m., Hâne: 10, Hâsıl: 2.741.

Karye'-i Şâd müre, tâbi'-i m.,
Hâne: 19, Mücerred: 3, Hâsıl: 4.957.

Karye'-i Çakaldepe, tâbi'-i m.,
Hâne: 10, Mücerred: 1, Hâsıl: 3.500.

Karye'-i Zikâce, tâbi'-i m.,
Hâne: 23, Mücerred: 6, Hâsıl: 7.420.

Karye'-i Denizoğlu, Hâne: 18, Mücerred: 4, Hâsıl: 4.045.

Karye'-i (*سمرقند*) tâbi'-i m., Hâne: 29, Mücerred: 2,
Hâsıl: 3.712.

Karye'-i Kılıç, tâbi'-i Mardin,
Hâne: 20, Mücerred: 1, Hâsıl: 2.988.

Karye'-i Kabâkdepe, tâbi'-i m.,
Hâne: 10, seyyid: 1, Hâsıl: 3.995.

Karye'-i Kış, tâbi'-i m.,
Hâne: 16, Mücerred: 1, Hâsıl: 5.887.

Minhâ hisse'-i mâlikâne-i vakf-ı zâviye'-i Sultan
Hamza'-i Kebir rub` : 522.
Hisse'-i divânî: 2.066.

Minhâ hisse'-i mâlikâne-i vakf-ı Şâh Sultân hâtun.

zevce'-i İbrahim beg rub`: 835.
Hisse'-i divânî: 3.160.

Karye'-i Dengi, tâbi'-i m.,
Hâne: 28, Mücerred: 4, Hâsıl: 4.770.

Karye'-i Veled-i fermân, tâbi'-i m.,
Hâne: 13, Mücerred: 3, Hâsıl: 3.721.

Karye'-i Maldepe, tâbi'-i m.,
Hâne: 14, Mücerred: 1, Hâsıl: 6.760.

Minhâ hisse'-i mâlikâne-i vakf-ı medrese ve meşcid-i
zevce-i İbrahim beg, rub`: 918, Hisse'-i divânî: 3.852.

Karye'-i Kaşûkdepe, tâbi'-i m.,
Hâne: 13, Mücerred: 1, Hâsıl: 6.513.

Minhâ hisse'-i mâlikâne-i vakf-ı medrese-i
Kâsım pâdişâh rub`: 1.585, Hisse'-i divânî: 5.165.
Karye'-i Meziriye, tâbi'-i m., Hâne: 2, Hâsıl: 1.093.

Minhâ hisse'-i mâlikâne-i vakf-ı zâviye'-i Sultân
Hamza-i kebir rub`: 1.480, Hisse'-i divânî: 5.033.

Karye'-i Bin `ülyan, tâbi'-i m.,
Hâne: 33, Mücerred: 9, Hâsıl: 6.338.

Karye'-i Kozluca tam der nezd-i sultan (كوزلجا) hâsıl (كوزلجا) ma`a
çayır-ı Velûd, fi-sene: 950.

Mezre'a-i Kantara, tâbi'-i m., der nezd-i pâmuklu,
Hâsıl () ma`a Çeltûk: 1.190.

Karye'-i Nehim ma`a Milyân, Mezre'a-i Bekrî haric-i
zeminha-i evkâf, Hâne: 83, Mücerred: 31, mu`âf neferâ:8
Hâsıl: 7.269.

Karye'-i Ma`mure, tâbi'-i m.,
Hâne: 12, Mücerred: 2, Hâsıl: 3.563.

Karye'-i bâb-ı ziyân, tâbi'-i m.,
Hâne: 10, Mücerred: 2, Hâsıl: 1.927.

Minhâ hisse'-i mâlikâne-i vakf-ı zâviye'-i Sultân
Hâmza'-i Kebir`an nisbe-i Bûlyan, ber vech-i nakdiye:350
Hisse'-i divânî: 6.919.

Karye'-i Şa`tûr, tâbi'-i Mardin hâricden ekerler,
Hâsıl: 3.513.

Mezre'a-i Sefbisân, tâbi'-i m., der kurbi mezâr-ı Şeyh
Zolî, hâricden ekerler. Hâsıl (سيفبسان): 400.

Karye'-i Defne, tâbi'-i m., der nezd-i Sultân Selağı,
hâricden ekerler, Hâsıl (سلاقي): 858.

Minhâ hisse'-i mâlikâne-i vakf-ı medrese ve mescid-i zâviye'-i İbrâhim Beg, Hisse'-i divânî: 1.193.

Sayfa: 47.

Tımârhâ-i zu'amâ ve Sipâhiyân der kazâ'-i Sâver tâbi'-i Livâ'-i Mardin.

Karye'-i Hesibe, tâbi'-i Mardin, Hâsıl: 5, Hâsıl: 1.595.

Karye'-i Rahbe, tâbi'-i Mardin, Hâne: 3, Mücerred: 1, Hâsıl: 3.780.

Karye'-i Minâre, tâbi'-i m., Hâne: 6, Hâsıl: 1.180.

Karye'-i Güllüce, tâbi'-i m., Hâne: 4, Mücerred: 2, Hâsıl: 1.968.

Karye'-i Ebu kâle, tâbi'-i m., Hâne: 14, Mücerred: 1, Hâsıl: 3.712.

Karye'-i Reyhâniye'-i mezbur, Hâne: 5, Hâsıl: 1.817.

Karye'-i Nakkâş, tâbi'-i m., Hâne: 8, Hâsıl: 1.823.

Karye'-i 'Arşıye, tâbi'-i m., Hâne: 5, Mücerred: 2, Hâsıl: 1.995.

Karye'-i Til-i Haşmi, tâbi'-i m., Hâne: 2, Mücerred: 1, Hâsıl: 5.000.

Karye'-i üç depe Şemseddin, tâbi'-i m., Hâne: 25, Hâsıl: 10.237

Karye'-i 'izâle, tâbi'-i m., Hâne: 12, Mücerred: 1, Hâsıl: 4.150.

Karye'-i Riş-Al'an, tâbi'-i m., Hâne: 14, Mücerred: 1, Hâsıl: 9.206.

Minhâ hisse'-i mâlikâne-i vakf-ı mescid-i İbrâhim Ağa. Hisse'-i salıs-i malikâni: 737, Hisse'-i divânî: 9.500.

Mezre'a-i Eksüd, tâbi'-i m., Hâsıl: 560.

Mezre'a-i Kişbere, tâbi'-i m., Hâsıl: 344.

Karye'-i Veled-i sâmi, tâbi'-i m., Hâne: 9, Hâsıl: 1.839.

Karye'-i Ebhemile, tâbi'-i m., Hâne: 12, Mücerred: 1, Hâsıl: 916.

Karye'-i Salsâr, tâbi'-i m., Hâne: 24, Mücerred: 10, Hâsıl: 7.766.

Karye'-i Keşih, tâbi'-i m.,

Hâne: 12, Mücerred: 3, Hâsıl: 3.412.

Karye'-i Cotâri, tâbi'-i m.,
Hâne: 6, Mücerred: 1, Hâsıl: 3.847.

Minhâ hisse'-i mâlikâne-i vakf-ı zâviye'-i Sultân
Hâmza'-i sağır rub` hububât, 1.693.
Hisse'-i divânî: 6.073.

Karye'-i Reşidiye, tâbi'-i m., Hâne: 9, Hâsıl: 1.038.

Karye'-i AmirAbdullah, tâbi'-i m., Hâne: 2, Hâsıl: 1.047
Karye'-i Zirâ'a, tâbi'-i m., Hâne: 2, Hâsıl: 1.152.

Karye'-i Acı ûlya, tâbi'-i m.,
Hâne: 7, Hâsıl: 3.659.

Karye'-i Karkin, ma`a Mezre'a-i Al-vând,
Hâne: 9, Mücerred: 1, Hâsıl: 5.419.

Karye'-i Necm, tâbi'-i m., Hâne: 3, Hâsıl: 1.139.

Karye'-i Rumiye, tâbi'-i m., Hâne: 20, Hâsıl: 2.871.

Karye'-i Beliği, tâbi'-i m.,
Hâne: 4, Mücerred: 1, Hâsıl: 1.706.

Karye'-i Tiltapar, tâbi'-i m., Hâne: 8, Hâsıl: 3.500.

Karye'-i Şeyh sâlih, tâbi'-i m.,
Hâne: 17, Mücerred: 3, Hâsıl: 5.000.

Mukâta`a-i Mezre'a-i der `uhde'-i mezkurîn.

Mukâta`a-i Mezre'a-i Dillû sihâm, der Ömer-i müllilî
tâbi'-i Mardin, fi-sene: 450.

Mukâta`a-i Z`er-i kara der `uhde'-i Mehmed veled-i Çavuş
fi-sene: 500.

Mukâta`a-i Gırâz der `uhde'-i mevlânâ Ahmed müderris,
fi-sene: 400.

Mukâta`a-i Mirân Ahmedî, tâbi'-i m., der `uhde'-i
Ahmed-i m., fi-sene: 300.

Mukâta`a-i (سورسور) tâbi'-i m., der `uhde'-i bâba kulu Ali
fi-sene: 450.

Mukâta`a-i İbrâhim harâbe der `uhde'-i sâtılmış-ı m.,
fi-sene: 200.

Mukâta`a-i mezre'a-i Çürdüklü, tâbi'-i (boş), der
`uhde'-i Birvâdim, fi-sene: 300.

Mukâta`a-i Köprüce Mezre'a-i der `uhde'-i Bir vâdim-i m.,
fi-sene: 150.

Mukâta`a-i Şemseddin tâm-ı Mezre`a-i der `uhde`-i m.,
fi-sene: 150.

Sayfa: 48.

Timârhâ`-i zu`ama ve erbâb-ı timâr der kazâ`-i m. der
tâbi`-i Mardin.

Mukâta`a-i Mezre`a-i Şehirlû, tâbi`-i m., der `uhde`-i
satılmış, fi-sene: 200.

Mukâta`a-i Melikler, tâbi`-i m., der `uhde`-i Osman
Zinnûr, fi-sene: 300.

Mukâta`a-i Mezre`a-i Gözlû gül-i diğér fi-sene: 250.

Mukâta`a-i mezre`a-i Mezre`a-i Bökriye, fi-sene: 250.

Mukâta`a-i Mezre`a-i Hızır Hâcı der `uhde`-i Bedir Hâcı fi-
sene: 200.

Mukâta`a-i Mezre`a-i Yâkâcık der `uhde`-i Mevlânâ Yâkûb
fi-sene: 400.

Mukâta`a-i Mezre`a-i Kıstlûn, tâbi`-i Sâvur der `uhde`-i
Amir Mehmed, fi-sene: 200.

Mukâta`a-i Mezre`a-i Karavirân, fi-sene: 280.

Mukâta`a-i Mezre`a-i Kihri der berid. fi-sene: 30.
Mukâta`a-i Mezre`a-i Otaklû der `uhde`-i pir kulu ve
Ya`kub, fi-sene: 200.

Mukâta`a-i Mezre`a-i Evlâ ve hâze, der `uhde`-i Tür Ali,
fi-sene: 200.

Karye`-i Gündec tâbi`-i m., Hâne: 8, Hâsıl: 4.357.

Niyâbet-i nefsi ze`amet-i Ca`fer Beg kethüda-i Diyârbekir,
fi-sene: 1.594.

Niyâbet-i ze`amet-i, Ca`fer Beg bin Mehmed, birâder-i
Amir Ağa, fi-sene: 255.

Minhâ hisse`-i mâlikâne-i vakf-ı zâviye`-i İbrahim Beg
rub` hububât: 566, Hisse`-i divânî: 3.791.

Niyâbet-i ze`amet-i Süleymân Beg tâm, fi-sene: 687.

Niyâbet-i ze`amet-i Amir `Alim (كريم) fi-sene: 372.

Niyâbet-i ze`amet-i Ferrîh tâm, fi-sene: 469.

Niyâbet-i ze`amet-i Câfer Beg, tâm, fi-sene: 681.

Niyâbet-i ze`amet-i Abdülkerim tâm Serâsker, fi-sene: 177

Niyâbet-i ze`amet-i Emin ağa, fi-sene: 678.

Niyâbet-i ze'âmet-i Halil Beg, fi-sene: 369.

Mezre'a-i Zebûr, tâbi'-i m., Hâsıl: 3.543.

Emvâl-i mezkûr der Nâhiye'-i Rasü'l ayn.

Emlâk 12 kat` fi-sene: 840.

Mahsûl-i Kükürd, fi-sene: 400.

Mahsûl-i Dolâb 3 kat`, fi-sene: 2.199.

Karye'-i Bâşıboya nâm-ı diğêr Arpadepesi,
Hâne: 7, Hâsıl: 6.572.

Karye'-i sefâ'ire, tâbi'-i Mardin,
Hâne: 19 Mücerred: 10, Hâsıl: 8.785.

Karye'-i Doğancık, tâbi'-i m.,
Hâne: 7, Mücerred: 3, berak-ı emlâk: 1, Hâsıl: 3.820.

Minhâ hisse'-i mâlikâne-i vakf-ı medrese-i Şehid Muzateriye
rub`: 1200. Hisse'-i divânî: 5.372.

Minhâ hisse'-i mâlikâne-i vakf-ı zâviye-i İbrâhim Beg
rub`: 1.745.
Hisse'-i divânî: 7.040.

Minhâ hisse'-i mâlikâne-i vakf-ı zâviye'-i İbrâhim Beg
rub`: 820.
Hisse'-i divânî: 3.000.

Karye'-i 'Ezine, tâbi'-i m., hâricden ekerler,
Hâsıl: 1.850.

Karye'-i Nergislû, tâbi'-i m., hâricden ekerler
Hâsıl: 1.188.

Karye'-i Heli tâbi'-i (boş) hâricden ekerler,
Hâsıl: 2.907.

Karye'-i Bekdâş, tâbi'-i m., Hâne: 7, Hâsıl: 3.980.

Karye'-i Tiletkiğı, tâbi'-i m.,
Hâne: 22, Mücerred: 4, Hâsıl: 6.323.

Karye'-i Hali`, tâbi'-i m.,
Hâne: 15, Mücerred: 1, Hâsıl: 7.149.

Karye'-i Ağziyâret, tâbi'-i m., ma`a mezre`a-i Bâşkes
Hâne: 13, Mücerred: 8, Hâsıl: 3.369.

Karye'-i Hacı Halil, tâbi'-i m.,
Hâne: 15, Mücerred: 6, Hâsıl: 4.039.

Karye'-i Zinuriye, tâbi'-i m., Hâne: 7, Hâsıl: 3.500.

Minhâ hisse'-i mâlikâne-i vakf-ı Sultan Hâmza'-i

sağır: 376. Hisse`-i divânî: 3.663.

Sayfa: 49.

Tımârhâ`-i zu`âma ve Sipâhiyân der kazâ`-i sâvur tâbi`-i Mardin.

Mezre'a-i Zûlan, Halil ma`a zemin-i dere Hâsıl: 1.055.

Karye`-i Çanâkçı, tâbi`-i m.,
Hâne: 8, Mücerred: 2, Hâsıl: 1.704.

Karye`-i Zârâlına ma`a Mezre'a-i Tutkiyât der Abdulgafar
Hâne: 80, Mücerred: 30, Hâsıl: 19.893.

Karye`-i Til-i Müddever, tâbi`-i m., Hâne: 4, Hâsıl: 729

Karye`-i Til-i, Hâne: 4, Hâsıl: 2.177.

Minhâ hisse`-i mâlikâne-i vakf-ı medrese`-i Sultân `isa
rub`: 1.956.

Hisse`-i divânî: 6.500.

Minhâ hisse`-i mâlikâne-i vakf-ı mederese ve mescid-i
Melik Nâsır Şehidiye rub`: 4.036.

Hisse`-i divânî: 15.857.

Karye`-i `inbûle, tâbi`-i m., Hâne: 6, Hâsıl: 3.500.

Karye`-i Bekdâş-ı Küçük, tâbi`-i m.,
Hâne: 2, Hâsıl: 1.750

Karye`-i Vikök, tâbi`-i m., Mardin,
Hâne: 25, Mücerred: 3, Hâsıl: 8.922.

Karye`-i Kırğûn, tâbi`-i m.,
Hâne: 14, Mücerred: 4, Hâsıl: 4.457.

Karye`-i Kantara, tâbi`-i m.,
Hâne: 42, Mücerred: 4, Hâsıl: 8.800.

Minhâ hisse`-i mâlikâne-i vakf-ı Melik, rub`: 1.922.
Hisse`-i divânî: 7.000.

Karye`-i Til-i Karga, tâbi`-i m.,
Hâne: 5, Mücerred: 5, Hâsıl: 3.972.

Karye`-i Eşrefiye, tâbi`-i m.,
Hâne: 10, Mücerred: 3, Hâsıl: 3.588.

Karye`-i Babâ Nacar, tâbi`-i m.,
Hâne: 18, Mücerred: 1, Hâsıl: 6.000.

Minhâ hisse`-i mâlikâne-i vakf-ı medrese ve mescid-i
Melik Nâsır şehid: 874, Hisse`-i : 3.098.

Karye`-i Kara Yakub nâm-i diğêr Helâtiye, tâbi`-i m.,
Hâne: 14, Mücerred: 2, Hâsıl: 4.321.

Karye'-i Masla, tâbi'-i m.,
Hâne: 19, Mücerred: 2, Hâsıl: 8.048.

Karye'-i Fusud, tâbi'-i m.,
Hâne: 10, Mücerred: 2, Hâsıl: 3.822.

Karye'-i Soğanlu, tâbi'-i m.,
Hâne: 12, Mücerred: 6, Hâsıl: 4.818.

Minhâ hisse'-i mâlikâne-i vakf-ı zâviye'-i Sultan
Hâmza'-i sağır rub`: 1.696.
Hisse'-i divânî: 6.352.

Karye'-i Çayırmen, tâbi'-i m.,
Hâne: 6, Mücerred: 1, Sipâhizâdegân neferâ:2, Hâsıl:2928

Karye'-i Kakâle tâbi'-i m., Hâne: 17, Mücerred: 10, Hâsıl:
4.948.

Mezre'a-i Alâyıcı tâbi'-i m., Hâsıl: 1.725.

Karye'-i Kuş tâbi'-i m., Hâne: 31, Mücerred: 42, pir-i fâni:
1 ve ma'lû: 2, Hâsıl: 9.708.

Karye'-i Saygun tâbi'-i m., Hâne: 175, Mücerred: 42, pir-i
fâni: 1 Hâsıl: 43.649.

Karye'-i Hacı İsmayil tâbi'-i m., Hâne: 6, Mücerred: 1,
Hâsıl: 4.500.

Minhâ hisse'-i mâlikâne-i vakf-ı medrese'-i Sekidiye ve
mescid-i Şeyh Mahmud Türki hububât: 2.084.
Lüsse'-i divani: 7.624.

Karye'-i Bin Gingar tâbi'-i m., Hâne: 13, Mücerred: 2, Hâsıl:
7.500.

Karye'-i Ebu Karye'-i Katâra tâbi'-i m., Hâne: 5, Hâsıl:
1.659.

Karye'-i Konukdepe tâbi'-i m., Hâne: 24, Mücerred: 4, amil-il
berât: 1, Hâsıl: 3.145.

Minhâ hisse'-i mâlikâne-i vakf-ı medrese'-i Zevce'-i İbrahim
Bey rub': 1.262.
Hisse'-i divânî: 5.900.

Minhâ hisse'-i mâlikâne-i vakf-ı medere'-i Kasım padişah rub'
İmbubât: 351
Hisse'-i divânî: 1.308.

Karye'-i Turşşâm tâbi'-i m., Hâne: 14, Mücerred: 2, Hâsıl:
6.411.

Karye'-i Pervan tâbi'-i m., Hâne: 7, Mücerred: 3, Hâsıl:
3.221.

Karye'-i Benâbân tâbi'-i m., Hâne: 28, Mücerred: 15, Hâsıl: 5.810.

Karye'-i Şer-Ba'nü'l-Sufâ, tâbi'-i m., Hâne: 5, Mücerred: 1, Hâsıl: 2.473.

Karye'-i De'âbe tâbi'-i m., Hâne: 7, Mücerred: 1, Hâsıl: 2.107.

Minhâ hisse'-i mâlikâne-i vakf-ı medrese-i Sitti-Radviye 'an rub' hububât: 710
Hisse'-i divânî: 510

Sayfa: 50.

Timârhâ'-i zu'âmâ ve erbâ-ı tımar der kazâ'-ı sâvur tâbi'-i Manlin.

Karye'-i Tûmre tâbi'-i m., Hâne: 21, Mücerred: 6, Hâsıl: 4.574.

Mezre'a-i Tavberi tâbi'-i m., Hâsıl: .1927.

Kasye'-i Cerire-i Garb tâbi'-i m., Hâne: 3, Hâsıl: 1.325

Minhâ, lisse'-i mâlikâne-i vakfı Zâcüye'-i Muzafenye rub' kububat: 970
Hisse'-i divânî: 3.600.

Minhâ hisse'-i mâlikâne-i vakf-ı Sultan Hamza'-i Sağır rub' hububat: 450
Hisse'-i divânî: 1.477.

Karye'-i Dirim tâbi'-i m., Hâne: 25, Mücerred: 9, Hâsıl: 5.797.

Karye'-i KaraKapü tâbi'-i m., Hâne: 9, Hâsıl: 1.875.

Karye'-i Kasr-ı Fetâmi tâbi'-i m., Hâne: 13, Hâsıl: 5211

Minhâ hisse'-i mâlikâne-i vakf-ı medrese-i Kâsım pâdisâh rub': 1.013.
Hisse'-i divânî: 4.784.

Karye'-i Murâdi tâbi'-i m., Hâne: 6, Hâsıl: 2.624.

Karye'-i Til-i Armin tâbi'-i m., Hâne: 44, Mücerred: 1, Hâsıl: 11.128.

Karye'-i Ferşâ Ali tâbi'-i m., Hâne: 22, Mücerred: 13, Hâsıl: 6.812.

Karye'-i Zebdebit tâbi'-i m., Hâne: 9, Hâsıl: 2.841.

Minhâ hisse'-i mâlikâne-i vakf-ı zâviye'-i medrese'-i Arslan Hatun rub' hububat: 1.657 Hisse'-i divânî: 6.713

Karye'-i Ferşâdini tâbi'-i m., ma'a Mezre'a-i Harzem
Hâne: 57, Mücerred: 27, Hâsıl: 6.800.

Karye'-i Bin Divâne, Hâne: 17, Mücerred: 1, Hâsıl: 3.949

Karye'-i Mârûsân tâbi'-i m., haricden ekerler Hâne: 980

Karye'-i Mâl Hörügü tâbi'-i m., haricden ekerler, Hâsıl:
4.581.

Karye'-i Tünder tâbi'-i m., haricden ekerler Hâsıl: 1866

Karye'-i Şeyh Kaya Vakf-ı Mezâr-ı imâm zâdegân neferâ: 10
hâsıl kayd olmadığı hikmeti budur ki: serâser imâmzâde lar
kayıdsız yetimidir.

Karye'-i Reyhamiye -i irak tâbi'-i m. Hâne: 3 hasıl 1650

Karye'-i mebitah tâbi'-i m.
Hâne: 10, Mücerred: 2, Hâsıl: 5.656.

Karye'-i Hayragül, tâbi'-i m., Hâne: 3, Hâsıl: 2.048.

Karye'-i Şeyh Hasan, tâbi'-i m.,
Hâne: 21, Mücerred: 2, Hâsıl: 6.553.

Karye'-i Fırıncı, tâbi'-i m.,
Hâne: 4, Mücerred: 2, Hâsıl: 925.

Karye'-i Cerirelik, tâbi'-i m.,
Hâne: 19, Mücerred: 2, Şeyh: 1, Hâsıl: 5.616.

Karye'-i Katârî, tâbi'-i m., Hâsıl: 2.464.

Karye'-i Şemri` ma'a Mezre'a-i (شوروعروى) tâbi'-i m.,
Hâne: 64, Mücerred: 25, pir-i fâni ve ma'lul neferâ:
Hâsıl: 18.222.

Karye'-i Arbe, tâbi'-i m.,
Hâne: 6, Mücerred: 4, Hâsıl: 4.977.

Karye'-i Asi-Liva, tâbi'-i m., Hâne: 4, Hâsıl: 1.026.
Minhâ hisse'-i mâlikâne-i vakf-ı medrese`-i Kâsım
Pâdişâh rub` hububât: 3.982.
Hisse`-i divânî: 14.260.

Karye'-i Mezre'a der Karama`ziyân, Hâne: 4, Hâsıl: 1.055

Karye'-i Mahmud Şâh, tâbi'-i m.,
Hâne: 34, Mücerred: 13, Hâsıl: 7.294.

Mukâta`a-i Mezre'a-i Mehmed Abad ma'a ulu pınâr, tâbi'-i
Mardin der nezd-i Sâvur der uhde`-i Tanrı ve Yusuf `an gurre-
i Receb sene: 932 ilâ tamâm-ı sene: 500.

Karye'-i Habitiye, tâbi'-i m., Hâne: 9, Hâsıl: 6.447.

Minhâ hisse'-i mâlikâne-i vakf-ı medrese'-i Muzaferiye
rub' hububât: 1.394.

Hisse'-i divânî: 5.850.

Karye'-i Göze, tâbi'-i m., hâricden ekerler, Hâsıl:1.065

Minhâ hisse'-i mâlikâne-i vakf-ı mescid-i İbrâhim ağa rub'
hububât: 1.447, Hisse'-i divânî: 5.000.

Karye'-i 'Arâbin, tâbi'-i m.,

Hâne: 6, Mücerred: 1, Hâsıl: 1.246.

Karye'-i Binas-i Şarkî, tâbi'-i m., Hâne: 2, Hâsıl:1.402

Karye'-i Pertâve, tâbi'-i m., Hâne: 9, Hâsıl: 3.565.

Sayfa: 51.

Timârhâ'-i zu'ama ve erbâb-ı timâr der kazâ'-i mezbûr
Sâvur.

Karye'-i Böriye, tâbi'-i m.,

Hâne: 20, Mücerred: 2, Hâsıl: 4.000.

Karye'-i Şüflân, tâbi'-i m.,

Hâne: 22, Mücerred: 4, Hâsıl: 5.902.

Karye'-i Til Eci, tâbi'-i m.,

Hâne: 7, Mücerred: 1, Hâsıl: 2.809.

Karye'-i Zebite, tâbi'-i m.,

Hâne: 16, Mücerred: 2, Hâsıl: 3.180.

Karye'-i Deyrdoğan, tâbi'-i m.,

Hâne: 4, Mücerred: 1, Sipâhizâdeğân neferâ: 6,

Hâsıl: 1.277.

Karye'-i Deyr nâhiye, tâbi'-i m., Hâne: 21, Hâsıl: 5.248

Karye'-i Devekûs, tâbi'-i m., Hâne: 7, Hâsıl: 2.800.

Karye'-i Binkurin, tâbi'-i m., Hâne: 9, Hâsıl: 2.445.

Karye'-i Mirkestû, tâbi'-i (tâbi'-i) makrin (Mardin?),

Hâne: 4, Mücerred: 1, Hâsıl: 3.128.

Karye'-i Makrin, ma'a Mezre'a-i Bin Nezir ve Bin Minâre

Hâne: 31, Mücerred: 18, Hâsıl: 17.814.

Minhâ hisse'-i mâlikâne-i vakf-ı mescid-i Necmeddin Gazi
rub' hububât: 200.

Hisse'-i divânî: 2.245.

Karye'-i Bin Şeyh, tâbi'-i m., nâm-ı diğêr Şeyh Cemâl.

Hâne: 2, pir-i fâni: 1, Hâsıl: 1.581.

Karye'-i Mâşvânî be-nâm-ı Ali, tâbi'-i m.,

Hâne: 3, Mücerred: 1, Hâsıl: 2.050.

Karye'-i Alkamer, be-nâm-ı Hızır, tâbi'-i m.,

Hâne: 4, Hâsıl: 5.873.

Karye'-i Ağzıbüyük, tâbi'-i m.,
Hâne: 5, Hâsıl (*ل*): 1.250.

Karye'-i Bin Fatma, tâbi'-i m., hâricden ekerler,
Hâsıl: 800.

Karye'-i Hazin, tâbi'-i m., hâricden ekerler, Hâsıl: 1200

Karye'-i Bin sefir, tâbi'-i m., hâricden ekerler,
Hâsıl: 1.000.

Karye'-i Bin sebî, tâbi'-i m., hâricden ekerler,
Hâsıl: 1.400.

Karye'-i Bin doğma, tâbi'-i m., ma`a Mezre'a-i Ramsân
Hâsıl: 1.000.

Karye'-i Bin Runbasrî, tâbi'-i m., Hâsıl: 3.000.

Karye'-i Bin Amir, tâbi'-i m., hâricden ekerler,
Hâsıl: 1.752.

Karye'-i Bin sâlih, tâbi'-i m., Hâsıl: 1.250.

Yekûn-i tımârhâ'-i zu`ama ve erbâb-ı tımâr der kazâ'-i
Sâvur tâbi'-i Vilâyet-i Diyarbekir der Livâ`- Mardin.

Dolâb kat`: 3

Kurrâ: 183 kat`

Mezre'a: 65 kat`

Hâne: 2.519, İslâmiye: 2.507, Erâmine: 12,

Mücerred: 557, İslâmiye: 545, Erâmine: 12,

Hâsıl: 847.947.

Minhâ hisse'-i mâlikâne-i vakf-ı mezkurin: 51.976.

Vakf-ı medâris: 27.252,

Vakf-ı zevâyâ: 13.622,

Vakf-ı mesâcid: 795.971.

Hisse`-i divânî: 795.971.

Cem`an, kazâ'-i Sâvur tâbi'-i Livâ`-i Mardin
nefs: 1, Kurrâ: 207, mezâra`: 77, Cemâ'ât: 11.

Boyâhâne ve Meşihâne ve buzhâne ve dabbâğhâne, bâb: 4,
asiyâb, bâb: 2, dolâb: 3.

Neferâ: Hâne: 4.723, İslâmiye: 4.697, Erâmine: 26,

Mücerredân: 1.008, İslâmiye: 992, Erâmine: 16,

hânehâ'-i gayr-i `avarız: 118.

Elmahsul: 1.182.769.

Minhâ hisse'-i divânî: 1.124.664.

Hisse`-i mâlikâne: 58.105.

Minhâ `an el-hâsiled-divânî

Hâshâ`-i Mirimirân, nefis: 1, kurrâ: 20, Hâsıl: ma`a el-gayr: 145.534.

Timârhâ`-i ümerâ`-i `aşâ`-ir, Kurrâ: 54, mezâra`: 12, Cemâ`ât: 11, Hâsıl: 183.159.

Timârhâ`-i zu`amâ ve erbâb-ı timâr, Kurrâ: 183, mezâra`: 65, dolâb: 3, Hâsıl: 797.971.

Sayfa: 52.

Kazâ`-i Birecik ma`a Tilgûran ve Çimnim tâbi`-i livâ`-i Mardin.

Kazâ`-i Birecik ma`a Tilûrân ve Çimnim, der Livâ`-i Mardin, tâbi`-i vilâyet-i Diyârbekir.

Cihet-i kazâ`-i m, fi-yevm: 20.

Hâshâ`-i pâdişâh `alempenâh Halledellâhû (ساج)memleketehû

Cizye`-i Gebrân-ı kazâ`-i mezkure ma`a Tilgûrân, fi-sene: 34.190.

`adet-i ağnâm-ı nâhiye`-i Birecik, fi-sene: 10.974.

Resm-i kışlâk-ı nâhiye`-i m., ma`a yaylâk, fi-sene:9.000

`adet-i Zekât-ı ağnâm Asûbî, fi-sene: 5.629.

`adet-i zekât-ı `aşiret-i Kodanlû, fi-sene: 652.

Mahsûl-ü mâ-beyn-i timârhâ`-i nâhiye`-i m, fi-sene:3.000

Beytû`l-mâl ve mâl-ı ğa`ib ve mâl-ı mevkuf (ve mâl-ı mevkuf) ve mâl-ı sûrh-serân, fi-sene: 3.000.

Mahsûl-i Mezârâ`, hâric-i defter, fi-sene: 2.000.

Cerime` ve`arusiye`-i mu`âfan ve müslümân veçiftlikçiyân ve ma`a `adet-i ağnâm-ı işân ve cerime`-i mu`-aân ve müslümân dirân-ı vakt ki, `adet-i hizmet-i sefer-ni koned ve `adet-i ağnâm-ı Sipâhiyân ki, an yek sûrû ziyâde yapar, fi-sene:2.000 Yekûn-i hâsha`-i pâdişâh `alempenâh der kazâ`-i mezkûr: 70.445. yetmiş bindörtüyz kırkbeş.

Hâshâ`-i Mirmirân-ı vilâyet-i Diyârbekir der nefis-i Birecik ve tevâbi.

Mukâta`a-i ihtisâb-ı kazâ`-i m., fi-sene: 1.500.

Mahsûl-i `an bâc-ı `ubur der kazâ`-i m, fi-sene: 13.000

Mahsûl-i `an Yivâ ve Kaçğün der m., fi-sene: 1.500.

Asiyâbhâ`-i Şâmin ve Bülyân Hasbî, fi-sene: 1.300.

Mukâta'a-i boyâhâne der karye'-i Ziyâd, fi-sene: 10.200.

Mahsûl-i 'an bâc-ı kevâfil, fi-sene: 10.000.

Mahsûl-i 'an resm-i 'arusiye'-i Sipâhiyân, fi-sene: 2.000

Mahsûl-i Çiftlikçiyân Ziyâdin neferâ: 7, fi-sene: 2.800.
Yekûn: 40.500.

'an kurrâ'-i mezkûrin der nevâhi-i kazâ'-i m. ki, der
tasarruf-u mirimirân.

Karye'-i Bin Sinme tâbi'-i m., ma'a Mezre'a-i Dağdağanlı ve
Ağuirân ve Kantaracık ve Rifhar ve Miriri ve Kürkân ve
'Abdülkerim.

Hâne: 124, Mücerred: 53, imâm: 1, Müe`zzin: 1, Hâsıl: 25.725.

Karye'-i Deyrük-i 'ülya, tâbi'-i m.,
Hâne: 15, Mücerred: 2, Hâsıl: 25.725.

Karye'-i Deyrük-i süfla, tâbi'-i m.,
Hâne: 15, Mücerred: 12, Hâsıl: 3.659.

Karye'-i Balluca tâbi'-i m.,
Hâne: 8, Mücerred: 3, pir-i fâni, Hâsıl: 9.710.

Sayfa: 53.

Hâshâ'-i Hüsrev pâşâ Mirimirân-ı vilâyet-i Diyarbekir.

Karye'-i Kâfir süri, tâbi'-i m.,
Hâne: 66, Mücerred: 19, Hâsıl: 17.081.

Karye'-i Kâfir-i mütevâbı, tâbi'-i m., ma'a Mezre'a-i
Keşiş virâne ve Ekerce virâne, Hâne: 62, Mücerred: 33,
Hâsıl: 14.974.

Karye'-i Sincâr, tâbi'-i m.,
Hâne: 24, Mücerred: 4, Hâsıl: 5.862.

Karye'-i Serâk, tâbi'-i m., hâricden ekerler, Hâsıl: 2190

Karye'-i Câsus İbrâhim, tâbi'-i m.,
Hâne: 24, Mücerred: 3, Hâsıl: 8.550.

Karye'-i Bilme, tâbi'-i m., Hâne: 7, Hâsıl: 2.559.

Karye'-i Kara Sakâl, tâbi'-i m., Hâne: 6, Hâsıl: 3.264.

Karye'-i Dilûce, tâbi'-i m., hâricden ekerler Hâsıl: 2651

Karye'-i Hûri, tâbi'-i m.,
Hâne: 10, Mücerred: 1, Hâsıl: 6.125

Karye'-i Kâzşâh, tâbi'-i m.,

Hâne: 6, Mücerred: 1, Hâsıl: 1.183.

Niyâbet-i ba`-zı hâshâ`-i der nâhiye`-i mezûr,
fi-sene: 2.364.

Niyâbet-i nefis, hâshâ`-i m. der nâhiye`-i bâ`zı.
fi-sene: 2.152.

Der nâhiye`-i Dede karkın tâbi`-i kazâ`-i Birecik der
Livâ`-i Mardin.

Karye`-i Dede karkın, tâbi`-i m., Mezre`a-i ikrima tâbi`-i
m., Hâne: 91, Mücerred: 25, Şeyhân neferâ: 3,
Hâsıl: 37.092.

Karye`-i Şeyh Mehmed, tâbi`-i m., Hâne: 1, Hâsıl: 471.

Karye`-i Çanduk, tâbi`-i m., hâricden ekerler,
Hâsıl: 1.765.

Karye`-i Mağaracık, tâbi`-i m.,
Hâne: 9, Mücerred: 4, Hâsıl: 2.597.

Bennâk-ı nefis-i hâshâ`-i Mirmizân-ı der nâhiye`-i m.,
fi-sene: 393.

Yekûn ma`a nâhiye`-i Dede Karkın.
Kurrâ, kat`: 18, Hâne: 536, Mücerred: 1, imâm: 1,
Müe`zzin: 1, mu`âf: 1, Hâsıl: 154.846.

Der nâhiye`-i Tilgûrân, tâbi`-i kazâ`-i Birecik.

Karye`-i Tilgûrân, tâbi`-i m., ma`a mezre`a-i
Esir Virâne ve Arazkiye, Hâne: 172, Mücerred: 79,
el-mu`af neferâ: 4, Hâsıl: 45.222.

Karye`-i Ekerce virân, tâbi`-i m., Hâne: 4, Hâsıl: 1.113

Karye`-i Karkun Lice, tâbi`-i m., Hâne: 11, Hâsıl: 4.188

Karye`-i Bekih, tâbi`-i m., Hâne: 7, Hâsıl: 717.

Karye`-i Oruçca, tâbi`-i m.,
Hâne: 3, Mücerred: 1, Hâsıl: 2.809.

Karye`-i Kuzucu oğlu, tâbi`-i m.,
Hâne: 18, Mücerred: 9, Hâsıl: 3.223.

Karye`-i Yumri, tâbi`-i m., Hâne: 4, Hâsıl: 1.048.

Karye`-i Hâçuk, tâbi`-i m.,
Hâne: 29, Mücerred: 2, Hâsıl: 5.080.

Karye`-i Depe kürk, tâbi`-i m.,
Hâne: 5, Mücerred: 2, Hâsıl: 2.169.

Mukâta`a-i ihtisâb-ı nâhiye`-i m. fi-sene: 400.

(لاسهاء) Bülyân ve Haş ve Çâkır, fi-sene: 300.

Niyâbet-i Kurrâ`-i mezkurin, fi-sene: 1.008.

Yekûn-i der nâhiye`-i m.,
Kurrâ: 9, Hâne: 249, Mücerred: 93, Hâsıl: 67.277.

Sayfa: 54.

Tımârhâ`-i zu`âmâ ve erbâb-ı tımâr der kazâ`-i Birecik
der Liva`-i Mardin.

Tımârhâ`-i zu`âmâ ve erbâb-ı tımâr der kazâ`-i Birecik ve
Til-gürân ve Çimnim der Livâ`-i Mardin.

Karye`-i Ribât, tâbi`-i m.,
Hâne: 175, İslâmiye: 11, Erâmine: 164, Mücerred: 80,
İslâmiye: 4, Erâmine: 76, el mu`af ve zaviydâr neferâ: 2

ma`a zemin-i Yek çiftlik pir-i fâni: 1, Hâsıl: 32.426.
Karye`-i Uzun Afak ma`a mağara`-i mûtevâs, tımâr-ı kethüda`-i
Diyârbekir, Hâne: 30, Mücerred: 1,
pir-i fâni: ve ama: 2, Hâsıl: 5.470.

Karye`-i gitâbî tâbi`-i m.,
Hâne: 25, Mücerred: 1, Hâsıl: 4.631.

Karye`-i Bayram beg, tımâr-ı m., tâbi`-i m.,
Hâne: 5, Hâsıl: 1.340.

Karye`-i Arifî, tâbi`-i m., tımâr-ı m.,
Hâne: 30, Mücerred: 3, Hâsıl: 7.479.

Karye`-i Şâmra`b, tâbi`-i m., Hâne: 4, Hâsıl: 453.

Karye`-i Eyâm-ı `Arab, tâbi`-i m., ma`a selâsân-ı
Mezre`a-i Gümüş Bende ki, der Cânib-i garbî (جانب
غربی) Hâne: 23, Mücerred: 5, Hâsıl: 4.218.

Karye`-i Kömürlü ma`a Til-i Mezre`a-i Gümüş Bende ki,
der cânib-i garbî (جانب) işân ve (رعوبات), Hâne: 33.
Mücerred: 5, Şeyhzâde neferân: 7, ma`a zemin-i Yek çiftlik,
Hâsıl: 5.400.

Karye`-i Bozdoğân tâbi`-i tımâr-ı kethüda-i mezbûr,
Hâne:7, Hâsıl: 4.379.

Karye`-i Kara kış, tâbi`-i m., tımâr-ı m. ma`a Mezre`a-i
Kumullu, Hâne: 12, Mücerred: 2, Hâsıl: 2.427.

Karye`-i Kara virân tâbi`-i m., tımâr-ı Miralây,
Hâne: 19, Mücerred: 3, Hâsıl: 8.894.

Karye`-i Dimsorgir, tâbi`-i m., hâricden ekerler,
Hâsıl: 2.210.

Karye`-i Mehmed Hân, tâbi`-i m., Hâne: 1, Hâsıl: 1.936.

Karye'-i Karbâl, tâbi'-i m., Hâne: 11, Hâsıl: 3.180.

Karye'-i Kırk Acur, tâbi'-i m., Hâne: 1, Hâsıl: 373.

Karye'-i İsa sâru, tâbi'-i m.,
Hâne: 16, Mücerred: 7, Hâsıl: 4.076.

Karye'-i Kôr Çeri (كور حری), tâbi'-i m.,
Hâne: 20, Mücerred: 5, Hâsıl: 6.456.

Karye'-i Önü mûtmekin, der Karye'-i Bağçecik, tâbi'-i m.
Hâne: 43, Mücerred: 19, Hâsıl: 1.838.

Karye'-i Çekim, tâbi'-i m., hâricden ekerler, Hâsıl:2250

Karye'-i Ayn-ı Sorik ma`a Mezre'a-i Şâh Basri,
Hâne: 39, Mücerred: 1, Hâsıl: 5.999.

Karye'-i Bilme, tâbi'-i m.,
Hâne: 28, Mücerred: 3, Hâsıl: 3.934.

Mezre'a-i Til-i Hisbe, tâbi'-i m., Hâsıl: 480.

Mezre'a-i Mağara meyvâsı, tâbi'-i m., Hâsıl: 1.265.

Mezre'a-i Reyhânî, tâbi'-i m., Hâsıl: 1.080.
Mezre'a-i Sâr, tâbi'-i m., Hâsıl: 2.000.

Mezre'a-i Ferid, tâbi'-i m., Hâsıl: 850.

Mezre'a-i Kara Keçilû, tâbi'-i m., Hâsıl: 550.

Karye'-i Hâlid Virâne, tâbi'-i m.,
Hâne: 11, Mücerred: 2, Hâsıl: 1.376.

Karye'-i Maymâklı, tâbi'-i m.,
Hâne: 20, Mücerred: 3, Hâsıl: 8.918.

Karye'-i Erbini tâbi'-i m.,
Hâne: 17, Mücerred: 7, Hâsıl: 2.292.

Karye'-i Sarû Fâk, tâbi'-i m., ma`a Mezre'a-i Kara bend
Hâne: 7, Hâsıl: 2.381.

Karye'-i Demirlû, tâbi'-i m., hâricden ekerler, Hâsıl:280

Karye'-i Zağmânî, tâbi'-i m.,
Hâne: 11, Mücerred: 2, Hâsıl: 2.252.

Karye'-i Mirit, tâbi'-i m.,
Hâne: 7, Mücerred: 1, Hâsıl: 2.505.

Karye'-i İshâk, tâbi'-i m.,
Hâne: 9, Mücerred: 3, Sipâhizâdegân: 1, Hâsıl: 4.330.

Karye'-i Feyne, tâbi'-i m.,
Hâne: 8, Mücerred: 5, Hâsıl: 3.615.

Sayfa: 55.

Tımârhâ`-i zu`amâ ve erbâb-ı tımâr der kazâ`-i Birecik tâbi`-i Mardin.

Karye`-i Bağçecik-i diğér, tâbi`-i m.,
Hâne: 7, Mücerred: 1, Hâsıl: 2.534.

Karye`-i Hâs Nigâr, tâbi`-i m., ma`a Mezre`a-i Şeyh Kemal
Hâne: 10, Mücerred: 1, Hâsıl: 5.000.

Karye`-i Til-i Tarik, tâbi`-i m.,
Hâne: 7, Mücerred: 3, Hâsıl: 4.136.

Karye`-i Siyâh Cesiri, tâbi`-i m., ma`a Mezre`a-i sûr-i
Mâverdi ve Dûd-i ğarbi ve Depelû ve Kapluce ma`a zeminhâ`-i
Hallaçlû ve Yâlnız mağâra, Hâne: 10, Mücerred: 2, Hâsıl: 8265

Karye`-i Kışlâlı pâşâ, tâbi`-i m., hâricden ekerler
Hâsıl: 1.340.

Karye`-i İmân Deresi, tâbi`-i m.,
Hâne: 10, Mücerred: 1, Hâsıl: 2.505.

Karye`-i Gerçe`-i `ûlya, tâbi`-i m.,
Hâne: 13, Mücerred: 4, Hâsıl: 2.457.

Karye`-i Milân Mehmed, tâbi`-i m., hâricden ekerler,
Hâsıl: 841.

Karye`-i Oğlâkçı, tâbi`-i m., ma`a Mezre`a-i Hacı Abid
Hâne: 32, Mücerred: 5, Sipâhizâdegân: 1, Hâsıl: 6.021.

Karye`-i Kara Yâzıd, tâbi`-i m.,
Hâne: 11, Mücerred: 2, Hâsıl: 2.694.

Karye`-i Kılıc-ı sûfla (كاری) Seydi Ahmed,
Hâne: 9, Hâsıl: 2.624.

Karye`-i Selim-ı Kısa, tâbi`-i m.,
Hâne: 7, Mücerred: 1, Hâsıl: 2.643.

Karye`-i Kara Depe, tâbi`-i m., ma`a Mezre`a-i Arhûs,
Hâne: 27, Mücerred: 2, Hâsıl: 7.100.

Karye`-i Çâyır, tâbi`-i m., Hâne: 12, Hâsıl: 2.811.

Mezre`a-i pâlûdî harâbe, tâbi`-i m., Hâsıl (حسا): 500.

Mezre`a-i Demûrlûce harâbe, Hâsıl (حسا): 357.

Karye`-i Bakıl, ma`a Mezre`a-i Nigâr ve Kâfâcık,
tâbi`-i m., Hâne: 10, Hâsıl: 5.240.

Karye`-i Balluca, tâbi`-i m., Hâne: 12, Hâsıl ma`a Çeltük
ve Çâyır: 14.008.

Mezre'a-i Ben-i `Aciyân, tâbi'-i m., Hâsıl: 924.

Karye'-i sôlu virâne. tâbi'-i m., Hâne: 8, Mücerred: 4,
pir-i fâni: 1, Hâsıl: 2.598.

Karye'-i Til sime tâbi'-i m.,
Hâne: 11, Mücerred: 5, Hâsıl: 4.234.
Mezre'a-i Mahânlı, tâbi'-i m., Hâsıl: 1.980.

Karye'-i Mirkî tâbi'-i m.,
Hâne: 6, Mücerred: 1, Hâsıl: 2.550.

Karye'-i Cînâs tâbi'-i m.,
Hâne: 10, Mücerred: 1, Hâsıl: 3.535.

Karye'-i Deyr virâne tâbi'-i m.,
Hâne: 13, Mücerred: 1, Hâsıl: 6.758.
Karye'-i Bükri-i diğér tâbi'-i m.,
Hâne: 6, Mücerred: 1, Hâsıl: 2.579.

Karye'-i Virânşehir tâbi'-i m.,
Hâne: 38, Mücerred: 1, Hâsıl: 14.259.

Karye'-i Silsân, tâbi'-i m.,
Hâne: 7, Mücerred: 1, pir-i fâni: 1, Hâsıl: 1.632.

Karye'-i Dimûrlû, tâbi'-i Çimnim,
Hâne: 13, Mücerred: 2, Hâsıl: 6.315.

Karye'-i Til-i Câfer, tâbi'-i m.,
Hâne: 48, Mücerred: 4, Hâsıl: 8.713.

Mezre'a-i Şeyhlû, tâbi'-i m., Hâsıl: 477.

Karye'-i Mağâra, tâbi'-i m.,
Hâne: 2, Mücerred: 1, Hâsıl: 2.115.

Karye'-i Dâvin virâne, tâbi'-i m.,
Hâne: 3, Mücerred: 1, Hâsıl: 1.814.

Karye'-i Kara Alûk, tâbi'-i m., ma`a Mezre'a-i an Sorik,
Hâne: 46, Mücerred: 5, Hâsıl: 17.555.

Karye'-i Mağâra, tâbi'-i m., ma`a Mezre'a-i Melik,
Hâne: 41, Mücerred: 3, Hâsıl: 8.505.

Karye'-i Şân. tâbi'-i m., ma`a Mezre'a-i Ali (*re*),
Hâne: 16, Mücerred: 6, Hâsıl: 4.851.

Mezre'a-i Kara Kuzu, tâbi'-i m., Hâsıl: 420.

Karye'-i Kara Hân (*Ca* ?), tâbi'-i m., hâricden ekerler,
Hâsıl: 1.985.

Sayfa: 56.

Tımârhâ'-i zu`âmâ ve erbâb-ı tımâr der kazâ'-i Birecik.

- Karye'-i Göllice, tâbi'-i m.,
Hâne: 14, Mücerred: 2, Hâsıl: 5.232.
- Karye'-i Korkis, tâbi'-i m., Hâne: 4, Hâsıl: 1.437.
- Karye'-i Raciver, tâbi'-i m., ma'a Mezre'a-i Dâboris,
Hâsıl: 650.
- Karye'-i Kısa, tâbi'-i m., Hâne: 13, Hâsıl: 4.600.
- Karye'-i ilî ma'a Mezre'a-i Hâric Virâne ve Batır oğlu
Virâne tâbi'-i m., Hâne: 45, Mücerred: 10, Hâsıl: 15.920.
- Karye'-i Hillî, tâbi'-i m., hâricden ekerler, Hâsıl: 2418
- Mezre'a-i Kara Virân nâm-ı diğêr Ferhâd Virâne, tâbi'-im
Hâsıl: 2.770.
- Mezre'a-i Büyük Virân, tâbi'-i m., Hâsıl: 2.180.
- Karye'-i Azat Virân, tâbi'-i m., Hâne: 1, Hâsıl: 1.169.
- Karye'-i Kayacık tâbi'-i Çimnim, hâricden ekerler,
Hâsıl: 1.500.
- Mezre'a-i Göne kuyu, tâbi'-i m., Hâsıl: 1.880.
- Karye'-i Karsî, tâbi'-i m., hâricden ekerler, Hâsıl: 2370
- Karye'-i Serik, tâbi'-i Çimnim, hâricden ekerler,
Hâsıl: 754.
- Karye'-i Dilkû, tâbi'-i m., hâricden ekerler, Hâsıl: 2500
- Karye'-i Bakrîsân, tâbi'-i m., ez-hâric-i `zirâ`at,
Hâsıl: 850.
- Karye'-i Büyük Virâne, tâbi'-i m., hâricden ekerler,
Hâsıl: 495.
- Karye'-i Silme'-i küçük, tâbi'-i m., hâricden ekerler,
Hâsıl: 832.
- Karye'-i Gûder, tâbi'-i m., hâricden ekerler, Hâsıl: 2.517
- Karye'-i Ber keyif, tâbi'-i m., hâricden ekerler,
Hâsıl: 1.431.
- Karye'-i Kuyruk Kesen, tâbi'-i m., hâricden ekerler,
Hâsıl: 450.
- Karye'-i Pâmuklu, tâbi'-i m., ma'a Miyâdin, Hâsıl: 2.692
- Karye'-i Örslü (Öz seli), tâbi'-i m., dâne
hâricden ekerler, Hâsıl: 500.
- Karye'-i Ali Gürân tâbi'-i (60f) ma'a Mezre'a-i Göze

hâricden ekerler, Hâsıl (حسا): 500.

Karye'-i Bâzarcık, tâbi'-i m., Hâne: 2, Hâsıl: 1.603.

Karye'-i Ürne kılıcı, tâbi'-i m., Hâne: 2, Hâsıl: 766.

Karye'-i Buracak, tâbi'-i m.,
Hâne: 24, Mücerred: 3, Sipâhizâdegân: 3, Hâsıl: 3.901.

Karye'-i Kirlû, tâbi'-i Çimnim ma`a Mezre'a-i Mesalih
virâne ve arsa`-i Ürne, Hâne: 5, Mücerred: 1, Hâsıl: 4274

Mezre'a-i (حوساوعر), tâbi'-i m., Hâsıl: 1.000.

Mezre'a-i Nehm, tâbi'-i m., Hâsıl (حسا): 300.

Mezre'a-i Şeyh virâne, tâbi'-i m., Hâsıl (حسا): 300.

Mezre'a-i Ayn, harâbe, tâbi'-i m., Hâsıl (حسا): 200.

Mezre'a-i Sûkûdlüce, tâbi'-i m., Hâsıl: 1.686.

Mezre'a-i Mermi Mağarası, tâbi'-i m., Hâsıl: 624.

Karye'-i Ensi-i `Arab, tâbi'-i m., hâricden ekerler,
Hâsıl: 524.

Karye'-i Kırk Ağıl nâm-ı diğér Sâlâr, hâricden ekerler,
Hâsıl: 1.515.

Karye'-i Til-i Baytar, tâbi'-i m., hâricden ekerler. (مصر)
Hâne: 3, Hâsıl: 2.847.

Karye'-i Ali hak tâbi'-i m., Hâne: 4, Hâsıl: 2.461.

Mezre'a-i Bekrisân, tâbi'-i m., Hâsıl: 641.

Karye'-i `Arab virâne, tâbi'-i m., hâricden ekerler,
Hâsıl: 1.190.

Karye'-i Ökütlü, tâbi'-i m., hâricden ekerler,
Hâsıl (حسا): 1.000.

Karye'-i Fisecûk Erâmine, tâbi'-i m., Hâne: 6, Hâsıl: 5000

Karye'-i Nefs-i Rabât-ı Çimnim, tâbi'-i m.,
Hâne: 19, Mücerred: 2, pîr-i fâni ve ma`lûl: 4,
Hâsıl: 4.962.

Mezre'a-i Aksacuk, tâbi'-i m., Hâsıl: 450.

Karye'-i Akvirân, tâbi'-i m.,
Hâne: 6, Mücerred: 2, Hâsıl: 4.131.
Karye'-i Bâdâmyûce, tâbi'-i m.,
Hâne: 7, Mücerred: 2, Hâsıl: 2.652.

Karye'-i Benekcek, tâbi'-i m., hâricden ekerler,

Hâsıl: 1,348.

Karye'-i Melik, tâbi'-i m., hâricden ekerler, Hâsıl:3160

Karye'-i Sûfrân, tâbi'-i m., hâricden ekerler,Hâsıl:2172

Sayfa: 57.

Tımârâhâ'-i zu'âmâ ve erbâb-ı tımâr der kazâ'-i Birecik
der Livâ'-i Mardin.

Karye'-i Ma'mure, tâbi'-i m., hâricden ekerler,
Hâsıl (*ل*): 1.000.

Karye'-i Selâsel, tâbi'-i m., hâricden ekerler,
Hâsıl: 1.475.

Karye'-i Şeyh Depe, tâbi'-i m., Hâne: 9, Hâsıl: 2.708.

Karye'-i Kara Hân (*Can?*) tâbi'-i m., hâricden ekerler,
Hâsıl: 1.985.

Mezre'a-i Al'ibâd, tâbi'-i m., Hâsıl: 812.

Karye'-i Şâkin Kayacık, tâbi'-i Birecik,
Hâne: 2, Hâsıl: 1.647.

Mezre'a-i Biyân, tâbi'-i m., Hâsıl: 1.890.

Mezre'a-i `Alem, tâbi'-i m., Hâsıl (*ل*): 330.

Mezre'a-i Kabâs, tâbi'-i m., Hâsıl: 510.

Mezre'a-i `Cirlû, tâbi'-i m., Hâsıl (*ل*): 530.

Karye'-i Vâdigir Hân, tâbi'-i m., hâricden ekerler,
Hâsıl: 1.200.

Karye'-i Meliki, tâbi'-i m., Hâne: 1, Hâsıl: 3.190.

Karye'-i Amir Ali, tâbi'-i m., hâricden ekerler,
Hâsıl: 2.158.

Karye'-i Kâlc-i Ülyâ, tâbi'-i m., ma'a Mezre'a-i Merkül,
hâricden ekerler, Hâsıl: 976.

Mezre'a-i Siyek, tâbi'-i m., Hâsıl: 1.532.

Karye'-i Mânsûrî, tâbi'-i m.,
Hâne: 15, Mücerred: 1, Hâsıl: 2.261.

Karye'-i Çândûk, tâbi'-i m., ma'a Mezre'a-i Kılıç virâne
ve Bâkâ mağârası ve Ağvirân, Hâne: 13, Mücerred: 1,
Hâsıl: 5.345.

Karye'-i Geçûd virâne, tâbi'-i m.,
Hâne: 7, Mücerred: 3, Hâsıl: 1.444.

Mezre'a-i Sert, tâbi'-i m., nâm-ı diğ̃er, Beş Mağâra,
Hâsıl (*ل*): 600.

Mezre'a-i Masaliye, tâbi'-i m., Hâsıl (*ل*): 500.

Mezre'a-i Arpa Virâne, tâbi'-i m., Hâsıl (*ل*): 500.

Mezre'a-i Haymur Virâne, tâbi'-i m., Hâsıl (*ل*): 500.

Mezre'a-i Zihalcık, tâbi'-i m., der kurb-i Virânşehir,
Hâsıl (*ل*): 500.

Karye'-i Bağçecik, tâbi'-i m., 'an 'aşiret-i (*ل*)
yumr-i ma'a Mezre'a-i Hâçûk ve Zûmcek, Hâsıl: 8.808

Karye'-i Tûr, tâbi'-i m.,
Hâne: 2, Mücerred: 1, Hâsıl: 4.949.

Karye'-i Kazılca Acân, tâbi'-i m., Hâne: 3, Hâsıl: 3.140

Mezre'a-i Hir, tâbi'-i Çimnim (*ل*), Hâsıl: 500.

Mezre'a-i Ağvirân, tâbi'-i m., (*ل*) Hâsıl: 632.

Mezre'a-i Kaymâz, tâbi'-i m., Hâsıl (*ل*): 200.

Mezre'a-i Til-i Demir, tâbi'-i m., Hâsıl: 1.752.

Mezre'a-i Gözlü Göl, tâbi'-i m., Hâsıl (*ل*): 1.470.

Mezre'a-i Çâğırkân, tâbi'-i m., Hâsıl: 200.

Mezre'a-i Dâğ Virâne, tâbi'-i m., der nezd-i Serlû,
Hâsıl (*ل*): 400.

Mezre'a-i Zeyd mağâra, tâbi'-i m., Hâsıl (*ل*): 350.

Mahsûl-i Çeltûk der nâhiye'-i Birecik fi-sene: 4.951.

Mahsûl-i Çâyır der nâhiye'-i m. fi-sene: 1.600.

Yekûn-i tımârhâ'-i erbâb-ı tımâr ma'a ze'amet-i der
kazâ'-i m.

Kurrâ: 114, kat`, mezâra`: 43 kat`, Hâne: 1.264.

İslâmiye: 110 , Erâmine: 164, Mücerred: 247,
İslâmiye: 171, Erâmine: 76, Şeyhân neferâ: 7, pir-i fâni
ve zu'amâ neferâ: 11, elmu'af neferâ: 4, Sipâhizâde
nefera: 5,

Hâsıl: 475.708.

Sayfa: 58.

Muhâsebe-i Kazâ-i Birecik tâbi'-i Livâ'-i Mardin.

Cem'an Kazâ-i Birecik ve tevâbi'-i ev.

Nefs: 1, Kurrâ: 141, Mezârâ: 43, Boyâhâne: bâb: 1.

Nefârâ: 2.416.

Minhâ, hânehâ`-i gayr-i `avâriz, neferâ: 34.

Kâdı: 1, `an eimme ve hatib ve şeyhân ve mu`âfan ve
pir-i fâni ve a`ma ve ma`lul: 33.

El-hak hâneha`-i `avâriz ve mücerredân, nefera: 2.382. hâne:
2.041, Erâmine: 164, islâmiye: 1.885.

Mücerred: 341, islâmiye: 265, Erâmine: 76.

El-mahsul: 808.776.

Minhâ, hâshâ`-i Hazret-i pâdişâh `alempenâh, hâsıl, `an
cizye`-i gebrân ve `adet-i ağnâm ve beytü'l mâl ve sâ`-ir
mukâta`ât: 70.475.

Hâshâ`-i Mirvirân, kurrâ: 27, Hâsıl: 262.629.

Tımârhâ`-i zu`amâ ve Sipâhiyân, kurrâ: 114, Mezâra`: 43,
Hâsıl: 475.708.

Livâ`-i Amid.

Cem`ân

Kazâ`-i Amid ve Mardin ve Sâvur ve Birecik.

Kalâ`: 2, nefis: 8, kurrâ: 1.041, Mezârâ: 328 kat`
asiyâb, bâb: 70, dekâkin, bâb: 937 () bâb:188
kârbân-i sarây bâb: 9, zeminhâ kat`: 70, Dolâb kat`: 3.
Cemâ`at: 19 , Oymâk: 25, Cevâmi` bâb: 10, mesâcid bâb:38
Zevâyâ bâb: 17, Mu`allimhâne, bâb: 10.

Hamâm bâb: 22, Enhâr:7, şem`hâne ve buzhâne ve kirîşhâne
ve hammâre ve Dabbâğhâne bâb: 16, ma`sara bâb:1
kilsân: 6, fi-sene: 6, neferân: 35.117.

Sayfa: 59

Muhâsebe`-i Livâ`-i Amid ve Mardin.
Minha.

Hânehâ`-i gayr-i `avarız, neferâ: 2.991.

Kâdı: 4, Dizdâr: 2, müstahfizân: 366, `Azebân: 210.
ûmerâ`-i `aşâ`-ir ma`a cebelûyân: 391.

Zu`amâ: 23, Sipâhiyân: 194, müderrisin: 10, mukayyid: 3,
Talebe: 9, E`imme ve hatib ve Mue`zzin: 194, Sâdât: 120.
Sâhib-i berât: 35, mu`âf: 57.

pir-i fâni ve a`ma ve gaib ve ma`lul ve
muhtâc-ı halk: 1.091.

Mütevelli ve kâtib ve nâzır ve şeyh ve huffâz ve hademe`-i zevâyâ ve sâ`-ir hüddâm-ı cevâmi`:282.

El-hâk, hâne`-i `avâriz ve Mücerredân, neferâ: 32.176.

Hâne: 26.425, İslâmiye: 22.054, Erâmine: 4.370, Mücerred: 5.751, İslâmiye: 4.471, Erâmine: 1.280.

El-mahsul: 10.519.718.

Minhâ .

Hâshâ`-i hazret-i pâdişâh `alempenâh, (حاکم)mülkehu
nefs: 1, kurrâ: 67, Cemâ`at: 13, (صراه حرب): 1, Enhâr: 7.

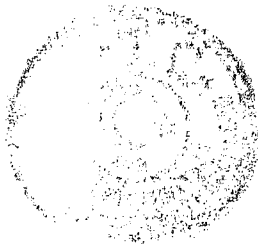
Hâsıl ma`a el-gayr: 4.475.820.

Hâshâ`-i Mirmirân, nefis: 3, kurrâ: 155, mezârâ`: 5.
hâsıl ma`a el-gayr: 2.078.509.

Tımârâhâ`-i ümerâ`-i `aşâir, nefis: 2, kurrâ: 299,
Oymâk: 45, mezârâ`: 99, Cemâ`at: 26, Hâsıl: 1.167.506.

Tımârâhâ`-i zu`âmâ ve erbâb-ı tımâr, neferâ: 217,
zu`âmâ: 23, Sipâhiyân: 194, kurrâ: 516, mezârâ`: 125,
dolâb: 3, Hâsıl: 2.079.001.

Evkâf ve emlâk der Livâ`-i m., kurrâ: 5, Hâsıl `an icârât-ı
dekâkin ve (عمارت) asiyâb ve kârbân-saray ve hamâm ma`a
(حصن) mâlikâne-i kurrâ: 718.882.

Sayfa: 114.

Kânunnâme-i Livâ-i Çermük ma'a nâhiye-i Ebutahir

Galleleri hums üzre ve penbeleri sadis üzre ve islâmiyenin bağlarının her yüz deveklerine dörder akçe ve bostânlarının öşrün alâlar ve sebzevatları öşr üzre ve (رحلت) meyveleri yedide bir kaydolundu ve resm-i cevân hilâf-ı kânun olmağın ref' olundu ve 'adet-i ağnâm viren re'ayadan çobanbeği alınmaya ve livâ-i mezbûrde olân kurraların yeri az olub ekser karyelerde bir çiftlik ve iki çiftlik zemin olub ve içinde olan re'âyâlar dahi evvel bir çiftlik ve iki çiftlik ile sebeblenûb zirâ'ât iderlermiş. Ol sebebden ba'zı kurralardan müstakîl zemin kaydolunub â'lâ yerden iki dönüme bir akçe ve edna yerden üç dönüme bir akçe resm-i zemîn virüb ammâ bunun gibi re'âyâlar dahi üzerime çift bağlanmamışdır deyü tutageldüğü yerlerin zirâ'ât itmek câ'izlenürken birağub âher toprağa vârub zirâ'ât itmek câ'iz değildir. Meğerki tutageldüğü yerlerin zirâ'ât etdükten sonra âher yere varub zirâ'ât eyleseler anların gibilerden tekrar behre taleb olunmaya ve dabbâğhâne hususu dâhi her iki koyun ve keçi derisi dabbağata gelür olsa her iki posta bir karaca akça âlunurmuş ve sığır gönünden bir buçuk ve câmûs gönünden üç akçe âlunurmuş yine ol üzre mukarrer kılındı. Ve tamgâ'-i ağnâm dahi eğer şehirde, kurralarda sâtilmek için boğazlanân koyundan her koyun başına altışar karaca ve sığırdan onsekizer karaca akça tamğa âlunurmuş ki, üçbin Osmâni akçası olur deyü kaydolunmuş her koyun başına ikişer akça ve sığır başına altışar akça alına ve sâ'ir husussiyat kânunnâme'-i küllede kaydolunmuştur.

Kânunnâme'-i nâhiye'-i Ebutahir

Galleleri humus ve penbeleri sadis ve bağlarının yüz de-

veklerine dört akça alınmak üzere bağlandı ve resm-i cevlahtâ-ları ref' olundu. Ve bundan âkdem ikiyüz batmân 'âsel kânun-ı Hasan Beg iken virirlerimiş. Hâliyâ kânun-ı Osmanî olmağın ref' olundu ve (*وييله او زمر*) akçesi beşyüz akçe alurlarmış. Oldahi ref' olundu ve re'âyâ kısmının koyunları 'âdet-i âğnâm kaydolundu. Çobân begi alınmaya. Ve her 'âsel peteğine iki akçe kaydolundu. Ve zikr olunan nâhiyenin yerleri (*كسر*) olub çiftliğe kabulliyeti olmaduğu çihetden çift bağlanmayúb resm-i zemin kaydolundu. A'lâ yerden iki dönüme bir akçe ve edna yerden üç dönüme bir akçe kaydolundu. Kadimden her kişi alageldüğü yerleri eker. Ve islâmiyye'nin bennâklerine oniki akçe resm-i bennâk ve altı akçe ırgâdiyye kaydolundu. Ve meyveleri yedide bir kaydolmuşdur. Ve keferelerinin her yüz deveklerine beş akçe kaydolundu. Ve zikrolan nâhiyede olan muhtesib her ganem başına bir akçe ve sığır başına iki akçe virmek kânunları imiş. Böyle virenler dahi ziyâde virmeyeler.

Sayfa: 115.

Liva'-i Çermük

Kazâ'-i Çermük ve Çüngüş ve Hesârân ve Ebutahir ve vilâyet-i Diyârbekir.

Kazâ'-i mezkûrin fi-yevm : 30

Nefs-i Çermük der dest-i mirлива'-i Çermük

Hâne: 281, İslâmiyye: 146, Erâmine: 135.
 Mücerred: 50, İslâmiyye: 23, Erâmine: 27.
 İmâm ve hâtib ve müezzin neferân: 6, Mu'âf nefarân: 5
 Pir-i fâni: 2, Müflis: 1, Mu'âf-ı diğér 'an adet-i (*كروم*)
 : 2.000 (*عر*) fi-sene: 80 Hâsıl: 8.328.

Hâshâ-i Pâdişâh alempenâh der kazâ'-i m.

Cemâ'ât-i ekrâd-ı 'aşiret-i Vasavî (*واصابوي*) tâbi'-i Mahmud Kethûda

Hâne: 12, mücerred: - , Hâsıl: 795.

Cemâ'ât-i Zilân, tâbi'-i Kara Yusuf Kethuda, Kara Yusuf
'adet-i ağnamdan mu'âf: 300 re's.

Hâne: 65, Mücerred: 2, Hâsıl: 5797.

Cemâ'ât-i ekrâd-ı aşiret-i Melevânîlû tâbi-i Mucur Ali

Hâne: 19, Hâsıl: 1.813

Cemâ'ât-i ekrâd-ı aşiret-i Melevânîlû tâbi-i Bâyezid ket-
hüda, Hâne: 19, Hâsıl: 1.663

Cemâ'ât-ı ekrâd-ı aşiret-i Millilî, Hâne: 34, Mücerred: 7
Hâsıl: 3.015.

Cemâ'ât-ı ekrâd-ı aşiret-i Bâtâllû tâbi'-i Şeyh Ali Ket-
hüda, Ali kethüda mu'âf 'an 'âdet-i ağnâm: 50 re's.
Hâne: 37, Hâsıl: 1.216

'Adet-i ağnâm-ı liva-i m. fî-sene: 8.000.

Mahsûl-i mezâra'-i hâric-i defter, fî-sene: 300.

Mahsûl-i beytü'l-mâl ve mâl-ı gâyib ve mâl-ı mevkûf ve
mefkûd ve mâl-ı medfûn ve mâl-ı sürh-serân, fî-sene: 1.000.

Cizye'-i gebrân-ı liva'-i m. : 12.745.

Cerime ve 'arussiyye'-i mu'âfân ve çiftlikçiyân ve cebe-
lûyan ve müslümân ki, dirân-ı vakti edâ'-i hizmet-i sefer ni-
koned ma'a adet-i sipâhiyân yek sürü ziyâde yapar. Fî-sene: 600

Mahsûl-i mâ-beyn-i tımârhâ-i livâ'-i m., fî-sene: 200.

Resm-i hayme-i livâ'-i m., fî-sene: 500.

Mukâta'a-i mezre'a-i () tâbi'-i m., fî-sene: 150.

Sayfa: 116.

Yekûn-i hâshâ-i pâdişâh âlempenâh der livâ'-i m.: 36.394,
Cemâ'ât: 6, Hâne: 187, Mücerred: 9.

Hâshâ-i Mirlivâ'-i Çermûk der kazâ'-i m.

Mahsûl-i boyahâne-i Çermûk, fî-sene: 9.000.

Mahsûl-i 'an tamgâ-i ağnâm, fî-sene: 4.580.

Mahsûl-i tamgâ-i (), fî-sene: 1.440.

Mahsûl-i ihtisâb-i şehir ve vilâyet, fî-sene: 2.000.

Mahsûl-i dabbağhâne-i haric-i bid'at, fî-sene: 1.000.

Mahsûl-i Çeltük-i geçim, beş müdân, fî-sene: 5.000.

Mahsûl-i yavâ ve kaçkun-ı şehir ve vilâyet, fî-sene:1000

Mahsûl-i çâyırhâ-i hâssa, fî-sene: 300.

Resm-i ağ-dâğ, nâm-ı Musa, fî-sene: 500.

Mahsûl-i 'an aşyânâ'-i Şahin ve Bülyân, fî-sene: 300.

Mahsûl-i 'an Bârhâ-i Çäkır ve Daş, fî-sene: 500.

'Adet-i zekât-ı âğnâm-ı cemâ'at-ı Merdânlû,
fî-sene: 17.750,

Yekûn: 43.870.

Resm-i kışlâk-ı tâife-i der livâ'-i m., fî-sene: 500.

'An kurrâ'-i mezkûrin der nevâhi der kazâ-i m.

Karye'-i Havireman (حورما ماه) tâbi'-i m., ma'a mezra'-i
Hesiv (حو), Erâmine, Hâne: 59, Mücerred: 28, Hâsıl: 8.500.

Karye'-i Neriki (نریکی), tâbi'-i m.,
Hâne: 33, Mücerred: 2, Hâsıl: 5.741.

Karye'-i Şenbek (شنبک), tâbi'-i m.,
Hâne: 10, Mücerred: 2, Hâsıl: 1.986.

Karye'-i Matmure tâbi'-i m.,
Hâne: 13, Mücerred: 3, Hâsıl: 2.160.

Karye'-i Hâsûd (حسود), tâbi'-i (boş), Erâmine,
Hâne: 26, Hâsıl: 3.876.

Minhâ hisse'-i mâlikâne-i vakf-ı câmi', rub': 732,
Hisse'-i divânî: 3.144.

Karye'-i Mâgû, tâbi'-i m.,
Hâne: 4, Mücerred: 1, Pir-i fâni: 1, Hâsıl: 1.636.

Karye'-i Nûrşin-i Ülyâ, tâbi'-i m.,
Hâne: 16, Hâsıl: 2.499.

Karye'-i Güzerik, tâbi'-i m.,
Hâne: 3, Mücerred: 1, Hâsıl: 465.

Karye'-i Nûrşin-i Süflâ, tâbi'-i m.,
Hâne: 13, Mücerred: 3, Hâsıl: 2.999.

Karye'-i Gözübüyük, tâbi'-i m., ma'a mezre'a-i Karaca-
virân ve Şemsân, Hâne: 10, Mücerred: 6, Hâsıl: 3.508.

Mezre'a-i der Kara, Hamam-ı Çermik, Hâsıl (*ل*): 150.

Karye'-i Razdâd, tâbi'-i m.,
Hâne: 1, Mücerred: 1, Hâsıl: 357.

Karye'-i Keşkin, tâbi'-i m., Hâne: 1, Hâsıl: 438.

Sayfa: 117.

Karye'-i Hâçamerik, tâbi'-i m., Hâne: 3, Hâsıl: 899.

Karye'-i Drinas, tâbi'-i m., Ecâmîne,
Hâne: 17, Hâsıl: 2.843.

Karye'-i Yenice tâbi'-i m., Hâne: 7, Hâsıl: 822.

Karye'-i Dağdağân, Hâne: 5, Hâsıl: 819.

Karye'-i Tilki, tâbi'-i m., haricden ekerler, Hâsıl: 916.

Karye'-i Receb tabi'-i m., Hâne: 2, Hâsıl: 664.

Karye'-i Kârid tâbi'-i Çermik,
Hâne: 28, Mücerred: 5, Hâsıl: 3.380.

Karye'-i Merik Kürd tâbi'-i m., Hâne: 5, Hâsıl: 1.074.

Karye'-i Mısırkendi, tâbi'-i m., Hâne: 13, Hâsıl: 3.600.

Karye'-i Sinan virâne, tâbi'-i m.,
Hâne: 4, Sipâhizâde: 1, Hâsıl: 902.

Karye'-i Hilân, tâbi'-i m.,
Hâne: 5, Sipâhizâde: 1, Hâsıl: 1496.

Karye'-i Mirin, tâbi'-i m., Hâne: 2, Hâsıl: 425.

Karye'-i Tereviş, tâbi'-i m., haricden ekerler,
Hâsıl: 656.

Karye'-i Maho oğlu, tabi'-i m.,
Hâne: 14, Pir-i fâni: 1, Hâsıl: 3.018.

Karye'-i mâl-ı Abukî ülya, tâbi'-i m.,
Hâne: 5, Hâsıl: 2.144.

Karye'-i mâl-ı Abukî Süflâ, tâbi'-i m.,
Hâne: 10, Hâsıl: 2.598.

Karye'-i Tilyân, tâbi'-i m.,
Hâne: 13, Şeyhzâdegân neferân: 3, mu'af, Hâsıl: 1.673.

Karye'-i Cibâko tâbi'-i m., Hâne: 3, Hâsıl: 499.

Karye'-i Kara Mûsa tâbi'-i m., Hâne: 2, Hâsıl: 489.

Karye'-i Kilâne, tâbi'-i m., Hâne: 7, Hâsıl: 1.364.

Karye'-i Siphing, tâbi'-i m., Hâne: 3, Hâsıl: 798.

Karye'-i Sebil-i Süflâ, tâbi'-i m.,
Hâne: 4, Mücerred: 1, Hâsıl: 1.142.

Karye'-i Kûşoğlu, tâbi'-i m., Hâne: 2, Hâsıl: 1.364.

Karye'-i Berûyân, tâbi'-i m.,
Hâne: 2, Mücerred: 1, Hâsıl: 723.

Karye'-i Hâcı Bestâm tâbi'-i m., haricden ekerler,
Hâsıl: 350.

Karye'-i Hârir, tâbi'-i m., vakf-ı evlâd-ı Mevlâna Mah-
mud, Hâne: 7, Hâsıl: 3.207.

Karye'-i Kiralûs, tâbi'-i m., hâricden ekerler,
Hâsıl: 700.

Karye'-i Körpe, tâbi'-i m.,
Hâne: 25, Mücerred: 1, Hâsıl: 5.042.

Karye'-i Kürd, virâne, tâbi'-i m.,
Hâne: 6, imâm: 1, pir-i fâni: 1, Hâsıl: 984.

Karye'-i Cerbe, tâbi'-i m.,
Hâne: 82, Mücerred: 29, Hâsıl: 18.671.

Karye'-i Şeyh Cafer, tâbi'-i m., sâdât neferân: 7,
Hâsıl: 360.

Karye'-i Meslihi, tâbi'-i m., sâdât neferân: 9,
Hâsıl: 360.

Karye'-i Devir, nâm-ı diğêr Boyaağacı,
Hâne: 10, Mücerred: 3, Hâsıl: 1.047.

Karye'-i Peyvânkendi, tâbi'-i m.,
Hâne: 6, Mücerred: 2, Hâsıl: 667.

Karye'-i Sâkız ağacı, tâbi'-i m., hâricden ekerler,
Hâsıl: 517.

Karye'-i Ekrek, tâbi'-i m., Hâne: 3, Hâsıl: 532.

Karye'-i Pireyân, tâbi'-i m.,
Hâne: 1, Mücerred: 1, Hâsıl: 279.

Karye'-i Kürdsire, tâbi'-i m., sâdât: 2, Hâsıl: 197.

Mezre'â-i Şeşvirâne, tâbi'-i m., Hâsıl: (*ل*): 350.

Niyâbet-i Kurra'-i Liva-i m., fi-sene: 4.995.

Yekûn-i Kurra, kıta' : 51, mezâri', kıta': 2.

Sayfa: 118.

Der nâhiye'-i Berdenic, tâbi'-i m.

Cizye'-i gebrân-ı nâhiye'-i m., fî-sene: 965.

Niyâbet-i Kurrâ-i Berdenic, 'an nısf-ı cerime ve arusiy-ye, fî-sene: 443.

Karye'-i Nefs-i Berdenic, tâbi'-i m.,
Hâne: 36, İslâmiyye: 5, Erâmine: 31,
Mücerred: 5, Erâmiine, pir-i fâni: 1, Hâsıl: 2.821.

Karye'-i Kürkendi, tâbi'-i m., hâricden ekerler,
Hâsıl: 650.

Mezre'a-i Milâr, tâbi'-i m., Hâsıl: 320.

Karye'-i Sârıca, tâbi'-i m.,
Hâne: 12, Mücerred: 1, pir-i fâni: 1, Hâsıl: 1.768.

Karye'-i Keflis, tâbi'-i m.,
Hâne: 5, Mücerred: 1, Hâsıl: 1.148.

Karye'-i Ekrek, tâbi'-i m., Hâne: 5, Hâsıl: 865.

Karye'-i Mehrûz, tâbi'-i m., Hâne: 2, Hâne: 378.

Karye'-i Benâmlû, tâbi'-i m., Hâne: 7, Hâsıl: 795.

Mezre'a-i Kaymaklı, tâbi'-i m., Hâsıl: 320.

Mezre'a-i Merkik, tâbi'-i m., Hâsıl: 200.

Yekûn-i Nâhiye-i Berdenic-i m.

Kurrâ, kıta': 7, Mezâra', kıta': 3,
Mücerred: 7, Hâsıl: 10.679.

Der nâhiye-i Ebutâhir, der kazâ'-i Çermük.

Karye'-i Amilkök-i Ülya, tâbi'-i m.,
Hâne: 21, Mücerred: 6, İmâm: 1, Hâsıl: 2.573.

Mezre'a-i Belenlû, tâbi'-i m., Hâsıl: 1.578.

Mezre'a-i Merdân, tâbi'-i m., Hâsıl: 1.530.

Karye'-i Ağsekû, tâbi'-i m.,
Hâne: 15, Mücerred: 2, İmâm: 1, Müezzin: 1, Hâsıl: 3.537.

Karye'-i Nefs-i Ebutâhir, tâbi'-i m.,
Hâne: 53, Mücerred: 5, Hâsıl: 4.775.

Karye'-i Öcte, tâbi'-i m.,
Hâne: 26, Mücerred: 3, Hâsıl: 3.326.

Karye'-i Kaymaklû, tâbi'-i m.,
Hâne: 24, Mücerred: 7, Hâsıl: 3.395.

Karye'-i Amilkök-i Süfla, tâbi'-i m.,
Hâne: 12, Mücerred: 3, Hâsıl: 3.971.

Karye'-i Mezâr, tâbi'-i m.,
Hâne: 16, Mücerred: 4, Hâsıl: 3.118.

Karye'-i Bekrim, tâbi'-i m.,
Hâne: 20, Mücerred: 6, imâm: 1, pir-i fâni: 3,
Hâsıl: 6.799.

Karye'-i Cöke, tâbi'-i m., ma'a Mezre'a-i Korlûk,
Hâne: 31, Mücerred: 11, Hâsıl: 5.300.

Karye'-i Meşk, tâbi'-i m.,
Hâne: 19, Mücerred: 4, Hâsıl: 3.211.

Karye'-i Cevbe, tâbi'-i m., Ekrâd,
Hâne: 17, Mücerred: 6, Hâsıl: 4.480.

Karye'-i Kâmişlık, tâbi'-i m.,
Hâne: 15, Mücerred: 8, Hâsıl: 2.630

Karye'-i Yenice tâbi'-i m.,
Hâne: 7, Mücerred: 2, Hâsıl: 2.235.

Karye'-i Uslu, tâbi'-i m.,
Hâne: 32, Mücerred: 9, imâm: 1, mu'âf, neferân: 1, bir
çiftlik yeriyle, Hâsıl: 4.595.

Karye'-i Abûs, tâbi'-i m., Erâmine,
Hâne: 104, Mücerred: 57, Hâsıl: 19.295.

Mukâta'-i boyahane-i Karye-i Rabât, der nâhiye-i m.,
fî-sene: 4.028.

Sayfa: 119.

Hâshâ-i Mirliya-i Çermûk

Mukâta'-i ihtisâb-ı Karye'-i Rabât, fî-sene: 200.

Mahsul-i Çâyır-ı Hâmid ve Merdân, fî-sene: 1.200.

Mahsul-i 'an resm-i yaylâk-ı nâhiye-i Ebutâhir,
fî-sene: 800.

Mahsul-i 'an resm-i kışlâk-ı nâhiye-i m., fî-sene: 500.

Mahsul-i 'an Bârhâne-i Çâkır ve Hüs, fî-sene: 1.500.

Niyâbet-i Mirliya-i m., der nâhiye-i Ulûâbâd ve Kuzâbâd:
5.010, der nâhiye-i Kuzâbâd: 639, der nâhiye-i Ulûâbâd: 4.321.

Yekûn-i der tasarruf-ı Mirlivâ

Nefs: 1, Kurrâ, kıta': 73, Mezâra', kıta':7, Hâne:1.257,
Mücerred: 283, Hâsıl: 257.427: 'an mukâta'ât: 43.870, 'an
Mahsul-i kurrâ ve mezâri: 213.971.

Minhâ el-hâsıl hisse'-i mâlikâne-i vakf-ı câmi', rub':
732, Hiss-'i divânî: 256.695, sâdât, neferân: 11, E'imme ve
müezzin:5, neferân:15, pir-i fâni ve a'mâ ve gâib neferân:11.

Tımârhâ-i zu'âmmâ ve erbâb-ı tımâr, der kazâ-i m.

Der nâhiye-i Çüngüş, tâbi'-i kazâ-i m.

Mahsul-i boyahâne-i nâhiye-i m., fî-sene: 7.280.

Mahsul-i kassâbhâne-i nâhiye-i m., fî-sene: 600.

Mahsul-i dabbaghâne-i nâhiye-i m., fî-sene: 450.

Mahsul-i tamgâ-i hamr (مر), ma'a nısf-ı bâş, fî-sene:400.

Harrâc-ı bâğât-ı sürh-serân ki, kayd-ı kürde budend,
fî-sene: 500.

Harrâc-ı bâğçehâ-i Şâhin ve Çakır ve Hüs, fî-sene:1.000.

Adet-i bâğât-ı mezkûrin: 6.155, islâmiyye 'an nâhiye-i
Çüngüş: 5.955.

Niyâbet-i nâhiye-i Çüngüş, hâric-i ser (بيتا),
fî-sene: 1.336.

Karye'-i nefis-i Rabât, tâbi'-i Ergâni,
Hâne: 250, islâmiyye: 58, Erâmine: 192,
Mücerred: 104, islâmiyye: 23, Erâmine:81.
Hâtib ve îmâm ve müezzin, neferân: 4, pir-i fâni ve gâib
ve â'ma, neferân: 6, hâsıl: 23.039.

Karye'-i Alyûs, tâbi'-i Çüngüş,
Hâne: 46, Mücerred: 16, îmâm: 1, Hâsıl: 6.270.

Karye'-i Adeniş-i Ülyâ, tâbi'-i m.,
Hâne: 45, Mücerred: 17, Hâsıl: 4.055.

Karye'-i Adeniş-i Süflâ, tâbi'-i m.,
Hâne: 27, Mücerred: 3, Hâsıl: 3.764.

Karye'-i Kisâcek, tâbi'-i m., Hâne: 2, Hâsıl: 1.673.

Sayfa: 120.

Tımârhâ-i zu'âmmâ ve erbâb-ı tımâr der kazâ-i m.

Karye'-i Hivye, tâbi'-i Çüngüş,
Hâne: 28, Mücerred: 10, Hâsıl: 2.591.

Karye'-i Sivâs, tâbi'-i m.,
Hâne:12, Mücerred:3, Sipâhizâde, neferân:3, Hâsıl:1.284.

Karye'-i Kündeci, tâbi'-i m.,
Hâne: 14, Mücerred: 5, Hâsıl: 2.002.

Mahsul-i geşen (گیشن) der Karye'-i Adeniş, fi-sene:1978.

Karye'-i Hayrî Bâbâ, tâbi'-i m., Cemâ'ât-ı Dervişân, ne-ferân: 5.

Karye'-i mezburenin zirâ'ât edecek yerleri cüz'i olub ve mezkûrin Şeyhler Karye'-i mezkure ile ikiyüz re's koyun ile Hayrî Bâbâ zâviyesine kadim'ül-eyyâmda mu'âf ve zâviyadar oldukları sâbit olmağın ber vech-i mu'âf kaydolundu.

Karye'-i Mânsuryan-ı Ülyâ, tâbi'-i m., ma'a Mânsuryan-ı Süflâ ki, ekrâddır.

Hâne: 35, Mücerred: 7, imâm: 1, Hâsıl: 2.624.

Karye'-i Mefirkân, tâbi'-i Ergâni der Behremen,
Hâne: 34, Mücerred: 6, Hâsıl: 3.083.

Karye'-i Serlisân, tâbi'-i m., der Behremen,
Hâne: 6, Mücerred: 3, Hâsıl: 1.182.

Karye'-i Ekrek, tâbi'-i m.,
Hâne: 10, Mücerred: 5, Hâsıl: 2.031.

Karye'-i Polât, tâbi'-i Behremen,
Hâne: 19, Mücerred: 2, Hâsıl: 3.650.

Karye'-i Şems-beg, tâbi'-i m., Hâne: 8, Hâsıl: 2.550.

Karye'-i Şeykân tâbi'-i m.,
Hâne: 15, Mücerred: 4, Hâsıl: 2.778.

Karye'-i Kavâk, tâbi'-i m.,
Hâne: 17, Mücerred: 9, Hâsıl: 4.010.

Karye'-i Berûd, tâbi'-i Behremen ve Çimnim,
Hâne: 2, Hâsıl: 469.

Karye'-i Kebirân, tâbi'-i m.,
Hâne: 47, Mücerred: 13, Hâsıl: 7.598.

Karye'-i Rabâd, tâbi'-i m.,
Hâne: 21 Mücerred: 4, Hâsıl: 2.625.

Karye'-i Sâmi, tâbi'-i m., der m.
Hâne: 21, Mücerred: 5, pir-i fâni: 1, Hâsıl: 3.012.

Karye'-i Canrişan, tâbi'-i m., Hâne: 11, Hâsıl: 2.904.

Karye'-i Çanâkçılar, tâbi'-i m.,
Hâne: 34, Mücerred: 8, Hâsıl: 4.084.

Karye'-i Merdâne, tâbi'-i m., Hâne: 4, Hâsıl: 1.233.

Karye'-i Berdûne, tâbi'-i m.,
Hâne: 32, islâmiyye: 3, Erâmîne: 29,

Mücerred: 8, islâmiyye, hâsıl ma'a â'det-i âğnam: 5.183.

Karye'-i Ermene, tâbi'-i m.,
Hâne: 52, Mücerred: 14, imâm: 1, Hâsıl: 6.825.

Karye'-i Öküzgöz, tâbi'-i m., Mezre'a-i Berici,
Hâne: 18, Mücerred: 7, Hâsıl: 3.914.

Karye'-i Karaca Kayâ, tâbi'-i m.,
Hâne: 12, Mücerred: 6, Hâsıl: 2.402.

Karye'-i Sasiv, tâbi'-i m., der nâhiye-i Çimnim,
Hâne: 5, Mücerred: 1, Hâsıl: 1.041.

Karye'-i Kôm-i Ömer beg, tâbi'-i m., der Çimnim,
Hâne: 4, Hâsıl: 1.037.

Karye'-i Avde, tâbi'-i m., imâm: 1, Hâne: 60,
Mücerred: 17, pir-i fâni ve gaib, neferân: 6,
Sipâhizâde: 1, Hâsıl: 4.950.

Karye'-i Yenice, tâbi'-i m.,
Hâne: 9, Mücerred: 1, Hâsıl: 904.

Karye'-i Gezer-kör, tâbi'-i m., der Çimnim,
Hâne: 9, Mücerred: 2, Hâsıl: 1.154.

Karye'-i Sekrek, tâbi'-i m., nâm-ı diğêr Cânriş der
Çimnim, Hâne: 5, Mücerred: 2, Hâsıl: 603.

Karye'-i Acûr, tâbi'-i m., Hâsıl: 720.

Mezre'a-i Kârûk, tâbi'-i m., Hâsıl: 715.

Mezre'a-i Cânözi, tâbi'-i m., Hâsıl:(*lws*): 1.000.

Mezre'a-i Mâlâgûr deresi, tâbi'-i m., Hâsıl:(*lws*) 1.000.

Karye'-i Ağmeşet, tâbi'-i m., Hâne: 7, Hâsıl: 1.245.

Karye'-i Çuvâb, tâbi'-i m., Hâsıl: 632.

Sayfa: 121.

Der livâ-i m.

Karye'-i İsa, tâbi'-i Çüngüş,
Hâne: 3, Mücerred: 3, Hâsıl: 1.548.

Karye'-i Hamzakendi, Hâne: 9, Mücerred: 3, Hâsıl: 1.548.

Karye'-i Cemâlin, tâbi'-i m., Hâne: 8, Hâsıl: 823.

Karye'-i Keyvi, tâbi'-i m., Hâne: 6, Hâsıl: 1.031.

Yekûn-i nâhiye-i m.,
Kurrâ, 20 kıta', Mezera', 4 kıta', Hâne: 946,

Mücerred: 288, Hâsıl: 148.900, el-mu'âf, neferân: 15, imâm ve müezzin, neferân: 8, pir-i fâni ve â'mâ neferân: 13.

Der nâhiye-i Hesârân, tâbi'-i kazâ ve livâ-i Çermük.

Karye'-i Rabât, tâbi'-i m., Erâmine,
Hâne: 67, Mücerred: 5, mu'âf: 1, bâğ-ı Turgud mu'âf-ı an
devek, Hâsıl: 14.822.

Karye'-i Payâm, tâbi'-i m.,
Hâne: 26, Mücerred: 1, pir-i fâni: 1, Hâsıl: 2.305.

Karye'-i Dardere, tâbi'-i m.,
Hâne: 9, Mücerred: 3, Hâsıl: 1.592.

Karye'-i Doğan, tâbi'-i m.,
Hâne: 8, Mücerred: 1, Hâsıl: 1.160.

Karye'-i Ağpâre, tâbi'-i m., Hâne: 7, Hâsıl: 1.394.

Karye'-i Alidepe, tâbi'-i m., Hâne: 4, Hâsıl: 922.

Karye'-i Sersâb, tâbi'-i m.,
Hâne: 14, Mücerred: 2, Hâsıl: 2.372.

Karye'-i Eskice, tâbi'-i m., Hâne: 15, Mücerred: 1,
mu'âf: 2, Sâdâd, neferân: 5, Hâsıl: 1.266.

Karye'-i Silkâk, tâbi'-i m., nâm-ı diğeri Şeyhler, ma'a
Mezre'a-i Simo ve Berdi, Hâne: 55, Mücerred: 12, imâm ve şeyh-
zâde, neferân: 1, Hâsıl: 7.053.

Minhâ hisse'-i mâlikâne-i vakf-ı zâviye-i Şeyh Ağbâs-ı
Şerif: 1.378., Hiss-'i divânî: 7.125.

Karye'-i Mezre'a-i Şeyhler, tâbi'-i m., ma'a Mezre'a-i
Dırkemerik, Hâne: 12, Mücerred: 9, pir-i fâni: 1, Hâsıl: 2.083.
Minhâ hisse'-i mâlikâne-i vakf-ı zâviye-i Ağbâs-ı Şerif:
321, Hiss-'i divânî: 1.702.

Mezre'a-i Kolâr, tâbi'-i m., Hâsıl: 750.
Minhâ hisse'-i mâlikâne-i vakf-ı zâviye-i Ağbâs-ı Şerif:
208, Hiss-'i divânî: 6.042.

Karye'-i Şire, tâbi'-i m.,
Hâne: 12, Mücerred: 1, Hâsıl: 2.140.

Karye'-i Zeydânlı, tâbi'-i m.,
Hâne: 6, Mücerred: 2, Hâsıl: 782.

Karye'-i Bûnderân, tâbi'-i m., Hâne: 43, Mücerred: 11,
imâm: 1, â'mâ ve pir-i fâni: 2, Hâsıl: 5.064.

Karye'-i Mezre'a-i Hızır Ağâ, tâbi'-i m., ma'a Mezre'a-i
Kârûk, Hâne: 12, Hâsıl: 2.012.

Karye'-i Çaylâk, tâbi'-i m., Hâne: 8, Hâsıl: 1.860.

Sayfa: 122.

Timârhâ-i Zu'amâ ve Sipâhiyân der livâ-i Çermûk.

Karye'-i Til-i Virek, tâbi'-i m.,
Hâne: 13, Mücerred: 2, Hâsıl: 2.411.

Karye'-i Ağaçhân, tâbi'-i m., Hâne: 4, Hâsıl: 856.

Karye'-i Bağvânk, tâbi'-i m.,
Hâne: 14, Mücerred: 3, Hâsıl: 1.532.

Mezre'a-i Rindik, tâbi'-i m., Hâsıl: 1.218.

Mezre'a-i Asû, tâbi'-i m., ma'a Kara-lök, Hâsıl: 1.200.

Niyâbet-i ze'âmet-i (سرى) Çüngüş, Hâsıl: 1.207.

Niyâbet-i ze'âmet-i Mirâlây, Hâsıl, fi-sene: 502.

Niyâbet-i ze'âmet-i diğér, Hâsıl, fi-sene: 858.

Niyâbet-i ze'âmet-i diğér, Hâsıl, fi-sene: 265.

Niyâbet-i ze'âmet-i Mir'asker-i livâ-i m., fi-sene: 350.

Yekûn-i der nâhiye-i Hesârân.

Kurrâ: 20, kıta', Mezâr'a: 4, kıta',
Hâne: 339, islâmiyy 272, Erâmine: 67,
Mücerred: 55, islâmiyye: 50, Erâmine: 5, el-mu'âf ve
zevâyadarân ve şeyh degân, neferân: 11, sâdâd, neferân: 5,
imâm: 1, pir-i fân ma'mâ, neferân: 4, Hâsıl: 63.275.
Minhâ hisse'-i mâlikâne-i vakf-ı mâviye-i Ağbbs-ı Şerif:
1.957, Hiss-'i divânî: 61.318.

Der nâhiye-i Ebutâhir tâbi'-i Harpûrt.

Mezre'a-i Çeviközü, tâbi'-i m., Hâsıl: 1.576.

Mezre'a-i Mercimin, tâbi'-i m., Hâsıl: 2.436.

Mezre'a-i Çûlkân, tâbi'-i m., Hâsıl: 1.336.

Mezre'a-i Sılâcık, tâbi'-i m., Hâsıl: 1.578.

Mezre'a-i Tikûb, tâbi'-i m., Hâsıl: 1.284.

Mezre'a-i Cânرû, tâbi'-i m., Hâsıl: 964.

Karye'-i Miskin, tâbi'-i m.,
Hâne: 8, Mücerred: 1, Hâsıl: 1.464.

Karye'-i Anirü, tâbi'-i m.,
Hâne: 5, Mücerred: 1, Hâsıl: 728.

Karye'-i Ölgen, tâbi'-i m., ma'a Mezre'a-i Kiki ve

Horbünlü ve Merisân, Hâne: 15, Mücerred: 5, Hâsıl: 3.797.

Karye'-i Telik, tâbi'-i m., Hâne: 9, Hâsıl: 2.298.

Mezre'a-i Herken, tâbi'-i m., Hâsıl: 2.410.

Karye'-i Milû, tâbi'-i m.,
Hâne: 11, Mücerred: 2, Hâsıl: 2.511.

Karye'-i Arde, tâbi'-i m.,
Hâne: 17, Mücerred: 10, pir-i fâni: 1, Hâsıl: 4.219.

Karye'-i Mezre'a tâbi'-i m.,
Hâne: 4, Mücerred: 2, Hâsıl: 1.726.

Karye'-i Hayriv, tâbi'-i m.,
Hâne: 4, Mücerred: 3, Hâsıl: 1.705.

Karye'-i Dolâbî, tâbi'-i m.,
Hâne: 16, Mücerred: 2, Hâsıl: 1.263.

Karye'-i Kırkuyu, tâbi'-i m.,
Hâne: 2, Mücerred: 4, Hâsıl: 1.395.

Mezre'a-i Kât, tâbi'-i m., Hâsıl: 181.

Sayfa: 123.

Timârhâ-i Zu'âmmâ ve Sipâhiyân, der livâ-i m.

Nısf-ı Mahsul-i kişi der (ماء حراب), fi-sene: 2.000.

Niyâbet-i nâhiye-i Ebutâhir, Hâsıl: 4.323.

Yekûn-i der nâhiye-i m.

Kurrâ: 10, kıta', Mezâra': 8 kıt'a, Hâne: 91,
Mücerred: 30, Hâsıl: 39.244.

Cem'an timârhâ-i zu'âmmâ ve erbâb-ı timâr.

Kurrâ: 70 kıta', Mezâra' 18 kıta', Hâne: 1.376,
Mücerred: 312, E'imme ve Hâtib ve müezzin, neferân: 6,
mu'âf: 6, Sâdât neferân: 5, Sipâhizâdegân neferân: 4,
Zâviyâdâr, neferân: 9, Hâsıl-ı gâyri ez-hisse-i vâkıf ki,
der bâlâ: 249.462.

Timârhâ-i Ümerâ-i aşâir, der livâ-i Çermük.

Cemâ'ât-ı ekrâd-ı aşiret-i Kiki, tâbi'-i Celâleddin Ket-
hüda, Hâne: 32, Mücerred: 3, Hâsıl: 977.

Cemâ'ât-ı ekrâd-ı aşiret-i Batâllû, tâbi'-i Şeyh Emir
ve ba'zı menteclû, Hâne: 137, Mücerred: 3, mu'âf-ı 'an âdet-i
âğnâm: 300 re's., Hâsıl: 4.420.

Cemâ'ât-ı ekrâd-ı ba'zı aşiret-i Batâllû, tâbi'-i Şeyh

Hüseyin beg, Hâne: 114, Mücerred: 1, mu'âf Maksud, tâm 'an âdet-i âğnâm: 300 re's., Hâsıl: 3.634.

Cemâ'ât-ı ekrâd-ı ba'zı aşiret-i Batâllû, tâbi'-i Şeyh İsa beg, Hâne: 85, Seyyid Hasan Kethüdâ, 'an âdet-i âğnâm: 300 re's, pir-i fâni: 2, Sipâhizâde, neferân: 2, Hâsıl: 2.720.

Cemâ'ât-ı ekrâd-ı Merdanlû, tâbi'-i Çermik, Hâne: 105, Mücerred: 5, imâm: 1, Hâsıl: 4.000.

Yekûn:

Cemâ'ât: 5, Hâne: 473, Mücerred: 12, mu'âf-ı 'an âdet-i âğnâm: 900, imâm: 1, pir-i fâni: 1, Sipâhizâde, neferân: 4, Hâsıl: 15.701.

Evkâf-ı Livâ-i Çermük.

Vakf-ı Câmî'-i Çermük,

'An hisse'-i mâlikâne-i Karye'-i Hasûd, Hâsıl: 732, 'an icâre-i zemin der kurb-ı Bahir: 21 kıta', fî-sene: 960, Vakf-ı Râbi'a, icâre-i asiyâb, bâb: 3, icâre-i zemin, 10 kıta.

Cem'ân Kaz'-i Çermük ve Berdenic ve Hesârân ve Ebutâhir, Cihet-i kazâ, Fî-yevm: 40.

Mirlivâ: 1, Kâdı: 1, Nefs: 1, Câm'i: 1, Zâviye: 1, Boya-hâne bâb: 1, Asiyâb bâb: 3, Cebelûyan: 3.

Kurrâ ve Mezâr'i ve Cemâ'at ve Zemin

Kurrâ: 143, Mezâr'a: 25, Cemâ'at: 11, Zemin kıta': 31, Neferân: 4.079.

Minhâ Hânehâ-i gayri avâriz

E'imme ve hatib ve müezzin: 28, Sipâhizâdegân: 10, Sâdât: 23, mu'âf: 23, pir-i fâni ve a'mâ ve gaib: 15, Şeyhâdegân: 20.

El-hâk hâne-i avâriz ve Mücerredât, neferân: 3.960.

Hâne: 3.294, islâmiyye: 2.159, Erâmine: 135.,

Mücerred: 666, islâmiyye: 639, Erâmine: 27.

Minhâ, hâshâ-i pâdişâh âlempenâh, 'an âdet-i âğnâm ve Mahsul-i mezârî-i hâric-i defter ve beytü'l-mâl ve mâl-ı gâib ve mâl-ı mefkûf ve mâl-ı medfûn ve mâl-ı sürh-serân ve cizye-i gebrân ve mâ-beyn-i timârhâ-i livâ-i m.,
Hâsıl: 36.394.

Hâshâ-i mirlivâ, nefis: 1, kurrâ: 72, mezârâ': 7,
Hâsıl: 256.695.

Timârhâ-i ümerâ-i aşâyir, Cemâ'ât: 5, Hâsıl: 15.701.

Timârhâ-i zu'âmmâ ve erbâb-ı timâr, kurrâ: 70, mezârâ: 18,
Hâsıl: 249.462.

Vakf-ı zâviye-i Ağbaş-ı Şerif ve Câmî', asiyâb bâb: 3,
zemin kıta': 31, Hâsıl: 3.649.

Sayfa: 179

Liya'-i Harpûrt der vilayet-i Diyârbekir

Nefs-i Harpûrt ma'a tevabi Cihet-i kazâ, fi-yevm : 50

Nefs-i Şehr-i Harpûrt der dest-i mirliva'-im.

Mahelle'-i Mescid-i Saray Hatûn

hâne : 47, mücerred : 3, imam : 1, sadat : 2, Sipâhizâde:3,

Pir'-i fani : 1, ma'lul : 1, suleha : 1

Mahalle-i Mescid-i Muzafferûddûn

hâne : 17, mücerred : 5, imâm : 1, ma'lûl : 1

Mahelle'-i Câmi-i Mu'azzam

hâne : 46, mücerred : 8, imam : 1, müezzinn : 1, pir-i fani ve

müflis : 7, müezzin : 2, Feraş : 1

Mahalle'-i Arûtak (Ortak)

hâne : 36, mücerred : 13, imam : 1, müezzin : 1, Suleha : 1,

pir-i fani : 1, Sipahizâde : 1

Mahalle'-i Mescid-i Hocazade

hâne : 21, mücerred : 4, imam : 1, müezzin : 1, Pir-i fani : 1

ma'lûl : 1 â'mâ : 1

Mahelle'-i Monlla Seydî Ahmet

hâne : 62, mücerred : 21, imam : 1, müezzin : 1, Sadat : 2

pir-i fâni ve Müflis : 5, mu'af : 1, ma'lûl : 2

Mahalle'-i Mescid-i Zarriye tabi'-i m.

hâne : 22, mücerred : 3, imam : 1, müezzin : 1, a'ma : 1

pir-i fâni : 1

Mahelle'-i Mescid-i Ser-gerdân kayası

hâne : 23, mücerred : 5, imâm : 1, müezzin : 1, zaviyedâr : 3

Müflis : 2, sipahizâde : 2, a'ma : 1

Mahalle'-i Mescid-i Ahi Mûsa

hâne : 27, mücerred : 4, imam : 1, müezzin : 1, pir-i fani : 1

a'ma : 1

Mahalle'-i Mescid-i Müderris

hâne : 42, mücerred : 8, imam : 1, sadat : 5, pir-i lani : 1

ma'lûl : 1, müflis : 4

Mahalle'-i Mescid-i Arslaniye

hâne : 17, mücerred : 9, imam : 1, müezzin : 1, pir-i fani : 2

Mahalle-i Alaca; hâne : 19, mücerred : 3, a'ma : 1

Cema'at-i Eramine `an nefis-i Harpûrt

Mahalle'-i Sinamût; hâne : 70, mücerred : 18

Mahalle'-i Gürcü Bey Eramine; hâne : 180, mücerred : 53

Mahalle'-i Şehrûz`an nefis-i Harpûrt; hâne : 112,

mücerred : 49

Sayfa : 180

Mahalle'-i Norsis`an nefis-i Harpûrt; hâne : 133,

mücerret : 45

Yekûn:

Mahallat : 18, islamiyye : 14, Eramine : 4

Hâne : 964; islamiyye : 469, Eramine : 495

Mücerret : 253; islamiyye : 88, Eramine : 165

E'mme nefaren : 13, mü`ezzin nefera : 12

Sipahizâde neferan : 15, mu`af neferan : 1

Zaviyedar neferan : 3, pir-i fani ve a'ma ve abdal, neferan : 56

Hasha'-i padişah `alempenah-ı zillullah der nefis-i şeker ve

nevahi der nefis-i şehr-i Harpûrt

Mukata'a-i tamga'-i siyah ve bac-ı `ukûr ve kirişhâne ve

nevahi der debbaghâne-ı fi sene : 5000

Mukata'a'-i ihtisab-ı nevahi-i Liva'-i m. ma`a Hersini ve

Gölcük ve Ebûtahir fi sene : 5000

Mukata'a'-i bedel-i meyhâne ber-Vech-i maktu'fi sene : 12000

Beytül-mal. Va mal-i ğayib ve mal-ı mevkûf ve mal-ı medfûn

ve mal-ı mefkûd ve mal-ı sürh-seran ve yava ve mahsûl-i

Liva`i m. fi sene : 10.000

Resm-i Saman-ı şehir ve nevahi`an re`ayayı hariç ki

vilayet-i kirde bûd, fi sene : 5000

cizye`-i Gebran-ı Liva`-i m. ma`a Hersini ve Gölcük

ve Ebûtahir fi sene : 178710

Cerime ve `arûsiye`-i mu`afan ve müslûman ve Çiftlikyan

ma`a `adet-i ağnam-ı işan ve âdet-i ağnam-ı sipahiyan ki

`an yek sürü ziyade başed ve cerime`-i müslûman ve çiftlikçıyan ve

cebelyan ki dıran-ı vakit-i eda-ı hizmet-i

sefer-i nikonet fi sene : 3000

Mahsûl-i mabeyn-i tımarha-i Liva`-i m. fi sene : 5000

Mahsûl-i mezari-i hariçez defter-i Liva`-i mezkûr fi sene 2000

Mukata`a`-i darbhâne-i Dıraklosfi sene : 60.000

`adet-i ağnam-ı `aşiret-i zeykan altanlû ma`a çoban beği

işan fi sene : 950

`adet-i ağnam-ı Liva-i m. ve Gölcük fi sene : 70587

Cizye-i marhasyan beher haraçgûzar fi : 2, fi sene : 8500

Yekûn-i der nefis-i şehir : 488114

Sayfa: 181

Hasha`-i padişah `alempenah

Der nevahi-i nefis-i Harpûrt

Karye-i Yaylakçı tabi`-i Ulûâbâd

hâne : 23, mücerret : 11, hasıl : 12794

Karye`-i Hûğ tabi`-i Ulûâbâd

hâne : 81, islamiyye : 21, Eramine : 60

mücerred : 29, islamiyye : 3, Eramine : 26, hasıl : 12830

Karye-i Ca`ferî tabi`-i Ulûâbâd

hâne : 42, mücerret : 5, hasıl : 3905

Karye'-i zâlûni tabi'-i Kozabad

Hâne : 42, mücerred : 23, hasıl : 7906

Karye'-i Rabat-ı Hersini tabi-i Ulûâbâd

hâne : 48, mücerred : 5, hasıl : 17005

Karye-i Rabat-ı Hersini tabi`-i m. ma'a mezre'a`-i Boya

hâne : 22, mücerred : 15, hasıl : 8741

Karye`-i Hünekrek tabi`-i Kozabad

hâne : 18, mücerred : 13, hasıl : 6460

Karye'-i Akçakale` tabi`-i Kozabad

hâne : 5, mücerred : 1, hasıl : 1512

Karye'-i Pağnik tabi'-i Ulûâbâd ma'a mezre'a'-i Kara pınar

ve Çakıl gözü hâne : 32, islamiyye : 24, Fremine : 18

mücerred : 8, islamiyye : 6, feramine : 2

imâm : 1, pir-i fani : 1, hasıl : 14550

Karye'-i Haceri tabi`-i Ulûâbâd

hâne : 23, mücerred : 8, imâm : 2, hasıl : 10559

Minhâ hisse-i malikane-i vakf-ı Medrese-i melik

Zahiriye : 2401, hisse-i divanı : 8159

Karye'-i Til-i Kutube nâm-ı diğér kuyulu kend tabi`-i

Ulûâbâd hâne : 101, mücerredan : 24, hasıl : 44439

Karye`-i üngüzek tabi`-i Kazabad

hâne : 16, mücerred : 9, hasıl : 4144

Karye`-i Beçiki tabi`-i Gölcük-ü süfla

hâne : 29, mücerred : 6, hasıl : 5873

Karye`-i Gölcük-ü süfla tabi`-i Harpürt

hâne : 133, mücerred : 43, müflis : 3, pir-i fani : 1

mu'af-ı zaviyedar : 1, hasıl : 28500

Karye`-i Gölcük-ü 'üfla'

hâne : 42, mücerred : 9, imâm : 1, pir-i fani : 3, sipahizâde : 4

hasıl : 7580

Karye-i Güney tabi`-i Gölcük-ü süfla

hâne : 33, mücerred : 2, pir-i fâni : 3, pir-i fani : 1, hasıl : 3035

Karye`-i Perdik tabi`-i Gölcük-ü Süfla

hâne : 11, mücerred : 2, hasıl : 2048

Karye`-i Heft Hisar tabi`-i Gölcük-ü süfla

hâne : 21, mücerred : 1, hasıl : 1286

Karye`-i Halifecik tabi`-i Gölcük-ü Süfla hâne : 3,

mücerred : 2, hasıl : 3051

Karye`-i Hirso tabi`-i Gölcük-ü Süfla

hâne : 4, islamiyye : 2, Eramine : 2, mücerred : 3, hasıl : 1844

Karye`-i Alıncık tabi`-i Gölcük

hâne : 7, mücerred : 1, hasıl : 1286

Karye`-i Halifecik tabi`-i Gölcük-ü Süfla hâne : 3,

hasıl : 1035

Mezra`a`-i Karacaviran tabi`-i Gölcük hasıl : 1198

Resm-i Kışlak-ı nahiye`-i Gölcük-ü Süfla, fi sene : 1400

Niyabet-i nısf-ı hasha`-ı hümayun `an Ulûâbâd

fi sene : 1193

Niyabet-i nısf-ı hasha`-ı hümayûn `an nahiye`-i Kuzâbâd

fi sene : 531

Niyabet-i nısf-ı hasha-i hümayun Hersini fi sene : 811

Niyabet-i nısf-ı hasha-i hümayun (`an) nahiye`-i

Gölcük-ü Süfla fi sene : 1089

Sayfa: 182

Liva`-i Harpûrt

Yekûn;Kurra : 22 kıta` mezra`a : 1 kıta` hâne : 715

İslamiyye : 635, Tramine : 80, mücerred : 207, islamiyye : 209,

tramine : 28, E'imme nefare : 4, mu'af nefera : 1, sipahi nefera : 4

pir-i fani nefera : 12

hasıl : 698013; `an mukata`at : 488114, `an mahsûl -i kurra ve
mezarî` : 209899

Minka hisse`-i malikane : 2400, hisse`-i divanî : 207499

Hasha`-i Mirliya`-i Harpûrt

Der nefis-i şehir ve nevahi

Mukata`a`-i ihtisab-ı fi sene : 2500

icare`-i han-ı Venk fi sene : 720

Cerime ve `arusiye`-i şehir, fi sene : 7500

Haraç-ı bağat-ı şehirlüyan di rahta`-i meyve ve sebzevat
ber vech-i maktu` fi sene : 15000

Minka hisse`-i malikane`-i vakf-ı Muzafferî`an bağat-ı

Muzafferî-i m. be Cihet-i Câmi`-i kebir : 1800,

hisse`-i divanî : 13200

Harac-ı bağat-ı mezkûrin ber vech-i maktu`

bağ : 5, : 130 bağ-ı Gûllû : 40bağ-ı sağır : 15, bağ-ı saraç : 50

yekûn : 235

Bac-ı İbrahim Sûrh-serfi sene : 250

Resm-i Güvare`-i şehirlüyan fi sene : 500

Mukata`a-i boyahâne, fi sene 58000

Nısf-ı Cerimeve `arûsiye`-i Liva`-i m.

fi sene : 7089

Resm-i Kışlak`an Ulûâbâd ve Kuzâbâd fi sene : 4500

Resm-i yaylak-ı Hersinive Hoş makan ve ve Gücek ve
sak fi sene : 5700

Mahsulat-ı Cayır-ı hasşa `an karye`-i Şemsi ve Agisi ve

Gür Depe ve Kesûk-köpri ve Tüyli depe ve Arak fi sene : 2675

Yekûn-i der nefis-i şehir : 104669

Minka hisse-i malikane : 1800

hisse-i divanî : 102869

Der nevahî-i Harpûrt

Karye-i Yagmadere tabi`-i Kuzâbâd ma'a mezra`a`-i

Bilmez, hâne : 74, mücerred : 7, hasıl : 12212

Karye`-i Perçenç tabi`-i Ulûâbâd ma'a Yenice Perçenç

hâne : 145; islamiyye : 68, tramine : 77

mücerred : 38, islamiyye : 15, tramine : 23, hasıl : 34400

Karye`-i Ağinsi tabi`-i Ulûâbâd hâne : 80, mücerred : 6

hasıl : 13360

Minha hisse`-i malikane-i vakf-ı medrese-i Arslaniye

rub`hububat 6900, hisse-i divanî : 27500

Sayfa : 183

Liva`-i Harpûrt

Karye`-i Kesrik tabi`-i Ulûâbâdhâne : 147, mücerred : 33

hasıl : 20299

Karye`-i Sürsürü tabi`-i Ulûâbâd ma'a mezra`a`-i Argûni

hâne : 95, mücerred : 14, hasıl : 23530

Karye`-i Kiguvank tabi`-i Ulûâbâd hâne : 63, mücerred : 37

Karye`_i irtimnik tabi`-i Ulûâbâd hâne : 72, mücerred : 36

hasıl : 17024

Karye`-i Bozniş tabi`-i Kozabad, hâne : 35, mücerred : 26

hasıl : 8349

Karye`-i Şintil tabi`-i Ulûâbâd, hâne : 88, mücerred : 14

hasıl : 20922

Karye`-i Mahko tabi`-i Ulûâbâd hâne : 43, mücerred : 8

hasıl : 9088

Karye`-i Şemsi tabi`-i Ulûâbâd hâne : 25, mücerred : 2

hasıl : 5403

Karye`-i Hogu tabi`-i Ulûâbâd hâne : 90, mücerred : 47,
mu`af : 1, hasil : 32389

Karye`-i Könk tabi`_i Ulûâbâd hâne : 177, mücerred : 69
pir-ifani : 1, hasil : 10450

Karye`-i Tilenzid tabi`_i Ulûâbâd, hâne : 49, mücerred : 13
hasil : 10450

Karye`-i Mürü tabi`_i Ulûâbâd hâne : 50, mücerred : 15,
hasil : 12310

Minha hisse`-i malikane-i vakf-ı zaviye-i Meslana Ahmet
Peykericî, rub`hukûbat : 7118, hisse`-i divanî : 31062

Karye`-i Har tabi`-i Kozabad, hasil : 1280

Karye`-i Harsik tabi`-i Kozabad ma'a mezra`a`-i Sinki ve
yılanlar, hâne : 41, mücerred : 29, hasil : 11524

Yekûn;ma'a şehir `an mukata`at

Kurra : 17, hâne : 1274, islamiyye : 371, tramine : 24, mu`af
neferan : 1, hasil : 391811

Minha hisse`-i malikane : 15818, hisse`-i divanî : 375993

`an Mukata`at : 102869, `an mahsûl-i Kurra : 273124

Timarha`-i zu`amma ve erbab-ı tımar der Liva-i Harpûrt

`aded-i ağnam-ı Gölcük-ü `ülya ve Süfla fi sene : 705

Asiyabha`-i Tilyan fi sene : 200

Barha`-i fi sene : 200

Karye`-i Germûri tabi`-i Ulûâbâd, hâne : 44, islamiyye : 4

Eramine : 40, mücerred : 7, islamiyye : 1, tramine : 6,
hasil : 5519

Karye`-i tabbi`-i Ulûâbâd, hâne : 26

mücerred : 7, imâm : 1, hasil : 5027

Minha hisse`-i malikane-i vakf-ı zaviye-i Mensûriye

rub`hubûbat : 992, hisse`-i divanî : 4035

Sayfa: 184

Liva`-i Harpûrt

Karye`-i Aşvan tabi`-i Kozabad ma`a mezra`a`-i

Bebüsmav-ı Atarcık hâne : 63, mücerred : 26, hasıl : 9578

Karye`-i içme tabi`-i Ulûâbâd hâne : 153, mücerred : 24,
hasıl : 20250

Mahsûl-i Vank-ı Zertaş der uhde`-i Revanis Keşiş,
fi sene : 600

Karye`-i Arındûk tabi`-i Hersini hâne : 33, mücerred : 14
hasıl : 11185

Karye`-i Sarını tabi`-i Kuzâbâd ma`a mezra`a`-i Simik

Haskuki ve Kışlacık hâne : 26, mücerred : 14, hasıl : 5285

Mezra`a`-i Han-ı Sürsürü tabi`-i Kuzâbâd, hasıl : 2440

Mezra`a`-i Tab tabiX-i Kuzâbâd, hasıl : 2440

Karye`-i Andık tabi`-i Kuzâbâd ma`a mezra`a`-i Kışlak
hasıl : 1638

Karye`-i Mornik tabi`-i Ulûâbâd hâne : 49, mücerred : 18
hasıl : 12583

Karye`-i Müridi tabi`-i Kuzâbâd ma`a mezra`a`-i Şeyhünd
hâne : 45, mücerred : 24, imâm : 1, mecnun : 1, Müflis : 1
sipahizâde : 2, hasıl : 7088

Minha hisse-i malikane-i vakf-ı mescid-i (166)bervech-i
nakdiye : 720, hisse-i divani : 6368

Minha hisse-i malikane-i vakf-ı medrese-i Mevlana Ahmed
peykerci : 3155, hisse-i divani : 10908

Minha hisse-i malikane-i vakf-ı câmi`-i Muazzam : 495
hisse`-i divani : 1790

Karye`-i Hüseynik tabi`-i Ulûâbâd hâne : 44, islamiyye : 5
Eramine : 39, mücerred : 10, pîr-i fani : 1, hasıl : 13976

Mezra`a`-i Bekir mümermiş tabi`-i Kuzâbâd hasıl : 1390
 Mezra`a`-i Mirdes-i tabi`-i Kuzâbâd hasıl : 1060
 Karye`-i iğiki tabi`-i Ulûâbâd hâne : 64, mücerred : 21,
 hasıl : 13367
 Karye`-i Halfe tabi`-i Ulûâbâd hâne : 13, mücerred : 2,
 hasıl : 5585
 Karye`-i Teçted tabi`-i Kuzâbâd ma'a mezra`a`i Azili
 hâne : 2, mücerred : 2, hasıl : 913
 Karye`-i Holvenk tabi`-i Kuzubat, hâne : 23, mücerred : 8
 hasıl : ma'a vank : 6276
 Karye`-i Akmıgı tabi`-i Kuzâbâd, hâne : 5, mücerred : 3
 hasıl : 1336
 Karye`-i Gidefik tabi`-i Ulûâbâd, hâne : 26, mücerred : 23
 hasıl : 3469
 Mezra`a`-i Gizek tabi`-i Kuzâbâd hasıl : 216
 Karye`-i Akmıgı tabi`-i Ulûâbâd hâne : 17, mücerred : 13
 hasıl : 5380
 Karye`-i vertetil tabi`-i Ulûâbâd hâne : 36, mücerred : 22
 pir-i fani : 1, mu'af : 1, hasıl : 12440
 Karye`-i Hal tabi`-i Kuzâbâd, hâne : 14, mücerred : 6, mu'af : 1
 zaviyedar : 6, hasıl : 1995
 Karye`-i Beyt tabi`-i Kuzâbâd hasıl : 1480
 Minha, hisse`-i Malikane`-i vakf-ı meşcid-i Hatun : 911
 Hisse`-i divanî : 4449
 Karye`-i Sarpulu tâbi'i Ulûâbâd, hâne:47, mücerred:17
 imâm:1, Pir-i fâni:4, hasıl:19207
 Karye`-i Hirhik tâbi'-i Ulûâbâd, hâne:38, mücerred:18 hasıl:14412
 Sayfa:185
 Livâ'-i Harpûrt

Karye'-i Temte tâbi'-i Kuzâbâd, hâne:52, mücerred:13

Sipâhizâde:2, hâsıl:4830

Karye'-i Helezûr tâbi'-i Ulûâbâd ma'a mezra'a'-i Karacalû

ve Hacik hâne:38, mücerred:25, hâsıl:4338 rub:698.

hisse-i divânî:3670

Karye-i Eski Zârûk ma'a yeni zârûk ve ma'a mezra'a'-i

Harkik hâne:18, mücerredât:27, pir-ifani:1, hâsıl:6500

Mezra'a'-i Kozlûca tâbi'-i Kuzâbâd, hâsıl:386

Minhâ Mâlikâne-i Vakf-ı Zâviye-i Mevlânâ Ahmed Peykerci

Karye'-i Buryâs tâbi'-i Kuzâbâd, hâne:10, hâsıl:2808

Karye'-i Emnikkûrd tâbi'-i Ulûâbâd, hâne:67, mücerredât:22

imâm:1, mu'af:1, hâsıl:7974

Karye'-i Pekinik tâbi'-i Kuzâbâd ma'a mezra'a'-i Sârğunî

hâne:30, mücerredât:25, hâsıl:5150

Karye'-i Seyli tâbi'-i Kuzâbâd, hâne:12, mücerred:9, hâsıl:5825

Minhâ hisse-i mâlikâne-i Vakf-ı Câmî'-i kale :1416

Hisse-i divânî:4409

Karye'-i Körpe tâbi'-i Kuzâbâd, hâne:6, mücerred:2, hâsıl:2460

Karye'-i Depecik-i Tavili tâbi'-i Ulûâbâd, hâne:18, mücerred:4

hâsıl:6773

Karye'-i Hinsûr tâbi'-i Kuzâbâd, hâne:6, mücerred:2, hâsıl:3492

Karye'-i Ahûr tâbe'-i Ulûâbâd, hâne:30, mücerred:9

Sipâhizâde:3, hâsıl:6752

Mezra'a'-i Girdâm tâbi'-i Kuzâbâd, hâsıl:550

Mezra'a'-i Rağferani tâbi'-i Ulûâbâd, hâsıl:812

Karye'-i Hacıseli tâbi'-i Kuzâbâd, hâne:18; islâmiyye:4

Erâmine:14, mücerred:10, hâsıl:4780

Karye'-i Gölekrük tâbi'-i Kuzâbâd, hâne:14, mücerred:2, hâsıl:2630

Karye'-i Ekrûk tâbi'-i Kuzâbâd, hâne:3, mücerred:1, hâsıl:4425

Karye'-i Cip-tâbi'-i Kuzâbâd, hâne:13, mücerred:6,
 pir-i fâni:3 hâsıl:4425
 Mezra'a'-i Eznîk tâbi'-i Kuzâbâd, hâsıl:1766
 Mezra'a'-i Yalânûztoros tâbi'-i Ulûâbâd, hâsıl:1458
 Karye'-i Çorkiğ tâbi'-i Kuzâbâd, hâne:19, mücerred:7
 Pir-i fâni:1, hâsıl:5977
 Mezra'a'-i Miyâdun tâbi'-i Kuzâbâd, hâsıl:680
 Mezra'a'-i Kuyucak tâbi'-i Kuzâbâd, hâsıl:1314
 Karye'-i Haçemerek tâbi'-i Kuzâbâd, hâne:31, mücerred:12
 Sipâhizâde:1, hâsıl:6332
 Karye'-i Açedepecik tâbi'-i Ulûâbâd, hâne:6, mücerred:4
 Sipâhizâde:5, hâsıl:3600
 Mezra'a'-i İnkşik tâbi'-i Kuzâbâd, hâsıl:2441
 Mezra'a'-i Kişnecir, tâbi'-i Kuzâbâd, hâsıl:650
 Karye'-i Norşin tâbi'-i Ulûâbâd, hâne:24, mücerred:11
 Sipâhizâde:2, Pir-i fâni:1, hâsıl:7942
 Karye'-i Avcılı tâbi'-i Kuzâbâd ma'a mezra'a'-i Bindere
 hâne:22, mücerred:7, Pir-i fâni:1 a'ma:1, hâsıl:3500
 Karye'-i Hâvik tâbi'-i Ulûâbâd hâne:5, mücerred:3, hâsıl:1936
 Minhâ hisse'-i mâlikâne-i Vakf-ı mescid-i Muzafereddin
 bervech-i nakdiye:720
 Hisse-i divânî:18487
 Karye'-i Zelihân tâbi'-i Kuzâbâd ma'a mezra'a'-i
 Kesûkköprü hâne:22, mücerred:4, hâsıl:7536
 Karye'-i Hürkenk, tâbi'-i Ulûâbâd, hâne:19, mücerred:4, hâsıl:7887
 Karye'-i Hamidi tâbi'-i Kuzâbâd, hâne:49, mücerred:25, hâsıl:7765
 Minhâ hisse-i mâlikâne-i vakf-ı mezkûrin:1626
 Vakf-ı Şeyh-i Kâinât Zâviye:813
 Vakf-ı Mescid-i Medrese'-i Mevlâna Mehmed:813

hisse-i divânî:6139

Sayfa:186

Livâ'-i Harpûrt

Karye'-i Hoş tabi'-i Ulûâbâd ma'a mezra'a'-i Çanakçı
hâne:30, mücerred:15, imâm:1, Pir-i fâni:5, hâsıl:6642

Karye'-i Dadâyımvenk tâbi'-i Ulûâbâd, ma'a mezra'a'-i
Sârı Yakûb, hâne:41, mücerred:20, hâsıl:13300

Karye'-i Selfûr tâbi'-i Kuzâbâd, hâne:24, mücerred:12, hâsıl:2041

Karye'-i Sânik, tâbi'-i m.,ma'a mezra'a'-i Sâgmânîk ve
Ağçakala tâbi'-i Hersene, hâne:24, mücerred:16, hâsıl:6000

Karye'-i Uçağaç tâbi'-i Kuzâbâd, hâne:34, mücerred:27
Pir-i fâni:1, hâsıl:3460

Karye'-i Çakmak, tabi'-i Kuzâbad, hâne:18, mücerred:3, hâsıl:1322

Karye'-i Pelte tâbi'-i Kuzâbâd, ma'a mezra'a'-i Meşhe diye
hâne:22, mücerred:8, hâsıl:5000

Mezra'a'-i Bertecik, tâbi'-i Kuzâbâad, hâsıl:650

Karye'-i Tilon tâbi'-i Ulûâbâd, hâne:28, mücerred:4
imâm:1, Sipâhizâde:3, hâsıl:7000

Karye'-i Habûsî Ulûâbâd, ma'a Eski Habûsî
hâne:59, mücerred:38, hâsıl:15584

Karye'-i Malâtya'-i Büzûrk tâbi'-i Kuzâbâd, hâne:10
mücerred:2, pir-i fâni:1, hâsıl:2502

Karye'-i Zârlû tâbi'-i Kuzâbâd, hâne:6, mücerred:2, hâsıl:1914

Mezra'a'-i Göl tâbi'-i Kuzâbâd, hâsıl:711

Karye'-i Hornik tâbi'-i Kuzâbâd, hâsıl:1356

Minhâ hisse-i mâlikâne-i Vakf-ı Zâviye-i Nazar Bâbâ rub:319

Hisse-i divânî:1037

Karye'-i Hâmbüyük tâbi'-i Kuzâbâd, hâne:3, hâsıl:1150

Karye'-i Hânibrâhimsâh tâbi'-i Kuzâbâd, hâne:6, hâsıl:1849

adet-i ibrâhimsâ(h):500 Sefer-i hümâyûn vâki oldukça

edâ'-i hizmet eyleye

Karye'-i Pincirik tâbi'-i Kuzâbâd, hâne:10,mücerred:2, hâsıl:2154

Karye'-i Sefernik tâbi'-i Kuzâbâd, hâne:9, mücerred:4, hâsıl:1062

Karye'-i Bûncu tâbi'-i Kuzâbâd, hâne:7, mücerred:3, hâsıl:2277

Mezra'a'-i Miyâdun tâbi'-i Ulûâbâd, hâsıl:1200

Minhâ hisse-i mâlikâne-i vakf-ı alâca mescid rub:262

hisse-i divâne:938

Mezra'a'-i 'Algûnû tâbi'-i Kuzâbâd, hâsıl:1621

Karye'-i Hâmkunut tabi'-i Kuzâbâd ma'a mezra'a-i Ağvirân, hâsıl:1509

Karye'-i Mereni tâbi'-i Kuzâbâd, hâne:5, mücerred:3, hâsıl:1713

Karye'-i Malatya'-i Küçük ma'a-i Ağvirân, hâne:21, hâsıl:1491

Karye'-i Güdeyik tâbi'-i Kuzâbâd, hâne:10,

mücerred:6 Pir-i fâni:1, hâsıl:1919

Karye'-i Gölcük-ü 'ülya tâbi'-im:hâne:54, mücerred:20, hâsıl:15734

Karye'-i Sinokûrd tâbi'-i Kuzâbâd, hâne:43, mücerred:23

mu'af birer çiftlik yeriyle:2, hâsıl:4470

Karye'-i Sinotürk tâbi'-i Kuzâbâd, hâne:19,mücerred:9, hasıl:3498

Karye'-i Cilcubur tâbi'-i Ulûâbâd, hâne:9, mücerred:1, hâsıl:3831

Karye'-i ilmenlû tâbi'-i Ulûâbâd ma'a mezra'a-i Asîdere

hâne:43, mücerred:28, imâm:1, Pir-i fani:5, a'ma:1

Sipâhizade:9, hâsıl:12180

Karye'-i Garaksiti tâbi'-i Kuzâbâd, hâne:6, mücerred:9, hâsıl:2243

Karye'-i Dadayış tâbi'-i Ulûâbâd, hâne:13, mücerred:7, hâsıl:2172

Karye'-i Kârinkid tâbi'-i Kuzâbâd ma'a eski Karnekir

hâne:24, mücerred:20, pir-i fâni:3, hâsıl:5427

Karye'-i Bertecik tâbi'-i Kuzâbâd ma'a mezra'a'-i

Kâğiyûb:hâne:2, sâdât:6, hâsıl:1386

Karye'-i Alâca tâbi'-i Kuzâbâd, hâne:42, mücerred:13, hâsıl:4938

Sayfa:187

Livâ'-i Harpûrt

Karye'-i Emnikkaçmaz tâbi'-i Kuzâbâd, hâne:21

mücerred:4, hâsıl:2673

Karye'-i Zâviye'-i pirânlü tâbi'-i Kuzâbâd, hâne:32

mücerred:13, Pir-i fani:2, mu'af bir çiftlit veriyle:1, hâsıl:4818

Karye'-i Hâtunkendi tâbi'-i Gölcük-ü 'ülyâ, hâne:7

mücerred:1, hâsıl:1921

Mezra'a-i Mikesör tâbi'-i Gölcük-ü 'ülyâ, hâsıl:460

Mezra'a-i Desik tâbi'-i Gölcük-ü 'ülyâ, hâsıl:400

Mezra'a-i Kordûk tâbi'-i Gölcük-ü 'ülyâ, hâsıl:431

Mezra'a-i Turgudmeşhedi tâbi'-i Sarukâmış, hâsıl:770

Karye'-i 'Antâyik tâbi'-i Kuzâbâd 'an 'aşiret-i cemâ'at-i

İskânlü Cebelü virûrlar, hâne:12, mücerred:5, hâsıl:4000

Karye'-i iğiki-i Sârikârmış, hâne:21, mücerred:10,

Pir-i fâni:1, hâsıl:6515

Karye'-i Vartenik tâbi'-i Sarukâmış, hâne:3, hâsıl:2068

Karye'-i Melik tâbi'-i Sarukâmış, hâne:3, hâsıl:2068

Karye'-i Mezra'a tâbi'-i Behrimaz, hâne:13, mücerred:6, hâsıl:2177

Karye'-i Havn tâbi'-i Behrimaz, hâne:5, mücerred:1, hâsıl:1716

Karye'-i Pırnoz tâbi'-i Behnmâz, hâne:14, mücerred:5, hâsıl:2618

Karye'-i Kahbâl tâbi'-i Behrimaz, hâne:15, mücerred:10, hâsıl:3933

Karye'-i Bersûki tâbi'-i Behnmaz, hâne:9, mücerred:1, hâsıl:3004

Karye'-i Muşyek tâbi'-i Behnmaz, hâne:6, mücerred:2, hâsıl:2402

Karye'-i Umudkendi tâbi'-i Behnmaz, hâne:10, mücerred:6, hâsıl:2443

Karye'-i Bervî tâbi'-i Behrimaz, hâne:33, mücerred:11, hâsıl:5930

Karye'-i Albustan tâbi'-i Behrimaz, hâne:2, hâsıl:916

Karye'-i ŞeyhKatil tâbi'-i Behnmaz, hâne:16, mücerred:6, hâsıl:4107

Karye'-i Bişirto tâbi'-i Behrimaz, hâne:8, hâsıl:1969

Karye'-i Milkilûtâbi'-i Behrimaz, hâne:5, mücerred:2, hâsıl:2187

Karye'-i İğiki-i 'üyâ tâbi'-i Sarukâmuş, hâne:8, hâsıl:2461

Karye'-i Helindir tâbi'-i Behrimaz ma'a mezra'a'-i

Gömsekrek hâne:28, mücerred:4, hâsıl:2098

Karye'-i Genepi tâbi'-i Sârukamuş, hâne:1, mücerred:2, hâsıl:2153

Mezra'a-i Kizir tâbi'-i Behrimaz, hâsıl:845

Karye'-i Seğrik tâbi'-i Behrimaz, hâsıl:621

Karye'-i Kârıkşâh tâbi'-i Sarukâmuş, mu'af bir çiftlik yeriyle:1

hâsıl:1504

Resm-i Kıçlâk-ı nâhiye'-i Behrimaz ve Sarukâmuş fi sene:1231

Karye'-i Herdi tâbi'-i Hersini ma'a mezra'a'-i Girkân ve

mikrânîk ve mahsûlat-ı Cema'at-ı Cihânbeklû

hâne:119, mücerred:52, imâm:1, Pir-i fani:2, mu'af-ı bir çiftlik

yeriyle ma'a ağnâm-ı Yek sûrû:1, hâsıl:7068

Karye'-i Zâviye-i Hersini ma'a mezra'a'-i Markürîk ve

Ahûr ve Selâmûr ve (fotokopi silik) ve sefâri

hâne:87, mücerredât:28, Sipâhizâde:4 mu'af bir çiftlik

yeriyle:4 hâsım:14231

Karye'-i Görgüşân tâbi'-i Hersini, hâne:15, mücerred:7,

hâsıl:3030

Karye'-i Şahâplû tâbi'-i Hersini, hâne:52, mücerred:3,

Sipâhizâde:1, hâsıl:4753

Mezra'a-i İmâcık tâbi'-i Hersini, hâsıl:504

Sayfa:188

Liva'-i Harpûrt

Mezra'a'-i Geşkek tâbi'-i Hersini, hâsıl:3688

Karye'-i Percedikân tâbi'-i Kuzâbâd ma'a mezra'a'-i Şûd ve

Derbû ve Kozluk hâne:65, mücerred:27, Sipâhizâde:6, hâsıl Karye'-i

mezkûrde altı neferân kimesneler mu'af kayd olunmuş ki

sefer-i hûmâyûn vâki oldukda edâ-i hizmet ederler, hâsıl-ı
çiftlik:500

Karye'-i Çomak tâbi'-i Kuzâbâd, hâne:5, mücerred:1

muhtac-ı halk:1 mu'af bir çiftlik yeriyle:1 hâsıl:1018

Karye'-i Ekrüz tâbi'-i Kuzâbâd, hâne:8, Sipahizâde:6, hâsıl:8494

Karye'-i Koçkala' tâbi'-i Ulûâbâd, hâne:8, Sipâhizâde:6, hâsıl:1220

Mezra'a'-i Bakudek tâbi'-i Kuzâbâd, hâsıl:2278

Mezra'a'-i Karimi tâbi'-i Kuzâbâd, hâsıl:995

Karye'-i Konâkanmaz tâbi'-i Ulûâbâd, hâne:12, mücerred:6

Sipâhizâde:1, hâsıl:1360

Karye'-i Dâldik tâbi'-i Ulûâbâd hâne:28, mücerred:3

imâm:1, mu'af bir çiftlik yeriyle:1, hâsıl:6448

Mezra'a'-i Atilki tâbi'-i Kuzâbâd, hâsıl:385

Karye'-i Kavak tâbi'-i Ulûâbâd, hâne:4, Sipâhizâde:1, hâsıl:1366

Karye'-i Kemasî tâbi'-i Ulûâbâd, hâsıl:2552

Karye'-i Dekide tâbi'-i Kuzâbâd, hâsıl:575

Mezra'a'-i Yağma tâbi'-i Kuzâbâd, hâsıl:1231

Mezra'a'-i Melik tâbi'-i Kuzâbâd, hâsıl:470

Resm-i 'arusiye'-i duhterân-ı sipâhiyân, fi sene:100

Mezra'a'-i Kavâklû, hâsıl:464

Mezra'a'-i Melik hâsıl (ل) :210

Mezra'a'-i Sazkırî, hâsıl:178

Mezra'a'-i sûs hâsıl (ل) :500

Mezra'a'-i Kışlâcık hâsıl (ل) :448

Mezra'a'-i Seferin hâsıl:500

Niyâbethâ'-i mezkûrîn

Niyâbet-i nisf-ı hashâ-i Boğa Beg, fi-sene:686

Niyâbet-i Ze'âmet-i Ahmed Mirâlây, fi sene:867

Niyâbet-i nisf-ı ze'âmet-i Güzel Ahmed fi sene:620

Niyâbet-i nısf-ı ze'âmet-i Hüseyin Çelebi, fi sene:387

Niyâbet-i ze'âmet-i Fergan Çâvuş fi sene:3575

Niyâbet-i Ze'âmet-i Güçlü tezkere-i fi sene:396

Niyâbet-i Ze'âmet-i Ca'fer ağa, fi sene:603

Niyâbet-i Ze'âmet-i Kara 'Ali Serasker, fi sene:1190

Sayfa: 189

Yekûn:

Kurrâ:117 kıta' mezra'a:37 kıta hâne:2648, islâmiyye:2555

Erâmine:93, mücerred:1034, islâmiyye:1028 Erâmine:6

Sipâhi neferâ:42, Pir-i fâni ve mecnun ve gaib; neferan:39

mu'af neferân:12, hâsıl:620470

Minha, hisse-i mâlikâne:10314 hisse'-i divânî:610156

Minhâ, Çiftlikçiyân neferân:3, hâsıl:1500, hisse'-i divânî: 608.656

Zu'amâ neferân:8, sipâhiyân neferân:50, Cebelûyan-ı

âşâ'ir neferan:4

Tahrir-i müstahfızân ve 'azebân-ı kala'-i Harpûrt

Tahrir-i müstahfızân-ı kala'-i Harpûrt neferân:42

fi-yevm:220, fi-sene:92748

Tahrir-i 'azebân-ı kala'-i Harpûrt

fi-yevm:177 fi-sene:60592

Mahsulât-ı evkâf-ı Livâ'-i Harpûrt

Evkâf-ı Medrese'-i Mevlâna Ahmed peykerci der karye'-i Örk
ma'a Câmi.

Hisse'-i mâlikâne'-i karye'-i perçenç tâbi'-i Ulûâbad 'an
rub:'hukûbât:6900

'an icâre'-i dükkân-ı kirîşhâne:720

Yekûn:7620, fi yevm:21

Sayfa: 190

Evkâf-ı Livâ'-i Harpûrt

Minhâ, ehâli-i vezâif-i mezkûrin

Cihet-i müdderris, fi-yevm:8, Cihet-i talebe, fi-yevm:2,

Cihet-i imâmet, fi-yevm:3 Cihet-i hitâbet, fi-yevm:1,5, Cihet-i
ferrâş,

neferân, fi-yevm:2 Cihet-i ruğ-ı çerâğ ve (رؤی), fi yevm:1.5,

Cihet-i tevliyet, fi-yevm:1

Evkâf-ı medrese'-i mevlânâ Ahmed peykerici der karye'-i Örk ma'a Câmi

Hisse'-i mâlikâne'-i karye'-i örk, tâbi'-i Ulûbâd, rub hukûbât:3155

'an Zevâyid-i zâviye'-i Mevlânâ Ahmed peykerici, fi-yevm:1

fi-sene:360, Yekûn:3515, fi-yevm:10

Minlâ tahrir-i ehâli-i vezâif-i mezkûrin

Cihet-i müderris, fi yevm:5, Cihet-imâmet fi yevm:2

Cihet-i hitâbet, fi-yevm:1, Cihet-i talebe, fi-yevm:1

Cihet-i müezzin, fi-yevm:0,5, Cihet-i ferrâş, fi-yevm:0,5

Evkâf-ı Câmi'-i Azâm

Hisse'-i mâlikâne'-i karye'-i Muzafferî ma'a icâre-i bâğât: 495

hisse'-i mâlikâne'-i bâğât-ı karye'-i Muzafferî, ber-vech

i maktu:1800, icâre'-i dükkân-ı 'arsa:1440

Yekûn:3735;fi yevm:10, ez-ziyâde:135

Minha tahrir-i ehâli-i vezâif-i mezkûrin

Cihet-i hitâbet, fi yevm:3, Cihet-i imâmet, fi-yevm:2,5

Cihet-i müezzin, fi yevm:1,5, Cihet-i ferrâş, fi-yevm:1,

Cihet-i revgan ve hasır, fi-yevm:1, Cihet-i hâfız: fi-yevm:1

Mahsûl-i evkâf-ı câmi'-i kala

Hisse'-i mâlikâne'-i karye'-i seyli:1416

Mahsûl-i evkâf-ı mescid-i sârâ Hâtûn

Hisse'-i mâlikâne'-i karye'-i Akmiğı:911

Cihet-i imâmet, fi-yevm:2 Cihet-i müezzin, fi-yevm:1.5

Mahsûl-i evkâf-ı mescid-i Atik der meyden

hisse'i malikâne'-i karye'-i Hariri
 'an ber vech-i nakdiye:720
 Minhâ, Cihet-i imâmet, fi yevm:1.5, Cihet-i müezzin fi yevm:05
 Mahsûl-i evkâf-ı mescid der Harpûrt
 Hisse'-i mâlikâne-i karye'-i Miyâdûn:262
 be-Cihet-i imâmet
 Sayfa:191
 Evkâf-ı Livâ'-i Harpûrt
 Mahsûl-ü evkâf-ı mescid-i muzaferüddin der nefsi-i Harpûrt
 be-çihet-i imâmet ve müezzin
 Mahsûl-ü evkâf-ı mescid-i Nebi 'aleyhisselâm
 Hisse'-i mâlikâne'-i karye'-i Sârılı bervech-i nakdiye:720
 'an karye'-i Tilkutuna tâbi'-i Ulûâbâd el hınta, fi-sene:6
 mûd be-mûd-i Harpûrt
 Minhâ, cihet-i imâmet:4 mûdâ(n), cihet-i müezzin midân
 Mahsûl-ü evkâf-ı mescid-i Mevlana Mehmed müderris
 Nısf-ı hisse'-i mâlikâne-i karye'-i Hamîdî nısf-ı cehd-i
 Vakf-ı zâviye'-i Şeyh-i Kâyinât:813
 Mahsûl-ü evkâf-ı zâvişe'-i Şeyh Kâyinât der kurb-i Harpûrt
 Nısf-ı hisse-i mâlikâne-i Karye'-i Hamîdî rub' nısf-ı cehd-i
 Vakf-ı Şeyh mehmed müderris:813
 Ayende ve revendeye sarf oluna
 Minhâ, Cihet-i imâmet fi yevm:2 cihet-i müezzin fi yevm:0,5
 Mahsûlât-ı evkâf-ı zâviye'-i mansûriye der nefsi-i şehir
 Hisse'-i mâlikâne'-i karye'-i Kinedenc rub' hukûbat:992
 icâre'-i dekâkin, 9 bâb:360
 Yekûn:1352
 Mescid fi yevm:20 harc-ı ta'am:632
 Mahsûlât-ı evkâf-ı zâviye'-i Mevlânâ Ahmed Peykerici

Hisse'-i mâlikâne'-i karye'-i Könk, rub:7.118

Hisse'-i mâlikâne'-i karye'-i Helezûr:698

Yekûn:7816, fi yevm:21,5

Minhâ, tahrir-i ehâli-i vezâif-i mezkûrin ve harc-ı ta'am

harc-ı meşid;fi yevm:2, harcı Tabbâh fi yevm:1

harc-ı piyâz, fi-yevm:1, harcı tetimme ve nemek,fi yevm:1

harc-ı hınta, fi-yevm:3, harc-ı Güşt;fi yevm:3

Harc-ı bâl, fi-yevm:3, harc-ı ûrz, fi-yevm:2

harc-ı revgan, fi-yevm:1, harc-ı imâmet fi yevm:1

harc-ı nezâret fi yevm:3,5

Mahsûl-i evkâf-ı zâviye'-i Ankuzu kâbâ

Zemin-i iki müdlük,be-mûd-i Harpûrt,'an karye'-i Etminik

ayende ve revendeye sarf olundu.

Mahsûl-i evkâf-ı zâviye'-i şeyh şâdi zemini iki müdlük, be-mûd-i

Harpûrtî, 'an karye'-i Sino-kürd ayende ve revendeye sarf oluna.

Mahsûl-i evkâf-ı zâviye'-i Seyyid Kâsım

Zemin-i zira'at, kile-i be-kil-i İstânbûli,'an karye'-i Hüseynik

Sayfa:192

Evkâf-ı Livâ'-i Harpûrt

Mahsûlat-ı evkâf-ı medrese-i Zahirîye, der şehir-i Harpûrt.

Hisse'-i mâlikâne'-i karye'-i Hacerî, rub:2400

icâre'-i hamâm-ı vasati:3600

Nısf-ı icâre-i Bezâzistân-ı der nefis-i şehir:840

Mahsûlat-ı evkâf-ı Câmî'-i kal'-i Harpûrt

Hisse'-i mâlikâne'-i karye'-i seyli rub:1416

icâre-i rub'-i âsiyâb-ı der karye'-i perçenç:200

icâre-i dekkakin-i kâbâ:96

Yekûn:1712, Cem'an:8552, fi-yevm:24

Minhâ, cihet-i müderris, fi-yevm:19, Cihet-i talebe.

fi-yevm:4 Cihet-i (ر), fi-yevm:3

Veza'-if-i Süleymân, Zevâid-i Cümle evkaf-ı Harpûrt, fi-yevm:2

Sayfa:193

Cema-an-ı Kazâ-i Harpûrt

Mirliva:1, kadı:1 ümerâ-i 'aşâyir:4, sipâhiyân:50 Zu 'ama:8

Çiftlikçiyân:3, Kethüda:1,dizdar:1, müstahfizan:40,

'azeban:42 Kala:1,nefs:1, Cam-i â'zam:bâb:3, mesâcid:6

Medarris:3, zevâyâ;bâb:6, dekakin, bâb:6, hamâm,bâb:1

asiyâb,bâb:4 Zemin:kıta 5, bâğhâ ve kâğçe kıta :250

Bozâhâne ve debbâğhâne ve mumhâne, bâb:4

Kurrâ ve mezâr'i:186 kıta kurra:156, mezâr'a:38, nefera:7711

Minhâ hânehâ-i gayr-i 'avarız, neferâ:193

müderriş:3, talebe:3, hâtib:3 E'imme ve mü'ezzin:29

Sâdât:15, mu'af:15, mütevellî:1, Şeyh:6, bâtır:1, hâfız:1

Zâviyedârân:3, hademe'-i cevâmî:5

Pir-i fâni ve mecnûn ve zu'ama ve 'ama:107

Hâne'-i 'avarız ma'a mücerredat

hâne:5601; islâmiyye:4856, Erâmine:745

mücerredât:1918,islâmiyye:1696, Erâmine:222

Hâshâ:1.719.997

hâshâ'-i padişâh 'alempenâh (طرملم),kurrâ:22,mezre'a:1

hâsıl ma'a el-gayrî, 'an mukâta'at:695613

Hâshâ'-i mirlivâ; nefis:1, kurrâ:17, hâsıl:375993

Tımârâhâ'-i Zu'âma ve erbâb-ı tımar;kurra:117,mezârâ:37

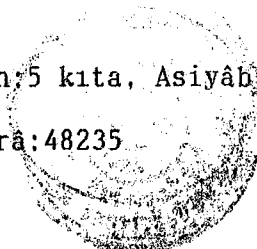
hâsıl:608656

Çiftlikçiyân;neterân:3, hâsıl:1500

Evkâf-ı kazâ'-im

Dekkâkin bâb:13, Zemin:5 kıta, Asiyâb bâb:4, hamâm;bâb:1

hâsıl ma'a resm-i kurra:48235

Sayfa: 163.

Livâ-i Çemişgezek, tâbi'-i vilâyet-i Diyârbekir.

Kazâ-i Çemişgezek, tâbi'-i vilâyet-i Mezbûre, be-cihet-i kazâ-i Çemişgezek, ma'a tevâbâ, fî-yevm: 50.

Nefs-i Çemişgezek der dest-i mirlivâ-i Çemişgezek-i mezbûr ve tevâbâ.

Hâne: 299, islâmiyye: 84, Erâmine: 235.

Mücerred: 74, islâmiyye: 16, Erâmine: 58.

Hâtib: 1, müezzin: 1, imâm: 3, Sipâhi: 3, zu'ama: 1,

mu'âf, neferân: 3, Hâsıl: 15.265.

Hâshâ-i mirlivâ-i der nefsi-i Çemişgezek ve nevâhi.

mukâta'a-i tamga-i siyâh ma'a arussiye ve kasâbhâne ve meyhâne ve dabbâghâne, fî-sene: 22.000.

Mukâta'a-i bâc-ı kavâfil an harir ve akmeşe, fî-sene: 10.000.

Mukâta'a-i ihtisâb-ı şehir ve vilâyet, fî-sene: 4.000.

Mukâta'a-i boyahâne-i der nefsi-i Çemişgezek, fî-sene: 15.000.

Beytü'l-mâl ve mâl-ı gâib ve mâl-ı mevkûf ve mâl-ı mef-kût ve mâl-ı sürh-serân ve mâl-ı medfûn, fî-sene: 2.000.

Cizye-i gebrân-ı livâ-i mezbûr, fî-sene: 231.320.

Cizye-i marhasyân ber vech-i maktû', fî-sene: 3.300.

Adet-i livâ-i mezkûr, fî-sene: 105.000.

Resm-i yaylâk-ı livâ-i mezbûr, fî-sene: 8.000.

Asiyyâbhâ-i Şâhin ve Bülyân, fî-sene: 2.000.

Resm-i kışlâk-ı livâ-i mezkûr, fî-sene: 2.000.

Mahsul-i çâyırhâ-i hâssa, fî-sene: 500.

Mahsulât-ı sefinehâ-i mezkûrin

Mahsul-i sefine-i Pertek, fî-sene: 7.000,

Mahsul-i sefine-i Üskübî, fî-sene: 6.000,

Mahsul-i sefine-i Karâhisar, fî-sene: 3.000,

Mahsul-i sefine-i Çermik, fî-sene: 1.500,

Yekûn: 422.620.

Der nâhiye-i Belde.

Karye'-i Sağvin, Hâne: 63, Mücerred: 21, Hâsıl: 4.973.

Karye'-i Mera', tâbi'-i m.,

Hâne: 17, Mücerred: 3, Hâsıl: 2.144.

Karye'-i Pağnik, Hâne: 13, Mücerred: 6, Hâsıl: 2.153.

Karye'-i Türk, Hâne: 19, Mücerred: 8, Hâsıl: 2.105.

Karye'-i Sürmehân, Hâne: 11, Mücerred: 5, Hâsıl: 1.404.

Karye'-i Vâsgûvân, Hâne: 18, Mücerred: 10, Hâsıl: 2.812.

Sayfa: 164.

Livâ-i Çemişgezek.

Karye'-i mezârî, tâbi'-i m.,
Hâne: 22, Mücerred: 12, Hâsıl: 2.656.

Karye'-i Pektûb-ı Sûflâ, Hâne: 23, Mücerred: 11,
Hâsıl: 2.626.

Karye'-i Özbek, Hâne: 9, Mücerred: 2, Hâsıl: 1.901.

Karye'-i Bozbenek, Hâne: 13, Mücerred: 7, Hâsıl: 2.948.

Karye'-i Mûrebâc-ı Sûflâ, Hâne: 12, Mücerred: 4,
Hâsıl: 2.454.

Karye'-i Cendâş, Hâne: 7, Mücerred: 1, Hâsıl: 2.034.

Karye'-i Mûrebâc-ı Ülyâ, Hâne: 10, Mücerred: 3,
Hâsıl: 1.255.

Karye'-i Pektûb-ı Ülyâ, Hâne: 7, Hâsıl: 1.627.

Karye'-i Memcinûd, Hâne: 9, Mücerred: 2, Hâsıl: 2.219.

Karye'-i Brâdi, Hâne: 9, Mücerred: 6, Hâsıl: 2.485.

Karye'-i Müresinhâ tâbi'-i m.,
Hâne: 8, Mücerred: 2, Hâsıl: 1.321.

Karye'-i Eyir-i Sekrek, Hâne: 12, Hâsıl: 1.380.

Karye'-i Ekrek, Hâne: 11, Mücerred: 6, Hâsıl: 2.470.

Karye'-i Beğisni tâbi'-i m.,
Hâne: 31, Mücerred: 9, Hâsıl: 2.174.

Karye'-i Üskif-i, Hâne: 36, Mücerred: 13, Hâsıl: 5.045.

Karye'-i Sâsal, Hâne: 6, Hâsıl: 1.785.

Karye'-i Germisik, Hâne: 35, Mücerred: 11, Hâsıl: 7.798.

Karye'-i Sisne, tâbi'-i m.,
Hâne: 20, Mücerred: 10, Hâsıl: 5.614.

Karye'-i Zôrne, Hâne: 4, Hâsıl: 346.
Minhâ hisse'-i mâlikâne-i vakf-ı Câmi'i livâ-i Çemişge-
zek, rub': 46.
Hiss-'i divânî: 300.

Karye'-i Bediryân-ı Ülyâ, Hâne: 6, Mücerred: 1,
Hâsıl: 1.901.

Karye'-i Hâsrûn, Hâne: 16, Mücerred: 4, Hâsıl: 2.292.

Karye'-i Bediryân-ı Süflâ, tâbi'-i m.,
Hâne: 13, Mücerred: 2, Hâsıl: 2.415.

Karye'-i Mâmsâ, tâbi'-i m.,
Hâne: 14, Mücerred: 5, Hâsıl: 2.067.

Karye'-i Deynlû, ekrâd,
Hâne: 18, Mücerred: 4, Hâsıl: 3.096.

Karye'-i Veritek, Hâne: 6, Hâsıl: 1.784.

Karye'-i Saġnaklû, Hâne: 49, Mücerred: 9, Hâsıl: 4.112.

Karye'-i Ardikâ, tâbi'-i m.,
Hâne: 9, Mücerred: 2, Hâsıl: 2.313.

Karye'-i Çertini, Hâne: 13, Mücerred: 4, Hâsıl: 2.703.

Karye'-i Üren, Hâne: 24, Mücerred: 9, Hâsıl: 3.359.

Karye'-i Sadrûnk, Hâne: 16, Mücerred: 9, Hâsıl: 3.512.

Karye'-i Siyarkâ, Hâne: 13, Mücerred: 1, Hâsıl: 2.608.

Karye'-i Cemâ'ât-ı Behrâmlû ekrâd,
Hâne: 24, Mücerred: 10, mu'âf: 1, Hâsıl: 2.512.

Karye'-i Karahisar, Hâne: 18, Mücerred: 7, Hâsıl: 3.415.

Karye'-i Mâzebûn, Hâne: 10, Hâsıl: 1.977.

Karye'-i Germirsi, Hâne: 28, Mücerred: 2, Hâsıl: 4.724.

Sayfa: 165.

Livâ-i Çemişgezek.

Karye'-i Gârzâl, Hâne: 5, Hâsıl: 1.323.

Karye'-i Verink, Hâne: 31, Mücerred: 8, Hâsıl: 4.659.

Karye'-i Görür, Hâne: 7, Hâsıl: 1590.

Karye'-i Bağçe, Hâne: 8, Mücerred: 3, Hâsıl: 1.929.

Karye'-i Eşkûni, Hâne: 14, Mücerred: 4, Hâsıl: 2.008.

Karye'-i Hasûdek, tâbi'-i m., Cemâ'ât-ı aşiret-i Şeyh
Osmânlû, Hâne: 13, Mücerred: 8, imâm: 1, Hâsıl: 2.790.

Karye'-i Eşkûni, tâbi'-i m., aşiret-i Şeyh Osmanlû,
Hâne: 14, Mücerred: 3, Hâsıl: 2.278.

Karye'-i Ağılıözü, Hâne: 11, Mücerred: 1, Hâsıl: 2.616.

Karye'-i Söğüd ve Mengücek, Hâne: 12, Hâsıl: 2.288.

Karye'-i Ağiki, Hâne: 17, Mücerred: 3, Hâsıl: 2.278.

Karye'-i Memhûn, islâmiyye, Hâne: 16, Hâsıl: 2.882.

Karye'-i Şöhrek, Hâne: 24, Mücerred: 3, Hâsıl: 3.366.

Karye'-i Kabrivenk, Hâne: 31, Mücerred: 14,
imâm: 1, Hâsıl: 7.902.

Karye'-i Mimâsân-ı Süflâ, Hâne: 4, Hâsıl: 954.

Karye'-i Bingâh, Hâne: 7, Mücerred: 4, Hâsıl: 1.833.

Karye'-i Kızıl-venk, Hâne: 5, Hâsıl: 1.393.

Karye'-i Dik-bâbâ, hurin, Hâne: 5, Hâsıl: 1.329.

Karye'-i Gühterân, Hâne: 8, Hâsıl: 1.730.

Karye'-i Örzi, Hâne: 12, imâm: 1, Hâsıl: 1.952.

Karye'-i Ekrâd-ı Dimenir, Hâne: 9, Hâsıl: 1.669.

Karye'-i Kürdler, tâbi'-i m., kışlâk-ı Milkî Büzürk,
Hâne: 30, Mücerred: 2, mu'âf: 5, Hâsıl: 3.678.

Karye'-i Hasırözü, Hâne: 21, Mücerred: 2, mu'âf: 3,
Hâsıl: 1.338.

Karye'-i Çât, Hâne: 20, Hâsıl: 2.596.

Karye'-i Sâğvek, Hâne: 16, Mücerred: 3, Hâsıl: 2.922.
Minhâ hisse'-i mâlikâne-i vakf-ı zâviye-i Şeyh Hüsamed-
din Ali: 88.
Hiss-'i divânî: 1.250.

Karye'-i Pulûr, tâbi'-i m., vakf-ı zâviye-i Şeyh Hüsa-
meddin, Hâne: 4, Mücerred: 2, Hâsıl: 918.

Karye'-i Virânce, Hâne: 4, Hâsıl: 380.

Karye'-i Hâne-i Boğsa, Hâne: 4, Hâsıl: 326.

Karye'-i Kışlâk-ı Derderiç, tâbi'-i m. aşiret-i Cemâ'ât-ı
Milkî küçük, Hâne: 52, Mücerred: 1, imâm: 1, mu'âf: 5,
Hâsıl: 5.566.

Karye'-i Mirvirân-ı Göçenlû, kürd, Hâne: 33, Hâsıl: 2889.

Karye'-i Sügrêng-i Bozeneklû, Hâne: 19, Hâsıl: 1.154.

Karye'-i () Bingöl-i Gözeneklû, Hâne: 21, Hâsıl: 2.540.

Karye'-i Gdrky-ı Sfl, Hne: 6, Hsıl: 1.438.

Karye'-i Gdrky-ı ly, Hne: 23, Hsıl: 2.200.

Karye'-i Hızırbeg, Hne: 3, Hsıl: 299.

Karye'-i Karakr-ı ly, Hne: 9, Hsıl: 1.569.

Sayfa: 166.

Hsh-i mirliv-i emigezek.

Karye'-i Alckilisa, Hne: 8, Hsıl: 1.511.

Karye'-i Karakr-ı Sfl, haricden ekerler, Hsıl: 100.

Karye'-i Hne-i Kln, Hne: 3, Hsıl: 273.

Karye'-i Kirz-ı megird, Hne: 6, Hsıl: 1.504.

Karye'-i Giriftgr, Cem't-ı Milk bzrk,
Hne: 40, Mcerred: 5, Hsıl: 3.905.

Karye'-i Melih, tbi'-i m., an' Cem't-ı Melih bzrg,
Hne: 34, Mcerred: 2, Hsıl: 2.892.

Karye'-i Aurlubeli-i bzrg,
Hne: 30, Mcerred: 11, Hsıl: 2.976.

Karye'-i Bgr, tbi'-i m., 'an Cem't-ı Milk bzrg,
Hne: 29, Mcerred: 1, Hsıl: 2.934.

Karye'-i Tnek, tbi'-i m., Cem't-ı Saaml,
Hne: 38, Mcerred: 4, mu'f, Hsıl: 3.933.

Karye'-i Bakarlı-yı Sfl,
Hne: 43, Mcerred: 6, Hsıl: 3.236.

Karye'-i Nrsin-i Sfl, Hne: 11, Hsıl: 1.663.

Karye'-i Uz, Hne: 10, Mcerred: 1, Hsıl: 1.591.

Karye'-i Nrsin-i ly,
Hne: 16, Mcerred: 1, Hsıl: 1.521.

Karye'-i Cemle, nm-ı ekrd-ı Kekl,
Hne: 26, Mcerred: 3, Hsıl: 2.674.

Karye'-i Ekrd-ı Mcavirl, Hne: 31, Mcerred: 12,
Hsıl: 2.674.

Mezre'a-i Muzzaferiyye, der Karye'-i skb irslc,
Hsıl: 300, bervec-i mu'f.

Der nhiye-i Ulkale, tbi'-i emigezek

Karye'-i Rabt, Hne: 35, Mcerred: 9, Hsıl: 5.374.

Karye'-i Ebirgen-i Kânimen, Hâne: 10, Mücerred: 3,
Hâsıl: 2.501.

Karye'-i Meraserik, Hâne: 9, Mücerred: 4, Hâsıl: 2.353.

Karye'-i Dehle, Hâne: 7, Mücerred: 1, Hâsıl: 2.551.

Karye'-i Asûk, Hâne: 16, Mücerred: 1, Hâsıl: 2.849.

Karye'-i Selâsûr-ı Ülyâ-ı m.,
Hâne: 8, Mücerred: 2, Hâsıl: 1.154.
Minhâ hisse'-i mâlikâne-i vakf-ı zâviye-i Üskûbî nısf-ı
hububât: 338, Hiss-'i divânî: 816.

Karye'-i Selâsûr-ı Süflâ,
Hâne: 7, Mücerred: 1, Hâsıl: 6.180.,
Minhâ hisse'-i mâlikâne-i vakf-ı zâviye-i Üskûbî nısf-ı
hububât: 134, Hiss-'i divânî: 484.

Karye'-i Merdişân, Hâne: 6, Hâsıl: 1.595.

Karye'-i Vânk-ı Herdişât, Hâne: 7, Hâsıl: 1.432.

Karye'-i Ekrâd-ı Şûli, Hâne: 30, mu'âf: 2, Hâsıl: 2.610.

Yekûn-i der nâhiye-i Belde ve Ulukale.
Kurrâ: 101 kıta', mezârâ': 1 kıta', Hâne: 1.683,
Mücerred: 352, mu'âf, neferân: 20, Hâsıl: 267.525.

Minhâ hisse'-i mâlikâne ki, vakf-ı (): 606,
Hiss-'i divânî: 266.919.

Sayfa: 167.

Hâshâ-i mirlivâ-i Çemişgezek.

Der nâhiye-i Çatâlkala' tâbi'-i Çemişgezek.

Karye'-i Tinek, Hâne: 9, Mücerred: 3, Hâsıl: 1.742.

Karye'-i Ağvirân, Hâne: 27, Mücerred: 9, mu'âf: 1,
Hâsıl: 2.576.

Minhâ hisse'-i mâlikâne-i vakf-ı medrese-i Süleyman beg
ve zâviye-i Köseb: 840, Hiss-'i divânî: 1.736.

Karye'-i Tâtari, Hâne: 43, Mücerred: 7, Hâsıl: 7.248.

Karye'-i Sâmusî, Hâne: 6, Hâsıl: 1.481.

Karye'-i Derekûbi, Hâne: 5, Hâsıl: 811.

Karye'-i Karaağaç, Hâne: 3, Hâsıl: 590.

Karye'-i Verinkü, Hâne: 5, mu'âf: 1, Hâsıl: 1532.
Karye'-i Kozlûce, Hâne: 4, Hâsıl: 1.346.

- Karye'-i Binkasa, tâbi'-i m.,
Hâne: 28, Mücerred: 4, Hâsıl: 4.098.
- Karye'-i Ma'arsûr, Hâne: 25, Mücerred: 3, Hâsıl: 2.474.
- Karye'-i Gödek, Hâne: 7, Hâsıl: 1.417.
- Karye'-i Kûru, Hâne: 3, mu'âf: 4, Hâsıl: 1.500.
- Karye'-i Boşa, tâbi'-i m., Hâsıl: 328.
- Karye'-i Rabât, Hâne: 30, Mücerred: 11, Hâsıl: 3.287.
- Karye'-i Halâzur, Hâne: 9, Mücerred: 3, Hâsıl: 2.774.
- Karye'-i Ösker, Hâne: 32, Mücerred: 5, Hâsıl: 4.801.
- Karye'-i Azğubenek, Hâne: 33, Mücerred: 15, Hâsıl: 3.246.
- Minhâ hisse'-i mâlikâne-i vakf-ı zâviye-i (صویر) beg: 754,
Hiss-'i divânî: 2.492.
- Karye'-i Bâvık Hâne: 6, Mücerred: 1, Hâsıl: 1.692.
- Karye'-i Gemsek, Hâne: 20, Hâsıl: 2.302.
- Karye'-i Göderi, Hâne: 16, Mücerred: 3, Hâsıl: 2.155.
- Karye'-i Çörek, Hâne: 13, Mücerred: 1, Hâsıl: 2.544.
- Karye'-i Asırî, Hâne: 27, Mücerred: 3, Hâsıl: 4.872.
- Karye'-i Karik Kale, Hâne: 6, Hâsıl: 670.
- Karye'-i Şilk-i Ülyâ, Hâne: 4, Mücerred: 2, Hâsıl: 700.
- Karye'-i Şilk-i Süflâ, Hâne: 13, Mücerred: 1, Hâsıl: 1494.
- Karye'-i Ekber Şikâr, Hâne: 12, Hâsıl: 1.174.
- Karye'-i Geştûn, Hâne: 18, Hâsıl: 2.434.
- Karye'-i Azbenek, Hâne: 9, Hâsıl: 978.
- Karye'-i Gözernik, Hâne: 4, Hâsıl: 470.
- Karye'-i Venk-i Milas, Hâne: 3, Hâsıl: 593.
- Karye'-i Venk-i Kirâkos, Hâne: 3, Hâsıl: 215.

Yekûn:

Kurra: 31, Hâne: 423, Mücerred: 71, mu'âf neterân: 6,
Hâsıl: 64.542.

Minhâ hisse'-i mâlikâne: 1.594. Hiss-'i divânî: 62.948.

Sayfa: 168.

Hâshâ'-i mirlivâ-i Çemişgezek.

Der nâhiye'-i Hâvenk tâbi'-i Çemişgezek.

Karye'-i Bürvend, Hâne: 9, Mücerred: 7, Hâsıl: 1.170.

**Karye'-i Sebre, tâbi'-i m.,
Hâne: 19, Mücerred: 3, Hâsıl: 1.556.**

Karye'-i Hâbuzî, Hâne: 28, Hâsıl: 2.280.

Karye'-i Bâc, Hâne: 19, Hâsıl: 1.704

Karye'-i Hâcilû, Hâne: 6, Hâsıl: 837.

Karye'-i Rağkiye, Hâne: 6 Hâsıl: 488.

Karye'-i İkisûr, Hâne: 5, Hâsıl: 407.

Karye'-i Gâ'ni, Hâne: 6, Hâsıl: 680.

Karye'-i Beşirik, Hâne: 30, Mücerred: 11, Hâsıl: 4.250.

Karye'-i Görgüt, Hâne: 12, Hâsıl: 1.068.

**Karye'-i Şeyh Ömerlü, ekrâd-ı aşiret,
Hâne: 11, Hâsıl: 889.**

Karye'-i Aşkâ-sûr tâbi'-im, Hâne: 9, Hâsıl: 664.

Karye'-i Bûlnâk, Hâne: 5, Hâsıl: 398.

Karye'-i Meşgrin, Hâne: 4, Hâsıl: 462.

Karye'-i Vânk, Hâne: 3, Hâsıl: 215.

Karye'-i Buşivân, Hâsıl: 1.000.

Yekûn:

Kurrâ: 16. kıta', Hâne: 173. Mücerred: 65, Hâsıl: 18.067.

Der nâhiye-i Sâgmân tâbi'-i Çemişgezek.

Karye'-i Hoştepe, Hâne: 12, Mücerred: 2, Hâsıl: 1.258.

Karye'-i Abân, Hâne: 44, Hâsıl: 4.675.

**Minhâ hisse'-i mâlikâne-i vakf-ı zâviye-i Askûbî nisf-ı
hububât: 1.452, hisse'-i divânî: 3.220.**

Karye'-i Rabât, Hâne: 59, Mücerred: 16, Hâsıl: 5.411.

Karye'-i Vehne, Hâne: 29, Mücerred: 4, Hâsıl: 3.451.

Karye'-i Bâsûrik, Hâne: 19, Hâsıl: 1.454.

Karye'-i Pâğvetâş, Hâne: 18, Hâsıl: 1.750.

Karye'-i Harircekli', Hâne: 19, Mücerred: 7, Hâsıl: 2.656.

Karye'-i Evbikâr, Hâne: 19, Mücerred: 4, Hâsıl: 2.137.

Karye'-i Azkân, Hâne: 108, Mücerred: 12, Hâsıl: 11.216.

Karye'-i Avbigâr, Hâne: 19, Mücerred: 2, Hâsıl: 2.477.

Karye'-i Hâcerik, Hâne: 31, Mücerred: 1, Hâsıl: 2.320.

Karye'-i Arguvenk, Hâne: 25, Mücerred: 1, Hâsıl: 1902.

Karye'-i Arindik, ekrâd, Hâne: 13, Hâsıl: 1.370.

Karye'-i Ekrâd-ı Sürgücülü, Hâne: 22, Mücerred: 2,
Hâsıl: 1.874.

Sayfa: 169.

Hâshâ-i mirlivâ-i Çemişgezek.

Karye'-i Gâzilû, Hâne: 20, Mücerred: 1, imâm: 1,
Hâsıl: 1.424.

Karye'-i Ekrâd-ı Dersimlû, Hâne: 56, mu'âf: 3, Hâsıl: 3.258

Karye'-i Zâviye-i Cifr-tâzı, Hâne: 33, Hâsıl: 1.544.

Karye'-i Vânk-ı Sağman, Hâne: 5, Hâsıl: 400.

Yekun:

Kurrâ: 18, kıta', Hâne: 551, Mücerred: 52, mu'âf: 3
Hâsıl: 50.577.

Minhâ hisse'-i mâlikâne: 1.452, hisse'-i divânî: 49.125.

Der nâhiye'-i Kerkit tâbi'-i Çemişgezek.

Karye'-i Kebir Yer, Hâne: 12, Mücerred: 2, mu'âf: 4,
Hâsıl: 1.944.

Karye'-i Ağcâğı, Hâne: 4, mu'âf: 1, Hâsıl: 503.

Karye'-i Hârsir, Hâne: 9, mu'âf: 1, Hâsıl: 833.

Karye'-i Öztekin, Hâne: 6, Hâsıl: 858.

Karye'-i Bâmgezek, Hâne: 5, Hâsıl: 705.

Karye'-i mirhû, Hâne: 6, Hâsıl: 770.

Karye'-i Zârûk, Hâne: 9, Hâsıl: 1.188.

Karye'-i Azta'rit, Hâne: 10, Hâsıl: 1.082.

Karye'-i HâcıEkrek Hâne: 6, Hâsıl: 616.

Karye'-i Derik, Hâne: 2, Hâsıl: 616.

Karye'-i Horpiyen, Hâne: 4, Hâsıl: 408.

Karye'-i Kefâret, Hâne: 7, Hâsıl: 603.

Karye'-i Mezrûk, tâbi'-i m., Hâne: 9, Hâsıl: 877.

Karye'-i Örk, Hâne: 10, Hâsıl: 798.

Karye'-i Ferâniş tâbi'-i m., Hâne: 13, Mücerred: 5, Hâsıl: 1.388.

Karye'-i Azîkî, Hâne: 16, Mücerred: 1, Hâsıl: 1.321.

Karye'-i Kebir kiryos, harâbe hâsıl: 600.

Karye'-i Bozik, tâbi'-i m., Hâsıl: 550.

Karye'-i Hernek tâbi'-i m., Hâne: 5, Hâsıl: 465.

Mukâta'a-i boyahâne, der nâhiye'-i m. fî-sene: 200.

Yekûn:

Kurrâ: 19, kıta', Hâne: 133, Mücerred: 8, mu'âf: 6, Hâsıl: 16.325.

Der nâhiye'-i Gündüz tâbi'-i liva'-i m.

Karye'-i Râbat, Hâne: 13, Mücerred: 4, Hâsıl: 2.575.

Karye'-i Sökbîg'en, Hâne: 35, Mücerred: 9, Hâsıl: 5.572.

Karye'-i Pâc, Hâne: 32, Mücerred: 15, Hâsıl: 4.867.

Karye'-i Han'gü, Hâne: 17, Mücerred: 7, Hâsıl: 2.560.

Karye'-i Kâni Hayır, Hâne: 13, Mücerred: 6, Hâsıl: 1.651.

Karye'-i Ekis, Hâne: 81, Mücerred: 16, Hâsıl: 8.292.

Sayfa: 170.

Hâshâ'-i Mirliwa'-i Çemişgezek.

Karye'-i Öfni, Hâne: 25, Mücerred: 9, Hâsıl: 2.102.

Karye'-i Vertenâric Hâne: 28, Mücerred: 7, Hâsıl: 3.759.

Karye'-i Hürmezbân, Hâne: 12, Mücerred: 4, Hâsıl: 1.120.

Karye'-i Rezhâr, Hâne: 14, Mücerred: 6, Hâsıl: 1.300.

Karye'-i Zûşnâk, Hâne: 9, Mücerred: 1, Hâsıl: 736.

Karye'-i Sağırsiyek, Hâne: 7, Mücerred: 2, Hâsıl: 991.

Karye'-i Ağdâd, Hâne: 12, Mücerred: 1, Hâsıl: 631.

Karye'-i Kışlâk-ı ekrâd-ı millili tâbi'-i m.
Hâne: 44, Mücerred: 4, Hâsıl: 2800.

Karye'-i Kışlâk-ı ekrâd-ı Bûreblû
Hâne 17, Mücerred: 4, Hâsıl: 925.

Karye'-i Kışlâk-ı ekrâd-ı Bilvenik.
Hâne: 9, Mücerred: 1, Hâsıl: 689.

Karye'-i Gâmhûd, tâbi'-i m., 'an ekrâd-ı mutâliblû
Hâne: 31, Mücerred: 4, Hâsıl: 1.019.

Karye'-i Mûğûsîrîg 'an ekrâd-ı Mutâliblû,
Hâne: 10, Hâsıl: 1.010.

Karye'-i Arbibtâk 'an ekrâd-ı mutâliblû
Hâne: 5, Mücerred: 1, Hâsıl: 600.

Karye'-i Gârisî 'an Cemâ'ât-ı ekrâd-ı mutâliblû
Hâne: 10, Hâsıl: 930.

Karye'-i Gârisî 'an ekrnâm-ı ekrâd-ı mutâliblû.
Hâne: 12, Mücerred: 1, Hâsıl: 1.299.

Karye'-i Arsûd, Hâne: 5, Mücerred: 1, Hâsıl: 444.

Karye'-i Sâğlû 'an ekrâd-ı Mutâliblû,
Hâne: 7, Mücerred: 1, Hâsıl: 532.

Karye'-i Venk tâbi'-i m., Hâne: 1, Hâsıl: 200.

Yekûn:

Kurrâ: 25, kıta', Hâne: 463, Mücerred: 112, Hâsıl: 49539

Der nâhiye'-i Rabât tâbi'-i Liva'-i Çemişgezek.

Karye'-i nefis-i Rabât,
Hâne: 160, Mücerred: 26, Hâsıl: 14.798.

Karye'-i Sağânik, Hâne: 18, Mücerred: 2, Hâsıl: 1.342.

Karye'-i Mârkik tâbi'-i m.,
Hâne: 11, mu'âf: 1 Hâsıl: 1.536.

Karye'-i Mih, tâbi'-i m.,
Hâne: 22, Mücerred: 4, Hâsıl: 2.648.

Karye'-i Evbenih, Hâne: 42, Mücerred: 5, Hâsıl: 4.819

Karye'-i Hecibeg, Hâne: 18, Mücerred: 1, Hâsıl: 2.569.

Karye'-i Mezhû, Hâne: 31, Mücerred: 3, Hâsıl: 4.382.

Karye'-i Tûnviş merik, Hâne: 30, Mücerred: 3, Hâsıl:3493

Karye'-i Bâlûşir tâbi'-i m.,
Hâne: 41, Mücerred: 9, Hâsıl: 5.271.

Karye'-i Şeyh-ı ü, Hâne: 37, Hâsıl: 4.139.

Karye'-i Fecr, Hâne: 12, Mücerred: 1, Hâsıl: 2.925.

Karye'-i Gül Ekrek, Hâne: 13, Hâsıl: 1.110.

Sayfa: 171.

Hâshâ'-i Mirlivâ'-i Çemişgezek.

Karye'-i Tûnâbin, Hâne: 7, Hâsıl: 562.

Karye'-i Kirâzlı, Hâne: 3, Hâsıl: 357.

Karye'-i Umântik, 'an ekrâd- mutâlib,
Hâne: 15, Hâsıl:1.035.

Târnâm tâbi'-i m., Hâne: 2, Hâsıl: 312.

Karye'-i ekrâd-ı Armânlû tâbi'-i m., Hâne: 4, Hâsıl: 881

Karye'-i Venk-i Zemmi, tâbi'-i m., Hâne: 4, Hâsıl: 350.

Yekûn:

Kurrâ: 18 kita', Hâne: 481, Mücerred: 54, mu'af: 1
Hâsıl: 52.529

Der nâhiye'-i Pertek tâbi'-i Liva'-i m.

Karye'-i nefsi-i Pertek, Hâne: 137, Mücerred: 27,
Hâsıl:15.122.

Karye'-i Til, tâbi'-i m., Hâne: 91, Mücerred: 9,
Hâsıl: 11.378

Karye'-i Everik, Hâne: 45, Mücerred: 10, Hâsıl: 6.181.

Minhâ Hisse'-i mâlikâne-i vakf-ı zâviye'-i Hâlid beg
semen hububât 1.200, hisse-i divân-i: 4.981.

Karye'-i Sibtekbin, Hâne: 76, Mücerred: 14, Hâsıl:8714.

Karye'-i Sûğrev, Hâne: 86, Mücerred: 16, Hâsıl: 9.282.

Karye'-i Sâğmanik, Hâne: 56, Mücerred: 16, Hâsıl: 7.370.

Karye'-i Kışlâk-ı ekrâd-ı zahûrânlû,
Hâne: 34, Mücerred: 4, mu'af: 3, Hâsıl: 2.053.

Karye'-i Kışlâk-ı ekrâd-ı Kızıl-mağâralûca (اعرجم)

Hâne: 36, Mücerred: 5, mu'af: 1, Hâsıl: 1.831.

Karye'-i Kışlâk-ı ekrâd-ı Kâriblû (كاريه) Hâne: 15,
Mücerred: 2, mu'af: 4, Hâsıl: 967.

Karye'-i Kışlâk-ı ekrâd-ı Ca'berlû (كاريه) Hâne: 30,
Hâsıl: 1.694.

Karye'-i Kışlâk-ı ekrâd-ı Zârûriklû, Hâne: 16, Hâsıl: 1128
Karye'-i Kışlâk-ı ekrâd-ı Demirûklû,
Hâne: 10, Mücerred: 2, Hâsıl: 840.

Karye'-i Bâyr-i `ülyâ Hâne: 4, Mücerred: 1 Hâsıl: 1.273

Karye'-i Bâyr-i Süftâ, Hâne: 10, Mücerred: 2, Hâsıl: 1648

Karye'-i Zângrek, Hâne: 19, Mücerred: 4, Hâsıl: 2.590.

Karye'-i Sekrik, tâbi'-i m.,
Hâne: 31, Mücerred: 9, Hâsıl: 5.396.

Karye'-i Hozâd, tâbi'-i m.,
Hâne: 78, Mücerred: 15, Hâsıl: 5.367.

Karye'-i Sürbehân, Hâne: 26, Mücerred: 5, Hâsıl: 2.635.

Karye'-i Sulegil, Hâne: 45, Mücerred: 10, imam: 1,
Hâsıl: 5.472.

Karye'-i Mârgini, ekrâd, Hâne: 4, Hâsıl: 34.

Karye'-i Kışlak-ı Gömerislû, tâbi'-i m.,
Hâne: 26, Hâsıl: 1.740.

Karye'-i Oruclû, Hâne: 15, Hâsıl: 851.

Yekûn, kurra: 22 kıta, Hâne: 890, Mücerred: 151,
mu'af: 8, imâm: 1, Hâsıl: 94.282.

Minhâ hisse'-i mâlikâne: 1.200. Hiss-'i divânî: 93.072.

Hâshâ-i mirlivâ-i Çemişgezek.

Der nâhiye-i Kebân tâbi'-i Livâ-i m.ma'a nâhiye-i Ovacık

Karye'-i Taksirlû, Hâne: 2.200.

Karye'-i Girnir, Hâne: 19, Hâsıl: 2.460.

Karye'-i Rabât, Hâne: 6, Mücerred: 1, Hâsıl: 1.471.

Karye'-i Sârî, tâbi'-i m., Hâne: 3, Hâsıl: 589.

Karye'-i Misûllû, Hâne: 20, Hâsıl: 2.250.

Karye'-i Gîrkâc, Hâne: 22, Mücerred: 3, Hâsıl: 2.387.
Karye'-i Nûrşi, Hâne: 4, Hâsıl: 484.

Karye'-i Boznâk, Hâne: 8, Mücerred: 1, Hâsıl: 869.

Karye'-i Karlık, Hâne: 4, Hâsıl: 672.

Karye'-i Merdi tâbi'-i m., Hâne: 10, Hâsıl: 982.

Karye'-i Zerteminik, Hâne: 9, mu'âf: 3, Hâsıl: 1.140.

Karye'-i Acur, Hâne: 6, mu'âf: 2, Hâsıl: 740.

Karye'-i Ademâ, Hâne: 4, Hâsıl: 496.

Karye'-i Kızı, Hâne: 3, Hâsıl: 474.

Karye'-i Cüdemûr, Hâne: 22, Mücerred: 2, mu'âf: 2,
Hâsıl: 3.124.

Karye'-i Ağdâd, tâbi'-i m., Hâne: 20, mu'âf: 2,
Hâsıl: 1.924.

Karye'-i Bilûr, Hâne: 16, mu'âf: 3, Hâsıl: 1.622.

Karye'-i Kozluca, Hâne: 8, Mücerred: 1, Hâsıl: 819.

Karye'-i Hâtırî, Hâne: 18, Hâsıl: 2.036.

Karye'-i Azirmerik, Hâne: 10, Mücerred: 1, Hâsıl: 1.097.

Mukâta`a-iboyahâne, der nâhiye-i m. fi-sene: 300.

Yekûn:

Kurrâ: 20 kıta`, Hâne: 214, Mücerred: 9,
mu'âf: 12, Hâsıl: 28.136.

Der nâhiye-i Mazgirt, tâbi'-i Livâ-i m.

Karye'-i nefsi-i Mazgirt ma`a Mezre'a-i Servi Ağacı ve
yemin ve Karaca kaya.

Hâne: 125, islâmiyye: 11, Erâmine: 114,
Mücerred: 4, islâmiyye: 1, Erâmine: 3, Hâsıl: 15.653.

Karye'-i Dâne burân, Hâne: 42, Hâsıl: 6.726.

Karye'-i Şâtır, Hâne: 21, Mücerred: 5, Hâsıl: 3.348.

Karye'-i Bilddanlı, Hâne: 9, Hâsıl: 1.259.

Hâshâ-i Mirlivâ-i Çemişgezek.

Karye'-i Gülfâl, Hâne: 12, Mücerred: 3, Hâsıl: 2.038.

Karye'-i Pirâ tâbi'-i m., Hâne: 38, Mücerred: 1,
Hâsıl: 4789.

Karye'-i Pağnik, Hâne: 22, Mücerred: 8, Hâsıl: 4.027.
Karye'-i Tebîn, Hâne: 8, Mücerred: 1, Hâsıl: 1.613.

- Karye'-i Kayacı Hâne: 13, Mücerred: 1, Hâsıl: 1.529.
- Karye'-i Ergûnüs, Hâne: 11, Hâsıl: 1.056.
- Karye'-i Seyyitoğlu, Hâne: 16, Hâsıl: 1.608.
- Karye'-i Ağıranlı, Hâne: 4, Hâsıl: 629.
- Karye'-i Hârunî, Hâne: 13, Mücerred: 2, Hâsıl: 1.418.
- Karye'-i Kâmtûr, Hâne: 30, Hâsıl: 3.026.
- Karye'-i Asrûk, Hâne: 18, Hâsıl: 2.048.
- Karye'-i Mezirge, Hâne: 11, Hâsıl: 1.500.
- Minhâ hisse'-i mâlikâne-i vakf-ı zâviye`-i Şeyh Çoban
der Karye'-i semen hububât 400, Hiss-'i divânî: 1.100.
- Karye'-i Sâkce, Hâne: 9, Hâsıl: 656.
- Karye'-i Közi, Hâne: 8, Hâsıl: 786.
- Karye'-i Ağyâr-ı `Ülyâ, Hâne: 14, Hâsıl: 1.300.
- Karye'-i Ağyâr-ı Süflâ, Hâne: 12, Hâsıl: 1.524.
- Karye'-i Kôr Halid, Hâne: 3, Hâsıl: 500.
- Karye'-i Sâf-ı oğlu, Hâne: 9, Hâsıl: 1.106.
- Karye'-i Payâne, Hâne: 14, Hâsıl: 2.322.
- Karye'-i Bâsûsî, Hâne: 7, Hâsıl: 580.
- Karye'-i ismâ`illû, Hâne: 25, Mücerred: 6, Hâsıl: 4.078.
- Karye'-i Zebrî, Hâne: 8, Hâsıl: 618.
- Karye'-i Zencân, tâbi'-i m.ma`a Mezre'a-i Mâmûk ve Yontân
Hâne: 60, Mücerred: 3, Hâsıl: 8.093.
- Karye'-i Çorneği, tâbi'-i m.,
Hâne: 24, Mücerred: 3, Hâsıl: 4.423
- Minhâ hisse'-i mâlikâne-i vakf-ı zâviye`-i Şeyh Çoban
semen hububât: 1.500, Hiss-'i divânî: 2.923.
- Karye'-i Sürde tâbi'-i m., Hâne: 12, Mücerred: 4,
Hâsıl: 2.640.
- Karye'-i Ayreş, Hâne: 29, Hâsıl: 4.041.
- Karye'-i Kışlâk-ı ekrâdı Çorcika tâbi'-i m.,
Hâne: 8, Hâsıl: 601.

Karye'-i Kûrdî, tâbi'-i m.,

Hâne: 18, Mücerred: 1, Hâsıl: 941.

Karye'-i Kışlâk-ı Kara- Sofalû,
Hâne: 8, Mücerred: 3, Hâsıl: 1.000.

Yekûn:

Kurra: 33, kıta`, Hâne: 661, İslâmiyye: 11, Erâmine: 114,
Mücerred: 44, İslâmiyye: 1, Erâmine: 43, Hâsıl: 87.476.

Minhâ hisse'-i mâlikâne: 1.900, Hiss-'i divânî: 85.576.

Sayfa: 174.

Hâshâ`-i mirliva`-i Çemişgezek.

Der nâhiye`-i Sibtûrûs, tâbi'-i m.

Karye'-i mâresor, Hâne: 30, Mücerred: 11, Hâsıl: 2.500.

Karye'-i Çakmâklû, Hâne: 2, Hâsıl: 200.

Karye'-i Memsâved, Hâne: 11, Mücerred: 6, Hâsıl: 1.689.

Karye'-i Zârsûr, Hâne: 16, Mücerred: 6, Hâsıl: 1.600.

Karye'-i Kûrdler, Hâne: 5, Mücerred: 1, Hâsıl: 800.

Karye'-i Şeyhsûr, Hâne: 13, Mücerred: 5, Hâsıl: 1.865.

Karye'-i Dibralor, Hâne: 7, Mücerred: 2, Hâsıl: 620.

Karye'-i Emyûşe, Hâne: 5, Mücerred: 3, Hâsıl: 800.

Karye'-i Göğünsâr, Hâne: 10, Mücerred: 4, Hâsıl: 1.200.

Karye'-i Berkenâr, tâbi'-i m., Hâne: 5,
Mücerred: 1, Hâsıl: 900.

Karye'-i Vernâbik, Hâne: 43, Mücerred: 17, Hâsıl: 6.990.

Karye'-i Hâsisbeg, Hâne: 22, Mücerred: 9, Hâsıl: 4.080.

Karye'-i Ağvesik, Hâne: 5, Mücerred: 1, Hâsıl: 522.

Karye'-i Rabât, Hâne: 27, Mücerred: 9, Hâsıl: 2.866.

Karye'-i Gibzû, Hâne: 17, Mücerred: 8, Hâsıl: 2.874.

Karye'-i Helmûkâ, Hâne: 31, Mücerred: 11, Hâsıl: 3.692.

Karye'-i Serbenig, Hâne: 24, Mücerred: 10, Hâsıl: 3.918.

Karye'-i Cûdî, Hâne: 26, Mücerred: 4, Hâsıl: 2.808.

Karye'-i Asâsûr, Hâne: 16, Mücerred: 9, Hâsıl: 2.989.

Karye'-i Ağekrek, Hâne: 22, Mücerred: 8, Hâsıl: 2.971.

Karye'-i Nûmâ, Hâne: 17, Mücerred: 6, Hâsıl: 2.605.

Karye'-i Hûdâzîr, tâbi'-i m., Hâne: 3,
Mücerred: 2, Hâsıl: 591.

Karye'-i Kebir Cişir, Hâne: 4, Mücerred: 1, Hâsıl: 821.

Karye'-i Hâcerûk, Hâne: 2, Hâsıl: 692.

Mukâta`a-i boyahâne der nâhiye`-i m. Fi-sene 400.

Yekûn:

Kurrâ: 24 kıta`, Hâne: 353, Mücerred: 134, Hâsıl: 50.993

Der nâhiye`-i Vâsgirt, tâbi'-i Livâ`-i m.

Karye'-i Nefs-i Vâsgirt, Hâne: 67, Mücerred: 13,
Hâsıl: 10.744.

Karye'-i Kâdise, Hâne: 13, Mücerred: 2, Hâsıl: 2.659.

Karye'-i Hâresinik, Hâne: 20, Mücerred: 5, Hâsıl: 4.071.

Sayfa: 175.

Hâshâ`-i Mirlivâ`-i Çemişgezek.

Karye'-i Harnik, tâbi'-i m.,
Hâne: 15, Mücerred: 1, Hâsıl: 2.550.

Karye'-i Bosâdari, Hâne: 33, Mücerred: 8, Hâsıl: 5.427.

Karye'-i Bâşâğâk, Hâne: 44, Mücerred: 6, Hâsıl: 6.188.

Karye'-i Tâhir, tâbi'-i m., Hâne: 40, Mücerred: 7,
mu'âf: 6, Hâsıl: 4.188.

Karye'-i Şâmlû, Hâne: 6, Hâsıl: 930.

Karye'-i Ağferânlû`-i Güceg kürd,
Hâne: 23, Mücerred: 3, Hâsıl: 1.744.

Karye'-i Kârsik tâbi'-i m., Kürd, Hâne: 15, Hâsıl: 2.239.

Karye'-i Cercemlû, Hâne: 30, Mücerred: 1, Hâsıl: 1.603.
Karye'-i Vânk tâbi'-i m., Hâne: 3, Hâsıl: 200.

Yekûn:

Kurrâ: 12 Kıta` Hâne: 309, Mücerred: 42, Hâsıl: 42.543.

Cem`ân Livâ`-i Çemişgezek.

Mirlivâ: 1, Kâdı: 1, Câm`i: 1, Medrese: 1, dâbbağhâne ve boyahâne ve meyhâne: bâb: 6.

Kurrâ ve mezâr`a: 341, Kurrâ: 339,
mezâr`a: 2, neferâ: 7.880

Minhâ hânehâ-i gayri `avâriz neferân: 75, hâtib: 1,
mu`âf: 62, E`imme ve müezzin: 8, Sipâhizâde nefer: 1,
pir-i fâni ve a`ma: 3.

El-hâk, hâne-i `avâriz ma`a Mücerredât: 1, neferân: 7.085
Hâne: 6.633= islâmiyye: 6.284, Erâmine: 346,
Mücerred: 1.172= islâmiyye= 1.071, Erâmine: 101.

Hâsıl ma`a Vâkıf: 1260.409.

Minhâ Hiss-`i divânî: 1.253.657 () der tasarruf-u mirlivâ.

Minhâ hisse-`i mâlikâne-i vakf-ı Câmî` ve zâviye: 6.752.

BİBLİYOGRAFA

A. Arşiv Kaynakları

1. Başbakanlık Osmanlı Arşivleri Genel Müdürlüğü Tapu-Tahrir tasnifinde kayıtlı 998` nolu ve 15263 tarihli defterin; 2-90.4, 114-124.,163-175. ve 179-193. sayfaları

B. Basılı Kaynaklar

1. Abdülhakim NİLÜFER; XVI. yüzyılda Musul Eyaleti, 1974, (İstanbul Üniv. Ed. Fak. Tarih Bölümünde basılmamış doktora tezi)
2. Aynî Ali EFENDİ; Kavanin-i Al-i Osman ... ,İstanbul, 1280
3. Bahaeddin YEDDİYILDIZ; Ordu Kazası Sosyal Tarihi (1555-1663) K.T.B.Y., 1985
4. Bayram KODAMAN; "Osmanlı Devrinde Doğu Anadolu'nun İdarî Durumu", 19 Mayıs Üniv. Eğitim Fak. Dergisi, S.1, (1986)
5. Cevdet TÜRKAY; Başbakanlık Arşivi Belgelerine Göre Osmanlı İmparatorluğu'nda Oymak, Aşiret ve Cemaatler, İstanbul, 1979
6. Ferit DEVELLİOĞLU; Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat, Ankara, 1992
7. Halil İNALCIK; Hicrî 835 Tarihli Suret-i Defter-i Sancak-i Arvanin, T.T.K.B., Ankara, 1988
8. Halil İNALCIK; "EYALET", E.İ., II
9. Halil İNALCIK; "Osmanlılar'da Raiyyet Rûsûmu", Belleten, C.XXIII/92 (1959)
10. İlhan ŞAHİN; "Tımar Sistemi Hakkında Bir Risale", İ.Ü.E.F.T.D.
11. İsmail Hakkı UZUNÇARŞILI; Osmanlı Devletinde Merkez ve Bahriye Teşkilatı, T.T.K.B., Ankara, 1987
12. İsmail Hakkı UZUNÇARŞILI; Osmanlı Tarihi, T.T.K.B., Ankara, 1983
13. İ. Metin KUNT; Sancaktan Eyalete, 1550-1650 Arasında Osmanlı Ümerası ve İl İdaresi, İstanbul, 1978
14. J. DENY; "SANCAK", İ.A. X
15. Mehmet Ali ÜNAL; XVI. yüzyılda Harput Sancağı (1518-1566), T.T.K.B., Ankara, 1982
16. Mehmet Zeki PAKALIN; Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü, İstanbul, C. III
17. Mustafa AKDAĞ; Türkiye'nin İktisadî ve İctimai Tarihi,

İstanbul, 1979, C.I.II

18. Mustafa Nuri Paşa; Netayic`ül-Vukuat (sadeleştiren; Neşet ÇAĞATAY), T.T.K.Y., Ankara, 1979
19. Nejat GÖĞÜNÇ; XVI. yüzyılda Mardin Sancağı, T.T.K.B., Ankara, 1991
20. Ömer Lütfi BARKAN; Türkiye`de Toprak Meselesi, Toplu Eserler, 1, İstanbul, 1988
21. Rifat ÖZDEMİR; "Avarrız ve Gerçek-Hâne Sayılarının Demografik Tahminlerde Kullanılması Üzerine Bazı Bilgiler", X. Türk Tarih Kongresi
22. Rifat ÖZDEMİR; XIX. yüzyılın İlk Yarısında Ankara, K.T.B.Y., Ankara, 1986
23. Tuncer BAYKARA; Anadolu`nun Tarihi Coğrafyasına Giriş, Ankara, 1988
24. Yaşar YÜCEL; "Osmanlı İmparatorluğu`nda Desantralizasyona (Adem-i Merkeziyet) Dair Genel Gözlemler", Belleten, S.1. (1986)
25. Yusuf OĞUZOĞLU; "XVIII. yüzyılda Türkiye Şehirlerindeki Başlıca Yöneticiler", 19 Mayıs Üniv. Fen-Ed. Fakültesi Dergisi, (1978)